

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

BESZÁMOLÓ

AZ ORSZÁGGYŰLÉS

RÉSZÉRE

a Gazdasági Versenyhivatal 2007. évi tevékenységéről
és a versenytörvény alkalmazása során szerzett,
a verseny tisztaságának és szabadságának
érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról

J/5632

BUDAPEST, 2008. ÁPRILIS

A tisztességtelen piaci magatartás
és a versenykorlátozás tilalmáról szóló
1996. évi LVII. törvény 36. § (2) bekezdés
c) pontja előírja a Gazdasági Versenyhivatal
elnökének az Országgyűlés számára
történő évenkénti beszámolás
kötelezettségét.

E beszámoló
a Gazdasági Versenyhivatal
2007. évi tevékenységéről szól,
valamint arról, hogy a Gazdasági
Versenyhivatalnak a versenytörvény
alkalmazása során szerzett
tapasztalatai szerint a verseny
tisztasága és szabadsága
miként érvényesül.

*E beszámoló – más, a hivatallal és annak tevékenységével
kapcsolatos információk mellett – megtalálható
a Gazdasági Versenyhivatal internetes honlapján is (www.gvh.hu).*

A beszámolóval kapcsolatos esetleges észrevételeket kérjük az alábbi címre továbbítani:

*levél:
„Parlamenti beszámoló 2007”
(ezt kérjük a borítékra írni)
Gazdasági Versenyhivatal
1245, Budapest 5. Pf. 1036*

*e-mail:
pb2007@gvh.hu*

A beszámoló szövege a forrás feltüntetésével szabadon idézhető és hivatkozható.

*Beszámoló az Országgyűlés részére a Gazdasági Versenyhivatal
2007. évi tevékenységéről és a versenytörvény alkalmazása során szerzett,
a verseny tisztaságának és szabadságának érvényesülésével kapcsolatos tapasztalatokról*

Gazdasági Versenyhivatal

Budapest, 2008. április

TARTALOM

ÖSSZEFOGLALÓ ÉS AJÁNLÁS AZ ORSZÁGGYŰLÉS SZÁMÁRA	5
Általános tapasztalatok	5
A jogszabályi környezet változásai	9
A GVH által követett alapelvek	9
Eljárások	10
Versenypártolás	12
A versenykultúra fejlesztése	13
Intézményi és nemzetközi kapcsolatok	14
A tapasztalatok nyomán megfogalmazott ajánlások	15
RÉSZLETES BESZÁMOLÓ	19
I. ÁLTALÁNOS TAPASZTALATOK	19
1.1. A piaci viszonyok változása	19
1.2. A jogszabályi környezet változásai	34
1.2.1. A magyar versenyszabályozás változásai	34
1.2.2. A szélesebb jogi környezet változásai	35
1.2.3. A közösségi versenyszabályozás változásai	35
1.3. A GVH által követett alapelvek	36
1.3.1. A verseny szabadságával kapcsolatos, a GVH által követett alapelvek	36
1.3.2. A fogyasztói döntések szabadságára vonatkozó, a GVH által követett alapelvek	38
II. ELJÁRÁSOK	39
2.1. Az eljárás megindítása	42
2.1.1. Bejelentések és panaszok	42
2.1.2. A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció	46
2.2. Versenyfelügyeleti eljárások	47
2.2.1. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása	47
2.2.2. Versenyt korlátozó megállapodások	63
2.2.3. Erőfölennyel való visszaélés	73
2.2.4. Összefonódások ellenőrzése	81
2.3. Ágazati vizsgálat	93
2.4. A kereskedelmi törvény alapján indult eljárások	95
2.5. Az ártörvény alapján indult eljárások	97
2.6. Amicus curiae tevékenység	97
2.7. A bírósági felülvizsgálat tapasztalatai	97
2.8. Bírágbeszedési gyakorlat	99
III. VERSENYPÁRTOLÁSI TEVÉKENYSÉG	99
3.1. Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése	99
3.2. Aktív szerepvállalás a versenyt érintő kérdésekben	111
IV. A VERSENYKULTÚRA FEJLESZTÉSE	122
4.1. A Versenykultúra Központ tevékenysége	122
4.1.1. A VKK 2006/2007. évi munkaterve	122
4.1.2. A VKK 2007. évi tevékenységének eredményei	123
4.2. A GVH versenykultúra terjesztését szolgáló egyéb tevékenységei	129
V. INTÉZMÉNYI ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK	130
5.1. Intézményi kapcsolatok	130
5.2. Nemzetközi kapcsolatok	132
5.2.1. A GVH nemzetközi kapcsolatainak alakulása	132
5.2.2. Az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ tevékenysége	134
VI. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK ÉS EGYÉB INFORMÁCIÓK	138

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) a kormánytól független országos hatáskörű szerv, amelynek elnöke éves beszámolási kötelezettséggel tartozik az Országgyűlésnek. A GVH feladata a köz érdekében a gazdasági verseny tisztaságának és szabadságának védelme. Tevékenysége alapvetően három pillérré épül: versenyfelügyeleti munkája során érvényesíti a magyar versenytörvény és a közösségi versenyjog szabályait, a rendelkezésére álló eszközökkel igyekszik a verseny érdekében befolyásolni az állami döntéseket (versenypártolás), illetve a versenypolitikai ismeretek terjesztésével és a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet támogatásával hozzájárul a versenykultúra fejlesztéséhez. A beszámoló a piaci viszonyok 2007. évi alakulásának bemutatását követően e felosztásban ismerteti a GVH éves tevékenységét, majd az intézményi és nemzetközi kapcsolatok fejleményeit, s végül a szervezeti-működési feltételekben bekövetkezett változásokat.¹

ÖSSZEFOGLALÓ ÉS AJÁNLÁS AZ ORSZÁGGYŰLÉS SZÁMÁRA

Általános tapasztalatok

1. A verseny hozzájárul a fogyasztói igények teljesebb kielégítéséhez, ugyanakkor alkalmazkodási kényszerrel is jár. 2007-ben a globális versenynyomás, illetve a költségvetési hiány csökkentése, az állam által generált kereslet visszafogása piacsűkítő hatással bírt, és a kereslet csökkenése a leginkább érintett szektorokban a vállalkozások alkalmazkodási képességének javítását követelte meg, továbbá az alkalmazkodásra képtelen vállalatok körében a felszámolási eljárások számának növekedését vonta maga után. Mindez – 2007-ben – még nem vezetett a termelési erőforrások kihasználatlansághoz, a munkanélküliség szintje még enyhén csökkent is 2006-hoz képest. Ugyanakkor a munkanélküliség így is meghaladta az EU-27 átlagos munkanélküliségi szintjét. A humán tőkébe való beruházás elégtelensége miatt a gazdasági lehetőségek, a piaci rések keresése és felismerése, és így az egyes ágazatokban a hazai verseny szintje és a hazai termelők versenyképessége jóval alacsonyabb a lehetségesnél. A verseny erősödése a tisztességtelen versenyzők alkalmazását is előmozdithatja, amit súlyosít, hogy Magyarországon a fogyasztók érdekérvényesítési készsége, illetve képessége nagyon alacsonynak számít.
2. A **piaci viszonyok változásait** vizsgálva megállapítható, hogy a magyarországi villamosenergia-piacon valamelyest mérséklődött a verseny, illetve az energiahordozó árak emelkedése, az importlehetőségek szűkülése és a magas energiafogyasztás eredményeként jelentősen nőtt a villamos energia ára mind a közüzemben, mind a szabadpiacon. Mivel az államilag szabályozott, közüzemi árak a kínálati hiányos szabadpiac árainál kevésbé emelkedtek, sok fogyasztó kihasználta a szabad piacról a közüzembe történő visszalépés lehetőségét, aminek hatására a szabadpiac aránya a fogyasztásból a 2006-os 35 %-ról 2007-ben 25 %-ra csökkent. A 2007 nyarán kihirdetésre került új villamos energia törvény csak formálisan nyitotta meg a szektort a verseny előtt, és a GVH 2006-ban befejeződött ágazati vizsgálatában a piaci verseny legnagyobb akadályaként azonosított hosszú távú megállapodások (HTM) problémáját nem oldotta meg. A HTM-ek, illetve a határkeresztező kapacitásokra vonatkozó szabályozás versenykorlátozó hatását, a szabadpiac likviditás hiányát ugyanakkor némileg oldotta, hogy a közüzemi nagykereskedő MVM Trade a törvényi előírások szerint az általa lekötött villamos energia egy részét árverésen továbbértékesítette.
3. A földgázpiacon a verseny szempontjából 2007-ben nem történtek jelentős változások, az év közepére tervezett teljes piacnyitás és jogi kereteinek lefektetése, az új földgáztörvény megalkotása 2008-ra csúszott át. Az import lehetősége ezen a piacon teljesen szabad, a verseny mégis korlátozott, ugyanis a földgáz források minden esetben lényegében azonosak, és a szállítás a csővezetékek meglétéhez kötődik. A csővezetékek miatt korlátozott piaci működésen túl ezen a piacon is vannak hosszú távú szerződések a magyarországi közüzemi nagykereskedő E.On Földgáz Trade (E.OnFT) és az orosz Gazprom között, mindazonáltal az Európai Bizottság által az E.On-Mol összefonódás engedélyezéséhez előírt gázadási (gas release) kötelezettség kiszámíthatóan biztosít némi piaci likviditást. Az E.OnFT 2007 márciusában megtartotta az E.On-MOL összefonódást jóváhagyó európai bizottsági határozatban vállalt kötelezettségek szerinti, második földgáz aukcióját, amelyen a teljes felkínált mennyiség értékesítésre került.
4. 2007. január 1-jével kiteljesedett a vasúti áruszállítási piac liberalizációja annak köszönhetően, hogy az európai uniós csatlakozáskor biztosított derogáció lejártával a külföldi vállalkozások is a rendelkezésre álló pályahálózati kapacitás egészéhez és nem csak 20 %-ához férhetnek hozzá. Ugyanakkor a vasúti piac tényleges nyitottsága az EU-n belül így is alacsonynak számít,

¹ A GVH szervezetéről és működéséről, illetve tevékenységéről további bővebb információk találhatóak a hivatal honlapján (www.gvh.hu).

és a piac teljes formális megnyitása mellett sem fokozódott a verseny a vasúti áruszállításban. A MÁV Hajdú Kft. piacról való kilépésével és néhány kisebb szereplő megjelenésével az év végére tizenötöre nőtt az áruszállítási engedéllyel rendelkező hazai székhelyű cégek száma. A piac szerkezetének javulása lényegében megállt, a MÁV Cargo Zrt. túlsúlya mellett továbbra is csak a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Zrt. számít jelentősebb szereplőnek. A többi kis engedélyes piaci részesedése az áruszállítási teljesítményből 6-7 %, míg a teljes árbevétel 5-6 %-át éri el. Az árbevételi és a szállítási részesedési adatok eltérése arra utal, hogy az új piacralépők körülbelül 20 %-kal olcsóbban nyújtják szolgáltatásukat, ami alacsony piaci részesedésük ellenére is jól mutatja a piacnyitás hasznosságát. A vasúti áruszállítási piac legjelentősebb 2007. évi eseménye a domináns pozícióban lévő MÁV Cargo Zrt. privatizálása volt, a kétfordulós privatizációs pályázat nyertese a Rail Cargo Austria és a GYSEV Zrt. konzorciuma lett. A MÁV Zrt.-ből az év során kivált a Személyszállítási Üzletág, amely MÁV Start Zrt. néven szerzett vasúti személyszállításra vonatkozó engedélyt. A vasúti pályahálózat működtetése szempontjából sajátos helyzet, hogy a MÁV Zrt. nem tud eleget tenni az országos pályahálózat-működtetési engedély megszerzéséhez szükséges követelményeknek.

5. A légi közlekedés területén a fogyasztók továbbra is élvezték a repülőjegy áraknak a „fapados” légitársaságok megjelenésével a korábbi években bekövetkezett csökkenését. Ugyanakkor 2007-re a „fapados” légitársaságok növekedése kifulladásra fordult, forgalmuk 0,4 %-kal bővült, szemben a hagyományos légitársaságok 5 %-os növekedésével. Ez összefüggésben van a magyar „fapados” piac átrendeződésével: a Sky Europe fapados légitársaság 2007 októberében megszüntette budapesti járatait, és a kivonuló társaság forgalmát csak 70 %-ban kompenzálta az ír székhelyű Ryanair ferihegyi megjelenése. A ferihegyi repteret üzemeltető Budapest Airport Zrt. 2007 végén megkezdte a repülőtér fejlesztését, ennek részeként új tarifarendszert vezetett be, ösztönző, jelentős kedvezményeket kínálva azoknak a társaságoknak, amelyek új járatokat indítanak, illetve növelik már létező járataik sűrűségét. Többszöri sikertelen értékesítési kísérlet után 2007 áprilisában lezárult a nemzeti légitársaság, a Malév Zrt. privatizációja, a társaság új tulajdonosa az Airbridge Zrt. lett. 2007. április 1-jén a Malév Zrt. csatlakozott a oneworld légiszövetséghez.
6. Az egészségügyben a meghirdetett szándékok ellenére, a 2006-ban megkezdett reform első lépéseként a kínálatnak, vagyis az egészségügyi aktív fekvőbeteg ellátók kapacitásainak a jelentős szűkítésére, az egészségpénztár által finanszírozott szolgáltatások csökkentésére került sor. Ezen túl a fogyasztó, a beteg egészségügyi szolgáltató-választási jogát is beszűkítette a jogalkotó. E szabályozás megerősítette a szolgáltatások területén a helyi monopóliumok pozícióit. A betegek és az intézmények alkalmazkodása a megváltozott szabályozási és finanszírozási környezethez lassabban megy végbe. Mára úgy tűnik, hogy egyes régiókban, és bizonyos egészségügyi szolgáltatások terén a szabályozási és finanszírozási beavatkozások hatására kialakult kínálati hiányok, s az ebből fakadó várólisták terjedelme akkora, ami már a betegek biztonságos ellátását, a rendszer megfelelő működésének fenntarthatóságát veszélyezteti. Ezzel párhuzamosan jelentősen megnövekedett az egészségügyi intézmények tartozásállománya, ami – ha tartóssá válik, s valamilyen formában csőd elleni segítséghez nem jutnak az intézmények – a piaci koncentráció növekedését vetíti előre. Ez ugyan szakosodásra és racionalizálásra is lehetőséget ad, de egyúttal a verseny lehetőségének erodálásához vezethet.
7. A gyógyszer-kereskedelelem területén 2007-ben a korábban is versenyző nagykereskedelelem mellett immár a gyógyszer-kiskereskedelemben is fokozódott a verseny. Míg korábban a kereskedelem szabályozása egyes területeken szigorúbb volt annál, mint amit a gyógyszer veszélyes áru volta szakmailag indokol, az egészségügyi reform – az új gyógyszerforgalmazási szabályok, illetve a Magyar Gyógyszerész Kamara jogositványainak és eszköztárának csökkentése révén – a felesleges korlátokat nagyrészt lebontotta. Az új gyógyszerforgalmazási előírásoknak köszönhetően a fogyasztók számára javult a gyógyszerek elérhetősége: könnyebbé vált a patikaalapítás, valamint lehetővé vált a gyógyszerek egy bizonyos körének gyógyszerháron kívüli forgalmazása. A verseny fokozódása az árengedmények, illetve a vevők megnyerése érdekében nyújtott többlépcsős szolgáltatások, a gyógyszerháron belüli bemutatók terjedésében, illetve a reklámkiadások növekedésében is megfigyelhető volt. A verseny erősödése, valamint az egészségügyi finanszírozási szabályok változása által támasztott új kihívásoknak ugyanakkor nem volt könnyű megfelelni: csökkent a gyógyszerforgalom és esett a patikák jövedelmezősége. A piacszűkülésre, s a nagyobb teljesítményre ösztönző változásokra a gyógyszer nagykereskedők részben koncentrációval, részben – a patikák közel felét érintően – stratégiai szövetségekbe való tömörüléssel reagáltak.
8. A kiskereskedelemben évek óta zajló koncentráció 2007-ben is folytatódott. 2007 végére annak ellenére nőtt az élelmiszer- és élelmiszer jellegű üzletek alapterülete, hogy főként a független kisboltok számának csökkenésével 1300 bolttal kevesebb működött, mint egy évvel korábban. Az eladási alapterület növekedésének oka, hogy folytatódott a nagy láncok terjeszkedése. Az újonnan

létesült áruházláncok eladóterének több mint a fele a közép-magyarországi és a dél-alföldi régióban koncentráldott. Az elmúlt években az üzlethálózat bővülése a fővárosra és a városokra irányult. Nagyjából 1-1 százalékpontos növekedéssel a hipermarketek részesedése 25 %-ra, a diszkont láncok forgalomalapú részesedése 18 %-ra nőtt. A változások erős ösztönzést adnak a korábban független kiskereskedők számára a koordinációs szerveződésekhez való csatlakozásra, így egyre nő a beszerzési társulások súlya is.

9. Az infokommunikációs szektor a verseny, illetve a technikai fejlődés fogyasztói jólétet növelő hatásának egyik legjobb példája. 2002 és 2007 között az árak a vezetékes hangpiacon nominálisan 10 %-kal, a mobilpiacon 47 %-kal mérséklődtek, miközben a fogyasztói árak átlagosan 36 %-kal emelkedtek. A helyhez kötött telefon szolgáltatási piacokon tovább csökkent a hagyományos vezetékes távbeszélő vonalak száma, amelyet az egyre több fogyasztó számára elérhető és egyre fokozódó verseny-nyomást támaztó kábeltelevíziós hozzáférések, valamint az interneten keresztül megvalósított hangforgalmat biztosító hozzáférések számának növekedése sem tudott ellensúlyozni. A forgalmi szolgáltatások tekintetében a verseny-nyomás másik forrását – némileg csökkenő intenzitással – a közvetítő-választásos szolgáltatások jelentették. A hozzáférések tekintetében érvényesülő verseny intenzitásának egyik fokmérője a számhordozás; 2007 végéig az összes helyhez kötött előfizetésnek viszonylag jelentős részét, több mint 7 %-át tették ki a hordozott földrajzi számmal megvalósított elérések.
10. A mobil piacon a penetráció megközelítette a 110 %-ot, amelyen belül továbbra is a prepaid (feltöltőkártyás) hozzáférések száma dominál, bár egyre csökkenő mértékben. A hordozott mobil számok aránya az összes mobil előfizetésen belül (ideértve a feltöltőkártyás és a havidíjas hozzáféréseket is) 2007 végéig összességében kevesebb, mint 2 %-ot tett ki, ennek ellenére a mobilszolgáltatások tekintetében továbbra is élénk verseny tapasztalható a kiskereskedelmi piacokon a három hálózattulajdonos szolgáltató között, amelynek leghangsúlyosabb eleme a marketing-tevékenység, illetve a hangszolgáltatások helyett egyre inkább a harmadik generációs hálózatokon nyújtott szélessávú internet szolgáltatások ára és kínálata. A verseny ár-dimenziójának ismételt előtérbe kerülése vélhetően a virtuális mobil szolgáltatók megjelenésétől lenne várható, ilyen szolgáltatók azonban 2007-ben sem léptek piacra. Az időszak egyik legjelentősebb piaci fejleménye a roaming szolgáltatások díjszabására vonatkozó közösségi rendelet hatálybalépését követő díjsökkentés volt, amelynek fogyasztói jólétet növelő hatásai 2007 őszétől érezhetőek. Ugyancsak csökkenés volt megfigyelhető hazánkban az előző negyedévhez képest a rendelet hatálya alá nem tartozó – azaz a szolgáltatók önkéntes elhatározásán múló – EU-n kívüli roaming-hívások indítása és fogadása, valamint a külföldön igénybe vett szöveggküldési- és adatszolgáltatások átlagos díjai esetében.
11. Az internet szolgáltatási piacon a szélessávú hozzáférések száma tovább bővült, és azok árcsökkenése is folytatódott. A kábelhálózatokon nyújtott és a volt koncessziós szolgáltatók vezetékes hálózatára épülő ADSL hálózati internet szolgáltatások között nyilvánvaló infrastruktúra alapú verseny zajlik. A szabályozásnak köszönhetően az ADSL hálózatokhoz való hozzáférés, ezáltal a szolgáltatásalapú verseny lehetősége adott az internetszolgáltató vállalkozások számára, amelyek közül a megfelelő kiterjedtségű saját hálózattal rendelkezők helyi hurokbérlet segítségével is szerezhetnek előfizetőket. A nagykereskedelmi ADSL árakat a Nemzeti Hírközlési Hatóság továbbra is a 2006-ban bevezetett módon, az ADSL szolgáltatás kiskereskedelmi árából kiindulva szabályozza (ún. retail minus módszer), adott időszakonként megismétlődő beavatkozásainak köszönhetően már nemcsak a Magyar Telekom számozási körzeteiben vannak jelen alternatív internet szolgáltatók és az árak is tovább csökkentek. A szélessávú internet hozzáférési piac 2007. évi kiemelkedő eseménye volt az ún. „csupasz” ADSL szolgáltatás – a GVH fellépésének köszönhető – megjelenése.
12. A műsorterjesztési piacon folytatódtak a verseny erősödése irányába mutató, 2006-ban elindult folyamatok. A műsorterjesztési piac szinte valamennyi szereplőjére jellemző volt 2007-ben, hogy különböző akciókkal próbáltak új előfizetőket szerezni, és a meglévő előfizetőiket megtartani. Egyes kábeltelevíziós szolgáltatók esetében az alap szolgáltatási csomagok analóg változata mellett elkezdődött a digitális csomagok szolgáltatása is, emellett a kiegészítő tematikus digitális kiscsomagok, prémium csatorna csoportok értékesítése is megjelent. Egyre inkább jellemző, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatók hálózatukon internet és telefon szolgáltatásokat is nyújtanak, és ezt az ún. triple play szolgáltatásra való képességet próbálják a telefon és internet szolgáltatásokhoz hozzáférési lehetőséget biztosítani nem képes piaci szereplőkkel (DigiTv, Antenna Digital) szemben kihasználni. A piaci viszonyok élénkülésének hatása a GVH eljárásainak számában is érvényesült, hiszen 2007-ben kábeltelevíziós szolgáltató ellen, erőfölénnyel való visszaélés gyanúja miatt versenyfelügyeleti eljárás indítására már csak egyetlen esetben került sor, amely a bizonyítható jogsértés hiánya miatt megszüntetéssel végződött. A műsorterjesztési piachoz szorosan kapcsolódó műsorszolgáltatási piacokon 2007-ben további magyar nyelvű csatornák jelentek meg.

13. Változást hozott az országos lapterjesztési piacon a MédiaLOG Fiege Zrt. 2007. január 1-jei belépése, ám ez nem jelentette egy teljes értékű új versenytárs megjelenését, ugyanis a MédiaLOG Fiege Budapest és Pest megye kivételével a Magyar Posta előfizetéses lapterjesztési hálózatát vette át, és nem új elosztóhálózatot épített ki. A MédiaLOG belépését követően az egyes kiadók elvben szabadon dönthettek arról, hogy maradnak-e a Magyar Posta ügyfelei, vagy inkább az új piacralépőt bízzák meg az előfizetéses terjesztési tevékenységgel. Tényleges választási lehetősége ezzel szemben, a napilapokra jellemző fokozottabb minőségi követelmények miatt, mindenképp az időszaki kiadványok, illetőleg a címzés nélküli küldemények kiadóinak volt. Mindez azt jelentette, hogy míg a Magyar Posta gyakorlatilag kiszorult az országos napilap terjesztés piacáról, addig az egyéb időszakos lapok terjesztésében a Magyar Posta továbbra a piacon maradt. A MédiaLOG indulása korántsem volt problémáktól mentes, amelyek leginkább a kezdeti átállási nehézségekből, illetve egyéb logisztikai zavarokból eredtek.
14. A pénzügyi piacokon zajló folyamatok általános jellemzője, hogy lassult a pénzügyi közvetítés fejlődésének üteme, azonban az egyes területek növekedése eltérően alakult. Korábban az állományi szerkezetben nem voltak számottevő változások, azonban az elmúlt időszakban növekvő ütemben csökkent a hitelező intézmények mérlegtevékenységeinek súlya, és növekedett a különféle vagyongazdálkodási tevékenységek jelentősége. 2007-ben a hitelpiacok növekedésének üteme csökkent, az alapszerű befektetéseké pedig növekedett a bankbetétek és hagyományos biztosítások rovására. A hitelezési tevékenység növekedési ütemének csökkenése eltérően érintette az egyes szegmenseket, számottevő csökkenés volt tapasztalható a bankoknál és a pénzügyi vállalkozásoknál, míg a szövetkezeti hitelintézeteknél nem következett be visszaesés. A változások mozgatórugója a 2006-ban bevezetett kamattadó, valamint a 2007-ben bekövetkezett forint felértékelődés volt. A hitelintézeti piac versenyzőnek mondható abban az értelemben, hogy a piaci szereplők folyamatos termékfejlesztéseket hajtanak végre, árendemenyekkel vagy egyéb előnyökkel járó akciókat szerveznek újabb ügyfelek megszerzése, piaci részesedésük növelése, de legalább megtartása érdekében. Jóllehet a hitelek iránti kereslet összességében nem csökkent, az egyes hitelfajták iránti keresletet az akciók mellett a hitelezési feltételek enyhítésével, bizonyos költségek átvállalásával kívánták fokozni. Ugyancsak a verseny erősödését szolgálta a bankok fióknyitási hulláma, amelynek révén több fogyasztóhoz tudtak közelebb kerülni, több esetben a szövetkezeti hitelintézetek versenyelőnyének kárára. A fogyasztók informáltsága, az általuk érzékelt előnyök szempontjából ugyanakkor nem volt egyértelmű a piaci verseny jótékony hatása. Igaz, hogy a fogyasztók megszerzését szolgáló tájékoztató marketing tevékenység igen széleskörű volt, azonban a marketingkampányok jellemzően a megrendelő szempontjából fontosnak tartott információkat hangsúlyozták.
15. A biztosítási piacon a koncentráció a verseny élénkülése és az új belépők révén az elmúlt tíz évben jelentősen csökkent. A piacot a nemzetközi háttérű biztosítók dominálják, a ma még kisebbek közül leginkább azok tudták piaci részesedésüket dinamikusabban növelni, amelyek erős ügynöki hálózattal, széles disztribúciós bázissal vagy banki háttérrel rendelkeznek. A bankok és a biztosítók közötti együttműködés továbbra is folyamatosan erősödik. A növekedés legmeghatározóbb eleme 2007-ben is a befektetéshez kötött (ún. unit-linked) életbiztosítás volt. Ezen termékszegmens növekedésével a biztosítók befektetés állományában emelkedett a kockázatosabb, magasabb hozam lehetőségét nyújtó instrumentumok aránya, így az állampapírpiacon súlyuk csökkent, míg a befektetési alapok piacának egyik motorjává váltak az elmúlt néhány évben. Nem-élet ágon a kötelező gépjármű felelősség biztosításra jut a bevételek közel 40 %-a, miközben kárhányaduk csökkent. A kötelező gépjármű felelősségbiztosításban az egy hónapra korlátozott váltási időszak 2007-ben is fontos versenyzőtönzőnek bizonyult. A váltás alatt az ügyfélállományban jelentős átrendeződések voltak, de a biztosítók összességében megőrizték vagy javítani tudták korábbi piaci pozíciójukat. Meg kell azonban jegyezni, hogy ezen a piacon a helyzet sajátosságából adódóan – a termék minimális minőségére vonatkozó szabályozás hiányában – a verseny élesedése minőségrombolóvá válhat.
16. Az építőipari termelés a korábbi évek dinamikus növekedése, majd a 2006-ban megfigyelt kismértékű csökkenés után 2007-ben jelentősen elmaradt az egy évvel korábbtól. Ebben a kereslet csökkenésének, az új építési engedélyek csökkenő számának, a piacra épített lakásprojektek elnyúló értékesítési idejének, illetve a költségek növekedésének egyaránt szerepe lehetett. A nehézségek a fizetésképtelenségi, illetve végelszámolási eljárások megugrásához vezettek. A nehézségekre az építőipari cégek a foglalkoztatottak számának csökkentésével reagáltak, illetve a már folyamatban lévő projektjeik gyorsabb befejezésével próbálták bevételhez jutni.
17. A sokszereplős üzemanyag kiskereskedelemben számos töltőállomás a környezetében lévő versenytársakhoz igazítja árait, így ugyanazon töltőállomáslánc különböző helyen lévő kútjai között akár 7%-os (20 forintnyi) különbség is lehet. Ugyanakkor az átlagos árak tekintetében vannak különbségek a láncok között, a fogyasztók ennek megfelelően általában alacsonyabb árakat

érhetnek el azokon a helyeken, ahol alacsony áron alapuló értékesítési politikát folytató töltőállomás-hálózathoz tartozó benzinkút van a közelben. A 95-ös benzinnél és a gázolajnál is a legalacsonyabb, illetve a legmagasabb üzemanyagárakat alkalmazó kutak között Budapesten belül körülbelül 5-7%-nyi, literenként 15-20 Ft árkülönbség van, országosan 8-10%, literenként 25-30 Ft körüli az áreltérés. Az üzemanyag nagykereskedelem továbbra is erősen koncentrált, a MOL körülbelül 80, legnagyobb versenytársa, az OMV körülbelül 15 %-os részesedéssel rendelkezik. A MOL által meghatározott magyarországi piaci árak egy határon túli emelését az OMV schwechati finomítójából való szállítás lehetősége korlátozza.

A jogszabályi környezet változásai

18. 2007-ben a **magyar versenyszabályozás változásai** körében a versenytörvényt dereguláción, illetve nem versenyjogi jellegű fogalmi pontosításokon kívül érdemi módosítás nem érintette. 2007 októberében kiadásra került a GVH elnökének és a Versenytanács elnökének fogyasztóvédelmi ügyekben alkalmazandó bírságszámítási közleménye, amely azokat a jogszabály által meghatározott szempontokat részletezi, amik alapján a GVH meghatározza a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása miatt indított ügyekben kiszabott versenyfelügyeleti bírság mértékét. A közlemény bemutatja a bírság kiszabásának menetét, szempontjait, azok tartalmát, megadva ezáltal a bírság kiszámításának módszerét. Az Alkotmánybíróság (AB) két határozata érintette a versenyjog területét, illetve a GVH működését. Az AB határozatában helyt adott annak a beadványnak, amely megkérdőjelezte a GVH belső eljárásrendjéről szóló elnöki utasítás, mint az állami irányítás egyéb jogi eszköze egyes pontjainak alkotmányosságát, ugyanakkor a döntés meghozatalakor már új – a versenytörvény 2005. november 1-jei módosításával párhuzamosan kidolgozott – elnöki utasítás volt érvényben. Elutasította viszont az AB azt a beadványt, amely kifogásolta, hogy a versenytörvény a Versenytanács által kiszabandó bírságot mind a köztisztviselők, mind a vállalkozások társadalmi szervezete, egyesülés és más hasonló szervezetek esetében a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százalékában maximálja.
19. A **szélesebb jogi környezet** 2007. évi változásairól elmondható, hogy a műsorterjesztésről és a digitális átállás szabályairól szóló törvény új feladatkört teremtett a GVH számára azzal, hogy az NHH és a GVH a törvény céljai és alapelvei érvényre juttatása érdekében megosztja egymással a rendelkezésére álló adatokat, információkat és iratokat, illetve a két hatóság a másik hatóság kérésére feladat- és hatáskörével összefüggésben szakmai kérdésekben véleményt nyilvánít, állásfoglalást ad. Az új villamos energia törvény a jelentős piaci erővel rendelkező engedélyes intézményének működtetése kapcsán rendelkezik a Magyar Energia Hivatal és a GVH együttműködéséről.
20. A **közösségi versenyszabályozás változásai** körében elmondható, hogy 2007 folyamán fokozatosan megszűnt a menetrend szerinti légi járatok személyszállítási díjtételeiről és a repülőtéri résidőkiosztásról folytatott konzultációkra vonatkozó megállapodások és összehangolt magatartások versenyszabályok alóli mentessége, továbbá az Európai Bizottság vitára bocsátotta annak az általános útmutatónak a tervezetét, amely a versenykorlátozások tilalmának a tengerhajózási megállapodásokra való alkalmazásáról szól.

A GVH által követett alapelvek

21. A GVH 2007 májusában közzétette a verseny szabadságával, valamint a fogyasztói döntések szabadságával kapcsolatos alapelveit bemutató dokumentumokat. Ezek a GVH klasszikus versenypolitikai feladataival, illetve a hatáskörébe tartozó fogyasztóvédelmi feladatokkal összefüggő legalapvetőbb, általános megközelítésbeli kérdéseket taglalják. A **verseny szabadságával** foglalkozó dokumentum külön-külön taglalja a tartalmi, valamint a működési/intézményi alapelveket, ezen belül pedig az előbbieket a GVH három fő tevékenységi pillére (versenyfelügyeleti eljárások, versenypártolás, versenykultúra fejlesztés) szerint rendezve mutatja be, és a korszerű versenypolitikai gondolkodás főáramába tartozó megközelítést tükröz. A **GVH a fogyasztói döntések szabadságával kapcsolatos alapelvek** segítségével mutatja be és magyarázza azon elméleti keretet és tartalmi alapelveket, amelyek speciálisan a versenytörvény III. fejezete alapján indított ügyekben alkalmazandóak. A fogyasztói döntések szabadságával kapcsolatos alapelvek és azok magyarázata nemcsak azt mutatja be, hogy a verseny a fogyasztói érdekek védelmének hatékony eszköze, hanem azt is, hogy az optimális fogyasztói döntések meghozatala útján elkerülhető a versenyfolyamatok torzulása.

Eljárások

22. A GVH 2007-ben 204 **versenyfelügyeleti eljárást** folytatott le, ebből 154 – az ügytípusok közötti halmazódást is figyelembe véve 158 – ügy zárult érdemi versenytanácsi döntéssel (határozattal vagy kötelezettségvállalást tartalmazó végzéssel). A 158 versenytanácsi döntés közül 84 a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 74 pedig antitröszt (vagyis összefonódásokkal, a verseny korlátozásával, illetve a korlátozott versenyhez kötődő visszaéléssel kapcsolatos) ügy volt. A 158 versenytanácsi döntéssel zárult eljárásból 44 indult kérelemre, 114 pedig hivatalból. A GVH versenyfelügyeleti beavatkozásainak mind a száma, mind az aránya nőtt a 2006. évhez képest. Összesen 106 esetben került sor beavatkozásra, döntően (81 esetben) a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 25 esetben pedig antitröszt ügyekben. A GVH Versenytanácsa ügyzáró határozatában 68 esetben, összesen 2359,9 Mft értékben szabott ki bírságot, amely tartalmazza az összefonódás iránti kérelem elmulasztása miatt kivetett bírságot (5,2 Mft) is. Ez az összeg alatta marad a tavalyi évben kiszabott bírságösszegnek, azonban ahogyan arra már a 2006. évi beszámoló is utalt, az ügyek szükségszerű egyediségéből fakadóan az egyes években nem feltétlenül várható hasonlóan magas bírságösszeg. 2007-ben 23 ügy került lezárásra szünetelést követően, illetve az eljárás alá vont kötelezettségvállalására tekintettel.
23. 2007-ben 84 ügyzáró versenytanácsi döntés született a **fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását** érintő rendelkezések alapján, ebből 81 esetben került sor a GVH beavatkozására. Komolyabb jogsértés megállapítására a 81 beavatkozásból 73 esetben került sor, amelyek közül 60 esetben összesen 1285,7 Mft bírságot szabott ki a GVH Versenytanácsa. A 2007. évben is a pénzügyi szolgáltatásokra (különös tekintettel a hitelkártyák „kamatmentes” használatára), az elektronikus hírközlési szolgáltatásokra (a vezetékes és mobil távközlési, illetve internet szolgáltatásokra, továbbá az interaktív televíziós játékokra), valamint az egészségre ható termékekre vonatkozó reklámok, tájékoztatások kapcsán indult versenyfelügyeleti eljárások mind az ügyek számát, mind a jogsértések súlyát tekintve kiemelkedtek az ügytípuson belül, de ebben az évben is van példa a napi fogyasztási cikkek piacán működő, valamint a szakkereskedelmi tevékenységgel foglalkozó vállalkozások akciószerzési gyakorlatát vizsgáló eljárásokra is.
24. 2007-ben 15 ügyzáró versenytanácsi döntés született **versenykorlátozó megállapodásokkal** kapcsolatban. Tizenkét esetben került sor GVH beavatkozásra, ebből hat esetben a Versenytanács összesen 1069 Mft bírságot szabott ki. Továbbra is kiemelt ügycsoportot képeztek a tiltott és titkolt legkeményebb versenykorlátozást (ármeghatározás, piacfelosztás, kvóta meghatározás) megvalósító, pályázatokat érintő ajánlattevők közötti összejátszások. 2007-ben építési munkákhoz, illetve eszközbeszerzéshez kapcsolódó pályázattal összefüggésben tárt fel a GVH a potenciális versenyzők közötti, az ajánlattevélt megelőző különféle jogellenes együttműködések. Ugyanakkor – a korábbi évektől eltérően – 2007-ben a legmagasabb összegű bírságot nem ilyen jellegű ügyben szabta ki a hivatal, hanem a lapterjesztési piacon létrejött meg nem támadási megállapodás miatt. Emellett folytatta a hivatal a szakmai kamarák etikai tevékenységének versenyjogi értékelését, beavatkozással járó döntést hozva mindkét, 2007-ben lezárt versenyfelügyeleti eljárásban.
25. 2007-ben az **erőfölénnyel való visszaélés** gyanúja miatt folytatott versenyfelügyeleti eljárásban 13 ügyzáró versenytanácsi döntés született. Tíz ügy zárult beavatkozással: az eljárás alá vont vállalkozás mindegyik esetben kötelezettséget vállalt arra, hogy magatartását összhangba hozza a versenyjogi előírásokkal, így marasztaló határozat egy ügyben sem született. Ennek megfelelően a 2007. évi ügyekben bírság kiszabására sem került sor. Az öt magyarországi volt koncessziós vezetékes telefon szolgáltató – versenyfelügyeleti eljárás során tett – kötelezettségvállalása nyomán jelent meg a piacon az ún. „csupasz” ADSL szolgáltatás, aminek következtében a fogyasztók – választásuk szerint – a vezetékes telefontal együtt igénybe vett ADSL szolgáltatás helyett, az ezek együttes díjánál olcsóbb, de a kapcsolt ADSL terméknél az indokolt mértékben magasabb díjú „csupasz” ADSL szolgáltatást is igénybe vehetnek. Szintén kötelezettségvállalással zárult 2007-ben két, a lakossági bankpiac legnagyobb szereplőjével szemben a hosszú távú hitelszerződések egyoldalú módosításának vizsgálatára indult eljárás. Mindkét eljárás azzal a tanulsággal szolgált, hogy a hitelintézeti törvény, illetve az arra alapuló ÁSZF-ek parttalan egyoldalú szerződés-módosítást tesznek lehetővé a bankok számára, a kiszolgáltatók helyzetben levő fogyasztók érdekeit az ágazati szabályozás nem védi kellőképpen. 2007-ben több eljárás vizsgált közterület-használat (parkolás, taxiállomások üzemeltetése) kapcsán tanúsított magatartásokat, az ügyek a kizárólagos pozícióba juttatott erőfölényes szolgáltatók mellett az önkormányzatok felelősségére is ráirányították a figyelmet.

26. 2007-ben 46 **összefonódással** kapcsolatos határozatot hozott a Versenytanács. 44 esetben az érintett vállalkozások által benyújtott kérelemre indult eljárás, két esetben pedig olyan eljárás lezárásaként született határozat, amelyet a GVH indított hivatalból, mert vélelmezte, hogy az érintett vállalkozások elmulasztottak engedélyt kérni. Hét esetben a kérelem nem volt engedélyköteles, vagy a kérelmezett tranzakció nem minősült összefonódásnak. 36 esetben a GVH engedélyezte az összefonódást, míg három esetben a GVH a kérelmezők kötelezettségvállalásai mellett, illetve feltételekhez kötötten engedélyezte csak a fúziót. A kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása miatt együttesen 5,15 Mft bírság kiszabására került sor. A 46 ügyzáró határozatból 26 ügy horizontális, a versenytársak közötti irányításszerzés változását érintette, egy ügyben vertikális, további 19 ügyben pedig horizontális és vertikális vonásokkal egyaránt rendelkező, illetve sem horizontális, sem vertikális vonásokkal nem rendelkező (pl. konglomerátum típusú) szervezeti összekapcsolódásra került sor. A 2007. évet a „klasszikus” horizontális vagy vertikális összefonódások mellett a pénzügyi befektetésen alapuló vállalatfélévadások és a szomszédos (ún. közvetetten érintett (spill-over)) piaco(ko)n szereplő cégek megszerzésére irányuló tranzakciók jellemezték. A GVH által vizsgált összefonódások számos piacot (köztük az energia szektort, az építőipart, a mezőgazdaságot és az élelmiszeripart, a gyógyszerkereskedelmet, az infokommunikációs szektort, a víz- és szennyvízkezelést, a pénzügyi szolgáltatásokat, az ingatlanforgalmazást stb.) érintettek.
27. A GVH 2007 folyamán két piacon is indított **ágazati vizsgálatot**, amelyek lezárása 2008-ban várható. Az elektronikus média gazdasági ágazatba tartozó televíziós műsorszolgáltatás (műsortartalom szerkesztés és csomagolás) nagy- és kiskereskedelmi, valamint televíziós hirdetés piacán a televíziós reklámok értékesítésével, a sport- és filmjogokhoz való hozzáféréssel, a televíziós műsorcsatornák továbbításának feltételeivel kapcsolatos piaci folyamatok megismerése és értékelése céljából indult ágazati vizsgálat. A GVH ugyanis az említett piacokon olyan körülményeket azonosított, amelyek arra utalhatnak, hogy a szűk-ségtelen korlátozásoktól mentes piacralépés feltételei nem adóttak, a médiapiaci verseny és a digitalizáció fogyasztói jólétet növelő sokszereplős, változatos médiakínálatot biztosító hatása esetleg nem érvényesül. A pénzügyi szolgáltatások területén a lakossági és kisvállalati bankpiacon indult ágazati vizsgálat célja a pénzügyi szolgáltatóktól igénybevett egyes pénzügyi termékek más pénzügyi szolgáltatók hasonló termékeivel történő helyettesítésével (bankváltással) kapcsolatos piaci folyamatok megismerése és értékelése. A pénzügyi piacokon a hatásos verseny érvényesülésének egyik alapvető feltétele, hogy a pénzügyi szolgáltatások igénybe vevői szabadon választhassanak az ezen szolgáltatásokat kínáló piaci szereplők között. Ennek a választási szabadságnak nemcsak a pénzügyi szolgáltatások első alkalommal történő igénybevétele során kell érvényesülnie, hanem akkor is, ha a fogyasztók valamilyen okból úgy döntenek, hogy egy szolgáltatást a jövőben egy másik pénzügyi szolgáltatótól kívánják igénybe venni. Nemzetközi tapasztalatok és a GVH által Magyarországon észlelt piaci jelenségek valószínűsítik, hogy a lakossági és a kisvállalati piacon bizonyos termékek esetében ritkán fordul elő bankváltás, így a piaci verseny torzulhat vagy korlátozódhat.
28. Noha a GVH alapvető hatáskörét a versenytörvény és a közösségi versenyszabályok alkalmazása képezi, más törvények is háritanak jogalkalmazási feladatokat a hivatalra. A **kereskedelmi törvény** értelmében egyrészt a jelentős piaci erővel rendelkező kiskereskedők felett a visszaéléssel kapcsolatos felügyeletet a hivatal látja el, másrészt a jelentős vevői erővel rendelkező kereskedelmi vállalatok által megalkotandó önszabályozó etikai kódex jóváhagyására a hivatal jogosult. 2006-ban a GVH a 2007. december 31-ig terjedő időszakra jóváhagyta az Országos Kereskedelmi Szövetség által kiadott Kereskedelmi Etikai Kódexet. A 2007-ben újólaj lefolytatott jóváhagyási eljárásban a GVH 2010. június 30-ig, illetve – amennyiben az korábban bekövetkezik – a kódex legközelebbi módosításáig, beszámolási kötelezettség előírásával, meghosszabbította a Kereskedelmi Etikai Kódexnek a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedőknek a beszállítókkal való tisztességes kereskedelmi gyakorlataira vonatkozó rendelkezéseinek, és az abban foglaltak megsértése esetén alkalmazandó – a kódexben és annak mellékletében foglalt – eljárásrendjének jóváhagyását. Lezárult – mégpedig az eljárás alá vont kötelezettségvállalásával – a jelentős piaci erővel történő visszaélés miatt indult első versenyhivatali vizsgálat is. A GVH az eljárások keretein kívül is kapcsolatba lépett és párbeszédet folytatott a kereskedelmi szakmai szervezetekkel, piackutatás segítségével próbált empirikusan is megalapozott képet kapni a nagyméretű kiskereskedők és beszállítóik közötti kapcsolat sajátosságairól, illetve, arról, hogy a kereskedelmi törvény hatálybalépése milyen hatást gyakorolt a kereskedők és beszállítók kapcsolatára. 2007-ben nem volt példa arra, hogy az **ártörvény** alapján valamely hatósági ár megállapítására jogosult szerv a hivatalhoz fordult volna jogszabálysértő áralkalmazás miatti bírság kiszabása érdekében.

29. A GVH 2007-ben két olyan polgári perről kapott értesítést, amelyben felmerült a versenytörvény alkalmazása. Az egyik esetben a hivatal versenyfelügyeleti eljárást indított, a másik ügyben a „**bíróság barátjaként**” (amicus curiae) eljárva, részletes írásos észrevételeket tett annak érdekében, hogy segítse a bíróságot a döntésben.
30. A **bírósági felülvizsgálat tapasztalatai** alapján a hivatalból indított eljárások körében a határozatok megtámadása tekintetében 2007-ben is folytatódott az a korábbi éveket jellemző tendencia, hogy a marasztaló határozatok mintegy felét támadják meg. A bíróságok és a GVH között évek óta fennálló jogalkalmazási harmóniát mutatja, hogy a versenytörvény alapján eddig megtámadott, s jogerősen elbírált 301 határozatból a Fővárosi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság (illetve az Ítéletábrta) mindössze 20 esetben változtatta meg a jogalap tekintetében a Versenytanács határozatát, további 17 esetben pedig kisebb-nagyobb mértékben csökkentették a bíróságok a kiszabott bírságot.

Versenypártolás

31. A GVH 2007-ben is **aktív versenypártolási tevékenységet** fejtett ki mind a jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése során, mind saját kezdeményezésére (pl. szignalizáció formájában). Ennek keretében a hivatal az aktuális versenypártolási kérdések mellett kiemelt jelentőséget tulajdonít annak is, hogy egyes szektorokkal kapcsolatban átfogó versenypolitikai elemzéseket készítsen. Így 2007-ben a hivatal közzétette az elektronikus hírközlési szektorral kapcsolatos versenypolitikai állásfoglalását, amely a 2002-es piacnyitás során szerzett tapasztalatok birtokában nyilvánít véleményt az elektronikus hírközléspiaci verseny és szabályozás alakulásáról. A GVH nyilvánosságra hozta a szabályozott egészségügy piacain az egészségügyi verseny lehetőségeivel és korlátaival foglalkozó vitaanyagát is, amely az egészségügyi és az egészségbiztosítási piac kudarcait számba véve, a meglévő szabályozási rendszer ezekre adott válaszait feltérképezve, valamint az egészségügyi szabályozás intézményi felkészültségét figyelembe véve egy lehetséges szabályozási alternatívát vázolt fel. A GVH ily módon is bekapcsolódott a közfinanszírozott egészségügyi ellátások modellválasztása körüli szakmai vitákba, majd intenzív versenypártolási tevékenységet fejtett ki a választott kormányzati szabályozási modell kodifikációs munkái kapcsán is. 2007-ben több alkalommal volt példa arra is, hogy a szignalizáció lehetőségével élve a GVH jelezte valamely önkormányzatnak vagy állami szervnek az egyedi ügyekkel, jellemzően panaszokkal, bejelentésekkel kapcsolatban észlelt szabályozási hiányosságot vagy más szerv eljárásában orvosolható jogsértő helyzetet.
32. A GVH a verseny szabadságát sértő közigazgatási döntések észlelése esetén a közigazgatási szervet a döntés módosítására vagy visszavonására szólíthatja fel. Ha a közigazgatási szerv a felszólításnak nem tesz eleget, a GVH a határozat bírósági felülvizsgálatát kérheti. 2007-ben e jogszabály alkalmazására három esetben is sor került. Két alkalommal már a GVH – a döntés megváltoztatására, illetve visszavonására irányuló – megkeresése is eredményre vezetett, egy esetben a hivatal bírósághoz fordult, amelynek során a kifogásolt döntést hozó jegyző úgy nyilatkozott, hogy a – határozat más okból történt hatályon kívül helyezése miatt – megismételt engedélyezési eljárásban már figyelemmel lesz a versenyszempontokra.
33. A **jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése** során a GVH 2007-ben több mint 100 előterjesztést véleményezett részletesen. Nagy figyelmet fordított 2007-ben is a hivatal az energia szektorban zajló (újra)szabályozási folyamatokra. A teljes piacnyitás feltételeinek megteremtése szempontjából 2007 ugyan jelentős év volt, de a verseny érdekű változások elmaradtak a várakozásoktól, illetve a GVH szerint az új villamos energiáról szóló törvény számos szakmailag is vitatható, nehezen értelmezhető és alkalmazható megoldást is tartalmaz. A piaci modellváltás egyáltalán nem oldotta meg a HTM-ek problémáját, ami lehetetlenné teszi a teljes piacnyitással elérni kívánt versenytől elvárt pozitív jóléti hatások érvényesülését. Másrészt, a törvény a rendszerirányítót az átviteli hálózattal együtt továbbra is integráltan hagyta egy kereskedelmi tevékenységet folytató piaci szereplővel. Emellett, a törvény elfogadását követő kormányzati jogalkotási lépések az intenzívebb verseny feltételeinek fejlesztése helyett a domináns piaci pozíció megőrzését, sőt annak jövőbeli kiterjedését tették lehetővé, az MVM villamosenergia-import szerződéseinek teljesítéséhez szükséges határkeresztező átviteli kapacitások előzetes lekötésével. A GVH üdvözölte, hogy a villamos energia szektorhoz hasonlóan a földgázellátásról szóló törvény is kiteljesíti a piaci verseny viszonyait, itt is felhívta azonban a figyelmet a kínálat diverzifikálásának megteremtésével vagy támogatásával kapcsolatos állami feladatok

² 34.-36. bekezdések

³ 44.-47. bekezdések

fontosságára. A GVH 2005.² és 2006.³ évi beszámolóiban megfogalmazott ajánlások is hangsúlyozták a műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló törvénytervezet megszületésének szükségességét és sürgősségét. A tervezet alapos szakmai előkészítése lehetővé tette, hogy az egyeztetések során a GVH érvényesítse a versenyt segítő szabályozással kapcsolatos általános érvényű szempontokat. A megalkotott törvénybe, a GVH közigazgatási egyeztetési véleményezési lehetőségein kívül eső parlamenti jogalkotási fázisban, bekerültek ugyanakkor az országos közszolgálati rádió műsorszolgáltató és közműsorszolgáltató digitális műsorszóró üzemeltetési lehetőségeit bővítő rendelkezések, ugyanakkor nem ismertek azok az érvek, amelyek miatt a rádiós digitális műsorszórás esetében – szemben a televíziós digitális műsorszórási pályázati feltételekkel – a vertikális integráció megelőzése szükségtelemmé vált volna. Ezen túlmenően jelentős versenypártolási véleményezési tevékenységet fejtett ki a GVH – többek között – a szakmai szolgáltatásokra vonatkozó szabályozások versenyzőbbé tétele érdekében, a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat szabályozó, illetve a belső piaci szolgáltatásokról szóló uniós irányelv magyar jogrendszerbe való átültetésével kapcsolatban, valamint a turizmus, a szerencsejáték szervezése és a víziközmű szolgáltatási piac újra-szabályozásának témakörében.

A versenykultúra fejlesztése

34. A GVH 2007-ben is fokozódó figyelmet fordított tevékenységének harmadik pillérére, a versenykultúra fejlesztésére, így a verseny társadalmi elfogadottsága érdekében a versenypolitikai ismeretek terjesztésére, illetve a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet fejlődéséhez való hozzájárulásra. A hivatal több munkatársa rendszeresen oktat versenyjogot, illetve versenyszabályozással kapcsolatos tantárgyakat felsőfokú oktatási intézményekben, valamint tart előadást a szakmai érdeklődők számára. 2007-ben a GVH munkatársai több mint 90 előadást tartottak, 80-nál több alkalommal adtak interjút, és több mint 70 tanulmányt, cikket publikáltak jogi és gazdasági folyóiratokban és szaklapokban. 2007-ben 14 diák töltötte szakmai gyakorlatát a GVH-ban, illetve többen kérték a hivatal munkatársainak segítségét szakdolgozat, diplomamunka megírásához is. A korábbi évekhez képest jelentősen nőtt a hivatal honlapjának látogatottsága, s az ügyfélszolgálathoz fordulóik száma is. A GVH folytatta az ajánlattevők versenytárgyaláson való összejátszásával és annak gyanút keltő jeleivel kapcsolatos felvilágosító kampányát, illetve a hivatal szakértői a Közbeszerzések Tanácsával együttműködésben a közbeszerzési referens képzés keretében tartottak előadást a képzésben résztvevőknek a közbeszerzési kartellek működéséről. A GVH – hagyományaihoz híven, immár nyolcadik alkalommal – 2007-ben is megrendezte versenyjogi és versenypolitikai témájú tanulmányi versenyt, amelynek során összesen tizenkét pályamunka elbírálására került sor.
35. A hivatal versenykultúra fejlesztő tevékenységének hatékonyabbá és szervezettebbé tételét szolgálta a **Versenykultúra Központ (VKK)** 2005. évi létrehozása. A VKK nyilvános éves munkaterv alapján működő szervezeti egység, amely egyrészt a versenykultúra fejlesztését szolgáló – a GVH szakmai hátterére építő – tevékenységek, programok szervezésével és működtetésével, másrészt a versenykultúra fejlesztésében és terjesztésében részt vevő más személyek és szervezetek munkájának – pályázatok útján történő – támogatásával törekszik az említett célok megvalósítására. A VKK 2007 szeptemberében megjelentette Massimo Motta: Versenypolitika – Elmélet és Gyakorlat című művének magyar nyelvű kiadását, hogy ezt a nemzetközileg elismert szakkönyvet magyar nyelven is elérhetővé tegye a versenyjogi, versenypolitikai kérdésekkel foglalkozó szakemberek és az érdeklődők számára. A VKK tájékoztató füzetek, szórólapok, illetve a Versenytükör c. időszaki lap megjelentetésével, valamint nemzetközi versenypolitikai konferencia és rendszeres, szűkebb körű szakmai beszélgetések szervezésével tett a versenyjoggal, versenypolitikával kapcsolatos széles körű tájékoztatás érdekében. A VKK folytatta a versenyjogi, versenypolitikai, illetve piacelméleti képzést nyújtó magyarországi felsőoktatási intézmények könyvtárfejlesztési célú támogatását is. A VKK 2006 őszén – külsős szervezetnek a versenykultúra fejlesztésébe és terjesztésébe való bekapcsolódását előmozdítandó – pályázatokat hirdetett szakmai rendezvények, kutatások és más tudományos-oktatási projektek, valamint a fogyasztóvédelmi célú civil munka támogatására. 2007 folyamán a VKK-hoz 87 pályázati anyag került benyújtásra, amelyek elbírálása, illetve jelentős részben a megvalósítása is 2007 végéig megtörtént. 2007-ben elindult a VKK honlapja is, amelyen a központ céljaival, működésével és tevékenységével kapcsolatos valamennyi információ megtalálható.

Intézményi és nemzetközi kapcsolatok

36. Az **intézményi kapcsolatok** terén a GVH 2007 során is rendszeres szakmai- és munkakapcsolatokat ápolt a szaktárcákkal és az ágazati felügyeleti hatóságokkal, illetve a piaci szereplők részvételével működő és más nem kormányzati szakmai szervezetekkel is. Folyamatos és intenzív volt az együttműködés a Nemzeti Hírközlési Hatósággal (NHH) a piacelemzési eljárásokban, valamint a Miniszterelnöki Hivatallal a digitális átállás és új audiovizuális média szabályozás kidolgozása kapcsán. A 2007. év folyamán különösen szoros volt az együttműködés a Gazdasági és Közlekedési Minisztériummal és a Magyar Energia Hivatallal a villamos energia- és a földgáz piac teljes megnyitásához kapcsolódó új piaci modell és az ehhez tartozó jogszabályok szakmai tartalmának kialakítása tekintetében. A GVH és a Magyar Vasúti Hivatal szakértői a 2006 végén létrejött együttműködési megállapodás megkötése óta több területen is összehangolták a két hatóság tevékenységét. 2007. január elején új együttműködési megállapodás került aláírásra a pénzügyi szolgáltatási piacok szakmai felügyeletét ellátó Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) és a GVH között. A fogyasztóvédelem területén a hivatal az előző évek gyakorlatához hasonlóan közvetlen kapcsolatot tart fenn a fogyasztóvédelmi hatáskörrel rendelkező más szervekkel, kiemelten a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatósággal és területi felügyelőseivel, a PSZÁF-fel, valamint az NHH-val, továbbá a GVH a tanácskozási joggal rendelkező állandó meghívottak között részt vett az Országgyűlés 2007 márciusában létrehozott Fogyasztóvédelmi Eseti Bizottságának munkájában is. A GVH bekapcsolódott a Magyar Nemzeti Bank által létrehozott, a magyarországi pénzügyi kultúra fejlesztését szolgáló projektbe is.
37. A GVH **nemzetközi kapcsolatainak** alakulásában 2007-ben is meghatározó szerepet játszott az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságaiából álló Európai Versenyhálózaton (European Competition Network – ECN) belüli együttműködés. Egyrészt a jogalkalmazás terén folyt aktív együttműködés, mivel a közösségi versenyjog alapján vizsgált ügyekben a közösségi jogszabályok értelmében a GVH-nak együtt kell működnie az ECN tagjaival. Másrészt a GVH tevékenyen részt vett az ECN elvi kérdésekkel foglalkozó horizontális munkacsoportjaiban, mi több, az ECN gyakorlati működési tapasztalatainak az elemzését végző munkacsoportban társelnöki tisztséget is betölt. A hivatal aktívan közreműködik a joggyakorlat ágazat-specifikus kérdéseivel foglalkozó szektorális ECN munkacsoportokban is. A GVH már évek óta jelentős részt vállal a Nemzetközi Versenyhálózat (International Competition Network – ICN) munkájában. Ennek keretében a GVH 2007-ben is részt vett abban a tevékenységben, amelynek célja az új versenyhatóságok számára biztosított technikai segítségnyújtás hatékonyabbá tétele. Emellett a GVH társelnöki tisztséget tölt be és intenzív szerepet vállal az ICN Kartell Munkacsoportjában. Az OECD Verseny Bizottságában és annak munkacsoportjaiban való együttműködés hagyományosan komoly feladat a GVH részére, ennek keretében a GVH az év során több témában is készített szakmai részanyagokat azok munkájához. A kétoldalú kapcsolatokban továbbra is hangsúlyos irányt képvisel a délkelet-európai országok versenyhatóságainak segítése, amelynek részeként a GVH 2007 folyamán együttműködési megállapodást írt alá a bolgár és a moldáv versenyhatósággal. A GVH még 2006 végén a francia versenyhatóságokkal együttműködésben pályázatot nyert az ukrán versenyhatóság „twinning” konstrukcióban történő technikai megsegítésére, amelynek előkészítése megkezdődött 2007-ben. 2007 során a GVH megpályázta és elnyerte a ciprusi versenyhatóság szakmai megsegítését célzó „twinning light” pályázatot, a szakmai munka e téren 2008 februárjában kezdődött meg.
38. Folytatta tevékenységét az **OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK)**. A ROK a két alapító intézmény – az OECD és a GVH – szakmai háttérére építve, oktatási és szakmai programok szervezésén keresztül nyújt segítséget elsősorban a kelet-, délkelet- és közép-európai országok versenyhatóságai számára. Létrehozásának elsődleges célja a versenykultúra fejlesztése, valamint a versenyhatóságok munkájának elősegítése, hozzájárulva a verseny javításához és ezzel a gazdasági növekedéshez. A ROK működésének harmadik évében összesen hét, a versenyhatóságok legfontosabb hatásköreit, valamint a versenyjog területén bevált gyakorlatokat középpontba állító esemény zajlott le a ROK szervezésében, illetve két sikeres kezdeményezését is folytatta: egyrészt az európai bírák részére szervezett versenyügyi szemináriumot, másrészt a versenyszabályozás és az ágazati szabályozás közötti kapcsolódással foglalkozó szemináriumot rendezett. A ROK 2007-ben – valamennyi rendezvényét számításba véve – összesen 158 résztvevőt és 51 előadót látott vendégül programjain, ami 678 ember napnyi szakképzést jelent. Tizenhét ország szakértői, 21 ország résztvevői látogatták a ROK programjait. 2007 elején kezdte meg működését a ROK honlapja, ahol folyamatosan bővülő tartalommal elérhetők a központtal kapcsolatos tudnivalók.

A tapasztalatok nyomán megfogalmazott ajánlások

Az Országgyűlés a vonatkozó törvényi rendelkezések módosításával, illetve megalkotásával gondoskodjon arról, hogy csökkenjen a fogyasztók kiszolgáltatottsága, váljon egyértelművé az egyoldalú szerződésmódosítások szabályozása, javuljon a hitelintézeti termékek árazásának és feltételeinek átláthatósága, kiszámíthatósága és ellenőrizhetősége, azaz

- a hitelintézetek csak igen korlátozott körben és kivételes alkalmakkor változtathassák meg egyoldalúan a megkötött szerződések feltételeit,
- az esetleges változtatások esetében a felek legyenek kötelesek mindkét szerződő fél számára egyértelműen és ellenőrizhetően definiálni azokat az eseteket, amikor a változtatásra sor kerülhet,
- mind a szerződési feltételek kivételes egyoldalú módosíthatósága, mind a változási mechanizmus tekintetében követelmény legyen a kiszámíthatóság és ellenőrizhetőség, mind az időpont, mind a mérték tekintetében, megszüntetve az egyoldalú banki előnyöket, különösen a fogyasztó számára kedvező változások késleltetése, illetve a mértéktől való eltérés iránya és aránya vonatkozásában,
- az ügyfelek tényleges döntési helyzetbe kerüljenek, azaz személyre szóló kommunikációs forma használata révén értesüljenek a szerződésben meghatározott változás bekövetkeztéről, a szerződésmódosításról, és – a bankváltás időszükségletére is figyelemmel – elég idejük legyen arra, hogy szükség esetén a szerződést felmondják.

39. A pénzügyi hiteltermékek esetében jellemzően hosszabb távú kapcsolat jön létre a szolgáltató és a fogyasztó között. A szerződéskötés mindkét fél számára hosszabb idejű kötelezettségvállalást jelent. A verseny pozitív hatását a fogyasztók akkor képesek realizálni, ha a rendelkezésükre bocsátott információk alapján lehetőségük van a termékek teljes körű összehasonlítására, és megfelelő információ alapján döntés meghozatalára. Ez szükségessé teszi azt is, hogy a meghozott fogyasztói döntés előnyeinek egyoldalú banki döntéssel történő elvonására, vagy akár érdemi következmény nélküli hátránnyá változtatására ne legyen mód.
40. A szerződés módosítása – főszabályként – csak mindkét fél beleegyezésével lehetséges. Az ettől eltérő egyoldalú szerződésmódosítási lehetőséget, mint kivételt, megszorítóan szükséges értelmezni és csak igen kivételes helyzetben szabad vele élni. A hatályos hitelintézeti törvény szerint a már megkötött szerződések esetében a bankoknak a kondíciókat – például a kamatot, kezelési költségeket, elő- és végtörlesztési és más díjtételeket, egyéb szerződéses feltételeket – csak akkor lehet egyoldalúan, az ügyfél számára kedvezőtlenül módosítani, ha a szerződés ezt – külön pontban – a pénzügyi intézmény számára meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi. A banki gyakorlatban azonban általánossá vált az a megoldás, hogy az általános szerződési feltételekben a meghatározott feltételeket és körülményeket úgy írják körül, hogy a bankok gyakorlatilag bármikor, bármilyen mértékben módosíthatnak a szerződéseken, új díjakat vezethetnek be, új szerződéses feltételeket alkalmazhatnak. Megjelentek és terjednek olyan hitelintézeti gyakorlatok is, amelyek lényege, hogy a hitelintézetek kedvezményes akciók keretében hirdetnek olyan rövid időtávra vonatkozó kondíciókat, amik hosszú távon eleve fenntarthatatlanok, majd a bank a szerződésben biztosított egyoldalú szerződésmódosítási lehetőséget kihasználva változtatja meg a szerződés lényeges tartalmát az ügyfél hátrányára.
41. A hitelintézeti törvény szerint megkívánt tájékoztatás követelménye nem igazodik a mai helyzethez, amelyet a kommunikációs formák választékának bővülése és költségének drasztikus csökkenése jellemez. A fogyasztók a változtatásokról – a jellemzően a hatálybaléptetés előtt 15 nappal, hirdetményi úton közzétett tájékoztatás módszere következtében – általában csupán utólag, sokszor csak azt követően szereznek tudomást, hogy már a kedvezőtlenebbé váló feltételek érvényesülnek. Az egyoldalú, a jóhiszemű ügyfél hátrányára bekövetkező szerződésmódosítások esetén külön felszámított, sokszor tetemes, akár több százezer forintos költségek esetleges felvállalása mellett sincs módjuk, lehetőségük a szerződésből megfelelő időben történő kilépésre.

42. Ezen hitelintézeti gyakorlat általánossá és tartóssá válásának hatására már a hitelfelvételi döntést megelőző fázisban is csökken a fogyasztók készletése a bankok és termékek közötti alaposabb tájékozódásra. Ezen túl pedig még az ésszerűen eljáró, tájékozott fogyasztót is eltántoríthatja később a szerződésből való kilépéstől azon várakozása, hogy az új szerződésben is csupán 15 napig lehet bizonyos a szerződési feltételek változatlanságában. Ez önmagában csökkenti a verseny tétjét a bankok számára, s lehetőséget teremt a fogyasztók kizsákmányolására. Ez jól érzékelhetően azzal a következménnyel jár, hogy az iparág figyelme nem a fogyasztók megtartására, hanem megszerzésére irányul, megnő – a később hamisnak bizonyuló – becsalató ígéretek valószínűsége. Ez rövidtávon önmagában is, de a szerződésekbe vetett bizalom csökkenése hatására hosszabb távon is csökkenti a szektor iránti bizalmat, növeli a kiszámíthatatlanságot mindkét oldalon, ezáltal többletköltségeket generál társadalmi szinten.
43. A bankok egyoldalú szerződésmódosítási gyakorlata az elmúlt években az egyértelmű jelzések – a GVH a jelzaloghitelezés tárgyában folytatott ágazati vizsgálatról készült 2005. évi jelentése, a miniszterelnök által felkért Lakossági Pénzügyi Szolgáltatásokat Vizsgáló Szakértői Bizottság 2006. évi javaslatai, a PSZÁF 2006. évi ajánlása, az Állampolgári Jogok Biztosának 2007. évi jelentése, GVH egyedi versenyfelügyeleti döntései – ellenére sem változott meg. A jelenlegi szabályozási környezet további fennmaradása a hitelintézeti piacon tapasztalható anomáliák megoldását nem teszi lehetővé, egyúttal pedig a fenntartja a példátlan mértékű fogyasztói kiszolgáltatottságot. A GVH tapasztalatai szerint a probléma versenyfelügyeleti eljárásokkal nem kezelhető hatékonyan, ezért szorgalmazza a pénzüzetekre vonatkozó szabályozás mielőbbi módosítását, amelynek hatására a verseny élénkülése, a piac bővülése, s a banki szolgáltatások minőségének javulása mellett csökkenhet a pénzügyi szolgáltatások összköltsége is.

A megvalósított villamosenergia-piaci liberalizáció sikerességének biztosítása érdekében kerüljön sor a hosszú távon fenntartható verseny kialakulását és fejlődését akadályozó struktúrák lebontására, és az Országgyűlés gondoskodjon arról, hogy a piacnyitási jogi kereteit meghatározó ágazati szabályozás továbbfejlesztése, a fogyasztók hosszú távú érdekeit szem előtt tartva, késedelem nélkül megtörténjen.

44. A GVH határozott álláspontja, hogy a jelenlegi villamosenergia-piaci szabályozás ugyan biztosítja a piacnyitási jogi kereteit, azonban a valódi verseny feltételeinek hiányában a kívánt hatás ellenkezőjét, a nagykereskedő monopolárazásra való képességet teszi lehetővé. A 2008-as évre vonatkozó aukció mindenféle hatósági kontroll nélkül zajlott le, tulajdonosi ráhatás volt szükséges az árak bizonyos mértékű féken tartására. A jelenlegi piaci helyzetben rövid távon az állami beavatkozás képes egyedül tompító hatással lenni az árak alakulására. A GVH véleménye szerint a tulajdonosi eseti beavatkozásnál kiszámíthatóbb és átláthatóbb a szabályozás olyan típusú módosítása, amely hatósági kontrollt biztosít a domináns piaci nagykereskedő értékesítése felett. Annak érdekében, hogy ennek hatása már a 2009-es évben is érezhető legyen, a szükséges jogszabály módosításokat az Országgyűlésnek 2008 nyaráig célszerű lenne elfogadnia, hogy azok időben hatályba léphessenek és a piaci szereplőknek is kellő felkészülési idő álljon rendelkezésére.
45. A villamosenergia-piac hosszú távú gondolkodást igényel mind a politika, mind a gazdaság döntéshozói részéről, ezért a valódi verseny beindításához komoly strukturális változtatásokra van szükség. A GVH kiemelten foglalkozik minden kapcsolódó megnyilvánulásában a hosszú távú áramvásárlási megállapodások (HTM) kérdéskörével, hangsúlyozva, hogy azok felszámolása a verseny egyik elengedhetetlen feltétele. Egyrészt megszűnésükkel a jelenleginél nagyobb hatékonysági kényszer érvényesülne egy versenyző termelői piacon, másrészt az újrakoncentráció megakadályozása esetén megszűnne a nagykereskedő domináns piaci pozíciója. Ugyan a hatályban lévő HTM-ek az Európai Bizottság állami támogatásokat vizsgáló eljárása nyomán újratárgyalás alatt vannak, azonban versenyjogi szempontból ez nem feltétlenül elegendő. Amennyiben nem történik meg a lekötött kapacitások felszabadítása és elérhetővé tétele a piac számára, az egyik legkomolyabb versenyprobléma, a nagykereskedelmi piac koncentrációja nem kerül megoldásra, ott továbbra is lehetőség lesz monopolárazásra. A kedvezőtlen piaci hatásokon kívül továbbá az Európai Bizottság másik, az MVM magatartását versenyjogi szempontból vizsgáló eljárása szintén végződhet a HTM-ek felbontására kötelező határozattal.
46. A valódi verseny megindulásának másik súlyos strukturális akadálya a GVH véleménye szerint az MVM-csoportba integrált rendszerirányító. Az Európai Bizottság által lefolytatott energiapiaci ágazati vizsgálat egyik fő következtetése, hogy az egységes belső villamosenergia-piac kialakulását és a sikeres piacnyitást nagymértékben akadályozza a hálózati és egyéb termelői/

kereskedelmi tevékenységek elégtelen szétválasztása. A vizsgálat javaslata szerint a legjobb megoldás erre a problémára a tulajdonosilag leválasztott, eszközökkel rendelkező rendszerirányító. A GVH álláspontja szerint is, a teljes pártatlanságot a minden egyéb piaci szereplőtől tulajdonosilag elkülönülő, hálózati eszközei felett szabadon rendelkező rendszerirányító képes biztosítani, ez a struktúra tudja leginkább garantálni, hogy a piaci igényeket kielégítő infrastrukturális beruházások megvalósuljanak a szűk keresztmetszeteken és máshol. Számos európai példája (Portugália, Olaszország) van annak, hogy a jogi szétválasztást követően megvalósították a rendszerirányító teljes tulajdonosi leválasztását, amelynek hatására csökkentek a hálózat üzemeltetési költségei, javult a szolgáltatás színvonala és nőtt a beruházások mértéke. Európa egyelőre megosztott ebben a témában, a GVH határozott álláspontja azonban, hogy Magyarországnak egy, az eszközeivel rendelkező, tulajdonosilag független rendszerirányító mellett érdemes letennie a voksát.

47. A magyarországi villamosenergia-piac megnyitása kezdetben sikeres volt, a feljogosított nagyfogyasztók jelentős költségmegtakarítást értek el azzal, hogy kiléptek a szabadpiacra. A versenypiac árelőnye elsősorban a kedvező importlehetőségeknek volt köszönhető, azonban az évek során ez az előny a szűkülő importforrások, valamint a szűkös és nem átláthatóan hozzáférhető határkeresztező kapacitások nyomán felmorzsolódott. Magyarország jelenleg is nettó áramimportőr, a hazai kereslet kielégítéséhez elengedhetetlen az import villamos energia. A piacnyitás sikerének előmozdítása érdekében a GVH egy regionális villamosenergia-piac mielőbbi létrehozását szorgalmazza, ez ugyanis számos kedvező tényezőt rejt magában a verseny, és így a fogyasztók szemszögéből. A régió államai közötti akadálymentes kereskedelem biztosíthatja, hogy minél többen versenyezzenek a hazai fogyasztókért, így a magyar nagykereskedő is versenyre kényszerülne, továbbá a nagyobb piac komoly beruházásösztönző tényező lenne, hiszen csökkenne a beruházások megtérülési kockázata. A regionális piac egyik alapfeltétele, hogy ne legyenek „egyenlőbb” piaci szereplők, ezért is szükséges hangsúlyozni még egyszer a magyar rendszerirányító tulajdonosi leválasztásának fontosságát.
48. A GVH álláspontja szerint átgondolást igényel a kötelező átvétel alá eső energia kérdésköre is. A kialakult piaci árak tükrében elképzelhető, hogy számos olyan megújuló energiát előállító vagy kapcsoltan termelő szereplő van a hazai piacon, amelyek a garantált átvételi ár nélkül is már meg tudnának jelenni a versenypiacon. Ezzel egyrészt élénkíteni lehet a kínálati oldali versenyt, másrészt a garantált átvételi kör szűkítésével csökkenthető az összes hazai fogyasztó által fizetett rendszerhasználati díj mértéke is, hiszen a garantált átvételi ár a rendszerhasználati díjakba van építve. A GVH véleménye szerint a garantált átvételi kört csak azon beruházásokra kell fenntartani, amelyek piaci alapon még nem tudnak megjelenni termelésükkel az árampiacon, de hozzájárulnak Magyarországon zöld energiákra vonatkozó uniós kötelezettségvállalásához.

Budapest, 2008. április 30.

Nagy Zoltán
a Gazdasági Versenyhivatal elnöke

RÉSZLETES BESZÁMOLÓ

I. ÁLTALÁNOS TAPASZTALATOK

1.1. A piaci viszonyok változása

49. Piaci viszonyokon, illetve versenyfeltételeken versenypolitikai értelemben alapvetően a piaci szerkezetet és a piacra lépés, illetve a piac elhagyásának feltételeit értjük, mivel legfőképpen e tényezők határozzák meg a verseny intenzitását és egyéb jellemzőit. A GVH munkája során szűkszerűen figyelmet fordít az olyan folyamatokra – legyenek azok akár állami beavatkozás, akár üzleti döntések következményei –, amelyek hatnak az említett tényezőkre. Az alábbi elemzés kizárólag a GVH saját – elsődlegesen a versenytörvény alkalmazása során szerzett – tapasztalatain alapul, így nem feltétlenül nyújt teljes vagy tudományos igényű képet, és a piaci viszonyok alakulásának leírása nem azonos a gazdaság egésze fejlődésének vagy versenyképessége alakulásának bemutatásával sem.
50. Fogyasztóként a versenynek 2007-ben is igényeink teljesebb kielégítését köszönhetjük. Ennek jeleként a nemzetközi versenynek kitett területeken, így a tartós fogyasztási cikkek körében 1,3 %-os árcsökkenés következett be, a ruházati cikkek ára pedig a 8 %-os inflációtól erősen elmaradva, 1 %-kal nőtt. Az erős technológiai versenyben lévő távközlésben 3,5 %-kal csökkentek az árak.
51. A fogyasztói jólét viszont csak akkor válik társadalmi jólétté, ha a társadalom tagjai munkaadóként, munkavállalóként, illetve a közösségi cselekvés, az intézmények szintjén rugalmasan tudnak reagálni a változó körülményekre, és a globális fogyasztói igényekhez való alkalmazkodást lehetőségként és nem kényszerként élik meg. A verseny ugyanis elkerülhetetlenül alkalmazkodással jár: a fogyasztókat magasabb áron, vagy nem az általuk keresett minőségben kiszolgáló vállalkozások vagy javítanak gazdálkodásukon vagy csődbe mennek, kilépnek a piacról, felvásárolják őket – mindegyik jelentős áldozatokat követelhet meg az érintett munkavállalóktól, vezetőktől.
52. Alkalmazkodási kényszer kétségtelenül volt 2007-ben. A globális versenynyomás, illetve a költségvetési hiány csökkentése, az állam által generált kereslet visszafogása 2007-ben piacsűkítő hatással bírt, és a kereslet csökkenése a leginkább érintett szektorokban a vállalkozások alkalmazkodási képességének javítását követelte meg, továbbá

az alkalmazkodásra képtelen vállalatok körében a felszámolási eljárások számának növekedését vonta maga után. Mindez – 2007-ben – még nem vezetett a termelési erőforrások kihasználatlansághoz, a munkanélküliség 7,4 %-os szintje még enyhén – 0,1 %-kal – csökkent is 2006-hoz képest.

53. Ugyanakkor a munkanélküliség így is meghaladta az EU-27 átlagos munkanélküliségi szintjét. Ez, illetve a magyar munkaerő alacsony mobilitása, az idegen nyelvek alacsony szintű ismerete azt jelzi, hogy a humán tőkébe való beruházás elégtelen. Emiatt a gazdasági lehetőségek, a piaci rések keresése és felismerése, és így az egyes ágazatokban a hazai verseny szintje és a hazai termelők versenyképessége jóval alacsonyabb a lehetségesnél.⁴ Ezen az állampolgárok gazdasági tudatosságának növelésével, az önképzés támogatásával lehetne segíteni, ami egyéni életminőségüket, és az ország versenyképességét is javíthatná.
54. A verseny erősödése tisztességtelen versenyeszközök alkalmazását is előmozdíthatja. Magyarországon a fogyasztók viszonylag gyakran érzik úgy, hogy megtévesztették őket. Egy 2007-es közvéleménykutatás szerint csak a lakosság tizede szerint tisztességes többé-kevésbé a gazdasági verseny. Ez az eredmény a kiszolgáltatottság érzetét kelti és akkor is riasztó, ha a konkrét visszaélések felsorolásánál kiderül, hogy a válaszadók közül sokan például a korrupciót is ideértik a megtévesztő reklámok, illetve a kartellek mellett. Az Eurobarometer 2006-os kutatása szerint a lakosság 25 %-a (EU-25: 32 %) találkozott megtévesztő hirdetéssel, és 5 %-ot (EU-25: 6 %) részben „sikerült is csőbe húzni”, felvette a kapcsolatot a reklámozóval. A visszaélésekkel szemben a lakosság (szintén az Eurobarometer 2006 szerint) az EU-25 átlagához hasonló mértékben bízott a hatósági fellépésben: 50 % tartotta elégségesnek a fogyasztóvédelmi szabályokat, és 60 % bízott az állami fogyasztóvédelemben. Ugyanakkor a fogyasztók érdekérvényesítési készsége, illetve képessége nagyon alacsonynak számít.
55. A villamosenergia-piacon valamelyest mérséklődött a verseny, illetve az energiahordozó árak emelkedése, az importlehetőségek szűkülése és a magas energiaszükséglet eredményeként

⁴ A 2006-os Eurobarometer szerint az EU-25-ben a magyar lakosság érezte magát legkevésbé felkészültnek arra, hogy idegen nyelven valamilyen terméket vagy szolgáltatást vásároljon: 18% érezte erre készen magát, míg az EU-25 átlaga is 32% volt. Így természetesen jóval nehezebb a külföldi piacokon rejlő üzleti lehetőségeket megragadni, elősegíteni a magyar és más EU országok piacainak integrációját. Ezen túlmenően, átfogó iparági vizsgálatok szerint a magyar vállalatok jelentős részének csekély az innovációs tevékenysége, szűk a stratégiai gondolkodása és marketingmagatartása is passzív.

jeként jelentősen nőtt a villamos energia ára mind a közüzemben, mind a szabadpiacon. A földgázárak emelkedése, illetve a rekordnagyságú, 44 TWh energia fogyasztás még valóban versenyző piacon is áremelkedéssel járt volna. A helyzetet azonban tovább rontotta és a verseny mérséklődését hozta a szabadpiaci kínálat szűkösége. Ennek több kiváltó oka volt. A regionális árampiac irányába történő elmozdulás helyett egyfajta visszarendeződés következett be; a versenynyomás korábbi legfőbb forrása, az áramimport a 2006-os 7,2 TWh-ról 2007-ben 4 TWh-ra csökkent, a lengyelországi és szlovák áramkiviteli korlátozás, illetve a régióban történt erőműbezárások miatt. Eközben a hazai termelő kapacitások 70-75 %-a továbbra sem volt elérhető a szabadpiacon, mivel a közüzemi villamosenergia nagykereskedőhöz, az MVM Trade Zrt.-hez volt kötve, ami kizárta az ilyen hosszú távú megállapodással (HTM-mel) rendelkező erőművek egymás közötti versenyét. Mivel pedig az államilag szabályozott, közüzemi árak a kínálathiányos szabadpiac árainál kevésbé emelkedtek, sok fogyasztó kihasználta a szabad piacról a közüzembe történő visszalépés lehetőségét, aminek hatására a szabadpiac aránya a fogyasztásból a 2006-os 35 %-ról 2007-ben 25 %-ra csökkent. A két szegmens közötti szabad átjárást a hibrid modellt fenntartó szabályozás tette lehetővé, amely komoly adminisztratív és pénzügyi költségek nélkül biztosította a feljogosított fogyasztók viszonylag kockázatmentes visszalépését. Ez nagyfokú bizonytalansági tényezőt jelentett a versenypiaci szereplők számára, amely kedvezőtlenül hatott a szabad piac további fejlődésére.

56. 2007 nyarán kihirdetésre került az új villamos energia törvény⁵ (Vet.), amely azonban csak formálisan nyitotta meg a szektort a verseny előtt, és a GVH 2006-ban befejeződött ágazati vizsgálatában a piaci verseny legnagyobb akadályaként azonosított HTM-ek problémáját nem oldotta meg. 2007-ben még nem fejeződött be az Európai Bizottság 2006-ban indult eljárása, amely azt vizsgálja, hogy a HTM-ek rendszere megfelel-e az EK-Szerződés versenykorlátozások tilalmára vonatkozó előírásainak. Kimenetele szorosan kapcsolódik a Magyarország ellen indult, a HTM-eket esetleges állami támogatási jellegük miatt vizsgáló európai bizottsági eljáráshoz. A HTM-ek állami támogatási jellegét, valamint az MVM esetleges erőfölénnyel való visszaélését vizsgáló eljárások mellett harmadik eljárásaként, a határkeresztető kapacitások kedvezményes elosztása miatt is indult 2006-ban Magyarország ellen kötelezettségszegési eljárás, amelyben a magyar fél vállalta, hogy az uniós előírásokhoz igazítja irányadó szabályozását. Magyarország

kötelezettségvállalásának megfelelően megszületett a 37/2007. (III.7.) Korm. rendelet, amely azonban 2007 novemberében módosításra került. A módosítás szerint az MVM importszerződésai teljesítéséhez szükséges határkeresztető kapacitások előzetesen lekötött kapacitásoknak minősülnek, amelynek következtében azokra nem vonatkozik a szokásos aukciós kötelezettség 2008-ra sem. A szabad importkapacitások ily módon történő korlátozása jelentős forrásotól fosztja meg a versenytárs villamos energia szabad piaci kereskedőket, amelyek így továbbra is az MVM Trade forrásaira lesznek utalva. Ugyanezekre a kapacitásokra alapozva az MVM Trade elérte az áramszolgáltatóknál, hogy a közüzemi fogyasztók egy részének mérsékelten – 17-19 %-nál kevésbé – emelkedjen az áramár, ám ez nem transzparens és nem piaci módon történt.

57. A HTM-ek, illetve a határkeresztető kapacitásokra vonatkozó szabályozás versenykorlátozó hatását, a szabadpiac likviditás hiányát ugyanakkor némileg oldotta, hogy a közüzemi nagykereskedő MVM Trade a Vet. előírása szerint az általa lekötött villamos energia egy részét árverésen továbbértékesítette. A 2007. október 25-én megrendezett aukción Magyarország áramszükségletének mintegy negyedére (kb. 10 TWh, amely hat termékkategóriába volt sorolva) lehetett ajánlatot tenni. Az árverésen 29 licitáló vett részt, a kereslet a legnépszerűbb termékek vonatkozásában jelentősen meghaladta a kínálatot, ezért a felkínált mennyiség pro rata alapon (a licitek arányában) került felosztásra. Előrelépésnek tekinthető, hogy az árverés jól előkészített volt és átlátható szabályok szerint zajlott. Ugyanakkor mivel kínálati oldalon kizárólag az MVM Trade jelent meg és az aukció nem volt közvetlen hatással az erőműi árakra, ezért a valódi piacnál csak korlátozottabban tudott árjelzéseket közvetíteni a termelők felé. Míg a közüzemi árszabályozás a fogyasztók számára, addig a HTM-ek rendszerének fenntartása, a lekötött energia továbbaukcionálásával „szimulált piac” az erőművek számára növelte ugyan valamelyest a kiszámíthatóságot, ugyanakkor feláldozta a piaci mechanizmusok révén elérhető hatékonyságnövekedést, energiatakarékosság növekedést.
58. A 2008. januári teljes piacnyitásra való kormányzati felkészülés lassú volt, csak 2007 utolsó napjaiban jelentek meg az ideai tarifákat és egyes működési szabályokat meghatározó minisztériumi rendeletek. Ez nagyfokú bizonytalanságot teremtett, ami ugyan pár hónap alatt megszűnhet, de jobban oda kellene figyelnie a kormányzatnak arra, hogy átlátható szabályozás és jó fogyasztói informáltság nélkül nem lehet hatékony piaci működésre számítani.

⁵ 2007. évi LXXXVI. törvény

59. A magyarországi földgázpiacon a verseny szempontjából 2007-ben nem történtek jelentős változások, az év közepére tervezett teljes piacnyitás és jogi kereteinek lefektetése, az új földgáztörvény megalkotása 2008-ra csúszott át. Az import lehetősége ezen a piacon teljesen szabad, a verseny mégis korlátozott, ugyanis a földgáz források minden esetben lényegében azonosak, és a szállítás a csővezetékek meglétéhez kötődik.
60. A csővezetékek miatt korlátozott piaci működésen túl ezen a piacon is vannak hosszú távú szerződések a magyarországi közüzemi nagykereskedő E.On Földgáz Trade (E.OnFT) és az orosz Gazprom között, mindazonáltal az Európai Bizottság által az E.On-Mol összefonódás engedélyezéséhez előírt gázeladási (gas release) kötelezettség kiszámíthatóan biztosít némi piaci likviditást. A kötelezettségvállalás értelmében az E.OnFT 2013-ig évente 1 milliárd köbméter földgázt (a hazai fogyasztás 8 %-a) köteles árverésre bocsátani, valamint a MOL által itthon kitermelt földgáz 50 %-áról – amelyre az E.OnFT rendelkezik 2015-ig hosszú távú szerződéssel – köteles egy Magyarországon földgázkereskedelmi engedéllyel rendelkező kereskedő javára lemondani (contract release). Az E.OnFT 2007 márciusában tartotta meg az E.On-MOL összefonódást jóváhagyó európai bizottsági határozatban vállalt kötelezettségek szerinti, második földgáz aukcióját. Mivel 2006-ban az árverésre bocsátandó mennyiség kevesebb, mint fele talált gazdára, a kötelezettségvállalás értelmében a megmaradt mennyiséget a következő három évben kell egyenlő arányban felkínálni, így 2007-ben 1175 millió köbméter földgázt bocsátottak árverésre, amely teljes egészében értékesítésre is került. A hazai kitermelt mennyiség 50 %-ára összesen hat jelentkező pályázott, végül a TIGÁZ Zrt.-vel sikerült megállapodni, amelyet az Európai Bizottság is jóváhagyott.
61. A távhőszolgáltatás a helyi önkormányzatok által árszabályozott, lokális monopólium. A kb. 650 ezer lakást ellátó távhőrendszerekre alkalmazott távhőtárfiak megállapításának joga a helyi önkormányzatoké. Az eltérő feltételekből, a szolgáltatás helyi jellegéből fakadóan az országon belül jelentős árkülönbségek vannak a távfűtés és melegvízellátás ára között. Az, hogy melyik város számít relatíve olcsónak, részben évről évre is változhat, 2007-ben a díjemelés 0 és 100 százalék között szóródott. Ugyanakkor tartósan fennmaradhatnak árkülönbségek, hiszen a szolgáltatás minőségét a helyi adottságok határozzák meg, és a távfűtésnek nincs közvetlen versenytársa, ami kikényszerítené a hatékonyságnövekedést. A hálózatról való leválás költségessége ellenére biztosítana közvetett versenynyomást,

hiszen az egész országban hasonló áron elérhető földgázzal való egyéni fűtés különösen a magas távfűtési díjú városokban már a távfűtés kifizetődő alternatíváját jelenthetné. Ugyanakkor a leválást a távhőszolgáltatók vagy a távhőszolgáltatást szabályozó helyi önkormányzatok sok helyen tiltják vagy akadályozzák. A leválás megnehezítése segítheti a hálózati hatékonyság megtartását, de nem piacbarát megoldás, hiszen a fogyasztó foglyul ejtésére irányul. A távhőszolgáltatás előnyeit (például koncentráltan keletkező és ezért könnyebben ártalmatlanítható környezetszennyezés) inkább piacokonform módszerekkel, az árakban kellene megjeleníteni, a távhőszolgáltatónak pedig a fogyasztók elégedetlenségét mutató jelzéseknek megfelelően a hatékony szolgáltatási rendszer kidolgozására, például hatékony kapcsolt áramtermelés megvalósítására, a szolgáltatás színvonalának javítására, a hálózati veszteségek csökkentésére, az árak visszafogására kellene koncentrálnia. A gázpiacot jelenleg jellemző keresztfinanszírozás megszüntetése szintén a hatékonyabb működést segítené elő. Jelenleg a keresztfinanszírozás miatt a kisfogyasztóknak a kiszolgálásuk költségéhez képest túl olcsó, a nagyfogyasztóknak pedig túl drága a földgáz, és ezen torz árviszonyok miatt is tűnik néhol kifizetődőnek az egyéni fűtésre való áttérés.

62. 2007. január 1-jével kiteljesedett a **vasúti áruszállítási piac** liberalizációja annak köszönhetően, hogy az európai uniós csatlakozáskor biztosított derogáció lejártával a külföldi vállalkozások is a rendelkezésre álló pályahálózati kapacitás egészéhez és nem csak 20 %-ához férhetnek hozzá. Ugyanakkor a vasúti piac tényleges nyitottsága az EU-n belül így is alacsonynak számít, és a piac teljes formális megnyitása mellett sem fokozódott a verseny a vasúti áruszállításban. A belföldi áruszállítási teljesítmény erősen csökkent, és a nemzetközi fuvarozási teljesítmény növekedése az év első háromnegyedében ezt épphogy csak kompenzálta, majd a negyedik negyedévben ez is közel 13 %-kal csökkent. A MÁV Hajdú Kft. piacról való kilépésével és néhány kisebb szereplő megjelenésével az év végére tizenötöre nőtt az áruszállítási engedéllyel rendelkező hazai székhelyű cégek száma. Ezek a cégek az Európai Vasúti Társág egészében, összességében körülbelül 210 ezer km pályahálózaton nyújthatnak szolgáltatást. A hazai piacon korlátozás nélkül megjelenhet minden olyan áruszállítási engedéllyel rendelkező társaság is, amely más EGT-államban a 95/18/EK irányelvnek megfelelő engedélyt kapott, ám ezzel a lehetőséggel egyelőre kevéssé élnek a külföldi cégek, csak egy cég, a Prová Slovenska železničná a.s. hazai piacra lépési szándékáról lehetett hallani.

63. A piac szerkezetének javulása lényegében megállt, a MÁV Cargo Zrt. túlsúlya mellett továbbra is csak a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Zrt. számít jelentősebb szereplőnek. A többi kis engedélyes piaci részesedése az áruszállítási teljesítményből 6-7 %, míg a teljes árbevétel 5-6 %-át éri el. Az árbevételi és a szállítási részesedési adatok eltérése arra utal, hogy az új piacralépők körülbelül 20 %-kal olcsóbban nyújtják szolgáltatásukat, ami alacsony piaci részesedésük ellenére is jól mutatja a piacnyitás hasznosságát. A hazai magán-vasúttársaságok külföldi partnereik segítségével mára kapcsolatot teremtettek olyan jelentős európai kikötők felé, mint Rotterdam, Hamburg, Koper és Constanta.
64. A vasúti áruszállítási piac legjelentősebb 2007. évi eseménye a domináns pozícióban lévő MÁV Cargo Zrt. privatizálása volt. A kétfordulós privatizációs pályázat nyertese az osztrák áruszállítási piac legnagyobb szereplője a Rail Cargo Austria és a GYSEV Zrt. konzorciuma lett, 102,5 milliárd forintos vételi ajánlattal. A tranzakció lezárására 2008 során a szükséges versenyhatósági engedélyek megszerzését követően kerülhet sor.
65. Javult, átláthatóbbá vált a szektor szabályozása, 2007 januárjában életbe lépett a megújult Hálózati Üzletszabályzat (HÜSZ), amelyet a Vasúti Pályakapacitás Elosztó Kft. az érintett vasúti vállalkozásokkal egyeztetve, hatósági felügyelet alatt hozott létre. A HÜSZ tartalmazza a hazai nyílt hozzáférésű pályahálózatok használatának mindennemű jogi, anyagi és műszaki feltételét és az általános szerződési feltételek egyszerűsödésén keresztül megkönnyíti a vasúton zajló export, import és tranzittevékenység végzését. Ugyanakkor továbbra is vannak jogi bizonytalanságok, a HÜSZ-ből például hiányzik a szolgáltatás minőségére vonatkozó garancia.
66. A MÁV Zrt.-ből az év során kivált a Személyszállítási Üzletág, amely MÁV Start Zrt. néven szerzett **vasúti személyszállításra** vonatkozó engedélyt. A **vasúti pályahálózat működtetése** szempontjából sajátos helyzet, hogy a MÁV Zrt. nem tud eleget tenni az országos pályahálózat-működtetési engedély megszerzéséhez szükséges követelményeknek.
67. A **légi közlekedés** területén a fogyasztók továbbra is élvezték a repülőjegy áraknak a „fapados” légitársaságok megjelenésével a korábbi években bekövetkezett csökkenését. Ugyanakkor 2007-re a „fapados” légitársaságok növekedése kifulladt, forgalmuk 0,4 %-kal bővült, szemben a hagyományos légitársaságok 5 %-os növekedésével.
- Ez összefüggésben van a magyar „fapados” piac átrendeződésével: a Sky Europe fapados légitársaság (amely 2003 novemberében a diszkont légitársaságok között elsőként alapított bázist Ferihegyen) 2007 októberében megszüntette budapesti járatait, és a kivonuló társaság forgalmát csak 70 %-ban kompenzálta az ír székhelyű Ryanair ferihegyi megjelenése. A ferihegyi repteret üzemeltető Budapest Airport Zrt. (BA), amelynek adásvétele 2007 júniusában zárult le a brit BAA International és a német Hochtief Airport GmbH vezetett csoport között, az utasszám lassabb növekedésére⁶ reagálva 2007 végén megkezdte a repülőtér fejlesztését, illetve új tarifarendszert vezetett be. Ennek részeként ösztönző, jelentős kedvezményeket kínál azoknak a társaságoknak, amelyek új járatokat indítanak, illetve növelik már létező járataik sűrűségét.
68. Többszöri sikertelen értékesítési kísérlet után 2007 áprilisában lezárult a nemzeti légitársaság, a Malév Zrt. privatizációja. A társaság új tulajdonosa az Airbridge Zrt. lett, amelyet a Malév Zrt. privatizációjában való részvétel céljából alapították többségében magyar magánszemélyek és Borisz Abramovics, az AirUnion (Oroszország legnagyobb légiszövetsége) elnöke, egyben a KrasAir vezérigazgatója. Az új tulajdonosok elképzelései szerint az öt orosz légitársaságból formálódó AiRUnion és a Malév Zrt. közösen teremtene összeköttetést az orosz piac és a fontosabb európai célállomások között – a budapesti transzfer révén. 2007. április 1-jén a Malév Zrt. is – a térség legfontosabb hálózati légitársaságai közül utolsóként – tagjává vált a nagy légiszövetségek egyikének. A oneworld légiszövetséghez való csatlakozással a magyar utasok egy világméretű hálózat előnyeit élvezhetik, illetve a Malév számára további utasokat jelenthetnek a szövetségeseiktől érkező átszálló utasok. A Malév révén a oneworld – a versenytárs Star Alliance és SkyTeam légiszövetségekhez hasonlóan – végre megjelenhetett a közép- és kelet-európai piacokon is.
69. A légiközlekedésben a fapados légitársaságok megjelenésével már hosszabb ideje intenzív verseny tapasztalható, ami kihívások elé állította a **nemzetközi autóbuszos személyszállítás** piacát is. A fapados légitársaságok 2003. végi magyarországi megjelenése után a (Eurolines-tag) Volánbusz nemzetközi utasainak száma jelentősen, a korábbi 150 ezer körüliről 2006-ra 80 ezerre esett. A jóval gyorsabb utazáshoz képest olcsóvá váló 1000 kilométer feletti (londoni, párizsi) repülőjegyárral a fapados busz-

⁶ A ferihegyi repülőtér 2007-ben összesen 8.597.137 utast szolgált ki, csupán 4 %-kal többet, mint 2006-ban.

út már jóval kevésbé volt versenyképes. Az új kihívásnak a busztársaságok az utazási célpontok megváltoztatásával, a rövidebb, 700 kilométer alatti buszjáratokra való koncentrálással reagáltak. Az EU felé induló járatok versenyképességét 2007 decemberétől segíti Magyarország schengeni csatlakozása is. Itt is elterjedőben van a fapados repülőjegyvásárlást jelentősen megkönnyítő internetes jegyvásárlási lehetőség. A busz-busz verseny erősödését segítette 2006 júniusában a cseh központú Student Agency, 2007-ben – főbb úticéljai tekintetében a Volánbusszal közvetlenül versenyző – OrangeWays piacralépése. Mindkét új piacralépő fedélzeti többletszolgáltatásokat is nyújt az utazóknak. A közeli nemzetközi buszközlekedés reneszánsza révén újra feléledhetnek olyan viszonylatok, ahová a kilencvenes évek közepén a Volánbusz vagy regionális Volán társaságok üzemeltettek – később megszüntetett – járatokat.

- 70.** A **távolsági, illetve helyi autóbusszközlekedést** üzemeltető 24 Volán cég többsége veszteséges volt 2007-ben, összesen mintegy nyolc milliárd forint veszteséget szenvedve el. Ez egyértelműen jelzi, hogy nem üzleti alapokon működnek, állami, illetve önkormányzati tulajdonosuk a költségeket meghaladó szolgáltatások nyújtását várja el tőlük, és például a fogyasztói árkiegészítés részleges teljesítésével is bizonytalanságot teremt számukra.
- 71.** Az **egészségügyben**, az egészségügyi szolgáltatók piacán általánosságban évtizedek óta korlátozottan beszélhetünk versenyről, ugyanakkor már hosszabb ideje jelen vannak olyan vállalkozások, amelyek szolgáltatásaikat a betegek (fogyasztók) részére a társadalombiztosítási rendszertől függetlenül, vagyis piaci áron kínálják. Ezeknek a szolgáltatásoknak a köre mindazonáltal viszonylag szűk, zömmel a relatíve alacsony befektetést igénylő járóbeteg szakorvosi szolgáltatások területén működnek, s a nagyobb befektetést igénylő területeken főként ott találhatóak meg, ahol az adott ellátást nem finanszírozza a társadalombiztosítás (pl. plasztikai sebészet, lézeres szemműtétek), vagy egy exkluzív igénybevevői kör számára nyújt magasabb színvonalú kényelmi szolgáltatásokat.
- 72.** Főként a nagy költségvetési hiány, s egészségbiztosítási rendszer egyre nehezebben fenntartható finanszírozhatósága indukálta a 2006. évben meghirdetett egészségügyi reformot, amely a vele kapcsolatban megjelent nyilatkozatok szerint a gazdasági versenyt, és ezzel annak egészséges előnyeit lenne hivatott meghonosítani a versenytől korábban nagyrészt mentes egészségügyi rendszerben.
- 73.** Az egészséges gazdasági verseny működésének számos feltétele közül talán a legfontosabb a megfelelő nagyságú kínálat, valamint a fogyasztók ebből való választásra vonatkozó jogának, tényleges lehetőségének és képességének megléte, hiszen ezek nélkül a gazdasági verseny működésének alapvető eleme, a fogyasztó racionális döntésén alapuló választása hiányzik, így viszont a versenyből fakadó üdvös gazdasági hatások alappal nem várhatók el.
- 74.** Ugyanakkor az egészségügyi reformmal kapcsolatosan meghirdetett szándékok ellenére, a reform első lépéseként a kínálatnak, vagyis az egészségügyi aktív fekvőbeteg ellátók kapacitásainak a jelentős szűkítésére, az egészségpénztár által finanszírozott szolgáltatások csökkentésére (teljesítményvolumen-korlát alkalmazása a járó- és fekvőbeteg szakellátás területén) került sor. Ezen túl a fogyasztó, a beteg egészségügyi szolgáltató-választási jogát is beszűkítette a jogalkotó, hiszen nem lehet automatikusan – a korábbi szabályozásnak megfelelő szabadsággal – a helyi szinten ellátási kötelezettséggel rendelkező szolgáltató helyett más intézményt felkeresni. E szabályozás megerősítette a szolgáltatások területén a helyi monopóliumok pozícióit. A betegek és az intézmények alkalmazkodása a megváltozott szabályozási és finanszírozási környezethez lassabban megy végbe. Mára úgy tűnik, hogy egyes régiókban, és bizonyos egészségügyi szolgáltatások terén a szabályozási és finanszírozási beavatkozások hatására kialakult kínálati hiányok, s az ebből fakadó várólisták terjedelme akkora, ami már a betegek biztonságos ellátását, a rendszer megfelelő működésének fenntarthatóságát veszélyezteti. Ezzel párhuzamosan jelentősen megnövekedett az egészségügyi intézmények tartozásállománya, ami – ha tartóssá válik, s valamilyen formában csőd elleni segítséghez nem jutnak az intézmények – a piaci koncentráció növekedését vetíti előre. A koncentráció növekedése az egészségügyi intézmények területi összevonása (a szegei klinika vette át a szegei önkormányzati intézmények feletti irányítást), illetve a kórházüzemeltetési jog felvásárlása (a HospInvest Zrt. Heves megyében szinte valamennyi kórház működtetési jogát megszerezte) révén ma is megfigyelhető. Ez ugyan szakosodásra és racionalizálásra is lehetőséget ad, de egyúttal a verseny lehetőségének erodálódásához vezet, ha a szabad intézményválasztás kizárásával, illetve egyes részlegek leépítésével jár. A verseny, illetve a koordináció, az ellátásszervezés eltérő, de potenciálisan hasonlóképpen hatékonyságot segítő megoldások. Ezek egészségügyben kívánatos szerepéről, érvényesüléséről, egyensúlyáról egészségpolitikai döntésre van szükség, mielőtt a verseny lehetőségei az intézménytulajdonosok helyi döntései, illetve az állami beavatkozás hatására beszűkülnek.

75. A gyógyszer-kereskedelem területén 2007-ben a korábban is versenyző nagykereskedelem mellett immár a **gyógyszer-kiskereskedelemben** is fokozódott a verseny. Míg korábban a kereskedelem szabályozása egyes területeken szigorúbb volt annál, mint amit a gyógyszer veszélyes áru volta szakmailag indokol, az egészségügyi reform a felesleges korlátokat nagyrészt lebontotta. A piacnyitást segítették egyfelől a 2006 végén életbe lépett új gyógyszerforgalmazási szabályok, másrészt a Magyar Gyógyszerész Kamara jogosítványainak és eszköztárának csökkentését (hatósági típusú jogkörök megvonása, kötelező kamarai tagság megszüntetése) célzó jogszabályváltozások.⁷ Az új gyógyszerforgalmazási előírásoknak köszönhetően a fogyasztók számára javult a gyógyszerek elérhetősége: könnyebbé vált a patikaalapítás, valamint lehetővé vált a gyógyszerek egy bizonyos körének gyógyszertáron kívüli forgalmazása. Valamivel több mint egy év alatt, 2008 februárjára 187 új gyógyszertár létrejöttével 8 %-kal bővült a közforgalmi gyógyszertárak száma, illetve 622 gyógyszertáron kívüli egyéb helyen (például benzinkúton, drogériában, áruházban) is hozzáférhetővé vált mintegy 150, vény nélküli orvosság. A gyógyszerek patikán kívüli forgalma a teljes gyógyszertári forgalom egy százaléka alatt maradt, nem teljesültek be a felelőtlen gyógyszerfogyasztással, illetve a patikák kiüresedésével kapcsolatos negatív jövőképek. Ez részben annak is a következménye, hogy a gyógyszertáron kívüli gyógyszerforgalmazás belépési költségei a feltétlenül szükségesnél nagyobbak, s így éppen azokon a helyeken (kistélepülések) nem vállalhatóak, ahol vélelmezhetően volna erre igény.
76. A verseny fokozódása az árengedmények, illetve a vevők megnyerése érdekében nyújtott többletszolgáltatások (például vevői igények felmérése, ingyenes vérnyomás és vércukorszint mérés), a gyógyszertáron belüli bemutatók terjedésében, illetve a reklámkiadások növekedésében is megfigyelhető volt. Megjelentek a szabadpolcos gyógyszertárak, ahol a vásárlók a gyógyszernek nem minősülő termékek között már szabadon válogathatnak, lehetőséget kapva a kínálat összehasonlítására. Ez a lehetőség azonban – szabályozási korlátok miatt – a gyógyszereknél még nem adott, pedig a nem vényköteles gyógyszerek körében a termék összehasonlítás nehézségei versenyt, különösen árversenyt csökkentő hatással járnak. A vevők megtartása érdekében is egyre többet tesznek a gyógyszertárak – így például a vásárlók könnyebb, gyorsabb kiszolgálása érdekében lehetővé teszik az online, illetve telefonos rendelést.
77. A verseny erősödése, valamint az egészségügyi finanszírozási szabályok változása (a vizitdíj és a dobozdíj miatt elmaradó gyógyszerkereslet, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) gyógyszer-támogatási aukcióinak hatására bekövetkező árcsökkenés) által támasztott új kihívásoknak ugyanakkor nem volt könnyű megfelelni. A gyógyszerforgalom 10 milliárd forinttal (mintegy 14 %-kal) csökkent, és esett a patikák jövedelmezősége. Így a korábbi években példátlan módon 2007-ben mintegy 4-5 gyógyszertár csődjére is sor került. Ez a gyógyszertárak számához képest elenyésző és az ellátást nem veszélyezteti, ugyanakkor jól jelzi, hogy más ágazatokhoz hasonlóan a gyógyszer kiskereskedelemben tevékenykedő vállalkozásoknak is törekedniük kell a hatékony működésre. A jogérvényesítés mellett a szabályozásnak is feladata fellépni annak érdekében, hogy a megnövekedett teljesítményszerre a patikák a fogyasztói igények jobb kiszolgálásával – például a nem vényköteles körben a szabadabb hozzáférés biztosításával – reagálhassanak, és ne a fogyasztók megtévesztésével (például szükségtelenül drága gyógyszer ajánlásával) próbálják meg bevételeiket növelni, illetve a fogyasztóknak többletterheket okozó módon (túl alacsony készletszint tartása) alkalmazkodjanak.
78. A piacszűkülésre, s a nagyobb teljesítményre ösztönző változásokra a **gyógyszer nagykereskedők** részben koncentrációval, részben – a patikák közel felét érintően – stratégiai szövetségekbe való tömörüléssel reagáltak. A Hungaropharma-csoport a Medimpex-szel fűzte szorosabbra kapcsolatát, emellett a Hungaropharma Zrt. 'Gyöngy', a Phoenix Pharma Zrt. 'Szimpatika' ernyőmárka alatti szerveződéssel erősítette meg beszállítói pozícióit. Ezek a szövetségek a beszerzés egységesítésével és a közös marketingakciókkal csökkenthetik a patikák költségeit, növelik a patikahálózatok közötti versenyt, ugyanakkor az adott nagykereskedő előnyben részesítését írják elő. Megjelenésüket az váltotta ki, hogy a felvásárlások helyett – amely a szabályok változásával 2007-re lehetővé vált, de meglehetősen tőkeigényes – megfelelő stratégiai eszköz lehet a vertikális szerveződés is. Míg a korábban is tulajdonosi integrációt megvalósító Pharmanova ezen az úton haladt tovább növelve patikahálózatát, addig a két nagykereskedő a vertikális koordinációt választotta. 2007-ben nem került sor a formálódó láncokkal kapcsolatban versenyfelügyeleti eljárás megindítására, ugyanakkor nem zárható ki, hogy a szektorbeli koncentráció és koordináció erősödésével versenyproblémák merülhetnek fel.

⁷ Lásd a 2006. évi XCVIII. törvényt, valamint a 2006. évi XCVII. törvény rendelkezéseit, a GVH ezzel kapcsolatos álláspontja bővebben a 3.1. (Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése) fejezetben olvasható.

79. A gyógyszerek közötti verseny erősítése kedvező eredményeket hozott. A gyógyszergyártóknak 2007-ben rendszeresen kellett egymással versenyezniük azért, hogy gyógyszereik az OEP által támogatott körben maradjanak – amihez alacsony árat kellett igényelniük. Az OEP-támogatás mértékét az azonos hatóanyagú gyógyszerek közül a legolcsóbb készítményre állapították meg (fixesítés), és az ennél több mint 20 %-kal drágábbak egyáltalán nem részesülhettek dotációban. Csökkentésre készítette a gyártókat az a jogszabály is, amely az azonos hatóanyagú termékek közül a legolcsóbb felajánlására kötelezi az orvosokat. Összességében közel ezer gyógyszer ára mintegy negyedével csökkent. Akad olyan termék, amelyet most 75 %-kal olcsóbban értékesít a gyártója, mint egy évvel ezelőtt, s számos olyan készítmény is, amelynek az árából több tízezer forintot faragtak le. Elsősorban a generikus (utángyártott) gyógyszerek ára csökkent, hiszen jellemzően ezeknél van több gyártó ugyanazzal a hatóanyaggal a piacon, amelyeket meg lehetett versenyeztetni. Ez az árcsökkenés lehetővé tette a gyógyszer-támogatások csökkentését, így javította az OEP egyenlegét, és – a támogatási mértékek csökkenése, az önrész arányának növekedése miatt csak részben – a gyógyszerek fogyasztói árainak, térítési díjainak csökkenésében is érzékelhető volt.
80. A 2007-es esztendő a **cukorpiacon** a hazai termelés leépülésének éve volt, példát mutatva arra, hogy a mezőgazdaság termelési szerkezetének átalakulása az élelmiszeripar átalakítását is kikényszeríti. Az Európai Unió 2006. július 1-jén hatályba léptetett új cukorpiaci rendtartásából fakadó feltételek, elsősorban a cukorrépa csökkentett ára mellett, a cukorrépa termelésének nyereségessége elmaradt más, jelentősen dráguló növények (gabonák) termelésének nyereségességétől. Így a cukorrépa termelők számára már nem volt gazdaságos a termesztés, nem tudtak megállapodni a cukorgyárakkal. Ez 2007-ben két cukorgyár egy-egy gyáregységének (a szolnoki, illetve a petőházai gyár) bezárásához vezetett, és 2008 márciusában egy újabb gyárbezárást (Szerencs) is bejelentettek. Ezzel a rendszer-váltáskori 12 cukorgyárból csak egy, a Magyar Cukor/Agrana tulajdonában lévő kaposvári gyár maradt talpon. A feldolgozóipari kapacitás csökkenését a hazai cukorkvóta csökkenése is követi, rövidtávon emiatt sem várható a folyamat megfordulása. A termelés külföldre költözését a fogyasztók csak a gyártási ország megváltozásában érzékelhetik: a 400 ezer tonnás éves hazai fogyasztásnak csupán ötöde érkezik majd itthonról, a többi az EU piacon megtermelt feleslegből, a balkáni országokból, vagy a versenyképesebb nádcukortermelő országokból származhat.
81. A **kiskereskedelem**ben évek óta zajló koncentráció 2007-ben is folytatódott. 2007 végére annak ellenére nőtt az élelmiszer- és élelmiszer jellegű üzletek alapterülete, hogy 1300 bolttal kevesebb működött, mint egy évvel korábban. A boltszám csökkenését a független kisboltok fogyása okozta, a diszkontok és hipermarketek ugyanis jelentős forgalmat vontak el ezektől a napi cikketek relatíve drágábban árusító kiskereskedelmi üzletektől. Ugyanakkor a láncokba szerveződött kis élelmiszerüzletek versenyképesek maradtak a hazai piacon: a CBA, a Coop és a Reál forgalma, a független boltok csatlakozása révén is, folyamatosan növekszik. Az eladási alapterület növekedésének oka, hogy folytatódott a nagy láncok terjeszkedése. Az újonnan létesült áruházláncok eladótérének több mint a fele a közép-magyarországi és a dél-alföldi régióban koncentrálódott. Az elmúlt években az üzlethálózat bővülése a fővárosra és a városokra irányult. Nagyjából 1-1 százalékpontos növekedéssel a hipermarketek részesedése 25 %-ra, a diszkont láncok forgalomalapú részesedése 18 %-ra nőtt. Tizenhét új hipermarket-áruház nyílt meg 2007-ben Magyarországon, javarészt mivel a Tesco folytatta üzlethálózatának bővítését. A három éve megjelent Lidl diszkontlánc árbevétele a hálózatbővítés és a viszonylag alacsony árai miatt rendkívül dinamikusán nőtt. A változások erős ösztönzést adnak a korábban független kiskereskedők számára a koordinációs szerveződésekhez való csatlakozásra, így egyre nő a beszerzési társulások súlya is.
82. A **gépjármű- és alkatrészkereskedelem** forgalma 2004 óta reálértékben, 2005 óta pedig nominálisan is csökken. A **személygépkocsi kiskereskedelem**ben folytatódott a 2004 óta tartó visszaesés, az akkori 208 ezer új autóval szemben 2007-ben 171 ezer új autót értékesítettek. Az értékesítés visszaesésére a kereskedések összeolvadásokkal reagáltak, a Gépjármű Márkakereskedők Országos Szövetsége szerint az 1100 magyarországi autósalon tulajdonosi köre 2005 és 2007 között 720-ról 600-650-re csökkent.
83. A piacon elérhető nagyon alacsony követelményeket tartalmazó (például 0 % önerővel, 10 éves futamidővel megköthető) lízing-, illetve hitelszerződések növelik ugyan az értékesítést, ám egyúttal nagyobb arányban járnak a törlesztő fizetésképtelenségével. Különösen így van ez, ha egy autót vásárló a korábban kimagasló jövedelmet kínáló autóreklámra alapozva akarta törleszteni a különben lehetőségei felett álló gépkocsi-hitelt. A fogyasztók többségének, a magukat túlvállalni nem akaróknak a törlesztő-részekben, kamatszintben kialakuló verseny hasznosabb, mint a hitelfelvetelek minden határon túli könnyítése. Ez utóbbi a rossz hitelek állományát növeli, és ennek költsé-

gét a fizető ügyfeleknek kell állniuk. Ugyanakkor a problémát nem szabad túlbecsülni, a visszavételre kerülő 20-30.000 autó az összes finanszírozottnak csak 2-3 %-a, és a helyzet versenyellenes kezelése folytán a fogyasztók még rosszabbul járhatnak. A „prudenciára” tett – a verseny szintjének „maximumára”, intenzitására is ható – javaslatétel csak olyan formában megengedhető, ha azt a szektort felügyelő Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete teszi, és nem a kereskedők, hitelezők szakmai szervezetei által szervezett kartell. A nem fizető fogyasztók viszonylag fiatal autóit a hitelezők visszaveszik, majd a használt autópiacon értékesítik, ami valamennyi fogyasztó javára növeli a használt és az újautó piacon is a verseny-nyomást.

84. Az **infokommunikációs szektor** a verseny, illetve a technikai fejlődés fogyasztói jólétet növelő hatásának egyik legjobb példája. 2002 és 2007 között az árak a vezetékes hangpiacon nominálisan 10 %-kal, a mobilpiacon 47 %-kal mérséklődtek, miközben a fogyasztói árak átlagosan 36 %-kal emelkedtek.

85. A **helyhez kötött telefon szolgáltatási piacokon** tovább csökkent a hagyományos vezetékes távbeszélő vonalak száma, amelyet az egyre több fogyasztó számára elérhető és egyre fokozódó verseny-nyomást támaztó kábeltelevíziós hozzáférések, valamint az interneten keresztül megvalósított hangforgalmat biztosító hozzáférések számának növekedése sem tudott ellensúlyozni. A forgalmi szolgáltatások tekintetében a verseny-nyomás másik forrását – némileg csökkenő intenzitással – a közvetítő-választások szolgáltatások jelentették, míg a mobil szolgáltatásokat – bár továbbra is fokozódó verseny-nyomást gyakoroltak a helyhez kötött hívásslolgáltatásokra – a GVH továbbra sem találta a helyhez kötött hívások helyettesítőjének, ami azonos érintett piacra sorolásukat alátámasztotta volna. A közvetítő-választással nyújtott szolgáltatások forgalma a 2007. év során jellemzően stagnált, vagy enyhe csökkenést mutatott, ami vélhetően elsősorban az aktív értékesítési tevékenység, a reklám-aktivitás visszaszorulásával magyarázható. Ennek hátterében az állt, hogy Magyarország vezető közvetítő szolgáltatójának, a Tele2-nek a tulajdonosai portfólió-tisztításról döntöttek, amelynek következtében leányvállalataikat több uniós országban – köztük hazánkban is – értékesítették. Magyarországon a Tele2 feletti irányítást, a GVH engedélyével, az Invitel szerezte meg, amely nem sokkal ezt megelőzően került a dán Tele2denmark többségi tulajdonában lévő HTCC-csoport irányítása alá. Ezzel Magyarország második legnagyobb távközlési vállalat-csoportja jött létre (a cégek teljes összeol-

vadására 2008 elején került sor), amelynek kifejezett célja, hogy a piacvezető Magyar Telekom-csoporttal szemben versenyképes alternatívát nyújtson. Időközben a Magyar Telekom-csoport is cégjogi átalakulásokon ment keresztül, a T-Mobile 2006-os beolvasztását követően 2007 végén a T-Online és az Emitel is egyesült az anyavállalattal. A harmadik piaci szereplőnek a UPC-csoport tekinthető, amely a Monortel révén nyújtott hagyományos vezetékes telefónia mellett a kábeltelevíziós hangszolgáltatás meghatározó szereplője. Ez utóbbi szegmensben a nagy szolgáltatók mellett számos kisebb hálózaton is megindult a szolgáltatás, ami részben annak köszönhető, hogy néhány alternatív szolgáltató vállalkozott arra, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatóknak a hangszolgáltatás bevezetéséhez szükséges háttérszolgáltatásokat nyújtson. A kábeltelevíziós hangszolgáltatásokra és a helyi hurok bérlésével nyújtott helyhez kötött telefon szolgáltatásokra egyaránt jellemző, hogy azok nem önállóan, hanem inkább az ún. dual-play vagy triple-play csomagok részeként, azaz az internet és/vagy kábeltelevíziós szolgáltatásokkal együtt, kedvezményes formában értékesítve, hódítanak. A kábeles hangszolgáltatások térnyerése elsősorban az Invitel- és Hungarotel-területeken, míg a helyi hurok átengedéssel nyújtott szolgáltatásoké inkább a Magyar Telekom területén figyelhető meg. A hozzáférések tekintetében érvényesülő verseny intenzitásának egyik fokmérője a számhordozás; 2007 végéig az összes helyhez kötött előfizetésnek viszonylag jelentős részét, több mint 7 %-át tették ki a hordozott földrajzi számmal megvalósított elérések.

86. A **mobil piacon** a penetráció megközelítette a 110 %-ot, amelyen belül továbbra is a prepaid (feltöltőkártyás) hozzáférések száma dominál, bár egyre csökkenő mértékben. Összességében körülbelül háromszor annyi mobiltelefon előfizetés van, mint vezetékes, a hívásperek közül több indul mobilról, mint vezetékesről, és több bevétel képződik a mobilhívások után, mint a vezetékes telefonok használata révén, ugyanakkor a mobilról indított hívások átlagos hossza még mindig alatta marad a vezetékes hívásokénak. A hordozott mobil számok aránya az összes mobil előfizetésen belül (ideértve a feltöltőkártyás és a havidíjas hozzáféréseket is) 2007 végéig összességében kevesebb, mint 2 %-ot tett ki, ennek ellenére a mobilszolgáltatások tekintetében továbbra is élénk verseny tapasztalható a kiskereskedelmi piacokon a három hálózattulajdonos szolgáltató között, amelynek leghangsúlyosabb eleme a marketing-tevékenység, illetve a hangszolgáltatások helyett egyre inkább a harmadik generációs hálózatokon nyújtott szélessávú internet szolgáltatások ára és kínálata. A verseny ár-dimenziónak ismételt előtérbe kerülése vélhetően a virtuá-

lis mobil szolgáltatók megjelenésétől lenne várható, ilyen szolgáltatók azonban 2007-ben sem léptek piacra. Az időszak egyik legjelentősebb piaci fejleménye a roaming szolgáltatások díjszabására vonatkozó közösségi rendelet hatálybalépését követő díjsökkentés volt, amelynek fogyasztói jólétet növelő hatásai 2007 ősztől érezhetőek. Az ún. Eurótarifa az EU-n belüli barangolások díjára vonatkozik, amelyek tekintetében a magyar fogyasztók már a harmadik negyedév átlagában is 12,69 %-kal olcsóbban indíthattak, és 12,65 %-kal alacsonyabb áron fogadhattak hívásokat. Ugyancsak csökkenés volt megfigyelhető hazánkban az előző negyedévhez képest a rendelet hatálya alá nem tartozó – azaz a szolgáltatók önkéntes elhatározásán múló – EU-n kívüli roaming-hívások indításának (12,24 %) és fogadásának (5,38 %), valamint a külföldön igénybe vett szöveghírdelési- (3,31 %) és adatszolgáltatásoknak (8,22 %) az átlagos díjai esetében.

- 87.** Az **internet szolgáltatási piacon** a szélessávú hozzáférések száma tovább bővült, és azok árcsökkenése is folytatódott. A vezetékes szélessávú hozzáférések száma robbanásszerűen, 33 %-kal, 1 millió 325 ezerre nőtt. Az ADSL-előfizetések száma egy év alatt 21,5 %-kal 745 ezerre, míg az összes kábelmodemes hozzáférés száma közel 53 %-kal 580 ezerre növekedett. A kábelhálózatokon nyújtott és a volt koncessziós szolgáltatók vezetékes hálózatára épülő ADSL hálózati internet szolgáltatások között nyilvánvaló infrastruktúra alapú verseny zajlik. A szabályozásnak köszönhetően az ADSL hálózatokhoz való hozzáférés, ezáltal a szolgáltatásalapú verseny lehetősége adott az internetszolgáltató vállalkozások számára, amelyek közül a megfelelő kiterjedtségű saját hálózattal rendelkezők helyi hurokbérlet segítségével is szerezhettek előfizetőket (különösen a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) 2006. őszi határozatait követően, amelyek jelentősen csökkentették a hurokátengedéssel kapcsolatos díjakat). A nagykereskedelmi ADSL árakat a szabályozó hatóság továbbra is a 2006-ban bevezetett módon, az ADSL szolgáltatás kiskereskedelmi árából kiindulva szabályozza (ún. retail minus módszer), adott időszakonként megismétlődő beavatkozásainak köszönhetően már nemcsak a Magyar Telekom számozási körzeteiben vannak jelen alternatív internet szolgáltatók és az árak is tovább csökkentek.
- 88.** A szolgáltatások minősége, sávszélessége is javult 2007-ben, az első negyedévben a vezető kábelmodemes és ADSL szolgáltatók is duplájára növelték a sávszélességet. Bizonyos esetekben a tényleges sávnövekedés a tájékoztatásokban, reklámokban közöltnél kisebb mértékű volt, illetve a fogyasztó az általa megrendelnél a gyakorlatban

lassabb szolgáltatást kapott. Amennyiben ezzel kapcsolatosan a fogyasztó megtévesztés lehetősége ténylegesen felmerült, a GVH eljárást indított, illetve a szerződésben, ÁSZF-ben vállalt minőségi célértékek teljesítését az NHH is ellenőrzi piacfelügyeleti eljárásai keretében.

- 89.** A szélessávú internet hozzáférési piac 2007. évi kiemelkedő eseménye volt az ún. „csupasz” ADSL szolgáltatás megjelenése. Ezzel a fogyasztók immár telefon előfizetés nélkül is megrendelhetik az ADSL szolgáltatást. Ennek megjelenése a GVH fellépésének köszönhető, a hivatal ugyanis eljárást indított az öt volt koncessziós vezetékes telefon szolgáltatást nyújtó vállalkozás (Magyar Telekom, Invitel, Hungarotel, Emitel, Monortel) ellen annak vizsgálatára, hogy az ADSL szolgáltatás előfeltételeként a vezetékes telefon hozzáférési szolgáltatás előírása erőfölénnyel való visszaélést (árucapcsolást) valósít-e meg. Ezen eljárásokban a Versenytanács az eljárás alá vont felek vállalásain alapuló kötelezettségként írta elő a telefon előfizetés nélküli ADSL szolgáltatás bevezetését.⁸
- 90.** A **műsorterjesztési piacon** folytatódtak a verseny erősödése irányába mutató, 2006-ban elindult folyamatok. A műsorterjesztési piac szinte valamennyi szereplőjére jellemző volt 2007-ben, hogy különböző akciókkal próbáltak új előfizetőket szerezni, és a meglévő előfizetőiket megtartani. Egyes kábeltelevíziós szolgáltatók esetében az alap szolgáltatási csomagok analóg változata mellett elkezdődött a digitális csomagok szolgáltatása is, emellett a kiegészítő tematikus digitális kiscsomagok, prémium csatorna csoportok értékesítése is megjelent. Egyre inkább jellemző, hogy a kábeltelevíziós szolgáltatók hálózatukon internet és telefon szolgáltatásokat is nyújtanak, és ezt az ún. triple play szolgáltatásra való képességet próbálják a telefon és internet szolgáltatásokhoz hozzáférési lehetőséget biztosítani nem képes piaci szereplőkkel (DigiTv, Antenna Digital) szemben kihasználni.
- 91.** A 2006-os év jelentős piaci eseménye volt a DigiTv országos digitális műholdas műsorterjesztési szolgáltatás berobbanása. A Digi Kft. (illetve jogelődje, a kábelhálózatokkal is rendelkező EMKTV Kft.) által 2006 elején elindított szolgáltatás előfizetős szám-bővülése azóta töretlen: 2007-ben már 300.000 fölé emelkedett. A DigiTv indulásakor a kábelhálózattal le nem fedett területek ellátását célozta, azonban azóta egyértelművé vált, hogy a kábel-

⁸ Vj-7/2006., Vj-8/2006., Vj-9/2006., Vj-10/2006., Vj-11/2006. számú eljárások, részletes ismertetésüket lásd a 2.2.3. (Erőfölénnyel való visszaélés) fejezetben.

szolgáltatók által kiszolgált területeken is van bizonyos mértékű kereslet a szolgáltatásra. Fontos fejlemény, hogy a kezdeti feltételekhez képest könnyebbé vált a két TV-készülékre történő igénybevétel (amely a kábelszolgáltatásnál természetesen tekinthető), emellett bevezetésre került a DigiTv lakóközösségi változata (az ún. panelprogram), amellyel a társasházban lakók egyéni vételi eszköz (és az annak a felszerelésével járó akadályok) nélkül tudnak DigiTv szolgáltatásra váltani, így a nem családi házas területeken is nagyobb eséllyel terjedhet el a szolgáltatás. A szolgáltatás meredek felfutásával egyidejűleg a GVH-hoz is érkeztek a minőséget kifogásoló előfizetői panaszok, amelyeket a hivatal az azok kivizsgálására hatáskörrel rendelkező Nemzeti Hírközlési Hatósághoz tett át.

92. Lényeges piaci eseménynek tekinthető, hogy a legnagyobb hazai kábeltelvíziós vállalkozás, a 700.000 körüli előfizetővel rendelkező UPC Magyarország Kft. 2007 augusztusában érdemben átalakította csomagszerkezetét: bevezette a Hazai csomagot, kialakítva ezzel egy a korábbi, Minimum csomagnál lényegesen tartalmasabb, de annál drágább kezdő csomagot. A lépés nagy valószínűséggel eredményében csökkentette a UPC átlagos díjait, mivel a megszünt Minimum csomag előfizetői számára az induláskori akció keretében biztosított volt a lehetőség, hogy további előfizetés vállalása esetén a díj nem, vagy kevésbé emelkedjen. Egyúttal a középső (Alap) csomagot a magas nézettségű magyar programok miatt választó előfizetők jelentős mértékű díjsökkenést érthettek el, ha Hazai csomagra váltottak. Szintén a piaci mechanizmusok működésére utaló fejlemény, hogy közvetlenül a UPC Hazai csomagjának bevezetését követően jelentkezett a Digi Kft. a Digi-Mini csomaggal, amely a Hazai csomagnál bővebb tartalmat kínál, alacsonyabb áron, így a korábban csak egy csomagot kínáló DigiTv szolgáltatás esetében is biztosított lett a különböző igény szintű előfizetők kiszolgálása. A kínálat strukturálódása (az Alap csomag bevezetése) a UPC-csoport műholdas szolgáltatása, a UPC Direct kapcsán is fontos 2007. évi újdonság volt, ahogyan a két-készülékes ajánlatok megjelenése is, valamint az, hogy a UPC-csoport a Direct szolgáltatás új ügyfelekre érvényes kedvezményes árait gyakorlatilag a kábeles csomagáraihoz igazította. A fővárosban és környékén elérhető többcsomagos, szintén nem kábeles technológiával működő Antenna Digital feltételei azonban érdemben nem változtak, a szolgáltatás piaci jelentősége a GVH tudomása szerint nem erősödött 2007 folyamán. A DigiTv-hez hasonlóan szintén 2006-ban piacralépő IPTV szolgáltatás (a Magyar Telekom T-Home) piaci behatolása 2007-ben még kifejezetten mérsékelt volt, ami a szolgáltatás prémium jellegét és korlátozott helyet-

tesítési képességét látszik alátámasztani, azonban nem zárható ki, hogy a szolgáltatás feltételeinek kisebb alakítása révén akár rövid/középtávon is képes lehet arra, hogy a jelenleginél lényegesen jelentősebb piaci tényezővé váljon.

93. A piaci viszonyok élénkülésének hatása a GVH eljárásainak számában is érvényesült, hiszen 2007-ben kábeltelvíziós szolgáltató ellen, erőfölénnyel való visszaélés gyanúja miatt versenyfelügyeleti eljárás indítására már csak egyetlen esetben került sor: ez a UPC Magyarország árképzését vizsgáló Vj-23/2007. sz. eljárás volt, amely – a bizonyítható jogsértés hiánya miatt – megszüntetéssel végződött. A GVH-hoz 2007-ben érkezett, kábeltelvíziós ár- és csomagképzést kifogásoló előfizetői jelzések közül a legtöbb szolgáltató esetében az elővizsgálatok keretében kizárható volt, hogy az eljárásindítás törvényi feltételei fennállnának.
94. A műsorterjesztési piachoz szorosan kapcsolódó **műsor-szolgáltatási piacok** kapcsán említésre érdemes, hogy 2007-ben további magyar nyelvű csatornák jelentek meg. A GVH egyelőre nem kapott arra vonatkozó jelzést, hogy az új műsorok átviteli platformokhoz való hozzáférést a műsorterjesztők indokolatlanul akadályoznák, azonban a tartalom, az átvitel és a reklámpiacok viszonyait a GVH a 2007-ben indult elektronikus média ágazati vizsgálat keretében értékelni fogja. A 2006-ban tetten érhető konvergencia-jelenség, az átvitel és tartalom szintjének összefonódása, 2007-ben is érzékelhető volt: a legnagyobb hazai műsorterjesztő, a Liberty-csoport két versenyhivatali jóváhagyáshoz kötött⁹ és egy nem engedélyköteles fúziót valósított meg.
95. Közvetlenül kapcsolódik a lapkiadás piacához, mégis önálló piacot képez a **lapterjesztés piaca**, amelynek célja, hogy a lap közvetlenül vagy meghatározott csatornák közvetítésével eljusson a végső fogyasztóig. A lapterjesztési piac árus és előfizetéses lapterjesztésre osztható, aszerint, hogy a terjesztésen a lapok kiskereskedelmi értékesítését, vagy a lapok előfizetők részére történő házhoz kézbesítését értjük. A lapok előfizetéses és árus árait a kiadók határozzák meg, az előfizetéses terjesztésért a terjesztőknek általában darabonkénti árat, az árus terjesztésért pedig jutalékot fizetnek.
96. Míg a megyei lapok előfizetéses terjesztését jellemzően a megyei kiadók saját maguk oldják meg, addig az országos napilapok és magazinok terjesztését 2006 végéig lényegében kizárólag a Magyar Posta Zrt. végezte, évek óta

⁹ Vj-42/2007. és Vj-123/2007. számú eljárások, részletes ismertetésüket lásd a 2.2.4. (Összefonódások ellenőrzése) fejezetben.

veszteségesen. Mindez a MédiaLOG Fiege Zrt. 2007. január 1-jei országos lapterjesztési piacra történő belépésével részben változott, ám ez nem jelentette egy teljes értékű új versenytárs megjelenését, ugyanis a MédiaLOG Fiege Budapest és Pest megye kivételével a Magyar Posta előfizetési lapterjesztési hálózatát vette át, és nem új elosztó-hálózatot épített ki.

97. A MédiaLOG belépését követően az egyes kiadók elvben szabadon dönthettek arról, hogy maradnak-e a Magyar Posta ügyfelei, vagy inkább a Magyar Posta lapkézbesítői hálózatának egy jelentős részét megszerző új céget bízzák meg az előfizetési terjesztési tevékenységgel. Általános egyetemes postai szolgáltató tevékenysége miatt ugyanis a Magyar Posta továbbra is az ország valamennyi pontjára, településére képes volt eljutni. Tényleges választási lehetősége ezzel szemben, a napilapokra jellemző fokozottabb minőségi követelmények miatt, mindenekelőtt az időszaki kiadványok, illetőleg a címzés nélküli küldemények kiadóinak volt. Ezen lapok esetében ugyanis kevésbé fontos, hogy a megjelenés napján reggel kézbesítésre kerüljenek, vagyis ezt a kézbesítést a Magyar Posta a levélpostai kézbesítői hálózatával továbbra is képes volt megoldani. Mindez azt jelentette, hogy míg a Magyar Posta gyakorlatilag kiszorult az országos napilap terjesztés piacáról, addig az egyéb időszakos lapok terjesztésében továbbra is a piacon maradt.
98. A MédiaLOG országos előfizetési lapterjesztési tevékenységét 2007. január 1-jén kezdte meg, előbb Budapesten és 104 településen, majd 2007. július 1-től Budapesten és 149 településen saját rendszerén keresztül, az ország fennmaradó területein pedig a Magyar Posta, mint alvállalkozó szolgáltatásainak az igénybevételével. A MédiaLOG indulása korántsem volt problémáktól mentes, 2007 januárjában, illetve még azt követően az év folyamán is, a GVH-hoz számos jelzés érkezett a szolgáltatás minőségi problémáit illetően. A GVH tudomása szerint a gondok leginkább a kezdeti átállási nehézségekből, illetve egyéb logisztikai zavarokból eredtek. A bizalomvesztésen túl a MédiaLOG első évében ráadásul jelentős veszteséget is kénytelen volt elkönyvelni. Vélhetően ezekkel a problémákkal áll összefüggésben a német szakmai befektető, a Fiege MédiaLOG-ból történő év végi kiszállása. A tranzakcióval kapcsolatos versenyhivatali összefonódás-engedélyezési feladatokra 2008 folyamán kerül sor.¹⁰

¹⁰ A GVH Vj-40/2008. számon vizsgálja a tranzakciót.

99. A lapterjesztési piac árus szegmensének nagykereskedelmi részét, azaz a lapoknak a nyomdától a kiskereskedelmi értékesítők felé való továbbítását a francia Lagardere Services S.A. (korábbi nevén: Hachette Distribution Services S.A.) tulajdonában lévő Magyar Lapterjesztő Zrt. (Lapker) végzi, amely saját hálózatán keresztül jelen van – az összesen kb. 12.500 áruhelyből álló – kiskereskedelmi árus lapterjesztési piacon is. Az árus piac nagykereskedelmi oldalán a Lapker közel 100 %-os részesedéssel rendelkezik. A piac kb. 4 %-át teszik ki azok a Lapkertől független – tartalmilag tulajdonképpen kiskereskedőnek minősülő – „nagykereskedők”, amelyek a lapokat nem a kiadóktól veszik át, hanem a Lapkertől, majd saját kiskereskedelmi hálózatuknak továbbítják. A regionális kiadók szintén végeznek nagykereskedelmi árus tevékenységet, ez azonban lényegében kizárólag a saját lapjaikra korlátozódik.
100. A GVH a Lapker csoport árus lapterjesztési piacon élvezett kizárólagos piaci helyzetének körülményeit vizsgáló több versenyfelügyeleti eljárást is indított, amelyek a hivatal reményei szerint a piacról esetlegesen akadályozó tényezők felszámolása révén, az árus lapterjesztés piacára nézve kedvező hatással járhatnak. Az elsőként és 2007-ben egyedülként lezárult eljárásban a GVH elmarasztalta a Lapkert és a Magyar Postát a közöttük létrejött meg nem támadási megállapodás miatt.¹¹
101. Az árus kiskereskedelmi piacon a Lapker saját értékesítési helyein, vállalkozóin, valamint a tulajdonában lévő InMedio és Relay hálózatokon keresztül értékesített példányokkal mintegy 30 %-os kiskereskedelmi részesedéssel rendelkezik, további jelentős kiskereskedelmi szereplőknek a nem kizárólag hírlapárusítással foglalkozó üzletláncok (pl. Coop, Tesco stb.), üzemanyag-töltő hálózatok (pl. Mol, Shell, OMV, Agip, Esso, Jet), valamint a Magyar Posta számítanak.
102. Az elmúlt évben aktív piaci mozgolódás volt tapasztalható a kültéri **reklámfelület-értékesítés** piacán. Mindez a GVH feltételezése szerint szorosan összefügg az osztrák Epamedia-csoport elmúlt években megfigyelhető magyarországi terjeszkedésével (Magnum Megaboard – 2001, Akzent Média – 2004, Intermédia – 2006), közvetlenül pedig a Multireklám 2007 novemberében bejelentett felvásárlásá-

¹¹ A Vj-140/2006. számú döntés részletes ismertetését lásd a 2.2.2. (Versenykorlátozó megállapodások) fejezetben. A jelenleg még folyamatban lévő Vj-99/2007. számú ügyben a GVH a Lapker kedvezményrendszerét, míg a szintén folyamatban lévő Vj-195/2007. számú versenyfelügyeleti eljárásban a Lapker és a lapkiadók relációjában tetten érhető vertikális magatartást vizsgálja.

val, amellyel az Epamedia egyértelműen piacvezetővé vált. A tranzakciók ellenőrzésére a GVH-nak nem nyílt módja, tekintettel arra, hogy a GVH információi szerint az összefonódásban résztvevő felek árbevételi adatai a verseny törvényben meghatározott engedélykérési küszöbszámot egyik esetben sem érték el. Ezzel párhuzamosan a piac további főbb szereplői az Europlakat, a QIB, az Euro AWK, a Pont Reklám és a Mahir Cityposter értékesítési szövetséget kötöttek egymással.

103. A hazai **postai piacon** érdemi változást a GVH nem tapasztalt 2007-ben. A nem fenntartott egyetemes postai szegmensre való belépés ebben az évben sem történt, ezért a GVH, a postai hatósági árakkal kapcsolatos egyeztetésen ismételten jelezte, hogy az engedélyes postai szolgáltatók elmaradása és a Magyar Posta árképzési feltételeinek érdemi átalakulása miatt szükséges lenne az engedélyes postai szolgáltatók piacralépési feltételeinek újbóli vizsgálata, és amennyiben lehetséges, azok enyhítése annak érdekében, hogy a fokozatos piacnyitás ténylegesen érvényesülni tudjon.

104. Az Európai Bizottság 2006 októberében tette közzé az európai postaszabályozás keretét adó irányelv módosításának tervezetét, amelyben a 2002-es módosító irányelvben előrevetített 2009. évi teljes piacnyitás szándékát megerősítette, hangsúlyozva, hogy ez összeegyeztethető a megfelelő egyetemes szolgáltatás biztosításának követelményével. A tervezettel kapcsolatban azonban heves vita bontakozott ki uniós szinten, amely végül a piacnyitás elhalasztását eredményezte. A jelenleg ismert kompromisszum szerint a teljes piacnyitást 2010. december 31-ig kell megvalósítani, de Magyarország (és tíz másik tagállam) 2012. december végéig további haladékot kapott, így eddig az időpontig fenntarthatja a kijelölt egyetemes postai szolgáltató számára a kizárólagos jogot az 50 grammnál könnyebb levélküldemények tekintetében. Egyelőre nem ismert, hogy az időponton túl a módosító irányelv-tervezet mely elemei és pontosan hogyan változnak.

105. 2008-ban várhatóan megindul a piacnyításra való felkészüléssel kapcsolatos munka, az érintett felek együttműködésével. A GVH a postai liberalizáció kapcsán is igyekszik majd a versenypolitikai szempontokat megjeleníteni és érvényesíteni, annak érdekében, hogy az új európai szabályok átültetésekor a tagállamok számára egyes kérdések kapcsán biztosított mozgástér versenybarát módon kerüljön kihasználásra. Ez ugyanakkor nem feltétlenül lesz könnyű feladat. A piacnyítás miatti félelmek könnyen versenykorlátozásához vezetnek, 2007-ben ezt jelezte, hogy április 1-jétől törvényileg korlátozásra került a postai célú

munkaerőkölcsönzés. A postatörvény¹² nyári módosításával árbevételük fél százalékára is megbüntethetők azok a cégek, amelyek bejelentés nélkül kölcsönöznek munkae- rőt kézbesítési feladatokra, ami több közüzemi cég, önkormányzat saját kézbesítésének vet véget. Az elmúlt években ugyanis egyre többen éltek azzal a lehetőséggel, hogy az alkalmanként akár több tíz- vagy százezer számlalevelet, értesítőt vagy helyi adóegyenleget saját levélként továbbították, amivel jelentős költségmegtakarítást tudtak elérni, csökkentve a Magyar Posta forgalmát.

106. A **pénzügyi piacokon** zajló folyamatok általános jellemzője, hogy lassult a pénzügyi közvetítés fejlődésének üteme, azonban az egyes területek növekedése eltérően alakult. Korábban az állományi szerkezetben nem voltak számottevő változások, azonban az elmúlt időszakban növekvő ütemben csökkent a hitelező intézmények mérlegtevékenységeinek súlya, és növekedett a különféle vagyongazdálkodási tevékenységek jelentősége. 2007-ben a hitelpiacok növekedésének üteme csökkent, az alapszerű befektetéseké pedig növekedett a bankbetétek és hagyományos biztosítások rovására. A hitelezési tevékenység növekedési ütemének csökkenése eltérően érintette az egyes szegmenseket, számottevő csökkenés volt tapasztalható a bankoknál és a pénzügyi vállalkozásoknál, míg a szövetkezeti hitelintézeteknél nem következett be visszaesés. A változások mozgatórugója a 2006-ban bevezetett kamattadó, valamint a 2007-ben bekövetkezett forint felértékelődés volt.

107. A bankokat érintő tulajdonosi változások körében az olasz Banco Popolare-csoport vásárolta meg az IC Bankot, a francia Axa-csoport pedig az Ella Bankot. Külföldön történt akvizíciót követően (jogilag 2008. január 1-jével) CIB Bank Zrt. néven egyesült a CIB és az Inter-Európa Bank. Az osztrák Oberbank piacra lépése nyomán bővült az egyelőre szerény helyet elfoglaló külföldi tulajdonú hazai fióktelepek köre. A szövetkezeti hitelintézetek piacán folytatódott a koncentráció, számuk 160 körülire csökkent részben a saját tőkére vonatkozó jogszabályi küszöbnek való megfelelési kényszer, részben a hitelintézetek között erősödő verseny miatt. Bővült a pénzügyi vállalkozások, az alapkezelők és a biztosítók száma. A pénzügyi csoportok szerepe a pénzügyi közvetítés egészén belül tovább növekedett, valamint az összes csoport összes tevékenységén belül növekedett a nagyobb méretű csoportok súlya. Összességében a pénzügyi szektor intézményi szerkezete a nagyobb fokú koncentráció irányába tart.

¹² 2003. évi CI. törvény

- 108.** A pénzügyi intézmények piacára történő belépésnek jogszabály által előírt feltételei vannak, a megfelelő tőkeerő, szakmai és IT háttér előteremtése, szükséges engedélyek beszerzése korlátot jelenthet a belépni szándékozók számára. Az uniós tagállamok számára gyakorlatilag nyitott a piac mind a határon átnyúló szolgáltatások, mind fióktelep alapítása tekintetében, azonban ezek a tevékenységek az elmúlt időszakban nem képviseltek számottevő mértéket.
- 109.** A hitelintézeti piac versenyzőnek mondható abban az értelemben, hogy a piaci szereplők folyamatos termékfejlesztéseket hajtanak végre, árengedményekkel vagy egyéb előnyökkel járó akciókat szerveznek újabb ügyfelek megszerzése, piaci részesedésük növelése, de legalább megtartása érdekében. Jóllehet a hitelek iránti kereslet összességében nem csökkent, az egyes hitelfajták iránti keresletet az akciók mellett a hitelezési feltételek enyhítésével, bizonyos költségek átvállalásával kívánták fokozni. A betétállomány csökkenésének ellensúlyozása, illetve bővítése érdekében fejlesztették ki a befektetési alapokkal kombinált betéteteket, amelyekkel 2007-ben jelentős növekedést tudtak elérni. A befektetési alapok hozamára a magánszemélyek ugyan kötelesek kamatadót fizetni, az adófizetési kötelezettség azonban a betétekhez képest jellemzően később merül fel, ami a hosszabb távú hozam szempontjából az alapok részére komoly versenyelőnyt jelent.
- 110.** A verseny erősödésének tudható be az intézményi koncentráció módosulása is. Az öt legnagyobb bank összes hitelállományon belüli részesedése csökkent. A teljes banki hitelpiac egyes szegmensein belül azonban ellentétes változások voltak érezhetők. Miközben csökkent a legnagyobb bankok részesedése a lakossági – elsősorban fogyasztási – hitelpiacon, a külföldi hitelállomány koncentrációja növekedett annak köszönhetően, hogy két nagybank növekvő mértékben koncentrált a külföldi leányvállalataik növekvő finanszírozási szükségletére. Ugyancsak a verseny erősödését szolgálta a bankok fióknyitási hulláma, amelynek révén több fogyasztóhoz tudtak közelebb kerülni, több esetben a szövetkezeti hitelintézetek versenyelőnyének kárára, amelyek méretkülönbségükből adódóan kevesebb forrást tudnak az értékesítési csatornák bővítésére, illetve kiterjedt marketingtevékenységre fordítani. A hitelintézetek jelentős eszközöket fordítottak marketing célokra, amelynek a reklámok melletti új elemeként értékelhető a fogyasztók ismereteinek bővítését célzó rövidfilmek alkalmazása.
- 111.** A pénzügyi vállalkozások a szolgáltatás struktúra változtatásával versenyeztek: növekvő vállalati hitel, faktoring és termelőeszköz lízing kínálattal, illetve az exportágazatokhoz, valamint az EU-támogatásokhoz kapcsolódó társ- és előfinanszírozással. A piacra újonnan belépő vállalkozások a korábban jellemző pénzügyi lízing helyett a hitelnyújtási tevékenység különböző formáit helyezték előtérbe.
- 112.** A fogyasztók informáltsága, az általuk érzékelt előnyök szempontjából ugyanakkor nem volt egyértelmű a piaci verseny jótékony hatása. Igaz, hogy a fogyasztók megszerzését szolgáló tájékoztató marketing tevékenység igen széleskörű volt, azonban a marketingkampányok jellemzően a megrendelő szempontjából fontosnak tartott információkat hangsúlyozták. A termékcapcsolással operáló akciók esetében jellemző, hogy az akciós termékhez kapcsolt szolgáltatás megnevezésén túl annak jellemzőiről szó sem esik a tájékoztató anyagban.
- 113.** A hitelintézeti törvény szabályozza az ügyfelek tájékoztatásának módját, a pénzügyi intézmény egyértelműen és közérthetően köteles ügyfeleit, illetve jövőbeni ügyfeleit a pénzügyi intézmény által nyújtott szolgáltatások igénybevételének feltételeiről, valamint e feltételek módosulásáról tájékoztatni, az előírt dokumentumokat (üzletszabályzatok, hirdetés) ügyfélfogadásra nyitva álló helyiségeiben könnyen hozzáférhető helyen kifüggeszteni, az ügyfél kívánságára azt ingyenesen az ügyfél rendelkezésére bocsátani, s azok változása esetén hatálybalépés előtt 15 nappal kifüggeszteni. A piaci gyakorlat szerint ezeknek a dokumentumoknak a terjedelme (jellemzően több 10 oldal) meghaladja azt a mértéket, megfogalmazása pedig azt a szintet, amelyet a reklám hatására a bankfiókba betérő átlagos fogyasztó képes elolvasni és megérteni, vagy több szolgáltató ajánlatát összehasonlítani. Különösen igaz ez az egyre gyakoribb bonyolultabb, összetett termékek esetében, főként, ha a termék kapcsolt része más pénzügyi szolgáltató terméke, vagy az olyan tömegtermékekénél, mint például az áruhitel, ahol a szerződéskötés módjából adódóan nem gyakorlat a hitelező felkeresése sem, a kereskedőnél pedig esetleges a dokumentumok elérhetősége. A hosszabb távra kötött szerződések esetében pedig a szolgáltatók gyakorlatilag parttalan egyoldalú szerződésmódosítási lehetősége miatt még a szerződéskötéskor jól informált fogyasztót is érthették komoly anyagi hátrányt okozó meglepetések, illetve nem volt kizárható a versenykorlátozási szándék sem, hiszen a hitelkiváltások megszorodásakor a váltási költségeket növelő díjemeléseket alkalmaztak egyes bankok.

- 114.** A **biztosítási piacokon** világszerte folytatódni látszik az a tendencia, hogy a nagy társaságok terjeszkedésével párhuzamosan nő a piaci koncentráció. Ezzel szemben a hazai biztosítási piacon a koncentráció a verseny élénkülése és az új belépők révén az elmúlt tíz évben jelentősen csökkent. 2007 végén Magyarországon összesen 33 biztosítótársaság és 35 biztosítóegyesület, ezen belül hét nagy egyesület működött (profiljuk jellemzően a mezőgazdasági biztosítás). Határon átnyúló szolgáltatóként 373 külföldi biztosító és kb. 1200 közvetítő jelentkezett be a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez, piaci szerepük és aktivitásuk azonban – a biztosítóegyesületekhez hasonlóan – korlátozottnak mondható.
- 115.** A piacot a nemzetközi háttérű biztosítók dominálják, a ma még kisebbek közül leginkább azok tudták piaci részesedésüket dinamikusabban növelni, amelyek erős ügynöki hálózattal, széles disztribúciós bázissal vagy banki háttérrel rendelkeznek. A bankok és a biztosítók közötti együttműködés folyamatosan erősödik Magyarországon, középtávon várhatóan eldől, hogy a bankpiacra belépett biztosítók, vagy a biztosítói piacra lépett bankcsoportok stratégiája lesz-e a sikerebb. A biztosítók profilja, termékmixük arányai, jövedelemtermelésük széles skálán szór, kiegyensúlyozott szereplő viszonylag kevés van. A biztosítási szektor díjbevétel és volumen szempontjából meghatározó termékeinél az ügynökök, közvetítők, mint elosztási csatorna szerepe alapvető, nagyon erős értékesítési motivációval, ugyanakkor relatíve gyenge szabályozottsággal és kontrollal. A csatorna jellegéből fakadóan az ügyfél döntése valójában korlátozott informáltságon alapul, jellemzően nem vet(het) össze versenytárs ajánlatokat.
- 116.** A nyugat-európai piacokon a díjbevétel évi 5 % körüli reálnövekedését a hazai, illetve a közép- és kelet-európai növekedés jelentősen meghaladja. A gyorsabb növekedés várhatóan tartós lesz, mivel az egy főre jutó biztosítási költség Magyarországon még mindig jelentősen elmarad a nyugat-európai szinttől. A nyugat-európai növekedés motorját az élet ági termékek adják, mivel részben befektetésként működnek; nem-életágon a növekedés lassú. Hazánkban 2006-ban haladta meg először az életági díjbevétel a nem-életágit, növekedésének középtávú dinamikája várhatóan jóval nagyobb. A biztosítási piacon meghatározó társaságok ugyanakkor már nem csupán élet- és nem-élet biztosítási termékeket, hanem egyre átfogóbb pénzügyi szolgáltatásokat is kínálnak ügyfeleiknek.
- 117.** A növekedés legmeghatározóbb eleme 2007-ben is a befektetéshez kötött (ún. unit-linked) életbiztosítás volt, nagyrészt a kamatadó bevezetésének köszönhetően, és mint alternatív befektetési forma, a jövőben is jelentős szerepet játszhat. Ezen termékszegmens növekedésével a biztosítók befektetés állományában emelkedett a kockázatosabb, magasabb hozam lehetőségét nyújtó instrumentumok aránya, így az állampapírpiacon súlyuk csökkent, míg a befektetési alapok piacának egyik motorjává váltak az elmúlt néhány évben. Nem-élet ágon a kötelező gépjármű felelősség biztosításra jut a bevételek közel 40 %-a, miközben kárhányaduk csökkent.
- 118.** A 2006. évi bázishoz viszonyítva rövidtávon alacsonyabb dinamikájú növekedés jellemezte a vagyoni, gépjármű, illetve befektetési egységhez kötött életbiztosításokat. Ezt fundamentális folyamatok (autóértékesítés, lakáspiac, kamatadó miatti egyszeri átrendeződés stb.) indokolják. A bankpiachoz hasonlóan itt is előtérbe kerültek a garantált hozamú konstrukciók. Középtávon a fentiek folytatódó növekedése mellett a ma még alig elterjedt termékek, elsősorban a hitel- és viszontbiztosítás, fokozottabb előretörése várható.
- 119.** A **kötelező gépjármű felelősségbiztosításban** az egy hónapra, novemberre koncentrálódó szerződésfelmondási lehetőség 2007-ben is jelentős versenyt hozott. Az interneten váltók száma az előző évhez képest megduplázódott, elérte a 260 ezret, ami annak köszönhető, hogy a váltás akár több tízezer forintos megtakarítást is eredményezhet a jól váltó gépjármű tulajdonosoknak. A versenyt erősítette, hogy a gépjármű-biztosítási piac legnagyobb szereplője, az Allianz csak az interneten elérhető kedvezményes csomagokkal jelent meg (Allianz Direct), illetve a piac második legnagyobbja, a Generali-Providencia olcsó direktbiztosítót (Genertel) alapított a kampányidőszak kezdetére. A Nyugat-Európában már elterjedt direktbiztosítás lényege, hogy nagy számban értékesíthető tömegtermékeket árul, drága értékesítési hálózat nélkül, kizárólag telefonon, interneten, illetve mobiltelefonon és alkuszcégekben keresztül lebonyolított eladásra alapozva, így alacsonyabb költségekkel tud dolgozni. A direktbiztosító 'fapadosságból' adódó megtakarításának jelentős részét a biztosító olcsóbb, versenyképebb díjak formájában átengedi ügyfeleinek. A gépjármű tulajdonosok váltását 2007-ben megkönnyítette, hogy már nem nekik kellett a kártörténeti igazolást kikérni régi biztosítójuktól, ez az általuk újonnan választott biztosító feladata lett.
- 120.** Az egy hónapra korlátozott váltási időszak fontos versenyosztó. Az időszakra szóló szerződések jelentős részénél – vonatkoznak akár biztosításra, akár például táv-

közlési szolgáltatásra – ugyanis az ügyfelek nem követik pontosan nyomon, mikor is jár le a szerződésük, mikor is válthatnának, más szolgáltatónál jobb feltételeket elérve. A novemberi "váltási kampány" felrzza a fogyasztókat ebből a mozdulatlanságból azzal, hogy a biztosítók egyszerre kínálják termékeiket. Ennek eredményeképpen az elmúlt két évben 1,2 millióan váltottak biztosítót, a díjak csökkenése pedig legutóbb elérte a 20 %-ot. Az évközi időszakban a verseny jóval alacsonyabb, az átlagos kifizetési díj is emelkedik. Több biztosító, amely a versenyidőszakban, novemberben alacsony árakat kínál, év közben 10-40%-kal magasabb díjakon köt szerződést.

121. Az internetes csatornák fejlődésének, a biztosítási bróker-ek aktivitásának – is – köszönhetően 2007-ben a biztosító váltási ráta meghaladta a 2006-os mértéket is. A váltás alatt az ügyfélállományban jelentős átrendeződések voltak, de a biztosítók összességében megőrizték vagy javítani tudták korábbi piaci pozíciójukat. Meg kell azonban jegyezni, hogy ezen a piacon a helyzet sajátosságából adódóan – a termék minimális minőségére vonatkozó szabályozás hiányában – a verseny élesedése minőségrombolóvá válhat. Míután a fogyasztó nem azonos a szolgáltatás igénybevevőjével, könnyen belátható, hogy amennyiben nem a károkozónak, hanem a károsultnak származik hátránya abból, hogy a választott biztosítónál a kárügyintézés minősége, hozzáférhetősége, s a kártérítési hajlandóság nem megfelelő, akkor a szerződő félnek nem érdeke a legjobb ár-minőség arányt megtestesítő biztosító megkeresése, kiválasztása, hanem egyedül a minimális árú szolgáltatóval való szerződés a racionális döntés. A felmerülő minőségi problémákra azonban nem a verseny csökkentése, hanem a minőségjavítást kikényszerítő szabályozás és az ellenőrzés erősítése a megfelelő válasz.

122. Az építőipari termelés a korábbi évek dinamikus növekedése, majd a 2006-ban megfigyelt kismértékű csökkenés után 2007-ben jelentősen, 14,1%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. Ebben a kereslet csökkenésének, az új építési engedélyek csökkenő számának, a piacra épített lakásprojektek elnyúló értékesítési idejének, illetve a költségek növekedésének egyaránt szerepe lehetett. A nehézségek a fizetésektelenségi, illetve végelszámolási eljárások megugrásához vezettek, olyan korábban jelentős forgalmú cégek is felszámolás alá kerültek, mint a Viadom Rt. vagy a Mélyépítő Rt. A nehézségekre az építőipari cégek a foglalkoztatottak számának – csaknem 10 %-os – csökkentésével reagáltak, illetve a már folyamatban lévő projektjeik gyorsabb befejezésével próbálták bevételhez jutni. Ez magyarázza, hogy 2004 óta először nőtt a kiadott használat-

bavételi engedélyek száma. Ugyanakkor több cég, köztük a megszűnő Mélyépítő Rt., illetve Viadom Rt., nem vagy csak késve fizette ki beszállítói egy részét, így téve szert likviditásra, mélyítve viszont ezzel az egész iparág válságát.

123. Az ingatlankereskedelemben is érezhető volt a kereslet csökkenése. Ez a piaci koncentráció növekedése irányába hatott, az ingatlanforgalmi cégeket a lakáspiaci franchise-hálózatokhoz (Otthon Centrum, Duna House, RE/MAX, City Cartel, A1, Mareco, Ingatlanbank) való csatlakozásra ösztönözte. Ezek a hálózatok egységes megjelenést biztosítanak, így mérhetőbben reklámozhatók, és a fogyasztók számára jobban beazonosíthatók. Közös know-how-t biztosítva professzionálisabb háttérrel segítik az egyedi irodákat, üzletkötőket, illetve többletszolgáltatások nyújtásával adhatnak többletértéket a fogyasztók számára – például azzal, hogy ingatlan- és hitelközvetítéssel egyaránt foglalkoznak, vagy hogy nagyobb területi lefedettségük révén a lakáseladásban, majd a máshol történő lakásvételben is tudnak segíteni. Az ingatlanvásárlás sok fogyasztó életében a legnagyobb tranzakció, ezért az ingatlankereskedelem szerepe nem elhanyagolható. Évente körülbelül 150.000 ingatlan cserél gazdát, de csak 95.000 körüli tranzakció jelenik meg az ingatlanpiacon. Ennek körülbelül 20-40%-a történik ingatlankereskedő igénybevételével, jellemzően Budapesten több. Az ingatlankereskedők a vételár 3-5 %-át kérik el szolgáltatásukért, kizárólagos értékesítési jog esetén kevesebbet, ami Európában közepesen magas értéknek számít. Az internet terjedése (az ingatlanközvetítő, illetve közösségi honlapokon való fényképes hirdetés, a hirdetés elektronikus úton való széles körű eljuttathatóságának lehetősége) ugyan erős versenyt teremt az ingatlanközvetítőknél, de a jutalékok csökkenését mintha nem tudta volna kiváltani.

124. A könyvpiac forgalma 2007-ben 2%-kal növekedve 66,9 milliárd forintot tett ki. A könyvesbolti hálózatok éleződni látszó versenyében a kereskedők vertikálisan integrálódva kiadókat hozhatnak létre, illetve vásárolnak fel, kötnék velük kizárólagos szerződéseket, amit aztán a versenytárs kereskedőkkel szemben is kihasználhatnak. A könyvkereskedelmi piaci koncentráció növekedése, illetve a kereskedő-kiadó integráció versenyre ösztönözheti a fogyasztók által keresett könyvek kiadását, ugyanakkor azt vonhatja maga után, hogy konkrét könyvek csak az egyik vagy a másik áruházláncban lesznek elérhetőek, illetve megnehezülhet a független kiadók értékesítése, amelyekkel szemben jelentősen nő a könyvkereskedelmi cégek alkuereje. Ez a kiadói piac – a könyvkereskedelem bevásárlásai miatt különben is emelkedő – koncentrációjának növekedéséhez vezethet.

A legfontosabb, területükön megkerülhetetlen kiadók kizárólagosan egy boltláncához kötése versenyproblémákat is felvethet.

- 125.** A magyar internetes könyvkereskedelmi piacnak sikerült leküzdenie az internetes vásárlással szembeni bizalmatlanságot, és részesedése immár a teljes könyvforgalom 10 %-át közelíti. Még nem jelentek meg azok a nagy nemzetközi cégek (például az amazon.com), amelyek jól ismert márkánévvel és a hazai szereplőknél nagyságrendekkel nagyobb anyagi eszközökkel rendelkeznek, és amelyeknek versenye potenciálisan az árres jelentős szűkülését eredményezhetné. Az interneten vásárolva a fogyasztók ugyanakkor ilyen piacralépés hiányában is jelentős megtakarítást érhetnek el. 2007-ben a verseny dinamikája valamelyest mérséklődött: míg korábban az internetes könyvkereskedelmet alakító legnagyobb szereplők egymásra licitálva versenyeztek az árkedvezmények terén, addig 2007 júliusában előbb az internetes piac felét birtokló Bookline.hu Nyrt., majd legerősebb versenytársa, a Pécsi Direkt Kft. tulajdonában lévő Alexandra Online változtatta meg az internetes rendelési feltételeit, alapvetően csökkentve a kedvezményeket, illetve részben változtatva a kiszállítási feltételeken. Az internetes kereskedelem fejlődése az árakon túl a könyvek elérhetőségének, beszerezhetőségének javulását is hozta, így például a ritka antikvár könyvek kínálata az egész országban könnyebben áttekinthetővé vált.
- 126.** A sokszereplős **üzemanyag kiskereskedelemben** számos töltőállomás a környezetében lévő versenytársakhoz igazítja árait, így ugyanazon töltőállomáslánc különböző helyen lévő kútjai között akár 7%-os (20 forintnyi) különbség is lehet – attól függően, milyen messze van a konkurencia, illetve az mennyire kínál kedvező feltételeket. Ugyanakkor az átlagos árak tekintetében vannak különbségek a láncok között, a fogyasztók ennek megfelelően általában alacsonyabb árakat érhetnek el azokon a helyeken, ahol alacsony áron alapuló értékesítési politikát folytató (például hipermarketekhez köthető, Klub Petrol, Lukoil) töltőállomás-hálózathoz tartozó benzinkút van a közelben. A 95-ös benzinnél és a gázolajnál is a legalacsonyabb, illetve a legmagasabb üzemanyagárakat alkalmazó kutak között Budapesten belül körülbelül 5-7%-nyi, literenként 15-20 Ft árkülönbség van, országosan 8-10%, literenként 25-30 Ft körüli az áreltérés. Az árösszehasonlító internetes honlapok (holtankoljak.hu) megjelenésével jelentősen átláthatóbbá vált a piac, kis időbefektetéssel könnyen áttekinthető, hogy egy környéken melyik kútnál mennyibe kerül az üzemanyag.

- 127.** Az **üzemanyag nagykereskedelem** továbbra is erősen koncentrált, a MOL körülbelül 80, legnagyobb versenytársa, az OMV körülbelül 15 %-os részesedéssel rendelkezik. A MOL által meghatározott magyarországi piaci árak egy határon túli emelését az OMV schwechati finomítójából való szállítás lehetősége korlátozza. Az adók nélkül számított magyarországi benzinár az EU-ban közepesnek, a gázolajár viszonylag magasnak számít. 2007-ben a fogyasztói árak a KSH szerint a benzinnél átlagosan megegyeztek a 2006-os árakkal, a gázolajárak 3%-kal csökkentek. A gázolajfogyasztás 3%-kal nőtt, a benziné 1%-kal csökkent.

1.2. A jogszabályi környezet változásai

1.2.1. A magyar versenyszabályozás változásai

- 128.** 2007-ben a **versenytörvényt** dereguláción, illetve nem versenyjogi jellegű fogalmi pontosításokon kívül érdemi módosítás nem érintette.
- 129.** Az antitröszt ügyekben alkalmazandó bírságszámítási közlemény után, 2007 októberében kiadásra került a GVH elnökének és a Versenytanács elnökének **fogyasztóvédelmi ügyekben alkalmazandó bírságszámítási közleménye**¹³ is, amely azokat a jogszabály által meghatározott szempontokat részletezi, amik alapján a GVH meghatározza a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása miatt indított ügyekben kiszabott versenyfelügyeleti bírság mértékét. A közlemény bemutatja a bírság kiszabásának menetét, szempontjait, azok tartalmát, megadva ezáltal a bírság kiszámításának módszerét. A bírság összegének kiindulópontjával szolgálhat a jogsértő tájékoztatással járó költség, vagy a jogsértéssel érintett piacon realizált időarányos árbevétel. A releváns súlyosító és enyhítő körülmények a jogsértő tájékoztatással kapcsolatos költségekből való kiindulás esetén növelik, illetve csökkentik a bírság mértékét, míg a forgalom alapú bírságszámításnál kijelölik a forgalom megfelelő százalékát. A közlemény következő lépcsőként jelöli meg annak mérlegelését, hogy az előbbi módon kalkulált bírságösszeg összességében alkalmas-e a kívánt következmények, jogpolitikai célok elérésére. E tekintetben különösen a visszaeső jogsértők szigorúbb szankcionálása indokolt. A bírság nagyságának meghatározásakor végezetül figyelembe kell venni, hogy annak összege nem haladhatja meg a törvény szerinti, vállalkozás-csoport szintű forgalom 10 %-át.

¹³ A Gazdasági Versenyhivatal Elnökének és a GVH Versenytanácsa Elnökének 1/2007. számú közleménye: a bírság meghatározásának szempontjai a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása esetén.

130. Az **Alkotmánybíróság** (AB) két határozata érintette a versenyjog területét, illetve a GVH működését. Az AB határozatában¹⁴ helyt adott annak a beadványnak, amely megkérdőjelezte a GVH belső eljárásrendjéről szóló elnöki utasítás, mint az állami irányítás egyéb jogi eszköze egyes pontjainak alkotmányosságát. Az AB határozatában kimondta, hogy a GVH elnökének – noha irányítja a GVH tevékenységét, megállapítja annak szervezeti és működési szabályzatát és gyakorolja a munkáltatói jogokat – azon versenytörvényi rendelkezésre tekintettel, miszerint a Versenytanács tagjai a versenyfelügyeleti eljárás során csak a törvénynek van alárendelve, nincs törvényi felhatalmazása arra, hogy a versenyfelügyeleti eljárás lebonyolítására vonatkozóan a Versenytanács tagjai számára határidők megállapításával kötelezettségeket határozzon meg. Az ilyen kötelezéseket előíró rendelkezéseket az AB hatályon kívül helyezte. Az alkotmánybírósági döntés meghozatalakor ugyanakkor már nem az AB által kifogásolt, hanem a GVH belső eljárásrendjét szabályozó új – a versenytörvény 2005. november 1-jei módosításával párhuzamosan kidolgozott – elnöki utasítás volt érvényben.

131. Elutasította viszont az AB¹⁵ azt a beadványt, amely kifogásolta, hogy a versenytörvény a Versenytanács által kiszabandó bírságot mind a köztisztviselők, mind a vállalkozások társadalmi szervezete, egyesülés és más hasonló szervezetek esetében a tagvállalkozások előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százalékában maximálja. Az indítványozó szerint ez a köztisztviselők vonatkozásában azért alkotmányellenes, mert a köztisztviselő így nem a jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelően járul hozzá a közterhekhez. Az AB azonban határozatában kifejtette, hogy a közterherviselés arányosságának alkotmányos követelménye azokra a fizetési kötelezettségekre vonatkozik, amelyeket az állam az államháztartás alrendszerének költségvetéseiből ellátandó feladatok finanszírozásához szükséges források előteremtése és biztosítása érdekében állapít meg és ír elő a gazdasági élet szereplői számára. E közteher formájú fizetési kötelezettségek mindenekelőtt adók, járulékok, vámok, díjak és illetékek formájában kerülnek megállapításra. A bírság azonban szankció, vagyis egy jogellenes magatartáshoz fűződő jogkövetkezmény. A bírság összegének megállapításakor a jogalkotó a törvényben meghatározott szempontokat kell, hogy figyelembe vegye, így annak mértéke nem a kötelezett vagyoni és jövedelmi viszonyaihoz igazodik. A versenytörvény ugyan meg nem fizetése esetére köztartozásnak minősíti a versenyfelügye-

leti bírságot, annak beszédese és behajtása pedig az adóhatóság feladata, azonban ettől függetlenül a versenyfelügyeleti bírság a versenyellenes magatartás szankciója, kiszabásának szempontjait a versenytörvényben írtak alapján kell meghatározni. Ezért ilyen értelemben nem tekinthető köztehernek, és nem ítélt meg az arányos közteherherviselés alkotmányos mércéje szerint.

1.2.2. A szélesebb jogi környezet változásai

132. A szélesebb jogszabályi környezet 2007. évi változásairól elmondható, hogy a műsorterjesztésről és a digitális átállás szabályairól szóló törvény¹⁶ új feladatkört teremtett a GVH számára. A törvénybe annak elfogadását követően, külön törvénnyel történt módosítása során a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) kezdeményezésére került be az a rendelkezés, amelynek értelmében az NHH és a GVH a törvény céljai és alapelvei érvényre juttatása érdekében – figyelemmel az adatvédelemre és az üzleti titokra vonatkozó szabályokra – megosztja egymással a rendelkezésére álló adatokat, információkat és iratokat. Ezen felül a két hatóság a másik hatóság kérésére feladat- és hatáskörével összefüggésben szakmai kérdésekben véleményt nyilvánít, állásfoglalást ad. Ennek keretében az adatot a másik hatóságnak átadó hatóság többek között értesíti az adatszolgáltatót az adatok átadásáról, és az átvevő hatóság biztosítja, hogy az átadott adatok legalább olyan szintű védelemben részesüljenek, mint az átadó hatóságnál.

133. Magyarországon a villamosenergia-piac teljes liberalizációjának megvalósítását a 2007 júniusában elfogadott **új villamos energia törvény**¹⁷ hivatott biztosítani. A törvény a villamosenergia-piaci verseny elősegítése érdekében létrehozta a jelentős piaci erővel rendelkező engedélyes intézményét, és előírásokat tartalmaz ennek működtetésére, amely feladatot a Magyar Energia Hivatal látja el, figyelembe véve a GVH szakmai álláspontját.

1.2.3. A közösségi versenyszabályozás változásai

134. Magyarország európai uniós csatlakozása óta a versenyjog területén a jogszabályi környezet változásához a közösségi versenyszabályozás körében bekövetkezett változások bemutatása is hozzátartozik, mivel annak előírásai – a magyar versenytörvényhez hasonlóan – közvetlenül alkalmazandók a vállalkozások és a versenyhatóság részéről.

¹⁴ 25/2007. (IV. 20.) AB határozat

¹⁵ 239/B/2005. AB határozat

¹⁶ 2007. évi LXXIV. törvény

¹⁷ 2007. évi LXXXVI. törvény

135. A Bizottság 2006. szeptember 28-án elfogadott 1459/2006/EK rendeletében biztosított, a **menetrend szerinti légi járatok személyszállítási díjtételeiről és a repülőtéri résidőkiosztásról** folytatott konzultációkra vonatkozó megállapodások és összehangolt magatartások egyes csoportjainak az EKSz. 81. cikkében foglalt tilalom alóli mentesülése 2007 folyamán fokozatosan megszűnt. 2007. január 1-től már nem mentesülhetnek a rendelet alapján a Közösségből induló és/vagy oda érkező járatok repülőtéri résidőkiosztása és repülőtéri menetrendjének meghatározása, illetve a Közösség és az EFTA területén belüli, menetrend szerinti légi járatokon alkalmazandó, poggyászállítást is magában foglaló személyszállítás díjtételeire vonatkozó konzultációk. Június 30-a óta nem mentesülnek a rendelet alapján a Közösségen belüli, illetve a Közösség és Ausztrália vagy az Amerikai Egyesült Államok közötti útvonalakon a menetrend szerint közlekedő légi járatokon alkalmazandó, poggyászállítást is magában foglaló személyszállítás díjtételeire vonatkozó konzultációk. Október 31-ével pedig megszűnt a rendelet alapján a fenti útvonalaktól különböző, a Közösség és harmadik országok közötti útvonalakon menetrend szerint közlekedő légi járatokon alkalmazandó, poggyászállítást is magában foglaló személyszállítás díjtételeire vonatkozó konzultációk mentessége.

136. A 4056/86/EK számú csoportmentességi rendelet hatályon kívül helyezésekor a Bizottság ígéretet tett arra, hogy általános útmutatót készít az EKSz. 81. cikkének a **tengerhajózási megállapodásokra** való alkalmazásáról. Az útmutató tervezetét a Bizottság 2007 szeptemberében bocsátotta vitára.

1.3. A GVH által követett alapelvek

137. A jogbiztonság, az átláthatóság és a kiszámíthatóság további növelése érdekében a GVH elkészítette és 2007 májusában közzétette a verseny szabadságával, valamint a fogyasztói döntések szabadságával kapcsolatos alapelveit bemutató dokumentumokat. Ezek a GVH klasszikus versenypolitikai feladataival, illetve a hatáskörébe tartozó fogyasztóvédelmi feladatokkal összefüggő legalapvetőbb, általános megközelítésbeli kérdéseket taglalják. Az alapelvek kialakítása – mindkét dokumentum esetében – több évvel ezelőtt kezdődött meg, és hosszas belső, illetve külső egyeztetések és gondolkodás eredményeként nyerte el végleges tartalmát.

1.3.1. A verseny szabadságával kapcsolatos, a GVH által követett alapelvek

138. A **verseny szabadságával** foglalkozó dokumentum¹⁸ külön-külön taglalja a tartalmi, valamint a működési/intézményi alapelveket, ezen belül pedig az előbbieket a GVH három fő tevékenységi pillére (versenyfelügyeleti eljárások, versenypártolás, versenykultúra fejlesztés) szerint rendezve mutatja be, és a korszerű versenypolitikai gondolkodás főáramába tartozó megközelítést tükröz.

139. A legfontosabb és legalapvetőbb elv a versenypolitika célját – és így a GVH küldetését – fogalmazza meg: a végső cél a hosszú távú fogyasztói jólét és a hatékonyság, a közvetlen cél pedig a verseny védelme. A legtöbb esetben ugyanis a verseny mechanizmusa biztosítja a vállalatok és a gazdaság hatékonyságát és ezen keresztül azt, hogy a fogyasztók a lehető legtöbb terméket és szolgáltatást a lehető legjobb minőségben a lehető legnagyobb választékban és a lehető legolcsóbban szerezhessék meg. E mechanizmus révén további pozitív hatások is keletkeznek, bár ezek a hatások már túlmutatnak a versenypolitika látókörén: a verseny a hatékonyság kikényszerítésén keresztül hosszabb távon hozzájárul a versenyképesség fokozódásához és így a gazdasági növekedéshez, valamint a foglalkoztatáshoz is.

140. Még néhány elv kapcsolódik a célokhoz, amelyekből kiderül például az, hogy a GVH a versenyt (nem pedig az egyes versenyzőket) védi, illetve a verseny folyamatának védelmére (nem pedig a versenyzőnek tekintett struktúra mechanikus fenntartására) összpontosít. Ugyancsak a célokhoz kapcsolódó elvek közé tartozik a hazai fogyasztó védelmének elve is, vagyis az – a versenyjog alkalmazás világában megszokott – elv, hogy a versenyhatóság a hazai fogyasztók (közösségi jogalkalmazás esetében az EU fogyasztók) jólétére gyakorolt hatás alapján értékeli a magatartást.

141. A GVH által mérlegelendő előnyökkel és hátrányokkal foglalkozó elvek világossá teszik többek között azt, hogy a GVH a versenypolitikai elemzés során jóléti értékelést végez, és a verseny korlátozódását negatív, míg a hatékonyság növekedését és a verseny esetleges fokozódását pozitív hatásnak tekinti, valamint, hogy a GVH – speciális esetektől eltekintve – az elvileg lehetséges hatékonysági előnyök tényleges megvalósulásához is nélkülözhetetlennek tartja az érdemi versenyt.

¹⁸ A verseny szabadságával kapcsolatos, a GVH által követett alapelvek

- 142.** A dokumentum leszögezi, hogy a GVH dinamikus megközelítést alkalmaz, ami egyszerre többféleképpen is kifejeződik, így például a GVH figyelembe veszi mind a potenciális versenyből, mind pedig a jövőbeli versenyből származó verseny-nyomást, valamint az ezekre vonatkozó korlátozásokat is. A hatékonyság statikus fajtáin túlmenően a GVH a dinamikus hatékonyságra gyakorolt hatásokra is figyelemmel van.
- 143.** A legkisebb szükséges beavatkozás elve egyrészt azt az általános hozzáállást jelenti, miszerint a GVH nem vezérelni kívánja a piacok működését, és azok helyébe sem kíván lépni a maga adminisztratív eszközeivel, hanem éppen ellenkezőleg, munkája során a piaci mechanizmusokra támaszkodik. Másrészt néhány további elv is a legkisebb szükséges beavatkozással hozható összefüggésbe, például az, hogy a versenyjog alkalmazása alapvetően nem a verseny fokozását, hanem a verseny védelmét szolgálja.
- 144.** Néhány elv tárgya a versenypolitikai elemzés eszköztára és annak korlátai. Ezekből többek között kiderül, hogy a GVH a vizsgált magatartások közgazdaságilag értelmes és lehetőleg empirikusan is megalapozott értelmezésére törekszik, és tudatában van a versenypolitikai elemzések előrejelző, becselő jellegének.
- 145.** A GVH tevékenységének második fő pillére a versenypártolás, vagyis az, amikor a GVH a különféle közpolitikákat, illetve azok előkészítését, kialakítását vagy érvényesítését igyekszik a verseny érdekében befolyásolni. Itt is érvényesül a legtöbb versenyfelügyeleti eljárásokkal kapcsolatos elv, a versenypártolás kontextusában azonban a GVH további elveket is meghatároz, például azt, hogy a GVH a versenypártolás során deregulációs megközelítést alkalmaz, vagy hogy indokolt esetben konfliktusokat is vállal, de kompromisszumok elfogadására is hajlandó.
- 146.** A harmadik fő pillér a versenykultúra fejlesztése. Az ezzel kapcsolatos GVH tevékenységet, ha közvetve is, szintén befolyásolják az előzőekben érintett elvek. A versenykultúra fejlesztésében a GVH nincs egyedül, csupán egy szereplő a sok közül. Ezzel együtt a dokumentum – azon túl, hogy leszögezi a GVH ezzel kapcsolatos felelősségét – azonosítja a versenykultúra fejlesztésének fő területeit, ezen belül kiemelve a tudományos kutatás és oktatás fontosságát.
- 147.** A tartalmi elvek lezárásaként szerepel a dokumentumban, hogy a GVH szakmai tevékenységének három említett alappillére a GVH számára egyforma jelentőséggel bír (noha ez nem vonja magával feltétlenül az erőforrások három egyenlő részre osztását), és hogy a GVH törekszik e háromféle tevékenység összehangolására és a közöttük lévő szinergiák kihasználására.
- 148.** A működési/intézményi alapelvek első csoportja a prioritások meghatározása és az erőforrások allokációja témájához kapcsolódik. A GVH rendelkezésére bocsátott társadalmi erőforrások hatékony felhasználásához fűződő közérdek megköveteli, hogy a GVH munkája azokra a területekre összpontosuljon, ahol várhatóan a legnagyobb „versenyeredmény” érhető el.
- 149.** A függetlenség és együttműködés témakörével foglalkozó elvek világossá teszik, hogy a GVH egyrészt fontosnak tartja függetlenségét, és úgy tekint rá, mint feladatai ellátásának egyik alapvető intézményi garanciájára – így ugyanis a GVH kizárólag szakmai szempontok alapján, nem kívánatos külső behatások nélkül végezheti munkáját. Másrészt azonban kiderül az is, hogy a függetlenség a GVH számára nem azonos az elszigeteltséggel, és nem lehet akadálya a GVH eredeti céljait szolgáló vagy azokat nem veszélyeztető együttműködésnek.
- 150.** Az átláthatóság és nyilvánosság biztosítása az ezzel kapcsolatos elvek szerint nem csupán elvárható a GVH-tól (például a jogbiztonság iránti igényre vagy a végrehajtó hatalom ellenőrzésének szükségességére tekintettel), de segíti is a GVH munkáját. Az elvek említik a versenypolitikával foglalkozók közössége által gyakorolt ún. szoft szakmai kontroll – a GVH független jogállásával is kapcsolatban álló – jelentőségét, valamint a GVH azon elkötelezettségét, hogy szakmai munkájának nyilvánosságát és átláthatóságát biztosító dokumentumokat, például közleményeket és útmutatókat alakítson ki és jelentessen meg, illetve nyilvánosságra hozza döntéseit. A dokumentum egyben a nyilvánosság és az átláthatóság határait is jelzi, különös tekintettel az üzleti titok védelmére, valamint a GVH eljárásainak eredményességéhez fűződő érdekre.
- 151.** Az elvek egy külön csoportja foglalkozik a nemzetközi együttműködéssel, és ezekből kiderül, hogy – a meghatározott jogi kereteken belül – a GVH nyitott a nemzetközi tapasztalatcserére, a jogalkalmazás során történő együttműködésre külföldi versenyhatóságokkal, valamint a kevésbé tapasztalt versenyhatóságok számára történő technikai segítségnyújtásban való részvételre is. Ebben az összefüggésben az elvek kiemelik az Európai Versenyhálózat (ECN) jelentőségét.

152. A GVH munkatársak képzése iránti elkötelezettséget jelzi, hogy erre vonatkozóan külön elv található a dokumentumban, hivatkozva a versenypolitikai gondolkodás folyamatos fejlődése által támasztott kihívásra.

1.3.2. A fogyasztói döntések szabadságára vonatkozó, a GVH által követett alapelvek

153. A GVH a fogyasztói döntések szabadságával kapcsolatos alapelvek¹⁹ segítségével mutatja be és magyarázza azon elméleti keretet, amely a konkrét versenyfelügyeleti eljárások hátteréül szolgál. Ezen dokumentum – mind tartalmában, mind formájában – szoros kapcsolatban áll a fent bemutatott, „A verseny szabadságával kapcsolatos, a GVH által követett alapelvek” című dokumentummal: így a verseny szabadságával kapcsolatos alapelvek között olvashatók a GVH működését meghatározó, intézményi alapelvek, míg a fogyasztói döntések szabadságára vonatkozó dokumentum azon tartalmi alapelveket magyarázza, amelyek speciálisan a versenytörvény III. fejezete alapján indított ügyekben alkalmazandók.

154. A GVH elkötelezett azon gondolkodás mellett, miszerint a fogyasztói döntések védelme és a verseny alapvetően és szorosan összefüggő területek, a versenyről való gondolkodás nem nélkülözheti a fogyasztói döntés vizsgálatát sem. A versennyel kapcsolatos alapelvek magyarázzák, hogy miként működnek a piac kínálati oldalának folyamatai, ám nem foglalkoznak a keresleti oldallal, a fogyasztói döntés meghozatalának folyamatával.

155. A fogyasztói döntések szabadságával kapcsolatos alapelvek és azok magyarázata nemcsak azt mutatja be, hogy a verseny a fogyasztói érdekek védelmének hatékony eszköze, hanem azt is, hogy az optimális fogyasztói döntések meghozatala útján elkerülhető a versenyfolyamatok torzulása. A fogyasztói döntés nem szabad, ha az információkeresési folyamatot egy vállalkozás tisztességtelenül befolyásolja. A dokumentum ugyanakkor felhívja a figyelmet arra is, hogy a fogyasztók nem csupán passzív haszonélvezői a versenyből optimális esetben rájuk származó jóléti hatásoknak, hanem a versenyfolyamatot aktívan formáló piaci szereplők is.

156. Az elvek ennek megfelelően részben a vállalkozások által közzétett tájékoztatásokra, valamint a fogyasztók tájékoztatással kapcsolatos magatartására, a fogyasztói döntéshozatal folyamatára vonatkoznak.

¹⁹ A fogyasztói döntések szabadságára vonatkozó, a GVH által követett alapelvek

157. Az anyagban a GVH által követett alapelveket azok magyarázata követi. A magyarázat feltárja azokat az okokat, amelyek a fogyasztó nem optimális döntéshozatalára vezetnek, valamint részletesen bemutatja, hogy milyen következményekkel jár az, ha a fogyasztói döntéshozatal (és így a fogyasztó végső döntése) az optimálistól eltér. Felvázolja azt a rendszert, amelyben a fogyasztó a nem megfelelő döntéshozatalból eredő hátrányokat orvosolhatja, valamint meghatározza a GVH e rendszerben elfoglalt helyét.

158. Eszerint a GVH a fogyasztói döntés teljes folyamatát védi, nem fogadván el azt az érvelést, miszerint elegendő, ha a fogyasztó a szerződés megkötése előtt megismerheti a döntéséhez szükséges összes információt. A GVH a döntés folyamatának korábbi szakaszaiban (probléma-felismerés, alternatívák értékelése és információgyűjtés) is vizsgálja azt, hogy a vállalat információkezelése megfelelő alapot szolgáltatott-e egy majdani szabad fogyasztói döntés meghozatalához. A GVH az anyagban rámutat arra, hogy a fogyasztó nem tökéletesen informált, valamint nem várható el tőle, hogy megkérdőjelezze a vállalkozások által közzétett információ valóságát.

159. A fogyasztók nem képeznek homogén csoportot, így a GVH minden ügyben külön figyelembe veszi a fogyasztói tudatosság szintjét. A fogyasztó és a vállalkozás közötti információs aszimmetria mértéke minden piacon más és más – ezért a GVH minden esetben tekintettel van a piac és az érintett termék jellegére. Beavatkozásai során a hivatal számításba veszi azt is, hogy a vállalati tájékoztatás mennyiben érint sérülékeny fogyasztói csoportokat (pl. időskorú, illetve gyermek- és ifjúkorú, hosszantartó betegségben szenvedő, alacsony jövedelmű háztartásokban élő, munkanélküli, alacsony iskolázottságú fogyasztókat).

160. Az alapelvek rögzítik azt a – hivatal joggyakorlatában kikristályosodott – megállapítást, miszerint a GVH nem feltétlenül követeli meg a vállalkozásoktól, hogy egy termékkel vagy szolgáltatással kapcsolatos összes részletet feltüntessék kommunikációs anyagaikban, de azt igen, hogy a megjelenített tájékoztatás valós és pontos legyen. A GVH figyelembe veszi a különböző marketingkommunikációs formák sajátosságait, és azokat egységes elméleti keretben, az egyes eszközök között felmerülő hatékonysági különbözőségekre tekintettel kezeli.

161. A vállalati tájékoztatás, a kommunikáció fogyasztók felé irányuló használata a vállalkozások piaci stratégiájának része. Ennek megfelelően a GVH csak azon magatartásokra reagál, amelyek a vállalkozás részéről általános tájékoz-

tatási gyakorlatnak minősíthetők. A GVH álláspontja szerint a fenti körbe nem tartozó eseti, egyedi fogyasztói tájékoztatás önmagában nem képes a versenyfolyamatokat befolyásolni.

- 162.** A fogyasztó és vállalkozás között fennálló információs aszimmetria elkerülhető és elkerülhetetlen információhiányból áll a fogyasztó számára. A GVH a kínálati oldal magatartásának (információ-visszatartás, az információkeresés költségének mesterséges növelése vagy az információ manipulálása) eredményeként megvalósuló elkerülhető információhiány csökkentésére törekszik. A nem elkerülhető információhiány esetén nincs „felelős”, ennek ellenére előfordulhat, hogy a fogyasztó, bár törekszik rá, nem képes elérni a számára optimális döntést. E fogyasztói döntési eltérés következményei versenyfelügyeleti beavatkozás útján ugyan nem orvosolhatóak, azonban szükség lehet szabályozásra. A szabályozásnak itt arra kell irányulnia, hogy olyan feltételeket teremtsen, amelyek között a vevő és az eladó viszonya kiegyensúlyozottá válik. Ugyanakkor, a nem elkerülhető információhiány jelenléte önmagában nem zárja ki a versenyfelügyeleti beavatkozást, mivel a fogyasztói döntési eltérésnek egyszerre több forrása is lehet.
- 163.** A dokumentum kitér arra, hogy a versenyfelügyeleti eljárások lefolytatásán kívül a GVH alapvető fontosságúnak tartja a fogyasztók védelmét szolgáló állami és társadalmi szervekkel való minél gördülékenyebb együttműködést is.
- 164.** A GVH a fogyasztói döntések szabadságával kapcsolatos alapelveket és azok magyarázatát folyamatosan felülvizsgálja és értelmezi. A magyar jogalkotási folyamatok, a Tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló 2005/29/EK irányelv implementációja eredményeként az anyag átfogó revízió fog átesni, amely revízió folyamatáról és annak eredményéről a GVH a nyilvánosságot tájékoztatni fogja.
- 165.** Mindkét közzétett anyagról elmondható, hogy elsősorban a szakmai közönségnek szól, ideértve azonban a GVH előtt képviselőt ellátó ügyvédekben túlmenően többek között a témát kutató, oktató közgazdászokat és jogászokat, a hivatallal kapcsolatba kerülő államigazgatási dolgozókat, diákokat is. Mivel a dokumentumok tartalmazzák a bemutatott elvekkkel kapcsolatos szakmai háttérrel, valamint a megértést segítő ábrákat is, a közzététellel a GVH reményei szerint a magyarországi versenykultúra, illetve fogyasztóvédelmi kultúra fejlődéséhez is hozzájárul.

II. ELJÁRÁSOK

- 166.** A GVH versenyfelügyeleti eljárásai kérelemre vagy hivatalból indulnak. Kérelemre indul az eljárás, ha az ügyfelek a közöttük tervezett összefonódás engedélyezését kéri a hivataltól. Hivatalból indulnak az eljárások a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása, tiltott versenykorlátozó megállapodás és az erőfölénnyel való visszaélés gyanúja esetén. Ugyancsak indítható eljárás hivatalból, ha az eljárás kérelmezésének lett volna helye, de azt elmulasztották. A hivatalból eljárások a GVH észlelése alapján indulnak, ideértve a panaszt, illetve bejelentést, esetleg ágazati vizsgálat tapasztalatait, az engedékenységi politika keretében érkezett kérelmet, vagy az ECN²⁰ keretében történő ügyátvételt is.
- 167.** A GVH 2007-ben 204 versenyfelügyeleti eljárást folytatott le, ebből 154 versenyjogi ügy zárult érdemi versenytanácsai döntéssel (határozattal vagy kötelezettségvállalást tartalmazó végzéssel). A 154 versenyjogi ügy közül négy alkalommal egyszerre két ügytípust érintően (ebből két esetben²¹ erőfölénnyel való visszaélés és versenykorlátozó megállapodás kapcsán, egy esetben²² fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása és versenykorlátozó megállapodás kapcsán, egy esetben²³ összefonódás engedélyezésének elmulasztása és versenykorlátozó megállapodás kapcsán) is vizsgálódott a GVH, így az ügytípusonként számított ügyszám-összeg 158 – ez jelenik meg a továbbiakban szóveges bemutatásban, illetve a diagramokon és a táblázatokban is.
- 168.** A verseny törvény 2005. november 1-jéig hatályos rendelkezései alapján, ha a Versenytanács akár azt állapította meg, hogy a vizsgált magatartás nem ütközik a törvénybe, akár azt, hogy az nem bizonyítható, az eljárást határozattal megszüntette. A 2005. november 1-jétől hatályos rendelkezések – az ezzel egyidejűleg hatályba lépő közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) elveivel összhangban – a két esetet élesen elkülönítik egymástól. A jogsértés hiányát határozattal kell megállapítani, míg a bizonyítottság (vagy a közérdek) hiánya esetén végzéssel történik az eljárás megszüntetése. Lényeges körülmény, hogy ilyen tartalmú megszüntető végzést a vizsgáló is hozhat. A bizonyí-

²⁰ ECN – European Competition Network (Európai Versenyhálózat)

²¹ Vj-173/2005, Vj-44/2007

²² Vj-94/2006

²³ Vj-191/2006

tottság (illetve a közérdek) hiánya mellett végzéssel zárul az eljárás azokban az esetekben is, amikor adminisztratív okokból (pl. az összefonódás engedélyezése iránti kérelem visszavonása vagy a hiánypótlás elmulasztása miatt) kerül sor a megszüntetésre. Végzéssel szünteti meg a GVH Versenytanácsa az eljárást a – később részletesen bemutatott – kötelezettségvállalás intézményének alkalmazása esetén is, ilyenkor azonban a megszüntetés oka nem a bizonyítottság (illetve a közérdek) hiánya, vagy valamely adminisztratív indok, hanem az, hogy az eljárás alá vont által vállalt – és a GVH által elfogadott és kötelezővé tett, majd ellenőrzött – kötelezettség révén az észlelt versenyproblema orvoslásra kerülhet. Így ezek a típusú döntések, noha végzés formáját öltik, tartalmilag a GVH beavatkozását testesítik meg.

169. A beszámolóban ennek megfelelően csak az ügyek érdemét érintően hozott határozatok, valamint a kötelezettségvállalásra tekintettel hozott végzések adatai kerülnek bemutatásra, az egyéb végzéseké nem. 2007-ben egyebekben 26 ügy került lezárásra vizsgálati szakban, míg 24 ügy zárult a Versenytanács egyéb végzésével. Hozzá kell tenni, hogy ezen végzések meghozatalát nemegyszer ugyanolyan részletes vizsgálat előzi meg, mint a határozattal vagy kötelezettségvállalást tartalmazó végzéssel lezárt ügyekben. Az 50 egyéb végzésből 24 fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása, négy versenykorlátozó megállapodás, 19 erőfölénnyel való visszaélés gyanúja miatt indult, három pedig összefonódás ellenőrzésével kapcsolatos ügyben született.

170. Az „érdemi” versenytanácsai döntéssel zárult ügyek száma azon 2007-ben indult, illetve korábbi évekről áthúzódó versenyfelügyeleti eljárásokat tartalmazza, amelyek 2007 során kerültek befejezésre a GVH részéről. Emellett azonban a GVH vizsgálói és a Versenytanács 105 további olyan versenyfelügyeleti eljárással is foglalkoztak az év folyamán, amelyekben döntés 2007-ben nem született.

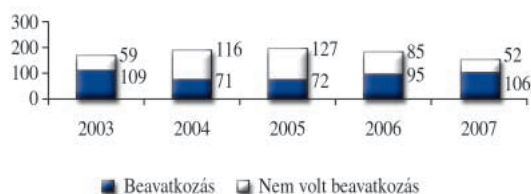
171. A 158 versenytanácsai döntés közül 84 a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 74 pedig antitörzst (vagyis összefonódásokkal, a verseny korlátozásával, illetve a korlátozott versenyhez kötődő visszaéléssel kapcsolatos) ügy volt.

Verseny törvény szerinti ügyzáró döntések ügytípusonként, 2007

172. A 158 versenytanácsai döntéssel zárult eljárásból 44 indult kérelemre, 114 pedig hivatalból. A GVH versenyfelügyeleti beavatkozásainak mind a száma, mind az aránya nőtt a 2006. évhez képest. Összesen 106 esetben került sor beavatkozásra, döntően (81 esetben) a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos, 25 esetben pedig antitörzst ügyekben.²⁴

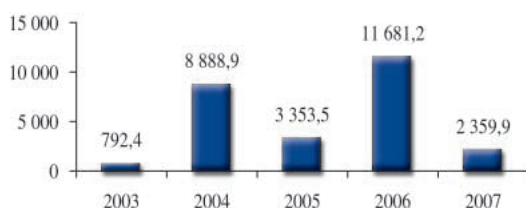
A Versenytanács verseny törvény szerinti ügyzáró döntései beavatkozás szerinti bontásban 2003–2007

²⁴ A beavatkozás fogalma azt ragadja meg, hogy a GVH versenyfelügyeleti eljárásai révén elvileg – a GVH ügyzáró döntéseiből kiolvasható módon – a versennyel kapcsolatos folyamatok másként alakultak, mint ahogy egyébként alakultak volna. A GVH beavatkozás gyűjtőfogalom, amely ügytípusonként eltérő konkrét tartalommal bír. Ide tartozik az ügyzáró döntések közül a jogsértés megállapítását kimondó határozat. Szintén ide tartozik a szünetelés utáni, illetve a (verseny törvény 2005. évi módosítása nyomán a szünetelés jogintézményének helyébe lépő) kötelezettségvállalásra tekintettel hozott megszüntető döntés (hiszen ilyenkor az eljárás alá vont kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását összhangba hozza a törvénnyel). Ugyancsak ide tartozik az engedély megtagadása vagy feltételhez kötése, és a GVH versennyel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vétele, vagyis a kérelem visszavonása vagy a megállapodás/tranzakció módosítása (hiszen ilyenkor a GVH fellépésére a vállalkozások tervei nem vagy nem eredeti formájukban valósulnak meg). Nem öleli fel viszont a GVH beavatkozás fogalma a pusztán az adminisztratív kötelezettségek elmulasztása (pl. engedélykérés elmulasztása összefonódás esetén) miatt megállapított jogsértést, hiszen ez önmagában az itt használt értelemben nem gyakorol hatást a piacra, mint ahogy a – kötelezettségvállalásra tekintettel hozott megszüntető végzésen kívül – más ügyzáró és a nem ügyzáró végzések sem.

173. A GVH Versenytanácsa ügyzáró határozatában 68 esetben, összesen 2359,9 MFt értékben szabott ki bírságot, amely tartalmazza az összefonódás iránti kérelem elmulasztása miatt kivetett bírságot (5,2 MFt) is.²⁵ Ez az összeg alatta marad a tavalyi évben kiszabott bírságösszegnek, azonban ahogyan arra már a 2006. évi beszámoló is utalt, az ügyek szükségszerű egyediségéből fakadóan az egyes években nem feltétlenül várható hasonlóan magas bírságösszeg.

GVH által kivetett bírság (MFt),
2003–2007

174. A 2007. évi bírság közel fele (1069 MFt) a hivatal által felderített kartellügyekben történt marasztaláshoz köthető, amelyek közül kiemelkedik a 936 MFt-os bírságkiszabással záródó, a lapterjesztési piac két szereplőjét érintő Vj-140/2006. számú ügy. Ugyanakkor a 2007. évben a GVH Versenytanácsa a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása miatt ennél is magasabb, 1285,7 MFt összegű bírsággal sújtotta a jogsértő vállalkozásokat.
175. 2007-ben a GVH Versenytanácsa összesen 23 esetben szüntette meg az eljárást szünetelést követően, illetve az eljárás alá vont kötelezettségvállalására tekintettel.
176. A kötelezettségvállalás intézményét a versenytörvény 2005. évi módosítása vezette be a magyar versenyjogi jogalkalmazásba alapvetően azzal a céllal, hogy a GVH az EU Bizottsággal megegyező határozathozatali lehetőségekkel bírjon – a hasonlóságok miatt egyben megszüntetésre került a szünetelés intézménye.²⁶ A kötelezettségvállalás funkciója az, hogy ha a versenyjoggal valószínűsíthetően ütköző magatartás esetén az eljárás során az eljárás alá vont vállalkozás kész vállalkozásokkal orvosolni a GVH

aggályait és a vállalatok biztosítják a közérdek határos védelmét, akkor legyen mód, a magatartási hibát kijavítva, az eljárás rugalmas, mindkét fél és a fogyasztók számára is előnyös, kisebb társadalmi költséget jelentő lezárására. Megfelelő kötelezettségek vállalása esetén ugyanis a GVH Versenytanácsa végzéssel megszünteti az eljárást, egyben a vállalatokat a döntés részeként kötelezővé teszi a vállalkozás számára. Kötelezettségvállalás esetén a GVH nem foglal egyértelműen állást a jogsértés tekintetében, így a vállalkozás nem kerül jogsértőként „megbélyegzésre”. Ugyanakkor egyértelmű, súlyos jogsértéseknél (azaz, amikor a vállalkozásnak egyértelműen tudnia kellett, hogy amit tesz, az jogellenes), kötelezettségvállalás melletti megszüntetésre nem kerülhet sor, a GVH a jogsértő magatartás szankcionálásával avatkozik be a versenyfolyamatok alakulásába.

177. Csakúgy, mint korábban a szüneteléses, a kötelezettségvállalásos ügyek is fontos részét képezik a GVH tevékenységének azzal, hogy úgy számolják fel a törvénybe ütközést, hogy a vállalkozások maguk vállalják, magatartásukat összhangba hozzák a versenyszabályokkal. 2007-ben kilenc fogyasztó megtévesztéses, tíz (vagyis valamennyi beavatkozással zárult) erőfölénnyel való visszaéléssel és négy versenykorlátozó megállapodással kapcsolatos ügyben került sor az eljárás megszüntetésére az eljárás alá vont kötelezettségvállalása nyomán. A 2007. évi ügyek tapasztalata alapján a kötelezettségvállalás alkalmazása a versenyfelügyeleti eljárás gyorsabb lezárása mellett azzal a hozadékkal is járhat, hogy a vállalkozás többet is vállalhat, mint amit a GVH egyébként ki tudna kényszeríteni (pl. túlzott ár esetén az ügyfelek kárpótlása, visszafizetés vagy a vizsgált termékhez kapcsolódó megtévesztő kommunikációs kampányon túl a tájékoztatási gyakorlat egészének megváltoztatása).

178. Noha a GVH alapvető feladat- és hatáskörét a versenytörvény és a közösségi versenyszabályok alkalmazása képezi, más törvények – így a kereskedelmi törvény²⁷ és az ártörvény²⁸ – is hárítanak jogalkalmazási feladatokat a hivatalra. 2007-ben a kereskedelmi törvény alapján két eljárás került lefolytatásra, ebből egy jelentős piaci erővel való visszaélés miatt, egy pedig etikai kódex jóváhagyására indult. 2007-ben az ártörvényhez kapcsolódóan eljárás lefolytatására nem volt példa.

²⁵ Nem szerepel a határozatok között, és ennek megfelelően a kiszabott bírságösszegben sem a Vj-40/2006. sz. ügyben hozott – 2006. évi döntést – kijavító határozat, amely a korábbi döntésben a jogsértésre tekintettel megállapított 3 MFt bírságösszeget 5 MFt-ra módosította.

²⁶ A 2007-ben lezárult versenyfelügyeleti eljárások között ugyanakkor még találunk példát a szünetelés jogintézményének alkalmazására azokban az esetekben, amikor az eljárás megindítására 2005. november 1-je, vagyis a versenytörvény 2005. évi módosításának hatályba lépése előtt került sor.

²⁷ 2005. évi CLXIV. törvény

²⁸ 1990. évi LXXXVII. törvény

179. Az alábbiakban részletes bemutatásra kerülnek a panaszok, illetve bejelentések, valamint a versenyfelügyeleti, illetve a kereskedelmi törvény és az ártörvény alapján lefolytatott eljárások tapasztalatai. A beszámoló nem említi meg külön minden egyes ügyet, de a jogsértést megállapító eljárások főbb adatait a melléklet tartalmazza. Az ügyek közül azok kerülnek kifejtésre, amelyekben a jogalkalmazás tanulságai elvi jelentőségűnek tekinthetők, vagy amelyek tipikus, visszatérő, esetleg új piaci jelenségeket, anomáliákat mutatnak. Ebből a szempontból nemcsak a jogsértést megállapító határozatokat tartja a GVH figyelemre méltónak, hanem sok esetben a megszüntetéssel záruló eljárásokat is. Abban az esetben, ha a versenyfelügyeleti eljárás során szerzett tapasztalatok alapján a GVH a szabályozással kapcsolatban (pl. jogszabály-alkotási vagy -módosítási) kezdeményezéssel vagy észrevételekkel élt, ennek bemutatására is az adott ügyhöz, illetve ügycsoporthoz kapcsolódóan ebben a fejezetben, nem pedig a hivatal versenypártolási tevékenysége kapcsán kerül sor.

2.1. Az eljárás megindítása

2.1.1. Bejelentések és panaszok

- 180.** A bejelentés és a panasz a GVH tudomásszerzésének, észlelésének egyik formája, egy sajátos információforrás, amelyre a versenytörvény – elsősorban a bejelentő érdekeinek, speciális eljárási helyzetének figyelembe vétele érdekében is – külön rendelkezéseket tartalmaz. A panaszok és bejelentések esetében a vizsgáló részben mérlegelése, részben a törvényben pontosan meghatározott objektív ismérvek alapján dönt a versenyfelügyeleti eljárás megindításáról. Versenyfelügyeleti eljárás hivatalból akkor indulhat, ha olyan magatartás vagy tevékenység jut a GVH tudomására, amely a versenytörvény (a közösségi versenyszabályok) rendelkezéseit sértheti, feltéve, hogy az eljárás a GVH hatáskörébe tartozik és a közérdek védelme érdekében szükséges az eljárás lefolytatása.
- 181.** 2007-ben 190 úrlapon benyújtott bejelentéssel és 1290 panasszal, vagyis összesen 1480 beadvánnyal kapcsolatban hozott döntést a GVH, azaz indított versenyfelügyeleti eljárást vagy döntött annak mellőzéséről. A 2006. évben elintéztett összesen 1102 beadványhoz képest ez jelentős, 34 %-os emelkedést jelent.
- 182.** Bejelentés esetén a GVH vizsgálóinak 60 nap²⁹ áll rendelkezésükre annak elbírálására, hogy adott bejelentésben sérelmezett magatartással összefüggésben indokolt-e vizsgálat elrendelése, azonban a gyakorlatban ennél rövidebb idő alatt döntenek a versenyfelügyeleti eljárás megindításáról. A panaszokat a beérkezésüktől számított 30 napon belül kell elbírálni. Ha az elbírálás előreláthatólag 30 napnál hosszabb ideig tart, a vizsgáló erről a panaszost az elintézés várható időpontjának megjelölése mellett tájékoztatja. 2007-ben is elmondható, hogy sem a panaszok, sem a bejelentések esetében nem használta fel a GVH a törvény alapján rendelkezésére álló teljes időtartamot, a panaszosok átlagosan 29, a bejelentők 83 nap alatt választ kaptak beadványukra.
- 183.** A beadványok döntő része, 82 %-a továbbra is magánszemélyektől érkezett. A panaszok és bejelentések egy része az egyes közigazgatási szervektől, az előző évek gyakorlatának megfelelően jellemzően a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóságtól (NFH) és annak területi szerveitől való áttétel révén jutott a GVH tudomására.
- 184.** A 2007-ben elbírált bejelentések 68 %-át, a panaszok 88 %-át, összesen 1261 beadványt utasított el a GVH. A beadványok jelentős része, 40 %-a a hivatal hatáskörének hiánya folytán került elutasításra, a beadványok 33 %-áról pedig megállapítható volt, hogy a kifogásolt magatartás nem sérti a versenytörvény – GVH hatáskörébe tartozó – rendelkezéseit. A beadványok 13 %-a esetében a GVH a kifogásolt jogsértést csekély súlyúnak minősítette, 11 %-a olyan panaszt tartalmazott, amelyet a GVH korábban más eljárásban már elbírált, vagy amelynek elbírálására az eljárás már folyamatban volt.
- 185.** Versenyfelügyeleti eljárás alapjául összesen 219 beadvány szolgált: 61 bejelentés és 158 panasz. Ezek alapján 145 versenyfelügyeleti eljárás indult oly módon, hogy esetenként több (pl. azonos tényállást vagy azonos vállalkozást megjelölő) bejelentés vagy panasz egy eljárásban került elbírálásra.³⁰ A bejelentések és panaszok alapján 2007-ben megindított versenyfelügyeleti eljárások többsége, 78 %-a (112 ügy) továbbra is a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalmába ütköző magatartásokkal függött össze. A fogyasztóvédelmi jellegű bejelentéseknél és panaszoknál az ügyindítások százalékos aránya viszonylag alacsony (21%), mivel a bejelentők és panaszosok sokszor olyan sérelmekkel fordulnak a GVH-hoz, amelyeknél jelentéktelen piaci hatásuk folytán nem vélelmezhető a közérdek sérelme. A bejelentések és panaszok alapján indult

²⁹ Ez a határidő egyszer 60 nappal meghosszabbítható.

³⁰ A GVH 2007-ben összesen 208 versenyfelügyeleti eljárást indított, ebből 40 indult kérelemre, 168 pedig hivatalból (vagyis a GVH észlelése alapján, amelynek forrása panasz, illetve bejelentés is lehetett).

versenyfelügyeleti eljárások kisebb része, 17 %-a (38 ügy) a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartásokat jelzett, és kilenc esetben indult versenyfelügyeleti eljárás versenykorlátozó megállapodás vizsgálataira bejelentéses vagy panaszos előzmény nyomán.

186. A bejelentéseket elutasító végzések ellen a jogorvoslati kérelmet közvetlenül a Fővárosi Bíróság bírálja el, a panaszt elutasító döntés ellen a versenytörvény nem biztosít jogorvoslati lehetőséget. A 2007-ben elintézett 190 bejelentés közül a bejelentők tizenkét esetben éltek a jogorvoslati lehetőséggel, amelyek közül a bíróság tizenegyet elutasított (92%).

187. A panaszosok és bejelentők által **leggyakrabban sérelmezett magatartások** között a kiskereskedelmi vállalkozások, pénzügyi szolgáltatók, hírközlési cégek hirdetési- és reklámtevékenysége mellett, 2007-ben különösen nagy számban jelentek meg egyes termékek egészségre gyakorolt kedvező hatásairól tett megtévesztő tájékoztatást, légitársaságok által nyújtott tájékoztatást, valamint néhány vezetékes távközlési szolgáltató ügynökei által kifogásolható módon nyújtott tájékoztatást sérelmező beadványok. Az elmúlt évhez hasonlóan 2007-ben is kiemelkedő számban kifogásolták az interaktív televíziós játékok szervezői, készítői által a játéka jutás feltételeiről nyújtott nem megfelelő tájékoztatást, illetve azt a hirdetési módszert, amely során „Végkiárúsítás”, „Csőd eljárás” szlogeneket alkalmazó szórólapok terjesztésével, illetve egyéb tájékoztatási eszközök alkalmazásával próbálják egyes cipőüzletek forgalmukat növelni.

188. A kábeltelevíziós csomagok összeállításával és díjszabásával kapcsolatos panaszok mellett 2007-ben a GVH elsősorban az **internet szolgáltatók által alkalmazott ún. időbeli árdiszkriminációval** kapcsolatosan kapott sok jelzést, amelyek lényege, hogy a szolgáltatók az új ügyfeleknek szóló kedvezményes ajánlataikat a szolgáltatást már használó ügyfeleknek nem biztosítják. Az ilyen tárgyú panaszokat a GVH jellemzően elutasította, mivel az ilyen

jellegű árdiszkrimináció önmagában versenyjogi alapon, piacbővülés időszakában – amíg a magatartás az előfizetőszám növelését elősegíti – nem kifogásolható. Feltételezhető, hogy a jelenséget az infrastruktúra alapú verseny további erősödése, az erőfölényes pozíciók tényleges erődőlódása fogja megszüntetni vagy enyhíteni.

189. A GVH a beérkezett beadványok alapján indított eljárást az **öt magyarországi volt koncessziós vezetékes telefon szolgáltatást nyújtó vállalkozás** (Magyar Telekom, Invitel, Hungarotel, Emitel, Monortel) ellen annak vizsgálatára, megsértik-e a gazdasági erőfölénnyel való visszaélést tiltó rendelkezéseket azzal, hogy ADSL-alapú szélessávú Internet szolgáltatást csak vezetékes telefon (PSTN) hozzáférési szolgáltatás igénybevétele esetén nyújtanak.³¹

190. 2007 folyamán panasz alapján értesült a GVH arról, hogy a **Magyar Állatorvosi Kamarának** az országos működési engedély kiadására és felülvizsgálatára vonatkozó szabályzata jelentős akadályokat gördített azon állatorvosok elé, akik tevékenységüket országosan kívánták végezni. A GVH felhívta a kamara figyelmét az egyes versenykorlátozó elemekre, amelyeket a kamara elfogadott és szabályzatából kiiktatott.

191. Több bejelentés érkezett a **Magyar Rektori Konferencia** ellen, mert 2006. december 13-án tett nyilatkozatában azt az ajánlást tette tagjai, a felsőoktatási intézmények felé, hogy a képzési hozzájárulás mértékét egységesen állapítsák meg. Mivel a felsőoktatási intézmények piaci szolgáltatást nyújtanak, tevékenységük a versenytörvény alapján vizsgálható volt, és a GVH megállapította, hogy a rektori konferencia ajánlása egyfajta áregyeztetést segíthetett elő. A GVH fellépésének hatására a rektori konferencia olyan elnökségi állásfoglalást juttatott el az intézmények felé, amelyben hangsúlyozza az ajánlás egyszeri jellegét, felhívva az intézmények figyelmét arra, hogy a következő évben saját tapasztalataik alapján döntsenek a képzési hozzájárulás differenciálásáról. Az elnökségi állásfoglalással a GVH biztosítottak láta a közérdek védelmét.

192. A bejelentések és panaszok egy része a versenyfelügyeleti eljárás megindításának előzménye, más részük nem vizsgálható és nem orvosolható a versenytörvény alapján, de van olyan hatóság vagy bíróság, amelyhez a bejelentő vagy panaszos fordulhat. Ebben az esetben a GVH – a be-

³¹ A Vj-7/2006., Vj-8/2006., Vj-9/2006., Vj-10/2006., Vj-11/2006. számú versenyfelügyeleti eljárások kötelezettségvállalással zárultak, amelyről részletesen olvashat a 2.2.3. (Erőfölénnyel való visszaélés) fejezetben.

jelentő, illetve panaszos e tényről történő egyidejű értesítése mellett – **átteszi** a beadványt az elbírálására hatáskörrel rendelkező hatósághoz, vagy tájékoztatja a beadvány benyújtóját arról, hogy igényét bíróság előtt érvényesítheti. 2007-ben összesen 185 (ebből 11 bejelentés és 174 panasz) – jellemzően az NFH-hoz és területi szerveihez, a Nemzeti Hírközlési Hatósághoz (NHH), a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéhez (PSZÁF), valamint a Magyar Energia Hivatalhoz (MEH) történő – áttételről határozott a GVH.

- 193.** A 2007-ben a GVH által áttett beadványok leggyakrabban a **földgáz és villamosenergia közüzemi szolgáltatók mérési-elszámolási gyakorlatával** voltak kapcsolatosak. Több szolgáltató is bevezette az évi egyszeri leolvasás rendszerét, havi szinten pedig átalányszámlákat állít ki. A fogyasztóknak továbbra is megmaradt a tényleges fogyasztás utáni számlázás lehetősége, ehhez azonban havi szinten be kell jelenteniük az aktuális mérőállást. A panaszok többsége azt kifogásolta, hogy ugyan a fogyasztó a havi mérőóra bediktálást választotta, a szolgáltató azt mégsem vette figyelembe és átalányszámlát állított ki, illetőleg az adott társaság kommunikációja szerint megtörtént az átállítás, mégsem a választott rendszerben kapta a fogyasztó a számlát. Több olyan panasz is érkezett, amelyben a panaszosok a szolgáltatók ügyfélszolgálati tevékenységét kifogásolták, mivel azok elérhetetlennek bizonyultak, illetőleg válaszukra hónapokat kellett várni, ha egyáltalán érkezett válasz. A MEH hatáskörébe tartozó panaszok áttételre kerültek, azonban a panaszok számából arra lehet következtetni, hogy nem egyedi esetekről van szó és a problémák forrása szabályozási területen keresendő.

- 194.** A **pénzügyi szolgáltatások** területein is nagy számban érkeztek a hivatalhoz a PSZÁF, illetve bíróság hatáskörébe tartozó panaszok. E panaszokban visszatérő kifogásként jelentkezett, hogy a pénzügyi szolgáltatók a számukra a szerződésben biztosított egyoldalú módosítási lehetőséget kihasználva, például késedelmes fizetés esetén nem a szerződésben szereplő késedelmi kamat felszámításával éltek, hanem egy annál magasabb bevételt biztosító, a szerződéskötést követően bevezetett új díjat számítottak fel.

- 195.** A hivatalhoz érkező bejelentések és panaszok egy része azonban olyan, amelyek esetében jogszabályi felhatalmazás hiányában vagy egyéb okból **sem a versenyhatóság, sem egyéb szervek nem orvosolják** a felmerült problémákat. Ahol lehetséges, a GVH megkísérli a problémához legközelebb álló intézmény figyelmét felhívni az általa észlelt visszasságra, maradnak azonban olyan jelenségek,

amelyek változatlanul megoldást igényelnének. Több esetben tapasztalta a hivatal azt, hogy a panaszok megelőzésében jelentős szerepe lenne a fogyasztói tájékozottság magasabb szintre emelésének is.

- 196.** Az **üdülési jogokat értékesítő vállalkozások** értékesítési, tájékoztatási gyakorlatával kapcsolatban jelentkező problémák egy része jogszabály módosítási igényt is felvet. Az ingatlanok időben megosztott használati jogának megszerzésére irányuló szerződésekről szóló kormányrendelet³² hatálya olyan szerződésekre, illetve egymással összefüggő több szerződésre terjed ki, amely, illetve amelyek alapján a fogyasztó az értékesítőtől ellenérték fejében legalább hároméves időtartamra jogot szerez egy vagy több ingatlan ismétlődő, meghatározott időtartamú üdülési vagy lakáscélú használatára. A GVH-hoz érkező beadványok egy része alapján azonban feltárult egy olyan gyakorlat, amely alapján egyes vállalkozások 33-35 hónap időtartamra vonatkozó használati jogot értékesítenek utólag nem rekonstruálható, vélelmezhetően megtevesztésre alkalmas módon, kikerülve ezzel egyben a vonatkozó jogszabályban megfogalmazott előírások (pl. az elállás jogáról történő tájékoztatás) számon kérhetőségét.

- 197.** A GVH szerint továbbra is megoldást igényelnek a jellemzően új építésű társasházak, ún. **lakóparkok esetében a távközlési rendszer** kiépítésével, üzemeltetésével, lakók távközlési szolgáltatásokkal való ellátásával kapcsolatban felmerülő problémák. A kifejezetten erre a piacra specializálódott távközlési szolgáltatók szerződéskötési gyakorlata változatlanul tartalmaz olyan, elsősorban a végfelhasználók számára kedvezőtlen elemeket (így legtöbbször kizárólagos eszköz-használati, hálózat-üzemeltetési, és/vagy szolgáltatási jogokat), amelyekkel a leendő ingatlanulajdonosok legtöbbször csak a lakások birtokbavételét követően szembesülnek. Jóllehet a GVH közvetlen beavatkozásának a szükségességét a piaci viszonyok 2007-ben egyetlen ügyben sem indokolták, a GVH a látókörébe került esetek alapján fontosnak tartaná a fogyasztói érdekek jelenleginél hatékonyabb érvényre juttatását, akár szabályozói eszközök segítségével is.

- 198.** Igen jelentős számú bejelentés érkezett 2007 első felében a **távhőszolgáltatással** kapcsolatosan, amelyeket a gázenergia áremelkedése miatt kialakult hőenergia áremelés váltott ki: a bejelentők erőfőlényrel való visszaélést vélelmeztek. A több mint 30 különböző településről érkezett panaszok az alkalmazott díj emelésének módját és mérté-

³² 20/1999. (II.5.) Korm. rendelet

két kifogásolták, nevezetesen, hogy a gázár változása nyomán a távfűtési alapdíj miatt emelkedett ugyanolyan mértékben, mint a hődíj. Ezeknek a szolgáltatásoknak a díjszabását minisztériumi rendelet felhatalmazása alapján a helyi önkormányzatok állapítják meg, ezért a vállalkozások ellen gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tárgyában tett panaszok és bejelentések kivizsgálására a GVH-nak nincs hatásköre, mivel a hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértésének kivizsgálására a hatósági ármegeállító jogosult. A panaszok ugyanakkor rávilágítottak arra, hogy a fogyasztók (ideértve a fogyasztói érdekképviseleteket is) gyakran nincsenek tisztában az igénybevett szolgáltatás ármegeállítójának kilétével, – transzparens árképzés és ármegeállítási hiányában – az igénybevett szolgáltatás árának szerkezetével, tartalmával, valamint a fogyasztói reklamációs lehetőségekkel.

199. 2007-ben nemcsak fogyasztóktól, de önkormányzatoktól és egy közigazgatási hivaltól is érkezett arra vonatkozó megkeresés, amellyel az árhatóság szerepét betöltő önkormányzatok, illetve a közigazgatási hivatal a **közüzemi szolgáltatók hatósági ármegeállításhoz előterjesztett díjtétel javaslataival** kapcsolatban erőfölénnyel való visszaélés vizsgálatát kezdeményezték. A GVH ezekre a megkeresésekre adott válaszában is kifejtette, hogy az ártörvény³³ vagy más jogszabályok hatálya alá tartozó helyi közszolgáltatások (így például ivóvízellátás, szennyvízelvezetés, települési szilárd és folyékony hulladékkezelés, kéményseprő-ipari szolgáltatás, temetkezés) hatósági árának, díjának megállapítására az önkormányzat közhatalmi jogkörében eljárva jogosult. A szolgáltató által alkalmazható díjmaximum mértékét és díjalkalmazási feltételeit illetően a GVH-nak nincs hatásköre ezen javaslatok felülvizsgálatára, illetve nincs lehetősége ezt a felelősséget az önkormányzattól átvállalni.

200. Számos olyan információ is a GVH tudomására jutott ugyanakkor, amelyek azt megmutatják, hogy a gazdaság szabályozási kérdésekben laikus, vagy tulajdonosi érdekeiket előtérbe helyező önkormányzatok a **helyi vagy regionális monopóliumokat** érintő rendeletalkotási tevékenység során széles körben szakmailag megkérdőjelezhető, helytelen – nem a hatékonyságra ösztönző, azt kikényszeríteni képes – beavatkozásokat tesznek, s számos esetben végül a monopóliumok érdekeit kiszolgálva történik a rendeletalkotás. Volt olyan eset, amelynél látható volt, hogy az önkormányzat által kizárólagos joggal felruházott vállalat éveken keresztül lényegében a közszolgáltatási tevékenység (kéményseprés és

ellenőrzés) elvégzése nélkül is felszámíthatta és érvényesíthette annak díját a lakosság felé. Más esetben (távhőszolgáltatás) a felhasznált energia árának növekedését nem a felhasználással arányos díjtételbe, hanem a hálózat rendelkezésre állásáért felszámított alapdíjba építették be.

201. Szintén gyakori megoldás, hogy az önkormányzat bizonyos monopólijogokat (parkolási díjszedés, közterületi reklámfelületek hasznosítása stb.) a megkívánt befektetéssel arányban nem álló időtartamra (15-25 év) vagy határidő nélkül enged át vállalkozásoknak úgy, hogy kikerüli a versenyztetést, lezárva a piacot más hatékonyabb, olcsóbb szolgáltatók előtt. Több esetben érdemi szabályozás sem korlátozza ezeknek a monopóliumoknak a tevékenységét, más esetekben pedig a megkötött szerződések hiányosak, nem ösztönözik a hatékony működést és a közbevételek gyarapítását, miközben a monopólium jog átengedése ingyen vagy minimális díj ellenében történt, de van példa arra is, hogy a szerződések teljesítésének ellenőrzése marad el, vagy csak formálisan történik meg. Az is előfordul, hogy az önkormányzat a saját tulajdonú vállalatának – rendeleti úton vagy önkormányzati döntésekkel – juttat előjogokat olyan piacon, amely nyitott lehetne a verseny előtt.

202. A GVH tapasztalata szerint az egészségügy területén több esetben hiányzik (vagy az érintettek számára nem egyértelmű) az egyes jogszabályok alkalmazására hatáskörrel rendelkező hatóság jogszabályi kijelölése. Ez a probléma merült fel a **gyógyszerek, illetve a gyógyászati segédeszközök értékesítésére vonatkozó árkorlát** betartásának ellenőrzése kapcsán is.³⁴ Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) az e szabály be nem tartása miatt hozzá beérkezett panaszokat elbírálásra a GVH-hoz tette át, a hivatal azonban a felügyeleti hatóság, az Egészségbiztosítási Felügyelet (EBF) ellenőrzési, eljárási hatáskörébe tartozónak vélte az ilyen jellegű ügyeket. Az EBF látja el ugyanis, a róla szóló törvény értelmében, az egészségbiztosítási szolgáltatások (beleértve a gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátást is) teljesítésének ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat. Az EBF – írásban meg nem erősített – álláspontja szerint azonban gyógyászati segédeszközök forgalmazásának, javításának, kölcsönzésének szakmai követelményeiről szóló EüM rendelet³⁵ alapján nem saját, hanem

³³ 1990. évi LXXXVII. törvény

³⁴ A gyógyszerforgalmazásról szóló törvény értelmében a gyógyszer, illetve a gyógyászati segédeszköz forgalmazója az értékesítés során – az OEP által az adott termékhez biztosított – támogatás megállapítására irányuló eljárásban elfogadott kiskereskedelmi árál magasabb árat nem alkalmazhat.

³⁵ 7/2004. (XI. 23.) EüM rendelet

a fogyasztóvédelmi hatóság, az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ), illetve a gazdasági kamarák mellett működő békéltető testületek hatásköre merülhet fel az árkorlát betartásával kapcsolatos ügyekben. A GVH megítélésében a hivatkozott rendeletben annak megjelölése, hogy a fogyasztó mely szervekhez fordulhat panasz esetén, nem az árkorlát megtartásának hatósági ellenőrzéséről, illetve a hatáskörrel rendelkező hatóság kijelöléséről szól: az áralkalmazás (mint tartalmi jellegű kérdés) nem azonos a – szóban forgó rendelettel szabályozott – árfeltüntetéssel (ami inkább formai, tájékoztatási kérdés).

- 203.** A GVH-hoz 2007-ben is több panasz érkezett a **hiteles fordítási és fordításhitelesítési tevékenységet** érintő, az Országos Fordító és Fordításhitelesítő Zrt.-t (OFFI) megillető kizárólagosság miatt. Az OFFI-nak – rendeleti szinten³⁶ – biztosított jogi monopólium a jelzések szerint mára nem képes megfelelően kielégíteni a piaci elvárásokat. Bár a jogalkotó már több alkalommal tett kísérletet a helyzet megváltoztatására, annak rendezésére a mai napig nem került sor, a korábban előkészített – a terület újraszabályozását tartalmazó – törvénytervezet véglegesítése, parlament elé terjesztése elmaradt.

2.1.2. A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció

- 204.** Magyarország Európai Unióhoz történő csatlakozásának következményeként a magyar jog részét képező versenytörvény alkalmazásán túlmenően a GVH a közösségi versenyszabályok alkalmazásával összefüggő feladatokat is végrehajt. A GVH-nak joga és egyben kötelessége a közösségi versenyszabályok magyarországi alkalmazása minden olyan általa indított ügyben, amelyben a szóban forgó magatartás érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet. A tagállamok közötti kereskedelem érintettsége összetett fogalom, amelynek lényege, hogy a magatartás tagállamközi dimenzióban is képes tényleges vagy potenciális, közvetett vagy közvetlen hatást gyakorolni a versenyre. Ez a hatás megvalósulhat a tényleges határokon keresztül gyakorolt piaci magatartások befolyásolásával (pl. export, import tevékenységre vonatkozó megállapodások), vagy a verseny struktúrájának módosításával (pl. a nemzeti piacot lezáró, a kívülről érkező versenyt korlátozó megállapodások, erőfölényes magatartások).

- 205.** A közösségi jog alkalmazásával folytatott hivatali eljárások főbb tapasztalatairól – összegző jelleggel – alább, míg a már lezárt ügyek részleteiről a beszámoló 2.2. Versenyfelügyeleti eljárások c. részében, a versenytörvény alapján indult ügyekkel együtt található információ. A GVH egyéb közösségi jogalkalmazással, valamint az Európai Közösségek Bizottsága Verseny Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságából álló Európai Versenyhálózaton³⁷ (ECN) belüli együttműködéssel kapcsolatos feladatai ismertetésére is alább kerül sor.

- 206.** 2007-ben 12 ügyet kezdeményezett a GVH a közösségi jog alapján. Ezzel a csatlakozás óta a **közösségi jog alkalmazásával indított ügyek** száma 54-re emelkedett. A gyakorlat azt mutatja, hogy a versenykorlátozó megállapodásokkal és erőfölényes visszaélésekkel kapcsolatos ügyek mintegy harmadát kezdeményezi a GVH közösségi, illetve párhuzamos jogalapon (azaz a közösségi és hazai versenyszabályok megsértése miatt). Ez egyrészt más tagállamokhoz viszonyítva meglehetősen magas részarány, másrészt viszont – tekintettel az ország gazdaságának a nyitottságára – érthető jelenség.

- 207.** Az év során tíz közösségi (illetve párhuzamos) jogalapon indult ügyben hozott döntést a GVH. Ebből öt esetben került sor beavatkozásra: három ügy a jogsértő magatartás megváltoztatásával járó szüneteléssel vagy kötelezettségvállalással, kettő pedig a jogsértés komolyabb súlya miatt a magatartás megtiltásával és bírság kiszabásával zárult. A közösségi (és magyar) jog megsértése miatt a GVH összesen 941 MFt bírságot szabott ki. A fennmaradó öt esetben a GVH – vizsgálati vagy versenytanácsai szakban – megszüntette az eljárást, vagy a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége az eljárás során beszerzett adatok fényében utóbb nem nyert igazolást.

- 208.** Az **ECN más tagjaival való együttműködése** keretében a GVH folyamatosan tájékoztatást ad az általa a közösségi jog alkalmazásával indított ügyekről, és napi rendszerességgel figyeli a más versenyhatóságok által kezdeményezett eljárásokat. Ez a munka azt célozza, hogy esetleges érintettség esetén az ügy a legkedvezőbb eljárási pozícióval rendelkező hatósághoz kerüljön át. Ennek keretében a GVH munkatársai 96, az ECN más tagja által elindított eljárást tanulmányoztak. Az áttett ügyek száma az ECN-en belül jellemzően alacsony, azaz az esetek túlnyomó többségében az a versenyhatóság jár el az ügyben, amelyik azt eredetileg elindította. 2007 folyamán a GVH nem vett anyagot át ügyet a hálózaton belül.

³⁶ 24/1986. (VI. 26.) MT rendelet

³⁷ European Competition Network

209. 2007-ben is volt példa arra, hogy a GVH a közösségi jog végrehajtási szabályai alapján **eljárás cselekményt** kért más tagállami versenyhatóságtól. A vizsgált, osztrák céget is magában foglaló kartell eljárásban többszöri megkeresésre sem adott információkat a külföldi eljárás alá vont, ezért 2007 júliusában az 1/2003/EK rendelet 22. cikke alapján a GVH formálisan kérte az osztrák versenyhatóságot eljárás segítség nyújtására. Az osztrák hatóság az eljárás alá vontat megkeresve végül lehetővé tette a kért információk megszerzését. Két további eljárásban informális megkereséssel fordult a GVH az ECN tagjaihoz, mindkét esetben valamely piac működéséről és szabályozásáról kért információkat. A kért adatokat a társhatóságok többsége rövid időn belül megküldte, segítve az eljárásokban a megfelelő beavatkozási irány meghatározását.

210. A közösségi fúziós rendelet³⁸ értelmében azokat a **koncentrációkat**, amelyeket a Bizottsághoz kell a feleknek bejelenteniük, nem szabad bejelenteni a tagállami versenyhatóságoknak. Ezeket az ügyeket azonban a tagállamok versenyhatóságai véleményezésre megkapják a Bizottságtól. 2007-ben a GVH munkatársai 402 közösségi léptékű fúziós bejelentést és 56 fúziós áttételi kérelmet kaptak meg az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságától véleményezésre. Egy esetben (Mondi Packaging AG/Dunapack Zrt. összefonódás) a részes felek kérték, hogy a Magyarországon és három másik tagállamban is engedélyköteles tranzakciót a Bizottság bírálja el, a GVH azonban nem járult hozzá az engedélyezési eljárás áttételéhez. A GVH utóbb teljes körű eljárásban engedélyezte a fúziót.³⁹

211. A Bizottság által elbírált közösségi léptékű összefonódások közül kettő érintette jelentősebben a magyar piacot, a GVH mindkettővel kapcsolatban eljuttatta – a magyar piaci hatásokat számba vevő – álláspontját a közösségi versenyhatóságnak, amely azt döntésében megfelelően figyelembe is vette. A napi fogyasztási cikkek kiskereskedelmi forgalmazását végző, Magyarországon a Csemege-Match Kereskedelmi Zrt., illetve a Profi Magyarország Kereskedelmi Zrt. révén jelen lévő Louis Delhaize S.A.-hoz tartozó Delparned B.V. megvásárolta a Magyar Hipermarket Kft. részvényeinek 72,9 %-át. Az összefonódás valójában csak a forgalmazási viszonylatot érintette, mert az érintett hazai vállalkozások beszerzési tevékenységüket már összehangolták a Provera beszerzési társulásban.⁴⁰ A Bizottság úgy értékelte, hogy a tranzakció következté-

ben a hatékony verseny számottevő korlátozásával – a helyi piacokon is ideértve – sem forgalmazási, sem beszerzési viszonylatban nem kell számolni, így engedélyezte az összefonódást.⁴¹ A bútortalpak gyártásának piacát érintő Kronospan/Constancia fúzió esetében a hivatal a magyar felhasználók érdekeire hívta fel a Bizottság figyelmét, mivel az összefonódás – más környező országok piacaihoz hasonlóan – a magyar piacon is versenyaggályokat vetett fel a lehetséges előállítók számának szűkülése és a kínálati helyettesítés korlátozottsága miatt. A Bizottság végül kötelezettsége előírása mellett járult hozzá az összefonódáshoz.⁴²

2.2. Versenyfelügyeleti eljárások

2.2.1. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása

212. A versenytörvény III. fejezete tiltja a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását a gazdasági versenyben, azaz a fogyasztók megtévesztését, valamint a választási szabadságukat indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek alkalmazását.

213. A 8. §-ban foglalt példalázó felsorolás szerint a fogyasztók megtévesztésének minősül, ha valaki egy áru, azaz valamely termék vagy szolgáltatás áráról, lényeges tulajdonságáról valótlant vagy valós tény megtévesztésre alkalmas módon állít, azt ily módon jellemzi, vagy lényeges tulajdonságairól bármilyen más, megtévesztésre alkalmas tájékoztatást ad. Megtévesztésnek minősül annak elhallgatása is, hogy az áru nem felel meg a jogszabályi előírásoknak vagy az áruval szemben támasztott szokásos követelményeknek, illetve, hogy felhasználása a szokásostól lényegesen eltérő feltételek megvalósítását igényli. A versenytörvény ezeken túl tiltja az áru értékesítésével, forgalmazásával összefüggő, a fogyasztó vásárlási elhatározását szintén befolyásoló körülményekről (forgalmazási mód, fizetési feltétel, ajándék, engedmény, nyerési esély) való megtévesztésre alkalmas tájékoztatást, valamint a különösen előnyös vásárlás hamis látszatának keltését is.

³⁸ A Tanács 139/2004/EK rendelete a vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről

³⁹ Vj-159/2007

⁴⁰ A GVH a Vj-162/2003. eljárásban engedélyezte a Provera beszerzési társulást, mint közös vállalat létrehozását.

⁴¹ COMP/M. 4686

⁴² COMP/M. 4525

214. A gyakorlatban rendkívül sokszínűnek mutakozó közlésformák tartalmi megítéléséhez szolgál útmutatással a 9. §, amely szerint a használt kifejezéseknek a mindennapi életben, illetőleg a szakmában elfogadott általános jelentése az irányadó annak megállapításánál, hogy a tájékoztatás a fogyasztók megtévesztésére alkalmas-e.

215. A versenytörvény 10. §-a alapján a fogyasztók választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek közé sorolhatók mindazok, amelyek jelentősen megnehezítik a termék vagy szolgáltatás értékének valós megítélését, más áruval vagy más ajánlattal történő tárgyszerű összehasonlítását, s ilyen módszereknek minősül valamennyi agresszív üzleti fogás.

216. Fontos hangsúlyozni, hogy a versenytörvény e szakaszainak célja a fogyasztók jelentősebb körét érintő közvetlen és közvetett jóléti veszteségek elkerülése érdekében a verseny tisztaságának, illetve torzítatlanságának fenntartása és az ehhez fűződő közérdek védelme, nem pedig az egyéni sérelmek orvoslása. Ezen előírások elősegítik a fogyasztói döntések szabadságának megvalósulását, s ennek révén védik mind a versenyfolyamatot, mind pedig a fogyasztók gazdasági érdekeit.

217. A GVH a versenyfelügyeleti eljárások során vizsgálja, hogy a fogyasztónak a döntéshozatali folyamat során módjában állhatott-e az információkeresés zavartalan lefolytatása, illetve hozzájuthatott-e azokhoz az információkhoz, amelyek körültekintő döntéséhez szükségesek — ezáltal a GVH örködik a megfelelő tájékoztatáshoz való jog érvényesülése felett is. Mindez természetesen a fogyasztói érdekek védelme mellett egyúttal a piac megfelelőbb működéséhez is hozzájárul.

218. Megjegyzendő, hogy a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását tiltó rendelkezéseknek nem tényállási eleme sem a fogyasztóknak okozott sérelem megvalósítása, sem a fogyasztói panaszok rendelkezésre állása, mivel fogyasztói panaszok hiányában is tanúsítható a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartás. A versenyjogi sérelem ugyanis már a jogsértő fogyasztói tájékoztatás közreadásával bekövetkezik, s ennek megfelelően az adott magatartás versenyre gyakorolt hatása elsősorban nem a jogsértés megállapításának körében, hanem a bírsággal összefüggésben értékelendő (Vj-188/2006).

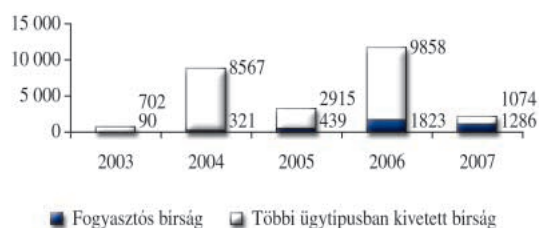
219. 2007-ben 84 ügyzáró versenytanácsi döntés született a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolását érintő rendelkezések alapján, ebből 81 esetben került sor a GVH beavatkozására.

Fogyasztók tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos ügyek, 2003–2007

220. Komolyabb jogsértés megállapítására a 81 beavatkozásból 73 esetben került sor, amelyek közül 60 esetben összesen 1285,7 MFt bírságot szabott ki a GVH Versenytanácsa.

Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása esetén kivetett bírság (MFt), 2003–2007

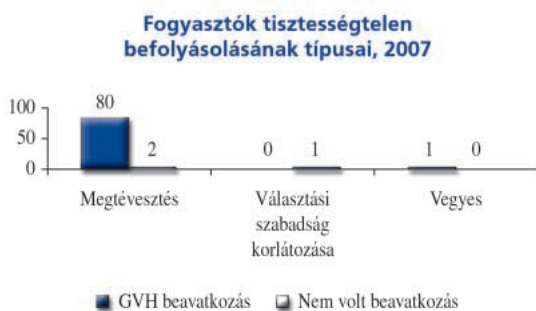
221. Kilenc esetben a GVH az eljárás alá vont kötelezettségvállalására tekintettel megszüntette az eljárást.⁴³

Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása – döntés jellege szerint, 2007

⁴³ A kötelezettségvállalás intézményének részletes bemutatását lásd a II. (Eljárások) fejezet bevezetőjében.

222. A 8. § illetve a 10. §-ban foglalt tényállások mentén történő tartalmi elhatárolás alapján a 84 fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos eljárás közül 82 eset a fogyasztók megtévesztésével, két ügy a fogyasztók választási szabadságát indokolatlanul korlátozó üzleti módszerek alkalmazásával volt kapcsolatos, egy esetben a fogyasztók megtévesztésével együtt.

223. Az ügytípust érintő alábbi szöveges összefoglalás a piac keresleti oldala felé irányuló tájékoztatási gyakorlatban kibontakozó tendenciák feltárását és versenyfelügyeleti értékelésének főbb szempontjait helyezi előtérbe.

224. A vállalkozások a verseny törvény III. fejezete szerinti tájékoztatás megvalósítása során a piac sajátosságaihoz igazodóan **különböző kommunikációs elemeket** emelnek ki a rendelkezésükre álló kommunikációs eszközök széles tárházából. A klasszikus reklámformákon — ún. vonal feletti (above the line, ATL) eszközökön — túl, amelyek a tömegmédiákat (különösen a televíziót, nyomtatott sajtót) alkalmazzák a közlésre szánt üzenetek eljuttatására, mind szélesebb körben jelennek meg az e körön kívül eső ún. vonal alatti eszközök (below the line, BTL), az online-marketing és a klasszikus vizuális hatásra építő eszközök modern technikai megoldásokat alapul vevő új formái. Mind az elemek kiválasztása, mind ezek különféle összekapcsolása részét képezi a vállalkozások piaci stratégiájának. A képet tovább árnyalja, hogy bizonyos piacokon a tájékoztatás egyes tartalmi és formai elemeit ágazat- és/vagy termék-specifikus tájékoztatási szabályok határozzák meg.

225. Az **integrált kommunikációs kampányok** során a vállalatok jellemzően több vonal feletti eszköz és esetlegesen ezekhez illeszkedő vonal alatti kommunikációs formák együttes használatával érik el a fogyasztókat. E kampányok célja az új fogyasztók megszerzése mellett természetesen egyben a versenytársak fogyasztóinak elhódítása, valamint saját fogyasztóik – márkahűsége is alapuló – megtartása, s különösen jellemzőnek tekinthetők a telített

(pl. a mobiltelefon-szolgáltatás piaca, egyes pénzügyi szolgáltatások piaci), vagy a szűkülő infokommunikációs piacokon (pl. a vezetékes hangszolgáltatás piaca).

226. Az integrált kommunikációs kampányok alkalmazása — azok jelentős költségvonzata miatt — elsősorban a nagy piaci részesedéssel és tőkeerővel rendelkező vállalatok esetében jellemző. Az ilyen típusú kampányokban a különböző kommunikációs eszközök legtöbbször egy adott központi üzenet köré szerveződnek — ez a közös üzenet sok esetben a vállalat image-ét erősíti és a kampány által népszerűsíteni kívánt árut márkaként jeleníti meg.

227. E körben újdonságként értékelhető, hogy a GVH 2007-ben jelentős számú pénzintézet azonos termékére (kamatmentes hitelkeret) vonatkozó integrált kampányát tekintette át átfogó eljárás-sorozata keretében. Ezzel a piactisztítási eljárás-sorozattal a GVH azt kívánta elérni, hogy adott piacon azonosított kommunikációs zavar, nem megfelelő tájékoztatási gyakorlat lehetőség szerint minél rövidebb idő alatt, a piaci szereplők minél szélesebb köre által kerüljön kiiktatásra.

228. A Versenytanács egyes, integrált kommunikációs kampányokat értékelő határozataiban (pl. Vj-170/2006, Vj-4/2007, Vj-40/2007, Vj-85/2007, Vj-114/2007) rámutatott arra, hogy bár kommunikációs szempontból a kampányok akár egymásra épülő elemeket is tartalmazhatnak, miután különböző célközönséget érnek el, versenyjogi szempontból nem kezelhetők egységes egésznek. Ennek következtében az egyes kommunikációs eszközöket önmagukban, minden további információforrástól függetlenül kell a versenyhatóságnak megítélnie annak alapján, hogy azok csak néhány vagy részletesebb információ közlésére alkalmasak-e.

229. A GVH következetes gyakorlata alapján megfogalmazott elvárás, hogy a reklám útján megvalósuló tájékoztatás esetén a megtévesztésre alkalmasság megítélésénél figyelemmel kell lenni az adott reklámhordozóra, a vizsgált reklám képi és/vagy hangi megjelenítésére, ezáltal összehatására, mivel azok tartalma a megjelenített formában feje ki hatását az egyes fogyasztókra. Míg egyes reklámhordozók esetén a kiegészítő információk, apró betűs magyarázatok a fogyasztókhoz eljutó üzenet részévé válhatnak (pl. a nyomtatott sajtó), addig az ilyen, általában igen rövid ideig, a fogyasztók figyelmét fel nem hívó módon megjelenő közlések más reklámhordozóknál ténylegesen nem válnak a fogyasztók által fogott üzenet részévé (pl. televíziós reklámok, az interneten közzétett reklámok, kültéri óriásplakátok és citylight-ok).

- 230.** Az eszközök helyes megválasztását illetően az eszközök információbefogadó és -átbocsátó kapacitásának figyelembe vétele kulcskérdés a reklámozók számára, mivel az eszközök kapacitása és – ebből fakadóan – funkciója is különböző. A fogyasztók megszólítására azért használnak általában médiamixet, mivel az egyes eszközök csak rendeltetészerűen működnek, s csak megfelelő eszközök és arányok esetén várható, hogy a reklámozó ráfordítása is megtérül.
- 231.** Összefoglaló jelleggel elmondható, hogy a legszűkebb információátbocsátó kapacitással a tömegkommunikációs médiumok (pl. nyomtatott sajtó, tévé, rádió, óriásposzter) rendelkeznek. Az optimális szintet meghaladó információ-mennyiség elhelyezésével a reklámozó nem használja ki e médiumok nyújtotta lehetőségeket, azok nem tudják betölteni funkciójukat.
- 232.** A **nyomtatott sajtóban megjelent reklámok** kapcsán jelentőséggel bír az abban foglalt egyes információk elhelyezése, kiemelése, a formai kivitelezés, azzal, hogy a címsoroknak, kiemeléseknek sokkal nagyobb a szerepük, mint az apró betűs közléseknek, mivel a címsorokkal, kiemelt szövegrészekkel találkozó fogyasztó esetében nem szükségeszerű, hogy a reklám más (adott esetben jóval kisebb betűvel szereplő) közléseit is megismerje. Ugyanakkor a sajtóban megjelenő hirdetések esetében a gondosan eljáró fogyasztónak van ideje arra, hogy a hirdetést alaposan tanulmányozza, elolvassa az abban foglalt valamennyi közlést, esetleg egy későbbi időpontban – amikor fogyasztói döntése aktuálissá válik – újra elővegye azt, hogy az abban szereplő információkat felhasználja a vállalkozások szolgáltatásai közötti döntéshozatalhoz (Vj-4/2007). Ezen sajátosság azonban nem mentesíti az információt közreadni kívánó vállalkozást az alól, hogy az egyes reklámeszközökön a reklámozott termékkel kapcsolatosan feltüntetett, jellemzően kedvező tulajdonságokhoz szorosan kapcsolódó feltételeket is – a fogyasztó számára ténylegesen érzékelhető módon – megjelentsse (Vj-85/2007).
- 233.** A **televíziós reklámban** az időkorlátok miatt a sajtóhirdetésnél jóval kevesebb információ fér el, a reklám főüzenetének tehát kiemelkedő szerepe van, s az apró betűs információk tájékoztatásban betöltött szerepe gyakorlatilag elhanyagolható. A televíziós reklám esetén a vetítés rövid időtartama, illetve a gyorsan pergő képek miatt a reklám üzenete nem azonosítható a reklám forgatókönyvében egymás után megfogalmazott állítások összességével, s külön kiemelő, hogy a reklámban nem hangsúlyosan megjelenő, kis betűmérettel elhelyezett írásbeli információ ténylegesen nem nyújt tájékoztatást a fogyasztók számára.
- 234.** Az időben korlátozott **rádióreklámok** természetüknél fogva nem alkalmasak arra, hogy egy akció összes feltételéről és tulajdonságáról információkat közöljenek, hiszen azok emlékezeti hatása valahol a maximum 3 közölt információ körül mozog (ezek között hasznosan konkrét adatok nem szerepelhetnek). Mindez azonban nem jelenti egyben azt, hogy a rádióreklám központi elemére vonatkozó lényeges feltételről történő tájékoztatás ne lenne elvárható az eljárás alá vont vállalkozástól (Vj-170/2007).
- 235.** Az **óriásposzter** befogadására egy autósnek maximum 1 másodperce, egy nem siető járókelőnek maximum 2-3 másodperce van: ebből következően az óriásposzter maximum 3 motívummal dolgozhat, amennyiben hatásos kíván maradni (főszó, kép és embléma). A kiemelkedően hatásos óriásposzterek két (kép, embléma) vagy csak egy motívummal működnek.
- 236.** Az **internetes bannerek** esetében a potenciális fogyasztó a reklám észlelésekor két fajta viselkedésmintát követhet. Amennyiben a reklám megjelenésének észlelésekor érdekelt a további információszerzésben, a reklám sajátosságának megfelelően rákattinthat a bannerre, amely „elvezeti” a vállalkozás honlapjára, ahol a fogyasztó valamennyi lényeges információhoz hozzájuthat. Ez esetben a banner csak elérési útként szolgál a további információszerzéshez. A második esetben a banner figyelemfelhívásként értékelhető, és hasonlóan viselkedik, mint egy televíziós reklám – a bannerek többsége már mozgó képeket tartalmaz – és csak a fő információk észlelése elvárható a gondosan eljáró fogyasztótól. Önmagában az a körülmény, hogy egy banner többször is megnézhető, nem jelent lényeges különbséget a TV-reklámokhoz viszonyítva, mert – szemben a sajtóanyagokkal – a fogyasztótól aktív magatartást igényel a tartalom újbóli tanulmányozása (Vj-4/2007).
- 237.** Részletesebb informálás céljára a különféle **direktmarketing-eszközök** (levelek, címre küldött prospektusok stb.) szolgálnak.
- 238.** Összefoglalóan elmondható, hogy az ATL eszközökhöz képest a BTL eszközök hatékonyabbnak bizonyulnak annyiban, hogy bizonyos szempontok alapján meghatározott potenciális fogyasztói körre tudnak összpontosítani, természetüknél fogva több információ egyidejű átadására alkalmasak, mint az ATL eszközök.
- 239.** A GVH észleli a fent vázlatosan bemutatott kommunikációs eszközök jelentőségét és szerepvállalásuk különböző mértékét a fogyasztói döntésre gyakorolt hatás tekintetében.

ben, ez azonban nem jelenti azt, hogy az a kommunikáció, amely **reklámszakmai szempontból** magas színvonalat képvisel, ne ütközhetne a versenytörvény III. fejezetében található rendelkezésekbe. Eljárásaiban a GVH nem vitatja, hogy általában nem várható el valamely kommunikációs eszköztől (és különösen egy reklámtól) a teljes körű termékleírás, ugyanakkor ha egy tájékoztatás már megjelenít, kiemel valamely lényeges körülményt, akkor azt pontosan kell tennie, nem elhallgatva egyes, a közlés helyes értelmezéséhez szükséges tényeket. Az **objektív tájékoztatás igénye** tehát nem a tájékoztatással érintett termék minden elemére, hanem a reklám által kiemelt tulajdonsághoz szükségképpen hozzárendelendő paraméterek, korlátok megjelölésére vonatkozik (Vj-127/2007).

240. A GVH álláspontja szerint a reklám lényege nem más, mint figyelemfelhívás, tájékoztatás, azonban tekintettel kell lenni annak céljára is, ami egyértelműen a fogyasztásra ösztönzés, a fogyasztók befolyásolása egy adott termék, szolgáltatás kiválasztására. A reklám azért is kap különösen fontos figyelmet a versenyjogi szabályozásban, mert hatását a legszélesebb értelemben vett nyilvánosság körében fejtheti ki, a fogyasztók legtágabb köréhez és közvetlenül juthat el, ezért meghatározó eszköze annak, hogy a vásárlók figyelmét a termékre irányítsa. A GVH következetesen alkalmazott gyakorlata alapján, ezért versenyjogi értelemben egy reklám akkor bizonyul **figyelemfelhívó reklámnak**, ha az nem tartalmaz a termék (szolgáltatás) lényeges tulajdonságára vonatkozó információt (Vj-114/2007). Ha azonban a reklámozó úgy dönt, hogy a termék lényeges tulajdonságainak közlésébe bocsátkozik, azaz a versenyjogi megközelítés szerint nem egy figyelemfelhívó reklámot alkalmaz, ezt úgy kell tennie, hogy a fogyasztók az egymással összefüggő, egymástól elválaszthatatlan feltételeket egyidejűleg a reklámból megismerhessék (Vj-127/2007). Míg tehát az ún. figyelemfelhívó reklámok jogszerű módon közölnek minimális (a szolgáltatás létét ismertető) információt, addig **a részletesebb információ átérésztésére alkalmas reklámnak** a döntés szempontjából lényeges árutulajdonságokat – vagyis azokat, amelyeknek a versenytársak, illetőleg a versenyző termékek közötti választás során jelentősége lehet – tartalmaznia kell (Vj-147/2006).
241. A GVH a kommunikációs kampányokkal összefüggésben versenyfelügyeleti eljáráson kívül **állásfoglalást** nem ad(hat), a reklámkészítők számára nyitva áll azonban az a véleménykéresi lehetőség, amelyet például az Önszabályozó Reklám Testület vagy a Magyar Reklámszövetség biztosít tagjai számára a még el nem készült reklámok tekintetében. A GVH ezen túlmenően azonban nyitott akár

egy-egy piaci szereplők, akár azok érdekeit képviselő szervezetek megkeresése alapján a versenyfelügyeleti eljárások tapasztalatairól beszámolni és azokon keresztül bemutatni az általa megfogalmazott elvárásokat.

242. A pénzügyi szolgáltatások és az infokommunikációs cégek nyújtotta szolgáltatások között párhuzam annyiban vonható, hogy a **szolgáltatók javára fennálló információs aszimmetria** meghatározó eleme a piacnak. E piacokra továbbra is a fogyasztók által bonyolultnak tartott konstrukciók, gyakran újszerű, korábban nem ismert szolgáltatások (pl. wap, home tv, hitelkártya termékek, kombinált betéti, -befektetési, -megtakarítási termékek) bevezetése jellemző. A fogyasztók különböző konstrukciókra vonatkozó ismeretei, illetve azok összehasonlítási lehetőségei a szolgáltatás összetett jellegéből adódóan korlátozottak. E folyamatos „információs zajban” a szolgáltatók jellemzően rutinszerű, szinte gondolkodás nélkül meghozható döntésnek állítanak be olyan vásárlói döntéseket, amelyekkel a fogyasztó közép- vagy hosszú távra kötelezi el magát adott szolgáltató mellett.
243. A fogyasztók közötti különbség tehető aszerint, hogy a reklámozott termék vonatkozásában **laikus vagy szakértelemmel rendelkező fogyasztónak** minősülnek-e. Ezzel összefüggésben nincs annak jelentősége, hogy a fogyasztó természetes személy vagy sem, a megkülönböztetés alapja a szakértelem megléte vagy hiánya. Így például önmagában az üzleti előfizetői körbe történő tartozás nem jelenti azt, hogy az előfizető rendelkezik az ehhez szükséges különleges szakmai ismeretekkel (Vj-127/2007).
244. A **pénzügyi szolgáltatások** piacán lefolytatott integrált kommunikációs kampányok kialakítása a szolgáltatás nyújtásának szigorúan meghatározott feltételeire is tekintettel zajlik. E piacon különösen fontos a fogyasztók pontos, megfelelő tájékoztatása, hiszen a felek közötti kölcsönös bizalomnak kiemelkedő szerepe van a termék sajátosságai következtében. A fogyasztók ismereteinek a pénzügyi szolgáltatások területén meglévő hiányosságai és a pénzügyi szervezetek szakmai hozzáértése iránti bizalom, a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos tájékoztatások fogyasztói döntéseket befolyásoló képessége igen hangsúlyossá teszik az e területen megjelenő és a fogyasztókat tájékoztató vállalkozások versenyjogi felelősségét.
245. A fogyasztótól nem várható el, hogy a piaci közlés jogszerűtlenségét maga küszöbölje ki további piaci információ felkutatásával. Az üzleti-piaci folyamatok igen lényeges mozzanata a kölcsönös kapcsolatfelvétel. Ha pedig ezen kapcsó-

latfelvétel alapja, elindítója egy jogsértő, megtévesztő tájékoztatás, akkor egyértelmű, hogy a további informálódás nem küszöböli ki a jogsértést. A jogsértő tájékoztatás akkor is megvalósul, ha utóbb mód van a teljes körű valós információk megismerésére (akár a bankfiókban, akár más módon), hiszen a versenytörvény a fogyasztók tisztességtelen befolyásolásra alkalmas tájékoztatást tiltja, e sérelem megvalósulása pedig a jogsértő információk közreadásával befejeződik. A reklámoknak tehát önmagukban kell hitelesnek, igaznak és pontosnak lenniük (Vj-114/2007).

246. Az OTP Bank Nyrt.-vel szemben lefolytatott Vj-56/2006. számú versenyfelügyeleti eljárás során derült fény arra, hogy a pénzügyintézetek hitelkártya termékeik népszerűsítése körében széles körben alkalmaznak megtévesztő hirdetéseket, ezért a GVH úgy döntött, hogy piactisztítási célú vizsgálsorozatot indít a nem megfelelő tájékoztatási gyakorlat visszaszorítása érdekében. A több, mint tíz bankkal szemben megindított és kilenc bankkal (Vj-190/2006 – CIB Bank Zrt., Vj-17/2007 – MKB Bank Zrt., Vj-47/2007 – Kereskedelmi & Hitelbank Zrt., Vj-48/2007 – Erste Bank Hungary Nyrt., Vj-49/2007 – Citibank Zrt., Vj-76/2007 – Budapest Bank Nyrt., Vj-78/2007 – Raiffeisen Bank Zrt., Vj-79/2007 – Magyar Cetelem Zrt., Vj-113/2007 – OTP Bank Nyrt.) szemben lezárult, az általuk kibocsátott hitelkártyák használatáról nyújtott tájékoztatásokat vizsgáló eljárás-sorozatában a GVH megállapította, hogy az eljárás alá vont vállalkozások egyes piaci tájékoztatásaikban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon közölték, hogy hitelkártya termékeiket a fogyasztó „akár X napig kamatmentesen használhatja”. A GVH álláspontja szerint a hitelkártya kamatmentes használatáról a fogyasztók csak akkor kapnak reális képet, ha a banki tájékoztatás egyértelműen és pontosan tartalmazza, hogy

- a kamatmentesség kizárólag a kártyával történő vásárlásokra vonatkozik, készpénzfelvételre nem;
- a kamatmentességhez a teljes tartozás fizetési határidőre történő megfizetése szükséges, a teljes tartozás egy részének megfizetése esetében a fogyasztónak kamatot kell fizetnie;
- a teljes tartozásba nemcsak a vásárlások értékének összege, hanem a bank felé a hitelkártyával összefüggésben bármilyen jogcímen fennálló tartozás (vásárlási és készpénzfelvételi tranzakciók, illetve a bank által felszámított költségek, díjak teljes összege) beleértendő.

247. Ha a bank a kamatmentes időtartam hosszáról tájékoztatást ad („akár x napig kamatmentes”), az ígéret reális megítéléséhez a fogyasztónak tudnia kell, hogy az x nap csak akkor teljesül, ha az elszámolási időszak első napján vásárol a hitelkártyájával. Ettől kezdve a kamatmentes időtartam hossza folyamatosan, minden egyes további napon egy nappal csökken.

248. A GVH álláspontja szerint az a tájékoztatás, amely csak (az akár x napig tartó) kamatmentességre utal, s ezzel összefüggésben további tájékoztatást nem nyújt, figyelmen kívül hagyja, hogy a kamatmentességhez több feltétel teljesítése szükséges. Ezáltal az ilyen hirdetés alkalmas a fogyasztók megtévesztésére.

249. A GVH szerint az „akár” szó általában valamely maximális lehetőséget fejez ki. A hitelkártyákkal kapcsolatban ugyanakkor az „akár” szóhasználat értelmezése nem egyértelmű. Az „akár x napig kamatmentesen költheti a bank pénzét” és más hasonló tartalmú közléseket a fogyasztók úgy értelmezhetik, hogy lehetőségük van automatikusan, feltétel nélkül maximum x napig kamat nélkül használni hitelkeretüket, s csak a határidő leteltétől kell kamatot fizetniük a felvett hitel után.

250. A tájékoztatások egy részében valamilyen módon megjelenik, hogy a kamatmentesség vásárlásra vonatkozik. De az a tájékoztatás, amely az egyéb feltételekre nem tér ki, szintén nem ad reális képet a kamatmentességről, mint a termék lényeges tulajdonságáról, ezért megtévesztheti a fogyasztókat. Egyes tájékoztatásokban feltűnik a vásárlási tranzakciók és a vásárlásra fordított összeg visszafizetésének összekapcsolása. Ez a GVH szerint kifejezetten azt sugallja a fogyasztó számára, hogy a vásárlásokra fordított összegek visszafizetése esetén érvényes a kamatmentesség. Ám a kamatmentességhez a teljes felhasznált hitelkeretet kell visszafizetni, nemcsak a vásárlásra fordított összeget. A tájékoztatás azt a látszatot is keltheti, hogy ha a fogyasztó vásárol, akkor az adott vásárlásra költött összeg visszafizetésére a tájékoztatásban szereplő x nap áll rendelkezésére. Csakhogy nem vásárlásonként külön-külön kell teljesülnie az x napnak, hanem az adott elszámolási időszak egésze vonatkozásában.

251. Egyes tájékoztatások kitérnek arra, hogy a teljes tartozás visszafizetése szükséges, de a fogyasztó nem kap egyértelmű tájékoztatást arról, hogy a teljes tartozásba a bank felé a hitelkártya jogviszonnyal összefüggésben bármilyen jogcímen fennálló tartozás beletartozik.

- 252.** A 2007. évben több lakáshitel konstrukciót népszerűsítő kampányt marasztalt el a Versenytanács. Az MKB Bank Nyrt. 2006. október elejétől december elejéig „MKB lakáshitel két héten belül” szlogennel hirdetett akciót. Az akció népszerűsítése során a bank több ízben megtevesztette a fogyasztókat. Egyes tájékoztatási eszközökön például a teljes hiteldíjmutatónak (THM) olyan kedvező mértékét szerepeltette, amely nem minden hiteltermékre volt elérhető, így kizárólag a svájci frank alapú lakáshitelek igénybevételekor, a legrövidebb kamatperiódus esetén és csak akkor érvényesült, ha a bank nem teljesítette a reklámokban ígért gyors hitelbírálatot. A GVH megállapította azt is, hogy az MKB akciója három konstrukcióra vonatkozott (a svájci frank, az euró és a forint alapú lakáshitelekre), ám a reklámokban csak az egyik termékéhez kapcsolódó THM-et tüntette fel, méghozzá azt, amelyik a legalacsonyabb volt (Vj-17/2007).
- 253.** Az Erste Bank Hungary Nyrt. 2006 második félévében több alkalommal hirdette lakáshitel- és szabadfelhasználású jelzáloghitel konstrukcióit azzal, hogy az igénylőknek teljes egészében elengedi a folyósítási jutalékot. A GVH megállapította, hogy a tájékoztatások némelyike alkalmas volt a fogyasztók megtévesztésére. Egyes kommunikációs eszközök arról tájékoztatták a fogyasztót, hogy lehetőség van a folyósítási jutalék elengedésére, azonban ehhez „*”-al megjelölve kiegészítő információ is társult, amely azt jelezte, mely időszakban befogadott hitelkérelmekre érvényes az akció, ezzel azt a látszatot keltve, hogy a folyósítási jutalék elengedéséhez kizárólag ezt a feltételt kell teljesíteni. A GVH álláspontja szerint azonban a folyósítási jutalék elengedésének ez csak az egyik, de nem az egyetlen feltétele volt. A kedvezmény igénybevételéhez ugyanis az ügyfélnek munkabérét az Erste-nél vezetett számlára kellett utalnia és ezen túl két csoportos beszédési megbízást is kellett adnia (Vj-53/2007).
- 254.** A Raiffeisen Bank Zrt. 2007. április 27-től június 10-ig „Legújabb lakáshiteleinknél most Ön határozza meg a törlesztőrészt” szlogennel folytatott reklámkampányt. Ezek a hirdetések azt közvetíthették a fogyasztó felé, hogy a teljes futamidőre maga választhatja meg – rugalmasan – az öt havi szinten terhelő törlesztőrészlet mértékét. A vizsgálat azonban feltárta, hogy a Rugalmas Lakáshitel konstrukció esetében a törlesztőrészlet meghatározására kizárólag a bank által meghatározott minimum és maximum összeg közötti mértékben, az első két évre vonatkozóan és deviza alapú hitel választása esetén volt lehetőség.
- 255.** Egyes tájékoztatások kitértek továbbá az 5 millió forint nagyságú hitel esetében az elérhető legkisebb törlesztőrészlet nagyságára és a kapcsolódó THM mértékére. A Raiffeisen a termékhez kapcsolódó tájékoztatásaiban kiemelte, hogy a THM legalacsonyabb értéke 6,17 %, amely a hirdetettől eltérően a kampányidőszak alatt nem volt ténylegesen elérhető. Az állítás közzétételével a Raiffeisen Bank Zrt. a termék valós megítélését, a piacon kínált más termékkel történő reális összehasonlítás lehetőségét korlátozta.
- 256.** A GVH álláspontja szerint a Raiffeisen vizsgált tájékoztatásainak a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására való alkalmasságát elősegítette az a körülmény is, hogy a hitelszerződésekkel jellemzően hosszú időtartamra kötik le magukat az ügyfelek. A jelen esetben a 35 éves, azaz 420 hónapos futamidőhöz képest nem nyújtottak objektív képet a két évre bemutatott, a legalacsonyabb értéket biztosító feltételek mentén számított értékek. A televíziós reklámban, valamint a sajtóreklámban megjelent, az akciós időszakra vonatkozó, kedvező mértékű THM – a hozzá kapcsolódó információk feltüntetése nélkül – hatékonyan közrehatott abban, hogy többen érdeklődjenek az akciós hitelkonstrukció iránt, és esetleg felkeressék a bankfiókot, ahol a bank ügyintézőjének már több lehetősége nyílik az ügyfelet a szerződés megkötésére rábeszélni (Vj-129/2007).
- 257.** A GVH következetes gyakorlata értelmében, ha egy tájékoztatás kiemel valamely lényeges körülményt, akkor azt oly módon kell tennie, hogy a fogyasztók az egymással összefüggő, egymástól elválaszthatatlan feltételeket egyidejűleg megismerhessék az adott tájékoztatásból. A valós adatokat tartalmazó és előnyös tulajdonságokat kiemelő tájékoztatás is lehet tehát versenyjogi szempontból félrevezető, ha elhallgat olyan információkat, amelyek a közölt tulajdonságok értelmezéséhez elengedhetetlenül szükségesek. Ezen versenyjogi elvárás fogalmazódott meg abban a versenyfelügyeleti eljárásban is, amelyben az OTP Bank Nyrt. betétlekötési konstrukcióit 2007. március 26-tól április 27-ig „akár 8,5 százalék” kamattal, 2007. július 16-tól augusztus 17-ig „akár 8 százalék” kamattal ígérgetve népszerűsítő kampányát vizsgálta a GVH. A Versenytanács megállapította, hogy az OTP által adott egyes tájékoztatások alkalmasak voltak a fogyasztók megtévesztésére, ugyanis nem minden esetben adott megfelelő tájékoztatást arról, hogy a két hónapos, akciós forint alapú lekötési konstrukcióban a meghirdetett kamat csak úgy érhető el az ügyfél számára, ha megtakarítása meghaladja a 2007. március 22-i, illetve 2007. július 13-i egyenlegét. További feltétel volt, hogy az új megtakarítás összege legalább öt millió forint legyen.

- 258.** A GVH megítélése szerint a televíziós reklám, az óriásplakát, a kültéri plakát esetében a formai kivitelezés sajátosságai következtében nem válhatott a fogyasztók által ténylegesen észlelhető üzenet részévé, hogy a kedvező „akár...%-os” kamat csak további szűkítő feltételekkel érhető el. A felsorolt kommunikációs eszközökön a fő üzenettől elszakítva, a csillaggal megjelölt lábjegyzetben voltak olvashatók a kiemelt kamat eléréséhez szükséges feltételek. Bár a GVH nem vitatta „az akár” kifejezés feltétellességre utalását, azonban a kifejezés, hasonlóan a csillag megjelöléshez, nem kompenzálja az OTP által kiválasztott, a hirdetni kívánt lényeges tulajdonsághoz kapcsolódó alapvető információk hiányát (Vj-114/2007).
- 259.** Nem megfelelő tájékoztatást adott egyes pénzügyi konstrukcióban kínált termékeiről a General Motors Southeast Europe Kft. az Opel 15. születésnapjára akcióját és a „Tök jó Opel-napok” akcióját során sugárzott rádióreklámjaival sem. Az akciót több kommunikációs eszköz igénybevitelével népszerűsítette a vállalkozás, ezek közül kizárólag a rádióreklámok „véreztek el”. Az első akció fő üzenetét a 15 órán keresztül érvényesülő 15 % kedvezménnyel járó vásárlási lehetőség képezte. A jelentős mértékű, csak korlátozott ideig élő 15 %-os kedvezmény érvényesíthetőségének alapvető feltétele, hogy kizárólag lízingkonstrukció igénybevitelénél vehető igénybe. Ez a körülmény jelentősen leszűkíti az akció érvényességi körét, hiszen a készpénzzel egy összegben fizető vásárlók és a gépjárműfinanszírozás egyéb formáit választani kívánó fogyasztók számára az eljárás alá vont vállalkozás nem tette lehetővé az akcióban való részvételt, amely tény elhallgatta a rádióreklám.
- 260.** A második vizsgált reklámkampány körében a GVH-nak arról kellett állást foglalnia, hogy az egyes reklámüzenetekből kitűnt-e a fogyasztó számára, hogy pontosan mekkora havi részletre veheti meg a reklámozott autótípusokat. A rádióreklám nem tett említést arról, hogy az akciós havi törlesztő részlet „-tól” összegét úgy kell érteni, hogy az kizárólag az első 12 hónapban érvényesíthető, a 13. hónaptól a CHF alapú lízingkonstrukció havi törlesztési díja lényeges mértékben megemelkedik. Ez a körülmény nem tekinthető elhanyagolhatónak a fogyasztói döntés meghozatala szempontjából, hiszen az akciós finanszírozási mód választása esetén a fogyasztó több évre kötelezi el magát. Ezért jelentős mértékben kihathat a fogyasztó döntésére, ha a valóságosnál sokkal kedvezőbb színben tünteti fel az eljárás alá vont akciós konstrukciót, és nem hívja fel a figyelmet arra, hogy az alacsony törlesztő részlet kizárólag az első 12 hónapban érvényes. Különösen előnyös vásárlás hamis látszatát kelti, ha a rádióreklámban kizárólag a termék kedvező tulajdonsága kerül kiemelésre, míg a termék 13. hónaptól irányadó kedvezőtlen feltételeiről egyáltalán nem tesznek említést.
- 261.** Ezen túl a rádióreklám részleteket, korlátozásokat mellőző állítása, miszerint „már 14 990 forinttól gazdag felszereltségű, tégumis, tök jó Opelhez” lehet jutni, lényegében jelentős árutulajdonságra vonatkozó valótlan állításnak minősült. Egyrészt nem szerepelt, hogy a fenti összeg havi törlesztő részletnek minősül-e vagy például önrésznek. Másrészt, a jelenleg szokásos fizetési konstrukciók havonként azonos összeggel számolnak, így a fogyasztó legfeljebb arra gondolhatott a „-tól” rag hallatán, hogy van olyan Opel gépkocsi, amely már havi 14 990 forintért elérhető. A valóságban azonban a reklámozott konstrukció lényege éppen az volt, hogy a piacon kiemelkedően olcsónak tűnő havi részlet egy év után jelentősen megemelkedik, a vevő döntése szempontjából viszont a futamidő teljessége alatt havonta (átlagosan) kifizetendő összeg bír jelentőséggel (Vj-170/2006).
- 262.** Az **elektronikus hírközlési szektorban** észlelhető integrált kommunikációs kampányok közül 2007-ben is épített néhány az „ingyenesség”-gel összefüggő központi üzenetre. A Pannon GSM Távközlési Zrt. 2006. májusi „djuice kártyás+” kampánya az új tarifacsomaggal való telefonálás kedvező percenkénti költségeire és az „ajándék” SMS-ekre kívánta felhívni a potenciális fogyasztók figyelmét. A vállalkozás hirdetéseiben az „akár 17 Ft/perc”, a „+havi 20 SMS ajándékba”, illetve a „+ havi 20 ingyen SMS” kijelentéseket használta, de az eljárás során bebizonyosodott, hogy egyik állítás sem felel meg a valóságnak. Az egy perc időtartamú telefonálás többre kerül a fogyasztónak 17 forintnál és ajándékba/ingyen sem kap SMS-küldési lehetőséget. A 17 forintos percdíj és a 20 SMS küldés nélkül való elküldése csak akkor lehetséges, ha a fogyasztó a 490 forintos havi díjat megfizeti. Az „akár” szóval kapcsolatban a Versenytanács több határozatában kiemelte, hogy annak használata önmagában nem mentesíti a vállalatokat a tájékoztatásra vonatkozó versenyjogi felelősség alól. Nem jogszerű az „akár” szó használata akkor, ha az azzal kapcsolatban kiemelt kedvezményt csak a fogyasztók szűk köre érvényesítheti. A Versenytanács megállapította, hogy az „akár 17 Ft/perc” szlogent annak ellenére hirdette, sőt állította a reklám középpontjába az eljárás alá vont, hogy a lehetséges hívásoknak csak egy részére teljesültek azok a feltételek, amelyek esetén kedvező percdíjjal lehetett telefonálni. A kedvező percdíj elérésének három konjunktív feltétele közül egy-egy hiányzott a különböző reklámhordozókról (Vj-120/2006).

263. A GVH az infokommunikációs piac egyes szereplőivel szemben folytatott eljárásaiban a szolgáltatás lényeges körülményeiről, így többek között a hűségnyilatkozatról való tájékoztatás hiányát vagy nem megfelelő voltát értékelte a piaci szereplők terhére.
264. Akciói során a UPC Magyarország Kft. a televíziós- és rádióreklámjaiban, illetve óriásplakátjain nem vagy nem megfelelően tájékoztatta fogyasztóit arról, hogy a beígért kedvezmények csak hűségnyilatkozat aláírása fejében vehetők igénybe. A társaság reklámjaiból nem mindig derült ki az sem, hogy a kedvezményes havi díjak és belépési díjak igénybevételéhez mely programcsomagra kell előfizetni. A UPC nem vagy nem megfelelően közölte a fogyasztókkal sem azt, hogy a kedvezményes havidíjak csak egy ideig élnek, sem azt, hogy a kedvezményes időszak pontosan mennyi ideig tart. Ezen túlmenően a jogsértéssel érintett reklámokban nem vagy nem megfelelően szerepelt az a kitétel, hogy bizonyos kedvezmények csak az új előfizetőkre vonatkoznak (Vj-85/2007).
265. A Versenytanács álláspontja szerint a Magyar Telekom Nyrt. 2007 áprilisától egyes tájékoztatási eszközökön a fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon hirdette, hogy a T-DSL Profi Grátis, a T-DSL 4000 és a T-DSL Profi Grátis Partner díjcsomagokkal akár 4 Mbit/s, a T-DSL Profi Ritmus és a T-DSL 8000 díjcsomagokkal akár 8 Mbit/s maximális letöltési sebesség érhető el. Az eljárásban megállapítást nyert, hogy bizonyos csomagok esetében nem volt olyan mérési eredmény, amely szerint a mért érték a maximális értéknek akár a kétharmadát elérte volna. Noha az eljárás alá vont az ÁSZF-ben rögzítette, hogy bármilyen érték teljesülését csak a saját hálózatának szakaszaira vállalja, a vizsgált tájékoztatásait mégsem ehhez az általa ismert körülményhez igazította. A jogsértőnek minősülő tájékoztatások nem az ÁSZF-ekben foglalt minőségi célértékeket emelték ki, ugyanakkor a tájékoztatások alapján nem válhatott világossá a fogyasztók számára az, hogy a megajánlott szolgáltatás keretében milyen szolgáltatás-minőség érhető el, vagyis az adott sávsebességhez milyen sebességeket garantál a szolgáltató, és hogy e sebességek milyen külső és belső körülményektől függenek, továbbá a garantált sebesség miként viszonyul a maximális sebességhez.
266. A különböző T-DSL díjcsomagok esetében elérhető sávsebességről adott tájékoztatásokban alkalmazott „akár” és „maximális” kitételekkel kapcsolatban a Versenytanács kiemelte, az „akár”, illetve a „maximális” szó általában valamely maximális, nem szükségszerűen minden esetben bekövetkező lehetőséget fejez ki, mindazonáltal ezeknek a kifejezéseknek a tájékoztatásokban való alkalmazása önmagában nem jelent automatikus felmentést a vállalatok számára a jogsértés alól. Az „akár” és „maximális” szavak ugyanis a tájékoztatásban megfogalmazott ígéret szempontjából nem egy elméleti, hanem egy reális lehetőséget kell, hogy jelentsenek. A szóban forgó esetben viszont nem nyert bizonyítást, hogy a fogyasztónak reális lehetősége lett volna a reklámozott maximális sebesség elérésére.
267. A fenti eljárásban a Versenytanács megállapította, hogy az eljárás alá vont a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsított azon tájékoztatások esetében, amelyekben a tájékoztatás nem foglalta magában a reklámozott termék mindkét ellenértékét, így az ár közlése mellett azt, hogy a meghirdetett áron való vásárlás feltétele a szerződés határozott időre történő megkötése. A reklámok alapján a fogyasztók nem ismerhették meg a termék reklámban közölt tulajdonságának megítéléséhez szükségszerűen kapcsolódó olyan lényeges körülményt, amely a fogyasztók megalapozott döntésének kialakításában szerepet játszhatott volna. A „hűségnyilatkozattal” köthető szerződések esetén a termék lényeges tulajdonságának minősül az, hogy ha a fogyasztó határozott időre köt szerződést, akkor a meghatározott időtartam lejárta előtt csak kedvezőtlen feltételekkel (kötbér megfizetésével) mondhatja fel szerződést. A határozott időre megkötött szerződés az adott termékről (más termékre) való áttérés időbeli korlátja, amely alkalmas a fogyasztó időszakos fogva tartására, nehezítve a versenytársak közötti váltást, s így alkalmazásának nyilvánvalóan lehet piaci hatása (Vj-127/2007).
268. A GVH 2007 első félévében versenyfelügyeleti eljárást (Vj-5/2007, Vj-14/2007, Vj-16/2007, Vj-74/2007) indított négy **interaktív telefonos nyereményjátékot** készítő vállalkozás és a játékokat sugárzó televíziós csatornák ellen.
269. A GVH a TV2-n sugárzott „Szóda”, az ATV-n sugárzott „Többet ésszel”, „Kvízarána”, „Játszma”, a Spektrumon sugárzott „Telefortuna”, valamint az RTL Klubon sugárzott „0691-33-44-55” című műsorokkal összefüggő, fogyasztóknak szóló, a játékokba való bejutás feltételeiről nyújtott és a játékkal kapcsolatban honlapjukon, teletexten, valamint műsorvezetők által adott tájékoztatásokat vizsgálta. A GVH kifogásolta, hogy a telefonautomaták és a műsorvezetők által adott információk, illetve a képernyőn megjelenő feliratok azt a látszatot keltik, mintha a nyereményhez való hozzájutás pusztán attól függne, hogy a tévénéző tudja-e a választ az aktuális feladványra, míg a játékba való bekerülés a betelefonálók közötti – egy

kevésbé átlátható módszerrel megvalósuló – szelektálás útján történik: vagy a számítógép sorsol, vagy véletlenszerűen kerül adásba a játékos, vagy az első telefonálót kapcsolják a műsorba stb. A bizonytalanság fenntartása a játékkészítő és a műsort sugárzó csatorna érdekében áll, hiszen így módon olyan nézőktől is fogadhattak emeldíjas telefonhívásokat, akik a szabályok pontos ismeretében egyáltalán nem vagy nem annyiszor telefonáltak volna. A fentiek mellett a hívásdíjjal kapcsolatos tájékoztatásokat is kifogásolta a hivatal, mert több vállalkozás esetében nem jól érzékelhető módon került feltüntetésre annak bruttó összege. Sok esetben az sem derült ki a fogyasztók számára, hogy a hívásdíjat akkor is meg kell fizetniük, ha automatára rögzített választ érnek el vagy egyáltalán nem kerülnek be az adásba.

270. A GVH álláspontját megismerve az eljárás alá vont vállalkozások mind a négy ügyben kötelezettségvállalást tettek elő. A játékkészítő vállalkozások (IKO New Media Szolgáltató Kft., Telemédia InteractTV Kft., Mobilpress Zrt., amelynek jogutódja az M-Factory Zrt., illetve az Eurovision Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.) vállalták, hogy:

- a nézőket tájékoztatják arról, hogy a kérdésre adandó válasz ismerete és az emeldíjas betelefonálás nem feltétlen eredményez nyerést. Mindez oly módon történik, hogy a képernyőn minden nehézség nélkül olvasható futószövegben, illetve a játékszabályban megjelenik „a telefonhívás nem garantálja a műsorba kapcsolást” szövegű felhívás;
- a hívásonként fizetendő audiofix hívás bruttó díja a fogyasztók által minden nehézség nélkül olvasható betűnagysággal, folyamatosan, legalább 15 pixeles betűméretben megjelenik a képernyőn;
- az adás során, illetve a telefonban elhangzott tájékoztatás nem ad olyan információt, amely arról biztosítja a nézőt, hogy újrahívás esetén biztosan adásba kerül;
- a műsor során nem hangzik el olyan vagy azzal egyenértékű állítás, hogy senki sem hívja a műsor telefonszámát;
- amennyiben több módszer, szabály is létezik a telefonálók bekapcsolására, úgy az adott játéknál éppen érvényes szabályról a műsorvezető vagy egy grafikai elem folyamatosan, jól érzékelhetően tájékoztatja a nézőket;
- a műsor során külön kiírásra kerül az alap, illetve a jackpot vagy bónusz nyeremény összege.

271. Az interaktív játékokat sugárzó televíziós csatornák vállalták, hogy csak olyan játékot sugároznak, ami a fenti feltételeket maradéktalanul teljesíti, továbbá honlapjukon és a teletexten részletesen ismertetik

- a játék lényegét, amelyből kiderül, hogy a telefonhívás nem garantálja a műsorba kapcsolást;
- a lehetséges játékszabályokat, különösen a játékba kerülés menetének konkrét részleteit, felhívva a figyelmet arra, hogy e szabályok játék közben változhatnak, a műsorvezető vagy a feliratok azonban mindig egyértelművé teszik, hogy adott időszakban melyik szabály érvényes;
- a fizetendő bruttó hívásdíjat, amit a játékba kerüléstől függetlenül, hívásonként kell megfizetni.

272. A GVH az eljárás során feltárt valamennyi tény, körülmény mérlegelése után úgy ítélte meg, hogy – bár az eljárás során feltárt probléma néhány éve általánosan elterjedt piaci gyakorlatot tükröz, amelynek kezelése inkább szabályozói megoldást kívánna – a versenyhez fűződő közérdek leghatásosabban a kötelezettségvállalások elfogadásával biztosítható. A GVH szerint a korábban jelzett, fogyasztókat ért, versenyjogilag értékelhetőnek tartott sérelmeket a kötelezettségvállalások teljes mértékben orvosolni tudják. A kötelezettségvállalások betartása esetén a fogyasztók megfelelő tájékoztatásban részesülnek a játék pontos szabályairól, természetéről, világossá téve előttük a játékban fontos szerencse elemet (azaz: nem eredményez automatikusan nyerést és játékba kerülést, ha tudja a választ és tárcsázza az emelt díjas telefonszámot). Ezenkívül pontos, látható információkat kapnak a hívás díjáról, a várható nyereményről és a játékba kerülés menetéről. Mindezekre tekintettel a Versenytanács az eljárások megszüntetéséről döntött.

273. Az interaktív televíziós játékkészítők és -szervezők ügyében hozott kötelezettségvállalások elfogadását (és az eljárások ez okból történt megszüntetését) követően az Egyenlő Bánásmód Hatóság megkereste a GVH-t, tájékoztatva a hivatalt egy hozzá beérkezett, a játékok működésével kapcsolatos, látássérült fogyasztótól származó panaszról. A GVH a kötelezettségvállalások teljesítésének ellenőrzésére indított utóvizsgálatokban felhívta az eljárás alá vont vállalkozások figyelmét az Egyenlő Bánásmód Hatóság által tolmácsolott fogyasztói igényekre és esélyegyenlőségi szempontokra, s egyúttal felajánlotta együttműködését a látássérült fogyasztók – a versenykultúra, illetve a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztését szolgáló – tájékoztatásában.

274. A GVH 2007. évi gyakorlatában egyéb szektorokban is található példa a kötelezettségvállalás intézményének alkalmazására.
275. A **napi fogyasztási cikkek piacán** működő, valamint a **szakkereskedelmi tevékenységgel** (pl. barkácsáru-, műszaki cikk, illatszer- és vegyiáru kiskereskedelem) foglalkozó vállalkozások akciószerkezési gyakorlatát a korábbi évekhez hasonlóan az jellemezte, hogy az akciós feltételekről tájékoztatást nyújtó, a háztartásokba ingyenesen, nagy példányszámban eljuttatott reklámújságokban hirdetik kedvező ajánlataikat. A GVH 2007-ben is több eljárásban vizsgálta ilyen reklámújságok állításait.
276. A Tesco-Global Áruházak Zrt. hirdetéseiben elhallgatta azt, hogy az általa hirdetett kerékpárok értékesítése lényegesen eltér a szakboltokban való vásárlástól, mivel a vételáron kívül a vevőnek a jótállás feltételeként előírt ún. beüzemelésért (összeszerelésért) külön díjat kell fizetnie. Az eljárás alá vont vállalta, hogy az általa forgalomba hozott azon kerékpárok, továbbá minden olyan termék esetén, amelyknél a garancia feltétele, hogy a fogyasztók a gyártók/szállítók által megjelölt szakszervizt külön díjazás ellenében igénybe vegyék a termékek üzembe helyezése céljából, erről a feltételről a konkrét termék árához kapcsolódóan a fogyasztókat számukra érzékelhető módon tájékoztatja reklámjaiban, valamint áruházaiiban a termék eladási helyén és a vevőszolgálati pulton.
277. Az eljárás alá vont kötelezettségvállalása elfogadásának mérlegelésekor a Versenytanács figyelemmel volt többek között arra, hogy annak elfogadása esetén mód nyílik az aggályos tájékoztatási gyakorlat piacról történő kiiktatására, méghozzá nem egy tilalom (tiltás) kimondása, hanem egy pozitív módon meghatározott magatartás vállalása révén. Emellett az eljárás alá vont önkéntes kötelezettségvállalása nemcsak egy-egy konkrét reklám, hanem egy egész tájékoztatási gyakorlat megváltoztatását eredményezi, valamint módosul a fogyasztók tájékoztatása során követett gyakorlat más termékkör (pl. tűzhelyek) vonatkozásában is. Így a kötelezettségvállalás elfogadásával a fogyasztók felé irányuló tájékoztatási gyakorlatban bekövetkező kedvező változás túlmutat az adott eljárás keretein, amellett, hogy a kötelezettségvállalást elfogadó végzés megfelelően közvetíti más vállalkozások felé is, hogy a Versenytanács milyen tájékoztatási gyakorlatot tart kívánatosnak (Vj-148/2006).
278. A Magyar Hipermarket Kereskedelmi Kft. (Cora) a fentivel azonos magatartása miatt megindított versenyfelügyeleti eljárásban a Tesco-val azonos kötelezettségeket vállalt, amelyeket a Versenytanács szintén a fenti érvek alapján elfogadott (Vj-64/2007).
279. A GVH által e piacon érzékelhető versenyjogi aggályok továbbra is elsősorban az elérhetőségi problémákkal (a meghirdetett termékek némelyikét a vásárlók az áruházakban hiába keresik) és a megtevesztésre alkalmas árfeltüntetésekkel (pl. a meghirdetettnél magasabb áron történő értékesítés, nem a meghirdetett kedvezménnyel vásárolhat a fogyasztó) kapcsolatosak (pl. Vj-143/2006, Vj-145/2006, Vj-149/2006, Vj-180/2006, Vj-6/2007, Vj-22/2007, Vj-36/2007, Vj-67/2007).
280. Egy üzlet (üzletlánc) akcióiról való tájékoztatás a fogyasztó érdemi választását befolyásoló tényezőnek tekintendő. Az akciók kedvezően hatnak az üzletek forgalmára, építve a kisebb-nagyobb árkedvezmény átmenetiségéből adódó sürgető fogyasztói döntés meghozatalának szükségességére (Vj-6/2007).
281. A hasonló vásárlásösztönzési eszközökkel élő vállalkozások nemcsak az akció jelentette előnyöket élvezik, hanem viselniük kell az akció megszervezésével és lebonyolításával járó felelősséget is. Eleget kell tenniük azon elvárásnak, hogy az akció megtartására és az akcióról való tájékoztatásra a tisztesség követelményei szerint, a versenyjogi előírások tiszteletben tartásával kerüljön sor.
282. Az akciók alkalmasak a fogyasztók áruházba történő „becsábítására”, az áruházba becsábított fogyasztók vásárlásai pedig nem szorítkoznak az akcióban résztvevő termékekre. Ezáltal az akció nem csak az akciós áru iránti keresletet növeli, hanem kedvezően hat az adott áruházban forgalmazott többi áru értékesítésére is. A „becsábított” fogyasztók felkeltett érdeklődése, vásárlási igénye nem korlátozódik az akciós kiadvány által meghirdetett termékekre, és nem múlik el a csalódás hatására sem, mivel a fogyasztó – figyelemmel egyebek között az áruház felkeresése kapcsán felmerült költségeire – ennek ellenére is vásárol. Így a „becsalogató” magatartás alkalmas arra is, hogy fogyasztókat vonjon el a versenytársaktól.
283. A GVH gyakorlata szerint az a fogyasztóknak szóló reklám, amelynek árengedményre vonatkozó ígérete a fogyasztók számára a vásárláskor nem vagy az ígértnél kisebb mértékben jelentkezik, alkalmas a fogyasztók megtevesztésére. Jogsértőnek minősül, ha a vállalkozás a szórólapján

feltüntet egy magasabb és egy kedvezményes árat, s a magasabb árat alkalmazta ugyan korábban, de azt a kedvezményes ár alkalmazását közvetlenül megelőzően nem, illetve korábban is csak kivételesen érvényesítette. Hasonlóan versenyjogsértő, ha a vállalkozás a kedvezményes ár előtt közvetlenül alkalmazta ugyan a magasabb árat, azonban ezt rendeltetésellenesen, így például ésszerűtlenül rövid ideig tette, vagy ha a magasabb árat korábban egyáltalán nem alkalmazta, illetve ha a fogyasztónak ténylegesen nem a kedvezményes, hanem annál magasabb árat kell megfizetnie. Mind a négy esetben a feltüntetett magasabb ár funkciója az, hogy a kedvezményes árat, illetve a kedvezmény mértékét a korábbi árhoz viszonyítottan kedvezőbb színben tüntesse fel.

284. A GVH álláspontja szerint a vállalkozások megsértik a versenytörvényt, amikor a fogyasztókat arról tájékoztatják, hogy egy termék az üzletükben megvásárolható, ugyanakkor a termék valójában nem áll rendelkezésre. A GVH következetes gyakorlata szerint ekkor is érvényesülhet ugyanis a „becsalogató” hatás, mivel a vásárló az eredetileg vásárolni szándékozott termék helyett más árut vásárol. Nem versenyjogsértő, ha valamely akciós termék nem áll az akció teljes ideje alatt a vásárlók rendelkezésére. Ezzel kapcsolatban azonban a GVH azt is leszögezi, hogy nem feltétlenül elégséges, hogy ha egy kereskedő akciós újságjainak valamelyik oldalán feltünteti, hogy az ajánlat „a készlet erejéig érvényes”. A tájékoztatás nem adhat felmentést azokra az esetekre, ha az adott termék egyáltalán nem áll rendelkezésre vagy az adott terméknek irreálisan alacsony az induló készlete.

285. Nem minősíthető a készlethiány jogszerűnek akkor sem, ha az adott akció kezdetén nem érhető el a termék adott áruházban. A fogyasztók – éppen a „készlet erejéig érvényes” kitétel következtében – várhatóan az akciós időszak elejére időzítik vásárlásukat számítva arra, hogy későbbi időszakban esetlegesen már nem vagy nem a meghirdetett áron vásárolhatják meg az akciós terméket. Az akció időszaka során fellépő készlethiány oka lehet továbbá az is, hogy adott áruház irreálisan alacsony induló készlettel készült fel az akcióra. Ebben az esetben az akció meghirdetett feltételei tekintetében megtévesztő gyakorlatot folytat adott vállalkozás, hiszen a várható fogyasztásra fel nem készülve kínálja akciós termékét „a készlet erejéig”.

286. Kifejezetten személyre szabott tájékoztatási és értékesítési módszer az ún. **ügynöki értékesítés**, amelynek során az eladó a vevő egyéni szükséglete, motivációja, magatartása szerint alakíthatja az eladási műveleteit, így a felesleges

erőfeszítések minimalizálhatók és mód nyílik a piac azon pontjainak „megcélzására”, ahol üzleti lehetőségek kínálkoznak. Az ún. személyes eladás eredményeként hamarabb juthat el a vevő/ügyfél a vásárlásig, mint az egyéb, személytelen kommunikációs formák hatására. Az ügynökök általi értékesítés elsődleges célja az üzletteremtés, az áru vagy szolgáltatás eladása, értékesítése, továbbá az információgyűjtés.

287. Az ügynöki közreműködéssel végzett ügyfélszerzést vizsgálta a GVH a Tele2 Magyarország Kft.-vel (Vj-94/2007) és az Invitel Távközlési Zrt.-vel (Vj-103/2007) szemben lefolytatott versenyfelügyeleti eljárásokban. A Versenytanács ezen eljárásokban is irányadónak tekintette az ügynöki közreműködéssel végzett ügyfélszerzés során tanúsított magatartás értékelésekor korábbi határozataiban (pl. Vj-17/2006) tett megállapításokat, miszerint versenyjogi szempontból csak az áru, a szolgáltatás lényeges tulajdonságára vonatkozó, piaci hatást kiváltani képes tájékoztatásoknak van jelentősége. Minden közlés (pl. a fogyasztókkal folytatandó szóbeli beszélgetés tartalmát irányítani hivatott oktatási anyag, szerződés minta) – egyébkénti rendeltetését nem érintően – hordozhat versenyjogilag értékelhető tartalmat, amennyiben a fogyasztók piaci körébe a fogyasztói döntés meghozatalához rendszeresített tájékoztatást juttat. A versenyjogi értékelés során ugyanakkor figyelmen kívül maradnak az ügynökök egyedi közlései, a Versenytanács az ügynöki értékesítés általános jellegét, annak piaci méretekben történő megvalósulását vizsgálja.

288. Az eljárás megindítására okot adó gyanú az előbbi esetben az volt, hogy a Tele2 üzletkötői azt a látszatot kelthették, hogy a fogyasztók a Magyar Telekom Nyrt.-vel kötnek szerződést, míg az Invitel esetében a gyanú szerint az ügynökök több esetben mind a szóbeli, mind a telefonos fogyasztói tájékoztatás során megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adhattak a szerződés létrejöttét, illetve annak lényeges feltételeit illetően.

289. A Versenytanács a Tele2 esetében megállapította, hogy a vizsgált reklámok nem voltak alkalmasak a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására, ugyanakkor a beérkezett fogyasztói panaszokból megállapíthatóan az eljárás fő tárgyában, az ügynöki közreműködéssel végzett ügyfélszerzés során tanúsított magatartás kapcsán egyes esetekben nem lehetett kizárni, hogy a fogyasztó részére nyújtott tájékoztatás nem volt megfelelő. Ugyanakkor a vizsgálatban nem vált ismertté, hogy a panaszok hátterében egyedi, versenyjogilag nem értékelhető, az ügynökök által tanúsított magatartás állt-e vagy az eljárás alá vont

versenyjogilag releváns magatartása. Ennek feltárásához további eljárási cselekmények lefolytatására, újabb bizonyítékok beszerzésére lett volna szükség, azonban a Versenytanács megítélése szerint az eljárás folytatásától nem volt várható olyan eredmény, amely alapján kétséget kizáróan megállapítható lett volna, hogy az eljárás alá vont versenytörvénybe ütköző magatartást tanúsított-e, ezért azt végzéssel lezárta.

290. Ugyanerre a megállapításra jutott a Versenytanács az Invittel szemben indított eljárás során is, amelyben a Versenytanács mind az ügynökök számára készített oktatási anyagot, mind az Invitel által bevezetett ellenőrző hívások rendszerét, valamint az ügynökök érdekeltségi rendszerének kialakítását úgy értékelte, hogy azok a fogyasztók megfelelő tájékoztatására törekvés mellett azt a célt szolgálták, hogy az esetlegesen téves információ alapján beszerezett ügyfelek képesek legyenek döntésüket korrigálni.
291. Az alacsony költségigényű, nagyszámú és jól definiálható fogyasztói réteg elérését biztosító **direkt marketing** módszer előnyeit egyre több vállalkozás ismeri fel Magyarországon, a benne rejlő megtévesztés lehetőségét is kihasználva. A direkt marketing eszközök egyfajta sajátos, közvetlen párbeszédet kívánnak létrehozni a vállalkozás és a fogyasztó között annak érdekében, hogy a fogyasztó megismerje az adott terméket és megrendelje azt. Sajátos elemként jelent meg a versenyfelügyeleti eljárásokban a direkt marketing tevékenység egy sajátos formája, az ún. **direct mail**.
292. Ez az eszköz jellemző kommunikációs csatornája az **egészségre ható termékeket** népszerűsítő vállalkozásoknak. A fogyasztói prioritások körében jelenleg is előkelő helyet foglal el az egészségmegőrzés, a prevenció és az egészséges életmód, azonban ezzel párhuzamosan egyre több olyan termék kerül forgalomba, amelyet a forgalmazók szakmailag nem kellően megalapozott tulajdonságokkal ruháznak fel.
293. Az ezen piacokon észlelhető éles verseny az elmúlt évben is a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására alkalmas piaci magatartások elszaporodásával járt. Ezek közös vonása, hogy egyes gyártók, forgalmazók nem a saját termékpiacukra vonatkozó korlátok betartásával végzik marketing tevékenységüket, hanem más piacra átnyúlva, s ezáltal a termékkategóriákat illetően megtévesztésre alkalmas tájékoztatást nyújtanak (pl. a gyógyszer élelmiszer, illetve az élelmiszer gyógyszer, gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású készítmény hamis látszatát kelti).
294. Teszik mindezt oly módon, hogy tájékoztatásaikkal a beteg helyzetükből adódóan a reklámművetben foglaltakkal kapcsolatban hiszékenyebb embereket célozzák meg. A fokozódó keresletre reagáló, másrészt az igényeket generáló ún. "egészség-marketing" versenyfelügyeleti mérlegelésének sarokköve tehát a korábbiakhoz hasonlóan továbbra is a termékkategóriák gyógyhatás mentén történő elhatárolása, s az ezekhez tartozó speciális tájékoztatási szabályok és a versenyjogi értékelés egymáshoz való viszonyának szem előtt tartása.
295. Kommunikációs csatornáit tekintve az egészség-marketing sokszínű képet mutat. A nyomtatott sajtóban megjelentetett hirdetések jutnak el a fogyasztók legszélesebb köréhez. A téma iránt érdeklődők nagy példányszámú napi lapokban (metro, Blikk stb.), női magazinokban (Nők Lapja, Kiskegyed stb.), speciális lapokban (Elixir, Természetgyógyász, Ideál és Patika magazin, Patikatükör), illetve a forgalmazók által kiadott ingyenes magazinokban (Excalibur, Családi Kör, Essencia stb.) elhelyezett hirdetésekben, illetve közismert személyekkel készült reklámriportokban kapnak információt az érintett termékekről. További jellemző tájékoztatási formák a gyógynövényüzletekben és patikákban elhelyezett szórólapok és termékismertető füzetek, valamint az ún. multilevel marketing (MLM) rendszerben működő értékesítők által nyújtott személyes tájékoztatások.
296. Az egészségre és az emberi szervezetre ható termékek esetén a potenciális fogyasztók, a különféle betegségben szenvedő vagy azt megelőzni szándékozó emberek sérülékeny fogyasztói csoportot alkotnak, akik a gyógyulás vagy gyógyító hatás reményében lényegesen érzékenyebben reagálnak az ezt ígérő tájékoztatásra, és anyagi erejüket meghaladó kiadásokra is hajlandóak. Ezen fogyasztók esetében az információ-keresési és feldolgozási folyamatra az jellemző, hogy a fogyasztói döntés meghozatala során a várt gyógyító, megelőző hatást minden egyéb tényező elé helyezik, de nehézséget jelenthet számukra a termékekre vonatkozó információk mérlegelése a speciális szakértelem hiánya miatt. E fogyasztói kör fokozottabb kiszolgáltatottságú, ezért ezen a területen különös jelentősége van a tényszerű, túlzásokat nélkülöző tájékoztatásnak.
297. Az egészség megőrzésével, helyreállításával kapcsolatos termékek bizalmi termékek. Az adott termék egészségre/egészséghelyreállításra való hatásának tényleges megvalósulásáról a fogyasztó teljes bizonyossággal soha sem győződhet meg. Ezt a bizonytalanságot hivatott mérsékelni, hogy mindazok a vállalkozások, amelyek az emberi egész-

séget gyógyító, de egyben veszélyeztető termékeket kívának forgalomba hozni, az erre hivatott hatóságnál kötelesek termékeiket megvizsgáltatni. E szűrés elengedhetetlen velejárója, hogy az esetleg hatásos és jó termékek később, nehezebben kerülhetnek a piacra, illetve amelyek e szűrőn nem kíván átesni, nem is viheti piacra – még esetleg akár nagyon is jó – termékét, vagy legalábbis nem adhat termékéről olyan tájékoztatást, amely gyógyhatásra utal. Mindazon vállalkozások tehát, amelyek a jogszabályok szabta utat megkerülik, nem állíthatják termékeikről azt, hogy annak gyógyhatása van. Ha mégis ezt teszik, akkor tisztességtelen előnyre tesznek szert olyan vállalkozásokkal szemben, amelyek a szabályt betartva, a kapcsolódó költségeket (terheket) is vállalva járnak el (Vj-12/2007).

298. A GVH egészséggel kapcsolatos tájékoztatási ügyekben folytatott, bíróilag is jóváhagyott gyakorlata, hogy a verseny törvény 9. §-a szerint értelmezhető tájékoztatást tartalmat összeveti az alapul szolgáló engedélybejelentés-tartalommal, miután nem a hivatal, hanem az OGYI, az OÉTI hatáskörébe tartozó hatósági eljárásban vizsgálható, regisztrálható egy-egy termék minősítése, összetevői, alkalmazása stb. (Vj-3/2007).

299. A Vj-3/2007. számú eljárásban megállapítást nyert, hogy a PROPHARMATECH® Egészségügyi és Műszaki Kutató-fejlesztő Kft., a HELIOGRÁF Kereskedelmi és Szolgáltató Kft, valamint az OMKER Orvosi Műszerkereskedelmi Zrt. 2006 második felében az R47-PROTUMOL ápoló krém gyógyhatásának állításával fogyasztómeztévesztésre alkalmas magatartást tanúsítottak. Egy 2005-ben bekövetkezett jogszabályváltozás következtében a gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású anyagok, készítmények engedélyeztetési lehetősége megszűnt és az Országos Gyógyszerészeti Intézet (OGYI) bármilyen gyógyhatású terméket csak gyógyszerként engedélyez. Így a gyártó PROPHARMATECH-nek 2006-ban két választási lehetősége maradt: vagy a vitathatatlanul magas költségekkel járó és időigényes gyógyszerre nyilvánítást, vagy a kozmetikai termékként való bejelentést választja az OGYI, illetve az Országos Élelmiszerbiztonsági és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI) közreműködésével. A PROPHARMATECH a krém vizsgálati, minősítési folyamatában úgy döntött, hogy a terméket kozmetikumként jelenti be az OÉTI-nél. E döntése automatikusan azzal a következménnyel járt, hogy jogszabályi tilalom folytán nem állíthatta a krém semmilyen gyógyhatását, amit viszont nem tartott be. A jogsértésért elsősorban a PROPHARMATECH felelős, mert a termék kifejlesztője, gyártója és forgalmazója, illetve a reklámozás tartalmát is teljes körűen

meghatározta, de versenyjogi felelősség a két nagykereskedő eljárás alá vont vállalkozást is terheli, amelyek reklámozónak minősülve a gyártóval közösséget vállaltak a jogsértő reklámozásban.

300. A Manufaktura Bt. által a „SPA méregtelenítő készülékek” és „SymBioGel” elnevezésű étrend-kiegészítő kapcsán nyújtott tájékoztatások egészét áthatotta az a törekvés, hogy azoknak részleteiben és összhatásában gyógyhatást tulajdonítson. Annak rögzítésén túlmenően, hogy sem a „SPA” készülékek, sem a „SymBioGel” esetében nem került lefolytatásra a jogszabály által megkövetelt eljárás, a vizsgálat során a Manufaktura Bt. nem tudta bizonyítani azt sem, hogy az általa közzétett tájékoztatásokban megfogalmazott állítások megfelelnek a valóságnak, így a „SPA méregtelenítő készülékek” és „SymBioGel” elnevezésű étrend-kiegészítő a tájékoztatásokban részletezett hatásokkal, s azon belül különösen gyógyhatással bír, a „SPA méregtelenítő készülékek” méregtelenítenek, fiatalítanak, s e körben azonnali eredményt nyújtanak – miközben az állítások valóságnak való megfelelését illetően a bizonyítás kötelezettsége az állításokat tevőt terheli (Vj-12/2007).

301. A Vj-73/2007. számú eljárásban a Versenytanács a jogsértés megállapítása és bírság kiszabása mellett az alábbi tartalmú legalább fél oldal terjedelmű hirdetés közzétételére kötelezte az eljárás alá vont Biovit Pharma Kft.-t a Joy magazin egy, a Blikk Nők hetilap egymást követő két számában, anélkül, hogy ahhoz észrevételt fűzne:

302. „A GVH Versenytanácsa a Vj-73/2007. sz. eljárásban hozott határozatával megállapította, hogy a Biovit Pharma Kft. fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatásokat tett közzé. Nem tudta bizonyítani, hogy a gabonataralmú Erdic tablettájának garantáltan mellnövelő, mellfeszítő hatása, illetve a hasra, körömrre, bőrre kedvező mellékhatása lenne. Nem nyert továbbá bizonyítást, hogy az alapanyagokat különleges körülmények között természetnek, illetve hogy a világon több mint 100 ezer nő használná a terméket.”

303. A szlovák Direct Best Sellers s. r. o., valamint a D-BS Magyarország Kereskedelmi Kft. ellen indított eljárásban a Versenytanács megállapította, hogy a két társaság különböző újságokban, valamint a www.fogyi.info honlapon megtévesztő módon reklámozta Absolute, Equiba, Herbachrom, Lipotrex, Redox, Removyl, Zactrival és Figur Bella kúra nevű fogyasztószereit, valamint Spirula nevű potencianövelőjét. A fogyasztószerek esetében a két vállalkozás egyebek között azt állította: „naponta egy besze-

dett kapszulának köszönhetően hetente 5-7 kilót fogyhat”, „csupán 4 tableta és 12 kilót fogy... másra nincs szüksége”, „10 kilót fogytam le mindössze néhány nap alatt”, „forradalmian új fogyókúra szer, amelyet az orvos ajánlott”, „már 8 óra múlva megállapíthatja, hogy legalább 400 grammal könnyebb lett”. A Spirula kapszulát többek között pedig „A Spirulának köszönhetően Önből mindössze 10 napon belül olasz szerető válik” szlogennel ajánlották a fogyasztóknak.

- 304.** A vizsgálat során a GVH az OGYI mellett megkereste az OÉTI-t is. Előbbi szerint a két társaság állításai túlmutatnak azokon a kedvező élettani hatásokon, amelyek egy étrend-kiegészítő kategóriába tartozó terméktől elvárhatóak, ráadásul a Spirulát úgy állítják be, mintha potencianövelő szer lenne, így a gyógyszerek kategóriájába tartozna. Az OÉTI állásfoglalása pedig kiemeli, hogy tilos az olyan tartalmú állítások alkalmazása, amelyek a súlycsökkenés ütemére vagy mértékére utalnak, vagy amelyek egyes orvosok vagy egészségügyi szakemberek ajánlásaira hivatkoznak. A GVH véleménye szerint bebizonyosodott, hogy az említett termékek reklámjaiban megfogalmazott állítások eltúloztak, tudományos bizonyítékokkal nem támaszthatóak alá. A két vállalkozás nem szolgáltatott olyan adatokat, amelyek alkalmasak lettek volna a kifogásolt állítások megalapozottságának igazolására. A D-BS Kft.-t a Versenytanács egy korábbi eljárásban már elmarasztalta és egyben helyreigazítás közzétételére kötelezte. E döntést követően azonban a D-BS Kft. anyacége folytatta tovább a fogyasztókat megtévesztő magatartást, pedig a két vállalkozás ügyvezetője ugyanaz a személy. Mindezek alapján a GVH a maximális büntetést szabta ki a két vállalkozásra, illetve eltiltotta őket a jogsértő magatartás további folytatásától és kötelezte helyreigazító hirdetésmegjelentésére is az összes olyan fórumon, ahol a megtévesztő hirdetések megjelentek (Vj-87/2007).
- 305.** Ha egyes kozmetikumokról nyújtott tájékoztatások nem is utalnak gyógyhatásra, azonban a bőrük egészségét megőrizni szándékozó fogyasztók szinte vakon bíznak a gyártók szakértelmében, állításaik valóságtartalmában. A Vj-112/2007. számú eljárásban a GVH az AVON Cosmetics Hungary Kft. 2006/1.-2006/7. számú katalógusában közzétett tájékoztatásokat vizsgálta, amelyek közül több tartalmazott az adott termék hatékonyságára vonatkozó, a klinikai tesztelés során nyert százalékos mértékkel alátámasztott állítást. A tájékoztatások alapjául szolgáló hatékonysági vizsgálatok azonban nem Magyarországon kerültek lefolytatásra. A tájékoztatások tartalmának meghatározása során az AVON figyelmen kívül hagyta azt

a körülményt, hogy egyes országok, illetőleg földrajzi területek között eltérés van a bőrtípus vonatkozásában. A hazai fogyasztók számára tehát más földrajzi területen, más klimatikus viszonyok között, más páratartalommal élő, más étkezési szokásokkal bíró népesség körében elvégzett vizsgálatok eredményei nem adnak a valóságnak megfelelő tájékoztatást az adott termék hatékonyságáról.

- 306.** A tájékoztatásokban a %-os hatékonysági eredmények kapcsán, illetve a „*” jelölések alkalmazásakor a „klinikai tesztekre” történik hivatkozás. A „klinikai teszt” kifejezés fogyasztók általi értelmezése kapcsán a versenytörvény 9. §-a alapján a mindennapi életben általánosan elfogadott jelentés az irányadó, ami egy tudományos, szoros orvosi felügyelet alatt, valamilyen egészségügyi intézményben lezajló, objektivitást biztosító vizsgálatra utal. Ha nem egy ilyen vizsgálat szolgál alapjául valamely tájékoztatásnak, akkor a tájékoztatás alkalmas lehet a fogyasztók megtévesztésére. A jelen esetben ugyanakkor nem volt szükséges az érintett termékek kapcsán lefolytatott vizsgálatok további részletesebb elemzése, mivel a Versenytanács az előzőekben kifejtettek szerint arra a következtetésre jutott, hogy valamennyi %-os hivatkozást tartalmazó, egy nem a magyarországi fogyasztók, hanem más földrajzi terület fogyasztói körében elvégzett vizsgálaton alapuló tájékoztatás alkalmas volt a magyarországi fogyasztók megtévesztésére. Mindazonáltal egyes tájékoztatások önmagukban is kétségesé teszik, hogy a fogyasztói értelmezés szerinti klinikai tesztek történtek volna, hiszen amikor az kerül közlésre, hogy „a terméket kipróbáló nők véleménye klinikai tesztek alapján”, ez azt jelzi, hogy itt csak egy, a vizsgálati alanyok által jelzett szubjektív értékelés történt. Az ilyen eredmények egyben azt mutatják, azok nem egy, a szakmai értelmezés szerint a „klinikai tesztelés”-nek megfelelő vizsgálatban születtek. A bírság összegének megállapítása során a GVH tekintettel volt arra, hogy az AVON lehetőséget ad a termékekkel elégedetlen fogyasztók számára a készítmény visszaadására, illetőleg késznek mutatkozott a kifogásolt tájékoztatások tartalmának megváltoztatására.
- 307.** Az **interneten** keresztül történő tájékoztatás egyre nagyobb szerepet kap mind az integrált kampányokban, mind önálló kommunikációs formaként. Bár a vállalatok kommunikációs stratégiájának még mindig a klasszikus reklámeszközök a meghatározó elemei, az internetes honlapok, mint a tájékoztatás egyre gyakrabban alkalmazott eszközei mellett előretörés figyelhető meg az on-line reklámok esetében is. Az internet szerepe a versenyfelügyeleti eljárások tapasztalata alapján egyre jelentősebb, egyrészt mint a médiamix eleme, másrészt mint sajátos áruértékesítési mód.

- 308.** A légitársaságok kommunikációs és értékesítési stratégiájában kiemelt szerepet kap az internet. Az e piacra továbbra is jellemző intenzív árverseny az elmúlt években már megfigyelhető folyamatos és erőteljes kommunikációra kényszeríti a versenyző vállalatokat. A GVH több eljárásban (Vj-4/2007, Vj-25/2007, Vj-43/2007, Vj-75/2007) is hangsúlyozta, hogy a fogyasztó a szolgáltató kiválasztásakor nem egy útra, hanem oda-vissza kalkulál az adott relációban, s így választja ki a számára legkedvezőbb ajánlatot. Az ár – tehát a szolgáltatás igénybevételéért fizetendő teljes összeg oda-vissza útra – a fogyasztói döntés lényeges eleme. A fentiek értelmében amennyiben egy vállalkozás a fizetendő végösszeg nagyságát befolyásoló díjtételeket elhallgatja, az alkalmas a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolására. Elhallgatásnak minősül az a tényállítás is, amikor a vállalkozás tájékoztat ugyan a fogyasztói döntést befolyásoló körülményekről, de azt olyan módon teszi, hogy azt a fogyasztó nem vagy nagyon nehezen észlelheti (például egy óriásplakáton elhelyezett, a fogyasztó számára alig észlelhető apróbetűben). A fenti árfeltüntetési problémákon túl jellemző probléma volt, hogy a meghirdetett akciós repülőjegyek korlátozott darabszámban álltak csak rendelkezésre járatonként, ezért a fogyasztói döntés meghozatalakor fontos tényező volt a gyorsaság. Amennyiben azonban a fogyasztó erről a tényről nem szerzett tudomást, joggal hihette, hogy a teljes foglalási időszakban, de legalábbis a reklám közzétételének időszakában az eljárás alá vont minden járatra, minden desztinációra a hirdetésben közölt kedvezményes árat biztosítja számára.
- 309.** A Versenytanács 2007-ben is több nem megfelelően megfogalmazott összehasonlítást tartalmazó tájékoztatásról hozott döntést.
- 310.** A termékeket, vállalkozásokat **összehasonlító reklámok** kiemelkedő jelentőséggel bírnak a fogyasztók tájékozottsága szempontjából, mivel a fogyasztókat mentesíthetik a piaci tájékozódás egyes terhei alól, elősegítik, hogy a fogyasztók megfelelő piaci áttekintéssel rendelkezzenek, ezzel a vállalkozások közötti versenyt is élénkítve. Az ilyen, adott esetben objektívként jelentkező adatokat tartalmazó és ennek révén a fogyasztók számára az átlagosnál nagyobb meggyőző hatást gyakorló reklámok ugyanakkor olyan veszélyeket is magukban rejtnek, amelyek különleges jogszabályi rendelkezések meghozatalát teszik szükségessé. Az e szabályokat tartalmazó reklámtörvény⁴⁴ értelmében az összehasonlító reklám jogszerűségének megítélése esetén a GVH jár el.
- 311.** Az összehasonlító reklámok, illetve az ahhoz hasonló hatásmechanizmusú ún. **piacelsőségi állítások** (amelyek valamilyen jellemző tekintetében jobbnak tüntetik fel az adott terméket, mint a piacon elérhető valamennyi termék) továbbra is jellemző tárgyai a versenyfelügyeleti eljárásoknak. A piacelsőségi kijelentést tartalmazó reklámok esetében is irányadó, hogy a fogyasztókhöz eljuttatott információk valóság tartalmát minden esetben a tájékoztatás közreadójának kell igazolnia, ellenkező értelmezés ugyanis – nem kívánatos módon – a vállalkozások kellő alap nélküli állításai elszaporodásának engedne teret.
- 312.** Az Electro Computer Kereskedelmi Zrt. ellen Vj-6/2007. számon folytatott eljárásban a Versenytanács többek között megállapította, hogy a „Lehet olcsóbban mint máshol!” és „Lehet olcsóbban!” szlogenek azt az üzenetet közvetítették a fogyasztók számára, hogy az adott termékek (televízió, hűtő, tűzhely stb.) az eljárás alá vontnál olcsóbbak, mint más vállalkozások üzleteiben. Ennek megfelelően az eljárás alá vontnak minden egyes Elektro Pont üzletre nézve külön-külön bizonyítania kellett volna, hogy az üzletben a reklámújságok érvényességi ideje alatt olcsóbban lehetett televíziót, hűtőt, tűzhelyt, mosógépet, DVD-t, házimozit, számítógépet és mobiltelefont vásárolni, mint bármely más versenytársnál. Ennek a bizonyításnak valamennyi versenytársra ki kellett volna terjedni. Az eljárás alá vont ilyen bizonyítékokkal nem szolgált, s nem is áll rendelkezésére olyan mechanizmus (piacfigyelés, a versenytársak árainak folyamatos figyelemmel kísérése), amely folyamatosan, minden időszakra szólóan megalapozhatná az állításokat. A reklámújságok esetében kétséges volt, hogy az eljárás alá vont által a reklámújság megjelenésének időpontjában és annak érvényességi ideje alatt alkalmazott, a reklámújságban feltüntetett árak és a versenytársak árai megbízhatóan összevethetők lettek volna.
- 313.** A reklámújságban feltüntetett árak meghatározásakor az eljárás alá vont előtt nyilvánvalóan jogszerűen nem lehettek ismertek a reklámújság érvényességi ideje alatt a versenytársak (valamennyi versenytárs) által alkalmazandó jövőbeli árak.
- 314.** A Vodafone Magyarország Zrt. 2006 májusában „a legversenyképesebb kártyás tarifa” szlogennel népszerűsítette Vitamax Joker Plusz tarifacsomagját. Ezen túl a reklámkampány szerint a Vodafone tarifái voltak a „legjobbak”, „a ma elérhető legkedvezőbbek”. A Vj-142/2006. számú eljárásban azonban az igazolódott be, hogy a Vodafone díjai 5 időszak-hívásirány kombinációban megegyeznek a Pannon Praktikuméval, két időszak-hívásirány kombiná-

⁴⁴ 1997. évi LVIII. törvény

cióban a Domino díjcsomaggal, hat időszak-hívásirány kombinációban pedig a Domino aktív díjcsomagával, tehát a felsőfokú, piacelsőségi állításnak minősülő jelző használata nem volt megalapozott.

- 315.** Az Aquarius-Aqua Kft. azon magatartását is fogyasztók megtévesztésére alkalmasnak tartotta a Versenytanács, hogy a „Veritas Gold” ásványvizek népszerűsítése során olyan nem bizonyított megállapításokat szerepeltetett, mint a „világ élén” és az ahhoz illő képi megjelenítés, „a legkiválóbb íz-díjas ásványvíz”, illetve „a legkiválóbb íz-díjas magyar ásványvíz”, továbbá a „Legkiválóbb íz minőségi tanúsítvány 2006” (Vj-139/2006).
- 316.** A jogsértés megállapíthatósága szempontjából közömbös, hogy a vállalkozás a kifogásolt állítást miként értelmezi, a közléssel mit szeretett volna kifejezésre juttatni – azokat a fogyasztó szempontjából kell értelmezni. A dm-drogerie markt Kft. a „dm magazin” elnevezésű akciós újságjában a 2006. év során és 2007 januárjában a „minőség a legjobb áron” szlogent alkalmazta. A GVH Versenytanácsa többször kifejtett álláspontja szerint a felsőfokú jelző használata önmagában jogellenes, ha adott áru tekintetében az összehasonlítás tárgyi feltételei hiányoznak. Az ügyben a dm Kft. nem bizonyította, hogy a „dm magazin” adott oldalain szereplő saját márkás termékeinek árai nemcsak a dm üzleteken belül, hanem a versenytársi termékekhez képest is a legalacsonyabbak (Vj-36/2007).

2.2.2. Versenyt korlátozó megállapodások

- 317.** A versenytörvény IV. fejezete szerint minden versenyt korlátozó megállapodás tilos és semmis, hacsak nem esik kivétel alá (csekély jelentőségű, vagy egymástól nem független vállalkozások között jön létre). Ezen kívül a versenyt korlátozó megállapodás mentesülhet is a tilalom alól, ha eleget tesz a törvényben foglalt mentesülési feltételeknek. Ez utóbbi esetben a megállapodásra vagy alkalmazható valamelyik csoportmentességi kormányrendelet, vagy egyedileg teljesíti a tilalom alóli mentesülés versenytörvényben meghatározott feltételeit. A megállapodások mentesüléséhez nem szükséges a GVH döntése, mivel a közösségi versenyjoghhoz hasonlóan a vállalatoknak maguknak kell megítélniük, illetve egy esetleges eljárás esetén bizonyítaniuk, hogy megállapodásuk megfelel a versenytörvény, illetve valamely csoportmentességi rendelet szerinti feltételrendszernek, ezért nem minősül tiltottnak.

- 318.** 2004 májusától, ha egy gazdasági versenykorlátozó megállapodás hatással lehet az Európai Unió tagállamai közötti kereskedelemre, a versenyfelügyeleti eljárást az EK-Szerződés (EKSz.) 81. cikkét közvetlenül alkalmazva, de a magyar eljárási szabályok szerint kell lefolytatni, azaz a GVH az Európai Unió tagállami versenyhatóságaként jár el.⁴⁵
- 319.** A versenyre gyakorolt hatás szempontjából a versenykorlátozó megállapodás minősítésénél külön jelentőséggel bír, hogy a megállapodás versenytársak közötti (horizontális) vagy pedig eladó-vevő közötti (vertikális). A horizontális megállapodások általában közvetlenül a piaci szerkezet megváltoztatását okozzák vagy azzal azonos hatásúak, a vertikális korlátozások pedig a piaca lépési és piaci mobilitási lehetőségekre hathatnak negatívan. Egyes megállapodások nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba annak következtében, hogy mind vertikális, mind horizontális jellemzőkkel bírnak.
- 320.** 2007-ben a Versenytanács összesen 15 ügyben hozott döntést, ebből 12 esetben került sor GVH beavatkozásra.⁴⁶

⁴⁵ Ld. még a 2.1.2 fejezetet (A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció)

⁴⁶ Ebben az ügytípusban a GVH beavatkozás az ügyzáró döntések közül az érdemi jogsértés megállapítását, a szünetelést követően / kötelezettségvállalásra tekintettel történő megszüntetést, illetve a GVH versennyel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vételét (a megállapodás (felek általi) módosítását), ha ez a határozatból kiolvasható, foglalja magában.

321. A GVH beavatkozásával zárult ügyekből hat esetben a Versenytanács összesen 1069 MFt bírságot szabott ki.

322. Négy esetben a csekély fokú jogsértésre, és a jogsértő helyzet megszüntetésének vállalására (a kifogásolt megállapodások megfelelő módosítására) tekintettel a GVH szünetelést rendelt el, amelyet az utóvizsgálat nyomán megszüntetett, vagy az eljárás alá vont kötelezettségvállalására tekintettel megszüntette az eljárást.⁴⁷ Egy esetben az eljárás alá vont – a GVH aggályait figyelembe véve – még az eljárás folyamán megszüntette a kifogásolt magatartást. Két esetben azért szüntette meg a Versenytanács az eljárást, mert a vizsgálat nem tárt fel versenykorlátozó megállapodást. Egy esetben a Versenytanács úgy találta, hogy a szóban forgó megállapodás mentesül a törvényi tilalom alól.

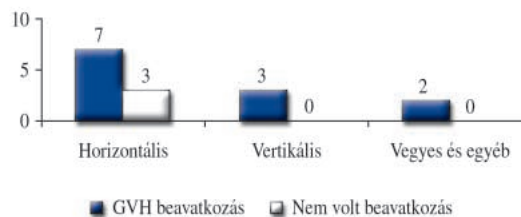
Versenykorlátozó megállapodás – döntés jellege szerint, 2007

323. Az elbírált esetek több mint felénél versenytársak közötti (tíz ügy), három esetben vertikális, míg két ügyben vegyes jellegű megállapodások kerültek elbírálásra. A horizontális esetek többsége (hét eset) igényelt beavatkozást. A három vertikális esetből mindegyiknél szükség volt beavatkozásra, egy esetben a jogszerűtlen megállapodás megtiltásával, két esetben szünetelés elrendelésével a jogsértés kiküszöbölhető volt. A két vegyes jellegű ügyből szintén mindkettő beavatkozást igényelt, s mindkettő a tiltott kategóriába tartozott.

⁴⁷ A kötelezettségvállalás intézményének részletes bemutatását lásd a II. (Eljárások) fejezet bevezetőjében.

Versenykorlátozó megállapodás típusai, 2007

324. 2007 folyamán ebben az ügytípusban öt olyan eljárás zárult le, amelyben megállapítást nyert a tagállamközi kereskedelem érintettsége, így alkalmazásra került az Európai Unió versenykorlátozásokra irányadó joganyaga is. Az öt közösségi jogalapon lefolytatott eljárásból kettő marasztalással zárult (Vj-201/2005, Vj-140/2006), három esetben szünetelést követően (Vj-71/2005, Vj-158/2005), illetve az eljárás alá vont kötelezettségvállalására tekintettel (Vj-60/2006) megszüntetésre került az eljárás.

325. A legjelentősebb esetek ismertetését megelőzően kiemelésre érdemes olyan néhány kérdés, amelyben a Versenytanács a joggyakorlat alakulása szempontjából iránymutató döntést hozott.

326. A valutaváltó piacot érintő, a Northline Kft. és az AND NOW Kft. jogsértő magatartásának megállapításával zárult eljárásban a Versenytanács kimondta, hogy nem csak közvetlenül az árra, hanem az **áralakítást befolyásoló egyéb információkra** vonatkozó megállapodás vagy összehangolt magatartás is sértheti a verseny szabadságát. Azon információcseré, amelynek az a célja vagy hatása, hogy a versenytársak bizonytalan viselkedéséből eredő kockázatokat csökkentse, ellentétes a torzulásmentes verseny követelményével. Ha egy vállalkozás rendszeresen megküldi aznapra alkalmazni tervezett árait versenytársának, az két szempontból is jogsértőnek minősül: egyrészt eszköze lehet egy klasszikus árkartell működtetésének, másrészt ennek bizonyítottsága hiányában is alkalmas a független árképzési döntések meghozatalának befolyásolására (Vj-83/2005).

327. A lapterjesztési piacokat érintő **meg nem támadási megállapodás** értékelésekor a Versenytanács hangsúlyozta, hogy egy megállapodás versenyjogi megítélésekor közömbös, hogy azt a felek utólag a megállapodás lényeges vagy lényegtelen részének, kógens vagy nem kógens szabálynak nevezik, illetve annak megszegéséhez fűződnek-e szankciók vagy sem. Nem hivatkozhatnak az akaratgyezés hiányára azzal sem, hogy a másik piacára történő belé-

péstől való tartózkodás csak a létező helyzet rögzítése, illetve egyoldalú tájékoztatás volt. Egy szerződésben foglalt egyoldalú nyilatkozat – különösen, ha mindkét szerződő fél hasonló tartalommal teszi meg, illetve a nyilatkozat megtételéért cserébe az egyik fél pénzügyi kedvezményben részesül – versenyjogi szempontból megállapodásnak minősül. A meg nem támadási megállapodások versenykorlátozásra való alkalmassága és lehetséges hatásai kapcsán megállapítható, hogy a vállalkozásokat jobb teljesítményre ösztönző kockázatok egyik fontos eleme, hogy nem ismerik a tényleges piaci szereplők és a lehetséges belépők szándékait, terveit. A potenciális versenytársak közötti, arra irányuló egyeztetés, hogy mikortól vagy éppen meddig nem lépnek be egymás hagyományos piacaira, a spontán piaci folyamatok versenyjog-ellenes önérdékű szabályozását jelenti. A Versenytanács az ügyben szükségesnek tartotta leszögezni azt is, hogy a másik piacának meg nem támadására irányuló megállapodás is piacfelosztásnak minősül (Vj-140/2006).

328. Továbbra is kiemelt ügycsoportot képeztek a tiltott és tiltott legkeményebb versenykorlátozást (ármeghatározás, piacfelosztás, kvóta meghatározás) megvalósító, **pályázatakat érintő ajánlattevők közötti összejátszások**, noha – a korábbi évektől eltérően – 2007-ben a legmagasabb összegű bírságot nem ilyen jellegű ügyben szabta ki a hivatal. A titkosan megvalósított „kökemény” versenykorlátozó megállapodások felderítésének egyik fontos eszköze jelent, hogy a GVH vizsgálói – bírói engedéllyel – **előzetes értesítés nélkül kutatást** („hajnali rajtaütést”) hajthatnak végre vállalati és más helyszíneken, amelynek köszönhetően a jogsértést alátámasztó közvetlen bizonyítékok is előkerülhetnek. A 2007. évben lezárt kartellügyekben is rajtaütésszerű helyszíni vizsgálat során beszerzett írásos dokumentumok segítettek a bizonyítást, amelyek között közbeszerzési és egyéb versenytárgyalás keretében megvalósított jogellenes versenytársi együttműködések egyaránt szerepelnek. A „kökemény” versenykorlátozások felderítésének másik fontos, a kartellezésben érintett vállalkozások versenyhatósággal való együttműködésére építő eszköze, az **engedékenységi politika** 2007-ben lezárt ügyben egy ízben került alkalmazásra.

329. A legnagyobb összegű versenyfelügyeleti bírság, összesen 936 MFt a **Magyar Posta Zrt.** (Posta) és a **Magyar Lapterjesztő Zrt.** (Lapker) piacfelosztó megállapodása miatt került kiszabásra 2007-ben.

330. Az eljárásban vizsgált megállapodás a lapterjesztés két, egymáshoz szorosan kapcsolódó piacát érintette: az árus és az előfizetési lapterjesztés piacát. Az előbbi a lapok kiskereskedelmi egységeiben (újságárusoknál, boltokban, benzinkutaknál) történő értékesítését, az utóbbi a lapok előfizetők részére történő házhoz kézbesítését jelenti. 1998-ig mindkét feladatot a Posta végezte el, ebben az évben azonban a Posta regionális újságterjesztő vállalkozásait eladta a francia érdekeltségű Lapkernek, így az újságoknak a nyomdától a kiskereskedelmi egységekhez történő eljuttatása és a kiskereskedelmi lapárúsító hálózat működtetése a Lapker feladata lett. A Posta ugyanakkor saját hálózatában kiskereskedőként továbbra is értékesített lapokat és megtartotta az előfizetési lapterjesztést, így az országos napilapok és a különféle magazinok terjesztését egészen 2007 elejéig, a MédiaLog Zrt. piacra lépéséig a Magyar Posta végezte.

331. Először az 1998 és 2001 között hatályos, a Posta regionális újságterjesztő cégeinek privatizációja kapcsán kötött megállapodásban szerepelt, hogy a Posta nem törekszik arra, hogy ő juttassa el a lapokat a nyomdából a kiskereskedőkhöz, vagyis nem lép be a nagykereskedelmi árus piacra. Ezen megállapodás lejártakor a Lapker és a Posta az 1998-ban kialakult erőviszonyok – kölcsönös érdekeken alapuló – konzerválására újabb megállapodást kötött. A 2002 és 2007 közötti időszakra szóló együttműködési megállapodásban a Posta a nagykereskedelmi piactól való tartózkodása révén érte el, hogy a postahivatalokban eladott lapok fejében a Lapkertől, mint nagykereskedőtől kapott jutaléka 13-ról 23,5 százalékra nőjön. Az egyezség 2003. januártól hatályos módosítása során végül a Lapker is vállalta, hogy nem kapcsolódik be a Posta felségterületének számító előfizetési lapterjesztésbe. A meg nem támadási megállapodás kapcsán ekkor a Magyar Posta piacszerzési díjként egyszeri 260 MFt összegű ellentételezésben részesült annak fejében, hogy újabb 5 évig nem rontja a Lapker üzletét.

332. A meg nem támadási megállapodást a Versenytanács piacfelosztó jellegűnek minősítette, amely nemcsak alkalmas volt a verseny korlátozására, hanem amelynek megkötése során – mint azt a konkurencia-teremtéstől való tartózkodást hangsúlyozó tárgyalási jegyzőkönyvek, emlékeztetők is jelzik – a feleket egyértelműen versenyellenes célzat is vezette. A megállapodás mindkét fél esetében a legnagyobb, legreálisabb potenciális versenytárs távoltartását célozta, illetve ezzel az eredménnyel járt (megszilárdította a piacon a mesterségesen alakított versenyfeltételeket).

- 333.** A versenykorlátozó megállapodás tilalom alóli mentesülésére ebben az esetben a Versenytanács nem látott lehetőséget, hiszen a kölcsönös önkorlátozás nem járt olyan előnyökkel, amelyekből a fogyasztók kellő mértékben részesedtek volna. A Versenytanács szerint az önkorlátozás az el nem adott újságok visszagyűjtésére szolgáló remittenda rendszer fenntartásához sem volt nélkülözhetetlen. A Posta nagykereskedőként való megjelenése a Versenytanács véleménye szerint nem ásta volna alá a kialakult terjesztési szokásokat, amennyiben egy árust egy adott lappal továbbra is csak egy nagykereskedő látott volna el, a két kizárólagos szereplő azon vállalása, hogy egymás piacának megtámadásától tartózkodnak, a két érintett piacon a verseny teljes kizárását jelentette.
- 334.** A Versenytanács az ügyben a versenytörvény 11. §-ának megsértése mellett a 2004. május 1. utáni időszakra az EKSz. 81. cikkének megsértését is kimondta, mivel a vizsgált magatartás tartalma és az országos kiterjedésű érintett piacok miatt a megállapodás közvetve hatást gyakorolhat a tagállamok közötti kereskedelemre. Az ilyen versenyellenes megállapodások ugyanis a közös piac nemzeti piacokra történő széttagozását eredményezik és – az ezzel a folyamattal együtt járó – eltérő piaci viszonyokat hoznak létre vagy erősítenek meg, ami ellentétes az EKSz.-nek a közös piacon megvalósuló szabad és torzítás-tól mentes versenyre vonatkozó célkitűzésével.
- 335.** Mindezek miatt a Versenytanács a Postára és a Lapkerre egyaránt 468 MFt bírságot szabott ki. A bírság összegének meghatározásakor a Versenytanács tekintetbe vette, hogy a megállapodás a verseny durva kizárását célozta, több évig volt életben és tényleges piaci hatással bírt. Súlyosító körülményként értékelte, hogy az érintett szereplők saját piacaikon lényegében egyeduralmat élveztek, így tisztában kellett lenniük azzal, hogy megállapodásuk korlátozza a versenyt. A Versenytanács ugyanakkor figyelembe vette azt is, hogy a felek 2005 végétől komoly, egymással is tudatosított szándékkal álltak elő az egyezség felbontása érdekében, ami lényegében a jogsértés tényleges hatásának hosszát a megállapodás módosításában előirányzott öt év helyett háromra rövidítette le (Vj-140/2006).
- 336.** Közbeszerzési eljárásban tanúsított ajánlattevői összejátszást leplezett le a GVH a marcali Hétszínvirág Iskola rekonstrukciójára kiírt beszerzés kapcsán. A Hétszínvirág Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézet 2005-ben nyílt közbeszerzési eljárást hirdetett az iskolaépület felújítására és bővítésére. A nyertes fővállalkozó és a megrendelő között kialakult viták miatt a kivitelezés 2006 januárjában félbeszakadt, majd az általános iskola újabb, egyszerűsített közbeszerzési eljárást indított a megkezdett beruházás befejezésére. A Hétszínvirág Iskola a 2006 áprilisában közzétett kiírással egy időben három ajánlattevőnek küldött ajánlattételi felhívást: a **BAU ART Marcali Építész Iroda Bt.-nek**, az **Ormai Építési Szerelési Vállalkozás Kft.-nek** és a **Noa Építőipari és Beruházó Kft.-nek**. Utóbbi az eredeti közbeszerzési eljárásban is pályázott, akkor sikertelenül.
- 337.** A vállalkozások az iskolaigazgatótól kapott tájékoztatás révén a közbeszerzési eljárásra történt meghívást megelőzően is rendelkeztek információval a várható kiírásról. Ennek következtében az eljárás alá vontak már a pályázat kiírása előtt folytattak tárgyalásokat a kivitelezés érdekében történő együttműködésről. Ennek keretében a Noa Kft. székhelyén – az ott működő költségvetési tervező program segítségével – mindhárom vállalkozás számára egy-egy különálló ajánlattételi dokumentációt készítettek, amelyet a vállalkozások e-mailben megküldtek, illetve átadtak egymás részére. Az azonos helyen és gépen készült pályázatok előkészítése során mindhárom vállalkozás ismertette egymás előtt árait és pályázati feltételeit. Az eljárás alá vontak között a pályázat kiírását követően is folytatódott az együttműködés, amikor a versenyzés szokásai szerint az egymással ellentétes érdekű versenytársak jogszerűen már nem működhetnek együtt. A megküldött dokumentációkat az azt átvevő versenytárs vállalkozások ugyanis változtatás nélkül nyújtották be a kiírásban megadott határidőre. A pályázat nyertese a Noa Kft., a projekt felelős műszaki vezetője a BAU ART Bt.-vel azonos tulajdonosi érdekltségbe tartozó Agora Mérnöki Bt. lett.
- 338.** A versenyfelügyeleti eljárásban a Versenytanács bizonyítottan látta, hogy az eljárás alá vontak a Hétszínvirág Iskola által kiírt közbeszerzéses tender kapcsán versenyt korlátozó magatartást tanúsítottak az ajánlatok egyeztetése, az ajánlati árak meghatározása során. Tekintettel arra, hogy az eljárás alá vont cégeken kívül más vállalkozás nem vett részt a pályázaton, így az összehangolt magatartás a verseny teljes kizárásával járt. Magatartásuk a Noa Kft. pályázati nyertességének elősegítését szolgálta. Ennek kapcsán a Versenytanács felhívta a figyelmet arra, hogy a versenykorlátozó megállapodás létrejöttének megállapításához nem szükséges az, hogy utóbb – bizonyíthatóan – részesüljenek a haszonból a pályázatban induló, de ott nem nyerő más vállalkozások. Másrészt, a Versenytanács szerint a pályázati eredményben való részesülés abban az esetben is megállapítható, ha formálisan ugyan nem a pályázatban induló vállalkozás részesül a pályázat eredményéből, hanem – mint jelen esetben is – a tulajdonosi kör szempontjából azonos érdekltséggel bíró vállalkozás.

339. A hivatal a BAU ART Bt.-vel és az Ormai Kft.-vel szemben egyaránt 850.000 Ft, a Noa Kft.-vel szemben 1,7 MFt versenyfelügyeleti bírságot szabott ki. Tekintettel arra, hogy 2005. szeptember 1-je óta a Büntető Törvénykönyv⁴⁸ is büntetni rendeli közbeszerzési és koncessziós eljárásban versenyt korlátozó megállapodás megkötését, a GVH feljelentést tett a büntető hatóságok felé, hogy a versenyfelügyeleti szankciók mellett kivizsgálásra kerüljön a cselekmény büntetőjogi vonzata is (Vj-66/2006).
340. Szintén közbeszerzéshez kapcsolódó, vertikális versenykorlátozó megállapodást tárt fel a GVH az engedékenységi politika alkalmazásával.
341. A Fővárosi Önkormányzat a Bajcsy Zsilinszky úti kórház rekonstrukciójának részeként 2005 augusztusában, illetve decemberében három ütemből álló, nyílt közbeszerzési eljárást írt ki meghatározott gyógyászati eszközök beszerzésére mintegy hárommilliárd forint értékben. Mindhárom ütem esetében a pályázók csak minden tételre vonatkozó egységes ajánlatot adhattak be, egy-egy termékre (vagy termék-körre) vonatkozó részajánlatok beadására nem volt mód.
342. A pályázatot mindhárom ütem esetében a **Kortex Mérnöki Iroda Kft.** nyerte, alvállalkozóként bevonva az endoszkópiai eszközöket és kiegészítőket szállító **Olympus Hungary Kft.-t.** Az Olympus Kft. által szállított termékek értéke a Kortex Kft. ajánlati árának (és így a beszerzésnek) nem jelentéktelen hányadát tette ki. A Kortex Kft. mellett csak a III. ütem esetén pályázott más vállalkozás. Az utóbbi formai okok miatt érvénytelennek bizonyult versenytárs ajánlat csekély mértékben ugyan (0,4 százalékkal), de alacsonyabb volt, mint a Kortex Kft. ajánlata.
343. 2005 szeptemberében a Kortex Kft. és az Olympus Kft. együttműködési megállapodást kötött a kórház-rekonstrukciós pályázat már kiírt I. ütemének, illetve további két ütemének lebonyolítása kapcsán, miszerint a Kortex Kft. vállalja, hogy a megállapodásban rögzített (a kórházi beszerzés tárgyát képező) endoszkópiai termékeket kizárólag az Olympus Kft.-től szerzi be, az Olympus Kft. pedig vállalta, hogy ezen termékeket kizárólag a Kortex Kft. részére szállítja (más vállalkozással a pályázat kapcsán nem lép szerződéses viszonyba).
344. A Kortex Kft. megállapodásban tett vállalása korlátozhatta az adott termékek értékesítői közötti versenyt, mert az Olympus Kft. versenytársai számára egy lehetséges vevő kiesett. Másrészt, az Olympus Kft. elköteleződése az adott termékeket felhasználók (beszerzők) közötti versenyt korlátozhatta, mert a Kortex Kft. versenytársai számára egy lehetséges eladó a pályázathoz kapcsolódóan és a teljes piacon egyaránt kiesett, vagyis a Kortex Kft.-n kívül más pályázók nem vagy csak korlátozottan tudtak hozzájutni olyan árukhoz, amelyek nélkülözhetetlenek az adott pályázaton való induláshoz. A pályázati kiírásban szerepeltetett műszaki paramétereknek ugyanis teljes egészében az I. ütem esetében az Olympus Kft. által forgalmazott endoszkópiai termékeken kívül csak egy gyártó termékei, míg a II. és III. ütem esetében kizárólag az Olympus termékek feleltek meg.
345. A Versenytanács megállapította, hogy az együttműködési megállapodásban tett vállalások versenykorlátozó hatást fejthetnek ki, így a versenytörvény szerint jogsértőnek minősülnek, az eljárásban az I. ütemre nézve bizonyítást nyert helyettesíthetőségre és a piaci részesedésekre figyelemmel vizsgálta azonban azt is, hogy fennáll-e a kikötések csekély jelentősége vagy – más körülményekkel együttesen – a tilalom alóli mentesülés lehetősége. Ennek eredményeként a megállapodást a pályázat I. ütemére vonatkozóan, valamint a Kortex Kft. kizárólagos beszerzésre tett vállalását a további két ütem esetében is csekély jelentőségűnek tekintette.
346. Jogsértőnek bizonyult viszont a felek között létrejött azon megállapodás, miszerint a közbeszerzési eljárás II. és III. üteméhez az Olympus Kft. kizárólag a Kortex Kft. részére szállít endoszkópiai termékeket. A kizárólagos szállítási kikötéssel a megállapodást kötő felek a verseny korlátozása révén befolyásolhatták a pályázat lefolyását, kimenetelét. A kizárólagos szállításra vonatkozó vállalás az Olympus Kft. 30 %-ot meghaladó érintett piaci részesedése miatt nem eshetett sem csoportmentesség alá, illetve, mivel abból fogyasztói előny nem vezethető le, egyedileg sem mentesülhetett a tilalom alól.

⁴⁸ A Btk. 296/B. § (1) bekezdése értelmében „Aki a közbeszerzési eljárás, illetve a koncesszióköteles tevékenységre vonatkozóan kiírt nyílt vagy zártkörű pályázat eredményének befolyásolása érdekében az árak (díjak), illetőleg egyéb szerződési feltételek rögzítésére, illetve a piac felosztására irányuló megállapodást köt, vagy más összehangolt magatartást tanúsít, és ezzel a versenyt korlátozza, büntetést követ el, és öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.” A (2) bekezdés alapján „Az (1) bekezdés szerint büntetendő az is, aki a közbeszerzési eljárás, illetve a koncesszióköteles tevékenységre vonatkozóan kiírt nyílt vagy zártkörű pályázat eredményének befolyásolása érdekében a vállalkozások társadalmi szervezeté, a köztestület, az egyesülés és más hasonló szervezet olyan döntésének a meghozatalában vesz részt, amely a versenyt korlátozza.”

347. A Versenytanács a Kortex Kft.-re 77 MFt versenyfelügyeleti bírságot szabott ki. Az Olympus Kft. esetében a Versenytanács az engedékenységi politika⁴⁹ alkalmazásával a bírság teljes összegét elengedte, mert az Olympus Kft. a GVH számára nem ismert kartellról elsőként szolgáltatott olyan információkat és bizonyítékokat, amelyek alapján a vizsgálat megindítható volt; továbbá megfelelt a közleményben foglalt egyéb feltételeknek is (nem végzett olyan tevékenységet, amellyel más vállalkozásokat a jogsértésben való részvételre és a kartell megállapodás működtetésére kényszerített, az eljárás során teljes körűen és folyamatosan együttműködött a hivatallal, valamint a kartellbeli tevékenységét a bizonyítékok átadását követően megszüntette). E körben a Versenytanács felhívta a figyelmet arra, hogy annak ellenére alkalmazhatónak és alkalmazandónak ítélte a megállapodásra a hivatal engedékenységi politikáját, hogy az csak a kartellekre vonatkozik, amely alatt a nemzetközi és a magyar versenyjogi gyakorlat is a versenytársak közötti – és nem a vertikális – titkos megállapodásokat érti. Amellett, hogy a jobbiztonság súlyos sérelmét jelentette volna a GVH közleményében foglaltaktól az eljárás alá vont vállalkozás terhére történő eltérés, a szóban forgó megállapodás – annak alapvetően titkos jellegét, továbbá lehetséges és tényleges következményeit tekintve – olyan megállapodásnak minősült, amelyre vonatkozó engedékenységi kérelem befogadása összhangban állt a közlemény céljaival. Ebből azonban értelemszerűen nem következik az, hogy a közleményt általában indokolt lenne alkalmazni a vertikális megállapodásokra (Vj-81/2006).
348. Nemzetközi szinten is egyre inkább a versenyhatóságok érdeklődési körébe kerülnek a **továbbeladási ár meghatározásával⁵⁰ kapcsolatos ügyek**. A Vj-26/2006. sz. eljárás az első komolyan szankcionált ilyen típusú jogsértés a GVH gyakorlatában.
349. Az ügyben a hivatal azt vizsgálta, hogy a GPS készülékek piacán a Magyarországon piacvezető Garmin készülékeket hivatalosan kis- és nagykereskedőként is forgalmazó **Navi-Gate Kft.**, valamint a termékeket kiskereskedelmi forgalomban értékesítő viszonteladók között versenykorlátozó megállapodás jött-e létre a Garmin termékek kiskereskedelmi árára vonatkozóan. A GVH később kiterjesztette a vizsgálatot az I-Go navigációs szoftverek értékesítésére kötött viszonteladói szerződésekre is. A gépkocsi navigá-

ciós berendezések nagy részét a navigációs célszámítógépek (PNA-k, ilyen a Garmin nevű termék) és a GPS-képes kézi számítógépek (PDA-k, amelyekre külön navigációs szoftver telepítése szükséges, ilyen szoftver az I-Go is) teszik ki.

350. Az eljárás során bizonyítást nyert, hogy a Navi-Gate Kft. által az I-Go és Garmin termékekre kötött viszonteladói szerződések egyértelműen olyan tartalommal kerültek megfogalmazásra, hogy a termékekre kikötött ajánlott végfelhasználói/fogyasztói árak a valóságban fix árként érvényesültek, mivel az attól való eltérés csak a Navi-Gate Kft. írásbeli beleegyezésével volt lehetséges. A szerződések egy részében egyáltalán nem szerepelt az árak ajánlott jellegére való utalás, így a továbbértékesítő áralkalmazási szabadsága még formális értelemben sem volt tetten érhető bennük. A Garmin szerződések nagy része tartalmazta, hogy a viszonteladók „önhatalmú” árváltoztatása esetén az importőr Navi-Gate Kft. visszavonhatja az érintett disztribútor forgalmazási jogát.
351. A saját célra vásárló, az egyetlen terméket sem vásárló, illetve a szerződés árrögzítést tartalmazó rendelkezéseinek megvalósulásáért aktívan fel nem lépő kereskedőkkel korábban megszüntetésre került az eljárás. Ezt követően a GVH csak az árrögzítés végrehajtásában tevékeny szerepet vállaló viszonteladókat – a Bonver Zrt.-t, a CHS Hungary Kft.-t, a GPS Trade Kft.-t, az EC-CO Kft.-t, az LCP Systems Kft.-t, a Parts Center Kft.-t, a WorldGate Kft.-t és az RRC Hungary Kft.-t – valamint az árrögzítő klauzula érdemi létrehozóját a Navi-Gate Kft.-t, az I-Go szoftverek tekintetében pedig az értékesítési lánc tetején álló termékfejlesztőt, a Nav N Go Kft.-t szerepeltette az eljárásban.
352. A GVH a rendelkezésére álló viszonteladói szerződések, a viszonteladókkal folytatott levelezések, e-mail váltások és egyéb bizonyítékok alapján arra a következtetésre jutott, hogy a szerződésekben szereplő végfelhasználói ármegkötések a gazdasági verseny korlátozására alkalmasak. A szerződések „Ár, árváltoztatás, árkedvezmények, akciók” részének tartalma önmagában alkalmas volt az érintett piacon a gazdasági verseny korlátozására, mert polgári jogilag kikényszeríthető szerződések alapján arra ösztönözte a viszonteladó partnereket, hogy ne folytassanak egymással árversenyt a termékek nagy- és kiskereskedelmi értékesítésének szegmensében. Az importőr által történő végfelhasználói ármeghatározás alkalmas arra, hogy a vertikum különböző szintjein korlátozza, ellenőrzés alatt tartsa a viszonteladók közötti árversenyt, amely súlyos versenykorlátozásnak minősül és nem szolgálja sem rövid-, sem

⁴⁸ A Gazdasági Versenyhivatal elnökének és a Versenytanács elnökének a kartellek feltárását segítő engedékenységi politika alkalmazásáról szóló 1/2003. számú közleménye

⁵⁰ retail price maintenance (RPM)

hosszútávon a fogyasztói jólétet, hiszen teljes mértékben háttérbe szorítja a termelési, forgalmazási hatékonyság szempontjait.

- 353.** A jogsértés kiterjedt piaci hatás kiváltására való alkalmosságát igazolja az a körülmény is, hogy a Navi-Gate Kft. egyes viszonteladói olyan további dealerszerződéseket kötöttek, amelyekkel a Navi-Gate Kft. által meghatározott Garmin árakat továbbközvetítették a dealerek irányába, vagyis a káros piaci láncreakció végigvonult a teljes vertikumon. Emellett a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a Navi-Gate Kft. és partnerei közül többen folyamatosan figyelemmel kísérték a végfelhasználói árak tényleges alakulását és figyelmeztették a kiadott árlistától eltérő partnereket az ártartásra. A forgalmazási szerződéseknél alkalmazott árrögzítés a márkán belüli, azaz az adott márkát értékesítő kereskedők közötti árverseny kizárását, korlátozását célozta. Az árrögzítésnek ugyanakkor horizontális hatása is lehetett, mivel a Navi-Gate Kft. kiskereskedőket és fogyasztókat is kiszolgál, azaz versenyez a vele szerződést kötő viszonteladókkal.
- 354.** Határozatában a Versenytanács megállapította, hogy mind a kézi számítógépeken futó navigációs szoftverek, mind az autós navigációs készülékek piaci szegmensében az eljárás alá vont vállalkozások piaci részesedése kétségtelenül meghaladja a 10 %-ot, ezért a vizsgált árrögzítő megállapodások és gyakorlat nem minősülhet csekély jelentőségűnek. A csekély jelentőség ellen szóló további érv volt, hogy az eredendően vertikális, forgalmazási megállapodás horizontális, azaz versenytársak közötti árkorlátozással is járt. Hasonló okok miatt a megállapodások a csoportmentesség kedvezményében sem részesülhettek, továbbá az eljárás alá vont vállalkozások nem tudták bizonyítani azt sem, hogy a versenykorlátozó megállapodás teljesítésére az egyedi mentesüléshez szükséges feltételeket.
- 355.** A Versenytanács a Navi-Gate Kft.-vel szemben 43 MFt bírságot szabott ki, a többi eljárás alá vont vállalkozás esetében, tekintettel a jogsértésben játszott kevésbé meghatározó szerepükre, mellőzte a bírságot.
- 356.** A GVH hosszú ideje kiemelt feladatai között végzi a **szakmai kamarák etikai tevékenységének versenyjogi értékelését**. Az 1990-es évek második felében számos korábban alakult szakmai szövetség kapott felhatalmazást az újjászerveződésre, s alakította ki státuszszabályait köztestületi keretek között. A versenytörvény 1997. január 1-jei hatályba lépését követően vált lehetővé a GVH számára, hogy a versenyt korlátozó megállapodások tilalmára

vonatkozó rendelkezések alapján vizsgálja, e köztestületi döntések alkalmasak-e versenykorlátozó módon befolyásolni tagjaik tevékenységét.

- 357.** Ennek megfelelően a GVH 1997-től kezdődően számos szakmai kamara etikai szabályzatát vizsgálta versenyfelügyeleti eljárás keretében. A szakmai kamarák ellen folytatott eljárások rendeltetése egyrészt annak tudatosítása volt, hogy a versenyjog hatálya kiterjed az ilyen szervezetek tevékenységére, másrészt hogy az észlelt jogsértéseket megszüntessék. Az ügyek jelentős része önkéntes jogkövetés vállalásával, így a versenykorlátozónak ítélt rendelkezések megváltoztatásával, kiiktatásával, azaz az eljárás megszüntetésével zárult.⁵¹ Azokban az esetekben, ahol súlyosabb versenykorlátozást tárt fel a hivatal (pl. árkartellre törekvés), a marasztalás és a jogsértés folytatásától való eltiltás mellett bírság kiszabására is sor került.⁵² E célkitűzéseivel összhangban a GVH 2007-ben is folytatta a szakmai szolgáltatások működése felett gyakorolt versenyfelügyeleti tevékenységét, és átfogó tényfeltárást tartott a szakmai kamarák körében a fennmaradt vagy új versenykorlátozások felülvizsgálatára.
- 358.** Elmarasztalta a GVH a **Magyar Építész Kamarát** az Etikai-fegyelmi Szabályzatnak, valamint a Díjszámítási Szabályzatnak az építészek közötti (ár)verseny korlátozását szolgáló, 2003. március 1-je és 2005. január 31-e között hatályos egyes rendelkezései miatt. Hasonló fordulatokat tartalmazott, ezért szintén versenykorlátozásra alkalmasnak minősült a – versenyfelügyeleti eljárás lezárásáig el nem fogadott, de a Kamara honlapján közzétett – Versenyszabályzat tervezete is. Ezek miatt a GVH a Kamarát 5 MFt versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte.
- 359.** A Szabályzatok előírásai szerint az építészeknek honorariumuk megállapításakor kötelezően a Díjszabályzatot kellett használniuk, az attól való eltérés nem volt megengedett, amennyiben az építész mégis így járt el, az etikai-fegyelmi eljárást vonhatott maga után. Bár a Díjszabályzat nem mindig határozott meg konkrét díjakat, az alkalmazandó számítási módok (pl. a tervezett létesítmény becsült építési költsége vagy a ráfordított munkaidő) és módszerek (képletek, szorzók) rögzítettsége révén gyakorlatilag köte-

⁵¹ Vj-119/1999 – Magyar Mérnöki Kamara; Vj-136/1999 – Magyar Építész Kamara; Vj-134/1999 – Magyar Gyógyszerész Kamara

⁵² Vj-148/1998 – Magyar Könyvvizsgálói Kamara; Vj-137/1999, Vj-45/2001 – Magyar Orvosi Kamara; Vj-1/1999 – Magyar Állatorvosi Kamara; Vj-180/2004 – Magyar Ügyvédi Kamara; Vj-16/2005 – Magyar Könyvvizsgáló Kamara

lező minimumárakat szabott. Ezt a célt maga a Díjszabályzat is rögzítette: a Kamara szerint csak a Díjszabályzat alapján megállapított árak méltányosak és ésszerűek, illetve nyújtanak értékarányos fedezetet a munka elvárható gondossággal történő elvégzésére, a szerzői díjakra és a költségekre. A Kamara a díjszabályozás szükségességének indokát a szolgáltatás minőségének védelmében, valamint a megrendelő megfelelő tájékoztatásában jelölte meg.

- 360.** Nem esnek a versenykorlátozó megállapodásokra vonatkozó tilalom alá azok a szükségszerűen bizonyos mértékű versenykorlátozással járó szakmai szabályok, foglalkozási alapelvek, amelyekről a szabályt alkotó (döntéshozó) szakmai szervezet, testület ésszerűen gondolhatta, hogy betartásuk (illetve az ennek érdekében előírt magatartás) elengedhetetlenül szükséges valamely méltányolható, közérdeken alapuló szabályozási cél eléréséhez.⁵³ A közérdekű célra való hivatkozás nem ad ugyanakkor automatikus mentességet az adott szakmai szolgáltatás etikai szabályainak egészére nézve, minden esetben konkrét vizsgálatot igényel az elérni kívánt cél, a korlátozás indokoltsága és arányossága. Hozzá kell tenni, ilyen esetben nem a versenyhez kapcsolódó szempont érvényre juttatásáról van szó, mivel a versenykorlátozó hatásokkal szembeállítható versenyelőnyök mérlegelése a versenykorlátozó megállapodások tilalom alóli mentesülésére irányadó rendelkezések szerint történik.
- 361.** Az építészeti szolgáltatások esetében ilyen közérdekként azonosítható például az építészeti tervezés, az épületek minőségének biztosítása; a minőségi követelményekhez kapcsolódóan a (köz)biztonság fenntartása; továbbá az épületeknek a környezetbe történő harmonikus beilleszkedése; a természeti és kulturális örökség megóvása. A versenyfelügyeleti eljárás során a Kamara nem tudott konkrétan megjelölni olyan foglalkozási alapelvet, amelyek ezen közérdekű célok elérését szolgálják és egyidejűleg maradéktalan betartásuk indokolja az árak rögzítését.
- 362.** A GVH rámutatott, a piaci fogyasztók (megrendelők) tájékoztatásának egyszerűbb vagy hatékonyabb módja is elképzelhető, mint a díjszámítási szabályzatok közzététele, másfelől a segítségükkel kialakított árak minimumárként kezelése nem jelent feltétlenül megoldást a gyenge minőségű szolgáltatásokra, megalapozatlan ajánlatokra (ráadá-

sul nem küszöböli ki azt a pénzügyi ösztönzést sem, hogy a szolgáltatók csökkentsék a minőséget és a költségeket). Több olyan mechanizmussal is biztosítható a minőség és a fogyasztók védelme, amelyek kevésbé korlátozzák a versenyt: így az árrögzítés helyett a nem megfelelő színvonalon szolgáltató építésszek kiszűrése érdekében a szakma gyakorlásához szükséges szigorú feltételek betartásának – a Kamara részéről történő következetes – ellenőrzése alkalmasabb eszköze lehet a minőségvédelemnek. Emellett, a kamarai nyilatkozatokból az is kitűnt, hogy a szabályozásnak legalább ilyen fontos célja volt a verseny korlátozása azáltal, hogy a piacról kiszorulanak, illetve a piacra ne lépjenek be a túlzottan alacsony áron dolgozó építésszek. A Szabályzatok megalkotásával a Kamara a törvényi felhatalmazásának⁵⁴ célját és terjedelmét is túllépte, így a szükséges és okszerű versenykorlátozás határain túlterjeszkedő szabályozást hozott létre.

- 363.** A GVH-val folytatott megbeszéléseket követően, annak érdekében, hogy Szabályzatai megfeleljenek a kamarai törvény felhatalmazásának, valamint a hazai és európai közösségi versenyjogi követelményeknek, a Kamara küldöttgyűlése 2005. február 1-jével módosította az Etikai-fegyelmi, illetve a Díjszámítási Szabályzatot. A módosítás célja az volt, hogy a szabályozás tartalmában olyan előírásokat határozzon meg a tagok számára, amelyek szerint a Kamara építészeti díjszámításra vonatkozó előírásai és szabályzatai csak ajánlásként vehetők figyelembe, és az eltérés lehetősége biztosított. Ugyanakkor a Díjszámítási Szabályzat két bekezdését a Kamara változatlan formában fenntartotta, így ezek kapcsán megállapításra került a jogsértés (Vj-201/2005).
- 364.** Kötelezettségvállalással zárult a **Magyar Gyógyszerész Kamara** Etikai Kódexében foglalt, az egyes gyógyszerárak marketing tevékenységét korlátozó szabályok vizsgálatára indult eljárás. A rendelkezések versenyszempontú értékelése során a GVH tekintettel volt a kódex gyakorlati – a Kamara etikai-fegyelmi bizottságainak határozataiban megtestesülő – értelmezésére is. Jóllehet az Etikai Kódex megsértésével kapcsolatos egyedi határozatok sem a versenytörvény, sem a közösségi versenyjog alapján versenyfelügyeleti eljárásban nem bírálhatók el, az ezekben tükröződő alkalmazási (végrehajtási) mód – a rendelkezés megfogalmazásából teljes bizonyossággal ki nem tűnő versenykorlátozó cél felfedésével – segítséget nyújthat az adott rendelkezés valós tartalmának feltárásában. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az adott gyakorlat-

⁵³ A közösségi jogban ez az elv Wouters-kivételként ismeretes, a Holland Ügyvédi Kamara egyik rendeletét vizsgáló ún. Wouters-ügy után (C-309/99 J. C. J. Wouters, J. W. Savelbergh és Price Waterhouse Belastingadviseurs BV kontra Algemene Raad van de Nederlandse Orde van Advocaten [EBHT 2002., I-1577. o]).

⁵⁴ 1996. évi LVIII. törvény 11. § (2) bekezdés

ra alapot adó nem teljesen egyértelmű megfogalmazások elbizonytalaníthatják a szabályzat kötelezettjét, a gyógyszerész magatartása jogszerűsége tekintetében, ami önmagában versenyt korlátozó hatással járhat.

- 365.** A reklám a verseny egyik fontos eleme lehet a gyógyszerészeti tevékenység kapcsán is, ugyanakkor a gyógyszerekkel kapcsolatos marketing (és ezen belül reklám) tevékenység esetében jelentős jogszabályi korlátozások érvényesülnek az egészséghez és a támogatások ésszerű keretei között tartásához fűződő közérdek védelme érdekében. A versenyjog a versenyhez fűződő közérdek védelmére hivatott, amit speciális esetekben más közérdek felülírhat. Ha azonban ezen más közérdek(ek)et a közhatalom más törvényekkel védi, akkor azon versenyjogi alapon nem indokolt túlterjeszkedni. A Versenytanács ezért az Etikai Kódex marketing tevékenységet korlátozó szabályainak értékelésekor abból indult ki, hogy csak azok eshetnek kívül a versenytörvény, illetve az EKSz. hatókörén, amelyek az adott időszaki állami szabályozás szerinti tilalmakat jelentik meg etikai vétségként is.
- 366.** Az eljárás során a Kamara hivatkozott arra, hogy az Etikai Kódexben foglalt (a közérdeket kiterjeszteni hivatott) korlátozások egyebekben ellentétesek az egyes gyógyszerészek egyéni – gazdasági, piaci – érdekével. Ezzel ellentétben a Versenytanács arra mutatott rá, hogy a gyógyszerészek közös érdekeivel (ami a közérdekhez képest mégis „egyéni” érdekek minősül) már nem feltétlenül állnak szemben az Etikai Kódex marketing tevékenységre vonatkozó korlátozásai. Azok ugyanis a meglévő piaci állapotok fennmaradása irányába mutatnak: akadályozhatják a piaci részesedésüket növelni kívánó, hatékonyabb szereplők térnyerését, továbbá csökkentik az új piacra lépők ismertté válásának lehetőségét, ami nyilvánvalóan a gyógyszerészeti piac Etikai Kódexet megalkotó szereplőinek az érdekét szolgálja.
- 367.** A Versenytanács előzetes álláspontjának ismeretében a Kamara vállalta, hogy törli az Etikai Kódexből azt a rendelkezést, amely a forgalomnövelés valamennyi lehetséges eszközére kiterjedő általános – és nem csak a kifejezetten és kizárólag a vonatkozó jogszabályok által tiltott előnyök nyújtására korlátozódó – tilalmat fogalmaz meg a gyógyszerészek (gyógyszertárak) által alkalmazható marketing eszközök tekintetében, illetve amely tiltja a közfinanszírozásban nem részesülő gyógyászati célú termékek értékesítésének ösztönzése érdekében a különböző marketing eszközök alkalmazását. A kötelezettségvállalás kiterjedt arra is, hogy a Kamara a szóban forgó rendelkezéseket azok törlésének a Küldöttközgyűlés általi elfogadásáig sem alkal-

mazza. A vállalások elfogadása során a Versenytanács figyelemmel volt arra, hogy a 2007 elején hatályba lépett új gyógyszertörvény⁵⁵ a gyógyszer támogatotti státuszától, illetve kiadhatóságától függetlenül tiltja a betegeknek a gyógyszervásárlásaikkal kapcsolatban bármilyen ajánlék vagy más ösztönző adását (Vj-60/2006).

- 368.** Összefonódáshoz kapcsolódó versenykorlátozó megállapodás került a GVH látószögébe az **Inform Média Kft.** és a **Tárna Plusz Bt.** (illetve jogelődje, a Futár Plusz Bt.) között létrejött adásvételi szerződés kapcsán.
- 369.** Az Inform Média Kft. Északkelet-Magyarország három megyéjében (Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg) a megyei napilapok kiadójaként működik. Termék-portfoliója emellett magában foglal regionális megjelenésű hetilapokat, hirdetési újságokat, egyéb ingyenes termékeket, valamint on-line portálokat is. Az Inform Média Kft. lapkiadói tevékenységéhez kapcsolódóan nyomdai és terjesztési tevékenységet is végez, elsősorban saját lapkiadói üzletágának a kiszolgálása érdekében. A Tárna Plusz Bt. – korábban érvényes cégneven Futár Plusz Bt. – megvásárlásáig lapkiadással, hirdetésszervezéssel és lapterjesztéssel foglalkozott az Inform Média Kft. által lefedett megyék területén.
- 370.** Az Inform Média Kft. az elmúlt években fokozatosan erősítette piaci jelenlétét az érintett megyékben, és a Tárna Plusz Bt. kiadói jogainak megszerzésén túlmenően számos hasonló tranzakciót hajtott végre. Ezek a tranzakciók méretüknél fogva kívül estek a GVH fúziókontrollján, így a hivatal csak utólagosan szerzett tudomást az Inform Média Kft. Tárna Plusz Bt.-vel szemben alkalmazott versenytilalmi rendelkezéseiről.
- 371.** A Versenytanács ebben az ügyben is utalt arra a következetesen alkalmazott gyakorlatára, miszerint a versenytörvény alapján összefonódásnak minősülő tranzakciók ugyan jellemzően megállapodáson alapulnak, továbbá azok szükségszerűen korlátozzák a gazdasági versenyt (csökken az érintett piacon tevékenykedő vállalkozások száma), tekintettel azonban arra, hogy a VI. fejezet külön szabályokat ad a piaci struktúra tartós változását jelentő, összefonódásnak minősülő „versenykorlátozó megállapodások”-ra, azok nem vonhatók a IV. fejezetének rendelkezései alá még az esetben sem, ha a versenytörvény 24. §-a szerinti nettó árbevételi küszöbszámok alapján az összefonódáshoz nem szükséges a GVH engedélye.

⁵⁵ 2006. évi XCVIII. törvény 15. § (1) bekezdése

372. A versenytörvény az ún. kapcsolódó versenykorlátozásokat az összefonódás szerves részeként kezeli, amiből az is következik, hogy az összefonódáshoz kapcsolódó versenykorlátozások nem esnek a versenytörvény IV. fejezete alá. Kapcsolódó versenykorlátozásként kizárólag olyan versenykorlátozások értékelhetők, amelyek közvetlenül és tartalmilag kapcsolódnak az adott összefonódáshoz, vagyis hiányukban az összefonódás ésszerűen nem is valószínűsíthető meg. A versenyfelügyeleti gyakorlatban tipikusnak tekinthető, hogy a vállalkozás feletti irányítás átengedésével vagy vállalkozásrész átadásával megvalósított összefonódások esetében a felek olyan megállapodást is kötnek, amelyben az eladó (átadó, átengedő) vállalja, hogy meghatározott ideig az átadott eszközökkel, illetve jogok révén előállítható árukat (valamint azt helyettesítő árukat) nem forgalmaz (versenytilalom). A vevő részéről indokolt igény lehet, hogy a piacra történő beilleszkedése idejére bizonyos mértékű védelemmel rendelkezzen az érintett piacon a vállalkozás(rész) eladójának versenyével szemben, biztosítva ezzel maga számára a megvásárolt termelési-értékesítési lehetőség megfelelő szintű hasznosíthatóságát.
373. A GVH Versenytanácsa előzetes álláspontjában jelezte, a vizsgált tranzakció kapcsán kikötött versenykorlátozás mind tárgyát tekintve, mind pedig időbeni és földrajzi hatályát illetően túlterjeszkedik az összefonódással indokolt kereteken. Ennek megfelelően az Inform Média Kft. vállalta, hogy a versenytilalmi rendelkezés időbeli hatálya a három évet nem haladja meg, továbbá – a szerződés megkötésének napjára visszaható hatállyal – a versenytilalmi rendelkezések nem terjednek túl földrajzilag Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, valamint Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén, az áru szempontjából pedig az ingyenes hirdetési újságok kiadói jogain, az ezekkel összefüggő névhasználaton, szerzői jogokon, tárgyi eszközökön és ügyféllisták megszerzésének körén. A GVH Versenytanácsa az Inform Média Kft. kötelezettségvállalását alkalmasnak találta a megállapodás kapcsán felmerülő versenyjogi aggályok megnyugtató rendezésére, így az eljárás megszüntetéséről döntött (Vj-63/2006).
374. Versenyfelügyeleti eljárásban vizsgálta meg a GVH, hogy az **Euronics Kft.** alapítása és működtetése kapcsán felmerülhet-e a versenytörvény versenykorlátozó megállapodások tilalmára, illetve a vállalkozások összefonódásának ellenőrzésére vonatkozó szabályainak a megsértése.
375. A **Vöröskő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.**, az **Elektro-Quality Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.**, valamint a **Bravotech Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** 2001-ben azért alapította meg az Euronics Kft.-t, hogy csatlakozzon az Euronics nemzetközi áruházláncához és kiépítse annak magyarországi hálózatát, kihasználva a közös vállalkozás azon előnyeit, amelyek a közös beszerzésből és marketingből, valamint az egységes kiskereskedelmi arculatból származhatnak. Az alapítók számára az Euronics Kft. biztosítja az egységes fellépést a beszállítókkal szemben, az alapítók üzletei (mint áruházlánc) egységes arculatának kialakítását, a marketing tevékenység, illetve az akciótartás összehangolását, továbbá az Euronics márkanevhez kötődő szolgáltatások (eladó személyzet képzése, házhozszállítás, áruvásárlási hitel lehetőségek) egységes elérhetőségét.
376. Az eljárás során a GVH elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a közös vállalat, az Euronics Kft. alapítása mennyiben tekinthető a versenytörvény szerinti összefonódásnak. A versenytörvény alapján vállalkozások összefonódásának minősül, ha több, egymástól független vállalkozás közösen hoz létre általuk irányított olyan vállalkozást, amely egy önálló vállalkozás valamennyi funkcióját tartósan képes ellátni. Ilyen esetekben, ha az elbírálás alapján a közös vállalat nem teljes funkciójú jellege nyer bizonyítást, a közös vállalkozás értékelését a versenytörvény IV. fejezete alapján kell elvégezni.
377. Azt, hogy egy közös vállalat egy önálló vállalkozás valamennyi funkcióját ellátni képes (ún. teljes funkciójú) közös vállalkozásnak minősüljön, általában kizárja, ha tartósan kizárólag alapítóival áll üzleti kapcsolatban. Az adott esetben minden kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az Euronics Kft. olyan (rész)tevékenységet végez, amelyek kizárólag alapítói számára hasznosíthatók. A Versenytanács rámutatott, elvileg elképzelhető olyan eset, hogy a közös vállalkozás csak működésének kezdeti, piacra való belépésének időszakában hagyatkozik kizárólag az alapítókkal való üzleti kapcsolatra, ez azonban az adott esetben – az Euronics Kft. immár hat éve tartó működésére figyelemmel – kizárható volt. Emellett a Versenytanács az Euronics Kft.-t alapító vállalkozások franchise partnereit sem tekintette olyan önálló piaci szereplőknek, amelyek részére történő szolgáltatásnyújtás megkérdőjelezne azt, hogy az Euronics Kft. nem minősül teljes funkciójú közös vállalkozásnak.
378. Annak vizsgálata során, hogy az Euronics Kft. alapítása alkalmas-e az alapítói közötti verseny – törvénybe ütköző – korlátozására, a Versenytanács arra a következtetésre jutott, hogy az Euronics Kft. tevékenysége mind a beszerzés tekintetében, mind pedig az értékesítés tekintetében megfelel a tilalom alóli mentesülés feltételeinek. A közös

beszerzés és az áruk üzletekbe történő terítésének koordinálása a forgalmazás ésszerűbb megszervezését jelenti, és nyilvánvalóan érzékelhető költségmegtakarítással jár amellet, hogy az Euronics Kft. alapítói – a cég piaci részesedésére és a versenytársak jelentős számára is figyelemmel – kellő mértékű versenykényszer alatt maradtak mind a beszerzés, mind pedig az értékesítés piacain. Az értékesítés tekintetében az egységes akciós árak meghatározása arra tekintettel mentesülhetett a tilalom alól, hogy a versenytársak ármegállapodása egy köztük létrejött szélesebb tartalmú megállapodás részét képezi. Az akciós árak folyamatos biztosítása a műszaki fogyasztási cikkek tekintetében a kiskereskedelmi versenyben elengedhetetlen eszköz, az egységes arculatú Euronics-hálózat pedig lényegében szükségsszerűvé teszi az egységes akciótartási gyakorlatot is (Vj-191/2006).

379. Temetkezési szolgáltatásokkal kapcsolatos eljárások évek óta visszatérő jelleggel szerepelnek a GVH gyakorlatában, jellemzően a (mintegy helyi monopóliumként működő) temetőüzemeltető vállalkozások és a temetkezési szolgáltatók egymás közötti viszonyában felmerülő, gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre utaló magatartásokat vizsgálva. Ilyen jellegű ügyek a 2007-ben lezárt versenyfelügyeleti eljárások közül sem hiányoznak,⁵⁶ emellet azonban az év folyamán két kórházi halotthűtő üzemeltetésével kapcsolatos versenykorlátozó megállapodás is a GVH elé került.

380. A győri **Petz Aladár Megyei Oktató Kórház** két halott-hűtőt működtet, s e hűtők – határozott időre szóló, kizárólagos – üzemeltetésére egy-egy temetkezési tevékenységet is végző vállalkozáscsoportba tartozó céggel, az „**INTERPROFI**” **Kereskedelmi és Egészségügyi Szolgáltató Kft.**-vel, illetve a „**STÁCIÓ-2000**” **Egészségügyi Szolgáltató Kft.**-vel lépett szerződésre. A vállalkozások a Kórházzal kötött szerződéseik révén abba a helyzetbe kerültek, hogy befolyásolhatták (és befolyásolták is) a temetkezési szolgáltatók közötti szabad választást: az INTERPROFI a tőle nem független Pax Aeterna Kft.-nek, míg a STÁCIÓ 2000 a leányvállalatának, a Jószív Kft.-nek közvetítette ki a temetéseket.

381. Általános érvénnyel elmondható, hogy az egymástól nem független vállalkozások valamelyike által kötött megállapodás értékelésekor nemcsak a megállapodást megkötő vállalkozást, hanem valamennyi tőle nem független vállalkozást is figyelembe kell venni, vagyis egy megállapodást azon vállalkozás-csoport egésze szempontjából kell érté-

kelni, amelynek tagja a megállapodást kötő vállalkozás. Így az olyan megállapodások, amelyek olyan vállalkozásoknak biztosítanak halott-hűtő üzemeltetési jogot, amelyekkel egy vállalkozás-csoportba tartozó vállalkozás(ok) jelen van(nak) egy kapcsolódó, adott esetben a temetkezési piacon, mindenképpen magukban hordozzák a versenykorlátozás lehetőségét.

382. A Versenytanács – az ügy összes szereplőjének a társasági jogi kapcsolataira, valamint az időközbeni tulajdonosi változások versenyjog alkalmazására is kiható körülményeire kiterjedő – tényfeltárás eredményeit figyelembe véve határozatában az INTERPROFI és a Megyei Kórház, valamint a STÁCIÓ-2000 és a Megyei Kórház közötti szerződéseket törvénybe ütköző, a temetkezés győri piacán tiltott piacfelosztást eredményező versenykorlátozó megállapodásnak minősítette. Egyben kötelezte a jogsértő vállalkozásokat, hogy a törvénybe ütköző állapotot szüntessék meg oly módon, hogy 2008. január 1-jétől a Kórház a halott-hűtőinek üzemeltetésére csak olyan vállalkozással köthet szerződést, amellyel nem tartozik egy vállalkozáscsoportba temetkezési szolgáltatást végző vállalkozás. Az időközben lefolytatott utóvizsgálat alapján a Kórház – a korábbi szerződések felmondásával és a közbeszerzési eljárás keretében kiválasztott új szolgáltatóval kötött szerződés révén – eleget tett a Versenytanács előírásainak (Vj-94/2006).

2.2.3. Erőfölénnyel való visszaélés

383. A versenytörvény V. fejezete fogalmazza meg az erőfölénnyel való visszaélés tilalmát. Az erőfölénnyel történő visszaélésnek két együttesen teljesülő feltétele van: az erőfölényes helyzet megléte és a visszaélő magatartás. A visszaélés a magatartás természete szerint lehet kizsákmányoló és korlátozó típusú. Kizsákmányoló visszaélésről beszélünk akkor, amikor az erőfölényben levő piaci szereplő a versenyben elérhető eredményhez képest a maga számára csoportosít át előnyöket vevőinek közvetlen kárára (ilyen visszaélés például az indokolatlanul magas árak alkalmazása). Korlátozó visszaélés esetében a piacra lépés megakadályozásának, a versenytársak piacról való eltávolításának vagy a piaci hatalom más piacra történő kiterjesztésének révén sérül a piaci verseny – ez a vevőknek közvetve okoz veszteséget (ilyen magatartás például a szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás). Vannak esetek, amelyek nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba, mivel korlátozó és kizsákmányoló visszaélés együttesen is előfordulhat.

⁵⁶ Ld. még a 2.2.3. (Erőfölénnyel való visszaélés) fejezetet.

384. 2004 májusától, ha egy piaci szereplő erőfölénnyel való visszaélése hatással lehet az Európai Unió tagállamai közötti kereskedelemre, a versenyfelügyeleti eljárást az EK-Szerződés (EKSz.) 82. cikkét közvetlenül alkalmazva, de a magyar eljárási szabályok szerint kell lefolytatni, azaz a GVH az Európai Unió tagállami versenyhatóságaként jár el.⁵⁷ 2007-ben ebben az ügytípusban – határozattal, illetve kötelezettségvállalást tartalmazó végzéssel – nem került lezárásra olyan versenyfelügyeleti eljárás, amelyben megállapítást nyert volna a tagállamközi kereskedelem érintettsége.

385. 2007-ben az erőfölénnyel való visszaélés gyanúja miatt folytatott versenyfelügyeleti eljárásokban 13 versenytanácsí döntés született.

Erőfölénnyel való visszaéléssel kapcsolatos ügyek, 2003–2007

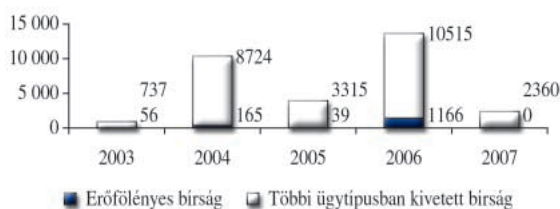

386. Tíz ügy zárult beavatkozással: az eljárás alá vont vállalkozás mindegyik esetben kötelezettséget vállalt arra, hogy magatartását összhangba hozza a versenyjogi előírásokkal, így marasztaló határozat egy ügyben sem született.⁵⁸ Ennek megfelelően a 2007. évi ügyekben bírság kiszabására sem került sor.

Erőfölénnyel való visszaélés – döntés jellege szerint, 2007

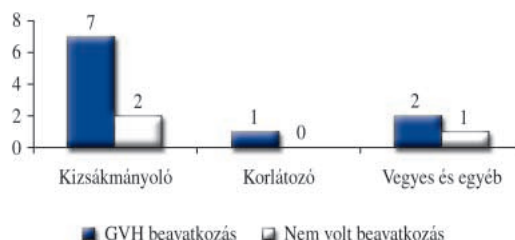

Erőfölényes visszaélés esetén kivetett bírság (Mft), 2003–2007

387. A beavatkozással zárult eljárások közül hét ügyben kizsákmányoló típusú visszaélést lehetett azonosítani, egy esetben korlátozó típusú, két esetben pedig vegyes jellegű (kizsákmányoló és korlátozó) visszaélésre került sor.

Erőfölénnyel való visszaélés típusai, 2007

388. Az egyes ágazatokkal illetően a legjelentősebb esetek ismertetését megelőzően kiemelésre érdemes olyan néhány kérdés, amelyben a Versenytanács a joggyakorlat alakulása szempontjából iránymutató határozatot hozott.

389. A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés két alapesetében, a kizsákmányoló és a versenyt korlátozó magatartások esetében a **versenyhatósági beavatkozás** elengedhetetlen feltétele a fogyasztói érdekek sérelme, amely eltérő módon jelentkezhet.

390. A kizsákmányoló típusú visszaélések – azok jellegéből adódóan – rövidtávon szükségszerűen hátrányosak a fogyasztóknak, ugyanakkor az elkövető vállalkozásnak a kizsákmányolásból fakadó többletjövedelme ösztönözheti új vállalkozásoknak az adott piacra történő belépését, amiből fakadó verseny erősödés hosszabb távon kedvező lehet a fogyasztók részére. Ilyen esetekben ezért a versenyhatóságnak azt kell mérlegelnie, hogy az esetlegesen bekövetkező jövőbeli előny indokolja-e azt, hogy a fogyasztókat az adott időszakban ért hátrány versenyjogi következmények nélkül maradjon.

391. A versenyt korlátozó tartalmú visszaélések közül azok, amelyek a fogyasztóknak nyújtott előnyökön alapulnak, rövidtávon értelemszerűen nem hátrányosak (sőt: kifejezetten előnyösek) a fogyasztók számára. Ugyanakkor, a versenytársak visszaszorulása a verseny csökkenéséhez vezethet, ami hosszabb távon hátrányos a fogyasztóknak. A versenyjogi dilemma az ilyen esetekben lényegében a fenti ellenkezője: milyen feltételek mellett indokolt ver-

⁵⁷ Ld. még a 2.1.2. fejezetet (A közösségi jog alkalmazásával kapcsolatos koordináció)

⁵⁸ A kötelezettségvállalás intézményének részletes bemutatását lásd a II. (Eljárások) fejezet bevezetőjében.

senyjogi eszközökkel elvenni a fogyasztóktól az előnyt azon az alapon, hogy valamikor a jövőben esetleg azt meghaladó hátrányt szenvedhetnek el (Vj-42/2006).

- 392.** A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés gyanúja a 2007. évi ügyek – de még inkább a GVH-hoz érkezett panaszok – között is nem egy esetben **hosszú távú szerződéses kapcsolatok** esetében vetődött fel. A Versenytanács ezért többször visszautalt arra a – már az elvi állásfoglalások között is megjelent – megállapításra, miszerint az a hosszabb távra szóló szerződéseket általában jellemző helyzet, hogy a szerződés esetleges meghíúsulása esetén a szükséglet-kielégítés (értékesítés) más módjának megtalálása kisebb-nagyobb problémát mindkét félnek okozhat, önmagában nem jelent gazdasági erőfölényt egyik fél számára sem. A joggyakorlat egyértelmű abban a tekintetben, hogy a gazdasági erőfölény objektív, a piac szerkezetéből, nem pedig a felek által szabad akaratukból megkötött szerződés egyes rendelkezéseiből levezethető jogi kategória. Ezért a felek közötti tartós szerződéses jogviszony során bekövetkezett vélt vagy valós sérelem esetén nem az elkövetés időpontjában, hanem a szerződés megkötésének időpontjára visszavetítve kell értékelni a gazdasági erőfölényt (Versenytanács elvi állásfoglalásai 22.5. és 22.6.).
- 393.** Az **infokommunikációs piacokat** érintően 2007 folyamán a vezetékes műsorterjesztés (kábeltelevízió szolgáltatás) piacát évek óta visszatérő jelleggel jellemző, a havi előfizetési díjak növelésének túlzott mértékét, valamint a programcsomagok összetételének hátrányos módon történő változtatását kifogásoló panaszok nyomán induló versenyfelügyeleti eljárások mellett – amelyek száma 2007-ben az előző évekhez képest érdemben csökkent – az ún. „csupasz” ADSL ügyek képezték hivatali vizsgálat tárgyát.
- 394.** A **UPC Magyarország Kft.** (Vj-2/2006) és a **FiberNet Kommunikációs Zrt.** (Vj-4/2006) ellen indult eljárások a szolgáltatók 2006. évi ár- és csomagképzését értékelték. Az árképzés tekintetében mindkét ügy azért zárult megszüntetéssel, mert a Versenytanács szerint a vizsgálat elrendelésére okot adó, a törvényben meghatározott körülmények közül a közérdek védelmének szükségessége nem állt fenn. Ennek indoka az volt, hogy a törvénysértés – a Versenytanács gyakorlata szerinti egyértelmű – megállapíthatóságának⁵⁹ hiányában a túlzottan magas árak esetle-

ges megállapítása az eljárás alá vont vállalkozások gazdálkodásának teljes körű átvilágítását igényelte volna. A korábbi versenyfelügyeleti eljárások (pl. a Vj-27/2005. sz. eljárás) tapasztalatai azonban azt mutatták, hogy egy ilyen jellegű átvilágításnak igen jelentős a költség- és időigénye, és annak eredményei alapján is csak viszonylag jelentős (től-ig) határok között ítéltetők meg a díjak. A Versenytanács szerint ezért még jelentős erőforrás-felhasználás mellett is olyan csekély az esélye annak, hogy – a normatív mértéket el nem érő becsült befektetés arányos nyereség mellett – bizonyítható, hogy a vállalkozás előfizetési díjai túlzottan magasak, ami nem áll arányban a közérdek sérelemmel, amit az esetleges jogsértés okozhat. Az UPC 2007. évi díjváltoztatásait értékelő, Vj-23/2007. sz. ügy lényegében ugyanezen okok miatt került megszüntetésre, azzal a kiegészítéssel, hogy UPC esetében egy esetleges további számítás hibahatárát az is növelné, hogy a vállalkozás bevételeinek 40%-a nem kábeltelevíziós tevékenységből származik és a közvetett költségek tevékenységek közötti felosztásának nincs versenyjogi alapon egyértelműen meghatározható és kikényszeríthető módja.

- 395.** Az eljárások megszüntetésére a csomagképzés tekintetében pedig jellemzően azért került sor, mert a vizsgálat során beszerzett bizonyítékok alapján nem volt megállapítható törvénysértés, és az eljárás folytatásáról sem volt várható eredmény.
- 396.** A **ViDaNet Zrt.** (Vj-16/2006) és a **TvNetwork Rt.** (Vj-15/2006) elleni eljárások az ár- és csomagképzés mellett a szolgáltatók általános szerződési feltételeit (ÁSZF) is vizsgálták. A Vidanet-ügy az eljárás alá vont önkéntes vállalásán alapuló kötelezettség előírásával zárult, annak érdekében, hogy a szolgáltató ÁSZF-jét – a műsorcsomagot érintő, jelentős többletköltséggel járó változtatások tekintetében, az érintett előfizetők tájékoztatását és érdekeik érdemi figyelembe vételét érvényre juttatva – a versenyjogi követelményeknek megfelelően módosítsa. A díjmelés és a csomagösszetétel változtatás tekintetében az eljárás megszüntetésre került. A TvNetwork elleni ügyet a Versenytanács a gazdasági erőfölény hiánya miatt szüntette meg, amelyet az Antenna Digital szolgáltatás, valamint az eljárás alá vont szolgáltatási területein működő más kábeltelevíziós szolgáltatók jelenléte és sajátos piaci pozíciója alapozott meg.⁶⁰

⁵⁹ A Versenytanács korábbi határozataiban a 15 százaléknál alacsonyabb, vagy azt csak csekély mértékben meghaladó befektetés arányos nyereség mellett minden esetben megszüntette az eljárást, ami (kimondatlanul ugyan, de) egyben a díjak törvénybe ütközése hiányának megállapítását is jelentette.

⁶⁰ A fent ismertetetteken túlmenően szintén 2007-ben zárultak – megszüntetéssel – a T-Kábel Magyarország Kft. ellen folytatott Vj-29/2007 sz. és a DIGI Távközlési és Szolgáltató Kft. ellen folytatott Vj-119/2007 sz. eljárások, amelyek azért indultak, mert a bíróság új eljárásra kötelezte a GVH-t (a Vj-11/2002., illetve a Vj-88/2003. sz. ügyekben).

- 397.** A GVH 2006 januárjában versenyfelügyeleti eljárásokat indított az **öt magyarországi volt koncessziós vezetékes telefon szolgáltató** (Magyar Telekom Távközlési Nyrt., Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt., Hungarotel Távközlési Zrt., Emitel Távközlési Zrt., Monor Telefon Társaság Rt.) ellen annak vizsgálatára, megsértik-e a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmát azzal, hogy ADSL-alapú szélessávú Internet szolgáltatást csak vezetékes telefon (PSTN) hozzáférési szolgáltatás igénybevétele esetén nyújtanak. A GVH 2006. előtt is kapott az ADSL és a telefon előfizetés összekapcsolását kifogásoló előfizetői jelzéseket, azonban ekkor még megtagadta a versenyfelügyeleti eljárás megindítását, tekintettel arra, hogy a szolgáltatások árazása és ebben a korábbi időszakban érvényes költségszintek mellett az előfizetők tulajdonképpen nem szenvedtek kárt, így a közérdek védelme nem indokolta az eljárás megindítását. Az ADSL szolgáltatás a kezdetekben a telefon előfizetésre épülő prémium szolgáltatásként jelent meg, az ADSL alapját képező előfizetői hurok fenntartásával, működtetésével, karbantartásával kapcsolatos költségeket annak árában a szolgáltatók nem érvényesítették, ezekre ugyanis a vezetékes telefon előfizetési díja biztosította a fedezetet. A 2006. előtti időszakban minden egyes inkumbens szolgáltatónak voltak olyan díjsomagjai, amelyek előfizetési díja alacsonyabb volt, mint az előfizetői hurokkal kapcsolatos indokolt költségek, így az előfizető az árukapcsolással olcsóbban juthatott ADSL szolgáltatáshoz, mintha a vezetékes telefonszolgáltatás nélküli (ún. „csupasz”) ADSL-szolgáltatást kívánt volna – az előfizetői hurokkal kapcsolatos költségeket is fedező, magasabb ár ellenében – igénybe venni. A díjkiegyenlítés fokozatos megvalósulása, az előfizetői díjak növekedése, illetve különösen a hurokátengedés költségalapú díjának csökkenése azonban megváltoztatta ezt a helyzetet és szükségessé tette versenyfelügyeleti eljárás lefolytatását, mivel már nem volt kizárható, hogy a magatartás káros versenyhatásokkal (elsősorban kizsákmányoló hatással) jár.
- 398.** A vizsgálatok lefolytatását követően valamennyi eljárás vont vállalkozás kötelezettséget vállalt arra, hogy – megfelelő tartalommal és viszonylag rövid (felkészültségüktől függően 2007. május és szeptember közötti) határidővel – bevezeti a „csupasz” ADSL szolgáltatást. A Versenytanács úgy ítélte meg, hogy az eljárás vont vállalkozások a kötelezettség vállalásával – az árukapcsolást megszüntetve – a magatartásukat összhangba hozzák a versenytörvény rendelkezéseivel és az esetlegesen jogsértő magatartás viszonylag rövid határidejű megszűnése következtében a közérdek hatékony védelme e módon is biztosítható, így a vállalások kötelezettségként történő előírása mellett az eljárást mind az öt vállalkozással szemben megszüntette. A vállalások értelmében a fogyasztók a szolgáltatók által vállalt időponttól dönthetnek arról, hogy a vezetékes telefontal együtt igénybe vett ADSL szolgáltatás helyett, az ezek együttes díjánál olcsóbb, de a kapcsolt ADSL terméknél az indokolt mértékben magasabb díjú „csupasz” ADSL szolgáltatást veszik igénybe. A váltás lehetősége a hűségkedvezményrel kínált ADSL szolgáltatások igénybevevőit jellemzően csak az elkötelezettségi idő letelte után illeti meg.
- 399.** A 2008 januárjában lezárult utóvizsgálatban a GVH megállapította, hogy valamennyi eljárás alá vont szolgáltatási területén bevezetésre került a telefon előfizetés nélküli ADSL szolgáltatás, így a vállalt kötelezettséget teljesítették.
- 400.** Az ADSL árukapcsolásos ügyben érvényesült a versenyjogi és szabályozási eszközök egymást kiegészítő jellege: a GVH az eljárások során a vizsgált versenyprobléma hatékony rendezése érdekében a jogszabályi keretek között eredményesen együttműködött a Nemzeti Hírközlési Hatósággal (NHH), amely a GVH eljárását követően felügyeli a „csupasz” ADSL szolgáltatások nyújtásának alakulását, különös tekintettel a nagykereskedelmi feltételek és árak meghatározására. Az NHH a 2007. december 29-én kihirdetett nagykereskedelmi szélessávú hozzáférési piacra vonatkozó határozatában⁶¹ elő is írta a nagykereskedelmi „csupasz” DSL szolgáltatási kötelezettséget a jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók számára (ezek a GVH eljárásaival is érintett vállalatok), függetlenül attól, hogy maguk nyújtanak-e kiskereskedelmi szinten ilyen terméket, és ezen szolgáltatás árát is szabályozta, a nem „csupasz” DSL szolgáltatások ún. retail minus árából kiindulva (Vj-7/2006, Vj-8/2006, Vj-9/2006, Vj-10/2006, Vj-11/2006).
- 401.** 2007-ben a **lakossági bankpiacot** érintően két, a hosszú távú hitelszerződések egyoldalú módosításának vizsgálatára indult eljárás zárult kötelezettségvállalással. Az eljárás alá vont mindkét esetben az **OTP Bank Nyrt.** volt.
- 402.** A hosszú távú hitelszerződések esetében jelentős versenyproblémát jelent az a gyakorlat, hogy a bankok általános szerződési feltételeikben rendkívül kiterjedt szerződésmódosítási jogot kötnek ki. Ez a szerződésmódosítási lehetőség jelentős piaci hatalmat keletkeztet a módosításra feljogosított bankok oldalán, ugyanis az egyes szerződésmódosításokra sem a meglévő, sem a jövőbeli fogyasztók nem képesek megfelelően reagálni. A már leszerződött fogyasztók a csupán hirdetményi kézbesítést előíró ágazati szabá-

⁶¹ A határozat száma: DH-23398-31/2007.

lyok következtében általában nem szereznek időben tudomást a módosításokról, míg a jövőbeli fogyasztók a piac nem megfelelő transzparenciája, valamint a módosítások iparági szintű elterjedtsége alapján nem képesek megítélni, hogy melyik bank esetében számíthatnak a szerződési feltételek állandóságára.

- 403.** A **személyi kölcsönök** esetében az OTP a lejárat előtti (részbeni vagy teljes) visszafizetésekor felszámított elő-, illetve végtörlesztési díjat emelte fel 5.000 forintról 35.000 forintra. A változtatás következtében nemcsak magasabb díjat kellett fizetniük a végtörlesztő ügyfeleknek, hanem a végtörlesztések emelkedő trendje is megtört egy olyan piaci környezetben, ahol a csökkenő kamatok, illetve új termékek (devizahitelek, szabad felhasználású jelzáloghitelek) kedvezőbb feltételekkel történő refinanszírozást tettek lehetővé.
- 404.** A Versenytanács előzetes álláspontja a bank terhére róta, hogy a régi kondíciókkal leszerződött fogyasztók ezreinek nem volt reális lehetősége megismerni az őket potenciálisan érintő díjtételváltozást, mivel az OTP Üzletszabályzatában előírt (a hatálybalépést megelőző legalább 15 nappal korábban a bankfiókokban, illetve a honlapon közzétett hirdetményi) tájékoztatás nem biztosította megfelelően az ügyfelek tudomásszerzését. A Versenytanács szerint a fogyasztók kizsákmányolásának minősülhet, ha kellő időt nem adva az egyoldalú felmondásra, az erőfölényes helyzetben levő vállalkozás egyoldalúan, jelentősen megemeli a szolgáltatás egyik díjlemét, ezzel a meglévő ügyfelekre nézve hátrányos feltételeket kényszerítve ki. A díjemeléssel további, versenyszempontból káros hatása volt az, hogy ezzel a meglévő ügyfelek egy részét eltántorította a szerződésből való kilépés terén, elvonva egy potenciális ügyfélkört a személyi hitelezési piacon jelen levő, relative egyre erősödő versenytársak elől, korlátozva ezzel a piaci versenyt.
- 405.** Az előzetes álláspont ismeretében az OTP arra vállalt kötelezettséget, hogy a szerződésmódosítások esetében javítja az ügyfelek részére rendelkezésre álló tájékoztatást (hosszabb határidők, illetve személyre szabott tájékoztatás vállalása), valamint visszafizeti az áremelésből elért bevétel egy részét, és meghatározott ideig lehetővé teszi az ezzel megegyező feltételekkel történő végtörlesztést a szerződésmódosítással érintett ügyfelek részére.
- 406.** A Versenytanács az eljárás során feltárt valamennyi tény, körülmény mérlegelésével úgy ítélte meg, hogy a versenyhez fűződő közérdek leghatásosabban a vállalatok elfogadásával biztosítható. A vállalatok révén a már megtörtént

események jelentős részben utólagosan, a fogyasztók és részben a versenytársak számára kedvezően korrigálásra kerülnek, illetve a jövőre nézve nagy valószínűséggel kiküszöbölik a hasonló problémákat. A vállalatok elfogadásánál fontos szempont volt, hogy jelentős számú ügyfélkör részéül egyszerű eljárással, gyorsan olyan anyagi kárpótlásban, amelyhez egyébként csak több éves bíróság előtti, jelentős költségekkel járó jogvitát követően juthatott volna hozzá az ezzel járó terheket vállaló néhány ügyfél. A konkrétan „forintosítható” vállalatok mellett a Versenytanács nagy jelentőségűnek tartotta a tájékoztatási gyakorlat javításával kapcsolatban megfogalmazott vállalatokat, amelyek akár a többi piaci szereplőt orientáló hatással is bírhatnak (Vj-12/2006).

- 407.** Egyes **lakáscélú jelzáloghitel** termékek esetében az OTP ugyancsak módosította az elő- és végtörlesztési díjakat, két lépcsőben 0 %-ról 3,6 %-ra emelte fel a futamidő lejárat előtt a rendkívüli törlesztésekért felszámított díjakat. Néhány hónappal ezután az OTP a 2001 és 2003. június 16. között nyújtott, államilag támogatott Forrás Hitelek esetében eltörölte a kezelési költség addigi 9000 forintos maximumát, és 2 %-os kezelési költséget érvényesített valamennyi ügyfelével szemben, ami az 5,4 millió forintnál nagyobb összegű hitellel rendelkező ügyfelek esetében a hitel költségeinek jelentős emelkedését eredményezte. Az OTP magatartása, a fenti személyi kölcsön ügyben kifejtettekhez hasonlóan, a díjmelésből fakadó többletfizetés – ügyfeleket érintő – kizsákmányoló hatása mellett azért is kifogásolható, mert a kilépési (végtörlesztési) és ezáltal a váltási költségek emelésének – a versenytársakat érintő – piaclezáró hatása is lehetett.
- 408.** Vállalásai alapján a GVH kötelezte az OTP-t, hogy az eredeti kezelési költségmaximum és ennek eltörlése után a ténylegesen megfizetett havi kezelési költség közötti különbözetet térítse vissza függetlenül attól, hogy az ügyfél szerződése az OTP Bank vagy az OTP Jelzálogbank állományába tartozik-e. Az elő- és végtörlesztési díjak tekintetében az OTP Bank állományába tartozó ügyfelek vonatkozásában ugyancsak a megváltoztatott díjak visszatérítésére, valamint az eredeti feltételek mellett történő végtörlesztés lehetőségének biztosítására kötelezte az eljárás alá vontat a GVH. A kötelezettségvállalások értelmében a visszatérítésről, illetve az eredeti feltételek szerinti végtörlesztési lehetőségéről az OTP az érintetteket írásban közvetlenül is értesíti. A vállalatok a jövőre nézve kitértek a kezelési költség módosításával kapcsolatos ügyféli tájékoztatás javítására (hosszabb határidő, illetve közvetlen tájékoztatás vállalása) is. Ennek révén az új kondíciókkal elégedetlen ügyfelek kel-

lő időben értesülhetnek a hátrányos változásról és módjuk nyílik – akár bankváltás révén is – kiváltani a kedvezőlembb feltételekhez kötött hitelt.

409. Ez az eljárás is azzal a tanulsággal szolgált, hogy a hitelintézeti törvény, illetve az arra alapuló ÁSZF-ek parttalan egyoldalú szerződésmódosítást tesznek lehetővé a bankok számára. Függetlenül attól, hogy adott bank élvez-e a versenytörvény értelmében vett erőfölényes helyzetet, a kiszolgáltatott helyzetben levő fogyasztók érdekeit az ágazati szabályozás nem védi kellőképpen. Nem kétséges, hogy hosszú távú, óriási ügyfél forgalmú piaci szereplőknél indokolt lehet a szerződések egyoldalú módosítása, de azzal, mint főszabály alóli kivétellel csak a lehető legszűkebb esetekben lenne szabad élni. A fogyasztók védelme érdekében – erre vonatkozó ágazati önkorlátozás hiányában – megfelelő, hatásos jogi szabályozási környezet kialakításával lehet azt a helyzetet elkerülni, hogy egy vállalkozás oldalán a szerződéskötést követően felmerülő valamennyi költségnövekményt minden korlátozás nélkül, egyoldalú döntéssel, érdemi értesítés nélkül át lehessen hárítani az ügyfélre (Vj-41/2006).

410. Konkrét versenyfelügyeleti eljárás kapcsán merült fel az a szabályozási probléma, amelynek az **egészségügy** napirenden lévő reformja ad aktualitást.

411. A fekvőbeteg-ellátás keretében végzett egészségügyi szolgáltatásokra szóló felelősségbiztosítási termékek egyes feltételeinek vizsgálatára indult eljárás a piacon – a gazdasági és jogi körülményekre tekintettel – kialakult sajátos helyzetre mutatott rá. Noha a piacvezető **Allianz Hungária Biztosító Rt.** mellett a többi piacon lévő (így a szintén eljárás alá vont **Generali-Providencia Biztosító Zrt.**, **Uniqa Biztosító Rt.** és **OTP-Garancia Biztosító Rt.**), illetőleg a nem-életbiztosítási ágra szóló tevékenységi engedéllyel rendelkező potenciális versenytársak részéről a piac megtámadhatónak minősül, s az arra történő belépés különösebb akadályba nem ütközik, a ténylegesen már piacon lévő versenytársak részéről nem mutatkozik szándék a piaci részesedés növelésére, de még megtartására sem, illetőleg a potenciális versenytársak piacra lépési szándékának sincs jele. A biztosítók ugyanis olyan kockázatokat magában rejtőnek ítélik ezt a – jelentős díjbevételel nem szolgáló – piacot, hogy távol tartják magukat tőle, ami azt eredményezi, hogy a fogyasztóknak reálisan nincs lehetőségük a piacvezetőn kívül más biztosítóhoz fordulni. A versenytársaknak a versenytől – a magas megtámadhatósági szint ellenére – való tartózkodása viszont nemcsak az Allianz erőfölényes helyzetét kérdőjelezte meg, hanem

azt is, hogy a felelősségbiztosítási szerződésekben a biztosítási fedezet időbeli hatályára, illetőleg a biztosítási összegre vonatkozó korlátozó rendelkezések visszaélés-szerűek lennének és nem a biztosítási fedezetbe vont kockázat – versenyjogilag is indokoltnak tekinthető – kezelhetővé tételét szolgálnák. Az eljárás során nem nyert bizonyítást az sem, hogy egyes biztosítók által a biztosítási összegre vonatkozó azonos limitek alkalmazása a piacon működő (köztük az eljárás alá vont) biztosítók megállapodásának vagy összehangolt magatartásának a következménye lenne (Vj-173/2005).

412. Az ügy háttérében meghúzódó szabályozási probléma abban áll, hogy a hatályos jogszabályok szerint Magyarországon egészségügyi szolgáltató (kórház, magánpraxist folytató orvos stb.) csak akkor kap működési engedélyt, ha rendelkezik az egészségügyi szolgáltatók kötelező felelősségbiztosításával. A hazai szabályozási rendszer ugyanakkor az egészségügyi szolgáltatást végzők működési engedélyéhez előírt felelősségbiztosítási szerződéskötési kötelezettségével nem állítja szembe a biztosítók szerződéskötési kötelezettségét. Az egészségügyi szolgáltatók felelősségbiztosítás megkötésére vonatkozó kötelezettségével szemben sem a biztosítási törvényben⁶², sem más jogszabályban (ami a biztosítási törvény alapján csak törvény lehetne) nincs megfogalmazva olyan előírás, amely a biztosítók számára ilyen termék kínálatát, illetve a potenciális ügyfelek ilyen tárgyú szerződéses ajánlatának elfogadását kötelezővé tenné. Analógiaként említhető a kötelező gépjármű felelősségbiztosítás, ahol az autósok kötelesek ilyen biztosítással rendelkezni, de a biztosítók is kötelesek ilyen terméket kínálatukban tartani, sőt, szigorúan szabályozza a jogszabály a szerződések tartalmát is, és – meghatározott eseteket kivéve – a biztosítóknak szerződéskötési kötelezettsége van az őket felkeresőkkel szemben.

413. Nemzetközi és hazai tendencia is, hogy az egészségügyi szolgáltatók általi károkozások (orvosi műhiba, ápolási hiba stb.) miatti kártérítések összegei növekednek, ezek, illetve ennek elhárításának költségei azonban a hazai egészségügyi szolgáltatók költségvetésében nem kerülnek figyelembe vételre, vagyis, azoknak nincs meg a fedezete. A növekvő kártérítési összegek az egészségügyi szolgáltatók felelősségbiztosításait a biztosítók számára is egyre kockázatosabbá teszik. Ha tehát egy egészségügyi szolgáltató olyan felelősségbiztosítást szeretne kötni, amely az általa okozott kárt teljes körűen fedezi, olyan magas biztosítási díjjal szembesül, amit nem képes a költségvetéséből

⁶² 2003. évi LX. törvény

kigazdálkodni. Marad tehát a biztosító helytállását jelentősen korlátozó, de megfizethető díjú biztosítási konstrukció, amely azonban tényszerűen inkább csak látszatsmegoldásnak minősíthető, és célja kizárólag a jogszabályban meghatározott, az egészségügyi szolgáltató felelősségbiztosítási kötelezettségének való megfelelés.

414. A fennálló és nem kizárhatóan a jövőben egyre súlyosabb problémákat okozó helyzetet a GVH szerint megfelelő jogi szabályozással, valamint az egészségügy szervezése terén az azzal kapcsolatban felmerülő, illetőleg várhatóan felmerülő költségek figyelembe vételével lehetne, sőt, kelle-ne megoldani.
415. Kötelezettségvállalással zárult az esztergomi köztemetők üzemeltetésére létrehozott önkormányzati tulajdonú **Esztergomi Kegyeleti Kft.** ellen indított versenyfelügyeleti eljárás.
416. Az eljárás alá vont a köztemető üzemeltetésének átvételét követően, a korábbi üzemeltető által követett gyakorlathoz képest, egyes temetkezési tevékenységek saját hatáskörbe vonásával, illetve korlátozásával, valamint egyes díjak emelésével, illetve újonnan történő bevezetésével a temetkezési szolgáltatókat és a temetkezési szolgáltatást megrendelő hozzátartozókat – közvetlenül vagy közvetve – egyaránt érintő új szabályokat, módosításokat léptetett életbe.
417. A Versenytanács részben az eljárás alá vont egyes véleményezhető jogszabályi előírásokba ütköző magatartásainak önkéntes megszüntetését figyelembe véve, részben a vizsgálat során feltárt adatok, tények alapján – az üzemidőn kívüli szolgáltatási felár alkalmazásától eltekintve – nem tartotta indokoltnak a versenytörvény szankciórendszerének behívását. Ez utóbbi magatartás tekintetében viszont azt az álláspontot képviselte, hogy a monopolhelyzetű vállalkozástól is elvárható, hogy a temetkezési szolgáltatások „üzemidejét” a tényleges lakossági igényekhez igazítsa. Ennek ismeretében az eljárás alá vont vállalta, hogy nem alkalmaz szolgáltatási felárat az üzemidőn kívül nyújtott szolgáltatásai ellenértékének megállapítása során. A Versenytanács úgy látta, hogy vállalásával az eljárás alá vont vállalkozás magatartását összhangba hozza a versenytörvény rendelkezéseivel és az esetlegesen jogsértő magatartás viszonylag rövid határidejű megszűnése következtében a vállalat elfogadásával a közérdek hatékony védelme biztosítható.
418. Az eljárás tárgyát képező magatartások vizsgálatában (vizsgálhatóságában) ugyanakkor szerepet játszott az is, hogy a tulajdonos **Esztergom Város Önkormányzata** az

eljárás alá vont temetőüzemeltető által bevezetett egyes új kötelezettségeket, illetve az általa alkalmazott díjakat – a bevezetésüket követő néhány hónap elteltével, rendeletmódosítással – beemelte a helyi temetkezési viszonyokat szabályozó önkormányzati rendeletbe. Ennek révén az Önkormányzat szabályozási aktussal megerősítette, sőt ki is támogatta a saját tulajdonú vállalata erőfölényes pozíciójának határát, terjedelmét. A GVH versenyfelügyeleti jogkörre az önkormányzatok szabályozási, illetve hatósági jogkörben végzett tevékenységeire nem terjed ki, de a hivatal – a versenyfelügyeleti eljárás során megismert tények alapján – szükségesnek tartotta felhívni az Önkormányzat figyelmét a temetkezési szolgáltatások szabályozása tekintetében fennálló aggályos helyzetre (Vj-37/2007).

419. A kizárólagos pozícióba juttatott erőfölényes szolgáltatók mellett az önkormányzatok felelősségére irányítják rá a figyelmet a **közterület-használattal** kapcsolatos ügyek is.
420. A közterületek (parkolóhelyek, taxiállomások) kizárólagos tulajdonosaként fellépő önkormányzat a közterület-hasznosítás során a legtöbbször kettős funkcióban jár el: tevékenységében egyszerre jelenik meg a közhatalmi és a tulajdonosi szerepkör. Utóbbi esetben az önkormányzat tevékenysége piaci magatartásnak minősülhet, amelyért bizonyos feltételek fennforgása esetén megállapítható lehet a versenyjogi felelősség. Ha azonban az önkormányzati aktusban oly mértékben keverednek a közhatalmi és a tulajdonosi elemek, hogy szétválaszthatóságuk hiányában nem lehet azt egyértelműen piaci magatartásnak minősíteni, versenyfelügyeleti eszközök alkalmazására nincs mód. Ilyen esetben – az aktus jellegétől is függően – a GVH kezdeményezheti, illetve bíróság előtt kikényszerítheti a verseny szabadságát sértő döntés visszavonását vagy módosítását, vagy az Alkotmánybírósághoz fordulhat.
421. Versenyszempontból aggályos, hogy az önkormányzatok a közterületek hasznosítására nem egy esetben már eleve kérdéses módon (pl. pályáztatás nélkül) választanak ki egy gazdálkodót (amely lehet akár önkormányzati tulajdonban álló cég is), és kizárólagos joggal ruházzák fel az üzemeltetési-hasznosítási feladatok ellátására. További probléma, hogy a kizárólagos joggal való felruházás sokszor határozatlan időre történik, amellyel hosszú időre lezárul a piacra való belépés lehetősége. Holott a versenyből csak előnye származna az önkormányzatnak, végső soron az adófizetőknek, hiszen a meghatározott időközönkénti versenyeztetés biztosíthatná a hatékonyabb és költségkímélőbb feladatvégzést.

422. Abban az esetben, ha bebizonyosodik, hogy az önkormányzat megbízásában eljáró, kizárólagos jogokkal felruházott – ily módon gazdasági erőfölényben lévő – gazdálkodó az önkormányzati normákból le nem vezethetően, önálló döntési szabadságában eljárva visszaél erőfölényes helyzetével (pl. indokolatlanul diszkriminál az ügyfelek között vagy elzárkózik a szerződés megkötésétől), akkor ezért önálló versenyjogi felelősséggel tartozik. Sok esetben egy megfelelő önkormányzati szabályozással elkerülhetőek lennének az efféle jogsértések, mindehhez csupán arra lenne szükség, hogy az önkormányzat a rendeletében garanciális szabályok kikötésével kényszerítse ki a gazdálkodó versenysemleges eljárását.
423. 2007 folyamán számos panasz (bejelentés), illetve megkeresés érkezett a GVH-hoz a fővárosi és vidéki **parkolási társaságok működésével** kapcsolatban, ami részben a 2006 végén hatályba lépett jogszabályi változásoknak volt köszönhető.⁶³ A közterületeken való parkolás díjköteles szolgáltatásnak tekinthető, amelynek igénybevétele során polgári jogi szerződés jön létre a közterület tulajdonosa, azaz az önkormányzat, illetve a megbízásából eljáró parkolási társaság, valamint a parkolást igénybe vevő között. A szerződésből fakadó fizetési kötelezettség teljesítésének megítélése nem versenyjogi kérdés, hanem tipikus polgári jogi jogvita, amelynek eldöntésére nem a GVH, hanem a bíróságok rendelkeznek hatáskörrel. Hasonlóan, a parkolási társaságok tevékenysége nem veti fel a versenytörvény megsértését a parkolási díjak, várakozási díjkülönbözetek és pótdíjak mértékének megállapítása tekintetében, lévén az a közút-kezelő, azaz az önkormányzat hatáskörébe tartozik, amely rendeleti úton szabályozza a parkolási célú közterület-használat feltételeit.
424. A díjfizetés módja tekintetében ugyanakkor a GVH vizsgálta a **Centrum Parkoló Rendszer Kft.** azon gyakorlatát, amely a mobiltelefonos parkolási fizetési rendszer igénybe vételét szerződéskötési díj megfizetéséhez, illetve a parkolás megkezdésének és befejezésének visszaigazolására küldött SMS költségének vállalásához kötötte.
425. A Versenytanács az eljárást jogsértés hiányában megszüntette. A szerződéskötési díjat azért nem találta jogellenesnek, mert annak alapját az ügyfelek rendelkezésére bocsátott papíralapú dokumentumok előállítási költsége képezte. A szolgáltatás-nyújtás ellenértéke, ami a szerződéskötési díjból (első részösszeg) és az SMS-ek költségéből (második részösszeg) állt össze, együttesen sem haladta meg a szolgáltatás kiépítésével és működtetésével kapcsolatos költségeket.
426. A visszaigazoló SMS-ek fogyasztók általi fogadásának és megfizetésének szerződésben előírt kötelezettségét szintén nem tekintette hátrányos feltételek kikényszerítésének, mert ezek az SMS-ek a szolgáltatót és a fogyasztót egyaránt védik, dokumentálva a parkolási szolgáltatás kezdetének és lejáratának pontos időpontját. A fogyasztónak továbbá lehetősége van (részben vagy egészben) elkerülni ezt a költséget, mert egyrészt a mobiltelefonos parkolási díjfizetési rendszer a parkolási szolgáltatás megfizetésének egy alternatív módja, amelynek igénybevétele nem kötelező a fogyasztók számára (pl. jegykiadó automatán keresztül készpénzzel is megválthatja a parkolójegyet), másrészt határozott időre is meg lehet rendelni a szolgáltatást, amikor már az igénybe vétel időpontjában egyértelművé válik, hogy milyen időtartamra jön létre a szolgáltatás. Végezetül, az eljárás alá vont jelentős költségkihatású beruházást valósított meg a mobilfizetéses parkolás megteremtése érdekében és annak működtetése számára is többletköltségekkel jár, ezért a fogyasztókra nem volt méltánytalan a Centrum Parkoló Rendszer Kft. költségmegosztása.
427. Meg kell említeni, hogy az eljárás alá vont még az ügy lezárulta előtt felhagyott mobiltelefonos parkolási rendszere működtetésével, mert 2006. július 1. napjával kezdődően az Első Mobilfizetés Elszámolóház Zrt. új országos mobiltelefonos parkolási rendszert alakított ki a korábban a Centrum Parkoló Kft. és a Budapesti Önkormányzati Parkolási Kft. területén működő rendszerek egységesítésével és fejlesztésével (Vj-176/2005).
428. A **Fővárosi Parkolási Társulás** ellen indult eljárásban a GVH vizsgálta, jogsértő-e, hogy az előre megváltott parkolási jegyen feltüntetett időpont előtt távozó részére a parkolási társaság a díjkülönbözetet nem téríti vissza. A vizsgáló az eljárást megszüntette, amelyet később a Versenytanács és a bíróság is helybenhagyott. Az előre megváltott, de fel nem használt parkolódíj tekintetében a díjkülönbözet visszafizetési lehetőségének megteremtése nagymértékű többletköltséget jelentene az üzemeltetőnek, amelyet aztán az üzemeltető, illetve az azt létrehozó önkormányzat – jogosan – továbbháríthatna a fogyasztóra, ami által a szolgáltatás jelentősen megrágulna (Vj-162/2006).

⁶³ A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 2006. december 22-én hatályba lépett módosítása jelentősen lecsökkentette a pótdíjfizetések behajthatóságának elévülési idejét, ezért a parkoló társaságok számos, több éve elkövetett jogosulatlan parkolás ügyében küldtek ki fizetési felszólítást.

429. Kötelezettségvállalással zárult a **Győri Ipartestülettel** szemben, a **közterületi taxi-állomások üzemeltetésének** egyes feltételei kapcsán indított vizsgálat.
430. Győr Megyei Jogú Város Önkormányzatával kötött megállapodás alapján az Ipartestület üzemelteti (adja bérbe és tartja rendben) az önkormányzati közútkezelő rendelkezése alá tartozó taxi állomáshelyeket (drosztokat). A vonatkozó önkormányzati rendelet alapján a drosztok használatához és ezáltal közterületen taxi-szolgáltatás végzéséhez a vállalkozók és az Ipartestület közötti droszt-használati megállapodás szükséges. A versenyfelügyeleti eljárás vizsgálat alá vette az Ipartestület Elnökségének 2002-ben hozott határozatát, amellyel a kiadható droszt-használati engedélyek és ezzel a győri működési területű taxisok számát 136-ra korlátozta, csakúgy, mint a droszt-használati szerződés megkötésének rendjét és a drosztdíj – ipartestületi és nem-ipartestületi tagok közötti – differenciálását.
431. Az Ipartestület nem tudta megindokolni a GVH számára, hogy a droszt-használati engedélyek – piacralépési korlátot jelentő – maximuma miként került meghatározásra, ráadásul bebizonyosodott, hogy több esetben a szerződéssel rendelkező taxis szünetelteti tevékenységét, tehát aktívan nem is használja a taxi-állomást. Az Ipartestület nem alakított ki olyan objektív és átlátható ügyrendet sem, ami szabályozná, hogy a droszt-használati szerződés megkötésére irányuló kérelem esetén miként jár el, illetve ami lehetővé tenné a kérelmező számára az elbírálás nyomán követését. A korábbi droszt-használati kérelmek sorsának áttekintésével kiderült, hogy több kérelmezőnek – még a 136-os limitszám betöltetlensége esetén is – éveket kellett várnia az Ipartestület jóváhagyására, ami a szervezet indokolatlan halogató magatartását bizonyítja. A Versenytanács előzetes álláspontja kifogással illette azt az ipartestületi gyakorlatot is, amelynek következtében a nem-ipartestületi tagok csak kétszeres díj megfizetése ellenében jutottak hozzá ugyanahhoz a szolgáltatáshoz, mint az Ipartestület tagjai.
432. Az eljárás során az Ipartestület arról tájékoztatta a Versenytanácsot, hogy elnökségi határozattal megszüntette a droszt-használati engedélyek számának korlátozását, valamint eltörölte az ipartestületi tagok és a nem-ipartestületi tagok közötti, a drosztdíjakat érintő különbségtételt. Egyben kötelezettséget vállalt arra, hogy kialakítja a jogszabályi előírásoknak megfelelő droszt-használati engedélyek kiadására irányuló eljárás rendjét. A Versenytanács a vállalatok elfogadásakor felhívta az Ipartestület figyelmét arra, hogy az eljárásrend versenyjogi elvárásoknak való megfelelésének elengedhetetlen feltétele, hogy az

megismerhető, átlátható és objektív szemponton alapuljon; továbbá indokolt határidőket tartalmazzon az engedély iránti kérelem elbírálására.

433. A GVH időközben utóvizsgálatban ellenőrizte a vállalt kötelezettség teljesítését, amelyet – egyszeri kiegészítést követően – elfogadhatónak talált (Vj-44/2007).

2.2.4. Összefonódások ellenőrzése

434. A versenytörvény VI. fejezetében foglalt összefonódás-ellenőrzési rendelkezések célja, hogy minden, a gazdaság szempontjából lényeges vállalategyesülést vagy felvásárlást (és egyéb irányításszerzést) versenyfelügyeleti ellenőrzés alá vonjon. Ha az adott összefonódás nem hoz létre vagy nem erősít tovább olyan erőfölényes helyzetet, amely akadályozza a hatékony verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését, akkor a GVH azt nem tilthatja meg, ellenkező esetben a versenyre gyakorolt hatásokkal járó hatékonysági előnyök és hátrányok mérlegelése alapján az összefonódás megtiltható. A hivatal előzetes vagy utólagos feltételt, illetve kötelezettséget is előírhat az összefonódás hátrányos hatásainak mérséklése érdekében (pl. vállalkozásrészek, vagyontárgyak elidegenítésének tilalma, vagy valamely közvetett résztvevő felett gyakorolt irányítás megszüntetése).
435. A versenyre gyakorolt hatás szempontjából a versenykorlátozó hatás minősítésénél külön jelentőséggel bír, hogy az összefonódás versenytársak közötti (horizontális) vagy pedig eladó-vevő közötti (vertikális). A **horizontális** összefonódások általában közvetlenül a piaci szerkezet megváltoztatását okozzák, a **vertikális** összefonódások pedig a kapcsolódó piacokra hathatnak negatívan. Egyes tranzakciók nem sorolhatóak be egyértelműen egyik vagy másik csoportba annak következtében, hogy mind vertikális, mind horizontális jellemzőkkel bírnak. Előfordulhat olyan eset is, amikor nincs olyan piac, amelyen mindkét vállalat jelen van. Az ilyen összefonódásnak is lehetnek káros versenyhatásai. **Portfólió** hatásról beszélünk, ha egymást kiegészítő áruk gyártói/for-galmazói (szomszédos piacok szereplői) kerülnek egy vállalkozáscsoporthoz. **Konglomerátum** hatásról akkor beszélhetünk, ha valamely vállalkozáscsoport az egyik áru piacán erős piaci pozícióval rendelkezik, gazdasági, pénzügyi, illetve jövedelmi helyzete olyan mértékben megerősödik, hogy az összefonódás révén képes lehet a másik áru piacán is versenykorlátozó stratégiák (pl. árukapcsolás) alkalmazására.⁶⁴

436. A versenytörvény 24. §-a rendelkezik azokról a küszöb-számokról, amelyek elérése esetén az összefonódáshoz a GVH-tól engedélyt kell kérni. 2004 májusától az EU fúziós rendelete⁶⁵ szerint a **közösségi dimenziójú összefonódások** esetén a rendeletben foglalt küszöbszámoknak eleget tevő vállalkozásoknak a Bizottsághoz kell kérelmüket bejelenteniük, illetőleg az ilyen kérelmet nem a GVH, hanem a Bizottság bírálja el. 2007-ben egy esetben (Mondi Packaging AG/Dunapack Zrt. összefonódás) a részes felek kérték, hogy a Magyarországon és három másik tagállamban is engedélyköteles tranzakciót a Bizottság bírálja el, a GVH azonban nem járult hozzá az engedélyezési eljárás áttételéhez. A GVH utóbb teljes körű eljárásban engedélyezte a fúziót.⁶⁶ A Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok bizonyos feltételekkel át is adhatják egymásnak az ügyeket, 2007-ben ilyen ügyre nem volt példa.

437. A Bizottság által elbírált közösségi léptékű összefonódások közül kettő érintette jelentősebben a magyar piacot, a GVH mindkettővel kapcsolatban eljuttatta – a magyar piaci hatásokat számba vevő – álláspontját a közösségi versenyhatóságnak, amely döntésében azt megfelelően figyelembe is vette. Így engedélyezésre került, hogy a napi fogyasztási cikkek kiskereskedelmi forgalmazását végző, Magyarországon a Csemege-Match Kereskedelmi Zrt., illetve a Profi Magyarország Kereskedelmi Zrt. révén jelen lévő Louis Delhaize S.A.-hoz tartozó Delparned B.V. megvásárolja a Magyar Hipermarket Kft. részvényeinek 72,9 %-át,⁶⁷ míg a bútortalpas gyártásának piacát érintő Kronospán/Constancia fúzióhoz a Bizottság kötelezettségek előírása mellett járult hozzá.⁶⁸

438. 2007-ben 46 összefonódással kapcsolatos határozatot hozott a Versenytanács.

Összefonódással kapcsolatos döntések, 2003–2007

439. Három esetben került sor a GVH beavatkozására: a hivatal az összefonódás engedélyezésének feltételeként kötelezettségek teljesítését írta elő a kérelmezők számára.

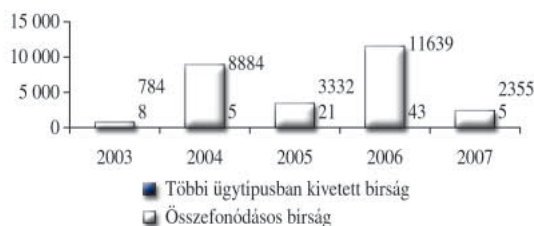
Összefonódások – határozat jellege szerint, 2007

440. A 46 ügyzáró határozatból 44 esetben indult eljárás az érintett vállalkozások által benyújtott kérelemre, két esetben pedig a GVH indított hivatalból eljárást, mert vélelmezte, hogy az érintett vállalkozások elmulasztottak engedélyt kérni.

441. A kérelem benyújtására rendelkezésre álló határidő elmulasztása miatt – három ügyben – együttesen 5,15 MFt bírság kiszabására került sor.

Összefonódások kapcsán kivetett bírság, 2003–2007

⁶⁴ A GVH által az összefonódások engedélyezése során vizsgált szempontokat a GVH elnökének és a Versenytanács elnökének – az 1/2005. sz. közleménnyel módosított – 1/2003. sz. közleménye (az egyszerűsített- és teljes körű eljárásban engedélyezhető összefonódások megkülönböztetésének szempontjai) összegzi.

⁶⁵ A Tanács 139/2004/EK rendelete

⁶⁶ Vj-159/2007

⁶⁷ COMP/M. 4686

⁶⁸ COMP/M. 4525

442. Hét esetben a kérelem nem volt engedélyköteles, vagy a kérelmezett tranzakció nem minősült összefonódásnak. A 46 ügyzáró határozatból 26 ügy horizontális, a versenytársak közötti irányításszerzés változását érintette, egy

ügyben vertikális, további 19 ügyben pedig horizontális és vertikális vonásokkal egyaránt rendelkező, illetve sem horizontális, sem vertikális vonásokkal nem rendelkező (pl. konglomerátum típusú) szervezeti összekapcsolódásra került sor.

443. Az egyes ágazatokkal illetően a legjelentősebb esetek ismertetése mellett kiemelésre érdemes néhány kérdés, amelyben a Versenytanács a joggyakorlat szempontjából iránymutató határozatot hozott.

444. A versenytörvény értelmében vállalkozások összefonódása (koncentrációja) jön létre, ha egy vállalkozás vagy több vállalkozás közösen közvetlen vagy közvetett irányítást szerez további egy vagy több, tőle független vállalkozás egésze vagy része felett (23. § (1) bekezdés b) pontja). Ez a rendelkezés a Versenytanács Vj-18/2007. számú ügyben kifejtett álláspontja szerint nem értelmezhető úgy, hogy az **egyedüli irányítás közös irányítássá történő átalakulásakor** az addigi irányító szempontjából nem valósul meg összefonódás, mert az irányított vállalkozás tőle nem független. Az egyedüli irányítás közös irányítássá történő átalakulása ugyanis olyan új irányítási formát hoz létre, amely esetén a versenyjogi megítélés tárgya az, hogy az irányítói kör változása (bővülése) jár-e káros versenyhatásokkal. Ezért a versenytörvény szóban forgó rendelkezése a közös irányítás szempontjából is csak azokat az eseteket zárja ki az összefonódások köréből, amikor a közös irányítást szerzők mindegyikére nézve igaz az, hogy tőlük nem független az irányításuk alá kerülő vállalkozás (pl.: „A” vállalkozás által irányított „B” és „C” vállalkozás közös irányítást szerez a szintén „A” vállalkozás által irányított „D” vállalkozás felett).

445. A Vj-159/2007. számú eljárásban a Versenytanács rögzítette, hogy még ha **az összefonódással érintett földrajzi piac szélesebb is Magyarországnál**, a GVH kizárólag a magyar piacra gyakorolt versenyhatások alapján – és nem ezen szélesebb piac szempontjából – értékelhet egy összefonódást. Utalt arra, hogy ennek a Versenytanács

eddig gyakorlatában kétféle módszere volt tetten érhető. Ha a Magyarországnál szélesebb földrajzi piac egyértelműen meghatározható, továbbá annak főbb jellemzői (mindenekelőtt a piaci részesedések) is ismertek, akkor alappal feltételezhető, hogy a szélesebb földrajzi piac versenyviszonyai Magyarország területét – mint a szélesebb földrajzi piac egy részét – is megfelelően jellemzik (Vj-100/2001). Az előzőek ismeretének hiányában a magyarországi várható versenyhatások megítéléséhez általában elégséges, ha az összefonódás versenyhatásainak értékelésekor a GVH a tényleges importot a Magyarországon, mint földrajzi piacon megjelenő forgalom részeként kezeli, a további import lehetőségeket pedig a lehetséges verseny keretében veszi figyelembe (Vj-116/1999).

446. A fúziós ügyek kapcsán felmerült eljárási kérdések között tisztázásra került, hogy a versenytörvény alapján az összefonódáshoz a közvetlen irányítás megszerzője köteles engedélyt kérni, azonban olyan esetben, amikor a közvetlen irányítást megszerző vállalkozás kifejezetten az összefonódást eredményező tranzakció részeként (annak lebonyolítása céljából) kerül alapításra, akkor az azt alapító (irányító) vállalkozás is **felléphet kérelmezőként** (Vj-19/2007).

447. A 2007. évet a „klasszikus” horizontális vagy vertikális összefonódások mellett a pénzügyi befektetésen alapuló vállalatfelvásárlások és a szomszédos (ún. közvetetten érintett (spill-over)) piaco(ko)n szereplő cégek megszerzésére irányuló tranzakciók jellemezték.

448. Az **energia** szektorban a **Transelektro Ganz-Röck Kazán-és Erőművi berendezések Zrt.** 52 %-os részesedést jelentő, többségi irányítást szerzett a mérnöki és tanácsadási tevékenységet végző, felszámolás ellen küzdő **Transelektro Energetikai és Környezetvédelmi Zrt.** felett. A Transelektro Zrt. korábban⁶⁹ egy vállalkozás-csoportba tartozott a kérelmező TE Ganz-Röck Zrt.-vel, annak tulajdonosa volt. A Versenytanács a Transelektro Zrt. piaci helyzetére, részesedésére tekintettel az engedély megadásának versenyjogi akadályát nem látta (Vj-161/2006). A hő- és villamosenergia-piacot érintette az az összefonódás, amellyel a **Dalkia Energia Zrt.** megvásárolta a **Kipcalor Energetikai Kft.** üzletrészeit. A hőtermelés esetében Budapesten és Pécsen mindkét összefonódó vállalkozás jelen van tevékenységével, azonban a Kipcalor-csoport elhanyagolható mértékű piaci részesedése alapján a Versenytanács egyik település tekintetében sem azonosított káros horizontális hatásokat.

⁶⁹ Ld. a Vj-100/2006. számú versenyfelügyeleti eljárásban vizsgált tranzakciót.

Az összefonódásnak a villamosenergia-piac esetében is volt horizontális hatása, ami azonban a Dalkia- és a Kipcalor-csoport együttesen 3 % alatti piaci részesedése mellett nem adott alapot versenyaggályokra. A Dalkia- és a Kipcalor-csoport viszonylatában vertikális és portfólió hatással nem kellett számolni. Az összefonódás kapcsán vizsgálni kellett azt is, hogy annak révén a Kipcalor Energetikai Kft. – a Dalkia-csoportot irányító – EDF és Veolia közös közvetett irányítása alá kerül, ez sem adott azonban okot versenyaggályokra (Vj-96/2007). A Dalkia-csoport egy másik tranzakcióval megszerezte a **Sinesco Kft.-t**, ami az ország 15 településén termel hő- és villamos energiát. Ebben az esetben az összefonódás a hőtermelés tekintetében nem járt horizontális hatással, mert az irányítás alá kerülő vállalkozás kizárólag olyan településeken végezte a tevékenységét, ahol a Dalkia-csoport nincs jelen. A villamos energia esetében az együttes piaci részesedések mértéke nem adott okot horizontális versenyaggályokra, illetve a fúzió kapcsán nem merült fel versenyjogi kifogás az EDF és a Veolia közvetett irányítói befolyása tekintetében sem (Vj-186/2006).

- 449. A kőolaj- és földgáz kitermeléshez kapcsolódó kútfúrás** piacán folytatódott a világviszonylatban tapasztalható koncentráció-növekedés. A horvát **Croscó Integrated Drilling & Well Services Co. Ltd.** megvásárolta a **Rotary Fúrési Zrt.** részvényeit. Az összefonódást megelőzően a felek között 2002-ben már volt egy megállapodás, amelynek eredményeként a Croscó megvásárolta a Rotary két, előzőleg külföldi fúrési tevékenysége során (Szíriában és Tunéziában) használt olajfúrótornyát. A Rotary a meghatározó tevékenységének számító, kőolaj- és földgáz kitermeléshez kapcsolódó kútfúrás munkálatok végzése mellett nem számottevő arányban víz- és termálvíz-kutak létrehozását és működtetését is vállalja. A szintén kútfúrás tevékenységet végző Croscó a horvátországi INA d.d. által irányított vállalkozás-csoport tagja. A Rotary és Croscó által is végzett kútfúrás szolgáltatás jellemzője, hogy az azt végző vállalkozások, túllépve államaik határain, a szolgáltatást a világ legkülönbözőbb pontjain nyújtják. Így a Rotary és a Croscó is jelen van Európa több országa mellett Észak-Afrikában és a Közel-Keleten is. A kútfúrás szolgáltatásokra általában nemzetközi tendereket írnak ki, Európában több mint tíz vállalkozás végez kútfúrás szolgáltatást. A két vállalkozás-csoport tevékenységei alapján vertikális és portfólió-hatás nem volt valószínűsíthető, és a Rotary piaci részesedése mellett konglomerátum-hatással sem kellett számolni, ezért a Versenytanács az összefonódást engedélyezte (Vj-105/2007).
- 450. A bio-üzemanyagok piacára új hazai termelő** lépett be azzal, hogy a **MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.** és a **Rossi Beteiligungs GmbH, Rossi Biofuel Zrt.** néven, Komáromban közös vállalatot hozott létre biodízel komponens gyártására és forgalmazására. Tekintettel arra, hogy összefonódásban résztvevő két vállalkozás-csoport egyike (a Roth-csoport) 2006. évben nem ért el nettó árbevételt a Magyar Köztársaság területén, az összefonódáshoz nem volt szükséges a GVH engedélye (Vj-38/2007).
- 451. A Holcim Hungária Cementipari Zrt.** 49,5 %-ról 75 %-ra növelte részesedését a **Pannonbeton Betongyártó Kft.-ben.** Az összefonódása kapcsán a Versenytanács azt vizsgálta, hogy az **előkevert beton gyártásával** foglalkozó vállalkozások fúziója ad-e okot versenyaggályokra e sajátos piacon. Az előkevert betonnak (vagy más néven transzportbetonnak) nincs helyettesítő terméke, korlátozott mértékben azonban helyettesíthető lehet más termékekkel (tégla, gyorsan összeilleszthető könnyűszerkezetű építőelemek, előre gyártott betonelemek) különösen lakás, iroda és raktározás céljára szolgáló építmények esetében. Tekintettel arra, hogy igen hamar megköt és az áru értékéhez képest fajlagosan magas a szállítási költsége, csak bizonyos – közlekedési körülményektől és domborzattól függő – távolságon belül szállítható, speciális eszközökkel. A Versenytanács e jellemzőkre figyelemmel – az előkevert beton előállítás érintett árupiacán – az összefonódás tárgyát képező betonkeverő üzemek földrajzi körzetét külön érintett földrajzi piacnak tekintette, s vizsgálta. Noha a két vállalkozás-csoport együttes részesedése Pécs és környéke kivételével meghaladja azt a mértéket (20 %), amely mellett nem zárhatók ki nyilvánvalóan a káros horizontális hatások, az érintett piaci részesedések csak viszonylag kevéssel lépik túl az említett mértéket; emellett az érintett piacokon több további, jelentős nemzetközi háttérű vállalkozás is jelen van, illetve a piacra lépési akadályok sem számottevőek; továbbá a korlátozott helyettesítő áruk léte is jelent bizonyos mértékű versenyt, így az összefonódás révén nem kerül gazdasági erőfölényes helyzetbe a Holcim-csoport. A Versenytanács megállapította továbbá, hogy miután a Pannonbeton-csoportba tartozó vállalkozások kizárólag olyan tevékenységet végeznek, amelyek piacán a Holcim-csoport is érdemben jelen van, az összefonódás nem jár együtt vertikális és portfólió hatással sem, továbbá káros konglomerátum hatás sem volt azonosítható (Vj-81/2007).
- 452. A fenti szempontok vizsgálata** vált szükségessé annál az összefonódásnál is, amellyel a **Hans Kostmann Beteiligungs AG** és a **Wopfinger Transportbeton Ges.m.b.H.**

közös irányítása alatt álló, e tranzakció lebonyolítására létrehozott **CEE Chemicals Vagyonkezelő Kft.** megvásárolta a **Lasselsberger Hungária Kft.** Budapest, Győr, Székesfehérvár és Szombathely településeken lévő transzportbeton üzemait. A közvetett irányítást szerző két vállalkozás-csoport közül csak a Schmid-csoport (amelyhez a Wopfinger Transportbeton Ges.m.b.H. tartozik), és kizárólag Budapest és környékén van jelen olyan földrajzi piacon, ahol a megvásárolt üzemek tevékenykednek. Együttes részesedésük azonban ezen az érintett piacon csekély mértékű (10 %), ezért káros horizontális hatás nem volt valószínűsíthető. Az összefonódás kapcsán káros vertikális, portfólió és konglomerátum hatással sem kellett számolni (Vj-193/2006).

453. Növelte üzletrészt és ezzel többségi tulajdonossá vált a Heidelberg-csoporthoz tartozó **Donau Kies GmbH & Co. KG** az **Asdag Kavicsbánya és Építő Kft.-ben.** Az Asdag Kft. a Magyarországon **kavicsstermeléssel** foglalkozó nagyszámú, de csekély (1 % körüli) piaci részesedéssel rendelkező vállalkozás közé tartozik, kavicsbányái Hegyeshalom és Jánosomorja térségében vannak. A Heidelberg-csoport kavicsbányászattal is foglalkozik, Pest megyében, Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, valamint Paks környékén vannak kavicsbányái. A Versenytanács engedélyezte az összefonódást, mivel a Heidelberg-csoport, illetve az Asdag Kft. kavicsbányáinak földrajzi elhelyezkedése alapján horizontális hatás egyáltalán nem volt valószínűsíthető, a tranzakció vertikális és portfólió hatással nem járt, továbbá az Asdag Kft. piaci részesedése alapján káros konglomerátum hatással sem kellett számolni. Egyúttal a Versenytanács bírságot szabott ki a kérelmező vállalkozásra, a kérelem késedelmes benyújtása miatt (Vj-184/2006).

454. Engedélyezésre került, hogy a **Ferrobeton Dunajvárosi Beton- és Vasbetonelem-gyártó Zrt.** 45 %-ról 60 %-ra növelje részesedését a **BÉV Baranya Megyei Építőipari Vállalkozás Zrt.-ben.** Az érintett vállalkozás-csoportok tevékenysége alapján, ami mindkettejük esetében a vasbetonszerkezetek és szerkezeti elemek (födémgerendák, födémpanelek stb.) gyártása, a GVH számára a horizontális versenyhatások igényeltek figyelmet, azonban megállapítást nyert, hogy a felek együttes piaci részesedése nem éri el a „kritikusnak” minősülő 20 %-ot (Vj-167/2007).

455. A **víz- és szennyvízkezeléssel** kapcsolatos termékek, illetve szolgáltatások piacán **Budapest Főváros Önkormányzata**, a **Degrémont SA** és az **OTV France** elmulasztották a GVH engedélyét kérni a **BKSZT Budapesti Szennyvíztisztítási Kft.** feletti közös irányításszerzéshez. A GVH hivatalból indított vizsgálatot az engedélykerési kötelezettség elmulasztása miatt.

456. A BKSZT Kft.-t az Önkormányzat alapította egyedüli tulajdonosként 2005 novemberében a kizárólagos tulajdonába tartozó Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telep üzemeltetésére. Az Önkormányzat közbeszerzési eljárást írt ki az üzemeltetésre oly módon, hogy az előírt (négyéves) korlátozott üzemeltetési időszakban a pályázaton nyertes vállalkozás kisebbségi tulajdonrészt szerez a BKSZT Kft.-ben, a társaság szakmai irányításának jogával és felelősségével együtt. A közbeszerzési eljárás nyertese a „Csepel 2005 FH konzorcium” lett, amelynek tagjai a Degrémont SA, az OTV France SA, a Hidépítő Zrt. és az Alterra Építőipari Kft. voltak. A konzorcium tagjai megvásárolták az Önkormányzattól a BKSZT Kft. üzletrészeinek 49,8 %-át.

457. Annak ellenére, hogy az Önkormányzat az adásvételt követően is a BKSZT Kft. többségi (50,2 %-os) szavazati jogot biztosító üzletrészeivel rendelkezett, nem minősült a BKSZT Kft. egyedüli közvetlen irányítójának, mert a társasági szerződés és a konzorciummal kötött üzemeltetési megállapodás is rögzítette, hogy a BKSZT Kft. taggyűlésének határozataihoz a tagok egyhangú szavazata szükséges. Így a taggyűlés minden határozata tekintetében a Degrémont, az OTV France, a Hidépítő és az Alterra is vétőjoggal bír, amiből következőleg a Degrémont és az OTV France is a szennyvíztisztító cég közös közvetlen irányítóinak minősülnek. Emellett a Degrémont és az OTV France jogosult a BKSZT Kft. ügyvezetőjének kijelölésére is. A Hidépítő és az Alterra esetében – vétőjoguk ellenére – a helyzet ettől eltérő, mert a két vállalkozás még a konzorciumi szerződésben vállalta, hogy a taggyűlésen minden esetben megszavazzák a Degrémont és az OTV France által tett javaslatokat, vagyis lemondtak a társasági szerződésben – később – biztosított vétőjogokról.

458. A BKSZT Kft. társasági szerződésének módosítása a taggyűlés hatáskörébe utalta a középtávú és éves üzleti terv (üzleti előterv) jóváhagyását, azt megelőzően erről az ügyvezető maga dönthetett. A Versenytanács ezért arra a megállapításra jutott, hogy a társasági szerződés említett módosítását megelőzően (amikor a taggyűlés hatáskörébe nem tartoztak a piaci magatartásra kiható döntések, azokat az ügyvezető hozhatta meg), az ügyvezető kijelölésére jogosult Degrémont és OTV

France minősültek a BKSZT Kft. közös irányítóinak. A társasági szerződés módosítása (közös) irányítói helyzetbe hozta a taggyűlési döntések meghozatalára jogosult(ak)at, adott esetben az Önkormányzatot, a Degrémont-ot és az OTV France-t, vagyis az Önkormányzat is a BKSZT Kft. közös irányítójává lépett elő. Ez azt is jelenti, hogy a vizsgálat tárgyát képező magatartás (a BKSZT Kft. irányítási viszonyainak kialakulása) formálisan két összefonódás révén valósult meg.

459. A Versenytanács – az eljárás alá vontak álláspontjával szemben – úgy látta, hogy a versenytörvény 2005. november 1-je után hatályos (és így az adott eljárásban is alkalmazandó) rendelkezései szerint nem zárja ki az engedélykerési kötelezettséget a közös irányítás alá kerülő vállalkozás (adott esetben a BKSZT Kft.) 500 millió forint alatti nettó árbevétele. Ez a körülmény csak a 2005. november 1-jéig hatályos szabályozás szerint zárta ki (a közös irányítást megszerzők nettó árbevételeitől függetlenül) az engedélykerési kötelezettséget. A versenytörvény ezen módosítására azonban éppen azért került sor, mert a közös irányítás versenyhatásai nem csak az irányítás alá kerülő vállalkozás méretétől függenek, hanem a közös irányítónak váló vállalkozások egymás közötti kapcsolatának esetleges változásától is. Az új szabályozás egyben kiküszöbölte a közös vállalkozás alapításához szükséges engedély kijátszásának azon módját is, hogy az új vállalkozást egy vállalkozás alapítja, majd a másik (többi) vállalkozás új közös irányítóként belép. Ezért a vizsgált tranzakció(ka)t a Versenytanács engedélykötelesnek minősítette. Az engedély megadásának nem volt akadálya, tekintettel arra, hogy az összefonódások révén közös irányítás alá kerülő vállalkozás az Önkormányzat által kiírt pályázatból fakadó tevékenységeken kívül más piaci tevékenységet nem végez, így nincs olyan érintett piac, amelyre az összefonódás(ok) hatással lehetne(k) (Vj-18/2007).

460. A **mezőgazdaság**, illetve az **élelmiszeripar** területén összetett eljárásban, előzetes feltételek előírása mellett engedélyezte csak a Versenytanács, hogy a baromfi alapanyag előállítás (élő baromfi keltetés, nevelés, hizlalás), illetve integrátori tevékenységet végző **Bács-Tak Takarmánygyártó és Forgalmazó Kft.** irányítást szerezzen a vele vertikális kapcsolatban álló, baromfi- (azon belül viziszárnyas-) feldolgozással foglalkozó **Kiskunhalasi Baromfifeldolgozó Zrt.** felett. Noha az összefonódó feleknek azonos tevékenysége nincs, a Kiskunhalasi-csoporttal bővülő Bács-Tak Kft. és a teljes baromfi vertikumban érdekelt Hungerit Zrt. közötti személyi és tulajdonosi kapcsolatok – az összefonódás engedélyezésének akadályát képező – közös erőfölényes helyzet kialakulását (erősödését) valószínűsítették a viziszárnyas felvásárlás és feldolgozás piacán.

461. A közös erőfölényes helyzet létrejötte (erősödése) azon alapulhat, hogy az összefonódás kapcsolatot teremt két magyarországi viziszárnyas feldolgozó vállalkozás (a Kiskunhalasi Zrt. és a Hungerit Zrt.) között. A Kiskunhalasi Zrt. felett az összefonódás révén irányítást szerző Bács-Tak Kft.-t ugyanis tulajdonosi és személyi kapcsolat fűzi a Hungerit Zrt.-hez (egyik üzletrész tulajdonosa a felügyelőbizottság tagja). Szintén a közös erőfölény irányába mutat az, hogy Hungerit Zrt. tulajdonos vezérigazgatója igazgatósági tag az összefonódás révén a Bács-Tak Kft. irányítása alá kerülő Kiskunhalasi Zrt.-ben. Az a körülmény, hogy egy vállalkozás képviselője jelen van versenytársa döntéshozó testületében, megkönnyítheti a két vállalkozás közötti magatartás-koordináció kialakulását, egy viszonylag jelentősebb kisebbségi tulajdonosi részesedés pedig érdekeltté teheti a vállalkozást a versenytárs piaci sikerében, ami szintén a koordináció irányába mutat. Ez a tulajdonosi és személyi kapcsolat tovább erősítette azoknak a körülményeknek a hatását, amelyek mellett a kérelmezett összefonódás hiányában sem lenne kizárható az oligopolisztikus interdependencián alapuló közös erőfölény megléte, így különösen a Hungerit Zrt. és a Kiskunhalasi Zrt. együttesen kiugróan magas (80 %-ot megközelítő) és kiegyenlített piaci részesedése, az érzékelhető súlyú versenytársak hiánya és a piac nehéz megtámadhatósága, valamint a vásárolt és a forgalmazott áruk alapvetően homogén jellege miatt.

462. Az összefonódás vertikális hatása is inkább a Bács-Takcsoport és a Hungerit Zrt. közös erőfölényes helyzetének az összefonódás következtében megvalósuló létrejötte (erősödése) következtében vet fel versenyjogi aggályokat, lévén a viziszárnyas élőállatok felvásárlásának piacán lehetőséget teremthet a Bács-Tak Kft. versenytársai piaci helyzetének nehezítésére. A Versenytanács a fúzió kapcsán egyéb káros (portfólió- vagy konglomerátum) versenyhatást nem valószínűsített. Előzetes álláspontjában ezért összességében úgy ítélte meg, hogy amennyiben a Bács-Tak Kft. és a Hungerit Zrt. közötti tulajdonosi és személyi kapcsolat megszűnik, akkor az összefonódás megtiltására alapot adó versenyprobléma orvoslásra kerül. Abban az esetben ugyanis, ha a Hungerit Zrt. és a Kiskunhalasi Zrt. közös erőfölényes helyzete már fennáll, az döntő részben az összefonódástól független körülmény, így nem is tekinthető az összefonódásból adódó – feltételek vagy kötelezettségek előírásával kiküszöbölhető – versenyproblémának.

463. Ennek ismeretében a Bács-Tak Kft. az összefonódás engedélyezésének előzetes feltételeként elfogadta, hogy üzlet-rész-tulajdonosa, Balogh Zoltán lemond a Hungerit Zrt. felügyelőbizottságában betöltött tagságáról, továbbá, hogy a Kiskunhalasi Zrt. közgyűlése visszahívja Magyar Józsefet az igazgatóságából. Tíz éves időtartamra kötelezettséget vállalt emellett arra nézve, hogy sem ő, sem az általa közvetlenül vagy közvetve irányított vállalkozások nem vásárolnak Hungerit Zrt. részvényt, illetve hogy ugyanazon személy az általa irányított vállalkozás-csoportban és a Hungerit Zrt. által irányított vállalkozás-csoportban nem lesz egyidejűleg választott tisztségviselő. E vállalásokat a Versenytanács elegendőnek tartotta a vizsgálat során azonosított, az összefonódás megtiltására alapot adó versenyprobléma orvoslására. Tekintettel arra, hogy a GVH az engedély megadását előzetes feltételtől tette függővé, az csak a feltétel teljesülésével válhat hatályossá.
464. A tízéves időtartamra előírt kötelezettségek betartásának, illetve fenntartása indokoltságának vizsgálatára a Versenytanács kétévenkénti utóvizsgálatot irányzott elő, amely azonban soron kívül is indokolt akkor, ha a hivatal tudomására jut azok meg nem tartása, vagy a Bács-Tak Kft. a piaci viszonyok változására hivatkozva módosításukat vagy megszüntetésüket kéri (Vj-91/2007).
465. A **Cargill Holdings B.V. az Agrograin Kereskedelmi Zrt.** – részvényei 64,43 %-ának megvásárlásával – egyedüli tulajdonosává és irányítójává vált. Mindkét vállalkozás gabona és olajos magvak felvásárlásával és kereskedelmével foglalkozik, a Cargill-csoport a világ 66 országában van jelen ezzel a tevékenységével. Az összefonódás engedélyezésre került, mivel az Agrograin és a Cargill-csoport egyetlen olyan árut sem értékesít, amelyből részesedésük (akár külön-külön, akár együttesen) elérné azt a mértéket, amely felett versenyaggályokra alapot adó hatások merülhetnek fel egy fúzió kapcsán (Vj-131/2007). Engedélyezésre került a Szabolcs Gabona-csoporthoz tartozó **ABO MILL Zrt.** irányítástervezése a **Budai Malomipari Kft.** felett. Az összefonódás részeként az ABO MILL Zrt. megvásárolta a Budai Malomipari Kft. szállítóeszközeit, gabona- és lisztkészletét, valamint rakodó- és vizsgálóeszközeit, továbbá bérbe vette a Budai Malomipari Kft. ingatlanjait és malomipari berendezéseit, valamint jogosultságot szerzett a „Budai Malom” név használatára. A feleknek a búzaörlemények gyártásából való részesedése alapján a GVH káros versenyhatások bekövetkezésének lehetőségét nem valószínűsítette (Vj-2/2007).
466. A **mezőgazdasági gépek** (vetőgép, eke és tárcsa, traktor, kombajn, műtrágyaszóró, rakodók) értékesítését végző **Axiál Javitó, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** megvásárolta az azonos tevékenységű **Szombathelyi Agroker Mezőgazdasági Termelőeszköz Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** üzletrészeit. Míg az előbbi vállalkozás a tevékenység magyarországi forgalmából 30 % körüli mértékben részesedik, addig az irányítás alá kerülő vállalkozás tevékenysége elsősorban Vas- és Zala megyére korlátozódik, részesedése a tevékenység magyarországi forgalmából nem éri el az 1 %-ot, és egyetlen géptípus esetében sem haladja meg az 5 %-ot. A vizsgálat rávilágított, hogy mezőgazdasági gépek értékesítésével nagyszámú vállalkozás foglalkozik Magyarországon, köztük olyanok, amelyek az Axiál Kft.-hez hasonlóan a mezőgazdasági gépek teljes választékát forgalmazzák, és az Axiál-csoportéhoz közel eső (egyes géptípusok esetén esetenként azt meghaladó) mértékben részesednek a magyarországi forgalomból. Tekintettel a hasonló piaci súlyú versenytársak jelenlétére, valamint az Agroker alacsony piaci részesedésére, a Versenytanács az Axiál Kft. 20 %-ot meghaladó piaci részesedése ellenére egyszerűsített eljárásban engedélyezhetőnek tartotta a tranzakciót (Vj-185/2006).
467. Az **élelmiszer-kereskedelemben** csak a **NYÍRZEM Nyír-ség-Zemplén Coop Kereskedelmi Zrt.** és a **Mecsek Élelmiszer és Vegyi áru Kereskedelmi Zrt.** nyújtott be összefonódás engedélyezése iránti kérelmet a hivatalhoz. Az irányítástervező vállalkozás meghatározó tevékenysége az élelmiszer- és élelmiszer jellegű termékek kiskereskedelme Szabolcs-Szatmár és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben; az irányítás alá kerülő vállalkozás az élelmiszerek nagy- és kiskereskedelmet is végez Dél-, Nyugat- és Közép-Dunántúlon, Budapesten és környékén, valamint Bács-Kiskun megyében. A lehetséges horizontális (mind az értékesítést, mind a beszerzést tekintve) és vertikális hatások vizsgálatával a Versenytanács megállapította, hogy a vállalkozások egymástól távol eső működési területe, valamint – külön-külön és együttesen is – alacsony piaci részesedése miatt az összefonódás versenyproblémákhoz nem vezethet (Vj-58/2007).
468. 2007-ben két összefonódás is érintette a **csomagolóanyagok gyártásával** foglalkozó **Mondi-cégcsoportot**. Míg az első esetben, a **Mondi Packaging Flexibles B.V.-nek** az **Unterland Flexible Packaging AG** feletti, a rugalmas fogyasztói csomagolást szolgáló termékek piacát érintő irányítástervezése nem vetett fel versenyaggályokat (Vj-106/2007), addig a **Dunapack Papír és Csomagolóanyag Zrt.** nyíregyházi, illetve a **Dunapack Ukraine Ltd.** Zhydackev-ben lévő ipari célú papírzsák gyártó üzemei-

nek a **Mondi Packaging Vác Kft.**, illetve a **Mondi Packaging AG** általi megvásárlása már a horizontális versenyhatások részletes vizsgálatát igényelte. A formálisan két összefonódás versenyjogi tartalmát tekintve egy összefonódásnak minősült, mert kérelmezői és kérelmezetti oldalon is egy vállalkozás-csoportba tartozó cégek között jött létre.

469. Az ipari zsákok rugalmas csomagoló eszközök, amiket kész vagy félkész termékeként szállítanak az ipari vagy kereskedelmi végfelhasználók részére. A zsákok sok fajta alapanyagból (esetenként különböző anyagok kombinációjából), több különböző végfelhasználó részére készülnek. Az ipari zsákok viszonylag homogén termékek, amelyekhez nem szükséges különösebben bonyolult know-how vagy összetett előállítási folyamat. A hivatal által a végfelhasználók körében végzett felmérés azt mutatta, hogy a vevők nagyobb hányada csak papír alapú zsákokat használ, véleményük azonban a papírból és a más anyagból (elsősorban műanyagból) készülő zsákok közötti helyettesíthetőség tekintetében megoszlott. A papírzsák értékesítés jellemzőinek vizsgálata megmutatta azt is, hogy az ipari papírzsákok gazdaságos szállításának maximális távolsága 500 és 1000 km között van, illetve hogy a magyarországi összes ipari papírzsák felhasználásnak 30-40 %-a származik importból, míg a magyarországi termelés 20-30 %-a kerül exportálásra.

470. Az összefonódásban résztvevő két vállalkozás-csoport együttes részesedése az ipari papírzsákok magyarországi forgalmából meghaladja a 90 %-ot, azonban az import és az export szerepére tekintettel a Versenytanács azt valószínűsítette, hogy az összefonódással érintett földrajzi piac tágabb Magyarország területénél. Figyelembe vette továbbá azt is, hogy a gazdaságos szállítás miatt a Magyarországhoz képest mért 500 km-es távolságon belülről az importtal, mint lehetséges versennyel reálisan számolni lehet (ami nem jelenti, hogy ez a térség azonos lenne az összefonódással érintett földrajzi piaccal). A vizsgálat során beszerzett információk megerősítették, hogy jelentős ipari papírzsákgyártó kapacitás áll kihasználatlanul, valamint hogy a versenytársak egy jelentős része kész magyarországi eladásainak növelésére, a vevők pedig az ipari papírzsák jelenlegi szállítójuk mással való felcserélésére. Ez alapján a lehetséges versenytársak valószínűsíthetően különösebb nehézség nélkül ki tudnák elégíteni a magyarországi igényeket, ha az összefonódást követően a Mondri-csoport emelne az ipari papírzsákok árait a magyar piacon (Vj-159/2007).

471. 2007-ben a magyarországi **hírközlési piac** koncentrátságot fokozó két jelentősebb fúzió is történt. Először a **Hungarian Telephone and Cable Corporation (HTCC)** szerzett irányítást a **Matel Holdings N.V.** felett, amellyel – a GVH jóváhagyását követően – egy vállalatcsoportba került Magyarország két legnagyobb helyi távközlési szolgáltatója (Hunгарotel és Invitel), és velük együtt az egyik vezető alternatív szolgáltató, a Pantel, továbbá az Euroweb országos internet szolgáltató. Az összefonódás engedélyezhetőségének vizsgálata során a GVH – az érintett vállalkozások kiterjedt tevékenységére tekintettel – számos elektronikus hírközlési piacot vett részletes elemzés alá, de esetleges káros versenyhatások (vertikális és/vagy horizontális) bekövetkezésének lehetősége végül az üzleti internet és adatkommunikációs szolgáltatások kiskereskedelmi piacain merült fel, azonban a vizsgálat arra a megállapításra jutott, hogy ezeken a piacokon sem kell a fúzió következményeként ilyen hatásoktól tartani.

472. A felek árbevétel alapján számított együttes piaci részesedése az üzleti internet és adatkommunikációs piacon meghaladja a 25 %-ot, ami – különös tekintettel arra, hogy továbbra is a Magyar Telekom maradt a kiemelkedő piaci részesedésű vállalkozás – erőfölény kialakulását nem valószínűsítette. Megállapítást nyert azonban, hogy a piac egy jelentős része tekintetében (a nagyvállalati üzleti és kormányzati ügyfeleket magában foglaló ún. CMA szegmensben) a beszerzés alapvetően pályázat, tenderek útján történik, aminek következtében a bevétel-alapú piaci részesedések nem feltétlenül jellemzik jól a piaci erőviszonyokat, továbbá a piacszerkezet változása, a szereplők számának csökkenése nem tette kizárhatóvá koordinatív hatások kialakulásának lehetőségét. Az elvégzett ökonometriai elemzés azonban több olyan körülményt azonosított, amelyek jelentősen csökkentik a CMA szegmens struktúrájából fakadó közös erőfölényt, illetve az azon alapuló magatartás koordináció kialakulásának veszélyét.

473. A koordináció kialakítását nehezíti, hogy a szolgáltatók aszimmetrikus piaci ereje és a hálózati lefedettségek különbözősége miatt nem biztos, hogy egy tenderen mindketten valamennyi adatátviteli szolgáltatásra képesek ajánlatot adni, másrészt a tenderekre ajánlatként kialakított szolgáltatáscsomagok, különösen a nagy beszerzéseknél, úgy minőségben, mint árban is versenyeznek egymással. Komoly versenyserkentő szerepük van a GTS-Datanetnek és az egyéb piaci szereplőknek is. Végül, de nem utolsósorban, amennyiben a koordináció kialakítása nem is jelentene nehézséget a szolgáltatóknak, annak fenntarthatósága ellen szól, hogy a CMA szegmensbe számos olyan

nagyigényű ügyfél tartozik (pl. MOL), amelyek esetében a szolgáltatók képesek és ösztönözve is lennének arra, hogy a koordinált üzletpolitikával ellentétesen cselekedjenek.

474. Mindezek alapján a Versenytanács álláspontja az volt, hogy nincs reális veszély arra nézve, hogy a magyarországi üzleti internet és adatkommunikációs piacon a fúzió káros koncentratív hatásokkal járna. Ugyanakkor ez az eset rámutatott arra, hogy az olyan helyzetek, amikor egy piac második és harmadik szereplője egyesül, úgy, hogy ezzel még nem válnak piacvezetővé, de a szereplők száma jelentős mértékben (négyről háromra) csökken, ami akár káros versenyhatások kialakulásával is járhat, a versenytörvényben az összefonódások elbírálására jelenleg alkalmazott „erőfölény-teszt” alapján nem kezelhetők (Vj-19/2007).
475. A vállalkozás-csoportot érintő összefonódások sora ezzel nem fejeződött be. Néhány hónappal később a GVH engedélyezte, hogy az **Invitel Távközlési Zrt.** irányítást szerezzen a **Tele2 Magyarország Kft.** felett. A Tele2 hívásonkénti közvetítőválasztás és közvetítő előválasztás útján kínál beszédcélú hívásslátszolgálatokat, valamint internet célú hívásslátszolgálatokat, amelyek nyújtásához azonban nem rendelkezik hang továbbítására alkalmas hálózattal. A GVH arra az álláspontra jutott, hogy a lakossági vezetékes hívásslátszolgálati piac forgalmi szegmensében az Invitel és a Hungarotel szolgáltatási területei tekintetében merülhet fel az, hogy a kérelmezett összefonódás káros (horizontális) versenyhatásokkal jár, hiszen a kérelmező volt koncessziós vezetékes telefonhálózat tulajdonos gyakorlatilag az egyik, a 2005-2006-os időszakban igencsak fontos versenytársa feletti ellenőrzést kívánta megszerezni. A versenynyomás megszűnése pedig azt eredményezhetné, hogy a Tele2 fegyelmező magatartásának megszűnte miatt az Invitel és a Hungarotel területeken a szolgáltatási árak a korábbi szintre, vagy akár még jelentősebben emelkedhetnek. A piaci folyamatok elemzése azonban megmutatta, hogy a T-Kábel és más alternatív hálózattal rendelkező szolgáltatók tartós és komoly versenynyomást fejtenek és fejthetnek ki az Invitel és a Hungarotel árképzési magatartására, továbbá, hogy a közvetítőválasztás tekintetében – a Tele2 átmeneti sikerei ellenére – a Magyar Telekom képes lenne átvenni a Tele2 szerepét az Invitel és a Hungarotel területeken, és ehhez az érdekeltsége is meglenne (Vj-111/2007).
476. A 2007. évben újabb két olyan összefonódással foglalkozott a GVH, amely a tartalom és az átviteli szintjei között jött létre és így az infokommunikációs konvergencia folyamatát igazolja.⁷⁰ Mindkét tranzakció a tizenkilenc ország-

ban jelenlévő Liberty-csoportot (a Liberty Global Inc. által közvetve vagy közvetlenül irányított vállalkozások csoportja) érintette. A Vj-42/2007. számon vizsgált összefonódásban a Liberty-csoporthoz tartozó **LGI Ventures B.V.** szerzett irányítást a Minimax gyermekcsatornát működtető **Audiotec Médiaszolgáltató Zrt.** felett. A Liberty-csoporthoz sorolható **Chellomedia CEE Holdco B.V.** a műsor-szolgáltató **Filmmúzeum Zrt.** feletti irányításszerzéséhez is a hivatal engedélye volt szükséges (Vj-123/2007). A Filmmúzeum feletti irányításszerzéssel egy időben került a Liberty-csoport magyar érdekeltségei közé a TV Paprika és TV Deko műsorokat szolgáltató TV Paprika Zrt. is, azonban ez az ügylet – az érintett műorszolgáltató vállalat 500 millió forint alatti árbevétele miatt – nem volt engedélyköteles.

477. A Liberty-csoport magyarországi vállalatai közé tartozik az ország legnagyobb kábeltelevíziós szolgáltatója a UPC Magyarország Kft., a Monor Telefon Társaság Zrt., valamint a Sport1 Műorszolgáltató Zrt. A Liberty-csoport tulajdonában lévő külföldi társaságok értékesítik a hazai műorszolgáltatóknak a Club, Romantica, Europa, Extreme Sport és Reality műsorokat.
478. A két összefonódást a GVH, azok lényegében hasonló versenyjogi tartalma miatt, hasonlóan értékelte. A káros horizontális hatások a Minimax ügyben egyértelműen kizárhatóak voltak, mert a Liberty-csoport a szűken értelmezett gyermekcsatorna piacon nem volt jelen, a tágabban értelmezett műorszolgáltató/szolgáltatói piacon pedig a két érintett csoport együttes részesedése a 20 %-os mérték – amely szinttől a GVH fúziós közleménye szerint felmerülhet a versenyaggályok lehetősége – alatt maradt. A Filmmúzeum ügyben szintén elvethetőek voltak a horizontális versenyproblémák: a televíziós műorsok értékesítése szempontjából az érintett piacot a filmcsatornák piacára szűkítve a felek részesedése ugyan 20 % feletti volt, de a magyar piacon jelenlévő más filmcsatornáknak (Hallmark, Film+) is jelentős részesedése volt. Emellett a televíziós reklámpiac szempontjából a teljes piacot tekintve, az érintett felek részesedése minimális volt, a tematikus csatornák reklámpiacát elkülönült piacként kezelve pedig elhanyagolható mértékű volt a koncentráció növekedés.
479. Mindkét ügyben, a műorszolgáltatói (tartalom) és műorszolgáltatói (átviteli) szintek integrálódása miatt, a vertikális hatások érdemeltek nagyobb figyelmet és tették szükséges-

⁷⁰ Már 2006-ban is létrejöttek konvergencia jelenségre utaló fúziók, pl. a Vj-210/2005 és a Vj-61/2006. sz. ügyek.

sé, hogy a Versenytanács a felek önkéntes vállalásain alapuló kötelezettségek előírásával orvosolja a valószínűsíthetően jelentkező káros versenyhatásokat. Ennek oka az volt, hogy a GVH szerint az összefonódás révén a Liberty-csoport elvileg érdekeltté válhatott volna abban, hogy más műsorterjesztő vállalkozásoknak ne értékesítse a megszerzett Minimax, illetve Filmmúzeum csatornákat. A Liberty-csoport műholdas hálózatának (UPC Direct) több versenytársa (DigiTV, Antenna Digitál, IPTV) van, amelyek (különösen az utóbbi kettő az általuk lefedett területeken) a kábeltelvíziós szolgáltatásnak is versenyt támaszthatnak a közeljövőben. Az összefonódások hatásainak értékelése kapcsán megállapítást nyert, hogy a Minimax csatorna a gyermekműsorok közül a műsorterjesztő vállalatok számára nélkülözhetetlen (ún. must have) csatorna, és a Filmmúzeum esetében sem volt kizárható, hogy enélkül a műsorterjesztők nem képesek versenyképes és vonzó programcsomag-struktúrát kialakítani, így érdemben versenyezni. Emiatt a Versenytanács kötelezettségként rögzítette, hogy a Liberty-csoport egyes ügyekben érintett vállalatai (LGI Ventures, illetve Chellomedia) nem zárkozhatnak el a Minimax, illetve a Filmmúzeum csatornák más műsorterjesztő szolgáltató számára történő értékesítéstől, ha azok készek a tartalomnak a piacon szokásos üzleti és műszaki feltételek szerint megállapított, nem diszkriminatív díját megfizetni, és rendelkeznek a tartalom továbbításához szükséges feltételekkel (a Minimax ügyben a kötelezettség 2010. augusztus 31-ig, a Filmmúzeum esetében 2011. augusztus 31-ig került előírásra).

480. A Versenytanács kifejtette azt is, hogy elvileg a Liberty-csoport érdekelt lehetne abban is, hogy a Minimax, illetve a Filmmúzeum piaci helyzetének javítása érdekében más, magyar nyelvű gyermek-, illetve filmcsatornákat a jövőben nem terjeszt saját hálózatain. Ezen másik lehetséges vertikális versenyhatást azonban a Versenytanács nem tartotta valós veszélynek, mivel a Liberty-csoport műsorterjesztési piaci részesedése a DigiTV, IPTV közeljövőben várható terjeszkedése miatt csökkenhet, emellett az erősödő verseny a csoport elzárkózásban való érdekelttségét is mérsékli, hiszen előfizetőket veszíthet, ha megtagadja egy előfizetői által igényelt csatorna terjesztését. Az ügyekben a Versenytanács a káros konglomerátum hatások lehetőségét kizárta, a portfólió hatásokkal kapcsolatban pedig megállapította, hogy az előírt kötelezettségek azt is megakadályozzák, hogy a megszerzett csatornákat a Liberty-csoport felhasználja más csatornái értékesítésének elősegítésére, így a portfólió bővülés sem járhat káros hatással.

481. Az infokommunikációs piacokat érintő további összefonódások között említhető, hogy a **TDF S.A.** irányítást szerzett az **Antenna Hungária Zrt.** felett (Vj-92/2007), amelyet a hivatal engedélyezett, ellenben nem minősült engedélykötelesnek, hogy a **Magyar Telekom Nyrt.** megvásárolta a **Mobilpress Kommunikációs Zrt.** részvényeit (Vj-192/2006).

482. A **pénzügyi szolgáltatások** területén az AXA Holdings Belgium S.A. megvásárolta az Ella-csoportba tartozó **ELLA Első Lakáshitel Kereskedelmi Bank Zrt., ELLA Első Lakáshitel Szolgáltató Kft.** és **MortgageServ Srl.** vállalkozásokat. A Versenytanács egyszerűsített eljárásban engedélyezte az összefonódást, tekintettel arra, hogy a két érintett vállalkozás-csoport részesedése az általuk értékesített áruk mindegyike esetében lényegesen elmarad attól a mértéktől, amely felett az összefonódás káros versenyhatásaitól kellene tartani (Vj-71/2007). A **Magyarországi Volksbank Zrt.** átvette az **Általános Értékforgalmi Bank Zrt.** öt budapesti bankfiókjának ügyfélállományát, a **Volksbank Ingatlankezelő Kft.** pedig a szóban forgó bankfiókok banküzemi eszközeit. A kérelmező felek részesedése az országos forgalomból a bankfiókok által kínált szolgáltatások (lakossági és vállalati betét, hitel) egyike esetében sem ért el olyan mértéket, hogy az összefonódás az érintett piacok versenyviszonyait nemkívánatosan befolyásolhatná (Vj-187/2006, Vj-52/2007). A pénzügyi szolgáltatásokon belül lízing szolgáltatások nyújtásával foglalkozó **Citigroup Leasing Pénzügyi Szolgáltató Zrt.-t** és **Citileasing (Magyarország) Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt.-t** az **ING Lease Holding NV** vásárolta meg. A felek együttes piaci részesedése – akár a lízing szolgáltatások teljes magyarországi forgalmát, akár valamely piaci szegmenst (finanszírozott eszközt) nézve – ebben az esetben sem valószínűsítette, hogy az összefonódást káros horizontális hatások kísérnék, vertikális, portfólió és konglomerátum hatással pedig egyáltalán nem kellett számolni (Vj-143/2007). A pénzügyi szolgáltatások teljes körében érdekelt **KBC Securities NV** az **Equitas Bróker Zrt.** megvásárlásával bővítette befektetési szolgáltatási tevékenységét. A tranzakció versenyjogi aggályt nem vetett fel, mivel a KBC-csoport és az Equitas esetében is meghatározó tőzsdéi befektetési szolgáltatások magyarországi forgalmából együttes részesedésük nem érte el a 20 %-ot, az egyéb befektetési szolgáltatási tevékenységek esetében pedig még ennél is alacsonyabb részesedéssel bírtak (Vj-32/2007).

483. A **pénztári és biztosítási szolgáltatások** területén az **ING Magánnyugdíjpénztár** és az **ING Önkéntes Nyugdíjpénztár** vegyes pénztárrá alakult át a magánnyugdíjpénztárnak az önkéntes nyugdíjpénztárba való beolvadásával.

A Versenytanács engedélyezte az irányításszerzést, tekintettel arra, hogy a pénztárak vagyona, illetve taglétszáma alapján számított piaci részesedési adatai mellett kizárható olyan érintett áru piac létezése, amelyen az ING Önkéntes Nyugdíjpénztár és az ING Magánnyugdíjpénztár részesedése Magyarországon meghaladná azt a mértéket (20 %), amely felett versenyaggályok merülhetnek fel egy összefonódás kapcsán (Vj-108/2007). Nem minősült vállalkozások összefonódásának az a tranzakció, amellyel a **Versicherungskammer Bayern Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts (VKB)**, a **Bayerischen Landesbank (BayernLB)**, valamint az **MKB Bank Nyrt.** megalapították az **MKB Életbiztosító Zrt.-t** és az **MKB Általános Biztosító Zrt.-t**. Pusztán a részvények tulajdonosi megszólását (a VKB a részvények 50 %-át, a BayernLB 25 %-át, az MKB Bank szintén 25 %-át birtokolja azzal, hogy a BayernLB és az MKB Bank egy vállalatcsoporthoz tartozik) figyelembe véve az alapítók közös vállalatot hoztak létre, azonban a közöttük létrejött szindikátusi megállapodás a tulajdoni arányokról eltérő jogosítványokat biztosított az egyes alapítók részére. Eszerint az igazgatósági és a felügyelő bizottsági tagok többségének kijelölésére a VKB lett jogosult, illetve a megállapodás az alapított társaságok szakmai irányítását biztosítástechnikai értelemben is a VKB kezébe adta. A közös irányítás lényegi eleme, hogy a közösen irányító vállalkozásoknak az irányított vállalkozás(ok) piaci magatartását meghatározó legfontosabb kérdésekben egyezségekre kell jutniuk egymással. Azaz, amennyiben az egyik irányító egyet nem értését fejezi ki adott kérdésben, abban pozitív döntés nem születet, és ezért nem valósítható meg. Abban az esetben viszont, ha a több alapító közül csak egy kap felhatalmazást a közösen alapított vállalkozások irányítására, versenyjogi értelemben nem valósul meg összefonódás. Jelen esetben így a két létrehozott biztosító felett csak a VKB szerzett irányítási jogokat (Vj-63/2007).

484. A **szállítványozás** körében 2007-ben több tranzakcióra is sor került a Mased- és a Schenker-csoportba tartozó vállalkozások között. A **Mased-Schenker Légi és Tengeri Szállítványozási Kft.-t (MS)** a német Deutsche Bahn-csoportba tartozó **Schenker & CO AG**, illetve a **Mased Első Magyar Általános Szállítványozási Zrt.** alapította. Az előbbi a Vj-183/2006. sz. eljárásban a GVH által jóváhagyott tranzakcióval az MS-ben való alapításkori kisebbségi tulajdoni részesedését 50 %-ra növelte, így a Maseddel közös irányítást szerzett az MS felett. Az elsődlegesen légi és tengeri (konténeres) szállítványozással foglalkozó, valamint kiegészítő vámügynöki szolgáltatásokat is nyújtó MS ezt követően megszerezte a szintén főként tengeri

szállítványozásban érdekelt **HUNGAROCARGO Nemzetközi Szállítványozási Kft.** üzletrészeit, amely ezáltal a Schenker és a Mased közvetett közös irányítása alá került. Az összefonódás kapcsán a Versenytanács jelentéktelen mértékű horizontális hatást azonosított a szállítványozási piacokon, ennek oka, hogy a légi és tengeri szállítványozási piac tekintetében a hatás már akkor bekövetkezett, amikor a vállalkozás-csoportok az MS felett közös irányítást szereztek. A közúti és vasúti szállítványozási piacon a Hungarocargo tevékenysége a piacok méretéhez képest jelentéktelen, így az összefonódás ezekben a piaci szegmensekben sem járt érzékelhető versenyhatásokkal (Vj-1/2007). A Schenker- és a Mased-csoport működésének racionalizálását szolgálta az a tranzakció is, amellyel a Mased-nek a **MASPED-RAILOG Vasúti Szállítványozási Kft.** feletti egyedüli irányítása a Mased és a Schenker közös irányításává alakult át. Az előbb említettekhez hasonlóan káros versenyhatások bekövetkezésének a lehetőségét ez az összefonódás sem vetette fel (Vj-26/2007). A közvetett közös irányítás alá tartozó vállalkozások köre tovább bővült annak az ügyletnek a révén, amellyel az MS megvásárolta a **BAX Global Nemzetközi Szállítványozó és Logisztikai Kft.** szállítványozási üzletágát. A Versenytanács megállapította, hogy az összefonódás az érintett piacként szóba jöhető nemzetközi tengeri szállítványozás és nemzetközi légi szállítványozás többnyire országhatárokon átívelő jellege miatt még a lehetséges legszűkebb földrajzi piac meghatározása esetén sem vet fel versenyjogi aggályokat (Vj-27/2007).

485. A **gyógyszer-kiskereskedelem piacán** egy engedélyezést igénylő tulajdonos-változás történt. A 107 gyógyszerterárból álló gyógyszerterári lánc működtetésében érintett **Pharmanova Vagyonkezelő Zrt.** irányítást szerzett az – Ózdon egy patikát működtető – **GÖMÖR Patika Gyógyszerészeti Bt.** felett. Az irányítás alá kerülő gyógyszerterár működése alapján beazonosítható földrajzi piacon (Ózd és környéke) az irányításszerző gyógyszerterarat nem működtetett, így ezen az érintett földrajzi piacon az összefonódás horizontális hatással nem járt, másrészt a gyógyszerterárak beszerzései által érintett országos piacokon a vizsgált ügylet által érintett gyógyszerterári lánc piaci részaránya, illetve ereje olyan kis mértékben változott meg, ami nem vetett fel versenyjogi aggályokat (Vj-194/2006).

486. Alaposabb elemzést igényelt a **gyógyszer-nagykereskedelem** két jelentős piaci súlyú szereplője, a **Hungaropharma Gyógyszerkereskedelmi Zrt.** és a **Medimpex Gyógyszer-nagykereskedelmi Zrt.** összefonódása. Mindkét vállalkozás ún. teljes palettás gyógyszer-nagykereskedő, vagyis a gyógy-

szerek és gyógyászati termékek teljes körére nézve végzik a beszerzett termékek viszonteladók részére történő értékesítést, a Hungaropharma-csoport Magyarország egész területén, a Medimpex és az irányítása alá tartozó Pannonmedicina Gyógyszerkereskedelmi Zrt. pedig Nyugat- és Közép-Magyarországon. A hivatal úgy látta, hogy a gyógyszer-nagykereskedelem második és negyedik legnagyobb szereplőjének összefonódása a verseny érdemi csökkenésével járhat, más oldalról viszont a piac jellegében nem hoz lényeges változást: azon továbbra is két kiemelkedő piaci részesedésű vállalkozás-csoport (a Hungaropharma-csoport és a Phoenix Pharma) lesz jelen. Noha a Medimpex-csoport megvásárlása következtében 40 % fölé emelkedő részesedésével a Hungaropharma-csoport megelőzi a Phoenix Pharma-t, piaci részesedésük között nem alakul ki olyan különbség, ami azt valószínűsítene, hogy az összefonódás a Hungaropharma-csoportot egyedüli gazdasági erőfőlényes helyzetbe hozná.

487. Nem lehetett kizárni azt sem, hogy az összefonódás következtében a Hungaropharma-csoport és a Phoenix Pharma a gyógyszer-nagykereskedelem piacán közös erőfőlénybe kerül, vagy esetlegesen meglévő közös erőfőlényük tovább erősödik, különösen, hogy a magyarországi gyógyszer-nagykereskedelmi piac szerkezetét tekintve kedvez az oligopolisztikus interdependencia kialakulásának. A közös erőfőlényes helyzet létrejöttének esélyét ugyanakkor enyhíti az a körülmény, hogy jelen van a piacon egy további, nem elhanyagolható (15 százalékos) piaci részesedésű szereplő, a TEVA. Ráadásul, ha az összefonódást követő állapot közös erőfőlényes helyzetnek minősül, akkor azt nem az összefonódás hozná létre.

488. A vertikális hatás szempontjából az összefonódásnak két egymástól eltérő következménye volt azonosítható. A verseny szempontjából kedvező, hogy megszűnik a gyógyszergyártással foglalkozó Egis és Richter közös közvetlen irányítása a gyógyszer-nagykereskedő Medimpex-csoport felett, kedvezőtlen viszont, hogy három gyógyszergyártó vállalkozás (az Egis, a Richter és a Béres) közös akarattal már nem csak a Hungaropharma-, hanem a Medimpex-csoport üzletpolitikájára is képes lehet hatást gyakorolni. A Versenytanács álláspontja az volt, hogy a fenti két hatás eredője semmiképpen sem lehet kedvezőtlen, mert a Béres gyógyszerpiaci részesedése nagyságrendileg kisebb, mint az Egis-é és a Richter-é. Míután a Medimpex-csoport kizárólag olyan tevékenységet végez, amelynek piacán a Hungaropharma-csoport is jelen van, az összefonódás nem jár együtt portfólió hatással, és a Medimpex-csoport piaci részesedése alapján káros konglomerátum hatással sem kellett számolni (Vj-166/2007).

489. A biztonságtechnika területén a **G4S Biztonságtechnikai Zrt.** megvásárolta a **Meldetechnik Vagyonvédelmi és Villamossági Kft.-t.** Mindkét vállalkozás komplex biztonságtechnikai szolgáltatásokat nyújtásával (biztonságtechnikai rendszerek tervezésével, telepítésével, karbantartásával) foglalkozik, de megrendelői körük eltérő. Az integrált biztonsági szolgáltatások piacán számos szolgáltató van jelen, köztük jelentős tőkével rendelkező cégek is. Amennyiben az egyes szolgáltató maga nem rendelkezik a szolgáltatások teljes palettájával, egy másik szolgáltatóval együttműködve jelenik meg a piacon. A piac jellemzője az árérzékenység, a megrendelők nem kötnek hosszú távú szerződést a szolgáltatókkal, és a kiválasztás pályázat útján történik. A piacon az árversenyt befolyásolja az a tényező is, hogy a biztonsági őrzésen (ezen belül is inkább az élőerős őrzést érintően) belül a foglalkoztatás egy részére a feketegazdaságban kerül sor, amely alkalmasint alacsonyabb árakat eredményezhet. Általánosan elmondható, hogy a megrendelők arra törekednek, hogy ne egyetlen vállalkozástól egy csomagban vegyék igénybe a biztonsági szolgáltatásokat, hanem az egyes szolgáltatásokat szétválasztva külön-külön szerződjenek le a cégekkel. Még a biztonságtechnikai rendszerek tervezése, telepítése és karbantartása is elválik egymástól, a részszolgáltatásokat sem szükséges ugyanazon cégtől igénybe venni. A megrendelők gyakran nagy, tőkeerős vállalkozások (pl. pénzügyi intézmények, multinacionális kiskereskedelmi egységek), ezért megfelelő ellensúlyra alkalmas vevői erőt képviselnek.

490. A Versenytanács értékelése szerint az összefonódástól a G4S Zrt. és a Meldetechnik Kft. piaci helyzetének kisebb mértékű erősödése várható. Bár mindkettő ugyanazon az érintett termékpiacra (integrált biztonsági szolgáltatások) tevékenykedik, azon belül eltérő alpiacokra, eltérő megrendelői kör igényeire specializálódtak. Amennyiben az integrált biztonsági szolgáltatások egységes piacnak tekinthetők, elhanyagolható mértékű horizontális hatás származik az összefonódásból. Abban az esetben pedig, ha az egyes alpiacok külön piacnak tekintendők, kisebb mértékű portfólió hatással lehetne számolni, amely azonban a kis piaci részesedések miatt nem vet fel versenyaggályokat. A portfólió hatást csökkenti az a tény is, hogy az egyes biztonságtechnikai szolgáltatásokat, szolgáltatás-részeket a megrendelők jellemzően nem egy csomagban, hanem más-más szolgáltatótól szerzik be a lehető legjobb ár elérése érdekében. Konglomerátum hatás nem volt azonosítható az összefonódás kapcsán (Vj-82/2007).

491. A **nyomdaiparban** – a Magyarországon pénzügyi, befektetési szolgáltatásokra szakosodott – **KBC Private Equity NV** a korábbi magánszemély részvényesek mellett közös irányítást szerzett a **Grafika Press Nyomdaipari Zrt.** felett, amely egyúttal megvásárolta a **Szakra Lapnyomda Zrt. Head-set üzletágát** (ideértve a nyomdaipari tevékenység végzéséhez szükséges eszközöket, jogokat, know-how-t, a szerződésállományt, valamint az üzletágban dolgozó munkavállalókat is). Míg az utóbbi tranzakcióhoz nem volt szükséges a GVH engedélye, mivel az összefonódás nem érte el a versenytörvény szerinti küszöbértéket, addig az előbbi egyszerűsített eljárásban engedélyezésre került, tekintettel arra, hogy az összefonódásban résztvevő vállalkozás-csoportok tevékenysége alapján az összefonódás horizontális-, vertikális- és portfólió hatással nem járt, továbbá a Grafika Zrt. és a KBC irányításszerzésekor már annak részét képező Szakra üzletág együttes – 20 %-ot a nyomdaipari tevékenység egyetlen szegmensében el nem érő – piaci részesedése alapján káros konglomerátum hatással sem kellett számolni (Vj-45/2007).

492. Az **ingatlanforgalmazás és -hasznosítás piacán** egy összefonódást bíralt el a Versenytanács. A világszerte számos piacon aktív, olasz Giovanni Agnelli (GAC) Csoporthoz tartozó IFIL Investissements S.A., a kizárólag e tranzakció végrehajtására létrehozott **C&W Group Inc.** útján irányítást szerzett a **Cushman & Wakefield Holdings Inc.** felett. A Versenytanács úgy értékelte, hogy azok a piacok, amelyeken a GAC Csoport Magyarországon statisztikailag kimutatható és értékelhető piaci részesedéssel jelen van (személygépkocsi-forgalmazás; tehergépjármű-forgalmazás; autóbusz-gyártás és -forgalmazás), vertikálisan kapcsolódhatnak az ingatlanhasznosítás piacához, azonban a kérelem elbírálásakor közöttük és az ingatlanhasznosítás piaca között nem állt fenn ilyen kapcsolat. Még ha a kérelmező által érvényesíteni szándékozott esetleges szinergiák révén a jövőben vertikális jellegű kapcsolat kerülne is kialakításra, annak elenyésző hatása lenne a piacra, tekintettel a közvetlenül érintettek ingatlanpiaci jelenlétére (Vj-11/2007).

2.3. Ágazati vizsgálat

493. A versenytörvény VIII. fejezete⁷¹ felhatalmazza a GVH elnökét ágazati vizsgálat lefolytatására, ha az adott ágazatban a piaci folyamatok a verseny sérülésére, torzulására utalnak. A vizsgálat során a piaci szereplőktől összegyűjtött információk részletes elemzésének eredményeként jelentés készül, amely később a GVH további tevékenysé-

geinek (versenyfelügyeleti eljárás, illetve versenypártolási tevékenység) is alapjául szolgálhat. Az ágazati vizsgálat tehát – a versenyfelügyeleti eljárásokkal ellentétben – egy ágazat vagy egy piac versenyfolyamataival kapcsolatos általános tájékozódásra szolgál, és nem konkrét vállalkozás(ok) magatartásának vizsgálatára irányul. Nem jelent ugyanakkor mindenre kiterjedő piac- és versenyelemzést sem, mivel az említett törvényhely meghatározza és egyben be is határolja célját és lehetséges irányait. Az ágazati vizsgálat intézménye az európai gyakorlatban sem ismeretlen.

494. A GVH 2007 nyarán ágazati vizsgálatot indított az elektronikus média gazdasági ágazatba tartozó **televíziós műsor-szolgáltatás** (műsortalom szerkesztés és csomagolás) **nagy- és kiskereskedelmi, valamint televíziós hirdetés piacán** a televíziós reklámok értékesítésével, a sport- és filmjogokhoz való hozzáféréssel, a televíziós műsorcsatornák továbbításának feltételeivel kapcsolatos piaci folyamatok megismerése és értékelése céljából.

495. A GVH az említett piacokon olyan körülményeket azonosított, amelyek arra utalhatnak, hogy a szükségtelen korlátozásoktól mentes piacralépés feltételei nem adóttak, a médiapiaci verseny és a digitalizáció fogyasztói jólétet növelő sokszereplős, változatos médiakínálatot biztosító hatása esetleg nem érvényesül.

496. Egyrészt a GVH rendelkezésére álló adatok szerint a két országos kereskedelmi adó reklámpiaci részesedése mintegy 90 %, miközben nézettségük 60 % körüli, míg a tematikus csatornák összesített hazai nézettsége a becslések szerint 30 % körüli, az összesített reklámpiaci részesedésük pedig 5 % alatti.⁷²

497. Másrészt, az utóbbi években piacra lépett magyarországi műsorszolgáltatók működésüket alapvetően a tartalmak csomagolását és továbbítását végző szolgáltatóktól kapott műsordíjakból fedezik, vagyis az ún. free-to-air működési modellű (főként reklámbevételekre építő) műsorszolgáltatók jellemzően nincsenek jelen. Ennek következményeként aztán a műsorszolgáltatók magyarországi piacon való megjelenése kizárólag a kábeltelevíziós platformon való megjelenés lehetőségén múlhat.

498. Ugyanakkor harmadrészt, a Magyarországon meghatározó kábeltelevíziós platformon a műsorcsomagok kizárólag a platformszolgáltatótól szerezhetők be, ami oda vezethet, hogy ebben a kiskereskedelmi szegmensben csak a bizonyos

⁷¹ A versenytörvény 43/B.-43/F. §-ai

⁷² Vj-61/2006., Digitális Átállás Stratégia 51. old. www.meh.hu

mértékig vertikálisan integrálódott piaci szereplők képesek versenyezni, amely körülmény megnehezítheti a piacralépést, ezzel együtt csökkentheti a verseny intenzitását.

- 499.** A fent említett körülményekből nem következik feltétlenül, hogy a piacon a verseny korlátozódik vagy torzul, ennek és az ebből esetlegesen fakadó fogyasztói hátránynak az értékelésére az ágazati vizsgálat keretében kerül sor. Ugyanakkor a fentiek miatt a GVH előzetes feltevései szerint a hazai elektronikus médiapiac koncentráltasága magasabb, ezzel együtt a választék is alacsonyabb, a hirdetési tarifák akár magasabbak is lehetnek. A nézettséget növelő sport- és csúcsfilm közvetítési jogokhoz, illetve bizonyos csatornákhöz való hozzáférés területén esetlegesen, méltányos szintet meghaladó módon (minden platformra, hosszú időre kiterjedően) alkalmazott feltételek pedig csak tovább fokozhatják a kínálat csökkenéséhez vezető aránytalanságokat és a piacralépési terheket a televíziós piacon.
- 500.** Az ágazati vizsgálat nem csak a múltbeli és jelen piaci helyzet, hanem a digitalizációra tekintettel a verseny fogyasztók szempontjából való jövőbeni alakulására is kiterjed. A Magyarországon is küszöbön álló digitalizáció technológiai oldalról ugyanis biztosíthatja a fogyasztói jólét növekedésének feltételeit, de annak kialakulása a műsorszolgáltatók tényleges piacralépésétől, a felszabaduló kapacitások műsorszolgáltatók általi minél szélesebb körű kihasználásától függ. Megfordítva ez azt jelenti, hogy a piacok fejlesztéséhez hozzájáruló digitalizáció fogyasztói oldalról mérhető sikere a változatos tartalmat kínáló, sokszereplős piac kialakulásának függvényében alakulhat csak. A digitalizáció ugyanis annyiban képes a választék növekedése révén a fogyasztói jólét növekedéséhez hozzájárulni, amennyiben a szükségtelen korlátozásoktól mentes piacralépés feltételei adottak. A GVH által azonosított fenti körülmények azonban azt valószínűsítik, hogy az említett feltételek nem állnak fenn.
- 501.** Az ágazati vizsgálat első lépéseként a GVH 2007 őszén felvilágosítást kért a gazdasági ágazat egyes vállalkozásaitól és a Nemzeti Hírközlési Hatóságtól. Az ágazati vizsgálat a tervek szerint 2008 augusztusában zárul majd a vizsgálat eredményeit tartalmazó jelentés közzétételével.
- 502.** 2007 februárjában a GVH a pénzügyi szolgáltatások területén a **lakossági és kisvállalati bankpiacon** a pénzügyi szolgáltatóktól igénybevevett egyes pénzügyi termékek más pénzügyi szolgáltatók hasonló termékeivel történő helyettesítésével (bankváltással) kapcsolatos piaci folyamatok megismerése és értékelése céljából is ágazati vizsgálatot indított.
- 503.** A pénzügyi piacokon a hatásos verseny érvényesülésének egyik alapvető feltétele, hogy a pénzügyi szolgáltatások igénybe vevői szabadon választhassanak az ezen szolgáltatásokat kínáló piaci szereplők között. Ennek a választási szabadságnak nemcsak a pénzügyi szolgáltatások első alkalommal történő igénybevétele során kell érvényesülnie, hanem akkor is, ha a fogyasztók valamilyen okból úgy döntenek, hogy egy szolgáltatást a jövőben egy másik pénzügyi szolgáltatótól kívánják igénybe venni.
- 504.** A különböző pénzügyi szolgáltatók által kínált termékek közti váltás (bankváltás) lehetősége garantálja, hogy a fogyasztók gyorsan tudjanak reagálni a kedvezőbb feltételekkel kínált, illetve új, innovatív termékek megjelenésére. A fogyasztói mobilitás biztosítja, hogy a piac kínálati oldalát alkotó pénzügyi szolgáltatóknak érdemes legyen a lehető legversenyképesebb termékeket kifejleszteni és kínálni, hiszen így remélhetik, hogy elegendő fogyasztóhoz jut el a termékük ahhoz, hogy befektetések megtérüljenek. A bankváltás lehetősége tehát a pénzügyi piac hatékony működése és az érdemi verseny egyik legfontosabb garanciája.
- 505.** Nemzetközi tapasztalatok és a GVH által Magyarországon észlelt piaci jelenségek valószínűsítik, hogy a lakossági és a kisvállalati piacon bizonyos termékek esetében ritkán fordul elő bankváltás, így a piaci verseny torzulhat vagy korlátozódhat. A bankváltási költségek magas szintje például alkalmas lehet a verseny torzítására és korlátozására, hiszen a fogyasztók pénzügyi döntéseit alapvetően befolyásolják a már meglévő banki kapcsolataik. A magas bankváltási költségek miatt azonban a fogyasztók a szerződések megkötése után már nem képesek az igénybevevett szolgáltatást egy másik bank hasonló szolgáltatásával helyettesíteni. Az adott szerződéses kapcsolatokban a bankok jelentősen megnövekedett piaci hatalma alkalmas lehet arra, hogy egyes fogyasztókat „fogva tartsanak” és ezt a számukra előnyös helyzetet kihasználva egy megfelelően működő versenypiachoz képest szokatlan mértékű előnyt érhessenek el. A fogyasztók „fogvatartottsága” miatt a verseny érezhetően gyengülhet, ami végső soron éppen a fogyasztók számára káros. A bankok közötti átjárhatóság megkönnyítése, a bankváltás költségeinek csökkentése egyes pénzügyi termékek esetében jelentősen hozzájárulhat ahhoz, hogy a lakossági bankpiacon megszűnjenek a fogyasztói mobilitás útjában álló akadályok, aminek következtében élénkülhet a verseny, a fogyasztók pedig magasabb minőségű és kedvezőbb áru szolgáltatásokhoz juthatnak.

506. A vizsgálat során a GVH a lakossági fogyasztók és a kisvállalkozások körében is végzett kérdőíves felmérést, valamint a bankok által szolgáltatott adatokon számos elemzést végzett el. Az ágazati vizsgálat első eredményei 2008 nyarán várhatók.

2.4. A kereskedelmi törvény alapján indult eljárások

507. A 2006. június 1-jén hatályba lépett kereskedelmi törvény két tekintetben bővítette a hivatal hatáskörét. Egyrészt a kereskedelmi törvény megtiltja a nagyméretű – jelentős piaci, vevői erővel rendelkező – kiskereskedőknek a beszállítókkal szembeni visszaélő magatartását, s e jelentős piaci erővel rendelkező kereskedők felett a visszaéléssel kapcsolatos, a kereskedelmi törvény anyagi jogi rendelkezésein alapuló felügyeletet a GVH látja el. Másrészt a törvény arra is kötelezi a jelentős vevői erővel rendelkező kereskedelmi vállalatokat, hogy alkossanak meg és alkalmazzanak olyan önszabályozó etikai kódexet, amely kiterjed a beszállítókkal való kapcsolataikban a tisztességes kereskedelmi gyakorlatok alkalmazására, valamint az abban foglaltak megsértése esetén alkalmazandó eljárásrendre is. A vállalatoknak a kódexet jóváhagyásra be kell nyújtaniuk a GVH-hoz.

508. 2006-ban a GVH a 2007. december 31-ig terjedő időszakra jóváhagyta az Országos Kereskedelmi Szövetség (OKSz) által kiadott **Kereskedelmi Etikai Kódexet**. A kódexet – más vállalatok mellett – a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedelmi vállalatok közül az Auchan Magyarország Kft., a Cora Magyar Hipermarket Kft., a Csemege-Match Kereskedelmi Zrt., a Metro Holding Hungary Kereskedelmi Kft., a Plus Élelmiszer Diszkont Kft., a Penny Market Kft., a Profi Magyarország Kereskedelmi Zrt., a Reál Hungária Élelmiszer Zrt., a SPAR Magyarország Kereskedelmi Kft., valamint a Tesco-Global Magyarország Zrt. fogadták el és írták alá.

509. A jóváhagyó határozat feltételként szabta, hogy a vállalatok – a megjelölt szempontrendszernek megfelelő tartalommal – a Kereskedelmi Etikai Kódex működtetésének 2007. szeptember végéig szerzett kezdeti tapasztalatairól és alkalmazási gyakorlatáról, eredményeiről, az esetleges problémákról beszámoljanak a GVH-nak. 2007 végén beérkeztek a hivatalhoz a jóváhagyó határozatban előírt beszámolási kötelezettség címzettjeinek összefoglalói, noha a kötelezett vállalkozások egy része csak határidőn túl, azaz 2007. október 31. után, a GVH által kiküldött emlékeztető kézhezvételét követően tett eleget beszámolási kötelezettségének.

510. Az újjólag lefolytatott jóváhagyási eljárásban a GVH 2010. június 30-ig, illetve – amennyiben az korábban bekövetkezik – a kódex legközelebbi módosításáig meghosszabbította a Kereskedelmi Etikai Kódexnek a jelentős piaci erővel rendelkező kereskedőknek a beszállítókkal való tisztességes kereskedelmi gyakorlataira vonatkozó rendelkezéseinek, és az abban foglaltak megsértése esetén alkalmazandó – a kódexben és annak mellékletében foglalt – eljárásrendjének jóváhagyását. A jóváhagyás ideiglenes jellege abból is fakadt, hogy a kezdeti alkalmazási tapasztalatokról készült beszámolók alapján megállapítható volt, hogy az Etikai Testület a beszállítók védelme témakörében az Etikai Kódex gyakorlati alkalmazására egyetlen eljárást folytatott csupán le. E minimális alkalmazási tapasztalat alapján pedig nem lehetett érdemi következtetéseket levonni a kódex szabályrendszerének és eljárásrendjének alkalmasságáról. A 2008 januárjában kiadott határozat megismételte a korábbi jóváhagyó határozatban is szereplő beszámolási kötelezettséget, tekintettel arra, hogy a GVH szerint továbbra is szükség van a tapasztalatok megismerésére ahhoz, hogy a kódex jóváhagyását fenntarthassa, illetve később meghosszabbítsa.

511. A kereskedelmi törvény hatálybalépése óta egy versenyhivatali eljárás fejeződött be a **kereskedelmi vállalkozások jelentős piaci erővel történő visszaélésének** vizsgálata körében. A **Tesco-Global Áruházak Zrt.** ellen 2006 júliusában indult eljárás az áruházlánc által 2005 augusztusában bevezetett – és a kereskedelmi törvény hatályba lépését követően is változatlan formában fenntartott – polcszerviz-rendszer jogszerűségének vizsgálatára.

512. A Tesco beszállítói az új polcszerviz-rendszer bevezetését megelőzően 40-50 vállalkozás közül választhattak, hogy mely céggel szerződnek áruházi polcfeltöltési tevékenység ellátására. Ezt a választási lehetőséget a Tesco a nagyobb alapterületű áruházak esetében hat, meghívásos pályázat útján kiválasztott ügynökségre szűkítette, az ügynökségek tevékenységének folyamatos koordinálásával, illetve ellenőrzésével pedig egy koordináló ügynökséget bízott meg. Az így felépülő polcszerviz-rendszer működtetésének költségeit a Tesco egészében a beszállítókra hárította.

513. A Versenytanács megszüntette az eljárást, egyben – vállalásával egyezően – arra kötelezte a Tesco-t, hogy amennyiben áruházaiiban a polcszerviz tevékenységet külső vállalkozásokkal kívánja végeztetni, az e tevékenység nyújtására feljogosított vállalkozások kiválasztását úgy valósítsa meg a 2008. évre és ezt követően, hogy évenként pályázatot ír ki, amelynek során érvényre juttatja az alábbiakat:

- a kiválasztás átlátható, konkrét és objektív minőségi felteteleken alapul, amelynek során figyelembe veszi a pályázónak a végzendő tevékenységhez kapcsolódó szakmai felkészültségét is;
  - az elbírálás során kiemelten figyelembe veszi a pályázó beszállítók felé alkalmazható legmagasabb árra vonatkozóan a pályázatában tett ajánlatát; továbbá
  - figyelembe veszi a beszállítók által jelzett tapasztalatokat, észrevételeket.
- 514.** Ezen túlmenően a Tesco vállalta azt is, hogy legkésőbb a végzés kézbesítését követő negyvenhatodik napot követően:
- térítésmentesen biztosítja a polcszerviz tevékenységet végző vállalkozások részére a polcszerviz tevékenységgel kapcsolatos munkavégzéshez szükséges eszközöket, felszereléseket; továbbá
  - a koordinátori szerepkör ellátásáért a beszállítókra sem közvetlenül, sem közvetve nem hárít át költségeket.
- 515.** A Versenytanács úgy látta, hogy a polcszerviz ügynökségek számának valamilyen mérvű korlátozása ésszerű, és így indokolt is lehet, a kötelezettségvállalások pedig kiküszöbölik azt az aggályt, hogy a Tesco indokolatlanul kényszerítené a beszállítókra az általa kiválasztott polcszerviz szolgáltatást nyújtó vállalkozásokat. Amennyiben az ügynökségek évente kerülnek kiválasztásra és a kiválasztás kiemelt szempontja a beszállítók felé alkalmazható legmagasabb árra tett ügynökségi ajánlat, nem valószínűsíthető, hogy a beszállítók érdemben kedvezőtlenebb helyzetbe kerülnének, mintha korlátozás nélkül választhatnának a polcszerviz ügynökségek között. Másodsorban, az eszközberleti díj felszámításának és a koordináló ügynökség alkalmazásából fakadó többletköltségek áthárításának mellőzésére tett vállalat révén nem állapítható meg a kereskedelmi törvény – sem a költségek aránytalan áthárítása, sem a díjak egyoldalú felszámítása révén történő – megsértése.
- 516.** Kiemelendő az is, hogy a Versenytanács a döntését megelőzően a Tesco vállalásait véleményezésre megküldte több jelentős forgalmú beszállítónak, illetve polcszerviz ügynökségnek, amelyektől nem érkezett a vállalásokat kifogásoló észrevétel.
- 517.** A GVH 2008 folyamán utóvizsgálat keretében ellenőrzi a kötelezettségvállalások megtartását (Vj-92/2006).
- 518.** A GVH az eljárások keretein kívül is kapcsolatba lépett szakmai szervezetekkel, párbeszédet folytatva a Magyar Agrárkamara, a Magyar Márkaszövetség és az Országos Kereskedelmi Szövetség képviselőivel a kereskedelmi törvény érvényesüléséről, de a hivatal munkatársai rendszeresen tartanak előadást kereskedelmi témájú konferenciákon (pl. Élelmiszer Szakma Napja, Magyarországi Olasz Kereskedelmi Kamara, Magyar Gazdasági Kamara Etikai Bizottsága rendezvényei) is.
- 519.** A hivatal 2007. első negyedévében piacutatót rendelt meg⁷³ annak érdekében, hogy empirikusan is megalapozott képet kapjon a nagyméretű kiskereskedők és beszállítóik közötti kapcsolat sajátosságairól, illetve, arról, hogy a kereskedelmi törvény hatálybalépése milyen hatást gyakorolt a kereskedők és beszállítók kapcsolatára. A kutatás a nagyméretű kereskedelmi láncok és a beszállítók kapcsolatát a beszállítók szempontjából vizsgálta az üzleti kapcsolat konkrét jellemzőin keresztül, mint például a gyártók értékesítési politikája, szerződéskötési gyakorlata, fizetési feltételek, árképzés, valamint a fizetési határidők betartása.
- 520.** A kérdőíves felmérés eredményei alapján a beszállítók és a kereskedők között jó, együttműködő a kapcsolat. Ezt támasztja alá, hogy a megkérdezett cégek többsége nyereségesen működik. Számos esetben azonban előfordul, hogy a beszállító legfontosabb partnerével szemben érvényesített átadási árai nem eredményeznek akkora nyereséget, ennek ellenére a tőkeerősebb beszállítók fontosnak tartják a kereskedelmi láncok által biztosított széles körű piaci jelenlétet. A beszállítók kisebb mértékű kiszolgáltatottságára utal az is, hogy egy értékesítési csatorna részesedése az összes eladásból átlagosan 20 % körül alakul, és egy gyártó átlagosan öt kereskedőt szolgál ki, emellett a kereskedők és beszállítók üzleti kapcsolataiban nagymértékű mozgás tapasztalható.
- 521.** A kapcsolat konkrét megnyilvánulásait tekintve, mint például a szerződéskötési gyakorlat, a beszállítók által fizetett díjak mértéke, azt figyelhetjük meg, hogy a beszállítók túlnyomó többsége rendelkezik írásbeli szerződéssel, a szerződések azonban sok esetben a kereskedelmi törvénybe ütköző pontokat is tartalmaznak. A szerződések tartalmi elemeit ugyanakkor a beszállítók több mint fele közösen határozza meg kereskedelmi partnerével. A felmérésből

⁷³ A kutatást a GVH számára a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáselemző Intézete (MKIK GVI) készítette. A kutatás eredményeiről készült tanulmány olvasható a GVH honlapján (www.gvh.hu, Elemzések / GVH tanulmányok menüpont).

kiderült, hogy a kereskedők több jogcímen tartanak igényt a beszállítóktól visszatérítésre, és ezekért cserébe sokszor semmilyen ellenszolgáltatást nem kapnak. A beszerzési társulások, annak köszönhetően, hogy több nagyméretű kereskedelmi láncot képviselnek, hangsúlyozottan tudják érvényesíteni a különféle visszatérítéseket. A tárgyalás során a tőkeerősebb beszállítók vannak sokszor rosszabb alkupozícióban, mivel számukra fontosabb a kereskedelmi láncok által biztosított piaci jelenlét.

- 522.** Annak ellenére, hogy a beszállítók jelentős része hallott a kereskedelmi törvényről, többségük úgy érzi, hogy annak létrejötte egyáltalán nem változtat a kereskedők magatartásán. Az, hogy a GVH hatáskörébe tartozik a kereskedelmi törvény betartásának felügyelete, szintén ismert, viszont a beszállítók többsége maga rendezzi a vitás kérdéseket a kereskedelmi partnerével és nem él a panasztétel lehetőségével.
- 523.** Az eredmények alapján a kereskedelmi láncok pozitív hatásai is megfigyelhetők; ugyanis a kereskedők által támasztott igényeknek jelentős hatásuk van a beszállítónál történő termék, vállalati belső szerkezetet és szervezeti felépítést érintő fejlesztésekre. Mindez leginkább a hazai tulajdonban lévő kis- és közepes vállalatokat érinti, s így hozzájárul a cégek versenyképességének növekedéséhez.

2.5. Az ártörvény alapján indult eljárások

- 524.** Az ártörvény⁷⁴ értelmében a hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértését a hatósági ár megállapítója vizsgálhatja és állapíthatja meg. Ilyen esetben a hatósági ár megállapítója határozatában megtiltja a jogszabályt sértő ár további alkalmazását, valamint kötelezi a vállalkozót a hatósági árra vonatkozó rendelkezések megsértésével elért többlet-árbevételnek a sérelmet szenvedett részére történő visszatérítésére. A hatósági ár megállapítója a jogsértés miatt bírság kiszabására nem jogosult, ennek érdekében határozatát meg kell küldenie a GVH-nak a versenytörvényben szabályozott bírság kiszabása végett.
- 525.** 2007-ben nem volt példa arra, hogy valamely hatósági ár megállapítására jogosult szerv a hivatalhoz fordult volna jogszabálysértő árkalkuláció miatt bírság kiszabása érdekében.

⁷⁴ 1990. évi LXXXVII. törvény

2.6. Amicus curiae tevékenység

- 526.** A versenytörvény rendelkezései lehetővé teszik a versenyszabályok megsértése miatti igények közvetlen magánjogi érvényesítését. A bíróságok minden olyan, előttük folyamatban lévő ügyről haladéktalanul értesítik a GVH-t, amelyben felmerül a versenyjogi rendelkezések megsértése. A GVH – a „bírság barátjaként” (amicus curiae) eljárva – a polgári per folyamán saját kezdeményezésére vagy a bíróság felhívására kifejteti álláspontját az ügyről. A versenyjogi jogalkalmazás egységességének biztosítása érdekében a törvény úgy rendelkezik, hogy amennyiben a szóban forgó ügyben a GVH eljárást indít, a bíróság köteles a peres eljárást felfüggeszteni a versenyfelügyeleti eljárás befejezéséig, illetve a bíróság kötve van a hivatal jogsértést vagy annak hiányát megállapító döntéséhez.
- 527.** 2007-ben két olyan ügyről kapott értesítést a GVH, amelyben felmerült a versenytörvény alkalmazása. A motorolajok piacát érintő ügyben a GVH versenyfelügyeleti eljárást⁷⁵ indított versenykorlátozó megállapodás gyanúja miatt. A másik, szakkönyvek telemarketing értékesítésére kötött szerződéssel kapcsolatos esetben a hivatal maga nem indított eljárást, azonban részletes írásos észrevételeket tett annak érdekében, hogy segítse a bíróságot az erőfölénnyel való visszaélés körébe tartozó ügy eldöntésében.
- ## 2.7. A bírósági felülvizsgálat tapasztalatai
- 528.** A GVH határozatának felülvizsgálatát keresetben lehet kérni a bíróságon. A polgári perrendtartásról szóló törvény (Pp.) alapján per indítására az eljárásba ügyfélként bevont vállalkozásokon kívül az is jogosult, akinek jogát és törvényes érdekét az adott versenyfelügyeleti eljárás alapjául szolgáló ügy érinti. Ilyen érintettnek minősülhet az eljárás bejelentője mellett a piac másik szereplője is. A kereset nyomán induló közigazgatási perben – amelyet első fokon a Fővárosi Bíróság, másodfokon pedig a Legfelsőbb Bíróság, illetve 2003 közepétől a Fővárosi Ítéltábla folytat le – a bíróság a GVH határozatát megváltoztathatja, illetve a határozatot hatályon kívül helyezheti, valamint ez utóbbi esetben új eljárás lefolytatására is kötelezheti a GVH-t.
- 529.** A versenytörvény 2005. november 1-jéig hatályos rendelkezései alapján a Versenytanács az eljárást határozattal megszüntette, ha a vizsgált magatartás nem ütközött a törvénybe vagy az nem volt bizonyítható. A 2005. november 1-jétől hatályos rendelkezések a két esetet élesen elkülöní-

⁷⁵ Vj-7/2008

tik egymástól. A jogsértés hiányát határozattal kell megállapítani, míg a bizonyítottság (vagy a közérdek) hiánya esetén⁷⁶ végzéssel történik az eljárás megszüntetése.⁷⁷

- 530.** A Versenytanács által hozott megszüntető végzéssel szemben az ügyfél mellett jogorvoslati kérelemmel élhet az, akire a végzés rendelkezést tartalmaz. A jogorvoslati kérelem elbírálása egyfokú, azt a Fővárosi Bíróság végzi, nem peres eljárásban.
- 531.** A Fővárosi Bíróság eddig valamennyi döntésében elutasította a bejelentőnek a Versenytanács megszüntető végzése elleni jogorvoslati kérelmét, mert úgy ítélte meg, hogy a jogorvoslati jog szempontjából – szemben a határozattal szembeni keresetösségi joggal – nem elégséges az érdeksérelem bizonyítása. Jogorvoslati jog a Fővárosi Bíróság szerint csak azon alapulhat, ha a végzés a kérelmezőre (így a bejelentőre) rendelkezést tartalmaz, amit a Fővárosi Bíróság egyetlen 2007. év során elbírált ügyben sem tudott megállapítani.
- 532.** Lényeges körülmény ugyanakkor, hogy az előzőek szerinti megszüntető végzés – szemben azzal, ha a jogsértés hiányát a Versenytanács jogerősen megállapítja, nem zárja el a bejelentőt (vagy bármilyen más érdekeltet) attól, hogy a jogsértéssel kapcsolatos igényét közvetlenül a bíróság előtt érvényesítse. Az előzőekből az is következik, hogy az eljárás alá vont ügyfélnek is érdeke lehet a megszüntető végzés elleni jogorvoslat, mert a jogsértés hiányának jogerős megállapítása már kizárja a közvetlen bírósághoz fordulás lehetőségét. A 2007. évben egy ilyen eset került a bíróság elé. A Vj-4/2006. számú ügyben a Versenytanács nem látta bizonyítottnak a gazdasági erőfölénnyel való visszaélést, ezért nem vizsgálta az ügyfél gazdasági erőfölényes helyzetét. A Fővárosi Bíróság elutasította az ügyfél azon igényét, hogy kötelezze a Versenytanácsot érdemi döntésre az erőfölény kérdésében is.
- 533.** A jogsértést megállapító határozatok megtámadási aránya ugyan valamelyest csökkent az előző évekhez képest, ez azonban érdemben nem változtat azon a korábbi éveket jellemző tendencián, hogy a marasztaló határozatok mintegy felét támadják meg. A csökkenés elsősorban annak tudható be, hogy a 2007. évben a marasztaló határozatok körében lényegesen megnőtt a fogyasztók megtévesztését

megállapító határozatok aránya (a 2006. évi 75 %-kal szemben a 2007. évben 94 %). Ezen ügyek megtámadási aránya ugyanis – az egyértelműbb joggyakorlat és a relatíve alacsonyabb bírság miatt – már évek óta lényegesen alacsonyabb, mint az antitörzst ügyeké.

- 534.** A 2007. évben a Versenytanács hét ügyben hozott még 2005. november 1-je előtt indult megszüntető határozatot, amelyek esetében még nem különült el egymástól egyértelműen, hogy az eljárás megszüntetésének indoka a jogsértés vagy a bizonyítottság (közérdek) hiánya volt. Ezen határozatok közül – a korábbi esetekhez hasonlóan – gyakorlatilag minden ötödiket (2007-ben kettőt) támadott meg a versenyfelügyeleti eljárást kezdeményező bejelentő. A 2005. november 1-je után indult eljárásokban mindössze három esetben hozott jogsértés hiányát megállapító határozatot a Versenytanács, amelyek közül egy került megtámadásra. A 64 megszüntető végzés közül is mindössze kilencel szemben éltek jogorvoslati kérelemmel.
- 535.** A jelenlegi versenytörvény⁷⁸ alapján eddig megtámadott 416 határozat több mint kétharmada (301 határozat) jogerősen elbírálásra került. Ezek közül a Fővárosi Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság (illetve az Ítéltábla) 20 esetben változtatta meg – részben vagy egészben – a jogalap tekintetében a Versenytanács határozatát, további 17 esetben pedig kisebb-nagyobb mértékben csökkentették a bíróságok a kiszabott bírságot. Az előzőek egyértelműen jelzik, hogy a versenytörvény alkalmazásában a bíróságok és a GVH között kialakult jogalkalmazási harmónia továbbra is fennmaradt.
- 536.** A 2007-ben született bírósági ítéletek közül kiemelendő a mozi-kartell ügyben (Vj-70/2002) született, az ügyet véglegesen lezáró – Legfelsőbb Bíróság által hozott – ítélet, amely helybenhagyta a Versenytanács jogsértést megállapító határozatát. A Legfelsőbb Bíróság ítélete megerősítette azt a vállalkozások által vitatott tételt is, miszerint közvetett bizonyítékok alapján sem kizárt egy jogsértő magatartás megállapítása, ha a közvetett bizonyítékok olyan bizonyító erővel bírnak, olyan logikai láncot alkotnak, amelynek révén a jogsértés elkövetését tanúsítják. Hasonlóan fontos, hogy az autópálya ügyben (Vj-27/2003) a Fővárosi Ítéltábla is helybenhagyta a versenytanácsi döntést, így az eljárás a Legfelsőbb

⁷⁶ A versenytörvény 72. § (1) bekezdés a) pontja

⁷⁷ A versenytörvény 71/A. §-a alapján ilyen tartalmú megszüntető végzést a vizsgáló is hozhat. Jogorvoslat esetén a vizsgáló által hozott megszüntető végzést első fokon a Versenytanács, másodfokon szintén a Fővárosi Bíróság bírálja el.

⁷⁸ A beszámoló a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a beszámoló ezt nevezi jelenlegi versenytörvénynek) mellett az 1996. december 31-ig hatályos, az addig megindult eljárásokban alkalmazott, a tisztességtelen piaci magatartásról szóló 1990. évi LXXXVI. törvényt (a beszámoló ezt nevezi korábbi versenytörvénynek) alapján hozott határozatok bírósági felülvizsgálatának tapasztalatait is tartalmazza.

Bíróságon folytatódik. Helybenhagyta továbbá a Fővárosi Bíróság az első hitelkártya ügyben (Vj-56/2006) hozott marasztaló határozatot. Az ítélet elfogadta a GVH azon álláspontját, amely szerint az OTP Rt. megtévesztésre alkalmas magatartást tanúsított hitelkártya termékének reklámozása során. Az ítélet azért bír jelentőséggel, mert e tárgykörben a GVH több piaci szereplővel szemben is folytatott eljárást. Talán a Fővárosi Bíróság ítéletének is köszönhető, hogy több hitelkártyát reklámozó vállalkozás elfogadta a GVH határozatát, és nem nyújtott be ellene jogorvoslatot.

2.8. Bíróságbeszedési gyakorlat

- 537.** A Versenytanács jogsértés megállapítása esetén bíróságot szabhat ki, ami – a jogsértő magatartás további folytatásától való eltiltás mellett – a törvénybe ütköző magatartás másik szankciója. Alapvető érdek fűződik ahhoz, hogy a végrehajtható bíróságok behajtása kellően hatékony legyen.
- 538.** 2007-ben 69 bíróságot kiszabó határozatot⁷⁹ hozott a Versenytanács. A kiszabott bírság összege meghaladta a kétmilliárd forintot, amely közel azonos arányban oszlott meg a fogyasztó megtévesztési és a kartell ügyek között. Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés 2007-ben nem került megállapításra, így értelemszerűen ilyen címen nem szabott ki bírságot a Versenytanács. Az év végén végrehajtható bírság ennél lényegesen kevesebb, mintegy 520 MFt volt, mert egyrészt a legnagyobb bírsággal járó ügyekben (Vj-140/2006: 936 MFt, Vj-113/2007: 200 MFt, valamint Vj-114/2007: 132 MFt) az év végéig nem telt le a befizetési határidő, illetve a bíróság több ügyben még nem döntött az érintettek végrehajtás felfüggesztése iránti kérelméről, így a Ket. rendelkezései alapján a végrehajtás nem foganatosítható. A végrehajtható bírság túlnyomó része (több mint 97 %-a) befizetésre került az év végéig.⁸⁰
- 539.** A GVH működése folyamán, 2007 végéig mindösszesen 29,8 milliárd Ft bírságot szabott ki, amelyen belül az előző évhez képest érezhetően növekedett a végrehajtható bírság aránya. Ez döntően arra vezethető vissza, hogy a bíróságok összességében a korábbiakban tapasztaltaknál gyorsabban döntenek a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmekről, és túlnyomó többségükben elutasítják azokat.

⁷⁹ Ideértve – a korábbi fejezetektől eltérően – a Vj-40/2006. sz. ügyben hozott kijavító határozatot (amely a korábbi döntésben a jogsértésre tekintettel megállapított 3 MFt bírságösszeget 5 MFt-ra módosította) és az annak nyomán különbözteként adódó 2 MFt bírságösszeget is.

⁸⁰ A bíróságok kiszabásával és befizetésével kapcsolatos számszerű összefoglaló információk megtalálhatóak a beszámoló Táblázatok c. részének 5.1. és 5.2. táblázataiban.

III. VERSENYPÁRTOLÁSI TEVÉKENYSÉG

- 540.** A versenypártolás a GVH azon tevékenysége, amelynek révén az állami döntéseket a verseny érdekében igyekszik befolyásolni. Ennek során a GVH él a versenytörvényben foglalt jogosítványokkal, hivatkozhat a versenyhez fűződő alkotmányos garanciákra, és fordulhat a nyilvánossághoz. Az állami döntések kifejezés itt magában foglalja a közpolitikák kialakítását, azok alkalmazását, valamint a kormányzat és egyéb állami szervek egyedi adminisztratív lépéseit és beavatkozásait is.
- 541.** A versenypártolási tevékenység egyik legfontosabb formája a jogszabály-véleményezés, de egyéb lehetőségek is rendelkezésre állnak, mint például a szignalizáció. Egyes esetekben, illetve kérdéskörökben a GVH maga is kezdeményezően lép fel, szerepe nem korlátozódik más szervezetek magatartásával kapcsolatos reakciókra.
- 542.** Az alábbiakban külön-külön kerülnek bemutatásra azok a területek, ahol a GVH aktív szerepet vállalt jogszabály-véleményezési, valamint egyéb versenypártolási tevékenység formájában. A könnyebb áttekinthetőség kedvéért a GVH aktív szerepvállalását részletező fejezetben egyben a hivatal ott érintett kérdésekkel kapcsolatos teljes – jogszabály-véleményezés kapcsán kifejtett – versenypártolási tevékenysége is áttekintésre kerül.
- ### 3.1 Jogszabály- és egyéb tervezetek véleményezése
- 543.** A versenytörvény rendelkezése szerint a GVH elnökével egyeztetni kell minden olyan előterjesztés és jogszabály tervezetét, amely a GVH feladatkörét érinti.
- 544.** A GVH jogszabálytervezet-véleményezési jogának gyakorlása során a szabályozással érintett piac versenyfeltételeit vizsgálja, piacra lépési feltételek változása esetén azt mérlegeli, hogy a szabályozással elérni kívánt cél összhangban van-e a szabályozási eszközökkel, nem fejtenek-e ki a várt eredményhez képest aránytalan versenykorlátozást. Kizárólagos jog biztosítása esetén fel kell tenni a kérdést, hogy azt feltétlenül indokolja-e valamilyen közszolgáltatás ellátása, és ha igen, akkor a monopolhelyetbe kerülő piaci szereplő magatartásának jogszabályban történő szabályozása képes-e megakadályozni az erőfölénnyel való visszaélést. A hatósági árak megállapításával foglalkozó rendeletek esetében a GVH jellemzően nem az ár konkrét nagyságát vizsgálja – hiszen az a szabályozó felelőssége – hanem a versenyt torzító keresztfinanszírozás elkerülését szolgáló garanciális szabályokra koncentrálna

a verseny- és nem versenyszférába tartozó szolgáltatások költségei számviteli elkülönítésének szükségességére hívja fel a figyelmet.

545. 2007-ben közel 500 előterjesztés és jogszabálytervezet érkezett véleményezésre a hivatalhoz, ezek közül minden negyedik igényelt versenypolitikai szempontból részletes véleményezést.

546. 2007 folyamán a GVH versenypártolási szempontból nagy figyelmet fordított az **energia szektorban** zajló (újra)szabályozási folyamatokra.

547. A hivatal egyetértését fejezte ki a **2007-2020 közötti időszakra vonatkozó energiapolitikai koncepcióban** megfogalmazott célokkal kapcsolatban. Eszerint a magyar energiapolitika legfontosabb stratégiai célja az, hogy a hosszú távú szempontokat is mérlegelve optimalizálja az ellátásbiztonság, a versenyképesség és a fenntarthatóság, mint az energiapolitika alappillérei és elsődleges célok együttes érvényesülését. A GVH szerint a versenyképesség vonatkozásában a hangsúly a fenti kontextusban a magyar gazdaság ártermelő vállalkozásai versenyképességének elősegítésén van, miközben a hazai energiatermelő vállalkozások versenyképes működése is fontos szempont.

548. Örömmel nyugtázta a GVH, hogy a koncepció a – magyar vállalkozások számára átlátható, megkülönböztetés-mentes feltételeket biztosító – versenyt fontos eszköznek tekinti a célok eléréséhez vezető úton. Felhívta azonban a figyelmet arra, hogy amíg a verseny alakulása szempontjából kulcskérdésnek tekinthető hosszú távú megállapodásokat (HTM-ek), e deklaráció ellenére, nem a súlyuknak megfelelően kezeli a koncepció, komolytalanná válnak a villamosenergia-piaci versenyről szóló állítások.

549. A GVH a koncepció hiányai közé sorolta azt is, hogy nem emelte stratégiai céljá a regionális piac megteremtését, pedig a megfelelő regionális szintű verseny szintén egyik alappillére lehet az ellátásbiztonságnak. Kritikával illette a hivatal az energiaárakra vonatkozó megállapításokat is, elsősorban azért, mert noha az anyag átfogóan kívánt szólni az energiapolitikáról, az árak esetében jóformán csak a vezetőkezes energiával foglalkozott, így törvényszerű volt az is, hogy átgondolatlanak tűnt az energia árrendszer befolyásoló tényezők, azok hatásainak, a szabályozás szükséges mértékének leírása. A koncepció megvalósulása szempontjából aggályosnak találta a hivatal azt, hogy elmaradt a piacot alakító egyes szereplők (kormány, intézmények, vállalkozások) feladatainak, illetve a végrehajtás ellenőrzésének a kifejtése.

550. A **villamosenergia-piac** szabályozásának változása – a teljes piacnyitás feltételeinek megteremtése – szempontjából ugyan jelentős év volt 2007, de a verseny érdekű változások elmaradtak a várakozásoktól. Az év első felében, az új villamos energia törvény (Vet.) szakmai és parlamenti egyeztetése során a GVH szívós küzdelmet folytatott a villamosenergia-piac hosszú távú megállapodásokkal megmerevített, a verseny tényleges bevezetését akadályozó „szerkezetének” a versenyt elősegítő átalakítása érdekében, de sikertelenül. Az Országgyűlés ugyanis az erre vonatkozó szabályozást kivette a törvényből azzal, hogy külön törvényben fogja a kérdést rendezni, ami 2007 folyamán nem történt meg. Noha a Vet. elfogadásra került 2007-ben, de az év közepére tervezett teljes piacnyitás 2008. január 1-jére csúszott át a végrehajtási szabályok hiánya miatt. A kialakított piaci modell gyakorlatba történő átültetése jelentős nehézségekkel járt. A Vet.-nek is megfelelően a villamosenergia-piaci verseny elősegítése érdekében a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM), a Magyar Energia Hivatal (MEH), a Miniszterelnöki Hivatal (MeH) és a GVH 2007 őszi heti rendszerességgel egyeztetést folytatott az iparági szereplőkkel. Október közepétől pedig a GKM – a GVH javaslatára – Villamos-energia Piaci Monitoring Bizottságot hozott létre a teljes piacnyitás zökkenőmentesebbé tétele érdekében. Ezzel párhuzamosan a GVH és a MEH megkezdte a jelentős piaci erőre épülő szabályozási rendszer működtetéséhez szükséges piacelemzés módszertan kidolgozását.

551. A GVH véleménye szerint az **új villamos energia törvény**⁸¹ kétségtelenül előrelépést jelent az azt megelőzően hatályban volt, a piacot részlegesen megnyitó törvényi szabályokhoz képest, de áttörést nem sikerült elérnie, illetve számos szakmailag is vitatható, nehezen értelmezhető és alkalmazható megoldást tartalmaz.

552. Ami a törvény célját illeti, GVH számára nem kérdés, hogy a jól működő piacokon – ezt mutatja más szektorok példája – a verseny előnyökkel jár: hozzájárul az árak csökkenéséhez, a minőség javulásához, a fogyasztói jólét növeléséhez, a piaci szereplőket hatékonyságuk fokozására, innovációra, a fogyasztói igények minél teljesebb kiszolgálására ösztönzi. Tény az is, hogy míg magával a termékkel, a villamos árammal lehetséges versenykörülmények között, piaci alapon kereskedni, addig a hálózatok természetes monopol jellege lehetetlenné teszi, hogy a verseny az infrastruktúra szintjén is tisztán érvényesüljön. Mivel a villamos energia szektor alap iparágként az

⁸¹ A jogszabály 2007. évi LXXXVI. törvény számon került kiadásra.

egész nemzetgazdaságra kiemelt hatást gyakorol, a jólétnövelő hatás közvetetten is érvényesül: a villamos energiát felhasználó piaci szereplők versenyző körülmények között elért alacsonyabb energia árak révén képesek költségeiket alacsonyan tartva a saját európai vagy akár nemzetközi piacokon versenyben maradni, versenyképes termékeket gyártani és értékesíteni, ami szintén növeli a fogyasztói jólétet, hozzájárul a nemzetgazdaság növekedéséhez, a munkahelyek megőrzéséhez, az adóbevételek növekedéséhez. A jól működő piacon az ár a piaci törvények szűkségszerű együttthatásaként torzulásmentesen alakul ki. Az ilyen ár megbízható és alapvető információforrás a befektetők számára, akik megalapozottan tudnak dönteni a piaci befektetésekről, erőművek, kereskedőházak létesítéséről, bővítéséről stb. A jól működő piac árjelzése önmagában is elegendő lehet a piaci befektetések megjelenéséhez, a hosszú távú ellátásbiztonság garantálásához.

- 553.** A versenyben automatikusan érvényesülő fenti hatásokat (a hatékonysági kényszert, a piaci árak kialakulását stb.) a természetes monopóliumnak minősülő tevékenységekre meg kell teremteni. Ezt a feladatot a szektorális szabályozás, annak eszközei látják el. A GVH álláspontja szerint a jogalkotónak nem sikerült tisztán rávilágítania arra, hogy a normaszövegben alkalmazott megoldások alapján mitől és mely piaci szegmensekben lesz verseny, és elmaradt a strukturális piaci akadályok kezelésére rendelkezésre álló szabályozási eszközök következetes átgondolása, hatékony bevezetése is. Az előkészítés során nem került sor hatásvizsgálatra sem. A GVH már akkor felhívta a figyelmet arra, hogy rendkívül rossz kicsengése van a piacnyitás oly módon való bevezetésének, hogy az előterjesztés egy adatokkal alá nem támasztott becslése alapján a versenypiacra való áttérés a végfogyasztók számára azonnali áremelkedéssel jár, noha a verseny bevezetésétől egyébként éppen az ellenkező hatás várható. Ezt a paradoxont feltétlenül fel kellett volna oldania a jogalkotónak a rövid és hosszú távú hatások részletes és megalapozott bemutatásával.
- 554.** Az új törvény a legnagyobb változásként megszüntette a közüzemet, és ezzel vélhetően a kettős piacot, azonban helyette nem sikerült világos, jól átlátható új rendszert felépíteni. Az egyetemes szolgáltatással kapcsolatos új szabályrendszer alig lépi túl a közüzemben alkalmazottat, az árképzés tekintetében pedig még homályosabb.
- 555.** A piaci modellváltás egyáltalán nem oldotta meg a HTM-ek problémáját, azok változatlan formában fennmaradtak, a hazai termelőkapacitások 70-75 %-át egy nagykereskedőhöz, az MVM Trade Zrt.-hez kötve. Ez lehetetlenné

teszi a teljes piacnyitással elérni kívánt versenytől elvárt pozitív jóléti hatások érvényesülését. Egy alapvetően forráshiányos piacon, amely nettó áramimportőr, a bevezetett piaci modell nem vezet el az árak csökkenéséhez, mivel az teljes szabadságot ad a források döntő részével rendelkező domináns MVM-nek a nagykereskedelmi árak kialakításában. Termelői és nagykereskedelmi szinten sem alakulhat ki verseny, mivel a HTM-ekben részes szerződő felek a jelenlegi piacszerkezet fenntartásában érdekeltek⁸². Ezért a versenykorlátok eredményes felszámolása ilyen piaci viszonyok között kizárólag komoly szerkezeti átalakítások vagy átalakulások révén történhet meg.

- 556.** Ennek ellenére a törvény a rendszerirányítót az átviteli hálózattal együtt továbbra is integráltan hagyta egy kereskedelmi tevékenységet folytató piaci szereplővel. A hivatal a jól működő verseny piac további elengedhetetlen feltételének tartja az összes piaci szereplőtől független rendszerirányító létrehozását a MAVIR Zrt.-nek az MVM csoporttól történő tulajdonosi leválasztása révén. Ez a megoldás bonyolult magatartási szabályok előírása és ellenőrzése nélkül képes lenne diszkriminációmentes hozzáférést biztosítani a villamosenergia-hálózatához.
- 557.** A törvény előrevetít egy olyan lehetőséget, hogy a verseny a nagykereskedők között alakulhat majd ki. Nyilvánvalóan egy közép-európai méretű regionális piacon már dolgozhat néhány olyan, különböző termelői portfólióval rendelkező nagykereskedő, amelyek között valódi, intenzív verseny alakulhat ki a fogyasztókért, azonban ennek megvalósulása egyelőre kérdéses.
- 558.** Különösen aggasztónak tartja a GVH, hogy a törvény elfogadását követő kormányzati jogalkotási lépések az intenzívebb verseny feltételeinek fejlesztése helyett a domináns piaci pozíció megőrzését, sőt annak jövőbeli kiterjedését tették lehetővé. A piaci verseny egyik fontos motorját ugyanis a részleges piacnyitás után az import lehetősége jelentette, amely bizonyos korlátot állított az MVM dominanciájával szemben. A **villamos energia határon keresztül történő szállítására** vonatkozó rendeleti szabályok módosítása⁸³ korlátozta, csökkentette a szabad határkeresz-

⁸² A magyarországi HTM-ek állami támogatási szabályokkal való összeegyeztethetőségét illetően 2005. november 9-én az Európai Bizottság is eljárást indított (C 41/2005 (ex NN49/2005)), amely jelenleg is folyik. Csak erre a nyomásra született kormányhatározat a HTM-ek rendezéséről, és elkezdődtek az erre irányuló felülvizsgálatok.

⁸³ A jogszabály 313/2007. (XI. 17.) Korm. rendelet számon került kiadásra.

tező kapacitásokat azzal, hogy az MVM villamosenergia-import szerződéseinek teljesítéséhez szükséges határkeresztelő átviteli kapacitást kivonta az aukción történő felosztás kötelezettsége alól, és azokat előzetesen lekötött kapacitásnak minősítette. A GVH felhívta a kormány figyelmét arra, hogy a módosítás nemcsak alkalmas a verseny torzítására (erősíti az erőfölényben levő MVM piaci dominanciáját, beleütközik a diszkriminációmentesség elvébe, illetve nehezíti a versenytársak szabad piacralépésének lehetőségét), hanem európai uniós rendelkezésekbe is ütközhet. Egyrészt sértheti az EU tiltott állami támogatásokra vonatkozó előírásait, másrészt beleütközhet a villamos energia határokon keresztül történő kereskedelme esetén alkalmazandó hálózati hozzáférési feltételekről szóló közösségi rendelet⁸⁴ szabályaiba, amelynek kapcsán az Európai Bizottság már folytatott egy kötelezettségszegési eljárást Magyarország ellen. A GVH számára elfogadható az a kormányzati igény, hogy bizonyos fogyasztói csoportokat az állam rövidebb ideig védelemben részesít a piaci verseny hatásaitól (bár ennek hosszabb távú negatív összpiaci következményei közismertek, például a magyarországi földgáz piacról). Az állami védelemnek azonban olyan piacokonform megoldást kell találnia erre, ami nem veszélyezteti a piaci verseny fejlődését.

559. A Vet. az elektronikus hírközlés ágazati szabályozásában már ismert, azonban a villamos energia szektorban előzmény nélküli új szabályozói eszközként bevezette a jelentős piaci erő (JPE) meghatározást. Ennek kapcsán a hivatal utalt arra, hogy a piacnyitást közvetlenül követő időszakban más típusú szabályozás biztosíthatja a legjobb eredményt, mint a piaci verseny intenzívebbé válásának szakaszában. A JPE koncepció alkalmazott formája függ a szabályozott piacon fennálló verseny mértékétől, hiszen az a versenykorlátozás mértékére reagál, továbbá attól, hogy a szabályozó hatóság mennyire felkészült a piacsabályozási tevékenység ellátására. A verseny megindulásának korai szakaszában – a sokkal innovatívabb és dinamikusabb hírközlési ágazat szabályozási tapasztalatai alapján is – nem elég erős ahhoz, hogy az inkumbensek domináns pozíciójára érdemi veszélyt jelentsen, a volt monopolszolgáltatók tekintetében számítani lehet a jelentős piaci erő tartós fennállására. Ezért az érintett piacokat és a kiszabható kötelezettségeket a piaci viszonyok gyors és érdemi megváltozásának veszélye nélkül lehet jogszabályban rögzíteni a normatív jellegű JPE koncepció formájában. Így a szabályozó hatóságnak csak az azonosított verseny-

problémákra kell koncentrálnia az első piacelemzés során. Ez a Vet. korábbi változatában még tükröződő megoldás átgondoltabb és a piaci verseny fejlettségének jelenlegi szakaszában elegendő eszköze lehetett volna a villamosenergia-ágazat versenyt támogató szabályozásának, a verseny intenzívebbé válásával és a szabályozó felkészültségének növekedésével később átadva a helyét a teljesen versenyjogi alapú JPE modellnek és piacelemzésnek. A GVH hangsúlyozta azt is, fontosnak tartja a verseny megfelelő eszközökkel történő és hatékony védelmét, különösen a liberalizáció folyamatában érintett szektorokban, így kiemelt feladatának tekinti a GVH és a MEH együttműködését a jelentős piaci erővel kapcsolatos eljárások sikeres alkalmazása érdekében.

560. A GVH üdvözölte, hogy a villamos energia szektorhoz hasonlóan a **földgázellátásról** szóló törvény is kiteljesíti a piaci verseny viszonyait. A hivatal fontos lépésnek tartotta, hogy az új szabályozás megszünteti a kettős piac közüzemi vertikumát, és az állami védelem bizonyos szintjét a fogyasztók egy jól behatárolható és védelemre szoruló részének, a lakosságnak és kisvállalkozásoknak tartja fenn, ezzel a többi fogyasztót a földgázpiac tényleges szereplőjévé teszi. Ugyanakkor, ahogy azt az előterjesztés maga is elismerte, a földgázpiac kínálati oldala kevésbé diverzifikált, mint a villamos áram piaca, az gyakorlatilag monopolisztikus jegyeket mutat. Éppen ezért fontos szerepe lesz a Magyar Energia Hivatal jelentős piaci erő megállapítására vonatkozó eljárása a piac adottságaihoz alkalmazkodó, a versenyproblémákat hatékonyan kezelő alkalmazásának.

561. A villamos energiáról szóló törvénnyel ellentétben a földgáztörvény nem teszi kötelezővé az aukciós mechanizmust. Ennek megfelelően úgy tűnik, hogy a földgáz szektorban a bilaterális megállapodások lesznek meghatározóak a nagykereskedelmi piacon. Akárcsak a villamos áram szektorban, a földgáz szektorban is aggályos a nagy- és kiskereskedelmi szinten meglévő hosszú távú földgázszállítási megállapodások túlzott mértékű piaci elterjedtsége. A hosszú távú megállapodások akadályozzák az új piaci szereplők, versenytársak piacralépését, és végső soron a piac lezárását is eredményezhetik. A hivatal részéről lényegi kifogásként merült fel, hogy a földgáztörvény javasolt tervezete nem ad választ arra, a kormányzat milyen koncepcióval rendelkezik ennek a helyzetnek a kezelésére.

⁸⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 1228/2003 rendelete (2003. június 26.).

562. Az állam fontos feladata a kínálat diverzifikálásának megteremtése vagy támogatása. Ennek egyik módja, ha az állam támogatja a minél több irányból érkező termékszállítások lehetőségét, például alternatív vezeték rendszerek létesítésének támogatásával. A földgáz-piaci likviditás növelése, a piactalépés ösztönzése érdekében a GVH célszerűnek tartaná továbbá, ha a kormányzat megfontolná egy gázkereskedelmi központ (hub) létesítésének jövőbeli stratégiai lehetőségét.
563. A földgázpiac monopolisztikus jellegének enyhítése a kereslet oldaláról a földgáz-függőség csökkentésével, a különböző megújuló energiaforrások fokozottabb használatának elterjedésével lehetséges (pl. üzemek, házak fűtése napenergiával, földhővel stb.). A kormányzat lehetőségei ezen a téren a megújuló energiaforrások támogatásával egybeesengenek az EU elvárásokkal és az ország érdekeivel. Ezen stratégiai megfontolások természetesen csupán érintőlegesen jelennek meg a földgáztörvényben, a GVH ugyanakkor fontosnak tartja ezek kiemelését.
564. A piac keresleti oldaláról, a fogyasztóktól érkező észrevételek mind a villamos energia, mind a földgáz szektorban azt mutatják, hogy a piacnyitással érintett fogyasztói kör informáltsága a piacnyitásról, a fogyasztók lehetőségeiről kritikusán alacsony szintű. Ennek javítása érdekében a GVH javasolta, hogy a kormányzat, illetve a szaktárca fordítson figyelmet a különböző tájékoztatási formák bővítésére is.
565. A GVH üdvözölte a **műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól** szóló törvénytervezet megszületését, amelynek szükségességét és sürgősségét a GVH 2005. és 2006. évi beszámolóiban megfogalmazott ajánlások is hangsúlyozták. A tervezet alapos szakmai előkészítése lehetővé tette, hogy a GVH érvényesítse azokat az általános érvényű szempontokat, amelyek figyelembevételével a hivatal megítélése szerint a digitális átállás megvalósításához szükséges nagy jelentőségű jogalkotói döntéshozatal a legmegfelelőbb és legkiegyensúlyozottabb módon szolgálhatja a verseny- és médiapolitikai követelményeket.
566. A GVH a médiapiacot érintő jogalkotás versenypolitikai szempontú észrevételezése során szem előtt tartja az ágazat alkotmányos meghatározottságát. Éppen ezért a GVH által egyébként kizárólagosan követett versenypolitikai szempontok mellett az arányost meghaladó piaci beavatkozás igazolásaként elfogadja a közvetlen alkotmányos indokot. A megkülönböztetés-mentesen alkalmazott piaci korlátozások összeegyeztethetők a közösségi joggal, amennyiben azok közérdekből kerülnek alkalmazásra, és

alkalmasak az általuk elérni kívánt cél megvalósítására, illetve nem mennek túl azon a mértéken, amely az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges. A kultúrpolitikai megfontolásokból fakadó, például a médiapluralizmus érdekében alkalmazott korlátozások elvileg közérdekűnek minősülhetnek, ha egyébként az arányossági és alkalmassági feltétel is teljesül. A jogalkotásnak alkotmányos (közérdekű) igazolás hiányában is meg kell azonban felelnie a piaci viszonyokba való arányos és szükségszerű, másként a lehető legkisebb beavatkozás elvének. Vagyis a GVH szerint az alkotmányos elvárások teljesülése érdekében, de csak akkor, a céllal arányos módon, alkalmas eszközzel helye van a piaci szereplők ágazat-specifikus korlátozásának. Az átviteli szolgáltató műsorterjesztési (must-carry) és diszkriminációmentes hozzáférési kötelezettsége kizárólag a médiapluralizmust biztosító tartalomszolgáltatókkal szemben állhat fenn a lehető legkisebb beavatkozás elve szerint, ezt meghaladóan viszont nem. A GVH szerint a médiapluralizmus biztosítása egészen konkrét piaci szereplőkhöz köthető, amelyek azonosításával elérhető, hogy valóban csak azon szolgáltatókkal szemben álljon fenn az átviteli szolgáltatók továbbítási kötelezettsége, amelyek tényleges véleménybefolyásoló képességgel rendelkeznek. A GVH a jogszabálytervezettel kapcsolatban azt is kifejtette, hogy a médiaszabályozás nem lehet átviteli központú és az átviteli szolgáltatókra alapvetően a közösségi szinten harmonizált elektronikus hírközlési piaci szabályozási eszközök alkalmazása lehet megfelelő. Ezeket a megfontolásokat a jogalkotó bizonyos mértékben elfogadta és érvényesítette a digitális átállás és az audiovizuális média szabályozása során.⁸⁵

567. A megalkotott törvénybe, a GVH közigazgatási egyeztetési véleményezési lehetőségein kívül eső parlamenti jogalkotási fázisban, kerültek be az országos közszolgálati rádió műsorszolgáltató és közműsorszolgáltató digitális műsorszóró üzemeltetési lehetőségeit bővítő rendelkezések. A GVH számára nem ismertek azok az érvek, amelyek miatt a rádiós digitális műsorszórás esetében – szemben a televíziós digitális műsorszórás pályázati feltételekkel – a vertikális integráció megelőzése szükségtelenné vált. Alapvetően a rádiós piacra is igaz, hogy strukturálisan érdemes megelőzni, amit magatartási eszközökkel kellene később, kevésbé hatékonyan kezelni. Nyilvánvaló, hogy egy adott értéklánc vertikumának két szomszédos szintjén elhelyezkedő piacok esetében egy integrált (mindkét szinten egyaránt jelenlévő) szereplőnek érdeke lehet, hogy az egyik szinten jelenlévő versenytársai hátrányára az ezen

⁸⁵ A jogszabály 2007. évi LXXIV. törvény számon került kiadásra.

a szinten jelenlévő saját vállalatát (üzletágát) előnyben részesítse, és a versenytársak számára a szolgáltatásukhoz szükséges kapcsolódó (a vertikum másik szintjén elhelyezkedő) piaci szolgáltatást rosszabb feltételekkel nyújtsa, míg egy nem integrált szereplő esetében az érdekeltség az indokolatlan diszkriminációra jellemzően hiányzik. A GVH bízik abban, hogy a digitális műsorszóró hálózatok, illetve műsorszóró adók üzemeltetési jogosultságára vonatkozó pályázati eljárások és a pályázatok nyerteséről való döntés során következetesen érvényesülnek a törvény céljai és alapelvei, amelyek sorában az elsők között szerepel a versenyt segítő szabályozás megteremtése.

568. A **postai piacot** érintően 2007-ben a GVH két alkalommal fogalmazott meg versenypártoló véleményt. Egyrészt véleményezte a **postai szolgáltatások belső piacának liberalizálására** vonatkozó keretirányelv⁸⁶ módosításának tervezetével kapcsolatos magyar tárgyalási álláspontot, másrészt a postai hatósági árakkal kapcsolatos egyeztetésen fejtette ki véleményét. A magyar tárgyalási álláspont kapcsán a GVH üdvözölte, hogy az állam a megfelelő időpontban történő teljes liberalizáció szükségességét elismerte, ez különösen azért volt fontos, mert a postai liberalizációs vitákkal kapcsolatos híradások szerint egyes tagállamok részéről még a piacnyitás további halasztása, sőt teljes elvetése is felmerült. A GVH megfontolásra ajánlotta ugyanakkor, a Magyarország számára kitűzött 2012. végi határidőhöz képest, az egy évvel korábbi piacnyitás lehetőségének vizsgálatát. A piacnyitásig szükséges azonban, hogy egy kialakított koncepció mentén tényleges előkészítő munka induljon meg, az irányelv által felvázolt célok és feladatok hazai teljesítésének lépései kerüljenek meghatározásra. A GVH hangsúlyozta, hogy az egyes piacsabályozási kérdések tekintetében biztosított tagállami mozgástérrel minden esetben olyan módon szükséges élni, hogy a verseny feltételeit legkevésbé torzító megoldás születessen, ennek érdekében az alkalmazandó eszköz kiválasztását meg kell előznie a piac elemzése, az érdekeltek közötti konzultáció és együttműködés, a nemzeti sajátosságok felmérése, valamint a hatásvizsgálat. A liberalizáció fő alanya, a versenyhatásoktól való jogi elszigeteltségét fokozatosan elveszítő Magyar Posta tekintetében pedig a GVH az összetett szereppel bíró állam (amely egyszerre tulajdonosa a társaságnak, ugyanakkor jogalkotó és szabályozó feladatokkal is rendelkezik) felelősségét emelte ki: a vállalat liberalizációs felkészülését, a versenypiaci körülmények felé tartó, hatékonyságnövelő lépéseket az államnak ösztönöznie és ellenőriznie kell.

⁸⁶ 97/67/EK irányelv

569. A GVH a belföldi fenntartott **postai szolgáltatások legmagasabb hatósági díjaival** kapcsolatos egyeztetés során a Magyar Posta nem-postai tevékenységeihez kapcsolódó, évek óta jelentkező, jelentős fedezethiányra és annak lehetséges káros vonzataira hívta fel a figyelmet. A társaság tevékenységeinek egyik ágához kapcsolódó veszteségek indokolatlan keresztfinanszírozással járhatnak, ami szabályozási és versenyjogi aggályokat is felvetet, továbbá a postai szolgáltatások hatékonysága ellen hathat, így a liberalizációs felkészülést is gátolhatja. A hivatal ezért javasolta ezen veszteségek okainak feltárását és a felszámolásukra irányuló megoldások keresését. A GVH a 2007. évi hatósági áregyeztetés kapcsán is jelezte, hogy az engedélyes postai szolgáltatók elmaradása és a Magyar Posta árképzési feltételeinek érdemi átalakulása miatt mérlelendő az engedélyes postai szolgáltatók piacrálépési feltételeinek újragondolása, azok esetleges enyhítése, a fokozatos piacnyitás elősegítése érdekében.⁸⁷

570. A magyarországi **vasúti piac** működése szempontjából jelentős kérésrel született meg 2007-ben két, a vasúti közlekedési törvény⁸⁸ rendelkezéseinek végrehajtása szempontjából kiemelt jelentőségű végrehajtási rendelet. A vasúti hálózat-hozzáférési díjrendszer kereteiről, valamint a hálózat-hozzáférési díjak képzésének és alkalmazásának alapvető szabályairól szóló GKM-PM együttes rendelet⁸⁹ a liberalizált vasúti környezetben a díjmegállapítás szabályozási keretfeltételeit tartalmazza, míg a vasúti pályahálózathoz történő nyílt hozzáférés részletes szabályairól szóló GKM rendelet⁹⁰ a korábbi kapacitás-elosztási rendelet hiányosságait küszöböli ki. A két új rendelet a Vasúti Pályakapacitás Elosztó Kft. szerepére és tevékenységére vonatkozóan is részletes iránymutatást ad, továbbá szükségessé teszi a Hálózati Üzletszabályzat módosítását, amely a vasúti pálya igénybevételeire vonatkozó alapvető feltételeket tartalmazza. A tervezetekhez a GVH elsősorban olyan pontosító jellegű észrevételeket fűzött, amelyek a végrehajtási szabályoknak a közösségi joghoz – a vonatkozó uniós irányelvekhez – való teljesebb igazodását és a jogalkalmazás kiszámíthatóságát segítik elő.

⁸⁷ A jogszabály 100/2007. (XII. 19.) GKM rendelet számon került kiadásra.

⁸⁸ 2005. évi CLXXXIII. törvény

⁸⁹ A jogszabály 83/2007. (X. 6.) GKM-PM együttes rendelet számon került kiadásra.

⁹⁰ A jogszabály 101/2007. (XII. 22.) GKM rendelet számon került kiadásra.

- 571.** Az ágazati működés alapjogszabályát jelentő vasúti közlekedési törvény 2006. január elsején hatályba lépett, de két év elmúltával sem kerültek maradéktalanul rendezésre a rendeleti szabályozás körébe utalt területek, ami hátrányosan érinti a vasúti piacok működését. Ezek között fontos megemlíteni, hogy csak részlegesen, illetve nem születtek meg a vasúti pályahálózathoz történő nyílt hozzáférés keretében nyújtandó szolgáltatásokra, valamint azok igénybevételére vonatkozó részletes szabályok, továbbá a záhonyi körzetben a vasúti pályahálózathoz tartozó átrakó és rendező pályaudvarok vasúti üzemi létesítményeinek körét sem határozza meg miniszteri rendelet. A vasúti szektor szabályozási rendjében további hiányosságok is tapasztalhatóak, köztük talán a legfajszínűsőbb kérdéskör, hogy a vasúti áru fuvarozási és személyszállítási szerződések vonatkozásában a kilencvenes évek második felében kiadott kormányrendeletek tekinthetőek még mindig irányadónak.
- 572.** A tagállamok és harmadik országok közötti **légiközlekedési szolgáltatásokra** vonatkozó megállapodások tárgyalásáról és végrehajtásáról szóló 2004. április 29-i 847/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkében foglalt eljárási szabályok megállapításáról készült előterjesztés és kormányrendelet tervezet egyeztetése során a GVH kifogásait és egyet nem értését fejezte ki a tervezett, majd érdemi módosítás nélkül elfogadott azon rendelkezést illetően, amely szerint amennyiben a rendelet hatálybalépése előtt, a hatályos jogszabályok előírásainak megfelelően megkezdődött a korlátozott légiközlekedési jog igénybevétele olyan harmadik országba irányuló légiútvonal viszonylatában, amely korlátozott légiközlekedési joggal üzemeltethető, akkor a korlátozott légiközlekedési jog felülvizsgálata csak a rendelet hatálybalépését követő tíz IATA menetrendi időszak elteltével (öt év múlva) kérhető.
- 573.** Figyelembe véve azt a tényt, hogy a jelenleg hatályos kétoldalú megállapodások értelmében általában csak a nemzeti légitársaság jelölhető ki légiközlekedésre, amely magyar részről a Malév Zrt.-t jelenti, a fenti rendelkezés megakadályoz mindenfajta piacralépést a harmadik országokba irányuló légiútvonalak esetében egészen 2012-ig, ez pedig jelentős versenykorlátozást jelenthet. Az intézkedés révén a Malév Zrt. kizárólagosságot élvez magyar részről, de ha számításba vesszük a harmadik ország által kijelölt szintén nemzeti légitársaságot, akkor is egy duopol piaci szerkezet alakulhat ki ezeken a területeken, ami a tapasztalatok alapján nem feltétlenül ösztönzi az érintett piaci szereplőket a versenyzői magatartásra, a hatékony működésre.
- 574.** A hivatal a kormányrendelet tervezetét abban a tekintetben is kifejezetten aggályosnak találta, ha párhuzamba állítjuk a lényegesen komolyabb közlekedéspolitikai érdekeket érintő, EU-USA légügyi megállapodás tervezett menetrendjével. Eszerint ugyanis 2010-re már a megállapodás 2. fázisa is megvalósulna, ami egy harmonizált szabályok mellett üzemelő, korlátlan hozzáférést és befektetési lehetőségeket biztosító közös légiközlekedési térség megteremtését jelenti.⁹¹
- 575.** Az **egészségügy** területét érintő jogalkotást 2007-ben részben a közfinanszírozott egészségügyi ellátások modellválasztása körüli szakmai viták, majd a választott szabályozási modell kodifikációs munkái, továbbá a megelőző év végén meghirdetett megszorító intézkedések, valamint reformlépések végrehajtása határozta meg.
- 576.** Az előző évi megszorítások az egész egészségügyi ellátórendszer olyan átalakítását célozták, amelyek egyik kiemelt célja az egészségügyi kiadások finanszírozhatóságának megteremtése. Hangsúlyozottan szerepel emellett az egészségügyi reform egyik céljaként az egyes kormányzati megnyilatkozásokban a gazdasági verseny lehetséges előnyeinek kiaknázása az egészségügy terén. Ennek ellenére az egészségügyi átalakítások első fázisában született törvények között olyan is szerepelt, amely kifejezetten az egészségügyi szolgáltatók kínálatának szűkítését, valamint a fogyasztók (betegek) választási szabadságának korlátozását célozza és ezáltal a lehetséges verseny szűkülését okozza, és megalkotását kizárólag rövid távú fiskális megfontolások indokolhatták.
- 577.** Előremutatónak számított a reformfolyamatok, az egészségügy liberalizációja szempontjából a biztonságos és gazdaságos gyógyszer- és gyógyászati segédeszköz-ellátás, valamint a **gyógyszerforgalmazás** általános szabályairól szóló törvény⁹² megalkotása, amely egyrészt felszabadította a gyógyszertárak alapítását, s jelentősen szabadabbá tette egyes gyógyszerek kiskereskedelmi forgalmazását, megengedve néhány gyógyszertermék esetében a gyógyszerteráron kívüli forgalmazást.
- 578.** Ugyancsak pozitívan értékelhető az **egészségügyben működő szakmai kamarákról** szóló törvény⁹³ elfogadása. Ez a jogszabály eltörölte az egészségügy területén dolgozók

⁹¹ A jogszabály 198/2007. (VII. 30.) Korm. rendelet számon került kiadásra, a kifogásolt rendelkezés a 9. §-ban található.

⁹² 2006. évi XCVIII. törvény

⁹³ 2006. évi XCVII. törvény

kötelező kamarai tagságát, megakadályozva ezzel azt a korábbi gyakorlatot, hogy egyes kamarák (pl. a gyógyszerész kamara) kvázi hatóságként komoly és megkerülhetetlen piacralépési korlátot állítanak, illetve mintegy kartellszerű működésükkel az egész szakma magatartását befolyásolják (pl. hirdetési és egyéb marketing tevékenység akadályozása, az erre irányuló magatartások komoly etikai, sőt fegyelmi vétségge nyilvánításával).

- 579.** A viszonylag piackonformnak ítéltető gyógyszerforgalmazásról szóló törvény alapján megszületett rendeletek már nem minden esetben adnak okot hasonló optimizmusra. A **gyógyszerek és gyógyászati segédeszközök forgalmazására, illetve kiskereskedelmi értékesítésére** (a gyógyászati segédeszközök esetében kölcsönzésére is) vonatkozó szabályok bizonyos tekintetben sokkal szűkebbre szabják a tevékenység által érintett vállalkozások mozgásterét, mint amit a törvény egyébként megenged a számukra. A GVH konzekvensen jelezte és jelzi a jogalkotó számára a közigazgatási egyeztetések keretében az ezzel kapcsolatban észlelhető problémákat, több esetben konkrét javaslatot adva a törvény szellemének és szövegének jobban megfelelő, a szabályozási cél szempontjából kielégítő megoldásra. A hivatal ezirányú törekvései azonban nem minden esetben voltak sikeresnek mondhatók.
- 580.** Többször jelezte a GVH fenntartásait a **társadalombiztosítási támogatással rendelhető, vényköteles gyógyszerek felírásával** kapcsolatos, a vényíró orvosokat olcsóbb gyógyszerek felírására ösztönző jogszabály megalkotása és módosítása kapcsán. A hivatal álláspontja szerint a szaktárca által kialakított rendszer az orvosok számára a gyógyszerek felírásának pillanatában nem ismerhető feltételek alapján állít fel következményeket, növelve ezzel az orvosok tevékenységének kockázatát. Ugyanakkor a rendszer az érintett gyógyszerek piacára is visszafordíthatatlan negatív hatással járhat, ha az orvosok óvatossága miatt azokon csak egy, a kezdetben legolcsóbb gyártó terméke marad ténylegesen jelen, a versenytársak egészséges versenynyomása nélkül.
- 581.** Az **önkéntes kölcsönös egészség- és önszegélyező pénztárak** tevékenységére, illetve az általuk finanszírozható szolgáltatásokra vonatkozó kormányrendeletek módosítása kapcsán a GVH a kétértelmű szabályozásból fakadó, a vállalkozások közötti indokolatlan diszkrimináció lehetőségét hordozó versenyproblémára hívta fel a figyelmet.
- 582.** Az Önkéntes Kölcsönös Biztosító Pénztárakról szóló törvény⁹⁴ rendelkezése értelmében a gyógyszertárakban forgalmazott gyógyszerészeti államigazgatási szerv által
- minősített termékek finanszírozása kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatásnak minősül. Ennek a megfogalmazásnak az eredményeként a piaci szereplők között vannak olyan irányú értelmezések, hogy az immár nem csak gyógyszertárakban elérhető és a szolgáltatási körbe bevont termékek elszámolhatósága között a megvásárlás helye szerint különbség lehet. A gyógyszertárakon kívül (pl. herbáriában, fitotékában, gyse boltokban, illetve egyéb kiskereskedelmi egységekben) beszerzett termékeket, a törvény szövegezéséből és az azt megfelelően értelmező rendeleti rendelkezés hiányából adódóan, nem minden pénztár számolja el pénztári szolgáltatásai terhére. A „gyógyszertárakban forgalmazott termék” kifejezés értelmezésének tisztázása és ezzel a következtelen piaci gyakorlat rendezése a 2007. évi módosítással sem történt meg.
- 583.** A GVH az egyeztetés során hangsúlyozta, hogy az indokolatlan és a korábbi piacnyitást szolgáló intézkedések ellenében ható értelmezések elkerülése végett a rendeleti szabályozásnak egyértelművé kell tennie, hogy az egészségpénztári szolgáltatások keretében elszámolható termékek között azok beszerzési helyétől függően nem áll fenn a megkülönböztetés lehetősége, a törvényben használt terminológia csupán azt a termékkört határolja le, amelyeket a jogalkotó a fogyasztást kiegészítő egészségbiztosítási szolgáltatásnak tekint.
- 584.** 2007-ben napirendre került a **mentőszolgálat feladatainak átszervezése**. A GVH alapvetően üdvözölte és támogatta a mentés és a betegszállítás, mint a tevékenység „közszolgáltatás” és versenyszférájának szétválasztását, azonban az erről szóló rendelettervezetekhez számos észrevételt fűzött.
- 585.** A módosítás lényege, hogy az Országos Mentőszolgálat (OMSZ) feladatai kizárólag a legalább szakápolói felügyeletet igénylő mentési tevékenységre terjedjenek ki, a betegszállítási feladatokat pedig kizárólag az alternatív betegszállítási szervezetek végezzék.
- 586.** A mentési tevékenység körében a módosítás úgy rendelkezett, hogy az OMSZ együttműködési megállapodást köt azzal az – engedéllyel rendelkező, az OMSZ által közreműködőként igénybe vehető – alternatív mentő szervezettel, amely a működéséhez nem igényel az állami költségvetésből támogatást. Ennek kapcsán a GVH kifogásolta, hogy a tervezetben nem szerepelnek az együttműködési

⁹⁴ 1993. évi XCVI. törvény, a kifogásolt rendelkezés a 10. § (2) bekezdésében található.

megállapodás tekintetében a versenysemlegesség biztosításának jegyében valamennyi érintettel szemben azonos módon elvárt minimumkövetelmények. Ezek az alapelvárások az együttműködéshez való csatlakozás feltételei mellett a területi ellátottság biztosítását és az adott területeken indokolt mértékű versenyt kellene, hogy elősegítsék. Tartalmuk nem változhat időről-időre indokolatlanul, csak a technikai és szakmai fejlődéshez, valamint a felmerülő szükségletek kielégítéséhez igazodóan. Ellenkező esetben az együttműködési megállapodás jelentős versenysérímet okozhat a betegszállítási piacon. A szükséges kapacitás meghatározásán túl – amit szintén időről-időre szükséges lenne előírászerűen kikényszeríteni, és rendszeresen felülvizsgálni – az adott területekért folyó versenyztetés kerekeit is meg kellene teremteni: ki, milyen célból, mennyi időre vehet részt az együttműködésben.

587. Felmerült az OMSZ esetében a kérdés, hogy a tevékenységek ilyen módon történő szétválasztása generál-e többlet kapacitás igényt. A tevékenységek elválasztására a GVH azt is megfelelő megoldásnak tartaná, ha a sürgősségi mentés elkülönített nyilvántartása, és így elkülönített finanszírozása megoldott lenne, leválasztva azt a betegszállítási és a rendezvénybiztosítási tevékenységekről. A mindkét esetben igénybe vehető erőforrások (speciális eszközök, járművek, humán erőforrás) esetében a megfelelően kialakított elkülönített nyilvántartás és belső elszámolási rendszer révén biztosítható lenne a betegszállítási és rendezvénybiztosítási piac versenytörzítő hatásoktól való mentessége.

588. A betegszállítási piacért folyó verseny feltételeire vonatkozó átláthatóbb és részletesebb szabályozás igénye mellett észrevételeiben a hivatal kitért arra is, hogy a pályázattal elnyert idő alatti, a betegszállítók közötti – az adott területen történő betegszállítás zökkenőmentessége érdekében végzett – koordinációs kötelezettséget jogszabállyal is célszerű lehet megengedhetővé, vagy akár kötelezővé tenni. A versenyjog alkalmazása szempontjából ugyanis jelentőséggel bír a pályázati eljárás során való összebeszélés tilalmát (különösen az ár- és piacfelosztó kartell, a „körbenyerés” tilalmát) és a pályázatot már elnyert cégek közötti feladat ellátás során – a betegellátás javítása érdekében – végzett, megengedhető koordináció megkülönböztetése.⁹⁵

⁹⁵ A módosító jogszabályok 60/2007. (XII. 29.) EüM rendelet, illetve 61/2007. (XII. 29.) EüM rendelet számon kerültek kiadásra. A mentés és a betegszállítás szétválasztása jelenleg is folyamatban van, az átállás tanulságainak függvényében további változtatások várhatók.

589. A GVH évek óta figyelemmel kíséri és versenypártolási tevékenysége során aktívan fellép a **szakmai szolgáltató-sokra** vonatkozó szabályozások versenyzőbbé tétele érdekében. A 2007. év nem hozott előrelépést a szellemi szabadfoglalkozású szakmák szabályozását illetően, a lisszaboni stratégia keretében a magyar állam által vállalt piacliberalizálás lényegében nem valósult meg, sőt, bizonyos esetekben a piacralépési korlátok tovább emelkedtek (pl. egyes igazságügyi szakértői szakterületeken, a könyvvizsgálói szakmában). Változatlanul megmaradt a kötelező tagság a szakmai kamarákban (kivéve a már említett, az egészségügyi szektort érintő 2006. évi módosításokat), így a korábban tervezettek ellenére a Személy-, Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai Kamara esetében sem került végül sor a kötelező kamarai tagság eltörlésére.

590. A **könyvvizsgálói tevékenység** újraszabályozásának apropóját a 2006/43/EK irányelv jelentette. Az irányelv átültetése során a magyar törvénytervezet a könyvvizsgálói képzést illetően az irányelv legszigorúbb előírásaiból indult ki, jelentősen átalakítva az addigi rendszert. A tervezet igen széleskörű önállóságot biztosított a Magyar Könyvvizsgálói Kamarának a könyvvizsgálói képzések (okleveles könyvvizsgálói képzés és vizsga, valamint szakmai kompetencia vizsga), továbbképzések szervezése, lebonyolítása, költségeinek meghatározása során, ami a GVH álláspontja szerint magában hordozhatja azt a veszélyt, hogy a Kamara a piacralépési feltételek megnehezítésével korlátokat állíthat az új belépők elé. A GVH a törvénytervezet véleményezése során kifejtette azon aggályát is, hogy a könyvvizsgálói tevékenység felügyeletét nem látja kellőképpen biztosítottak. Az irányelv nagy hangsúlyt fektet a könyvvizsgálói tevékenység feletti minőségellenőrzésre, valamint bevezeti a közfelügyeleti rendszert. Mind a minőségbiztosítási, mind a közfelügyeleti rendszer hatékony működéséhez elengedhetetlen független kontroll felállítása, azonban az új törvény e tekintetben is számos feladatot ró a Kamarára, s egyben ezen feladatok ellátásának a finanszírozása is a kamarai bevételekből kell, hogy történjen. Habár a közfelügyeleti rendszer Kamara melletti másik pillére a Pénzügyminisztérium által létrehozott Könyvvizsgálói Közfelügyeleti Bizottság, a hivatal kérdésesnek tartja, hogy az állami szerepvállalás mértéke elegendőnek bizonyul-e, és valóban megvalósulhat-e így módon a könyvvizsgálók befolyásától mentes, független ellenőrzés.⁹⁶

⁹⁶ A jogszabály 2007. évi LXXV. törvény számon került kiadásra és 2008. január 1-jén lépett hatályba.

- 591.** 2005 októberében kormányhatározat született a nemzeti turizmusfejlesztési stratégiáról, ami célul tűzte ki a **turizmus** kapcsolatos kerettörvény megalkotását a turizmus állami és önkormányzati feladatainak és felelősségi köreinek kijelölése érdekében. A törvénytervezet 2007-ben elkészült, de a GVH-nak az államigazgatáson belüli többszöri egyeztetés után sem sikerült egyetértésre jutnia az előterjesztő szaktárcával.
- 592.** Az előterjesztés szerint az önálló törvényi szabályozás megalkotását a turizmus nemzetgazdasági súlya indokolja, de szakmai szervezetek is sürgetik. A hivatal álláspontja szerint ugyanakkor a jogi beavatkozást igénylő területek (pl. az utazási irodák működése, a fizető vendéglátás) megfelelő hatályos szabályozással rendelkeznek a kereskedelmi törvény felhatalmazása alapján. A terület interdiszciplináris jellegéből adódóan – erre vonatkozó koncepció hiányában – nehezen körvonalazhatók a turizmus törvény hatályának határai, a szabályozás alapvető elvei (pl. kérdéses, hogy a vendéglátó ipar a turizmusról szóló új törvény hatálya alá tartozna-e a jövőben, vagy maradna a kereskedelmi törvény hatálya alatt), illetve a hatósági feladatokkal felruházandó közigazgatási szervezetek köre. A javaslat alapján az is megállapítható volt, hogy a készülő törvény nem fog többletforrásokat biztosítani a turizmus, illetve a turizmus területén tevékenykedő vállalkozások számára, viszont a tervezett regionális szintű bizottságok új szervezatként való működtetése további költségeket generálna, felesleges társadalmi ráfordítást eredményezve. Mindezek mellett a GVH arra is felhívta a figyelmet, hogy a tervezett nyilvántartási/engedélyezési eljárások az EU szolgáltatási irányelvben foglaltakkal ellentétesek lennének.
- 593.** A GVH úgy látta (és továbbra is úgy látja), ha egyáltalán szükséges a turizmus külön törvényben való regulációja, akkor a fejlesztésére, infrastrukturális háttérének minőségi javítására vonatkozó egységes szabályok kialakítására lenne célszerű koncentrálni.
- 594.** A **tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokat** szabályozó 2005/29/EK irányelv (UCP) magyar jogrendszerbe való átültetésével kapcsolatos jogharmonizációs munkába a GVH aktívan bekapcsolódott. Álláspontja az volt, hogy a kialakítandó új szabályozásnak a fogyasztói tájékoztatásra vonatkozó teljes joganyagot – a reklámtörvényt, a fogyasztóvédelmi törvényt, a versenytörvényt és az ágazati jogszabályokat egyaránt – érintenie kell, mivel az irányelv „kereskedelmi gyakorlat” fogalmát a lehető legtágabban kell értelmezni.
- 595.** A GVH továbbá kifejtette, hogy a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok megnyilvánulása versenyt torzító hatással is járhat, ezért – jelenlegi hatásköréhez mérten – továbbra is részt kíván vállalni a fogyasztói döntéseket tisztességtelenül befolyásoló fogyasztói tájékoztatásokkal kapcsolatos hatósági munkából. Ennek megfelelően a hatásköri kérdésekben a hivatal egyértelmű véleménye szerint a versenyt érintő tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok esetén a GVH, míg a verseny érintettségének hiányában más hatóság eljárása indokolt.
- 596.** 2006 decemberében elfogadásra került a **belső piaci szolgáltatásokról** szóló 2006/123/EK irányelv, amely még ugyanabban a hónapban hatályba is lépett. Az irányelv célja, hogy érvényt szerezzen az EK-Szerződésben⁹⁷ a szolgáltatásnyújtás szabad áramlására vonatkozó rendelkezéseknek, elősegítse azok gyakorlati megvalósulását, kodifikálva az Európai Bíróságnak a szolgáltatásnyújtási szabadsággal kapcsolatban kialakított esetjogát. Az irányelv részét képezi a lisszaboni stratégia által elindított reformfolyamatnak: az EU gazdaságában meghatározó súlyt képviselő szolgáltatási ágazat növekedéséhez elengedhetetlen a szolgáltatások valódi belső piacának megeremítése a szolgáltatási tevékenységek jogi és igazgatási akadályainak megszüntetésével.
- 597.** A belső piaci szolgáltatásokról szóló irányelv megkönnyíti a más tagállamban letelepedő szolgáltatásnyújtók engedélyezési eljárását, egyablakos rendszert téve kötelezővé valamennyi tagállamban, elektronikus ügyintézés mellett. A határon átnyúló szolgáltatást letelepedés nélkül nyújtó vállalkozásokra vonatkozóan az irányelv megerősíti a szolgáltatás nyújtásának szabadságát. Rögzíti, hogy tagállami korlátozásokat, követelményeket csak a közrend, közbiztonság, közegészségügy, környezetvédelem és foglalkoztatási feltételek tekintetében lehet fenntartani. A tagállami követelményeknek meg kell felelniük a diszkriminációmentesség, az arányosság és a szükségesség elveinek.
- 598.** Az irányelvnek való megfelelés érdekében 2009. december 28-ig valamennyi tagállamnak át kell világítani jogrendszerét, hogy felmérje, mely már létező jogszabályok lehetnek ellentétesek az irányelv rendelkezéseivel, és a konkrét esetek elemzése és értelmezése révén összhangba kell hozni azokat az irányelv rendelkezéseivel, valamint dönteni kell az ellentmondások feloldásáról. Az irányelv

⁹⁷ Az EK-Szerződés 49. cikke értelmében nem lehet korlátozni a szolgáltatásnyújtás szabadságát a tagállamok olyan állampolgárai tekintetében, akik a Közösség olyan országában telepedtek le, amely eltér a szolgáltatás igénybevevőjének országától.

átültetésével kapcsolatos feladatok elvégzésére – a Külügyminisztérium (KüM) koordinálásával – szakértői csoport jött létre, amelynek munkájában a GVH is részt vett. A munkacsoport a KüM által készített jogharmonizációs javaslat alapján 2007 augusztusára befejezte a jogszabályok átvilágítását.

599. A GVH mindvégig igyekezett a deregulációs törekvéseket is szem előtt tartva végezni az átvilágításhoz kapcsolódó munkát, és megismételte az egyes jogszabályokkal kapcsolatban a jogszabály véleményezési tevékenysége során egyébként nagyrészt már korábban képviselt véleményét is. Elsősorban a kereskedelem területét érintő jogszabályok kapcsán merültek fel komolyabb hivatali aggályok azoknak az irányelvvel való összeegyeztethetőségét illetően. Példaként említhetők a kereskedelmi törvény⁹⁸ azon rendelkezései, amelyek az ott meghatározottnál nagyobb eladóterű kereskedelmi egységek építési engedélyének kiadását külön feltételhez, az illetékes regionális fejlesztési tanács véleményéhez kötik. A tanácsnak – véleménye kialakítása során – a települési önkormányzat bevételi szempontjai mellett a régió kereskedelmi üzletekkel való ellátottságát, a régió kereskedelmi kis- és középvállalkozásaira gyakorolt hatást, a munkahelyteremtést, a régió lakosságának igényeit, az idegenforgalmi, környezetvédelmi szempontokat, valamint a régió egészére gyakorolt gazdasági hatást is mérlegelni kell. Ezek a követelmények a GVH szerint egyértelműen olyan, az irányelvvel ellentétes engedélyezési rendszereket jelentenek, amelyeket az irányelvben foglalt közérdeken alapuló kényszerítő indokkal nem lehet megfelelően alátámasztani, illetve a kitűzött cél kevésbé korlátozó intézkedés útján is megvalósítható.

600. A GVH véleménye szerint a szakértői csoport munkája során a deregulációs törekvések sajnálatos módon nem jelentek meg kellő hangsúllyal, és az ágazati tárcák szintjén továbbra is jellemző maradt az a szemlélet, amely a meglévő jogszabályi korlátok fenntarthatóságát minden eszközzel támogathatónak tartja. Hiányzik a deregulációs célok elfogadása, jellemzően elmarad a piacrálépési korlátokat jelentő, társadalmi többletköltségeket okozó engedélyezési eljárások szükségességének, célhoz kötöttségének, alkalmasságának és arányosságának tartalmi elemzése. A tárca álláspontok rendre érdemi alátámasztás nélkül alkalmazzák a fogyasztóvédelmi, közrendvédelmi stb. indokokra történő hivatkozást. A GVH ugyanakkor azt tapasztalja, hogy nemcsak a meglévő szabályok felülvizsgálata marad el, hanem új engedélyezési és más hatósági eljárások bevezetését

célzó jogszabály-tervezetek is születnek, illetve kerülnek be egyes törvényekbe új felhatalmazások olyan piacokon, amelyek eddig jól működtek ilyen rendszerek alkalmazása nélkül is, s nem azonosítható ennek megváltoztatását indokoló regulációs feladat sem. Mindezek eredőjeként fennáll az a veszély, hogy a belső piaci szolgáltatásokról szóló irányelvben meghatározott feladatok teljesítése csupán formális áttekintéshez vezet, s a kormány által – a konvergencia programhoz kapcsolódóan is – szorgalmazott „kisebbségi állam” helyett megerősítésre kerülnek olyan állami szerepvállalások, amelyek ellentétesek a fenti feladatokkal és célokkal.

601. Az **épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról** szóló kormányrendelet tervezete több mint féleves egyeztetési folyamat eredményeként készült el a hasonló tárgyú közösségi irányelvnek való megfelelés, a jogharmonizációs kötelezettség teljesítése – és természetesen az energiaigény csökkentése – érdekében.

602. Az egyeztetés során sikerült elérni, hogy az épületek energiatanúsítása, mint új – de bizonyos esetekben (adásvétel, bérbeadás alkalmából) kötelezően igénybe veendő – szolgáltatás, kvázi piaci alapon működjék. Ez azt jelenti, hogy nem fűződik hozzá kizárólagos jog, a szolgáltatást nyújtók meghatározott szakmai felkészültség birtokában szabadon piacra léphetnek. Miután új szolgáltatásról van szó és az elindulás várhatóan egyszerre jelentkező tömeges igényeket generál, a keresleti/kínálati viszonyok kiegyenlítetttségére, egyensúlyi helyzetére számítani nem lehet, ráadásul kötelezően igénybeveendő szolgáltatásról van szó, ezért átmeneti jelleggel a tanúsítás óradíját – a szakmai kamarákkal egyetértésben – a kormányrendelet meghatározza, lakások esetén az elszámolható óraszámot is limitálja. Ennek kapcsán a hivatal felhívta a figyelmet arra is, hogy a díjmeghatározásra irányuló felhatalmazást az építésről szóló törvény módosításával meg kell oldani.

603. A jogalkotás során a GVH következetesen azt az elvet képviselte, hogy az épületek és a lakások utólagos energia tanúsítása során a lehető legnagyobb mértékben élni kell a tipizálás adta egyszerűsítésekkel és költségkímélő módszerekkel, támaszkodva a rendelkezésre álló energia számlák adataira, lehetőleg elkerülve az egyenkénti, helyszíni részletekbe menő felméréseket, beleértve esetleg az épület szerkezetének feltárását. Olyan megoldásokat kell alkalmazni, amelyek a lehető legkisebb társadalmi ráfordítással járnak. Az idő szorításában született kompromisszum árán kialakított díj töredéke lett az első kalkulációk eredményeként javasoltnak. Megállapodás született abban is, hogy a bevezetést követő két év tapasztalatait összegezve a díj-

⁹⁸ 2005. évi CLXIV. törvény

rendszer felülvizsgálatra kerül majd. A hivatalnak ugyanakkor erős fenntartásai maradtak abban a tekintetben, hogy a kialakított modell valódi, az energiavesztés megakadályozására vagy csupán a jogharmonizációs kötelezettség formai teljesítésére alkalmas megoldást jelent-e majd a problémára.⁹⁹

- 604.** Az Európai Bizottság a **szerencsejáték szervezéséről** szóló törvény egyes rendelkezései miatt – több más tagállammal egyetemben – hazánk ellen is kötelezettségzegési eljárást indított, amelynek aktuális állásáról, kilátásairól a Külügyminisztérium előterjesztést készített és a lehetséges megoldások közötti választást illetően a GVH álláspontjáról is tájékozódni kívánt.
- 605.** A feltett kérdéssel kapcsolatban a GVH – a versenyhez fűződő közérdeket képviselve – kifejtette, hogy mind elvi, mind pedig a praktikus szempontok azt bizonyítják, hogy nem lehetséges az Európai Bizottság számára elfogadható indokot találni a határokon átnyúló szerencsejáték szervezés, mint szolgáltatás korlátozására. A mindennapi tapasztalatok szerint – az elektronikus hírközlés és az informatika fejlettsége miatt – már nem lehet megvédeni az állami monopóliumot, az internet terjedésével kilátástalan a külföldi szolgáltatásokat tiltó szabálynak érvényt szerezni. A hivatal – a fogyasztóvédelmi és közrendi indokokkal alátámasztva – támogatta a Külügyminisztérium szabályozásmódosítási javaslatát.
- 606.** Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium a **Polgári Törvénykönyv** (Ptk.) újrakodifikálásának munkájába a GVH szakértőit is bevonta, amelyhez a hivatal a versenyjogi jogalkalmazási tapasztalatokon alapuló észrevételekkel járult hozzá. A versenytörvény és a Ptk. szabályai számos ponton kapcsolódnak egymáshoz (pl. üzleti titok, szellemi alkotásokra vonatkozó szabályok, a fogyasztói szerződések szabályai) és esetenként konfliktusba is keveredhetnek egymással. Ilyen vitákkal terhes terület a kizárólagos jogok megítélése a szellemi alkotások joga és a versenyjog nézőpontjából. A Ptk. normaszöveg tervezetének legelső változata a know-how jogosultjának ugyanolyan kizárólagos jogot biztosított volna, mint a szabadalom vagy a használati minta tulajdonosának, ami szükségtelenül eredményezhetne jogi monopóliumhelyzetet, tovább csökkentve ráadásul a szabadalmi bejelentések számát. Az előterjesztő a GVH véleményét elfogadva ezen a ponton átdolgozta a tervezetet.
- 607.** A kartellekkel kapcsolatos engedékenységi politika eredményessége érdekében – sikeresen – javasolta a GVH, hogy kerüljön be a Ptk.-ba egy olyan felhatalmazás, miszerint törvény kimondhatja egyes esetekre az egyetemleges felelősség károkozó körének lehatárolását, ily módon kivonva ebből az engedékenységgel élő vállalkozót.
- 608.** Az eredeti javaslat elfogadása esetén gyökeresen megváltozott volna az összefonódással kapcsolatos szerződés jogi megítélése, miszerint a szerződés a megkötésekor létrejön, de csak a GVH jóváhagyása esetén lép hatályba. Az esetek túlnyomó többségében – tekintettel a Versenytanács igenlő határozatára – a módosítás nem jelentett volna problémát, azt azonban világosan látni kellett, hogy az engedély megtagadása esetén a határozatnak már a szétválasztásról is rendelkeznie kellett volna, ha a felek egyébként megvalósították az összefonódást. Ezért felvetődött volna annak szükségessége, hogy a versenytörvény kategorikusan megtiltsa az összefonódásnak az engedély megadása előtti végrehajtását. A hivatal érveit az előterjesztő elfogadta és a szövegtervezet változtatásra került.
- 609.** A Ptk. tervezete felhatalmazná a GVH-t közérdekű kereset indítására az erőfölényes helyzetben lévő vállalkozás által alkalmazott tisztességtelen ÁSZF esetében is. A GVH ezt a jogosítványt annyiban feleslegesnek ítélte, hogy egyrészt az erőfölény bizonyíthatósága esetén a hivatal is el tud járni, másrészt a versenytörvény felhatalmazása alapján is megilleti a közérdekű kereset indításának joga.
- 610.** Bár a törvénytervezet végül nem született meg, több egyeztetés is zajlott a **víziközmű szolgáltatási piac újraszabályozásának** témakörében. A vízi közszolgáltatások (ivóvíz és szennyvíz szolgáltatás) szabályozása során több (környezetvédelmi, gazdasági és szociális) közpolitikai cél ütközésében kell a megfelelő egyensúlyt kialakítani. Ebből következően nem elegendő csupán vízügyi vagy gazdasági, megtérülési követelmények mentén kialakítani a megfelelő szabályozási rendszert, hanem az egymással ütköző célokat is kezelni kell, ami komplex megközelítést igényel. Ennek hiánya az egyeztetési folyamat egészen végigvonult: a szabályozási koncepció, s így a súlypontok megjelölése hibásan indult, de a további munkákat is a prioritásképzés, továbbá a tárcavélemények megfelelő ütköztetésének elmaradása jellemezte.
- 611.** A GVH-nak erős fenntartásai voltak és maradtak fenn mind a szabályozás tartalmát, mind a monopolfelügyeleti funkciók és feladatok telepítését illetően, de az egyeztetések során a hivatal aggályokat fogalmazott meg a tervezetnek a kör-

⁹⁹ A rendelet mindeddig nem került kihirdetésre.

nyezetvédelmi célokat elégtelenül szolgáló megoldásaival szemben is. Túlzottnak tartotta, hogy a tulajdonviszonyok kérdése központi szerepet kapott a koncepcióban, mivel a hivatal álláspontja szerint a jelenlegi tulajdonviszonyokat akkor is célszerű adottságként kezelni az újraszabályozás során, ha a jelenlegi tulajdonosi struktúra megkérdőjelezhető módon alakult ki. Ilyen helyzetben a monopóliummal jellemezhető szolgáltatási piacokon elsősorban a monopóliumok regulációjának és felügyeletének működőképes modelljét kell kialakítani, s ha ezt jól oldjuk meg, akkor másodlagos szerepe van a hálózat tulajdonlásának. A köztulajdon fennmaradása, illetve visszaállítása akkor lehet legitim cél, ha szabályozással és felügyelettel nem lehet megoldani a monopólium ellenőrzését, s a közszolgáltatások garanciái ily módon nem teremthetőek meg. Nyilvánvaló azonban az is, hogy éppen a köztulajdon feletti ellenőrzés részleges elvesztése miatt vált fontosabbá a szabályozás és a monopolfelügyelet megfelelő minősége.

- 612.** A GVH a piac újraszabályozása során számos alkalommal jelezte, hogy a jelenlegi – önkormányzati rendelettel történő – árszabályozás rendszere nem tartható fenn. Az elmúlt évtized során létrehozott új hálózatok jellemzően kisebb-nagyobb, több települést magukban foglaló régiók területén nyújtanak közszolgáltatásokat. Eközben a felettük gyakorolt árhatósági kontroll területileg szétszabdalt, jellemzően szakmailag laikusok által gyakorolt, ebből következően gyakorlatilag nem létezik. Ilyen körülmények között a területi monopóliumok szinte akadály nélkül tudják áthárítani a fogyasztókra a költségeiket, s elsődlegesen inkább politikai, mintsem szakmai szempontok befolyásolják a szolgáltatási tarifákat. Így aztán ellenőrizetlen maradhat mind az ellátási területek közötti esetleges árdiszkrimináció, mind a vertikálisan integrált vállalatok esetenként gyanítható kizorító jellegű árazása.
- 613.** A GVH a hozzá beérkezett – s hatáskör hiánya miatt elutasított – panaszok és a bejelentések tapasztalatai alapján egyértelműen azonosítható szabályozási problémákat lát a szektorban,¹⁰⁰ s meggyőződése, hogy amíg egy vállalat vonatkozásában az árszabályozás, a monopolfelügyelet településenként széttagolt rendszere fennmarad, addig fokozottan fennáll a veszélye a kizsákmányoló jellegű, visszaélészerű alkalmazásnak, s a hatékonyság-hiányos vállalati működésnek egyaránt. Ebből következően a GVH szükségesnek, sőt elkerülhetetlennek tartja a monopolfelügyelet, s ezen belül az árkontroll más típusú megoldását.

¹⁰⁰ Lásd még a 2.1.1. (Bejelentések és panaszok) fejezetet.

3.2. Aktív szerepvállalás a versenyt érintő kérdésekben

- 614.** A GVH felkérésre vagy saját kezdeményezéséből véleményt alkot a feladatkörét érintő kérdésekben, amelyek között – az aktuális versenypártolási kérdések mellett – mindig kiemelt jelentőséget tulajdonít a parlamenti beszámolókból megfogalmazott ajánlásaival összefüggő országgyűlési vagy kormányzati (szabályozási) intézkedések, lépések nyomán követésének.
- 615.** Mind szabályozási, mind jogalkalmazási szempontból több 2007. évi fejlemény is említésre tarthat számot a **hírközlési piacokkal** kapcsolatban.
- 616.** A GVH legutóbb 1999-ben¹⁰¹ jelentkezett az **elektronikus hírközlést érintő átfogó versenypolitikai elemzéssel**. A versenyhatóság akkor a hatályos jogszabályi környezet kritikai értékelését és a küszöbön álló liberalizáció fogyasztói jólétre gyakorolt hatásainak feltérképezését végezte el. A 2002-es piacnyitás eredményeként az elektronikus hírközlési piac (távközlés, média, informatika) a verseny kedvező alakulása miatt újabb fordulóponthoz érkezett, emiatt újabb elemzés készült, amelyben a hivatal immár a liberalizáció során szerzett tapasztalatok birtokában nyilvánít véleményt az elektronikus hírközlési piaci verseny és szabályozás alakulásáról. A 2007 novemberében kiadott újabb dokumentum¹⁰² közel másfél éves előkészítés és – külső, belső – konzultációs folyamatok eredményeként született meg. Az álláspont megfogalmazása során a GVH kiemelt jelentőséget tulajdonított „A verseny szabadságával kapcsolatos, a GVH által követett alapelvek” c. dokumentumban lefektetett megállapításoknak és az Európai Bizottság Verseny Főigazgatósága által az EK-Szerződés 82. cikkének reformja kapcsán közzétett Vitaanyag-nak,¹⁰³ valamint a vonatkozó közösségi és magyar joggyakorlatnak.
- 617.** A dokumentum a GVH jogalkalmazásának négy fő területe közül kettő, a fúziókontroll és az erőfölénnyel való visszaélés szempontjából tartalmazza a GVH versenypolitikai állásfoglalását. Ennek oka az, hogy az elektronikus hírközlési szektort érintő kiterjedt szabályozás a nemzeti monopó-

¹⁰¹ A Gazdasági Versenyhivatal versenypolitikai álláspontja a távközlési piacnyitás fő kérdéseivel kapcsolatban

¹⁰² A Gazdasági Versenyhivatal versenypolitikai álláspontja a magyarországi elektronikus hírközlési piaci verseny és szabályozás alakulásáról

¹⁰³ DG Competition discussion paper on the application of Article 82 of the Treaty to exclusionary abuses, Brussels, December 2005

liumok történelmi öröksége miatt nem a kollektív viszonyok ex-ante szabályozására koncentrálnak. A versenyjogi erőfölény vizsgálat és fúziókontroll azonban több vonatkozásban is átfedésbe került a liberalizációs szabályozással, miközben a versenykorlátozó megállapodások és fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása az ágazat vonatkozásában kevés specialitással rendelkezik. Így ez utóbbi jogalkalmazási terület tekintetében e szektorra vonatkozóan is „A fogyasztói döntések szabadságára vonatkozó, a GVH által követett alapelvek” c. dokumentumban foglalt megállapítások irányadóak.

618. A versenypolitikai állásfoglalások alapjául szolgáló elemzések a 2002-es piacnyitással kezdődnek. Ezt követően a GVH kifejti álláspontját az elektronikus hírközlési verseny alakulásáról, a versenyjogot ennek jegyében érő kihívásokról, az elektronikus hírközlési szabályozásról és fejlődésének lehetséges jövőbeni irányairól. A tanulmány részletesen elemzi a versenyjog és a szektorspecifikus hírközlés-szabályozás viszonyát a hírközlési piacon eljáró két hatóság, a Nemzeti Hírközlési Hatóság (NHH) és a GVH eljárásainak fényében is. Az elemzés második felében a versenyhatóság elektronikus hírközlési piacokkal kapcsolatos jogalkalmazási gyakorlatának alapjai kerülnek bemutatásra. A dokumentum publikálásának különös aktualitást adott a hírközlés európai szabályozásának folyamatban lévő felülvizsgálata. Erről a frissen közzétett európai bizottsági javaslatok alapján egyértelműen elmondható, hogy még erősebb versenyre kívánja ösztönözni a piaci szereplőket, és még több teret hagy a kevésbé beavatkozó versenyfelügyeleti eljárások számára az ágazati szabályozás mérséklésével.

619. A 2002-es magyarországi távközlési nyitás átmeneti eredménytelensége után a 2002 és 2004 közötti szabályozási időszakot az uniós csatlakozás miatti jogharmonizáció keretében elfogadott elektronikus hírközlési törvény¹⁰⁴ zárta le, amelynek legfőbb előnye, hogy kifejezetten figyelembe veszi az infokommunikációs piacokon zajló legmeghatározóbb változást, a konvergenciát. A hatályos elektronikus hírközlés-szabályozás másik fő erénye, hogy elvileg egyszerre biztosítja a statikus hatékonyság szempontjából szükséges egyenlő feltételeket, megakadályozva, hogy az inkubens erőfölényét a liberalizációs célkitűzésekkel ellentétesen használja, és a dinamikus hatékonyság szempontjából szükséges innováció-ösztönzést és befektetésvédelmet. A szabályozás hatásos versenyhez igazítása, vagyis annak vizsgálata, hogy az érintett piacon azonosítható-e versenyjogi értel-

mű gazdasági erőfölénnyel (jelentős piaci erővel) rendelkező szolgáltató, megfelelően biztosítja, hogy az inkubens tulajdonjogát korlátozó, egyúttal az új picralépőket befektetésekre kevésbé ösztönző kötelezettségek csak a verseny megjelenéséig maradjanak fenn.

620. A GVH – a liberalizáció óta eltelt években folytatott – antitruszt és fúziós versenyfelügyeleti eljárásait alapvetően meghatározta a szektorra vonatkozó szabályozás, így a versenyjogi jogalkalmazás szempontjából meg lehet különböztetni azokat az eljárásokat, amelyeket maga a szabályozás váltott ki, amelyek a szabályozás hiányára voltak visszavezethetők, amelyekkel a szabályozás megelőzhető volt, és amelyek a szabályozást mintegy kiegészítették.

621. A versenyjog és elektronikus hírközlés-szabályozás viszonyát illetően az egymást kiegészítő jelleg a főszabály, amely egyúttal a liberalizáció sikerének zálogát is jelenti. Ehhez képest vannak olyan területek, ahol a versenyjogi jogalkalmazás kizárólagos, vagy ahol éppen kizárt, konkrét ügyekben azonban ütközés és párhuzamosság is előfordulhat. A párhuzamosság esetében a GVH szerint hatásköri összeütközésről nem lehet beszélni, annak megfelelő kezelését a versenyhatóság által elvégzendő közérdekű mérlegelés biztosíthatja, amelynek keretén belül lehetőség van akár az eljárás megszüntetésére vagy a bírság mérséklésére.

622. Az elektronikus hírközlési verseny fejlődésének kulcsát a GVH jelentős részben a konvergenciában látja, amely leginkább a különböző platformok közötti verseny éleződésében, a tartalom felértékelődésben, és némi konszolidációban lesz majd vélhetően tetten érhető főként az informatika, vezetékes távközlés, és műsorelosztás piacain. A fogyasztók szempontjából a párhuzamos platformok közötti verseny emelendő ki, amely megteremtheti a valódi választási lehetőséget, a hang, Internet, és televíziózás piacán. Ugyanakkor a földfelszíni digitális átállás, illetve a vezetékes távközlési szolgáltatók IPTV megoldása olyan versenyhelyzetet teremthet, amely a vezetékes műsorelosztás piacán fejlesztési kényszerhelyzetbe hozhatja a kisebb kábelvállalkozásokat, amelyek, ha nem lesznek képesek a versenyt önállóan felvenni, akár konszolidációs hullámmal is elindíthatnak. A digitalizáció – bár kapacitás bővüléssel jár – egyes szegmensek (pl. film, közvetítési jogok, reklámpiac) felértékelődéséhez és szükösségük megnyilvánulásához vezethet, amely miatt fokozott versenyhatósági figyelmet igényelnek.

¹⁰⁴ 2003. évi C. törvény

623. Az elektronikus hírközlési piaci verseny fejlődése kihívások elé állítja a versenyjogi jogalkalmazást is, a szűk keresztmetszetekhez való hozzáférés mellett főként az összefonódás kontroll terén és a beruházások védelmét illetően.
624. A dokumentum főbb következtetése között a GVH hangsúlyozza, hogy a kartellek elleni küzdelem kiemelkedő feladatának teljesítése mellett, a jövőben biztosítani kívánja az erőfölénnyel való visszaélések megítélése során a befektetések védelmét és az innováció ösztönzését. Hasonlóképpen, a GVH az elektronikus hírközlési piacokon jelentkező összefonódásokat is a meghatározó innovációra figyelemmel kívánja értékelni. A cél az, hogy a felmerülő esetleges versenyhátrányok kiküszöbölésére az érintett piaci szereplők közreműködése mellett, a hosszú távon fenntartható és fogyasztói jólétet maximalizáló hatáson versenyt biztosító kötelezettségek előírása révén kerüljön sor.
625. A **Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa** (NHHT) az ex ante szabályozás céljából érintett elektronikus hírközlési piacok meghatározására, a piacon jelentős piaci erejű szolgáltatók azonosítására és kötelezettségek kiszabására irányuló 2005. évi eljárásai mindegyikét befejezte 2007-ben. Így elfogadta a helyhez kötött telefonszolgáltatások hozzáférési (lakossági, nem lakossági); forgalmi (helyi/országos, nemzetközi lakossági, illetve helyi/országos, nemzetközi nem lakossági) kiskereskedelmi piacaira; híváskezdeményszerzési, hívásvégződtetési és tranzit nagykereskedelmi piacaira; a mobil rádiótelefon-hálózatokhoz való hozzáférés és a mobil rádiótelefon-hálózatból történő híváskezdeményszerzés nagykereskedelmi piacaira; a fém hurkok és alhurkok nagykereskedelmi átengedésének piacára; a nagykereskedelmi szélessávú hozzáférési szolgáltatás piacára; a bérelt vonali piacokra (minimális készlet, nagykereskedelmi végződtetési szegmens, nagykereskedelmi trónk szegmens); végül a nagykereskedelmi műsorterjesztési szolgáltatás piacára vonatkozó határozatokat. A határozatok tervezeteiről az elektronikus hírközlési törvényben¹⁰⁵ foglalt együttműködési kötelezettségnek megfelelően a GVH is kifejtette szakmai álláspontját.
626. A határozat-tervezetek közzétételét megelőző döntés-előkészítés során az NHH Piacelemzési Igazgatóságának és a GVH Infokommunikációs Irodájának munkatársai között folytatott szakmai konzultáció eredményesen szolgálta a versenyhatósági tapasztalatok NHH gyakorlatába való hatékony átültetésére, az egységes jogalkalmazási gyakorlat előmozdítására és az elektronikus hírközlési piaci verseny előse-

gítésére vonatkozó, a két hatóság által deklarált együttműködési célkitűzések megvalósítását. Ennek is köszönhető, hogy a határozat-tervezetek többségére a GVH a döntések lényegét nem érintő kiegészítést és/vagy pontosítást javasoló észrevételeket tett, azonban ilyeneket szinte minden esetben. Érdemibb jelzéseket két piacot, **a helyhez kötött telefontelefonok hozzáférési piacait** érintő határozatok esetében tett a hivatal, a kijelölt szolgáltatókra vonatkozóan kiszabni kívánt kötelezettségek tartalmának újragondolását javasolva. A GVH álláspontja az volt, hogy a határozatban szereplő kötelezettség (az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megelőzését célzó, az éves fogyasztói árindex mértékét meghaladó díjnövelés megtiltásának) fenntartása csak annyiban indokolt, amennyiben az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó árszabályozás és a JPE szolgáltatókra (a lakossági piacon a kábeltelevíziós szolgáltatók, a nem-lakossági piacon az alternatív szolgáltatók révén) nehezedő verseny-nyomás nem elégséges az indokolatlanul magas díjak alkalmazásának megelőzésére. Ezt azonban a határozat-tervezetben szereplő érvek nem támasztották alá meggyőzően. Továbbá, a GVH üdvözölte a Tanács versenykorlátozó célú vagy hatású hűségserződés megszüntetésére vonatkozó szándékát, saját tapasztalatai alapján azonban úgy látta, hogy az erre vonatkozóan kiszabott kötelezettség (egyes fogyasztók indokolatlan megkülönböztetésének tilalma) egyrészt rendkívül nehezen ellenőrizhető és szankcionálható, másrészt nem feltétlenül alkalmas a határozat-tervezetben a Tanács által is többször említett másik versenyprobléma orvoslására, a hozzáférési piaci jelentős piaci erő – a hozzáférési díjban foglalt lebeszélhetőség vagy ingyenes hívások lehetőségének biztosítása révén – a forgalmi piacokra történő átvitelének megakadályozására.

627. A GVH érdemben tett észrevételeinek másik típusa arra hívta fel a figyelmet, hogy a határozat-tervezetek piacmeghatározással és/vagy jelentős piaci erő értékelésével kapcsolatos egyes megállapításai további alátámasztást, elemzést igényelnének. Így a **fix hangszolgáltatási piacokra** vonatkozó valamennyi határozat-tervezetre adott hivatali vélemény fontosnak tartotta megjegyezni, hogy a határozat-tervezetek megalapozottabbá tételéhez szükséges lenne az adatok további frissítése és részletezése az NHH adatbázisaiból rendelkezésre álló adatok és/vagy újabb adatszolgáltatási kötelezettség előírásának segítségével, arra tekintettel, hogy a tervezetekben nagyrészt csak 2004-ig ismert adatok alapján levont következtetésekre alapozva kívánt a Tanács az elkövetkezendő szabályozási periódusra (2007-2008-ra) kötelezettségeket előírni.

¹⁰⁵ 2003. évi C. törvény 20. §

- 628.** Különösen hangsúlyos volt ez a **forgalmi piacokon**, ahol a mobil hívások helyettesítő szerepére vonatkozó elemzés kapcsán utalt a hivatal arra, hogy a különböző hívásirányoknál, illetve szolgáltatóknál a mobil szolgáltatások eltérő verseny-nyomást gyakorolhatnak, ami a helyi és belső hívások megkülönböztetésének vagy összevonásának megítélésére és a JPE státusz megállapítására is kihathat. A mobil hangforgalom, valamint a mobil beszélgetések átlagos hosszának növekedése miatt pedig szükségesnek tartotta volna a tervezetben szereplő adatsorokat 2005. és 2006. évi adatokkal is kiegészíteni, annak érzékeltetésére, hogy a vázolt tendenciák, illetve azok mentén a helyettesítés megítélése az előbbiek ellenére sem változott érdemben a korábbi piacelemzés eredményéhez képest. Az e piacokon elvégzett kínálati helyettesítés vizsgálatra reagálva a GVH nem értett egyet a Tanács azon megállapításával, miszerint a vizsgált piacokon nincs rövidtávú kínálati oldali helyettesítési lehetőség, mert álláspontja szerint a kábeltelevíziós hangszolgáltatásokra tekintettel a kábeltelevíziós hálózatok legalább részben és minimálisan a lakossági piacokon kínálati helyettesítést képezhetnek. Ezt alátámasztja az is, hogy sorra jelennek meg kisebb kábel-szolgáltatók hálózatain is helyhez kötött telefon-szolgáltatások, illetve a nagyobb szolgáltatók is fokozatosan elérhetővé teszik a szolgáltatást hálózataik újabb és újabb részein. A tervezetben írt belépési korlátokat (műszaki beruházások, szakember-gárda szervezése stb.) ugyanis nagymértékben csökkenthetik az azonos tulajdonosi körbe tartozó hálózatok között fennálló gazdaságossági hatások, továbbá egyes alternatív szolgáltatók (PanTel, GTS) „háttér PSTN” szolgáltatókként való megjelenése, a kábeltelevíziós hangszolgáltatások műszaki hátterének biztosításának céljával.
- 629.** A **tranzitszolgáltatások piacára** vonatkozó tervezet kapcsán a GVH megjegyezte, hogy annak részletesebben kellene foglalkoznia a HTCC-csoport Invitel feletti irányítás-szerzésének e piacra gyakorolt lehetséges jövőbeni hatásaival. A **mobil rádiótelefon-hálózathoz való hozzáférés és híváskezdeményezés piacára** vonatkozó hivatali vélemény hiányolta, hogy a 2005. és 2006. évekre vonatkozóan a tervezet nem tartalmaz információkat, mert éppen ez lehet az az időszak, amelyben a korábbi időszak tendenciái lelassulhattak, vagy akár meg is fordulhattak. Ekként a mobil piac egyre közelebb került a telítődéshez, a piaci részesedések is tovább közeledtek egymáshoz, ami megkönnyítheti a közös erőfőlény kialakulását. Éppen ezért célszerű lett volna bemutatni, hogy az árak alakulására ezek a tényezők nem voltak hatással, így megnyugtatóan lehetett volna a közös erőfőlény fennállását kizárni.
- 630.** A **műsorterjesztés nagykereskedelmi piacára** vonatkozó határozat-tervezet rendelkező részével a GVH egyetértett, leszögezte azonban, hogy noha tisztában van annak a helyzetnek a sajátosságával, kivételességével és indokaival, hogy a határozat-tervezet nemzeti konzultációra bocsátása és EU notifikációra bocsátása, következőképp az érdemi határozat kibocsátása között több hónap eltelt, megfontolandónak tartotta, hogy jelentőségükre tekintettel az NHH a rendelkező részben foglaltak véglegesítése során vegye figyelembe az időközben bekövetkezett piaci, illetve szabályozási fejleményeket is.
- 631.** A **Nemzeti Audiovizuális Média Stratégia (NAMS)** – a Miniszterelnöki Hivatal Audiovizuális Média Kormánybiztossága által – 2007 őszén konzultációra bocsátott szakmai vitaanyaga kapcsán mindenekelőtt a GVH kifejezte azt az általános véleményét, hogy a dokumentum megszületése, mint a GVH által is kívánatosnak tartott átfogó szabályozási reform első állomása, mindenképp üdvözlendő és alkalmas arra, hogy megalapozza a magyarországi audiovizuális médiaszektor átalakuló piaci folyamatainak számbavételét, szükséges mértékű új szabályozása során követhető elveket, megoldásokat. A GVH a vitaanyag koncepciójához igazodva az előirányzott két lépcsős jogalkotási munka első köre által érinteni tervezett témákkal (így a műsorterjesztés részletes tartalmi szabályaival, a piacrálépés feltételeivel és az új médiafelügyeleti rendszerrel kapcsolatos) vitaanyagbeli javaslatokat illetően nyilvánított véleményt.
- 632.** A NAMS koncepciója és erre épülő javaslatai megjelenítették azt a GVH által is következetesen képviselt és támogatott álláspontot, hogy a médiapiaci szereplők számának növekedésével, a tartalom és a szolgáltatások sokszínűbbé válásával a vállalkozásokra vonatkozó **versenyszabályozás jelentősége** egyre nő ebben az ágazatban is. A versenyjog egyes piackudarcok esetén alkalmas beavatkozási eszközt biztosít, különösen, ha a tartalomhoz való hozzáférésben a médiapiac finanszírozásának pillérét képező reklámpiacon vagy a platformok közötti versenyben, illetve a platformok tartalomhoz való hozzájárulásában jelentkezik piaci zavar. Ilyen esetekben a szubszidiaritás elve azt kívánja, hogy a szabályozás elégedjen meg a versenyjog által biztosított eszközökkel. Az ágazatspecifikus szabályozást a médiapiacot részben történeti okokból jellemző strukturális piackudarcokra érdemes és kell korlátozni, amelyekkel szemben a versenyjog kevésbé képes megfelelő eszközt biztosítani, továbbá természetesen a médiapluralizmus és közszolgáltatóság biztosításának közpolitikai feladataihoz kell hozzárendelni. Ezért üdvözlendő, hogy a koncepció szakít a korlátos erőforráshoz való hozzáféré-

sen alapuló szabályozással, annak helyébe a **véleménybefolyásoló képességen alapuló szabályozást** állítva. A műsorszolgáltatók vállalkozási formáira és tulajdonosi összetételére vonatkozó jelenlegi korlátozások a javaslatok alapján – a GVH által is támogatott módon – számottevően enyhülnek, illetve megszűnnek, a meghatározó véleménybefolyásoló képességgel (MVK) rendelkező műsorszolgáltatót kizárólag olyan kötelezettségek terhelik, amelyek erősítik a médiapluralizmust, illetve enyhítik a meghatározó véleménybefolyásoló képesség hatásait. Az MVK státus önmagában nem alapozza meg a reklámpiaci vagy médiapiaci koncentrációval szembeni korlátozások bevezetését. A reklám- és egyéb piaci problémák kezelését a koncepció által deklaráltan az ágazati versenyszabályozás eszközeivel kell megoldani.

- 633.** Ami a **médiafelügyelet intézményrendszerére** vonatkozó javaslatokat illeti, a GVH egyetértett azzal, hogy az audiovizuális médiaszektor felügyeleti intézményrendszerével kapcsolatban megfogalmazott legfontosabb általános elvárások a politikai függetlenség biztosítása, a szakmaiság erősítése, a jogalkalmazói feladatok magas színvonalú ellátása, az egyértelmű hatósági jogkörök meghatározása, világosan, jogszabályban definiált szervezeti és működési rend, átlátható, az ad hoc elemektől mentes finanszírozási struktúra. Egyetértett a hivatal azzal is, hogy az intézményi struktúrát a konvergencia kihívásoknak megfelelően fejleszteni szükséges, de helyénvaló az a – vonatkozó nemzetközi tapasztalatokon alapuló – megállapítás is, hogy ezek az elvárások teljesen önálló, illetve különböző mértékben konvergencia hatósági modellekben egyaránt megvalósíthatóak. Külföldi példák alapján az is látható, hogy – ahogy ezt a brit tapasztalatok is mutatják – egy minden funkciójában (ügyfélkapcsolat, szervezet, irányítás) konvergencia hatósági struktúra kialakítása több éves átgondolt előkészítést igényel. Végeredményben tehát a GVH helyesnek tartja a médiahatóság és a hírközlési hatóság fokozatos közeledésére felvázolt menetrendet.
- 634.** Az intézményrendszerre vonatkozó következetesen átgondolt javaslatok körébe korántsem illett bele az a – helyesen – a NAMS alapján elkészült jogalkotási koncepció által elvetett, de a NAMS szakmai tervezetében még megjelenő gondolat, hogy a hírközlés és médiapiacra a versenyjog eszközeinek alkalmazására a hírközlési hatóság kapjon felhatalmazást. A vitaanyag ezt azzal indokolta, hogy a média- és a hírközlés piacokon is egyaránt jelen lévő vertikálisan integrált vállalkozások száma várhatóan egyre nő, ugyanakkor ezek versenyjogi kezelése egyre nehezebb, mivel egy eljárásban kell összeegyeztetni a speciális hír-

közlési jelenségek kezelését és a médiapolitikai szempontok érvényesítését. Bár a tervezet hivatkozott a hírközlési szabályozó tapasztalataira, azonban a 18-as piac elemzésének több éves hiányából inkább azt a következtetést lehet levonni, hogy ez utóbbiak összeegyeztetésében az ágazati szabályozó hatóság sem rendelkezik megfelelő tapasztalatokkal, ahogy természetesen a versenyjogi fúziókontroll során felmerülő szempontok érvényesítésében sem. De arra is felhívta a figyelmet a hivatal, hogy a hírközlési hatóság nem bír kellő tapasztalatokkal abban sem, hogy a versenyjog mennyiben alkalmas az elektronikus hírközlési piacok problémáinak megoldására, hiszen e piacok tekintetében sem ez a hatóság kapott felhatalmazást a versenyfelügyeleti hatáskörök gyakorlására, és ilyen irányú megoldás bevezetése a hírközlés szabályozás jelenleg folyó felülvizsgálata kapcsán sincs napirenden. Egy ilyen lépés Magyarország esetében azt is jelentené, hogy sérülne a versenyfelügyelet kormánytól független hatósághoz helyezésének koncepciója, amelynek előnyeit és működőképességét eddig senki sem vonta kétségbe. Így nehezen indokolható a vitaanyagban annak a felvetésnek az időszzerűsége is, hogy olyan konvergencia kommunikációs hatóság létrehozása is hatékony és működőképességű megoldás lehet, amelynek feladatköre kiegészülne a hírközlés és a média területén jelentkező versenyjogi problémák kezelésével is. Ezzel összefüggésben maga a vitaanyag is tartalmazott egyébként ezt kétségbe vonó megállapításokat, amikor kifejtette, hogy a konvergencia szintje az egységes hatóságot még nem látszik indokolni, és a hírközlési hatóság is viszonylag új szervezet, amely folyamatosan alakítja a jogalkalmazói gyakorlatát.

- 635.** Az **előfizetői szolgáltatást nyújtó elektronikus hírközlési szolgáltatások másodperc alapú számlázásának kötelező jogszabályi előírásával** kapcsolatos GVH álláspont kifejtése érdekében kereste meg a hivatalt a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM).
- 636.** Az elmúlt időszakban a GVH-hoz kizárólag a magyarországi mobil telefon szolgáltatók előfizetőitől érkeztek olyan panaszok, amelyek a szolgáltatás nem másodperc alapú számlázását, a nem másodperc alapú számlázási egységre való áttérést, illetve az áttérés időpontjának összehangolását kifogásolták. Az ilyen tárgyú panaszok száma elhanyagolható, mindössze évi néhány panaszt jelentett. A panaszok kapcsán ugyanakkor a GVH áttekintette azt, hogy a mobilszolgáltatók gyakorlata kapcsán felmerülhet-e a versenytörvény – versenykorlátozó megállapodásokat, illetve erőfölénnyel való visszaélést tiltó – rendelkezéseinek a megsértése.

- 637.** A vizsgálatok során a számlázási egység megváltoztatását a mobil szolgáltatások összességére vonatkozóan értékelte a hivatal, mivel az egyéni előfizetőknek kínált feltöltőkártyás mobil szolgáltatások versenyjogi szempontból nem kezelhetők elkülönülten az ugyancsak egyéni előfizetőknek kínált előfizetéses (számlás) mobil szolgáltatásoktól, valamint az üzleti felhasználóknak nyújtott mobil szolgáltatásoktól, e szolgáltatások között ugyanis – versenyjogi értelemben vett – kereslet-oldali, illetve kínálat-oldali helyettesítés áll fenn. A GVH saját és az NHH piacelemzési eljárásai során felgyűlt tapasztalatai alapján egyaránt az a következtetés vonható le, hogy a mobil szolgáltatások kiskereskedelmi piacán élénk verseny van a szolgáltatók között, amit többek között az árak reál értékben való csökkenése, a piaci részesedések alakulása és az aktív marketing tevékenység is jelez. Nem valószínűsíthető sem valamely mobil telefon szolgáltató egyedüli, sem valamennyi szolgáltató együttes, ún. közös erőfőlénye. Ezt jelzi, hogy a három mobil szolgáltató piaci részesedései és a piacról származó összbevételekből való részesedése folyamatosan változik, csökken a piaci koncentráció. Gazdasági erőfölény hiányában pedig az azzal való visszaélés sem valósulhat meg.
- 638.** Ugyancsak nem volt valószínűsíthető az, hogy a mobil szolgáltatók részéről a számlázási egység alkalmazása, megváltoztatása versenykorlátozó megállapodás vagy összehangolt magatartás következménye lenne. Bizonyos mértékben megfigyelhető ugyan hasonlóság a szolgáltatók által alkalmazott számlázási egységek, illetve a percalapú számlázásra történő átállás tekintetében, ez azonban a különféle típusú díjcsomagoknál (azaz a feltöltőkártyás és az előfizetéses konstrukciókban) más-más időpontban következett be, illetve az egyes szolgáltatóknál is más-más időpontban került erre sor, így a konkrét időpontok ismeretében az átállás nem utalt összehangolt cselekvésre. Sőt, egyes szolgáltatók kínálatában – korlátozott igénybevételi lehetőséggel – megtalálhatóak másodperc-alapú számlázási egységgel rendelkező díjcsomagok is, amelyek azon előfizetők részéről vehetők igénybe, akik a lezárásuk előtt is ezen díjcsomagokat használták (azaz új előfizetők és más csomagok előfizetői részére nem elérhetők). A portfóliók előbb említett hasonlósága háttérben a GVH álláspontja szerint ezért valójában inkább a piaci verseny áll, amelynek természetes velejárója az árak és egyéb feltételek egymáshoz való közeledése, tekintettel arra, hogy a piaci szereplők gazdasági tevékenységüket nem folytathatják a piac többi résztvevőjétől függetlenül, magatartásuk alakítása során szükségszerűen figyelemmel kell lenniük versenytársaik piaci magatartására.
- 639.** Azt is szükséges megjegyezni továbbá, hogy a számlázási egység változása a fogyasztókat nem feltétlenül érintette hátrányosan, a díjcsomagok elszámolásának átalakítása, illetve a lezárt másodperc-alapú csomagok helyetti perc-alapú számlázással rendelkező díjcsomagok bevezetése általában ugyanis együtt járt a nominális, meghirdetett tarifák csökkentésével.
- 640.** Mindezen GVH tapasztalatok, megállapítások nem támasztják alá az előfizetői szolgáltatást nyújtó elektronikus hírközlési szolgáltatások másodperc alapú számlázásának kötelező jogszabályi előírását, és különösen nem rendelkezik a hivatal olyan információkkal, amelyek e kötelezettség generális előírását indokolnák. A GVH egyetértett a GKM azon álláspontjával, hogy a számlázásra vonatkozó jelenlegi szabályozás biztosítja az elektronikus hírközlési szolgáltatók számára a szolgáltatásnyújtás szabadságát, nem befolyásolja szükségtelenül a szolgáltatók üzleti döntéseit, nem tartalmaz versenykorlátozó intézkedést, és lehetőséget biztosít arra, hogy a szolgáltatók különböző összetételű szolgáltatási csomagokat dolgozzanak ki, versengjenek a fogyasztókért.
- 641.** Ebben a helyzetben különös körülményt igényel bármely a piaci szereplők döntéseinek szabadságát érintő szabályozói intézkedés bevezetése, így elengedhetetlen annak alátámasztása, hogy a tervezett intézkedés valóban szükséges-e annak a célkitűzésnek a megvalósulásához, hogy a fogyasztók a lehető legmegfelelőbb, megbízható, átlátható, méltányos feltételek mentén, az elérhető legalacsonyabb áron nyújtott hírközlési szolgáltatásban részesüljenek, illetve, hogy a másodperc alapú számlázás kötelező általános előírása e cél elérésének arányos eszközt jelenti-e. A GVH álláspontja szerint ezért egy esetleges erre irányuló jogszabály-módosítás nem történhet meg hatásvizsgálat nélkül. Ez a hatásvizsgálat az előbbi szempontok tisztázását követően akár kiterjedhet annak elemzésére is, hogy nem lenne-e a fogyasztók védelmét a fenti értelemben megfogalmazó célkitűzés elérésének elegendő eszköze a jelenleg az egyetemes szolgáltatásra vonatkozó megoldás kiterjesztése.
- 642.** Természetesen a hatékony verseny megvalósulásának, megerősödésének elengedhetetlen feltétele, hogy a piacon elérhető szolgáltatásokat igénybe vevő fogyasztókat informált, tudatos, szabad fogyasztói döntések vezessék. A hivatal megítélése szerint is segíthetik a fogyasztók tájékoztatását az egyes árcsomagok közötti átláthatóságot biztosító útmutatók, ezért támogatandónak tartotta olyan útmutatók – szabályozó hatóság általi – készítését és rendszeres közlését, amely alkalmas lenne a különböző számlázási egységeken alapuló díjcsomagok árának egységes mutató alapján történő összehasonlítására.

- 643.** A Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetség, valamint a Magyar Kábelkommunikációs Szövetség is megküldte véleményezésre a GVH számára egységes tartalmú **etikai szabályzatát.**
- 644.** A piaci szereplők nagy részét tagként tömörítő szövetségek szabályzatai etikai vétségnek minősítették, ha a nem kábeltelevíziós technológiájú hírközlési szolgáltatást is folytató vagy ilyen szolgáltatásban befolyásoló részesedéssel rendelkező tag más tag szolgáltatásának érintett földrajzi területén folytatott szolgáltatása során a versenytársaknak az érintett piacról való kiszorítására vagy a piacra lépésük akadályozására alkalmas, nem a versenytársakéhoz viszonyított nagyobb hatékonyságon alapuló, túlzottan alacsony árakat (önköltségi ár alatti ár) alkalmaz. Az etikai vétséget elkövető szolgáltató a szabályzatok szerint felfüggesztés büntetéssel sújtható.
- 645.** A GVH egyrészt aggályosnak tartotta, hogy a szabályzatok e rendelkezése a versenytörvény szövegére hivatkozik, ugyanakkor nem idézi azt pontosan, különösen a versenytörvény szerinti definíció egyszerűsítéseként is érthető zárójeles kiegészítést (önköltség alatti ár) tekintve. Ennél hangsúlyosabb kifogásként merült fel az, hogy az árképzés ilyen tartalmú értékelésre kizárólag az arra törvénnyel felhatalmazott GVH (illetve a bíróság) jogosult. Az etikai szabályzatok ezzel a versenytörvény szerinti definícióhoz képest bizonyos mértékben eltérő tartalommal közelítik meg a magatartást, amelyről a szabályzat szerint maga a szövetség (illetve annak Etikai Bizottsága) döntene, ami pedig éppen az értékelés nem megfelelő helyre telepítése révén nyilvánvalóan hordozza a hibás, versenyjogilag aggályos piaci beavatkozás lehetőségét.
- 646.** A két kábelszövetség figyelembe vette a GVH aggályait és – a zárójeles rész törlésével, valamint azzal a kiegészítéssel, hogy az etikai vétség megállapításának előfeltételét képezi a GVH jogsértést megállapító jogerős határozata – megfelelően módosította etikai szabályzatait.
- 647.** A **hűségnyilatkozatokkal kapcsolatos verseny- és fogyasztóvédelmi problémákat** tekintette át a hivatal a Hírközlési Érdekegyeztető Tanács önszabályozó ajánlása és az Országgyűlés Fogyasztóvédelmi Eseti Bizottságának munkája kapcsán.
- 648.** A hűségnyilatkozat alkalmazása esetén a fogyasztót két fő, egymással szorosan összefüggő ellenszolgáltatás terheli: egyrészt a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges valamely eszköz (pl. készülék) kedvezményes árának a megfizetése, másrészt a későbbi (például a szolgáltatók közötti váltásban megmutatózó) fogyasztói döntések meghatározott időszakra szólóan történő korlátozása. A váltási költségeket így a szolgáltatók az eszköz árához kötik. A szerződés átalakulása a hűségidőszak lejártával eltérő módon valósulhat meg. Előfordulhat, hogy a hűségidőszak lejártával a fogyasztónak semmilyen további kötelezettsége nincs, szabadon dönthet egy másik szolgáltatóhoz való áttérésről, de előfordulhat az is, hogy a szolgáltató az általános szerződési feltételeiben rögzíti, hogy amennyiben a fogyasztó nem jelzi a szolgáltatás lemondásával kapcsolatos szándékát, a szerződés további határozott időre meghosszabbodik.
- 649.** A hűségnyilatkozattal aláírt szerződések egyfajta „lock-in” helyzetet eredményeznek a fogyasztók számára. Azon fogyasztóknak, akik a hűségnyilatkozat idejének lejárta előtt mondják fel a szolgáltatóval kötött szerződésüket, váltási költségként számolniuk kell az erre az esetre kikötött kötbér költségével. A hűségnyilatkozat fennállása alatti egyoldalú és hátrányos szolgáltatói szerződésmódosítás szintén felveti problémákat. A hűségnyilatkozattal kötött szerződések olyan általános gyakorlattá váltak a távközlési szektorban, amelyek tartalmát nem szabályozza sem hatóság, sem a szolgáltatók saját maguk. A hűségnyilatkozatok mellett, hogy váltási problémákat vetnek fel, a fogyasztók informáltságával kapcsolatos kérdésekre is ráirányítják a figyelmet.
- 650.** A hivatal a fentiek miatt üdvözölte a Hírközlési Érdekegyeztető Tanács azon törekvését, hogy szélesebb körű tájékoztatást írjon elő a vállalkozások számára a hűségnyilatkozatok tartalma tekintetében. A GVH szabályozási jellegű megoldást szintén elképzelhetőnek tart e téren, azonban hangsúlyozza azt is, hogy a probléma teljes ismerete nélküli szabályozás adott esetben a fogyasztók védelmével ellentétes célt is elérhet: a szolgáltatók jelenlegi gyakorlata, hogy hűségnyilatkozat ellenében olcsóbban biztosítanak egyes eszközöket a fogyasztók számára. Amennyiben a hűségnyilatkozat ideje alacsonyabban kerül szabályozásra, úgy ez a változás valószínűsíthetően áremeléssel fog járni az eddig kedvezményes áron adott eszközök tekintetében. A hűségnyilatkozat idejének szabályozásával továbbá a fogyasztók választási lehetőségei csökkennek: a tranzakciók egy része (a kedvezményes áru eszköz és hűségnyilatkozat) egyszerűen kiszorul a piacról.
- 651.** 2007-ben a GVH versenypártolási tevékenységének hangsúlyos elemét képezte az **egészségügyi közszolgáltatási piac** szabályozásának átalakításához kapcsolódó elemző-véleményező munka. A hivatal részt vett a modellválasztást megelőző szakmai vitában, majd pedig az elkészült törvénytervezethez is részletes észrevételeket tett.

- 652.** A GVH 2007 áprilisában „**Versenyt az egészségügyben? Igen, de hogyan!? A verseny lehetőségei és korlátai a szabályozott egészségügyi piacain – egy modellváltáskor figyelembe veendő szempontok**” címmel nyilvánosságra hozott vitaanyaga az egészségügyi és az egészségbiztosítási piac kudarcait számba véve, a meglévő szabályozási rendszer ezekre adott válaszait feltérképezve, valamint az egészségügyi szabályozás intézményi felkészültségét figyelembe véve egy lehetséges szabályozási alternatívát vázolt fel.¹⁰⁶
- 653.** Az elemzés során az egészségügyi és az egészségbiztosítási piac jellegzetességeit figyelembe véve a GVH arra a következtetésre jutott, hogy a finanszírozói oldal versenye helyett a szolgáltatói oldal versenyében meglévő tartalékok kihasználására indokolt helyezni a hangsúlyt, s a modellváltás helyett a jelenlegi szabályozási modell érdemi reformját kellene elvégezni. A GVH javaslata ezért a szolgáltatói oldali verseny növelését elősegítő szabályozási elemek rendszerbe illesztése, a fogyasztó, a beteg érdekeltiségének növelése, s a piac működésének figyelemmel kísérésére, ellenőrzésére, illetve a megfelelő beavatkozások megtételére felhatalmazott állami felügyeleti intézményi feltételek megteremtése volt.
- 654.** A vitaanyag olyan célmodellt vázolt, amely a lehetséges mértékben korrigálni kívánta a piackudarcok okozta nehézségeket, növekvő mértékben épített a versenyre, mint a piac, a kereslet és kínálat szabályozójára és ösztönzőjére, ugyanakkor számolt azzal, hogy számos piacon továbbra is fennmaradnak a monopolhelyzetek, kizárólagos joggal végzett szolgáltatásnyújtások. A javaslat – a monopolizált piacok kivételével – fenn kívánta tartani a fogyasztói választás lehetőségét mind a szolgáltatói oldalon, mind a kiegészítő biztosításoknál, a versenyt, mint ösztönzőt pedig elsődlegesen a piac kínálati oldalán kívánta megteremteni azzal, hogy a keresleti oldalon is fokozatosan nagyobb szerepet szánt neki. A modell figyelembe vette, hogy a társadalom jelentős része változatlanul nem jövedelemfüggő járulékfizetés, hanem valamilyen jogosultság révén jut egészségügyi szolgáltatásokhoz, illetve fenn kívánta tartani a szolidaritást arra az esetre is, ha a betegségek számossága, jellege folytán túlzottan nagy egyéni teherállásra lenne szükség.
- 655.** A vitaanyag mindezek megvalósítására a szolgáltatói oldalon javasolta a strukturális belépési korlátot jelentő szabályozási elemek leépítését, a piacnyitást, egyúttal a diszkrimináció megszüntetését, az ellátó intézmények szintjén az önálló intézményi ármeghatározás bevezetését. A koncepció néhány, a versenynek kitett szolgáltatási területen szükségesnek tartotta az árverseny lehetővé tételét a szolgáltatói versenyen alapuló referencia ármeghatározás, illetve az igénybevett szolgáltatás természetét figyelembe vevő biztosítói visszatérítési szint meghatározásának alkalmazásával oly módon, hogy az igénybevétel helye szerinti árkülönbségek megjelenhessenek a betegeket terhelő önrészekben. A verseny piacokon a versenyszabályozási elveket az ágazati specialitásokra tekintettel és azok kezelésére alkalmas módon kell kialakítani, míg a fennmaradó monopóliumok esetén biztosítani kell az állami kontroll fenntartását.
- 656.** A biztosítói oldalon a javaslat elsődlegesen a kiegészítő biztosítások megjelenésére alkalmas környezet, a potenciális piac megteremtését, a szolgáltatások igénybevevőit terhelő önrész-hányadok bevezetésével tartotta kívánatosnak, de külön döntési kérdésként kezelte az önrész egésze vagy egy része tekintetében a külön biztosítási kötelezettség bevezetését. Az alapt biztosítás tekintetében a hivatali elemzés indokoltan tartotta az Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP) monopolhelyzetének fenntartását azzal, hogy a szolgáltatásvásárlási döntések során nagyobb mozgásteret kell biztosítani az egészségbiztosítónak, nyitva hagyva a lehetőséget a regionális ellátásszervezőkre történő feladatdelegálás előtt. Ezzel párhuzamosan az OEP vásárlói viselkedése vonatkozásában szükséges a piacfelügyeleti jellegű kontroll alkalmazása.
- 657.** A finanszírozási oldalon a javaslat a betegeket terhelő önrész differenciált – részben az állam, részben a piaci verseny működésén alapuló – meghatározását tartotta kívánatosnak, kiegészítve egy megfelelő – a szociális elemeket és a beteget terhelő összköltséget is figyelembe vevő – kompenzációs rendszerrel.
- 658.** A piacfelügyeleti és a szabályozás intézményi oldalán a javaslat az egészségügyi technológiák – biztonságossági – elismerési rendszere kialakításának, a szolgáltatók működési minimum szintjére vonatkozó előírások meghatározásának és ellenőrzésének, a definiált biztosítási termékek esetén a termék meghatározásában szereplő minimális szolgáltatási tartalom és a tényleges kezelés során nyújtott szolgáltatás megfelelése ellenőrzésének, a fogyasztói tájékoztatás garanciáinak, a közszolgáltatási alapsomag tartalma és az alapsomagba tartozó ellátások árai megha-

¹⁰⁶ A vitaanyag olvasható a GVH honlapján (www.gvh.hu, Elemzések / GVH tanulmányok menüpontban).

tározásának, a hozzáférés normatív feltételeinek (pl. a várólisták átláthatóságára vonatkozó garanciaelemek) meghatározásának, a versenyfelügyeleti jellegű feladat- és hatáskörök megfelelő telepítésének a fontosságát emelte ki.

- 659.** Az év közepén az **egészségbiztosítási piac megnyitására** vonatkozóan a kormányzat ettől eltérő célmodell mellett határozott, így az év második felében a GVH az előbb több biztosítósnak, később több pénztárnak nevezett modell kodifikációs munkáinak előkészítésére és részleges végrehajtására tett jogalkotási lépések véleményezésére koncentrált.
- 660.** A GVH szakmailag nem látta megalapozottnak a modell mellett felhozott érveket és várakozásokat, illetve nem látta érettnek a helyzetet egy ilyen modellváltásra, mivel kevesellte az állami szervezetek felkészültségét ahhoz, hogy egy, a közjó szempontjából is megnyugtatóan hatékonyabbnak tekinthető és működtethető modell kialakulásában bizzon. Mindemellett – részben a megszorító intézkedések hatására, részben a piaci szervezetek döntései következtében – olyan koncentrációs folyamatok zajlottak és zajlanak az egészségügyi szolgáltatási piacokon, amelyek a kínálati oldalon a monopolizáció irányába viszik a piac szerkezetét. Ha pedig a kínálati piacokon erősödik a monopolizáció, nincsenek elégséges érvek amellett, hogy a finanszírozói – a vevői, megrendelői – oldalon a monopólium felszámolásától, a verseny növekedésétől az egész piac tekintetében hatékonyságnövekedési hatásokat lehessen várni.
- 661.** A verseny akkor tud érvényesülni, ha annak mind a strukturális, mind a viselkedési feltételei adottak. A valós folyamatok azonban nem ebbe az irányba haladtak, és a törvénytervezetben szereplő pénztári modell és a piacokért folytatandó verseny részletszabályai is inkább azt valószínűsítették, hogy a pénztári piacon is inkább regionális monopóliumok alakulhatnak ki, mintsem versenyhelyzet. A GVH éppen ezért felhívta a figyelmet arra, hogy szükség van az ágazat sajátosságaihoz igazodó koncentrációs korlátok és sajátos versenyszabályok alkalmazására, mert ezek nélkül egy, a versenyhatásokra erősebben építeni szándékozó modellhez fűzött várakozások nem teljesülhetnek, ilyenek azonban a tervezetbe nem kerültek be. Mindezek miatt nagyobb a valószínűsége annak, hogy kétoldalú monopóliumok kialakulásával kell számolni.
- 662.** A hivatal nem tartotta helyesnek, hogy a tervezet a pénztárak egészségügyi intézményekben való tulajdonszerzésére nem állít fel korlátokat. A vertikális integráció e formája erősen piaclezáró hatású egy olyan piacon, ahol mind a kínálati, mind a keresleti oldal önmagában is erősen koncentrált. Ugyanilyen érvek alapján javasolta a hivatal a pénztárak és egészségügyi intézmények közötti kizárólagos szerződések megtiltását is.
- 663.** További problémának látta a GVH, hogy a kormányzat az árak meghatározását nem a piacra, hanem az állami szabályozásra kívánja bízni, az árak minimumának előírásával. Ez úgy módosult, hogy az állam az árcentrumot határozta volna meg, amitől bizonyos határok között el lehet térni, ami korlátozott szerepet ad a piaci szereplők közötti alkunak is.
- 664.** Aggályosnak tartotta a hivatal azt is, hogy a rendszer korlátozza a betegek intézmények közötti választási lehetőségét, ami önmagában az intézmények közötti verseny ellen hat. Megfelelőbb megoldásnak bizonyulna, ha egy „elismert szolgáltatói” rendszer alakulna ki, amelyen belül a beteg szabadon – a biztosító külön hozzájárulása nélkül – választhatna szolgáltatót azzal, hogy a biztosítói hozzájárulás meghatározásának alapjául szolgáló ár és a tényleges szolgáltatói ár közötti különbséget megfizetésének terhét a beteg viselje akár külön biztosításból, akár saját hozzájárulásaként. Még azt is elképzelhetőnek tartotta volna a GVH, hogy amennyiben a pénztár meghatározott elérési szabályoknak megfelelő szerződött szolgáltatóval nem rendelkezik, akkor a teljes árat kelljen kifizetnie a pénztártag által választott elismert szolgáltatónak.
- 665.** A hivatal problémának látta azt is, hogy amennyiben a domináns helyzetű szolgáltató és a pénztárak viszonylatában nem érvényesülnek bizonyos árdiszkriminációs előírások, tilalmak, akkor valószínűsíthetően a kisebb pénztárak nagyobb díjakat kényszerülnek fizetni az ügyfelek után, mint a nagyobb megrendelői potenciállal rendelkező – helyi dominanciát élvező – pénztárak. Ez pedig még inkább a piac területi felosztása irányába viszi el a rendszert. Ezért a GVH javasolta olyan árszabályozási rendszer kialakítását, amelyben az egészségügyi intézmények nem alkalmazhatnak árdiszkriminációt a pénztárak között, hanem az általuk előre meghatározott árakat kellene felszámítaniuk valamennyi kezelt beteg esetén. Így az egészségügyi intézmények közötti választást a minőségi verseny mellett az árverseny is befolyásolhatná, ami ösztönzőleg hatna a piacon.
- 666.** A GVH több garanciális jellegű szabályt tartott volna szükségesnek az egészségpénztárakra vonatkozóan is, különösen a szerződéskötési kötelezettség, a diszkriminációs tilalom, az ellátási minimum garanciák, a fogyasztói tájékoztatás

minimális tartalma, gyakorisága tekintetében. Ugyancsak kevesellte a hivatal a tervezetben szereplő, a pénztárak és a szolgáltatók közötti szerződéses viszonylatra megfogalmazott garanciákat, különös tekintettel arra, hogy a pénztárak nagy valószínűséggel számos tekintetben nem tartoznak majd a versenyjog hatálya alá. Ezért a felek szerződéses kapcsolataira vonatkozó külön szabályokat a törvénynek kellett volna tartalmaznia.

667. A tervezet nem adott átlátható szabályokat az állami kötelezettségként szabályozott ellátások, azok pénzügyi fedezetének biztosítása, valamint az OEP utódszervezetének e tekintetben fennmaradó szolgáltatásvásárlási funkcióira, sajátos jogosítványaira. Aggályok merültek fel a kockázatkiegynlítő alap működését illetően is, mint ahogyan – különösen, ha kizárólagos állami tulajdonban is maradhatott volna pénztár – a valós kockázatszelektációs veszélyek kiküszöbölhetőségét illetően is. Nem látta elrendeztetnek a GVH a rendszerből hiányzó amortizációs fedezet megoldási módját, illetve aggasztónak találta azt, hogy nem normatív módon, hanem változatlanul egyedi támogatási döntések révén dőlhet el az intézményhálózat fejlesztése, rekonstrukciója.

668. A hivatalnak fenntartásai voltak és maradtak az alapsomag tartalmának, árainak meghatározására kialakított döntési rendszer és eljárásrend tekintetében is mind az eljárások átláthatósága, mind pedig a döntés politikai szintre helyezése miatt a döntések feletti érdemi kontroll lehetőségek hiánya következtében. A GVH kevés garanciát látott az ellátás minőségének garantálása, az egészségügyi szolgáltatási termékek minimális tartalmának meghatározása, a termék „szabványok” kialakítása tekintetében. A pénztári profitérdekeltségéből következően, valamint a várhatóan gyenge versenyhelyezetből adódóan az ügyfelek szelektálása, az alacsony minőségű szolgáltatásnyújtás, a minőségellenőrzés hiánya, illetve a várakozási idők növelése a hasznosítás legolcsóbb – kevésbé tetten érhető és szankcionálható – módjai lehetnek. Az egyeztetések során hangsúlyozta a hivatal azt is, hogy a tervezet jelentős számú – törvényi garanciális elem nélküli – szabályozási felhatalmazást tartalmaz, ezáltal túl sok, a rendszer működése szempontjából meghatározó jelentőségű rendszerelem tartalma marad homályban.

669. Bár a törvénytervezet elfogadásának parlamenti fázisában néhány szabályozási elem pozitív irányban változott meg, a modellt illető alapvető GVH aggályok fennmaradtak. Továbbra is hiányoztak a GVH véleménye szerint fontos szabályozási elemek, illetve nem került módosításra szá-

mos olyan rendszerelemre vonatkozó szabály sem, amelyek a versenyhatásokat erősíthetnék. Így a hivatal változatlanul nincs meggyőződve a kialakult modell előnyös társadalmi jóléti hatásairól, s erős fenntartásai vannak az- zal szemben, hogy a szolgáltatói oldali verseny GVH által javasolt élénkítése helyett az inkább kétszintű monopóliumot eredményező, kevésbé hatékony szabályozási megoldás adhatja az egészségügyi közszolgáltatási piacok megfelelő új működési modelljét.

670. A GVH versenypártolási tevékenysége keretében egyedi ügyekkel kapcsolatban – amelyekre gyakran panasz vagy bejelentés hívja fel a hivatal figyelmét – versenyfelügyeleti feladatain túl is érvényesíti a verseny érdekeit. Ha valamely ügy körülményei szabályozási hiányosságra vagy más szerv eljárásában orvosolható jogsértő helyzetre utalnak, a GVH az illetékes szervhez (többnyire minisztériumhoz) **szignalizációval** fordulhat, azaz felhívhatja a szerv figyelmét az észlelt sérelmes helyzetre.

671. Bejelentés alapján értesült a hivatal Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata (Önkormányzat) által **a települési folyékonyhulladék-szállítási közszolgáltatás ellátása** és a közszolgáltató kiválasztása tárgyában meghirdetett közbeszerzési pályázat tisztaságának megsértését valószínűsítő – a kiírás műszaki-szakmai alkalmassági feltételeinek megfogalmazását, az elbírálás jogszerűségét, valamint a pályázatnyertes közszolgáltató későbbi díjalkalmazását érintő – körülményekről. A GVH-nak a Közbeszerzések Tanácsába delegált képviselője hivatalból indítandó jogorvoslati eljárást kezdeményezett a Közbeszerzési Döntőbizottságnál, ami az Önkormányzat elmarasztalásával zárult. Ezen túlmenően, a GVH versenyfelügyeleti eljárást indított a pályázaton nyertes Pécsi Vízmű Zrt. ellen, a fogyasztók megtevesztése miatt utóbb el is marasztalva a vállalkozást, amiért a honlapján közreadott tájékoztatásban és az érintett gazdálkodó szervezeteknek küldött leveleiben azt állította, hogy a közbeszerzési eljárásban nyertes félként kizárólagosan végezheti a települési folyékonyhulladék szállítását.¹⁰⁷

672. Szintén piaci jelzés nyomán jutott a GVH tudomására, hogy egyes **temetkezési vállalkozások** az egészségügyi intézmény szolgáltatójaként az elhunytak hozzátartozóit lakásukon keresi fel, szolgáltatásukat erőszakosan, tisztességtelen módon kínálva fel számukra. A hivatal álláspontja szerint a sérelmezett magatartás, valamint az érintett fogyasztói célcsoport sajátosságait (sok esetben idős, egye-

¹⁰⁷ Vj-171/2007

dül álló emberek, sérülékeny fogyasztói kör) figyelembe véve az állampolgári jogok sérelmén túl az adatkezelés tilalmi szabályainak a megsértése sem zárható ki, ezért az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosához, valamint az Adatvédelmi Biztoshoz fordult megkereséssel. Míg az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa hatáskörének hiányáról tájékoztatta a GVH-t, az Adatvédelmi Biztos vizsgálatot indított az ügyben.

- 673.** Az év folyamán megváltozott az igazságügyi szakértői szakterületekről, valamint az azokhoz kapcsolódó képesítési és egyéb szakmai feltételekről szóló miniszteri rendelet, amelyről a GVH nem közigazgatási egyeztetés keretében, hanem az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (IRM) ellen benyújtott panaszokból értesült. Jogalkotási lépésről lévén szó a hivatalnak versenyfelügyeleti eszközök nem álltak rendelkezésére, azonban levélben felhívta az IRM figyelmét az **ingatlan-értékbecslő igazságügyi szakértőkre** vonatkozóan életbe léptetett módosítások versenykorlátozó jellegére. Rámutatott arra, hogy a szakértőkre vonatkozóan az építész- és építőmérnöki végzettség előírása a szakma eddigi létszámának drasztikus csökkenését eredményezi, amelynek következtében alapos okkal lehet számítani az igazságügyi szakértői tevékenység árában bekövetkező emelkedésre (amit a végső fogyasztó lesz kénytelen megfizetni). Egy felsőfokú végzettség megszerzése jelentős idő és költség ráfordítást jelent, ezért annak kötelező jellegű bevezetése előtt mérlegelendő, hogy miért szükséges a változtatás, továbbá miért pont a műszaki diploma irányába történjen a szigorítás, hiszen az ingatlan-értékbecslői piacon a minőségre nem feltétlenül a mérnöki diploma jelenthet garanciát, hanem a szakma sajátos ismereteinek elsajátítása és a tevékenység végzésében szerzett bizonyos idejű gyakorlat nyújthat kellő biztosítékot. Így a mérnöki végzettség követelményének előírása amellet, hogy piacralépési korlátokat teremt, a szabályozás indokoltságát, hozadékát is kétségessé teszi.
- 674.** A GVH arról értesült, hogy Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata (Önkormányzat) nem ad ki a **taxis vállalkozások** engedélyezésének feltételéül szolgáló **terület használati hozzájárulást**. Az Önkormányzat a közterület használat szabályozására alkotott rendeletében meghatározta a taxi várakozó helyek számát, és ehhez kapcsolódóan maximálta a kiadható droszthasználati hozzájárulások számát. A rendelkezés következtében a következő években csupán csökkenhet a városban a taxik száma, mivel a már kiadott engedélyek száma is jóval meghaladja a rendelet szerinti maximális értéket. Tekintettel arra, hogy – Győr városával ellentétben, ahol hasonló konstrukciót ipartestületi döntéssel hoztak létre, ezért

versenyfelügyeleti eljárásban kiküszöbölhető volt a piac lezárása¹⁰⁸ – a szabályozás formája miatt a hivatalnak nincs joga a versenyszabályokkal ellentétes rendelkezés tekintetében a törvénysértés megállapítására, felkérte a város jegyzőjét, hogy kezdeményezze a versenyellenes (s alkotmányossági szempontból is aggályos) helyi rendelet megváltoztatását. Az év végén a jegyző arról tájékoztatta a hivatalt, hogy nem módosítanak a szabályozáson. A GVH azért is tartja aggasztónak az esetet, mert az érintett szakmai szervezetek egyre több helyen (ld. Szekszárd, Kecskemét) hivatkoznak rá, mint követendő megoldásra.

- 675.** A verseny törvény 85. §-a szerint, ha a GVH észleli, hogy valamely **közigazgatási határozat a verseny szabadságát sérti**, a közigazgatási szervet a döntés módosítására vagy visszavonására szólíthatja fel. Ha a közigazgatási szerv a felszólításnak nem tesz eleget, a GVH a határozat bírósági felülvizsgálatát kérheti. Ebben az esetben ugyanis a GVH hatáskör hiányában, lévén nem piaci magatartás kapcsán merül fel a verseny szabadságának esetleges sérelme, versenyfelügyeleti eljárást nem indíthat.
- 676.** **Lakáscélú adókedvezményekkel** kapcsolatos versenyellenes gyakorlat megszüntetése érdekében élt megkereséssel a GVH az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal (APEH) egyik regionális szerve felé. A kifogásolt APEH határozat megállapította, hogy bár a nem magyarországi székhelyű hitelintézettel kötött szerződés megfelelt a személyi jövedelemadóról szóló törvényben¹⁰⁹ meghatározott feltételeknek és a szóban forgó esetben „hitelintézettel megkötött lakáscélú hitelszerződés alapján lakáscélú felhasználásra felvett hitel”-ről volt szó, az adózás rendjéről szóló törvény¹¹⁰ rendelkezésére figyelemmel az adókedvezmény igénybevételének további feltétele, hogy a hitelintézet a Magyar Köztársaság területén székhellyel rendelkezzen.
- 677.** A GVH álláspontja szerint az adott esetben ausztriai pénztézet és magyar ügyfele között határon átnyúló szolgáltatásnyújtás történt, amely a Magyar Köztársaság területén (is) folytatott gazdasági, szolgáltatási tevékenységnek tekinthető, így az osztrák pénztézet is jogosult a magyar adóhatóság által kért adatszolgáltatás teljesítésére. Az APEH, figyelembe véve a GVH levelét, visszavonta a kérdéses határozatot és biztosította az adókedvezmény igénybevételét.

¹⁰⁸ Vj-44/2007, részletes ismertetését lásd a 2.2.3. (Erőfölénnyel való visszaélés) fejezetben.

¹⁰⁹ 1995. évi CXVII. törvény 38. §

¹¹⁰ 2003. évi XCII. törvény 3. § (1) bekezdés

- 678.** A hivatal piaci jelzés alapján értesült arról, hogy Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyery Önkormányzat Polgármesteri Hivatalának Építési Hatósági Osztálya (Önkormányzat) a **személyfelvonók használati engedélyezési eljárásaiban** a kérelmezők számára a megépített személyfelvonók évenkénti felülvizsgálatának elvégzéséhez az ÉMI-TÜV Bayern Kft. által kijelölt szakértő igénybevételének kötelezettségét írta elő.
- 679.** A felülvizsgálati tevékenység végzése liberalizált szolgáltatás, amelynek ellátására a vonatkozó szakmai jogszabályokban meghatározott feltételeket teljesítő valamennyi szakértő jogosult. Emiatt a kifogásolt építési hatósági jogkörben hozott döntés azon túlmenően, hogy vélhetően a vonatkozó jogszabályi előírásokkal sincs összhangban, egyúttal a verseny szabadságát is sérti. A GVH felszólította az Önkormányzatot az e tárgykörben hozott határozatok felülvizsgálatára, amelynek eredményeként az építési hatóság nyolc határozatának módosításáról intézkedett.
- 680.** Bírósághoz fordult a GVH Nagyhalász Város Önkormányzata Jegyzőjének (Jegyző) azon határozata miatt, amellyel a településen **kereskedelmi tevékenységek végzésének engedélyezésére** jogosult jegyző megtagadta egy társaság kérelmét palackos Propán-bután gáz és táp-takarmány mozgóárus értékesítésére. Az elutasítás indoka az volt, hogy a Jegyző szerint a településen működő üzletek megfelelően ellátják a lakosság igényeit, így nem indokolt a mozgóárusítás engedélyezése. A hivatal felszólította a Jegyzőt az indokolatlan versenykorlátozást jelentő döntés visszavonására, aki a felszólításnak nem tett eleget arra hivatkozással, hogy a határozatot felettes szerve már elbírált, egyebekben pedig annak bírósági felülvizsgálata folyik, amelynek eredményéről még nincs tudomása. A GVH ezért bírósághoz fordult, kérve a versenysemlegesség követelményébe ütköző, s ezzel a verseny szabadságát sértő határozat hatályon kívül helyezését.
- 681.** A bírósági eljárás során a GVH rávilágított arra, nem állapítható meg olyan objektív szempont, amely alapján meghatározható lenne, hogy egy adott településen mekkora és milyen jellegű igény van egy adott termékfajta (akár palackos propán-bután gázpalack vagy táp-takarmány) értékesítésére, így a keresleti igényeknek a korlátozásmentes piaci versenyben kellene szabadon alakulni. Nem helytálló tehát, ha az érintett települési önkormányzat jegyzője – hatósági jogkörében eljárva – a fogyasztók szabad választási lehetőségének korlátozásával, így az új piacralépők kizárásával kívánja eldönteni, hogy a meglévő szolgáltatók megfelelő ár és minőségi színvonalalal biztosítják a fogyasztók igényeit.
- 682.** Noha a per eldöntése okafogyottá vált, mert a kifogásolt határozatot más okból hatályon kívül helyezték, a Jegyző úgy nyilatkozott, hogy a megismételt engedélyezési eljárásban már figyelemmel lesz a versenyszempontokra.

IV. A VERSENYKULTÚRA FEJLESZTÉSE

683. A GVH feladata, hogy a versenyfelügyeleti eljárások lefolytatása és a versenypártoló tevékenysége mellett hozzájáruljon a versenykultúra és a fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztéséhez és terjesztéséhez. A versenykultúra (fogyasztói döntéshozatal kultúrájának) fejlesztése egyaránt magában foglalja a versennyel, versenypolitikával és versenyjoggal kapcsolatos általános tájékozottság növelését, a tudatos fogyasztói döntéshozatal elősegítését, a versenyhez való általános viszonyulás javítását, valamint a verseny közgazdasági és jogi kérdéseivel foglalkozó szakmai közélet támogatását.

684. 2005-ben a GVH egy önálló szervezeti egység, a Versenykultúra Központ (VKK) megalakításával intézményesítette a versenykultúra fejlesztésével kapcsolatos tevékenységét. Alábbiakban a hivatalnak a VKK keretében végzett versenykultúra fejlesztő tevékenysége mellett a GVH-nak és munkatársainak a versenykultúra terjesztését szolgáló egyéb tevékenységei is olvashatók.¹¹¹

4.1. A Versenykultúra Központ tevékenysége

4.1.1. A VKK 2006/2007. évi munkaterve

685. A VKK feladatait éves munkaterv határozza meg, amely a GVH szakmai háttérére építő, a versenykultúra fejlesztésének célját szolgáló tevékenységek mellett azokat a programokat is tartalmazza, amelyek megvalósításában a GVH más szervezetek munkájára számít, s ehhez – a rendelkezésre álló pénzüsszegekből – pénzügyi, illetve szükség szerint szakmai támogatást is nyújt. A 2006 szeptemberében nyilvánosságra hozott 2006/2007. évre szóló munkaterv a VKK versenykultúra fejlesztő munkájának célcsoportjaként jelölte meg a versenyjoggal, verseny témájú közgazdasági elemzésekkel foglalkozó felsőoktatási intézmények

¹¹¹ A VKK a hivatalon belül szervezetileg a Főtitkársághoz tartozik és a GVH főtitkárnak irányítása alatt áll. A VKK részjogkörű költségvetési egységként működik. A VKK feladat körébe tartozik elkülönítetten az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK) tevékenységének az ellátása is, amelyről részletesen az 5.2.2. fejezetben olvashat.

diákjait, oktatóit; az alap- és középfokú oktatásban résztvevő, érdeklődő tanárokat, tanulókat; az elméleti szakembereket, kutatókat; a hivatal eljárásaival, versenyfelügyeleti munkájával kapcsolatba kerülő vállalatokat (kiemelten a kis- és középvállalkozásokat); a fogyasztói kultúra és tájékozottság fejlesztésében jelentős szerepet betöltő civil szervezeteket; valamint a közigazgatásban dolgozó azon munkatársakat és döntéshozókat, akik munkájuk során a verseny területtel valamilyen módon kapcsolatba kerülnek, ideértve az országgyűlési képviselőket és szaktanácsadókat is.

686. A hivatal által a VKK részéről teljesítendő feladatok mellett a munkatervi célkitűzések elérésében legalább ilyen jelentőséggel bírnak azok a programok, amelyekkel a VKK saját szerepéhez képest minél több külsős szervezetnek a versenykultúra fejlesztésébe és terjesztésébe való bekapcsolódását kívánja előtérbe állítani, előmozdítva a versenykultúra fejlesztése iránti elkötelezettség társadalmi beágyazottságát, illetve a versenykultúra fejlesztésének – versenyhatóságon kívüli – bázisainak kiépítését, illetve megerősítését. Más szervezetek és személyek versenykultúra fejlesztő tevékenységének ösztönzése érdekében a VKK pályázati rendszert épített ki és 2006 őszén – a munkaterv négy pontjához kapcsolódóan – pályázati felhívásokat jelentetett meg, amelynek keretében a megfelelő referenciákkal bíró pályázók által benyújtott, szakmailag megalapozott és reális költségtervvel rendelkező pályázati programok nyerhettek – teljes vagy részleges – támogatást. A pályázati lehetőségek az e célból rendelkezésre álló pénzügyi források kimerülésével, 2007. március 1-jével zárultak le.

687. 2007 folyamán a VKK-hoz 87 pályázati anyag került benyújtásra, amelyek elbírálása, illetve jelentős részben a megvalósítása is 2007 végéig megtörtént. A meghirdetett pályázati kiírások közül legnépszerűbbnek a tudományos és oktatási projektek, kutatások támogatására szóló felhívások bizonyultak, de jelentős számban érkeztek a fogyasztói kultúra fejlesztésével foglalkozó civil szervezetek munkájához támogatást igénylő pályázatok is, míg a szakmai rendezvények szervezésére, illetve szakmai rendezvényen való részvétel támogatására szóló felhívásra kevesebben jelentkeztek. A pályázók zöme piackutatásra szakosodott kutatóintézetek, gazdasági társaságok, valamint egyetemek, illetve különböző non-profit szervezetek, alapítványok közül került ki, magánszemélyek csak csekély számban éltek a pályázati lehetőségekkel. Több olyan pályázó is akadt, aki – egyidejűleg vagy egymást követően – több pályázatot is benyújtott.

688. 2007-ben elindult a VKK honlapja, amelyen a központ céljaival, működésével és tevékenységével kapcsolatos valamennyi információ megtalálható.¹¹² Itt olvasható – többek között – a VKK munkaterve, a VKK gondozásában megjelent kiadványok szövege, a VKK szervezésében megvalósuló rendezvényekkel kapcsolatos tudnivalók, az aktuális és a már lezárult pályázati felhívások a hozzájuk tartozó dokumentációval, továbbá a támogatást nyert pályázatok főbb adatai és eredményei.

689. Az alábbiakban a munkaterv egyes pontjai szerint kerül ismertetésre a VKK 2007. évi tevékenysége.

4.1.2. A VKK 2007. évi tevékenységének eredményei

690. A VKK egyik fontos célkitűzésének tekinti, hogy a versenyjog, a versenypolitika, illetve a piacelmélet témakörében megjelent, **nemzetközileg elismert fontosabb szakkönyvek magyar nyelven** is elérhetővé váljanak a VKK által megcélzott felhasználói csoportok számára, mivel jelenleg csak ezek szűk választéka áll a témával foglalkozó szakemberek és az érdeklődők rendelkezésére. E fordítások nemcsak hiánypótló jellegük miatt bírnak meghatározó jelentőséggel, de a VKK azt is biztosítani kívánja, hogy a fordítások a lehető legmagasabb szakmai színvonalon, a versennyel kapcsolatos közgazdasági és jogi terminológia megfelelő használatával készüljenek el. A VKK a szóba jöhető szakkönyvek kiválasztásakor szem előtt tartotta, hogy a magyar nyelven kiadásra kerülő művek áttekinthető képet adjanak a versenyjog és versenypolitika aktuális kérdéseiről mind jogi, mind közgazdasági szempontból, valamint tartalmazzák azokat a fontos jogeseteket is, amelyek alapjait jelentik a nemzetközi gyakorlatnak. Fontos szempont volt továbbá, hogy VKK által megcélzott felhasználói célcsoportok számára hasznosítható kiadvány nemzetközileg is elismert legyen és ott is hasonló felhasználói körök forgassák.

691. A VKK elsőként Massimo Motta: Versenypolitika – Elmélet és Gyakorlat című művének¹¹³ magyar nyelvű kiadására vállalkozott, ami egy éves munka eredményeként 2007 szeptemberében jelent meg. A választás azért esett erre a műre, mert a könyvet hasznosan forgathatja mindenki (egyetemi tanárok és diákok, a versenypolitikában dolgozó

¹¹² www.versenykultura.hu, illetve a honlap elérhető a GVH honlap (www.gvh.hu) nyitóoldalon elhelyezett VKK logóra kattintva is

¹¹³ Competition Policy – Theory and Practice (Cambridge University Press, 2004)

jogászok, a szabályozó hatóságok képviselői), aki munkája során versenypiacok működésével foglalkozik. A szerző átfogóan mutatja be a korszerű versenypolitikai gondolkodás főáramát, közgazdasági háttérét, sikeresen ötvözi az elméletet a konkrét jogesetekkel, illetve a versenyjog vagy versenypolitika leírását a mögöttes közgazdasági összefüggések tárgyalásával. Szemléletes tárgyalásmódja és az eltérő háttérű olvasók igényeinek kielégítését szolgáló szerkezete mellett éppen ez az integrált megközelítés a könyv fő erénye.

692. A VKK a magyar kiadás példányait – térítésmentesen – eljuttatta a versenyjogot, illetve versenypolitikát oktató egyetemi, főiskolai karok könyvtáraiba. A könyv kereskedelmi forgalomban is megvásárolható.

693. A VKK a GVH munkatársai által elkészített közérthető, szemléletes **ismeretterjesztő kiadványok** segítségével próbál hozzájárulni ahhoz, hogy mind általában véve a versenyjog, illetve a versenyjoggal kapcsolatos alapvető fogalmaknak, mind az egyes ágazatok, piacok versenyjogi sajátosságainak a szélesebb körű ismeretét elősegítse. A kiadványok – azok terjedelmi adottságaitól függően – füzetek, illetve rövid szórólapok formájában kerülnek folyamatosan kiadásra. A kiadványok szövege a honlapon is elérhető.¹¹⁴

694. 2007-ben a következő szórólapok és tájékoztató füzetek jelentek meg a VKK gondozásában:

- A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma;
- A GVH tapasztalatai a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása terén: Egészségre ható készítmények;
- A GVH tapasztalatai a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása terén: Pénzügyi szolgáltatások;
- A GVH tapasztalatai a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása terén: Távközlés;
- A gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalma;
- A versenykorlátozó megállapodások tilalma;
- Magánjogi jogérvényesítés – A versenyjogi jogszabálysértés jogkövetkezmenyeinek érvényesítése polgári perrel;

- A Rendőrség közreműködése a Versenyhivatal által folytatott versenyfelügyeleti eljárásokban, illetve az Európai Bizottság által az EK-szerződés 81-82. cikkeinek feltételezett megsértése miatt folytatott eljárásokban;

- A tagállamok közötti kereskedelem érintettségéről szóló jogalkalmazási gyakorlat összefoglalása és az ehhez kapcsolódó jogesetek, valamint a közösségi joggyakorlat aktuális fejleményeinek ismertetése.

695. A VKK – a tömegkommunikációs csatornákon való megjelenés fokozásával párhuzamosan – a **szakmai rendezvények** keretében történő képzést, ismeretátadást tekinti a versenyjogi-versenypolitikai, illetve fogyasztóvédelmi tájékoztató munka egyik legfontosabb eszközének. Ezért egyrészt maga is szervez szakmai rendezvényeket egy-egy aktuális versenyjogi vagy versenypolitikai kérdés megvitatására, másrészt mind szakmailag (munkatársai előadói részvételének biztosításával), mind pályázati úton anyagiilag is támogatja mások által szervezett rendezvények, előadások, konferenciák, szakmai fórumok, szemináriumok, tréningprogramok stb. megvalósítását, illetve az ilyen rendezvényeken való részvételt.

696. A VKK 2007. február 16-án „**Fellépés a kartellekkel szemben – Miért és hogyan?**” címmel nemzetközi konferenciát tartott Budapesten. A konferencia célja a kartellek által a gazdaságban okozott károk nagyságrendjének tudatosítása, az ellenük való eredményes fellépés fontosságának hangsúlyozása és az ezzel kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok bemutatása volt. A rendezvényt kiemelkedő érdeklődés kísérte: a kartellügyekben érintett vállalatok vezetői, vállalati döntéshozók, gazdasági kamarák és szövetségek vezetői, tagjai, a gazdasági élet más jelentős szereplői, újságírók, jogászok, valamint az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ célországainak versenyhatósági vezetői közül több mint 250-en vettek részt a konferencián.

697. A VKK 2007 novemberében elindította a „**Versenyjogi beszélgetések délidőben**” c. rendezvény-sorozatát azzal a céllal, hogy egy rendszeres, szervezett, de mégis kötetlen lehetőséget teremtsen a hivatali és a hivatalon kívüli szakértők közötti szakmai párbeszédre, az aktuális szakmai kérdéseket érintő közös gondolkodásra. A beszélgetések egyrészt a VKK támogatásával megvalósult tudományos-kutatási programok eredményeinek, másrészt a GVH vagy más versenyhatóságok joggyakorlatát érintő, illetve más versenyjogi kérdések, fejlemények megvitatására teremt fórumot. A 2007-ben megtartott két rendezvény során első

¹¹⁴ www.versenykultura.hu, VKK kiadványok menüpontban

alkalommal a Microsoft-ügyben az Európai Bizottság és az Elsőfokú Bíróság által hozott döntések kerültek terítékre, kitekintést nyújtva egyúttal az ügy – eltérő megközelítést tükröző – egyesült államokbeli aspektusaira, míg a második rendezvényen egy – a VKK támogatásával született – tanulmány kapcsán a magánjogi jogérvényesítés meghonosításának hazai jogi lehetőségeiről beszélgettek a résztvevők.

- 698.** A GVH munkatársai rendszeresen tesznek eleget különböző szakmai rendezvényekre szóló meghívásoknak annak érdekében, hogy elősegítsék a versenyjogi-versenypolitikai érvek és a GVH döntéseinek megértését, befogadását, valamint meghallgassák a **versenyhivatali működés fogyasztói és vállalati érintettjeinek** szempontjait, visszajelzéseit. Ennek megfelelő fórumai a különböző fogyasztói és szakmai szövetségek, kamarák és más iparági szervezetek rendezvényei, amelyek lehetőséget adnak egy ágazat vállalati oldala vagy a fogyasztók egészét képviselő szervezet és a hivatal munkatársai közötti közvetlen konzultációra.
- 699.** A VKK a **VKK/3/2006. sz. pályázati kiírással** támogatási lehetőséget biztosított – versenyjoggal, versenypolitikával, illetve piacelméleti, vagy a tudatos fogyasztói döntéshozatal körébe tartozó kérdésekkel foglalkozó – szakmai rendezvények szervezéséhez. Hasonlóan pályázattal lehetett élni a VKK felé ilyen jellegű – a GVH (VKK) vagy más szervezet által rendezett, hazai vagy külföldi – szakmai rendezvényen, előadáson, konferencián stb. való, előadóként vagy hallgatóként történő részvétel, illetve az említett kutatási területekkel kapcsolatos tanulmányút támogatására is. A pályázati kiírás keretében szakmai rendezvény szervezéséhez (pl. infrastrukturális költségek, előadók költségei és díjazása, tolmácsolás), illetve konferencián való részvételhez (részvételi díj, az oda- és visszaút, valamint szükség esetén a szállás költsége) egyaránt 2 Mft-ig lehetett támogatást igényelni.
- 700.** 2007-ben kilenc olyan pályázat érkezett és került támogatásra a VKK részéről, amely részben vagy egészben szakmai rendezvény szervezésére, és mindössze négy olyan – egyebekben támogatást is nyert – pályázat volt, amely szakmai rendezvényen való részvételhez, tanulmányúthoz kért hozzájárulást. A pályázatokkal érintett rendezvények mind tematikájukat, mind célközönségüket tekintve sokrétűek voltak: a VKK pályázati támogatásával szervezett rendezvények között túlsúlyban voltak a fogyasztóvédelmi kérdéseket taglaló (pl. a fogyasztói jogok ismeretével, a fogyasztóvédelem eszközeivel, a körültekintő fogyasztói tájékozódással, a tudatos fogyasztóvá neveléssel foglalkozó) programok, de a támogatott pályázatok között egyete-

mi berkekben megvalósult versenyjogi rendezvényre is találunk példákat. A tanulmányutak egyrészt fiatal kutatóknak a legfrissebb tudományos ismeretekhez, trendekhez való közelebb kerülését, másrészt felsőoktatási intézményekben tanuló, tudományos diákkörökben munkálkodó diákok szakmai továbbfejlődését segítették.

- 701.** A VKK a **versenyjog és a versenypolitika, illetve a piacelmélet kérdéseivel foglalkozó** magyarországi tudományos élet és közélet működésének és fejlődésének elősegítése érdekében munkatervében célul tűzte ki az e téren folyó **tudományos kutatások támogatását**. A kutatások célja nem a GVH jogalkalmazási tevékenységéhez – pl. folyamatban lévő/előkészítés alatt álló versenyfelügyeleti vagy egyéb GVH eljárásokhoz (pl. ágazati vizsgálatok) – közvetlenül kapcsolódó kutatások, illetve szakértői munka finanszírozása volt, hanem annak ösztönzése, hogy a kutatók a verseny közgazdasági és jogi kérdéseinek vizsgálatára, eddig hiányzó kutatási eredmények létrehozására összpontosítsanak. A **VKK/4/2006. sz. pályázati eljárás** keretében 10 Mft-ig igényelhetek támogatást a meghirdetett témák alaposabb feltárására vállalkozó kutatók.
- 702.** E pályázati felhívás keretében 19 pályázat érkezett 2007-ben, amelyek megvalósítása döntően lezárult 2007 végére, azonban egyes kutatások – a megvalósítás időigényére tekintettel – csak 2008 folyamán kerülnek majd befejezésre.
- 703.** A támogatott pályázatok között többségben voltak a verseny közgazdasági kérdéseinek vizsgálatára összpontosító pályamunkák. Több pályázat is foglalkozott a verseny és versenyképesség kapcsolatával, valamint Magyarország és az EU tagállamok piaci közötti áreltérések okainak magyarázatával. Több kutatás is irányult az áttérési költségek szolgáltató váltásra gyakorolt hatásának vizsgálatára, főként a hálózatos iparágakat (itt is elsősorban a távközlést és az energia szektort), illetve a pénzügyi piacokat elemezve. Pályamunka született a túlzó árazás kezelésével és módszertani megközelítésével, a piacmeghatározás verbális és statisztikai módszereinek összehasonlításával, valamint a bírságok kiszabásában érvényesített közgazdasági elvek vizsgálatával kapcsolatban is. A verseny jogi kérdéseivel kapcsolatban meghirdetett pályázatok között pályamunka született a magánjogi jogérvényesítés hazai jogi lehetőségeinek, valamint a versenyjog és a közös jogkezelés viszonyának elemzéséről.
- 704.** A **más támogatások odaitélésére kiírt nyílt pályázat (VKK/5/2006. sz. pályázati eljárás)** meghirdetésével a VKK felszínre kívánta hozni azokat a hivatalon kívüli

forrásból származó ötleteket és elképzeléseket, amelyek hozzájárulhatnak a versenykultúra fejlesztéséhez és terjesztéséhez. A pályázati eljárás keretében olyan tudományos, kutatási és oktatási tárgyú programok támogatását igényelhetik a pályázók, amelyek segítik a versenyjoggal, a versenypolitikával és a piacelmélettel, valamint a tudatos fogyasztói döntéshozatallal kapcsolatos magyarországi elméleti és empirikus ismeretek gyarapodását, javulását és finomodását. A VKK/4/2006. sz. pályázati felhíváshoz hasonlóan az ezen pályázat keretében nyújtott támogatások sem a GVH jogalkalmazási tevékenységéhez – pl. folyamatban lévő/előkészítés alatt álló versenyfelügyeleti vagy egyéb GVH eljárásokhoz (pl. ágazati vizsgálatok) – közvetlenül kapcsolódó kutatások, illetve szakértői munka finanszírozására irányultak. A VKK/5/2006. sz. pályázati eljárás keretében 10 MFT-ig igényelhetek támogatást a versenykultúra fejlesztését szolgáló tudományos-oktatási projektek megvalósítására vállalkozó kutatók.

705. E pályázati felhívás keretében 37 pályázat érkezett 2007-ben, amelyek megvalósítása döntően lezárult 2007 végére, azonban egyes pályázati programok – a megvalósítás időigényére tekintettel – csak 2008 folyamán kerülnek majd befejezésre.

706. Az ezen munkatervi ponthoz kapcsolódóan támogatást nyert pályázatok között többségben voltak a kutatási programok, de szerepelt köztük egy tankönyv fordítás, egy kézikönyv és más kiadványok megjelenítése, valamint oktatási célú közgazdasági szimulációs játékok kifejlesztése is. A kutatási pályázatok között a nyílt pályázat keretében is a hálózatos iparágakkal, valamint a pénzügyi piacok jelenségeivel foglalkozó elemzések domináltak, de a könyvpiac és a felsőoktatás versenyviszonyainak vizsgálatával foglalkozó kutatásra is van példa.

707. A szakmai rendezvényeken túl a **tömegkommunikációs csatornák** használhatók fel a leghatékonyabban arra, hogy széles társadalmi csoportok tájékoztatást kapjanak a VKK, illetve a GVH tevékenységeiről és cselekvési lehetőségeiről, valamint a gyakran felmerülő és széles társadalmi rétegeket érintő kérdésekről. Az eddigi gyakorlati tapasztalatok, megkeresések is azt mutatják, hogy sok esetben van igény annak a részletesebb (illetve nemcsak a szakmai közönség számára közérthető) elemzésére, bemutatására, sőt megvitatására, hogy egyes versenyfelügyeleti döntések vagy ágazati vizsgálatban tett megállapítások, vagy akár versenyszempontú jogszabály-véleményező munka során milyen szempontok motiválják a GVH-t.

708. Mindezek érdekében a GVH / VKK 2007-ben fokozta a sajtó útján végzett információközvetítő tevékenységét, illetve megkezdte annak előkészítését, hogy 2008-ban már több csatornán keresztül célzottan érje el az egyes társadalmi csoportokat. Emellett a GVH munkatársai rendszeresen jelentetnek meg cikkeket, hosszabb-rövidebb publikációkat a különböző elektronikus és nyomtatott sajtóorgánumban. A korábbi évekhez képest 2007-ben intenzívebbé vált a GVH / VKK megjelenése a fogyasztóvédelmi tárgyú lapok hasábjain, hogy megossza az olvasókkal a növekvő számú és súlyú fogyasztó megtévesztéses ügyek tapasztalatait és tanulságait.

709. A VKK versenykultúra fejlesztésével kapcsolatos célkitűzései szorosan összekapcsolódnak a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére irányuló célkitűzésekkel. A versenytörvény maga is érinti a verseny tisztességének vállalkozások és fogyasztók közötti vetületét, a fogyasztói döntéshozatal folyamatát. Ennek indoka az, hogy a verseny egyben a fogyasztói érdekek védelmének hatékony eszköze, a fogyasztói döntések szabadsága pedig hozzájárul a verseny hatásosságához.

710. A VKK a **fogyasztóvédelmi céllal alakult civil szervezetek** és a fogyasztói kultúra fejlesztéséért dolgozó más szervezetek tevékenységének, szakmai programjainak támogatásával járul hozzá a tudatos fogyasztói döntéshozatallal kapcsolatos ismeretek terjesztéséhez, ilyen témájú képzések megszervezéséhez, a fogyasztók jogérvényesítési lehetőségeinek tudatosításához, vagy a versenypártolási tevékenységhez kötődően a fogyasztói érdekek fokozottabb védelmét eredményező szabályozási-intézményi megoldások kialakításához.

711. A **VKK/7/2006. sz. pályázati felhívás** keretében 22 pályázat érkezett 2007-ben, amelyek megvalósítása is lezárult 2007 végére. A nyertes pályázatok fogyasztóvédelmi lapok és más kiadványok megjelenésének, fogyasztóvédelmi fórumok és más rendezvények szervezésének, illetve oktatási programok megvalósításának, fogyasztóvédelmi információknak az elektronikus média és az internet felhasználásával történő juttatásának a támogatására irányultak. Fontos hangsúlyozni, hogy az egyik pályázat célcsoportja az átlagosnál – fogyasztói tájékozottságát és tudatosságát tekintve – sérülékenyebbnek számító nyugdíjas fogyasztók voltak, míg két pályázat a fogyasztóvédelmi nevelés szempontjából kiemelt célcsoportot képező középiskolás diákok elérésének a lehetőségét biztosította.

- 712.** A VKK a versenyjogi, versenypolitikai, illetve piacelméleti képzést nyújtó magyarországi **felsőoktatási intézmények** – összesen 15 egyetem, illetve főiskola¹¹⁵ – **könyvtárainak fejlesztését** alapvető fontosságúnak ítéli a szakirányú felsőoktatásban folyó oktatómunkához szükséges háttéranyagok széles körű elérhetőségének biztosítása érdekében. A VKK ezért – a 2006. évhez hasonlóan – támogatást nyújtott ezen intézmények számára szakirodalmi állományuk bővítéséhez oly módon, hogy a könyvtárvezetők a VKK által összeállított lista alapján 1 Mft értékben választhattak intézményük számára magyar és idegen nyelvű szakkönyveket, valamint folyóiratokat. A kari könyvtárak megkeresésén túl 2007-ben a VKK három **szakkollégiumnak** is felajánlotta a könyvtárfejlesztés támogatását. Minden megkeresett könyvtár élt a VKK által felkínált lehetőséggel, nagyra értékelve a támogatást.
- 713.** A VKK a versenykultúra fejlesztésében kiemelkedő szerepet vállaló – a versenyhivatalon kívül tevékenykedő – szakemberek munkájának elismerésére megalapította a „**Versenykultúraért**” díjat, amely 2007. december 7-én másodszor került átadásra. A díjat Nagy Zoltán, a GVH elnöke adta át ünnepélyes keretek között Boytha Györgynének, egyrészt a GVH megalakulása és működése első évtizede során a hivatalért tett erőfeszítéseinek, másrészt hosszú évek óta folytatott versenyjogi oktatói munkásságának elismeréseként. Ez utóbbi eredményeként tarthatjuk számon azt is, hogy a Pázmány Péter Katolikus Egyetem jogi karán 2006-ban Versenyjogi Kutató Központ alakult.
- 714.** A díj átadása – és a hivatal 17. „születésnapja” alkalmából – megtartott ünnepségen Sólyom László köztársasági elnök és Lomnici Zoltán, a Legfelsőbb Bíróság elnöke is részt vettek. A köztársasági elnök beszédében fontos feladatnak nevezte a verseny tisztességes mederben tartását és a fogyasztók védelmét, amiben jelentős szerep hárul a GVH-ra is. Hangsúlyozta továbbá, hogy az államszervezet egészséges szempontjából rendkívül fontosnak tartja, hogy a GVH megőrizze függetlenségét és tevékenységi köre változatlan maradjon. A köztársasági elnök elismeréssel méltatta Boytha Györgyné munkásságát.
- 715.** A VKK saját képzési programok szervezésével, valamint versenyjogi-versenypolitikai témájú szakmai rendezvényeken való részvételük támogatásával törekszik a **közigazgatási szakemberek** (az Országgyűlés érintett képviselőit, valamint tanácsadóikat, továbbá a kormányzat szakértőit és tisztségviselőit, valamint az önkormányzati tisztviselőket is ideértve) számára versenyjogi, versenypolitikai tájékoztatás megvalósítására. A versenyszempontok mélyebb ismerete segíthet ugyanis abban, hogy a jogalkotásban is közreműködő szakértők – különösen a piacnyitás alatt álló ágazatokban – a versenypolitika szempontrendszerét egyaránt számba vegyék, valamint megfelelően értsék és érvényesítsék mind jogszabály-előkészítő, mind jogalkalmazó munkájuk során.
- 716.** A VKK a szélesebb célközönség részére szervezett szakmai programokra szóló meghívások mellett kifejezetten közigazgatási szakembereket megcélzó tájékoztató előadásokat is szervez. Ennek részeként 2007-ben a VKK két napos szemináriumot tartott a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium munkatársai részére, hivatali és uniós szakértők bevonásával, amelynek témája a mezőgazdasági termékek piacát érintő magatartások versenyjogi megítélése volt.
- 717.** 2007-ben egy esetben került sor közigazgatási szakértő szakmai rendezvényen való részvételének támogatására. A VKK a felmerülő költségek 70 %-ának átvállalásával járult hozzá ahhoz, hogy a Magyar Energia Hivatal egy munkatársa részt vegyen az ERA által rendezett, az Európai Bizottság januárban előterjesztett energiapolitikai intézkedés-csomagját tárgyaló „The Opening-up of European Energy Markets” című konferencián (Brüsszel, 2007. március 26-27.). A kiküldetés révén szerzett tapasztalatokat a szakértő útijelentés formájában tette elérhetővé nemcsak saját kollégái, de a GVH munkatársai és más érdeklődők számára is.
- 718.** A VKK-hoz legkönnyebben vezető út egy jól használható, naprakész és informatív **honlap** megteremtésével lehetséges. Mivel a VKK honlapja – bár önállóan jelenik meg – szervesen kapcsolódik a hivatali honlaphoz, a fejlesztés a GVH honlapjának megújításával párhuzamosan történt. A honlap 2007 januárjában kezdte meg működését.¹¹⁶

¹¹⁵ Budapesti Corvinus Egyetem, Budapesti Gazdasági Főiskola, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Debreceni Egyetem, Eötvös Lóránd Tudományegyetem, Károli Gáspár Református Egyetem, Közép-európai Egyetem, Miskolci Egyetem, Nyugat-Magyarországi Egyetem, Pannon Egyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Pécsi Tudományegyetem, Széchenyi István Egyetem, Szent István Egyetem, Szegedi Tudományegyetem

¹¹⁶ www.versenykultura.hu, illetve a honlap elérhető a GVH honlap (www.gvh.hu) nyitóoldalán elhelyezett VKK logóra kattintva is

719. A VKK infrastruktúrájának megteremtéséhez kapcsolódik a **GVH szakkönyvtárának fejlesztése** is, ami a Versenykultúra Központ keretein belül működő olyan nem nyilvános, tudományos igényű szakkönyvtár, amelyben a versenyjogi, versenypolitikai szakirodalom mellett egyéb gazdasági jogi szakkönyvek, valamint a szakterülethez kapcsolódó nemzetközi intézmények kiadványai is megtalálhatók nyomtatott, illetve elektronikus formában. A könyvtár előzetes egyeztetés alapján külsősök számára is elérhető, s a helyben olvasás mellett másolatszolgáltatással és szakirodalmi tájékoztató szolgáltatással is az érdeklődők rendelkezésére áll.
720. Nemcsak egyszeri kiadványokkal jelentkezik a VKK, de **Versenytükkör** néven 2005 szeptemberében egy versenyjogi-versenypolitikai tárgyú időszaki lapot is indított. A negyedévente megjelenő Versenytükkör szerzőinek többsége a GVH munkatársai közül kerül ki, ugyanakkor a lap a versenypolitika szélesebb értelemben vett megközelítésére törekszik, így a GVH és a bíróságok jogalkalmazási tevékenysége körébe tartozó kérdések mellett a verseny működését érintő, kapcsolódó területeket is bemutat, az adott téma szakértőinek felkérésével készült tanulmányok alapján. Minden alkalommal szerepelnek a Versenytükkörben a Versenytanács, illetve a bíróság elmúlt negyedévben hozott jelentősebb döntései, a hivatal versenypártolási tevékenysége és a közösségi versenyjog legfrissebb fejleményei, valamint a GVH-val kapcsolatos hírek, illetve interjúk is. A lap természetesen beszámol a VKK és az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ legfrissebb eseményeiről is.
721. A 2007. évi lapszámokban megjelent cikkek között olyan versenyjogi aktualitások kerültek boncolgatásra, mint a Schneider kontra Európai Bizottság ügy tanulságai, az Európai Bizottság villamosenergia- és földgázpiaci ágazati vizsgálata, az Európai Bizottság ECN-engedélyességi modell-programja, az európai Microsoft-ügyben született ítélet vagy a hazai versenyjogi gyakorlatból a megtévesztő hitelkártya-hirdetésekkal kapcsolatos ügyek tapasztalatai.
722. A kiadványt a VKK ingyenesen juttatja el például vállalkozások, versenyjoggal foglalkozó ügyvédi irodák, a sajtó képviselői, szakmai szövetségek, önkormányzatok, közigazgatási szervek, oktatási intézmények és könyvtárak részére, de a cikkek olvashatók a VKK honlapján is.¹¹⁷
723. A GVH több alkalommal, legutóbb 2004-ben készített **felmérést** a lakosság, valamint a versenyhivatali munka szempontjából kiemelt célcsoportok (jogászok, vállalkozók, gazdasági újságírók) körében **a hivatal és a verseny-szabályok ismertségének alakulásáról**, a GVH munkájával kapcsolatos véleményekről, valamint a versenyjogi ismeretek pontosságáról. A felmérések célja az volt, hogy a GVH empirikusan is megalapozott képet nyerjen a magyarországi versenykultúra állapotáról, azonban a 2003. és 2004. évi kutatások azt is megmutatták, hogy érzékelhető változás csak hosszabb távon jelentkezik, s mutatható ki felmérés szintjén. A VKK 2007-ben a korábbi struktúrában folytatta a közvélemény-kutatást, amelyet a TÁRKI Társadalomkutatási Intézet Zrt. készített el.
724. A versennyel kapcsolatos általános attitűdöt illetően a korábbi évekhez hasonlóan a többség szerint a gazdasági folyamatok szabályozásában, ideális esetben körülbelül azonos mértékű az állam és a piaci verseny szabályozó hatása. A verseny jelenlegi állapotát illetően a többség továbbra is úgy érezte, hogy néhány ágazatban erős, másokban viszont gyenge verseny tapasztalható. A vállalkozók esetében a korábbi évekhez hasonlóan a 2007. évi felmérésben is megállapítható volt az, hogy nem a piac szabályozottságát, inkább annak hiányát, illetve a szabályok áthágását látják problémának. A versenytörvény a lakosság körében kevésbé számít ismertnek, a vállalkozók és a gazdasági újságírók körében viszont 80 % feletti volt azok aránya, akik hallottak a jogszabályról. A 2004. évi felméréshez képest a törvény célját tekintve nőtt a helyes ismeretekkel rendelkezők aránya, továbbá szinte minden célcsoportban nőtt azok aránya, akik a gazdasági verseny védelme és az erős verseny fenntartása mellett a versenytörvény céljai közé sorolták a fogyasztók tájékozottságának biztosítását is. A törvény rendelkezéseinek részletes vizsgálatokor viszont kiderült, hogy sok ember ismeretei pontosításra szorulnak. Mind a GVH ismertségét, mind a hivatal munkájának megítélését vizsgálva a három évvel korábbi eredményekhez képest jelentős javulás volt megfigyelhető: a felnőtt lakosság körében 11 %-kal nőtt azok aránya, akik hallottak már a hivatalról, a GVH munkájának értékelése kapcsán pedig 17 %-kal nőtt azok aránya, akik a korábbi évekhez képest jobbnak értékelték a hivatal munkáját.

¹¹⁷ www.versenykultura.hu, Versenytükkör menüpontban

4.2. A GVH versenykultúra terjesztését szolgáló egyéb tevékenységei

- 725.** A GVH 2007-ben is kiemelt jelentőséget tulajdonított a **tudományos körökben** és az **oktatásban** folyó, versenyjoggal és versenypolitikával kapcsolatos tevékenységnek. A hivatal több munkatársa rendszeresen oktat versenyjogot, illetve versenyszabályozással kapcsolatos tantárgyakat felsőfokú oktatási intézményekben, valamint tart előadást a szakmai érdeklődők számára.
- 726.** A hivatal **információkövetítő tevékenysége** 2007-ben sem lankadt: a GVH munkatársai közel 90 előadást tartottak, 80-nál több alkalommal adtak interjút, és több mint 70 tanulmányt, cikket publikáltak jogi és gazdasági folyóiratokban és szaklapokban.
- 727.** 2007-ben összesen 14 diák töltötte **szakmai gyakorlatát** a GVH-ban, illetve többen kérték a hivatal munkatársainak segítségét szakdolgozat, diplomamunka megírásához is. A hivatal folyamatosan nyújt információt az érdeklődő diákoknak, kutatóknak, s lehetővé teszi számukra könyvtára látogatását is.
- 728.** A GVH – hagyományaihoz híven, immár nyolcadik alkalommal – 2007-ben is megrendezte versenyjogi és versenypolitikai témájú **tanulmányi versenyét**, amelynek során összesen tizenkét pályamunka elbírálására került sor. A meghirdetett tizenkét témakörből ötre érkeztek dolgozatok: a legnépszerűbb (négy pályázó is ezt választotta), talán aktualitása miatt, az EKSz. 82. cikkének reformjával foglalkozó téma volt, három pályázó adta be pályamunkáját a 2005/29/EK irányelvet feldolgozó fogyasztóvédelmi témára. Két-két dolgozat érkezett az árdiszkrimináció alkalmazási gyakorlatával és versenyre gyakorolt hatásával, illetve az egyes távközlési piacokon zajló kommunikációs kampányok háborújával kapcsolatos témákban, míg egy dolgozat született a vevői erő szabályozását feldolgozó témában. Az értékelés főbb szempontjai változatlanul az új gondolatok felvetése, a problémák körbejárása (ne pusztán leíró jellegű legyen), a ténybeli pontosság, a magyar és az uniós viszonyok ismertetése, a jogesetek és a szakirodalom feldolgozása, ezek helyes hivatkozása, a belső súlyozás, valamint a szerkesztettség-áttekinthetőség voltak. A díjnyertes dolgozatok – amelyek szerzőit a hivatal pénzjutalomban is részesítette – elérhetők a VKK honlapján.¹¹⁸
- 729.** A GVH alapító tagja a **Magyar Versenyjogi Egyesületnek** – amely egyben a Nemzetközi Versenyjogi Liga (LIDC) magyar szervezete –, folyamatosan részt vesz az egyesület keretén belül folyó versenyjogi ismeretek terjesztésében, és gyakran házigazdálja az egyesület rendezvényeinek. Az egyesület tagjai 2007-ben például a szellemi alkotások joga és a versenyjog összefüggéseivel és ellentmondásaival, valamint a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló uniós irányelv átültetési kérdéseivel foglalkoztak.
- 730.** 2007 januárjában – szerkezetében és tartalmában is – megújult a GVH **honlapja**¹¹⁹ azzal a céllal, hogy korszerűbb és még inkább felhasználóbarát megjelenéssel segítse az érdeklődők tájékozódását. A honlap folyamatosan karbantartott és bővített információs tartalmával tájékoztatást nyújt a hivatal munkájáról és a versenyjogi aktualitásokról. A honlapon 2007-ben közel 276.000 látogatást regisztráltak, amely 20 %-kal meghaladja a 2006. évi látogatottságot (230.000 látogatás). A látogatások számának növekedéséhez – a honlap megújulása mellett – vélhetően a GVH ismertségének növekedése is hozzájárult. A hivatali honlappal párhuzamosan elkészült a VKK¹²⁰ és az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ¹²¹ honlapja is, amelyek közvetlenül és a GVH honlapjának nyitóoldaláról egyaránt elérhetők, részletes információkkal szolgálva a két központ tevékenységéről.
- 731.** A GVH **ügyfélszolgálat**a fontos szerepet tölt be a hivatal működésével és a piaci versenyről alkotott álláspontjával kapcsolatos információk nyújtásában. A hivatal arculatának külső megjelenítésén túl a hivatalhoz fordulóknak gyors és ügyfélbarát módon történő, eljárási és anyagi jogi, fogalmi informálásán keresztül az eljárások hatékonyságának javulásában is szerepet játszik. Az általános tanácsadással és információszolgáltatással túlmenően az ügyfélszolgálaton keresztül elérhető valamennyi, a GVH és a versenytörvény működését érintő nyomtatvány, illetve tájékoztató is. 2007-ben közel 3300 alkalommal keresték fel az érdeklődők a GVH ügyfélszolgálatát, amely 43 %-kal meghaladja a 2006. évi megkeresések számát. A növekedés döntően abból fakadt, hogy – a megújult hivatali honlapnak is köszönhetően – megsokszorozódott az elektronikus úton érkező megkeresések száma, ugyanakkor a legtöbben továbbra is telefonon keresztül keresik meg a hivatalt. Továbbra is meghatározóak voltak a fogyasztói meg-

¹¹⁸ Az Elemzések / Tanulmányi pályázatok egyetemi és főiskolai hallgatók részére menüpont alatt.

¹¹⁹ <http://www.versenykultura.hu>, „A tanulmányi pályázatok egyetemi és főiskolai hallgatók részére” c. menüpontban

¹²⁰ <http://www.versenykultura.hu>

¹²¹ <http://www.oecdhungarycompetitioncentre.org>

tévesztések tárgyában történő megkeresések, de a korábbiakhoz képest jelentősen emelkedett az erőfölénnyel való visszaélést panaszoló vagy a GVH ezzel kapcsolatos (főként a kötelezettségvállalással zárult) döntései iránt érdeklődő ügyfélszám is.

732. A GVH folytatta az **ajánlattevők versenytárgyaláson való összejátszásával és annak gyanút keltő jeleivel kapcsolatos felvilágosító kampányát**: a hivatal megbízásából egy közgazdász, elsősorban az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztériummal, valamint a közigazgatási hivatalokkal együttműködésben, az önkormányzati igazgatásban dolgozó köztisztviselők számára tart rendszeres tájékoztatókat, illetve konzultációt e témában. A 2007-ben megtartott előadások már nemcsak a megyei közigazgatási hivatalok által szervezett jegyzői értekezletek célközönségéhez jutottak el, hanem a kistérségi társulások rendezvényeinek résztvevőihöz (többek között polgármesterekhez) is. Ezek az előadások módot teremtettek arra is, hogy a helyi jogalkotásban érintett tisztviselők figyelmét felhívja a versenybarát szabályozási környezet kialakításának fontosságára.

733. Emellett a GVH szakértői a Közbeszerzések Tanácsával együttműködésben a **közbeszerzési referens képzés** keretében előadást tartottak a képzésben résztvevőknek a közbeszerzési kartellek működéséről. A kartellekkel kapcsolatos versenyjogi ismeretek és hivatali tapasztalatok átadása hozzájárulhat ahhoz, hogy az ajánlatkérői oldalon eljáró közbeszerzési referensek tisztában legyenek a kartellek káros következményeivel és lehetőség szerint felismerjék a kartellező magatartást, illetve a rendelkezésre álló – versenyjogi, közbeszerzési – eszközökkel fellépjenek ellene.

734. A hivatal munkatársai rendszeresen ellátják a **sajtót** háttérinformációkkal, válaszolnak verseny témában felmerülő közérdekű kérdésekre. 2007-ben is több mint 1.000 ilyen megkeresésre került sor. 2007-ben a hivatal két alkalommal szervezett sajtóbeszélgetést a média munkatársainak, illetve rendszeresen ad ki sajtóközleményeket a lezárt, illetve induló eljárásokról, jelentősebb versenypártolási akciókról, vagy a hivatal versenykultúra fejlesztő tevékenységéről.

735. 2007-ben a napilapokban több mint 1.000, a gazdasági hetilapokban közel 100, az elektronikus sajtóban (az internetes portálokat ide nem értve) több mint 80 a GVH-t megemlítő cikk jelent meg.

V. INTÉZMÉNYI ÉS NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

5.1. Intézményi kapcsolatok

736. A GVH 2007 során is rendszeres szakmai- és munkakapcsolatokat ápolt a szaktárcákkal és az ágazati felügyeleti hatóságokkal, illetve a piaci szereplők részvételével működő és más nem kormányzati szakmai szervezetekkel is.

737. A hírközlés területén a GVH és a **Nemzeti Hírközlési Hatóság** (NHH) között 2007-ben is a – 2005-ben megindult – piacelemzési eljárások során volt a legjelentősebb az együttműködés. Hasznosnak bizonyult a kooperáció 2006-ban bevezetett azon formája, hogy a GVH szakértői a JPE azonosítási eljárások során már a határozattervezetekről az NHH Tanácsa elé terjesztése előtt konzultáló Projekt Irányító Bizottság munkájában is részt vettek. A döntéselőképzés során az NHH Döntéselőkészítő Ágazata és a GVH Infokommunikációs Irodájának munkatársai között folytatott szakmai konzultáció hatékonyabban járult hozzá a versenyhatósági tapasztalatoknak az NHH gyakorlatába való átültetéséhez, az egységes jogalkalmazási gyakorlat előmozdításához. Intenzívebbé vált a két hatóságnak a versenykultúra fejlesztése érdekében végzett együttműködése is, amelynek részeként a hatóságok szakértői továbbra is rendszeresen kapnak meghívást a másik fél által szervezett szakmai konferenciákra és fórumokra.

738. A digitális átállás és új audiovizuális média szabályozás kidolgozásának közpolitikai felelőse 2006-ban a **Miniszterelnöki Hivatal** (MeH) lett. A két intézmény közötti, a televíziózás és a rádiózás digitális átállása magyarországi stratégiájának megalkotása során elkezdődött, példértékűnek tekinthető szoros és érdemi szakmai konzultáció 2007-ben is folytatódott a digitális átállásról szóló törvény, a nemzeti audiovizuális média stratégia és az erre alapuló új médiaszabályozási koncepció kidolgozása során.

739. A GVH 2007 szeptemberében megújította tagságát a **Szerzői Jogi Szakértő Testületben**, a GVH képviselőjét az igazságügyi és rendészeti miniszter 2010. május 11-ig kinevezte a testület tagjává.

740. A 2007. év folyamán különösen szoros volt az együttműködés a **Gazdasági és Közlekedési Minisztériummal** és a **Magyar Energia Hivatallal** a villamos energia- és a földgáz piac teljes megnyitásához kapcsolódó új piaci modell és az ehhez tartozó jogszabályok szakmai tartalmának kialakítása tekintetében. Ez mindenképpen folytatódni fog a jövő-

ben is, hiszen a 2007 nyarán elfogadott új villamos energia törvény úgy rendelkezik, hogy a két hatóság a villamosenergia-piaci versenyt érintő kérdésekben, különösen pedig a jelentős piaci erővel rendelkező engedélyesek azonosításával és a rájuk vonatkozó kötelezettségek előírásával kapcsolatos eljárásokban a verseny védelmének következetes érvényre juttatása, illetve az egységes jogalkalmazás előmozdítása érdekében együttműködik.

- 741.** A GVH és a **Magyar Vasúti Hivatal** szakértői a 2006 végén létrejött együttműködési megállapodás megkötése óta több területen is összehangolták a két hatóság tevékenységét, így például a szervezetek közötti ügyáttelekhez kapcsolódó szakmai konzultációk, a vasúti közlekedési törvény végrehajtási rendeleteinek véleményezése, a Hálózati Üzletszabályzat egyeztetésében való közreműködés, valamint a kísérleti térségi vasúti szervezetek szakmai értékelésének megvitatása során.
- 742.** 2007. január elején került aláírásra a pénzügyi szolgáltatási piacok szakmai felügyeletét ellátó **Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete** (PSZÁF) és a GVH közötti – új – együttműködési megállapodás.¹²² A megállapodással a hatóságok a pénzügyi piacok átlátható működéséhez, az irántuk való bizalom erősítéséhez, valamint a tisztességes versenyen alapuló fejlődésük előmozdításához, illetve a szükséges információk hozzáférhetőségének biztosításával a fogyasztói döntések kockázatának csökkentéséhez kívánnak hozzájárulni. A megállapodásnak megfelelően a felek szakértői az év folyamán több szakmai kérdésben is egyeztettek, illetve folyamatos volt a szakmai képviselőt a két intézmény által szervezett fórumokon.
- 743.** A fogyasztóvédelem területén a hivatal az előző évek gyakorlatához hasonlóan közvetlen kapcsolatot tart fenn a fogyasztóvédelmi hatáskörrel rendelkező más szervekkel, kiemelten a **Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatósággal** és területi felügyelőségeivel, a **Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletével**, valamint a **Nemzeti Hírközlési Hatósággal**.
- 744.** A GVH fogyasztóvédelmi munkájában továbbra is nagy súllyal szerepelnek egyes termékek egészségre gyakorolt kedvező hatásairól tett megtévesztő tájékoztatásokkal kapcsolatos versenyfelügyeleti eljárások. Ezen vizsgálatokban kiemelkedő szerepe van az **Országos Gyógyszerészeti Intézettel** (OGYI) és az **Országos Élelmiszerbiztonsági és Táplálkozástudományi Intézettel** (OÉTI) való kapcsolat-tartásnak.

¹²² A megállapodás szövege olvasható a hatóságok honlapján.

- 745.** 2007-ben többek között az ún. interaktív televíziós játékokat készítő és szervező vállalkozások által nyújtott tájékoztatások vizsgálata során intenzív kapcsolat alakult ki az **Országos Rádió- és Televízió Testülettel**.
- 746.** A GVH a tanácskozási joggal rendelkező állandó meghívottak között részt vett az **Országgyűlés** 2007 márciusában létrehozott **Fogyasztóvédelmi Eseti Bizottságának** munkájában, amely során beszámolt a GVH fogyasztóvédelemmel összefüggő tevékenységéről és tapasztalatairól.
- 747.** 2007-ben vette kezdetét Magyarországon az – a hazai reklám- és médiaipar legfontosabb szereplőinek, valamint az Oktatási Minisztérium támogatásával folytatott – szakmai munka, amely az Európa több országában már nagy sikerrel működő **Médiatudor** program (oktatási program gyermekeknek a média és a reklám világról) bevezetését célozza. A program magyar verziójának elkészítését **Szakértői Bizottság** felügyeli, amelynek a GVH is tagja.
- 748.** A GVH részt vesz a **Magyar Nemzeti Bank** által létrehozott, a magyarországi pénzügyi kultúra fejlesztését szolgáló projektben is.
- 749.** A GVH álláspontjának közlésével segítette az **adatvédelmi biztos** vizsgálatának lezárulását és a jogellenes adatkezelés megszüntetését egy olyan esetben, amely annak tisztázására indult, hogy megengedett-e pontgyűjtő akciók keretében az érintettek dohányzási szokásaira vonatkozó adatokat gyűjteni és ezt követően dohányreklámokat postázni számukra. Az ombudsman közleménye szerint tilos bármilyen direkt marketing akcióban olyan célból személyes adatokat gyűjteni, vagy a már összegyűjtött adatokat arra a célra felhasználni, hogy bármikor dohánytartalmú vagy dohányzásra buzdító információkat, reklámanyagokat küldjenek az érintettek számára, függetlenül az esetleges beleegyezéstől vagy hozzájárulástól.
- 750.** Az Európai Unióban a fogyasztóvédelem területén 2005 folyamán megkezdődött jelentős jogharmonizációs munka célja, hogy a szervezeti és működési szempontból, valamint jogszabályi háttér tekintetében igen különböző megoldásokat felmutató fogyasztóvédelmi rendszereket közelítsék egymáshoz. E folyamat kiemelkedő pontja a tagállami tájékoztatási szabályok egységesítésére törekvő, az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól szóló 2005/29/EK irányelv (UCP), valamint az ahhoz kapcsolódó, a jogharmonizáció alapját képező irányelvek átültetése. Az ehhez szükséges, a **Gazdasági és Közlekedési Minisztérium** (GKM) által

koordinált előkészítő munkában az **Igazságügyi- és Rendészeti Minisztérium** (IRM), valamint a **Szociális- és Családügyi Minisztérium** (SZCSM) mellett a GVH is jelentős szerepet vállalt.

751. A fenti uniós törekvés részeként az Európai Unió megalkotta a **fogyasztóvédelmi hatóságok együttműködéséről** szóló 2004/2006/EK rendeletet, amelynek célja a fogyasztói érdekek védelmét ellátó hatóságok kijelölése és az egymás közötti együttműködésük feltételeinek megteremtése. A rendelet a hatóságoknak egy együttműködő és adott esetben együtt cselekvő rendszerét (ún. CPC) állítja fel, amelyek az abban meghatározott eljárási cselekményekre jogosultak, amennyiben Közösségen belüli jogsértést észlelnek. A 2083/2006. (IV.18.) Korm.határozat, mint a magyar rendszer alapját képező jogszabály hatáskörrel rendelkező hatóságként jelöli meg a GVH-t is, amely a 2007. évben számos esetben vette fel a kapcsolatot a rendszer tagjaival.

752. A versenyszempontú fogyasztóvédelemmel kapcsolatos információk és ismeretek nagyközönség részére történő átadásában különösen nagy szerepet vállaltak egyes **civil fogyasztóvédelmi szervezetek**, amelyekkel a GVH továbbra is szoros szakmai kapcsolatban áll.

753. A **Közbeszerzések Tanácsának** munkájában a GVH továbbra is aktív szerepet vállalt.

754. A GVH 2007-ben is – annak megszűnéséig – heti rendszerességgel megkapta az **Állami Privatizációs és Vagyongazdálkodási Zrt.** (ÁPV Zrt.) igazgatósági üléseinek napirendjeit, ennek alapján megkérte az ÁPV Zrt.-től azokat a dokumentumokat, amelyek az egyes ágazatok versenyhelyzetében az állami tulajdon értékesítésének szándéka miatt változásokat idézhetnek elő. Ez egyrészt lehetőséget ad arra, hogy a GVH – a versenyszempontok érvényesítése érdekében – észrevételeket fűzzön azokhoz, másfelől pedig ezek a dokumentumok hasznos információkat tartalmaznak a GVH munkatársai részére is, teljesebbé téve az egyes ágazatokról alkotott összképet. 2007-ben a hivatal észrevételeket tett a Magyar Posta Zrt. szolgáltatásainak jövőbeni liberalizációjára való felkészüléshez, valamint a MALÉV Zrt. állami tulajdonban lévő részvényeinek értékesítési terveire.

755. Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (IRM) koordinálásával, kormányzati és a kormányzat felügyelete alá nem tartozó szervek, valamint társadalmi és szakmai szervezetek részvételével 2007-ben létrejött az **Antikorrup-**

ciós Koordinációs Testület, amelynek munkájába a GVH is bekapcsolódott. A Testület és az IRM munkájának eredményeként 2008 tavaszára megszületett a Korrupció Elleni Stratégia. A GVH szerepet vállalt a nyolc fejlett állam (Amerikai Egyesült Államok, Ausztria, Hollandia, Japán, Kanada, Nagy-Britannia, Németország, Olaszország) nagykövetei által kezdeményezett és a gazdasági és közlekedési miniszter támogatásával létrejött **Átláthatósági Munkacsoportban** (Transparency Working Group) is, amelynek keretében 2007 őszén a hivatal vendégül látta a munkacsoport nagykövetei munkatársait, betekintést engedve számukra a hivatal működésébe, eljárásaiba.

756. A GVH számos további **közigazgatási szervvel** (minisztériumokkal, önkormányzatokkal, az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának Hivatalával) és **szakmai szervezetekkel** (így például a Gázszolgáltatók Egyesületével, a Hőtermelők és Szolgáltatók Szövetségével, az Ipari Energiafogyasztók Fórumával, a Köztisztasági Egyesülettel, a Magyar Ásványolaj Szövetséggel, a Magyar Betonszövetséggel, a Magyar Cementipari Szövetséggel, a Magyar Építőanyagipari Szövetséggel, a Magyar Kábeltelevíziós és Hírközlési Szövetséggel, a Magyar Kábelkommunikációs Szövetséggel, a Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamarával, a Magyar Távhőszolgáltatók Szakmai Szövetségével, a Magyar Temetkezési Szolgáltatók Országos Szakegyesületével, a Magyar Vas- és Acélipari Egyesülettel, a Magyar Vegyipari Szövetséggel, a Magyar Víziközmű Szövetséggel) tart fenn szakmai kapcsolatot a versenyfelügyeleti vizsgálatokhoz szükséges piaci információk megszerzése érdekében, valamint versenypártolási tevékenysége körében.

5.2 Nemzetközi kapcsolatok

5.2.1. A GVH nemzetközi kapcsolatainak alakulása

757. A GVH nemzetközi kapcsolatait 2007-ben is főként az Európai Unió és a tagországok versenyhatóságaival, továbbá a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD), illetve a Nemzetközi Versenyhálózat (ICN) keretében folytatott, valamint a kétoldalú együttműködések határozták meg. Ezek mellett mindenképpen külön említést érdemel az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ (ROK) tevékenysége.

758. Az európai uniós csatlakozás óta eltelt évek során kialakult gyakorlatnak megfelelően az **Európai Unióval** való együttműködésnek 2007-ben is két fő vonulata azonosítható,

nevezetesen a jogalkalmazás terén folytatott aktív együttműködés, illetve az Európai Közösségek Bizottsága Verseny Főigazgatóságából és a tagállamok versenyhatóságából álló Európai Versenyhálózat¹²³ (ECN) munkacsoportjaiban történő aktív részvétel. Az előbbi a közösségi versenyjog alapján vizsgált ügyekben történő, az ECN más tagjaival folytatott operatív koordinációt jelenti, tekintettel arra, hogy a vonatkozó közösségi jogszabályok értelmében a GVH-nak ilyen esetekben együtt kell működnie a hálózat más tagjaival. Az utóbbi tevékenység keretében a GVH az ECN gyakorlati működési tapasztalatainak az elemzését végző munkacsoport társelnökeként szerepel, de ezen túlmenően aktívan közreműködik a joggyakorlat ágazat-specifikus kérdéseivel foglalkozó szektorális ECN munkacsoportokban is.

759. Az **OECD Verseny Bizottságában** és annak munkacsoportjaiban való együttműködés 2007-ben is kiemelten fontos munkát jelentett. Szakmai részanyagok születtek olyan témakörökben, mint a versenyhatóság szerepe a közbeszerzésben, az információs kartellekkel szembeni versenyhatósági fellépés, a szerződés-kötés előli elzárkózás versenyjogi kezelése, a versenyjog taxi-piaci szerepe, a versenyjog alkalmazásának a sajátosságai a szakmai szolgáltatások terén, a versenyjog alkalmazásának az ingatlanforgalmazás területén megnyilvánuló sajátosságai, továbbá a kamaráknak és érdekvédelmi szervezeteknek a kartellek tekintetében játszott versenysegítő vagy éppen versenyellenes megnyilvánulásai. Ezekon túlmenően benyújtotta a GVH az OECD-nek az éves jelentését is. Folytatódott az a gyakorlat, amely szerint a GVH egyik munkatársa részére éves rotációs rendszerben kiküldetést biztosít az OECD-hez. Ez mindkét fél számára előnnyel jár, a magyar kiküldött aktívan részt vesz az OECD Verseny Bizottságában folyó munkában, enyhítve ezzel a szervezet munkaterheit, majd hazatérve eredményesen tudja a GVH-nál folytatott mindennapi munkájában hasznosítani az ott szerzett tapasztalatokat.

760. A **Nemzetközi Versenyhálózattal**¹²⁴ (ICN) folytatott együttműködést illetően a 2007. évi munkát tekintve két terület érdemel kiemelés. Egyrészt a hivatal komoly mértékben befolyásolta, hogy az ICN milyen technikai segítségnyújtási módszereket fejlesszen ki az új, csak nemrég alakult versenyhatóságok szakmai tevékenységének a megsegítésére. E tekintetben az ICN a javaslatát 2008 áprilisára készíti el, a szervezet éves konferenciájára. A másik említésre érdemes munka az ICN Kartell Munkacsoportjához kötődik, amelyben a GVH – az Európai Bizott-

ság Verseny Főigazgatósága mellett – társelnöki szerepet is betölt. A hivatal munkatársa jelentősen hozzájárult a Kartell Munkacsoport által szervezett éves kartellkonferencia sikeréhez. Ezen túlmenően néhány munkatárs a kartellekkel szemben kiszabott bírságot szabályozás és gyakorlatok feltérképezését szolgáló empirikus vizsgálat elvégzésében vállalt szerepet.

761. Mint a **Nemzetközi Fogyasztóvédelmi és Felügyeleti Hálózat**¹²⁵ (ICPEN) tagja, a GVH 2007-ben is részt vett az ún. „Sweep Week”-en. A 33 ország kormányzati szervei bevonásával működő szervezet tagjai arra vállalkoztak, hogy meghatározott szempontok alapján honlapok, e-mail-ek és ún. spam-ek áttekintésével mérik fel a vállalkozások tájékoztatási gyakorlatát. Az akció 2007-ben azoknak a vállalkozásoknak szentelt különös figyelmet, amelyek a fogyasztói bizalommal visszaélve, árujukat mások ajánlásával, a megbízhatóság logókkal, minőségjegyekkel történő alátámasztásával, a hatás garantálásával próbálták megtévesztő módon népszerűsíteni.

762. A **kétoldalú kapcsolatokban** továbbra is hangsúlyos a délkelet-európai országok versenyhatóságainak a segítése. Ezt tükrözi egyrészt a ROK tevékenysége, hiszen a központ által rendezett szemináriumok és találkozók mindenekelőtt e régióba tartozó országok versenyhatóságainak a fejlesztését és segítését célozzák. A kétoldalú kapcsolattartás irányai is részben ezt a tendenciát támasztják alá. Kétoldalú együttműködési megállapodást írt alá a GVH és a **bolgár versenyhatóság** elnöke az év elején – a megállapodás keretében az év során kölcsönös szakmai utakra is sor került. A GVH munkatársát kérte föl az EU arra, hogy a 2007 februárjában létrejött **moldáv versenyhatóság** (NAPC) részére az alakulással kapcsolatos szervezési kérdésekben segítségül legyen. A kezdeti kapcsolat folyamatos együttműködést eredményezett, a GVH munkatársai a moldáv kollégák több szakmai kérdésére is válaszoltak az év folyamán, és az év végére a két hatóság együttműködési megállapodást kötött egymással. A GVH és a NAPC között létrejött együttműködési megállapodáshoz kapcsolódóan a térség versenyhatóságainak szakmai támogatásában meghatározó szerepet játszó ROK a legújabb elméleti és gyakorlati versenyügyi ismereteket tartalmazó szakkönyvek széles választékával járult hozzá a NAPC könyvtárának kialakításához.

¹²³ European Competition Network

¹²⁴ International Competition Network

¹²⁵ International Consumer Protection and Enforcement Network

- 763.** A GVH még 2006 végén a francia versenyhatóságokkal együttműködésben pályázatot nyert az **ukrán versenyhatóság** „twinning” konstrukcióban történő technikai megsegítésére. 2007-ben a tényleges munka a hivatalon kívül álló okok miatt nem tudott elkezdődni, de ezzel együtt jelentős előrehaladásra került sor az előkészületeket illetően, és a tényleges munka az ukrán versenyjog átvilágítására és a közösségi versenyszabályokkal való összehangjának elemzésére szolgáló megbeszélésekkel 2008 februárjában megkezdődik.
- 764.** 2007 során a GVH megpályázta és elnyerte a **ciprusi versenyhatóság** szakmai megsegítését célzó „twinning light” pályázatot. A szakmai munka e téren is 2008 februárjában kezdődik, az év folyamán a GVH munkatársai számos konzultáción és szakmai rendezvényen vesznek részt a program keretében.
- 765.** Folytatódtak a 2006-ban megkezdődött **kínai kapcsolatok**. A kínai versenytörvényt 2007 augusztusában fogadta el a kínai törvényhozás és a szabályok 2008 augusztusában fognak hatályba lépni. Az év során három kínai delegáció (többnyire az Ipari és Kereskedelmi Állami Testület munkatársai) konzultáltak a GVH munkatársaival. E konzultációk az év elején még a kínai törvénytervezet pontosításával, a törvény jóváhagyását követően pedig a majdani végrehajtó szervezet kialakításával voltak összefüggésben.
- 766.** 2007. március közepén a GVH-ba látogatott a **Federal Trade Commission (FTC)** akkori vezetője, Deborah Majoras – akinek személyében először tett látogatást a régióban az FTC ilyen magas rangú képviselője. A többnapos program során Majoras asszony nagy érdeklődést kiváltó előadást tartott a Magyar Versenyjogi Egyesület tagjainak. Az FTC szakértői továbbá egy egynapos belső tréningen ismertették meg a GVH munkatársait az FTC fogyasztóvédelmi munkájával kapcsolatos kérdésekkel, illetve a versenypolitika és a fogyasztóvédelem egy hatóságon belüli kezeléséből adódó előnyökkel.

5.2.2. Az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ tevékenysége

5.2.2.1. Alapítás és célok

- 767.** A ROK 2005. február 16-án jött létre az OECD és a GVH közötti megállapodással és magyar kormány anyagi támogatásával. Az alapító okirat szerint a ROK az OECD Versenyügyi Részlege és a GVH szakmai hátterére építve oktatási és szakmai programok szervezésén keresztül nyújt segítséget elsősorban a kelet-, délkelet- és közép-európai országok versenyhatóságai számára.
- 768.** A ROK létrehozásának elsődleges célja a versenypolitika, versenyjog és a versenykultúra fejlesztése, valamint a versenyhatóságok munkájának elősegítése, hozzájárulva a verseny javításához és ezzel a gazdasági növekedéshez, amelyet különböző szakmai programokon keresztül valósítanak meg a ROK munkatársai. A GVH fontosnak tartja a saját gyakorlati tapasztalatainak továbbadását a hasonló fejlődési stádiumokat bejáró kelet- és délkelet-európai államok számára. A hivatal munkatársainak saját tapasztalata is van arról, hogy milyen is az ilyen jellegű képzéseken való részvétel: a kilencvenes évek első felében hasonló szemináriumokon és konferenciákon ismerkedhettek meg a hivatal munkatársai a fejlettebb jogrendszerek versenyjogi, versenypolitikai tapasztalataival és szerezhettek ezzel első kézből nélkülözhetetlen ismereteket.
- 769.** A ROK révén e vonatkozásban Magyarország és a GVH vezető szerepet kapott a régió belül az átmeneti gazdaságok fejlesztésében való részvétel és technikai segítségnyújtás terén, minthogy a ROK működése elismerteti a magyar versenyjog és annak alkalmazásának régió belüli fejlettségét.
- 770.** A ROK többek között a következő témakörökkel foglalkozik: versenyjogi ügyek elemzése; vizsgálati technikák; versenyjogi alapelvek a szabályozási reform során; bírák képzése; jogérvényesítési prioritások; irányelvek, politikák, gyakorlatok és eljárások; a régió hatóságai közötti együttműködés keretei; versenypártolás és kommunikációs eszköztár; a versenyhatóságok és az ágazati szabályozó szervek kapcsolata; valamint a versenyjog és versenypolitika általános kereteibe tartozó egyéb témák. E témákban a rendszeres találkozókra tréningprogramok, szemináriumok és tanfolyamok keretében kerül sor.

5.2.2.2. Célországok és működés

- 771.** A ROK négy típusú programcsoportot foglal magában. Az első csoportba a kelet-európai országok és a balkáni térség országai versenyhatósági szakembereinek képzései tartoznak, név szerint: Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Macedónia, Moldova, Montenegró, az Orosz Föderáció, Örményország, Románia, Szerbia és Ukrajna. Ezek az országok azonos történelmi örökséggel rendelkeznek: gazdaságukat központi tervgazdálkodás jellemezte. A ROK elsődleges célként jelöli meg ezen országok piacgazdaságra való átállásának elősegítését.

- 772.** A ROK munkájának másik kedvezményezettje az az ország-csoport, amelynek tagjai a Közép-Európai Versenyügyi Kezdeményezés (CECI) keretében tevékenykednek együtt. A 2003-ban életre hívott Kezdeményezés versenyjogi témákban nyújt együttműködési fórumot az érintett közép-európai országoknak. A Kezdeményezés versenyhatóságok közötti (és nem államok közötti) hálózati jellegű együttműködés, amely elsősorban tréningprogramokban és informális találkozókban ölt testet. A Kezdeményezésben résztvevő országok: Cseh Köztársaság, Lengyelország, Szlovákia, Szlovénia, valamint Magyarország, Ausztria pedig állandó megfigyelő. A résztvevő országok azonos földrajzi területen helyezkednek el, alapjában véve hasonló kulturális tradíciókkal és történelmi tapasztalatokkal rendelkeznek, valamint többé-kevésbé azonos fejlettségi fokon állnak. Mindezekből kifolyólag versenyhivatalaik számos közös kihívással és nehézséggel néznek szembe, illetve esetenként olyan piacokat kell felmérniük, elemezniük, amelyek regionális voltak következtében átfedik egymást vagy kapcsolódnak egymáshoz, továbbá gyakran azonos ügyfélkörrel kell kapcsolatba lépniük.
- 773.** A ROK tevékenységének harmadik ágát maga a GVH adja. A ROK a GVH munkatársai számára éves rendszerességgel rendez különféle versenyjogi és versenypolitikai témákban továbbképzéseket. E tréningprogramok tematikája általában egy éppen folyamatban lévő feladathoz kötődik vagy rendkívül aktuális, napirenden lévő témához kapcsolódik. A szemináriumok kiváló lehetőséget nyújtanak a GVH munkatársai számára nemzetközi antitruszt elméletek és a versenyjogi jogérvényesítés megismerésére.
- 774.** A ROK negyedik célcsoportját az Európai Unió tagállamaiban versenyjoggal foglalkozó bírák képezik. A bírák számára rendezett szemináriumok a versenyjog és a közgazdaságtan minél mélyebb megértését mozdítják elő, lehetővé teszik a véleménycserét az EU versenyjogának fejleményei tekintetében, és nem utolsósorban alkalmat adnak a versenyjogi esetek kapcsán felmerülő legfőbb kihívások bírói szemszögű megvitatására. A bírói szemináriumokat az OECD Versenyügyi Részlege, az Európai Versenyjogi Bírók Szövetsége és a ROK együttesen rendezi meg.
- 775.** A ROK működése tekintetében az alapító okirat meghatározza, hogy a ROK tevékenységével kapcsolatos fő kérdésekben a GVH és az OECD együttesen hoz döntést. Mindezek érdekében a felek évente összeülnek, hogy értékeljék a ROK működését és éves teljesítményét, hogy elkészítsék a következő év képzési tervét, illetve felállítsák a költségvetés főszámain.
- 776.** A ROK munkája az OECD és a GVH szakmai hátterére épül. A GVH felelős a ROK eseményekkel kapcsolatban felmerülő valamennyi gyakorlati kérdés és feladat megoldásáért. Az OECD-ben foglalkoztatott ROK munkatárs hívja meg az előadókat a szemináriumokra, és ő állítja össze az adott esemény programját is. A GVH minden szemináriumra delegál előadót vagy paneltagot. Az előadók OECD tagállamokból érkeznek.
- 777.** A ROK finanszírozásának kérdését illetően a GVH – az éves költségvetésében külön erre a célra kapott támogatás formájában – kötelezettséget vállalt arra, hogy biztosítja a ROK működéséhez szükséges anyagi fedezetet, valamint évente önkéntes hozzájárulást ad az OECD-nek a Párizsban foglalkoztatott munkatárs költségeinek fedezésére. Ezen túlmenően mindkét fél együttműködik annak érdekében, hogy további pénzügyi forrásokat tudjanak mozgósítani az alapító okiratban szereplő célok megvalósítására.
- 778.** A ROK – működését tekintve – egy virtuális központ, amely a GVH épületében kapott helyet. A virtuális felépítésnek köszönhetően a ROK pénzügyi alapjait teljes egészében az alapító okiratban foglalt célok megvalósítására fordíthatja, azaz szemináriumokat szervez, hogy minél több résztvevőt fogadhatson és képezhessen. Mindezek mellett a virtuális szerkezet lehetővé teszi a változó körülményekhez való minél gyorsabb és rugalmasabb alkalmazkodást is.¹²⁶
- 779.** 2007 elején kezdte meg működését a ROK honlapja, ahol folyamatosan bővülő tartalommal elérhető a központtal kapcsolatos tudnivalók.¹²⁷ Az általános ismertetőknél és bemutatkozásokon kívül olyan információk is megtalálhatók rajta, amelyek a résztvevők számára nyújtanak bővebb felvilágosítást az egyes eseményekről. A honlap segítségével egyes dokumentumok, formanyomtatványok elektronikus formában is hozzáférhetővé váltak.

¹²⁶ A ROK a hivatalon belül szervezetileg a Főtitkárság Versenykultúra Központjához tartozik (ld. még a 4.1. fejezetet), azonban azon belül elkülönült költségvetéssel rendelkezik. A hivatal részéről a ROK működését a GVH főtitkára irányítja.

¹²⁷ www.OECDHungaryCompetitionCentre.org, illetve a honlap elérhető a GVH honlap (www.gvh.hu) nyitóoldalán elhelyezett RCC logóra kattintva is.

5.2.2.3. Áttekintés a ROK 2007. évi tevékenységéről

- 780.** A 2007. év a ROK működésének harmadik éve. Az előző évekhez hasonlóan a ROK 2007-ben is nagy számban kínált érdeklődésre számot tartó témákat és rendezvényeket. Összesen hét, a versenyhatóságok legfontosabb hatásköreit, valamint a versenyjog területén bevált gyakorlatokat középpontba állító esemény zajlott le a ROK szervezésében. A ROK 2007-ben két sikeres kezdeményezését is folytatta: egyrészt az európai bírák részére szervezett versenyügyi szemináriumot, másrészt a versenyszabályozás és az ágazati szabályozás közötti kapcsolódással foglalkozó szemináriumot rendezett.
- 781.** A ROK 2007-ben – valamennyi rendezvényét számításba véve – összesen 158 résztvevőt és 51 előadót látott vendégül programjain, ami 678 ember napnyi szakképzést jelent. Tizenhét ország szakértői, 21 ország résztvevői látogattak a ROK programjait. A résztvevők között voltak Albánia, Ausztria, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Lengyelország, Macedónia, Moldova, Montenegró, Örményország, Oroszország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna és Magyarország képviselői. Az előadók Ausztria, az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, az Európai Bizottság, Franciaország, Írország, Izrael, Németország, Norvégia, az OECD, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svédország és Magyarország szakértői voltak.
- 782.** A ROK elsődleges célcsoportja számára szervezett rendezvényeit a meghívott vendégek tapasztalati szintje és a felvetett témák komplexitása alapján két típusra lehet bontani: közép- és felsőfokú szemináriumokra. A 2007. évi szemináriumok közül kettő volt középfokú, tehát két évnél hosszabb munkatapasztalattal rendelkező szakemberek részvételével zajlott, és ugyancsak kettő volt felsőfokú, amelyre öt évnél hosszabb munkatapasztalattal rendelkező résztvevőket hívott meg a ROK.
- 783.** A ROK további két csoport számára, a CECI országok hatóságai és az európai bírók részére szervezett rendezvényeket. 2007-ben ez utóbbi más országok részvételével került lebonyolításra, mint a korábbi két alkalommal, ugyanis délkelet-európai, az Unióhoz újonnan csatlakozott, csatlakozásra váró és más dél-európai országokból érkeztek a résztvevők. Egy teljesen új szemináriumtípus is bekerült az éves programba, a két hetes versenypolitikai szeminárium, amelyet az OECD korábban minden évben Bécsben rendezett meg.
- 784.** A kelet-európai és dél-európai országoknak szervezett szemináriumok sorában az első (február 12-16.) a „**Fúzió-kontroll**” kérdéskörével foglalkozott, középpontba állítva a vertikális típusú és a horizontálisan diverzifikált vállalati egyesülés (konglomerátum) típusú eseteket. A résztvevők a fúzióellenőrzéssel kapcsolatos kérdéseket az OECD tagországokból érkezett paneltagok előadásai és célországok versenyhatósági kollégái által ismertetett esettanulmányokon keresztül vitatták meg. Az előadók elemezték az összeolvadások okozta esetleges károk és a gazdaságossági megfontolások elméleti hátterét, valamint részletesen bemutatták a fúziós versenyhatósági eljárások során az Európai Unióban és az Egyesült Államokban alkalmazott elemzési módszereket. Mindkét jogrendszerből mutattak be érdekes eseteket annak érdekében, hogy a résztvevők ezáltal is jobban értsék a különböző lehetséges megközelítéseket. Bemutatásra kerültek az összeolvadások esetében leggyakrabban használt korrekciós intézkedések, elsősorban a leválasztások, alkalmazásának előnyei és hátrányai is. Az összefonódások versenyhatásainak vizsgálatára szolgáló módszerek között az előadók bemutatták a fúziós ügyek során alkalmazható kvantitatív eszközöket, írásos bizonyítékokat és meghallgatásokat. A szeminárium során a résztvevők egy hipotetikus összeolvadási esetet is feldolgoztak, amely lehetőséget biztosított a fúziós vizsgálatok fontosabb lépéseinek tanulmányozására.
- 785.** A „**Kartellekkel és versenykorlátozó megállapodásokkal**” foglalkozó szeminárium (május 21-25.) a kartellek elleni fellépés versenyhatósági feladataira helyezte a hangsúlyt, de betekintést nyújtott a kartellnek nem minősülő horizontális és vertikális megállapodások vizsgálatába is. A szeminárium célja az volt, hogy a résztvevők segítségével legyen egy hatékonyan működő és átfogó kartellelles program kidolgozásában és alkalmazásában. Az előadók beszéltek a kartellek által okozott károkról, valamint a versenyhatóságok azon jogairól és eszközeiről, amelyek segítségükre lehetnek a kartellek felderítésében, kiemelve az engedékenységi programok alkalmazásának fontosságát, az engedékenység és a mentesség közötti különbség lényegét. Kitértek a közbeszerzésekkel és egyéb pályázatokkal kapcsolatos kartell tapasztalatokra is. Zárásként a GVH szakértője tartott előadást a résztvevőknek az alkalmazható szankciók és a vertikális megállapodások témaköreiben.
- 786.** „**A versenyhatóságok és az energia szektor szabályozó hatóságai közötti együttműködésről**” (november 5-8.) tartott szeminárium az energiapiacok liberalizációjához kapcsolódó kulcskérdésekkel, az összeolvadások fontosságával.

gával, a regionális energiapiacok létrehozásával, valamint a versenyhatóságok és szabályozó hatóságok közötti együttműködés kérdéseivel foglalkozott. A szeminárium első része az energia piacok integrációját és regionalizációját elemezte a piaci liberalizáció folyamatának tükrében, a szeminárium második részében az előadók az energiapiacokon lezajlott fúziókra, az ezek elemzésében alkalmazható közgazdasági eszközökre, és a szektor liberalizációjára gyakorolt hatásukra helyezték a hangsúlyt. A szeminárium utolsó része taglalta a hatóságok közötti együttműködés fejleményeit, tapasztalatait. Csakúgy, mint a ROK más rendezvényei során, a szemináriumon a szakértői előadások mellett a résztvevők által bemutatott esettanulmányok meghallgatására is lehetőség nyílt.

787. A kelet-európai és dél-európai országok számára rendezett 2007. évi utolsó szeminárium (december 4-7.) az erőfőlnyes magatartások közül a „**Kizsákmányoló gyakorlatok, árazási visszaélések**” témáját állította középpontba. Mind az előadások, mind az esettanulmányok a kizsákmányoló gyakorlatok és árazási (főként a kiszorító és túlzó árazásos) visszaélések közgazdasági elméleti hátterével és versenyhatósági megállapításának módszertani kérdéseivel foglalkoztak.

788. 2006-ban az OECD Versenyügyi Részlege úgy döntött, hogy a 2007. évtől két hetes szemináriumát a korábban megszokottól eltérően nem Bécsben, hanem Budapesten fogja tartani. Az első ROK szervezésben megvalósuló két hetes „**Versenypolitikai Szeminárium**” 2007. április 16-27. között került megrendezésre. Az esemény egyik különlegessége volt, hogy olyan országok versenyhatóságai is meghívást kaptak, amelyek korábban nem vettek részt a ROK munkájában (Észtország, Kazahsztán, Kirgizisztán, Lettország, Litvánia és Tadzsikisztán).

789. A program a fiatal piacgazdasággal rendelkező országok delegáltjainak esettanulmányai köré épült, amelyek között egyértelműen túlsúlyban voltak a visszaélések ügyek. Ehhez igazodóan a szakértői előadások is a piaci erőfőlny meghatározására és az azzal való visszaélés vizsgálati lehetőségeire fókuszáltak, kitérve speciális (pl. a postai) piacok viszonyainak az elemzésére is. A kartellek kapcsán elhangzott szakértői előadások a közvetett bizonyítás kérdésével, a felderítésben és az összejárás megakadályozásában kulcsszerepet játszó – az ajánlatkérői oldalt megcélzó – tájékoztatási rendszer kialakításával (közbeszerzéssel foglalkozó tisztviselők számára nyújtott tanácsadás), a kereskedelmi szövetségek szerepével, valamint a közös vállalkozásnak álcázott kartellekkel foglalkoztak. A szeminárium során két szakértői előadás foglalkozott közvetlenül fúziós kérdésekkel.

790. A ROK a GVH-val és a Technical Assistance Information Exchange Unit-tal (TAIEX) együttműködve a CECI társ-hatóságai részére „**Regionális villamosenergia-piac – lehetőségek és kihívások**” címen szervezett konferenciát szeptember 27-28-án, verseny- és szabályozóhatósági szakértők részvételével. A rendezvény tárgyalta a skandináv villamosenergia-piac tapasztalatait (a NordPool mind-ezidáig az egyetlen megfelelően működő regionális villamosenergia-piac az Unióban), a Budapesti Corvinus Egyetem Regionális Energiagazdasági Kutatóközpontjának (REKK) egy tanulmányát, amely egy regionális közép-európai piac előnyeinek és hatékonyságának bemutatására felállított gazdasági modellt mutatott be, tényleges számok, nem pusztán elméleti érvek felhasználásával, valamint a Regionális Elektromos Kezdeményezés (Electricity Regional Initiative – ERI) közép-európai aspektusait.

791. A résztvevők elmondták, hogy fontos lenne az intenzívebb regionális együttműködés, az egységesülő piacok, de ehhez nem a verseny- és nem is a szabályozóhatóságok tevékenysége, hanem a tagállamok politikai egyetértése adhatja meg a szükséges lökést. Ennek hiányában ugyanis csak nagyon keveset tehetnek a tagállami regulátorok, versenyhatóságok. A jelenlegi helyzet megváltoztatására a nemzeti verseny- és szabályozó hatóságok számára elérhető eszközök és lehetőségek sokkal hatékonyabbak lennének, ha az egyes államok és a régió piaci feltételeinek kedvező alakulását a nemzeti kormányok összehangolt munkával tudnák erősíteni.

792. A ROK és az OECD Versenyügyi Részlege közös szervezésében valósult meg „**A nemzeti bírák részére szervezett európai versenyjogi szeminárium**” (november 30.-december 1.), amelyre Kelet-, Délkelet- és Közép-Európa országaiból érkeztek bírák. Az eseményen nagyjából azonos számban képviseltették magukat a polgári és kereskedelmi bíróságoktól érkező, valamint az olyan közigazgatási bírák, akik a versenyhatóságok döntései elleni fellebbezések ügyében járnak el. A program elsődleges célja az volt, hogy a bírák számára érdekes kérdések minél szélesebb körét érintve nyújtson átfogó képet az európai versenyjogról. A szakértői előadások és a kisebb csoportokban felvetett témák is a horizontális és vertikális megállapodásokra, valamint az erőfőlnnyel való visszaélésre koncentráltak, az ügyek hátterének megértéséhez és a döntéshez szükséges joggyakorlat mellett a közgazdasági aspektusokat is felvonultatva.

793. A szakértői előadások és a kisebb csoportokban lebonyolított rövidebb ülések mellett – a visszajelzések alapján – a legsikeresebbnek az a program bizonyult, amelynek során

a Magyar Bíróképző Akadémia épületében kialakított bírósági szimulációs teremben két, ténylegesen tárgyalt német ügy alapján kidolgozott hipotetikus esetet dolgoztak fel a résztvevők.

VI. MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK ÉS EGYÉB INFORMÁCIÓK

- 794.** A GVH 2007. évi költségvetésének kiadási és bevételi főösszegét az Országgyűlés 1.502,3 MFt-tal hagyta jóvá, amely az évközi kormányzati, felügyeleti, illetve saját hatáskörű módosításokat követően 792,2 MFt-tal emelkedett.
- 795.** A feladatok ellátásához engedélyezett létszám 114 fő volt, amely az év során az ellenőrzési tevékenység – a bíróság előtti képviselet, illetve a GVH eljárások utóvizsgálati részének megalapozottabbá tétele – érdekében hat fővel nőtt. A 2007. évben a hivatal ösztöndíjas foglalkoztatás keretében 12 pályakezdővel állt szerződésben. Ez a foglalkoztatás nem azonos a köztisztviselői munkavégzéssel, de lehetőséget teremt a fiataloknak arra, hogy a GVH feladatait, illetve az egyes szervezeti egységek tevékenységét megismerjék, és a tanultakat a gyakorlatban hasznosítsák. Az ösztöndíjas munkájának irányítását, ellenőrzését a GVH-ban az adott szervezeti egységen dolgozó szakmai segítő végzi.
- 796.** A GVH kiadásainak forrását alapvetően továbbra is költségvetési támogatás biztosította. 2007-ben az államháztartási egyensúlyi tartalék a székház üzemeltetési költsége egy részének finanszírozását szolgálta.
- 797.** A költségvetési törvényben előírt előirányzat maradványképzési kötelezettségnek a GVH eleget tett. Az év folyamán – az előző éveknek megfelelően – a kötelezettségvállalások minden esetben figyelembe vették a hivatal pénzügyi lehetőségeit, így likviditási probléma nem merült fel. A GVH anyagi helyzetét és előirányzatainak felhasználását a 13. sz. táblázat mutatja be.
- 798.** A GVH eljárásai során kiszabott versenyfelügyeleti bírság, valamint az eljárási díj a központi költségvetés központosított bevételét képezi. 2007-ben versenyfelügyeleti bírság révén 8.337,3 MFt, eljárási díj címén 119 MFt összegű bevétel folyt be. A GVH az eljárási díjából 96 MFt-ot a versenyfelügyeleti eljárások, valamint az ágazati vizsgálatok során felmerült költségek finanszírozására fordított.
- 799.** A versenytörvény 43/A. §-a értelmében a GVH a versenykultúra fejlesztésére jogosult felhasználni az előző évben befolyt bírság teljes összegének legfeljebb öt százalékát, ami a hivatalon belül elkülönült költségvetéssel rendelkező VKK útján történik.¹²⁸ A VKK által a 2007. évben e rendelkezésnek megfelelően felhasználható keret 419,3 MFt volt. Az év folyamán a bírság bevételekből összességében 353,7 MFt került lehívásra. A GVH előirányzat-felhasználási keretszámláján ebből a bevétel 33,5 MFt (a rendelkezésre álló összeg 8 %-a) volt, a VKK 2006/2007. évi munkatervének 13. pontja („A VKK működéséhez szükséges anyagi fedezet biztosítása”) alapján. A VKK előirányzat-felhasználási keretszámláján pedig ebből a bevétel 320,2 MFt volt, amelyből 61,2 MFt összegű kötelezettségvállalással terhelt előirányzat-maradvány keletkezett. A VKK költségvetési gazdálkodását a pénzügyi források ésszerű, megfontolt felhasználása jellemzi. A munkatervben meghatározott célok teljesítése érdekében létrejött kötelezettségvállalások a rendelkezésre álló keretből a pénzügyi kifizetésekhez igazodóan kerülnek lehívásra. 2007. évben ennek alapján a keretösszeg 84 %-a került felhasználásra, tehát 65,6 MFt a központi költségvetés bevétele maradt.
- 800.** Szintén elkülönült költségvetéssel működik a ROK.¹²⁹ A ROK tevékenységei ellátására a 2007. évben 135,2 MFt állt rendelkezésre, amelyből 125 MFt volt az eredeti előirányzat és 10,2 MFt volt a 2006. évi kötelezettségvállalással terhelt maradvány felhasználásához kapcsolódó módosítás. 2007-ben 17,7 MFt összegű kötelezettségvállalással terhelt maradvány keletkezett, amelynek felhasználása 2008. január hónapban megtörtént.
- 801.** Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) a hivatalnál 2007-ben a 2006. évi költségvetés végrehajtásának, illetve a 2008. évi költségvetés tervezésének ellenőrzése érdekében folytatott le vizsgálatot. Az elvégzett ellenőrzések során az ÁSZ jogszabályba ütköző hiányosságot nem tárt fel.
- 802.** 2007 folyamán három versenytanács tag, Bara Zoltán, Várné Labát Éva és Kállai Mária mandátuma lejárt. A köztársasági elnök – a GVH elnökének javaslatára – 2007. június 25-én a Versenytanács új tagjává nevezte ki Szántó Tibort, majd 2007. augusztus 28-án Máger Andreát. Mindkettejük megbízatása hat évre szól.

¹²⁸ A VKK tevékenységének beszámolója a 4.1. fejezetben olvasható.

¹²⁹ A ROK tevékenységének beszámolója az 5.2.2. fejezetben olvasható.

- 803.** Az előző évek gyakorlatának megfelelően a munkatársaknak lehetőségük volt mind hazai, mind külföldi szakmai szemináriumokon, konferenciákon való részvételre.
- 804.** A GVH 2007 során – a korábbi évekhez hasonlóan – nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy munkatársai közvetlen tapasztalatokat nyerjenek a közösségi jog alkalmazásáról. Ezért 2007-ben a GVH két hivatali munkatárs számára tette lehetővé az Európai Bizottság Verseny Főigazgatóságán szakmai gyakorlat eltöltését. Emellett egy munkatárs 11 hónapos munkavégzését biztosította a hivatal az OECD párizsi központjában.
- 805.** A GVH a munkatársai részére 1,2 MFt összegben biztosított lakás vásárlásához, illetve korszerűsítéséhez munkáltatói kölcsönt.

TÁBLÁZATOK

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

A GVH ELJÁRÁSAI

1. Az elintéztett bejelentések és panaszok jellemző adatai
  - 1/A. A közösségi eljárásokban való együttműködés
2. Az eljárások összefoglaló adatai
3. A vizsgálati szakaszban lezárt ügyek
4. A Versenytanács által hozott ügyzáró döntések¹³⁰
  - 4.1. Áttekintés
  - 4.2. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása
  - 4.3. Erőfölénnyel való visszaélés
  - 4.4. Versenykorlátozó megállapodások
  - 4.5. Összefonódások
5. Bírságok
6. Versenytanácsi ügyzáró határozatok a bíróságon (előző versenytörvény)
7. Versenytanácsi ügyzáró döntések a bíróságon (jelenlegi versenytörvény)
8. Marasztalással zárult versenytanácsi határozatok – fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma
9. A versenykorlátozó megállapodásokkal kapcsolatos versenytanácsi határozatok
10. A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése
11. Szünetelést követő/kötelezettségvállalásra tekintettel hozott ügyzáró döntések

A GVH EGYÉB TEVÉKENYSÉGEI ÉS JELLEMZŐI

12. A GVH versenykultúra fejlesztésére irányuló tevékenysége
13. Az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ rendezvényei
14. A GVH anyagi helyzete

¹³⁰ Az ügyzáró versenytanácsi döntéseket bemutató táblázatokban használjuk a GVH beavatkozás fogalmát. Ez a fogalom azt ragadja meg, hogy a GVH versenyfelügyeleti eljárásai révén elvileg – a Versenytanács ügyzáró döntéseiből kiolvasható módon – a versennyel kapcsolatos folyamatok másként alakultak, mint ahogy egyébként alakultak volna. A GVH beavatkozás gyűjtőfogalom, amely ügýtípusonként eltérő konkrét tartalommal bír.

Ide tartozik az ügyzáró döntések közül a jogsértés megállapítását kimondó határozat. Szintén ide tartozik a szünetelés utáni, illetve a (versenytörvény 2005. évi módosítása nyomán a szünetelés jogintézményének helyébe lépő) kötelezettségvállalásra tekintettel hozott megszüntető döntés (hiszen ilyenkor az eljárás alá vont kötelezettséget vállal arra, hogy magatartását összhangba hozza a törvénnyel). Ugyancsak ide tartozik az engedély megtagadása vagy feltételhez kötése, és a GVH versennyel kapcsolatos aggályainak önkéntes figyelembe vétele, vagyis a kérelem visszavonása vagy a megállapodás/tranzakció módosítása (hiszen ilyenkor a GVH fellépésére a vállalkozások tervei nem vagy nem eredeti formájukban valósulnak meg). Nem öleli fel viszont a GVH beavatkozás fogalma a pusztán az adminisztratív kötelezettségek elmulasztása (pl. engedélykérés elmulasztása összefonódás esetén) miatt megállapított jogsértés, hiszen ez önmagában az itt használt értelemben nem gyakorol hatást a piacra, mint ahogy a – kötelezettségvállalásra tekintettel hozott megszüntető végzésen kívül – más ügyzáró és a nem ügyzáró végzéseket sem.

Fontos ugyanakkor észrevenni, hogy a GVH beavatkozás fogalma nem azonos a GVH működése révén kifejtett hatással. Egyfelől, a gyakorlatban sajnos GVH beavatkozás esetén sem feltétlenül következnek be tényleges hatások, vagyis a jogkövetés. Másfelől, a GVH beavatkozás nem fed le minden lehetséges hatást. Először, a GVH nem kizárólag a versenyfelügyeleti eljárásokon keresztül hat a piaci folyamatokra. Másodsorban, a GVH beavatkozásnak nem minősülő döntései egy részének is van hatása a piaci szereplők magatartására (például azáltal, hogy befolyásolja a jogértelmezést és a jogfejlődést). Végül pedig, a versenyjog, illetve a GVH pusztán léte is hat a piacra (például bizonyos versenyellenes magatartásokat eleve nem tanúsítanak egyes vállalatok önkéntes jogkövető hozzáállásuk, vagy a versenyjog alkalmazási lehetőségének visszatartó ereje miatt). E hatások, illetve az ezeket kiváltó GVH tevékenységek nem számszerűsíthetők ugyan, és nem olvashatók ki objektíven a versenytanácsi döntésekből, de kétségtelenül léteznek.

A GVH ELJÁRÁSAI

1. A 2007-ben elintézett bejelentések és panaszok jellemző adatai

Megnevezés	Bejelentések száma	Panaszok száma	Összesen	
1.1	Az elintézett bejelentések és panaszok száma	190	1290	1480
	Az elintézett bejelentésekből ill. panaszokból a bejelentő/panaszos			0
	- magánszemély	102	1111	1213
	- vállalkozás	65	119	184
	- érdekvédelmi szervezet	14	23	37
	- egyéb	9	37	46
1.2	Az elutasított bejelentések és panaszok száma	129	1132	1264
	az elutasítások száma és megoszlása indokok szerint ¹³¹	156	1338	1494
	- tárgyi hatály hiánya	39	278	317
	- időbeli hatály hiánya, elévülés	0	0	0
	- területi hatály hiánya	0	0	0
	- személyi hatály hiánya	2	0	2
	- bíróság / más szerv hatáskörébe tartozik	20	266	286
	- korábban elbírált ügy	5	59	64
	- folyamatban lévő ügy	6	97	103
	- csekély súlyú	18	174	192
	- a versenytörvény rendelkezéseit nem sérti	60	433	493
	- a kereskedelmi törvény rendelkezését nem sérti	3	1	4
	- más versenyhatóság már eljárt / eljárása folyamatban van az ügyben	0	2	2
	- mellőzés	2	18	20
	- a beadványt visszavonták	1	10	11
1.3	Versenylelügyeleti eljárás alapjául szolgáló bejelentések és panaszok száma	61	158	219
	- ezek alapján indult versenylelügyeleti eljárások száma	54	91	145
1.4	Jogorvoslati kérelem (bejelentés elutasítása miatt) a Fővárosi Bíróságnál			
	Ebből:			
	- jogorvoslati kérelemnek helyt adó döntés	1	nem értelmezhető	1
	- jogorvoslati kérelemnek helyt nem adó döntés	12	nem értelmezhető	12

¹³¹ Az elutasítási indokok száma több mint az elutasított bejelentések/panaszok száma, mert egy ügy esetében több elutasítási indok is szerepelhet.

1/A. A közösségi eljárásokban való együttműködés**Bizalmas adatkezelés**

1. A FAH-rendszeren keresztül fogadott bizalmas dokumentumok száma	1126
2. A FAH-rendszeren keresztül küldött bizalmas dokumentumok száma	42

Antitröszt eljárások

3. A GVH által kettős jogalapon indított versenyfelügyeleti eljárások száma	12
4. Az ECN ügyregiszteren megjelenő, GVH által áttekintett eljárások száma	96
5. Egyéb tagállami vagy bizottsági eljáráshoz kötődő áttekintett dokumentumok száma	n.a.

Fúziós eljárások

6. A Bizottság által megküldött, GVH által áttekintett ún. CO- vagy RS- formanyomtatványok száma	458
7. Bizottsági fúziós eljárásokhoz kapcsolódó egyéb áttekintett dokumentumok	529
8. ECA-országok versenyhatóságai által nyújtott tájékoztatás keretében áttekintett értesítések száma	314
9. A GVH által az ECA-országok részére nyújtott tájékoztatások száma	1

Információadás

10. Eljáráshoz kötődő informális egyeztetések a GVH és a Bizottság között	9
---	---

Az együttműködés intézményesített formái

11. Tanácsadó Bizottság-i ülésre kapott meghívók száma, ebből	26
11/a. a GVH részt vett konkrét eljáráshoz kapcsolódó ülésen	10
11/b. a GVH részt vett jogszabály-veleményezéssel összefüggő ülésen	3
12. Konkrét eljáráshoz kapcsolódó szóbeli meghallgatásra szóló meghívások száma, ebből	14
12/a. a GVH részt vett	5
13. A GVH részvételével működő ECN- munkacsoportok és -almunkacsoportok száma	24
14. A GVH részvételével megrendezett ECN-ülések száma	28

Egyéb

15. Az Európai Bíróság GVH által véleményezett előzetes döntéseinek száma	0
---	---

2. A 2007. évi eljárások összefoglaló adatai

A verseny törvény alapján lefolytatott eljárások száma	204
---	------------

Ebből:

a Versenytanács határozatával lezárva	131
a Versenytanács kötelezettségvállalást tartalmazó végzésével lezárva	23
a Versenytanács egyéb végzésével lezárva	24
a vizsgálati szakaszban végzéssel lezárva	26

A kereskedelmi törvény alapján lefolytatott eljárások száma	2
--	----------

Ebből:

Jelentős piaci erővel való visszaélés	1
Etikai kódex jóváhagyása	1

Az ártörvény alapján lefolytatott eljárások száma	0
--	----------

3. Vizsgálati szakaszban végzéssel lezárt ügyek 2007-ben

Az összefonódás engedélyezése iránti kérelem visszavonása miatt	2
A hiánypótlás elmulasztása miatt	0
A versenytörvény 71/A. §-a alapján	24
Egyéb okok miatt (pl. jogtúdó nélküli megszűnés)	0

¹³² A versenytörvény alapján a jogsértés hiányát határozattal kell megállapítani, míg a bizonyítottság (vagy a közérdek) hiánya esetén végzéssel történik az eljárás megszüntetése. Ilyen tartalmú végzés meghozatalára a Tpv. 71/A. §-a alapján a vizsgáló és a Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Versenytanács is jogosult.

4. A Versenytanács által 2007-ben hozott ügyzáró döntések

4.1. Áttekintés

	Ügyek száma ^(a)	GVH beavatkozás ügytípusok szerint ^(b)	GVH beavatkozás megoszlása ügytípusok szerint (%)	GVH beavatkozáshoz kapcsolódó bírság (MFt)	GVH beavatkozáshoz kapcsolódó bírság megoszlása (%)	Kérelem elmulasztása miatt kiszabott bírság (MFt)
Erőfölénnyel való visszaélés	13	10	9,4	0	0,0	nem értelmezhető
ebből: kizsákmányoló	9	7	6,6	0	0,0	nem értelmezhető
korlátozó	1	1	0,9	0	0,0	nem értelmezhető
vegyes és egyéb	3	2	1,9	0	0,0	nem értelmezhető
Versenyt korlátozó megállapodás	15	12	11,3	1069	45,4	nem értelmezhető
ebből: horizontális	10	7	6,6	949	40,3	nem értelmezhető
vertikális	3	3	2,8	77	3,3	nem értelmezhető
vegyes és egyéb	2	2	1,9	43	1,8	nem értelmezhető
Összefonódás	46	3	2,8	nem értelmezhető	nem értelmezhető	5,15
ebből: horizontális	26	0	0,0	nem értelmezhető	nem értelmezhető	3,15
vertikális	1	0	0,0	nem értelmezhető	nem értelmezhető	0
vegyes és egyéb	19	3	2,8	nem értelmezhető	nem értelmezhető	2
Antitröszt ügyek összesen	74	25	23,6	1069	45,4	5,15
Fogyasztók döntéseinek tisztességtelen befolyásolása	84	81	76,4	1285,7	54,6	nem értelmezhető
ebből: fogy. megtevesztése	82	80	75,5	1275,2	54,2	nem értelmezhető
választási szab. korlátozása	1	0	0,0	0	0,0	nem értelmezhető
vegyes	1	1	0,9	10,5	0,4	nem értelmezhető
Mindösszesen^(c)	158	106	100,0	2354,7	100,0	5,15
Ügyek megoszlása (%)	100,0	67,1				

(a) Négy alkalommal egyszerre két ügytípushoz tartozó kérdésben született határozat. A Vj-173/2005., valamint a Vj-44/2007. sz. ügyekben erőfölénnyel való visszaélés és versenykorlátozó megállapodás gyanúja miatt indított eljárást a GVH, ezt a két ügyet tehát az erőfölénnyel és a megállapodásokkal foglalkozó táblák is tartalmazzák. A Vj-94/2006. sz. ügyben fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása és versenykorlátozó megállapodás gyanúja miatt indult eljárás, ezt az ügyet tehát a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával és a megállapodásokkal foglalkozó táblák is tartalmazzák. A Vj-191/2006. sz. ügyben összefonódás engedélyezésének elmulasztása és versenykorlátozó megállapodás gyanúja miatt indult eljárás, ezt az ügyet tehát az összefonódásokkal és a megállapodásokkal foglalkozó táblák is tartalmazzák. Ennek megfelelően a versenytörvény alapján hozott döntések száma 154, és nem az ügytípusok összegeként adódó 158.

(b) A GVH beavatkozás ügytípusonként eltérő jellegű döntéseket jelenthet:

- jogsértés megállapítását: valamennyi ügytípusnál (nem tartozik azonban ide az összefonódás engedélyezése iránti kérelem elmulasztása, amely bár jogsértés, önmagában az itt használt értelemben nem számít GVH beavatkozásnak – ez a körülmény befolyásolja a jogsértések számát és a kivetett bírságösszeg nagyságát);

- szünetelés utáni, illetve kötelezettségvállalásra tekintettel történő megszüntetést: valamennyi ügytípusnál (kivéve az összefonódásokat);

- az engedély megtagadását, illetve feltétel szabását összefonódások esetében;

- a GVH aggályainak önkéntes figyelembe vételét az összefonódások, illetve megállapodások esetében.

(c) Nem szerepel a határozatok között, és ennek megfelelően a kiszabott bírságösszegben sem a Vj-40/2006. sz. ügyben hozott – 2006. évi döntést – kijavító határozat, amely a korábbi döntésben a jogsértésre tekintettel megállapított 3 MFt bírságösszeget 5 MFt-ra módosította.

4.2. Fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolása (Tpvt. III. fejezet)¹³³

	Ügyek száma	Megoszlás (%)
Jogsértés megállapítása	72	86,6
Kötelezettségvállalás miatti megszüntetés	9	11,0
GVH beavatkozás összesen^(d)	81	97,6
Jogsértés hiánya	3	2,4
Egyéb	0	0,0
Ügyek összesen	84	100,0
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	1285,7	
Bírságkiszabással zárult ügyek száma	60	

(d) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, amelyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

4.3. Erőfölénnyel való visszaélés (Tpvt. V. fejezet)¹³⁴

	Kizsákmányoló	Korlátozó	Vegyes és egyéb	Összesen	Megoszlás (%)	Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma
Jogsértés megállapítása	0	0	0	0	0,0	0
Kötelezettségvállalás miatti megszüntetés	7	1	2	10	76,9	0
GVH beavatkozás összesen^(d)	7	1	2	10	76,9	0
Megszüntetés	2	0	1	3	23,1	0
Egyéb	0	0	0	0	0,0	0
Ügyek összesen	9	1	3	13	100,0	0
Ügyek megoszlása (%)	69,2	7,7	23,1	100,0		
Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma	0	0	0	0		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	0	0	0	0		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság megoszlása (%)	0,0	0,0	0,0	0,0		
Bírságkiszabással zárult ügyek száma	0	0	0	0		

(d) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, amelyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

¹³³ Az ügytípusban marasztalással lezárt versenytanácsi határozatok felsorolását a 8.1. sz. táblázat tartalmazza. A kötelezettségvállalásra tekintettel hozott megszüntető végzéseket a 11. sz. táblázat ismerteti.

¹³⁴ A kötelezettségvállalásra tekintettel hozott megszüntető végzéseket a 11. sz. táblázat ismerteti.

4.4. Versenykorlátozó megállapodások (Tpvt. IV. fejezet)¹³⁵

	Horizon- tális	Verti- kális	Vegyes	Összesen	Megosz- lás (%)	Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma
Jogszerűtlen megállapodás	4	1	2	7	46,7	2
Szünetelés utáni/kötelezettségvállalás miatti megszüntetés	2	2	0	4	26,7	3
GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	1	0	0	1	6,7	0
GVH beavatkozás összesen^(d)	7	3	2	12	80,0	5
Egyedi mentesülés	1	0	0	1	6,7	0
Csoportmentesség	0	0	0	0	0,0	0
Nem esik tilalom alá	0	0	0	0	0,0	0
Nem versenykorlátozó megállapodás	2	0	0	2	13,3	0
Egyéb megszüntetés	0	0	0	0	0,0	0
Ügyek összesen	10	3	2	15	100,0	5
Megoszlás (%)	66,7	20,0	13,3	100,0		
Csoportmentesség megvonása	0	0	0	0		
Tagállamközi keresk. érintő ügyek száma	3	2	0	5		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság (MFt)	949,00	77,00	43,00	1069,00		
GVH beavatkozáshoz kötődő bírság megoszlása (%)	88,8	7,2	4,0	100,0		
GVH bev. köt. bírságkiszabással zárult ügyek	4	1	1	6		

(d) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, amelyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

¹³⁵ Az ügytípusban hozott versenytanácsai határozatok felsorolását a 9. sz. táblázat tartalmazza. A szünetelést követően hozott határozatokat, valamint a kötelezettségvállalásra tekintettel hozott megszüntető végzéseket a 11. sz. táblázat ismerteti.

4.5. Összefonódások (Tpvt. VI. fejezet)¹³⁶

	Horizon- tális	Verti- kális	Vegyes és egyéb	Összesen	Megosz- lás (%)	Hivatalból indult	Hivatalból indult meg- oszlás (%)
Elutasítás-tiltás	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Engedélyezés feltétellel	0	0	3	3	6,5	0	0,0
GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	0	0	0	0	0,0	0	0,0
GVH beavatkozás összesen^(d)	0	0	3	3	6,5	0	0,0
Egyéb elutasítás	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Engedélyezés	24	0	12	36	78,3	1	50,0
Nem engedélyköteles/nem összefonódás	2	1	4	7	15,2	1	50,0
Egyéb megszüntető	0	0	0	0	0,0	0	0,0
Ügyek összesen	26	1	19	46	100,0	2	100,0
I. fázisban meghozott határozat	25	1	13	39			
II. fázisban meghozott határozat	1	0	6	7			
Megoszlás (%)	56,5	2,2	41,3	100,0			
Kérelem elmulasztása	2	0	1	3			
Hivatalból indult	1	0	1	2			
Hivatalból indult ügyek megoszlása (%)	50,0	0,0	50,0	100,0			
Engedélykérés elmulasztása miatt kiszabott bírság (MFt)	3,15	0	2	5,15			
Eng. elmulasztása miatti bírság megoszlása (%)	61,2	0,0	38,8	100			

(d) A részletes táblázatokban azon ügyek esetében, amelyekben egyszerre több kérdésben születik döntés, az adott ügy a legerősebb típusú GVH-beavatkozás sorában jelenik meg.

¹³⁶ Az ügytípusban hozott versenytanácsi határozatok felsorolását a 10. sz. táblázat tartalmazza.

5. Bírságok¹³⁷

5.1. A Versenytanács által bírsággal zárt esetek 2007-ben

Megnevezés	Összes bírság		Végrehajtható ¹³⁸		Befizetve ¹³⁹		Hátralék	
	db	eFt	db	eFt	db	eFt	db	eFt
Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása (Tpvt. III. fejezet)	60	1.285.700	35	511.200	34	497.200	1	14.000
Versenykorlátozó megállapodás (Tpvt. IV. fejezet)	6	1.069.000	1	4.600	1	4.600	0	0
Gazdasági erőfölénnyel való visszaélés (Tpvt. V. fejezet)	0	0	0	0	0	0	0	0
Engedélykérelem elmulasztása (Tpvt. VI. fejezet)	3	5.150	3	5.150	2	2.650	1	2.500
Összesen¹⁴⁰:	69	2.361.850	39	520.950	37	504.450	2	16.500

5.2. A bírságok befizetésének állása 2007-ben (eFt)

Megnevezés	2006. év végén	2007. év végén	Változás
Kiszabott bírság (eFt)	27.440.507	29.802.357	2.361.850
Ebből végrehajtható (eFt)	17.477.569	24.314.738	6.837.169
	63,6%	81,5%	
Ebből: befizetett (eFt)	16.497.815	23.288.334	6.790.519
	94,4%	95,8%	
leírva (eFt)	853.204	864.249	11.045
	4,9%	3,6%	
hátralék (eFt)	126.550	162.155	35.605
	0,7%	0,6%	

¹³⁷ A táblázatok nem tartalmazzák az eljárási bírságokat (rendbírságokat), a befizetett bírságok pedig a kamatot.

¹³⁸ 2007. december 31-ig.

¹³⁹ 2007. december 31-ig.

¹⁴⁰ Ez az összeg – a 4.1. és 4.2. táblázatoktól eltérően – tartalmazza a Vj-40/2006. sz. ügyben hozott kijavító határozat (amely a korábbi döntésben a jogsértésre tekintettel megállapított 3 MFt bírságösszeget 5 MFt-ra módosította) nyomán különbözetként adódó 2 MFt bírságösszeget is.

6. Versenytanácsi ügyzáró határozatok a bíróságon (előző versenytörvény)¹⁴¹

6.1. A versenytanácsi határozatok bírósági megtámadása 2007 végén

Határozat jellege	Összes határozat száma	Felülvizsgálni kért határozatok száma	A felülvizsgálni kért határozatok aránya (%)
1. Marasztalás	269	177	65,7
2. Elutasítás	333	112	33,6
3. Engedély (részbeni) megtagadása	9	1	11,1
4. Együtt	611	290	47,4

6.2. A bírósági felülvizsgálat eredményei 2007 végén

Elbírált felülvizsgálati keresetek közül	Összesen	Ebből: megváltoztatva		
		a jogalap	a jogalap részben	a bírság
1. Jogerősen befejezve	284	24	5	43
I. fokon	173	7	1	21
II. fokon	111	17	4	22
2. Nem jogerős ítélet (I. fok)	0	0	0	0
3. Új eljárásra utasítás	6	0	0	0

¹⁴¹ 1990. évi LXXXVI. törvény a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról

7. Versenytanácsi ügyzáró döntések a bíróságon (jelenlegi versenytörvény)¹⁴²7.1. A versenytanácsi határozatok bírósági megtámadása 2007. évi állapot¹⁴³

A határozat jellege	Összes határozat száma	Felülvizsgálni kért határozatok száma	A felülvizsgálni kért határozatok aránya (%)
Jogsértés megállapítása			
1997-2002. év	237	116	48,9
2003. év	50	23	46,0
2004. év	62	34	54,8
2005. év	65	36	55,3
2006. év	86	47	54,6
2007. év	78	35	44,8
Összesen:	578	291	50,4
Jogsértés hiányának megállapítása¹⁴⁴			
1997-2002. év	376	83	22,1
2003. év	39	8	20,5
2004. év	45	8	17,8
2005. év	55	4	7,3
2006. év	31	7	22,6
2007. év	10	3	30,0
Összesen:	556	113	20,3
Kérelem (részbeni) elutasítása, feltételhez kötése			
1997-2002. év	29	6	20,7
2003. év	4	2	50,0
2004. év	0	0	0
2005. év	2	0	0
2006. év	3	0	0
2007. év	3	0	0
Összesen:	41	8	19,5
Együtt			
1997-2002. év	642	205 ^{145,146}	31,9
2003. év	93	33	35,5
2004. év	107	42	39,3
2005. év	122	40	32,7
2006. év	120	54	45,0
2007. év	91	38	41,8
Összesen:	1175	412	35,1

¹⁴² 1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról

¹⁴³ A marasztalás kategória a hivatalból indított ügyek során hozott marasztaló ítéleteket fedi, nem tartalmazza az eljárást szünetelés/kötelezettségvállalás után megszüntető azon határozatokat, amelyekkel szemben nincs jogorvoslat. A megszüntetés kategória ugyanezen ügyek esetén a megszüntető határozatok számát adja meg. A kérelem elutasítása illetve feltételhez kötése az összefonódási kérelmekben hozott vonatkozó beavatkozó döntések számát adja. Azok a kivételes esetek, amikor egy versenytanácsi határozat több ügytípusra is vonatkozik, ebben a táblázatban nem okoznak halmozódást.

¹⁴⁴ A 2005. november 1-jét megelőzően indult eljárásokban az eljárást megszüntető határozatok, kivéve az eljárást szünetelés után megszüntető azon határozatokat, amelyekkel szemben nincs jogorvoslat.

¹⁴⁵ A 2000. és a 2005. évben további egy-egy olyan határozat felülvizsgálatát is kérte külső fél, amelyekben a GVH helyt adott a kérelemnek.

¹⁴⁶ 2002-ben további két határozat felülvizsgálatát is kérték, az egyik esetben (Vj-61/2002) a kérelem késedelmes benyújtása miatt kiszabott bírság eltörlése érdekében, a másik esetben (Vj-65/2001) az eljárás szünetelés utáni megszüntetését elrendelő határozatot.

7.2. A felülvizsgálati keresetek állása a bíróságon 2007 végén

A megtámadott határozat közül	1997- 2001. évi	2002. évi	2003. évi	2004. évi	2005. évi	2006. évi	2007. évi	Összesen
1. Jogerősen befejezett	155	39	29	36	28	12	2	301
I. fokú (Fővárosi) Bíróságon	97	25	11	20	14	9	0	177
II. fokú (Legfelsőbb, illetve Tábla) Bíróságon	58	14	18	16	13	3	2	124
2. Nem jogerős I. fokú döntés van	0	1	2	2	7	23	6	41
3. Folyamatban van az I. fokú Bíróságon	0	0	1	2	6	19	30	58
4. Új eljárásra utasítás (jogerős)	11	2	1	2	0	0	0	16
Összesen:	166	42	33	42	41	54	38	416

7.3. A bírósági felülvizsgálat eredményei 2007 végén

Elbírált felülvizsgálati keresetek közül	Összesen	Ebből: megváltoztatva		
		a jogalap	részben a jogalap	a bírság
(1) Jogerősen befejezve	301	16	4	17
I. fokon	177	6	2	10
II. fokon	124	10	2	7
(2) Nem jogerős ítélet (I. fok)	41	2	4	5
Együtt: (1+2)	342	18	8	22

7.4. Az eljárást megszüntető versenytanácsai végzések¹⁴⁷ bírósági megtámadása (2007. év)

A végzés jellege	Összesen	Felülvizsgálni kért	A felülvizsgálni kért végzések aránya (%)
A Tpv. 72. § (1) bekezdés a) pontja alapján			
2006. év	16	2 ¹⁴⁸	12,5
2007. év	24	6	25
Összesen	40	8	20
Kötelezettség előírásával			
2006. év	1	0	0
2007. év	23	1	4,3
Összesen	24	1	4,1
Együtt			
2006. év	17	2	11,8
2007. év	47	7	14,9
Összesen (együtt)	64	9	14

¹⁴⁷ Ilyen döntés a 2005. november 1-je után indult eljárásokban hozható.¹⁴⁸ A Fővárosi Bíróság mindkét végzést helybenhagyta.

8. Marasztalással zárult versenytanácsi határozatok 2007-ben – a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásának tilalma (Tpvt. III. fejezet)

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (Mft)
34/2006	A marasztalt vállalkozások tizenegy élelmiszer, kozmetikum, gyógynövénytartalmú terméke gyógyhatásának állítása fogyasztó megtévesztésre alkalmas.	8. § (2) a)	HRI Marketing Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., HRI-vitalion Életmód és Egészségvédő Egyesület	14
102/2006	Az eljárás alá vontak a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást jelentettek meg reklámújságaikban a nem akciós árból számított árkedvezmények mértékére, valamint a vele együtt értelmezhető ÁFA-csökkentésre vonatkozóan.	8. § (2) c)	Euronics Magyarország Kft., Vöröskő Kft., Bravotech Kft., Elektro-Quality Kft.	-
112/2006	A cég az általa forgalmazott termékek hatékonysággal kapcsolatba hozható tulajdonságairól a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatásokat tett közzé egyes hirdetéseiben.	8. § (2) a)	AVON Cosmetics Hungary Kft.	20
113/2006	Eljárás alá vontak egy reklámújságban megtévesztő tájékoztatást jelentettek meg az akciós árat, illetve annak érvényessége időtartamát illetően.	8. § (2) c)	Bricostore Hungaria Beszerzési Kft., Bricostore Hungaria Barkácsáruház Kereskedelmi Kft.	4
119/2006	A „Kaméleon” díjcsomag kampánya során eljárás alá vont megtévesztő tájékoztatást adott az elérhető percdíjről és kedvezményekről.	8. § (2) a)	Magyar Telekom Nyrt.	80
120/2006	A fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatás a „djuice kártyás +” tarifacsomag bevezető reklámkampánya során az elérhető percdíjről és ajándék SMS-ekről.	8. § (2) a)	Pannon GSM Távközlési Zrt.	40
121/2006	Az eljárás alá vont vállalkozások egészségügyi szolgáltatásának szervező jellegéről, áráról, a szolgáltatáshoz kapcsolódó ún. életmentő rendszer működéséről adott piaci tájékoztatása fogyasztómegtévesztésre alkalmasnak bizonyult.	8. § (2) a)	I.C.C. International Contact Club Kereskedelmi Kft., I.C.C. – dr. Pohl Egészségügyi és Szolgáltató Kft.	-
127/2006	Megtévesztő piaci tájékoztatás a „Hild Örökjáradék program”-ról.	8. § (2) a), d)	Örökjáradék Ingatlanbefektető Zrt., Hild Ingatlanbefektető Kft.	13,5
131/2006	Egyes mobilkészülékek népszerűsítésére szóló kommunikációs kampányaiban eljárás alá vont hiányos, illetve megtévesztésre alkalmas tájékoztatást adott a termékek teljes vételáráról és a törlesztőrészek összegéről, valamint arról, hogy a szerződéskötés hűségnyilatkozat aláírásához kötött.	8. § (2) a)	Magyar Telekom Nyrt.	20
133/2006	Az eljárás alá vont „7 előny” elnevezésű reklámkampányában fogyasztómegtévesztésre alkalmasan állította, hogy Könnyű és Finom joghurtcsaládjának hét különleges tulajdonsága van.	8. § (2) a)	Danone Tejtermékgyártó és Forgalmazó Kft.	10
138/2006	Megtévesztő piacelsőségi állítás használata.	8. § (2) a)	Rádió Szombathely Műsorszolgáltató Kft.	-
139/2006	A Veritas Gold ásványvíz reklámkampánya során megtévesztő felsőfokú jelzők használata.	8. § (2) a)	Aquarius-Aqua Kereskedelmi, Ipari és Szolgáltató Kft.	2
141/2006	A bank egyik, svájci frank alapú, hathónapos kamatperiódusú piaci kamatozású lakáscélú és szabad felhasználású jelzáloghiteleiről tájékoztató reklámkampánya a fogyasztók megtévesztésére alkalmas volt.	8. § (2) a) c) d)	Erste Bank Hungary Nyrt.	15
142/2006	Az eljárás alá vont megtévesztő állításokat fogalmazott meg a „Vitamax Joker Plusz” tarifacsomag reklámozásakor a vállalkozás piacon elfoglalt helyére vonatkozóan.	8. § (2) a)	Vodafone Magyarország Zrt.	5
143/2006	Az akciós újságban szereplő egyes termékeket a fogyasztók nem vásárolhatták meg az üzletekben, illetve egyes termékeket a hirdetőnél magasabb áron lehetett kapni.	8. § (2) a) c) d)	Auchan Magyarország Kft.	30
145/2006	Eljárás alá vont csak reklamáció esetén tett eleget annak a reklámállításának, miszerint a fogyasztó „x-et fizet, x+n-et kap”.	8. § (2) a) c) d)	Tesco-Globál Áruházak Zrt.	50
147/2006	A légitársaság egyes marketing kommunikációiban nem megfelelő módon tájékoztattott az utasok számára igénybe vehető utazási szolgáltatás ellenértékéért fizetendő összegéről, illetve a kapcsolódó díjtételekről.	8. § (2) a) c)	Malév Légitársaság Zrt.	30

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (Mft)
149/2006	Az eljárás alá vontak a reklámújságokban az akciós árakhoz kapcsolódó árkedvezményekről a fogyasztók megtévesztésére alkalmas módon tájékoztattak.	8. § (2) c)	Euronics Magyarország Kft., Vöröskő Kft., Bravotech Kft., Elektro-Quality Kft.	45
154/2006	A marasztalt vállalkozás a fogyasztók megtévesztésére alkalmas magatartást tanúsított az „Union-Smaragd” termékről adott tájékoztatás során.	8. § (2) a)	Union Biztosító Zrt.	3
163/2006	A fogyasztók szempontjából megtévesztésre alkalmasnak bizonyult a 250 ml kiszerezésű kiskereskedelmi forgalomba került Air Wick Odor Stop „Sunsplash”, Air Wick Odor Stop „Morning Rain” és Air Wick Odor Stop „Mountain Air légrfrissítőn a 20% ajándék feliratozás.	8. § (2) c)	Reckitt Benckiser Termelő és Kereskedelmi Kft.	1
165/2006	Az eljárás alá vont internetes honlapján javítószerelési tevékenységével kapcsolatban megtévesztő állításokat tett közzé.	8. § (2) a)	Whirlpool Magyarország Kft.	-
169/2006	Megtévesztő tájékoztatás készülékvásárlási feltételekről.	8. § (2) a)	Vodafone Magyarország Zrt.	20
170/2006	Az eljárás alá vont megtévesztő tájékoztatást adott a vásárlási-finanszírozási feltételekről az Opel 15. születésnapjára akciójában és a „Tök jó Opel-napok” akció során sugárzott rádióreklámjaiban.	8. § (2) a) c) d)	General Motors Southeast Europe Kft.	20
171/2006	A Linea Directa Communications Kft. és a Provea SA a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást adott a Miriale és Tono márkájú fehérneművel kapcsolatban, a Linea Directa Communications Kft. és az Editions Atlas SA pedig nem adott tájékoztatást a kártyacsomagok teljes várható ára tekintetében. Az eljárás alá vontak olyan módszert alkalmaztak, aminek révén a vásárolni nem kívánó címzettnek kell – számára költséggel járó – intézkedést tenni az általa meg sem rendelt csomagok küldésének leállítására érdekében.	8. § (2) a) c) d) 10. §	Linea Directa Communications Kft., Provea SA, Editions Atlas SA	10,5
172/2006	Az eljárás alá vont állítása a programcsomagok verhetetlen áráról megtévesztőnek bizonyult.	8. § (2) a)	EMKTV Egyesült Magyar Kábeltelevízió Híradástechnikai Szolgáltató Kft.	-
176/2006	A programfüzetben nem szerepeltek a részvételi díjon (alapdíjon) felüli egyes, a fogyasztókat terhelő költségek, továbbá megalapozatlan piacelsőségi állításokat is tartalmazott.	8. § (2) a) d)	Unitravel Utazásszervező Kft.	1
179/2006	Az egyhónapos ingyenes ADSL kipróbálásra vonatkozó ajánlatának népszerűsítése során az elállási lehetőséggel, illetve annak feltételével kapcsolatos megtévesztő tájékoztatás.	8. § (2) a) c)	T-Online Magyarország Kft.	7
180/2006	A cég nem a valóságnak megfelelően tüntette fel egyes termékek nem akciós árát a reklámújságban.	8. § (2) c) d)	Rossmann Magyarország Kft.	5
181/2006	Eljárás alá vontak a reklámújságban megtévesztő tájékoztatást adtak arról, hogy az akciós termékek mely üzletekben elérhetőek, illetve az akcióval ténylegesen a feltüntetett kedvezményt kapja-e a fogyasztó az egyes boltokban.	8. § (2) c)	Elektro Hungary Beszerzési Társulás Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Electro Globe Holding Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	3
188/2006	Egyes kommunikációs kampányok megtévesztők voltak, mert nem, illetőleg nem megfelelő módon adtak tájékoztatást arról, hogy a reklámozott áron történő vásárlás egyik feltétele a hűségnyilatkozat vállalása, illetve a részletre vásárolható készülék kapcsán arról, hogy a feltüntetett összeg csak kezdőrészlet, s a fogyasztónak a közölt összegén kívül további kifizetéseket kell teljesítenie.	8. § (2) a) c) d)	Pannon GSM Távközlési Zrt.	20
190/2006	A fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatás a bank által kibocsátott hitelkártyák kamatmentes használatáról.	8. § (2) a)	CIB Bank Zrt.	15
3/2007	Az eljárás alá vont vállalkozások fogyasztómegtévesztésre alkalmas magatartást tanúsítottak a R47-PROTUMOL ápoló krém gyógyhatásának állításával.	8. § (2) a)	PROPHARMATECH® Egészségügyi és Műszaki Kutató-fejlesztő Kft., HELIOGRÁF Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., OMKER Orvosi Műszerkereskedelmi Zrt.	-

VJ szám	A jogsertő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (MFt)
4/2007	A légitársaság a fogyasztókat nem, illetve nem megfelelő módon tájékoztatta arról, hogy az utasnak milyen egyéb, kiegészítő költséget kell megfizetnie a hirdetésben szereplő repülőjegy áron kívül.	8. § (2) a)	Wizz Air Hungary Kft.	20
6/2007	Az internetes honlapon is közzétett reklámújságok és a televíziós reklámok megtévesztő tájékoztatást adtak az Elektro Pont műszaki szaküzletlánc áruházaiiban forgalmazott egyes műszaki termékek vásárlási feltételeiről.	8. § (2) a) d)	Elektro Computer Kereskedelmi Zrt.	50
12/2007	Az eljárás alá vontak a „SPA” méregtelenítő készülékekről és a „SymBioGel” elnevezésű termékekről adott tájékoztatásokban gyógyhatás hamis látszatát keltezték a termékekkel kapcsolatban.	8. § (2) a)	Manufaktura Bt., NATURA-PRO Kft.	10
13/2007	Az árgaranciát egymondatos szlogennel hirdetett tájékoztatások a fogyasztók megtévesztésére alkalmasak voltak azzal, hogy a további tájékoztatásra való felszólításon kívül nem tartalmaztak információt az árgarancia szolgáltatás mibenlétéről, annak tényleges jelentéstartalmáról.	8. § (2) a)	Baumax Magyarország Kereskedelmi Zrt.	-
17/2007	Az "MKB Lakáshitel 2 héten belül" szlogennel hirdetett akcióval kapcsolatban a teljes hiteldíj mutatóra vonatkozóan megjelentetett reklámállítások csak az esetek egy részében bizonyultak elérhetőnek az ügyfél számára.	8. § (2) a)	MKB Bank Nyrt.	10
20/2007	A Kereknap 2003 Kft. és a Holiday Club Hungary Kft. a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást adtak, amikor üdülési és szállásutalványaikkal kapcsolatban ingyenes nyaralást helyeztek kilátásba. A Kereknap 2003 Kft. megtévesztően járt el akkor is, amikor nem adott tájékoztatást arról, hogy egyoldalúan megváltoztatta a szezonbeosztást, valamint az általa értékesített próbacsomag elnevezésű termék felhasználhatóságáról, annak korlátjairól, a foglalási díj mértékéről a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást adott, és azt a látszatot keltezte, mintha a vásárló egy timeshare szervezet csereüdülési klubjának tagjává válna. A Holiday Club Hungary Kft. ezen túlmenően a honlapján nem bizonyított piacelsőségi állítást szerepeltetett.	8. § (2) a)	Kereknap 2003 Kft., Holiday Club Hungary Kft.	7
21/2007	A cég megtévesztően hirdette az értékesített árukra adott árkedvezmény mértékét, mert a megjelölt kedvezményt nem az akciót megelőzően ténylegesen alkalmazott, hanem egy, a gyakorlatban soha nem alkalmazott árhoz képest határozta meg.	8. § (2) c) d)	Bétex Zrt.	5
22/2007	A cég „3-at kap, 2-t fizet” akciója során a fogyasztóknak a valóságban nemcsak az akcióval érintett két termék, hanem mind a három termék – az akciót megelőző időszakhoz képest csökkentett új – fogyasztói árát meg kellett fizetniük.	8. § (2) a) c) d)	Lidl Magyarország Kereskedelmi Bt.	5
25/2007	Az eljárás alá vont egyes reklámjai nem vagy nem megfelelően tájékoztattak arról, hogy az utast milyen egyéb, kiegészítő költségek terhelik a hirdetésben szereplő repülőjegy áron kívül, továbbá hogy az akciós repülőjegyek korlátozott darabszámban vásárolhatóak meg. A kommunikáció emellett olyan árat helyezett a reklámüzenet középpontjába, amely csak kivételesen érvényesült.	8. § (2) a)	Travel Service a.s.	3
30/2007	A bank a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást tett közzé a Junior Start, a Junior Plusz és a Junior Max bankkártyák esetében felszámított kártyadíjról.	8. § (2) a) d)	OTP Bank Nyrt.	5
34/2007	Az autókereskedő megalapozatlan piacelsőségi állításokat szerepeltetett hirdetéseiben, illetve megtévesztő tájékoztatást adott a 0%-os kezdőrészlettel történő vásárlásról.	8. § (2) a) c)	Autócentrum AAA Autó Kft.	4
35/2007	Eljárás alá vontak megtévesztően informálták a fogyasztókat az Arany Alkony Paskál Idősek Otthonaiban a gyógyvíz / termásvíz igénybevételének lehetőségéről.	8. § (2) a)	Aranykor Szociális Kht., Medicatus-SPC Beruházó és Szolgáltató Zrt.	-

VJ szám	A jogsértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (Mft)
36/2007	A cég a „dm magazin” elnevezésű akciós újságjában megalapozatlanul a „minőség a legjobb áron” szlogent alkalmazta, illetve egyes akciós termék esetében régi árként az akciót közvetlenül megelőzően érvényesített árnál magasabb árat tüntetett fel.	8. § (2) a) c)	dm-drogerie markt Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	10
39/2007	A telefontársaság a „Barangoló” kártyát népszerűsítő reklámjaiban nem tüntette fel, hogy az USA és egyes európai országok vonatkozásában népszerűsített kedvező percdíjak csak meghatározott feltételek esetén érvényesek.	8. § (2) a)	Magyar Telekom Nyrt.	-
40/2007	Az eljárás alá vont a kábeltelevíziós szolgáltatás akciós igénybevételének feltételeire (belépési díj, első havidíj) vonatkozó tájékoztatásaiban elérhető információ valótlan volt.	8. § (2) a)	T-Kábel Magyarország Kft.	-
43/2007	A légitársaság fogyasztói kommunikációjában nem tájékoztatta arról a fogyasztókat, hogy a reklámban szereplő áron felül repülőtéri illetéket és kezelési költséget is kell fizetnie, ha igénybe akarja venni a szolgáltatást, továbbá a reklámozott árgarancia feltételeit úgy alakította ki, hogy azt a gyakorlatban egyetlen utas se tudja igénybe venni.	8. § (2) a)	KLM Holland Királyi Légiforgalmi Társaság	1
46/2007	A tájékoztatással ellentétben a reklámújságaiban hirdetett termékei közül egyesek nem voltak kaphatóak.	8. § (2) a) c)	Auchan Magyarország Kft.	30
47/2007	A bank az egyes tájékoztatásaiban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást adott az általa kibocsátott hitelkártyák kamatmentes használatáról.	8. § (2) a)	Kereskedelmi és Hitelbank Nyrt.	15
48/2007	A bank az egyes tájékoztatásaiban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást adott az általa kibocsátott hitelkártyák kamatmentes használatáról.	8. § (2) a)	Erste Bank Hungary Nyrt.	2
49/2007	A bank az egyes tájékoztatásaiban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást adott az általa kibocsátott hitelkártyák kamatmentes használatáról.	8. § (2) a)	Citibank Zrt.	20
50/2007	Valótlanak bizonyult az a banki tájékoztatás, hogy a Lakossági Elektronikus Számlacsomag esetében nem kell fizetni a bankon kívüli rendszeres átutalások után.	8. § (2) a)	OTP Bank Nyrt.	1
53/2007	Megtévesztőek voltak a lakáshitelek és szabadfelhasználású jelzáloghitelek kapcsán fizetendő folyósítási jutalék teljes egészében történő elengedésében álló akcióiról szóló hirdetések, mert az csak bizonyos feltételek mellett érvényesült.	8. § (2) c)	Erste Bank Hungary Nyrt.	4
54/2007	Az eljárás alá vont által alkalmazott felsőfokú jelzők és piacelsőségi állítások nem bizonyultak megalapozottnak.	8. § (2) c)	Anton Schlecker GmbH Magyarországi Fióktelep	-
59/2007	A vállalkozó a „Csődeljárás”, „Kiárusítás” szlogenek valótlan alkalmazásával, valamint a forgalmazott lábbelik származási helyére és anyagára vonatkozó hamis tájékoztatással megtévesztette a fogyasztókat. A szórólapokon és plakátokon feltüntetett árkedvezmény sem felelt meg a valóságnak.	8. § (2) a) c) d)	Mucsi Levente egyéni vállalkozó	1
60/2007	A vállalkozó a „Csődeljárás”, „Végkiárusítás” szlogenek valótlan alkalmazásával, valamint a forgalmazott lábbelik származási helyére és anyagára vonatkozó hamis tájékoztatással megtévesztette a fogyasztókat. A szórólapokon és plakátokon feltüntetett árkedvezmény sem felelt meg a valóságnak.	8. § (2) a) c) d)	Raksányi Zsolt magánvállalkozó	0,5
61/2007	A társaság az áru lényeges tulajdonságaira vonatkozó valótlan, illetve hiányos tájékoztatásokat tett közzé az OTP Életjáradék elnevezésű konstrukcióval kapcsolatban.	8. § (2) a)	OTP Életjáradék Zrt.	18
65/2007	Az eljárás alá vontnak az általa üzemeltetett HerbaHáz méretével és áruválasztékával kapcsolatos piacelsőségi kijelentései a fogyasztók megtévesztésére alkalmasak.	8. § (2) c)	Bennum Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.	-

VJ szám	A jogszértő magatartás megnevezése	A marasztalás alapja	A marasztalt vállalkozás neve	Kiszabott bírság (MFt)
67/2007	A cég a reklámújságokban, szórólapon és internetes honlapján olyan termékeket hirdetett, amelyek nem voltak kaphatóak az akció kezdetén, illetőleg amelyekből nem állt rendelkezésre kellő nagyságú készlet, továbbá akciós áron hirdetett olyan termékeket, amelyeket a korábbival azonos vagy annál magasabb áron értékesített, illetve adott termék esetében régi árként egy korábbi, az akciót közvetlenül megelőző árnál magasabb árat tüntetett fel.	8. § (2) a) c)	Metro Kereskedelmi Kft.	35
72/2007	A cég az akciós katalógusában meghirdetett egyes termékek tekintetében egyes áruházaiiban irreálisan alacsony induló készlettel készült fel az akcióra, illetve a termék egyáltalán nem vagy a meghirdetett árnál magasabb áron volt elérhető.	8. § (2) a)	Magyar Hipermarket Kft. (Cora)	15
73/2007	Az eljárás alá vont alaptalanul állította, hogy az Erdic tablettá mellnövelő, mellfeszítő hatással bír.	8. § (2) a)	Biovit Pharma Kft.	16
75/2007	A légitársaság egyes promócióira vonatkozó reklámokban elmulasztotta felhívni a figyelmet arra, hogy a feltüntetett jegyárak nem tartalmazzák a járulékos díjakat és költséget.	8. § (2) a)	British Airways Plc.	5
76/2007	A bank az egyes tájékoztatásaiban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást adott az általa kibocsátott hitelkártyák kamatmentes használatáról.	8. § (2) a)	Budapest Hitel- és Fejlesztési Bank Nyrt.	12
78/2007	A bank az egyes tájékoztatásaiban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást adott az általa kibocsátott hitelkártyák kamatmentes használatáról.	8. § (2) a)	Raiffeisen Bank Zrt.	9
79/2007	A bank az egyes tájékoztatásaiban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást adott az általa kibocsátott hitelkártyák kamatmentes használatáról.	8. § (2) a)	Magyar Cetelem Bank Zrt.	8
83/2007	A fogyasztók megtévesztésére alkalmas volt az eljárás alá vont azon tájékoztatása, miszerint a forgalmi adót elengedi ügyfelei számára, mivel az ígért kedvezmény valójában fiktív volt, a kedvezmény alapjául szolgáló jelzett bruttó árat az eljárás alá vont ténylegesen nem alkalmazta.	8. § (2) a) c)	Glória Temetkezési Közkereseti Társaság	0,2
85/2007	A kábeltelevíziós és telefonszolgáltatás népszerűsítését szolgáló akciója során eljárás alá vont megtévesztő módon tájékoztatott az adott akció egyes lényeges feltételeiről.	8. § (2) a) c)	UPC Magyarország Kft.	35
87/2007	Az eljárás alá vontak nem tudták hitelt érdemlően bizonyítani Absolute, Equiba, Herbachrom, Lipotrex, Redox, Removyl, Spirula, Zactival; Figur Bella termékeik kapcsán a reklámokban ígért testsúlycsökkentő, illetve potencianövelő hatást.	8. § (2) a)	Direct Best Sellers s.r.o., DBS Magyarország Kereskedelmi Kft.	38
113/2007	A bank az egyes tájékoztatásaiban a fogyasztók megtévesztésére alkalmas tájékoztatást adott az általa kibocsátott hitelkártyák kamatmentes használatáról.	8. § (2) a)	OTP Bank Nyrt.	200
114/2007	A bank egyes betétlekötési akciói során nem, illetőleg nem teljes körűen tájékoztatta a fogyasztókat arról, hogy a két hónapos, akciós forint alapú lekötési konstrukcióban a maximális kamat csak meghatározott feltételek mellett érhető el.	8. § (2) a)	OTP Bank Nyrt.	132
127/2007	Az eljárás alá vont megtévesztő tájékoztatást tett közzé az elérhető letöltési sebességgel kapcsolatban, valamint nem, illetve nem megfelelően tájékoztatta a fogyasztókat egyes reklámokban arról, hogy a szerződéskötés feltétele hűségnyilatkozat aláírása.	8. § (2) a)	Magyar Telekom Nyrt.	75
Összesen: 72 marasztaló határozat				Bírság: 1285,7 MFt

9. A versenyt korlátozó megállapodásokkal kapcsolatos versenytanácsi határozatok 2007-ben (Tpv. IV. fejezet)¹⁴⁹

VJ szám	A megállapodás résztvevői	A megállapodás típusa	A határozat	A bírság összege (MFt)
83/2005	Northline Kft., AND NOW Kft.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	4,6
119/2005	Magyar Telekom Távközlési Nyrt., PanTel Távközlési Kft., PanTel Holding Rt.	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
173/2005	Allianz Hungária Biztosító Rt., Generali-Providencia Biztosító Zrt., Uniqa Biztosító Rt. és OTP-Garancia Biztosító Rt.	horizontális	nem versenykorlátozó megállapodás	-
201/2005	Magyar Építész Kamara	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	5
26/2006	Navi-Gate Kft., Nav N Go Kft., Bonver R Informatikai Zrt., CHS Hungary Kft., EC-CO Általános Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., GPS Trade Kft. (a Compass-Sport Bt. jogutódja), Parts Center Budapest Kft., RRC Hungary Kft., Worldgate Kft., LCP Systems Kft.	vegyes	jogszerűtlen megállapodás	43
66/2006	BAU ART Marcali Építész Iroda Bt., Ormai Építési Szerelési Vállalkozás Kft., Noa Építőipari és Beruházó Kft.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	3,4
81/2006	Kortex Mérnöki Iroda Kft., Olympus Hungary Kft., Mediszer Kórház-technikai és Kereskedelmi Kft.	vertikális	jogszerűtlen megállapodás	77
94/2006	„INTERPROFI” Kereskedelmi és Egészségügyi Szolgáltató Kft., Petz Aladár Megyei Oktató Kórház, Pax Aeterna Temetkezési Szolgáltató Kft., „STÁCIÓ-2000” Egészségügyi Szolgáltató. Kft., JÓSZÍV Temetkezési Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.	vegyes	jogszerűtlen megállapodás	-
140/2006	Magyar Lapterjesztő Zrt., Magyar Posta Zrt.	horizontális	jogszerűtlen megállapodás	936
191/2006	Vöröskő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Elektro-Quality Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Bravotech Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (Euronics Magyarország Kft.)	horizontális	egyedi mentesülés	-
44/2007	Győri Ipartestület	horizontális	GVH aggályainak önkéntes figyelembe vétele	-
Összesen: 11 határozat				Bírság: 1069 MFt

¹⁴⁹ Lásd a szünetelést követően / kötelezettségvállalásra tekintettel hozott megszüntető döntéseket is (11.2. sz. táblázat).

10. A vállalkozások összefonódásának ellenőrzése 2007-ben (Tptv. VI. fejezet)

VJ szám	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa	A határozat
161/2006	Transelektro Ganz-Röck Kazán- és Erőművi berendezések Zrt. (Transelektro Energetikai és Környezetvédelmi Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve I. fázisban
183/2006	Schenker & CO AG, Masped Első Magyar Általános Szállítványozási Zrt. (Masped-Schenker Légi és Tengeri Szállítványozási Kft.)	23. § (1) b) közös irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban engedélykéres elmulasztása miatt 0,65 MFt bírság
184/2006	Donau Kies GmbH & Co. KG (Asdag Kavicsbánya és Építő Kft.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban engedélykéres elmulasztása miatt 2,5 MFt bírság
185/2006	Axiál Javító, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (Szombathelyi Agroker Mezőgazdasági Termelőeszköz Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
186/2006	Dalkia Energia Zrt. (Sinesco Energiaszolgáltató Kft.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
187/2006	Magyarországi Volksbank Rt., Volksbank Ingatlankezelő Kft. (Általános Értékforgalmi Bank Zrt.)	23. § (1) a) vállalkozásrész megszerzése irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
191/2006	Vöröskő Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Elektro-Quality Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Bravotech Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (Euronics Magyarország Kft.)	23. § (1) c) közös vállalat létrehozása (horizontális)	hivatalból indult, nem engedélyköteles
192/2006	Magyar Telekom Távközlési Nyrt. (Mobilpress Kommunikációs Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vertikális)	nem engedélyköteles
193/2006	Hans Kostmann Beteiligungs AG, Wopfinger Transportbeton Ges.m.b.H (CEE Chemicals Vagyonkezelő Kft.) CEE Chemicals Vagyonkezelő Kft. (Lasselsberger Hungária Kft.)	23. § (1) a) 23. § (1) b) vállalkozásrész megszerzése közös irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
194/2006	Pharmanova Vagyonkezelő Zrt. (Gömör Patika Gyógyszerészeti Bt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
1/2007	MASPED-SCHENKER Légi és Tengeri Szállítványozási Kft. (HUNGAROCARGO Nemzetközi Szállítványozási Kft.)	23. § (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
2/2007	ABO MILL Zrt. (Budai Malomipari Kft.)	23. § (1) b) vállalkozásrész megszerzése irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
11/2007	C&W Group Inc. (Cushman & Wakefield Holdings Inc.)	23. § (1) b) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve I. fázisban
18/2007	Budapest Főváros Önkormányzata, Degremont SA, OTV France (BKSZT Budapesti Szennyvíztisztítási Kft.)	23. § (1) a) 23. § (1) b) közös irányításszerzés (vegyes / egyéb)	hivatalból indult, engedélyezve I. fázisban engedélykéres elmulasztása miatt 2 MFt bírság

VJ szám	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa	A határozat
19/2007	Hungarian Telephone and Cable Corporation (Matel Holding N.V.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve II. fázisban
26/2007	Schenker & CO AG, Masped Első Magyar Általános Szállítványozási Zrt. (MASPED-RAILOG Vasúti Szállítványozási Kft.)	23. § (1) b) közös irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
27/2007	MASPED-SCHENKER Légi és Tengeri Szállítványozási Kft. (BAX Global Nemzetközi Szállítványozó és Logisztikai Kft.)	23. § (1) b) vállalkozásrész megszerzése irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
32/2007	KBC Securities NV (Equitas Bróker Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
38/2007	MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt., Rossi Beteiligungs GmbH (Rossi Biofuel Zrt.)	23. § (1) b) közös irányításszerzés (horizontális)	nem engedélyköteles
42/2007	LGI Ventures B.V. (Audiotec Médiaszolgáltató Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve kötelezettségvállalással II. fázisban
45/2007	KBC Private Equity NV, Farkas József, Farkas Józsefné, Farkas Tamás (Grafika Press Nyomdaipari Zrt.) Grafika Press Nyomdaipari Zrt. (Szikra Lapnyomda Zrt.)	23. § (1) a) 23. § (1) b) közös irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve I. fázisban
51/2007	Marknadskartlagging AB (Springer Média Magyarország Kiadó Kft.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	nem engedélyköteles
52/2007	Magyarországi Volksbank Zrt., Volksbank Ingatlankezelő Kft. (Általános Értékforgalmi Bank Zrt.)	23. § (1) a) vállalkozásrész megszerzése irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
58/2007	NYÍRZEM Nyírség-Zemplén Coop Kereskedelmi Zrt. (Mecsek Élelmiszer és Vegyiáru Kereskedelmi Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve I. fázisban
63/2007	Versicherungskammer Bayern Versicherungsanstalt des öffentlichen Rechts, Bayerische Landesbank, MKB Bank Nyrt. / MKB Általános Biztosító Zrt., MKB Életbiztosító Zrt.	23. § (1) c) közös vállalat létrehozása (vegyes / egyéb)	nem engedélyköteles
71/2007	AXA Holdings Belgium S.A. (ELLA Első Lakáshitel Kereskedelmi Bank Zrt., ELLA Első Lakáshitel Szolgáltató Kft., MortgageServ Srl.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
81/2007	Holcim Hungária Cementipari Zrt. (Pannon Betongyártó Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
82/2007	G4S Biztonságtechnikai Zrt. (Meldetechnik Vagyonvédelmi és Villamossági Kft.)	23. § (1) b) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
90/2007	Sole-MiZo Tejtermékeket Gyártó, Forgalmazó és Szolgáltató Zrt. (Bólyi-Menedzsment Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	nem engedélyköteles

VJ szám	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa	A határozat
91/2007	Bács-Tak Takarmánygyártó és Forgalmazó Kft. (Kiskunhalasi Baromfifeldolgozó Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve feltétellel II. fázisban
92/2007	TDF S.A. (Antenna Hungária Magyar Műsorszóró és Rádióhírközlési Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) b) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve I. fázisban
96/2007	Dalkia Energia Zrt. (Kipcalor Energetikai Kft.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
105/2007	Crosco Intergrated Drilling & Well Services Co. Ltd. (Rotary Fűrési Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
106/2007	Mondi Packaging Flexibles B.V. (Unterland Flexible Packaging AG)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
108/2007	ING Önkéntes Nyugdíjpénztár (ING Magánnyugdíjpénztár)	23. § (1) a) beadvány irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
109/2007	Pirelli & C Real Estate S.p.A., Intesa Sanpaolo S.p.A. (Pirelli RE Facility Management Netherlands B.V.)	23. § (1) b) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve I. fázisban
111/2007	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt. (Tele2 Magyarország Kommunikációs és Szolgáltató Egyszemélyes Kft.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve II. fázisban
123/2007	Chellomedia CEE Holdco B.V. (Filmmúzeum Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve kötelezettségvállalással II. fázisban
131/2007	Cargill Holdings B.V. (Agrograin Kereskedelmi Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
143/2007	ING Lease Holding NV (Citigroup Leasing Pénzügyi Szolgáltató Zrt., Citileasing Kereskedelmi és Szolgáltató Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban
159/2007	Mondi Packaging AG. (Dunapack Ukrajne Ltd.) Mondi Packaging Vác Kft. (Dunapack Papír és Csomagolóanyag Zrt.)	23. § (1) a) vállalkozásrész megszerzése irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve II. fázisban
166/2007	Hungaropharma Gyógyszerkereskedelmi Zrt. (Medimpex Gyógyszernagykereskedelmi Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve II. fázisban
167/2007	Ferrobeton Dunaújvárosi Beton- és Vasbetonelemgyártó Zrt. (BÉV Baranya Megyei Építőipari Vállalkozás Zrt.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (horizontális)	engedélyezve I. fázisban

VJ szám	A közvetlen résztvevők	Az összefonódás típusa	A határozat
177/2007	Onex Partners II, LP (Husky Injection Holding Systems Ltd.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve I. fázisban
188/2007	Toy Group Kereskedelmi Kft. (Guliver Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Star-Toys Kft.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	engedélyezve I. fázisban
196/2007	Pannonplast Műanyagipari Nyrt. (FCI Furukawa Kft.)	23. § (1) b) 23. § (2) a) irányításszerzés (vegyes / egyéb)	nem engedélyköteles

11. Szünetelést követő / kötelezettségvállalásra tekintettel hozott üzgyzáró döntések 2007-ben

11.1. Fogyasztók tisztességtelen befolyásolása miatt indult ügyekben (Tpv. III. fejezet)

VJ szám	A kifogásolt magatartás megnevezése	Az eljárás alá vont vállalkozás(ok) neve	Kötelezettségvállalás
148/2006	Az eljárás alá vont hirdetéseiben elhallgatta azt, hogy az általa forgalomba hozott kerékpárok értékesítése lényegesen eltér a szakboltokban való vásárlástól, mivel a vételáron kívül a vevőnek a jótállás feltételeként előírt ún. beüzemelésért (összeszerelésért) külön díjat kell fizetni.	Tesco-Globál Áruházak Zrt	Az eljárás alá vont vállalta, hogy a kerékpárok és minden olyan termék esetén, amelyeknél a garancia feltétele, hogy a fogyasztók a gyártók / szállítók által megjelölt szakszer- vizt külön díjazás ellenében igénybe vegyék a termékek üzembe helyezése céljából, erről a feltételtől a konkrét termék árához kapcsolódóan a fogyasztókat számukra érzékelhető módon tájékoztatja reklámjaiban, és áruházaiiban a termék eladási helyén és a vevőszolgálati pulton.
5/2007	A Szóda c. interaktív televíziós játék kapcsán sem a képernyőn, sem a műsorvezető részéről nincs kidomborítva a játékban meghatározó szerencse elem, valamint a nézők nem kapnak megfelelő tájékoztatást a nyerési esély műsor alatti változásáról és a szolgáltatás díjáról.	MTM-SBS Televízió Zrt., EuroVision Kft., Tele-for Médiaszolgáltató Kft.	Az MTM-SBS Televízió Zrt. (TV2) és a játékszervező EuroVision Kft. vállalta, hogy a játék során a műsorvezető és a képernyőn olvasható futószöveg is informálja a nézőket arról, hogy a telefonhívás nem garantálja a műsorba kapcsolást, és hogy minden híváskezdeményezés után fennáll a díjfizetési kötelezettség, továbbá a hívás díjáról, a nyertes kiválasztásának éppen érvényes szabályáról, valamint a tájékoztatásban félreérthetetlenül elkülönül az alapnyeremény és a jackpot.
14/2007	A Kvizaréna és a Játzsma c. interaktív televíziós játék kapcsán sem a képernyőn, sem a műsorvezető részéről nincs kidomborítva a játékban meghatározó szerencse elem, valamint a nézők nem kapnak megfelelő tájékoztatást a nyerési esély műsor alatti változásáról és a szolgáltatás díjáról.	Argo TV – Magyar ATV Zrt., TeleMedia InteracTV Produkción Kft., Mobilpress Kommunikációs Zrt.	Az eljárás alá vontak vállalták, hogy a játék során a műsorvezető és a képernyőn olvasható futószöveg is informálja a nézőket arról, hogy a telefonhívás nem garantálja a műsorba kapcsolást, továbbá a hívás díjáról, a nyertes kiválasztásának éppen érvényes szabályáról, valamint a tájékoztatásban félreérthetetlenül elkülönül az alapnyeremény és a bónusz.
16/2007	A Telefortuna c. interaktív televíziós játék kapcsán sem a képernyőn, sem a műsorvezető részéről nincs kidomborítva a játékban meghatározó szerencse elem, valamint a nézők nem kapnak megfelelő tájékoztatást a nyerési esély műsor alatti változásáról és a szolgáltatás díjáról.	Spektrum TV Közép-Európai Műsorkészítő Zrt., Telemedia InteracTV Kft.	Az eljárás alá vontak vállalták, hogy a játék során a műsorvezető és a képernyőn olvasható futószöveg is informálja a nézőket arról, hogy a telefonhívás nem garantálja a műsorba kapcsolást, továbbá a hívás díjáról, a nyertes kiválasztásának éppen érvényes szabályáról, valamint a tájékoztatásban félreérthetetlenül elkülönül az alapnyeremény és a bónusz.
41/2007	Piacelsőségre utaló szlogenek használata.	Csigavér 01 Autósiskola Kft.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy a következőkben reklámjaiban nem alkalmazza a „legjobb ár” és a „motoros oktatás legjobb áron”, illetőleg az „iskolánk a legmodernebb kocsiparkkal rendelkezik” állítást, továbbá a már közzétett reklámok módosítását 60 napon belül elvégzi.

VJ szám	A kifogásolt magatartás megnevezése	Az eljárás alá vont vállalkozás(ok) neve	Kötelezettségvállalás
64/2007	Az eljárás alá vont hirdetéseiben elhallgatta azt, hogy az általa forgalomba hozott kerékpárok értékesítése lényegesen eltér a szakboltokban való vásárlástól, mivel a vételáron kívül a vevőknek a jótállás feltételeként előírt ún. beüzemelésért (összeszerelésért) külön díjat kell fizetni.	Magyar Hipermarket Kft. (Cora)	Az eljárás alá vont vállalta, hogy a kerékpárok és minden olyan termék esetén, amelyeknél a garancia feltétele, hogy a fogyasztók a gyártók / szállítók által megjelölt szakszervizt külön díjazás ellenében igénybe vegyék a termékek üzembe helyezése vagy műszaki felülvizsgálata céljából, erről a feltételről a konkrét termék árához kapcsolódóan a fogyasztókat számukra érzékelhető módon tájékoztatja reklámjaiban, és áruházaiiban a termék eladási helyén és a vevőszolgálati pultton.
74/2007	A 0691-33-44-55 c. interaktív televíziós játék kapcsán sem a képernyőn, sem a műsorvezető részéről nincs kidomborítva a játékban meghatározó szerencse elem, valamint a nézők nem kapnak megfelelő tájékoztatást a nyerési esély műsor alatti változásáról és a szolgáltatás díjáról.	Magyar RTL Televízió Zrt., Klub Publishing Kiadó Kft., IKO New Media Kft.	Az eljárás alá vontak vállalták, hogy a játék során a műsorvezető és a képernyőn olvasható futószöveg is informálja a nézőket arról, hogy a telefonhívás nem garantálja a műsorba kapcsolást, továbbá a hívás díjáról, a nyertes kiválasztásának éppen érvényes szabályáról, valamint a tájékoztatásban félreérthetetlenül elkülönül az alapnyeremény és a bónusz / jackpot.
110/2007	A biztosítási alkuszi tevékenységet végző eljárás alá vont aggályos tájékoztatási gyakorlatot folytatott.	MPK Magyar Pénzügyi Közvetítő Zrt.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy 30 napon belül oly módon módosítja internetes honlapjának tartalmát, hogy mellőzi a fogyasztók arról való tájékoztatását, miszerint „a pénzügyi teljes kínálatából” választja ki a fogyasztók számára szükséges terméket, „brókeri szintű mélységben” vizsgálja a teljes pénzügyi piacot, illetve az általa a fogyasztónak kínált megoldás révén a fogyasztónak nem kell több tíz pénzintézetet végigjárnia vagy sorban állnia.
125/2007	A cég a hivatalos Nissan márkakereskedői, majd szervíz hálózati tagságának megszűnését követően is márkaszervizként reklámozta magát.	OMP Autóház Kft.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy haladéktalanul intézkedik a www.telefonkonyv.hu honlapon lévő Nissan márka megjelölés törléséről.

11.2. Erőfölénnyel való visszaélés alapján indult ügyekben (Tpvt. V. fejezet)

VJ szám	A kifogásolt magatartás megnevezése	Az eljárás alá vont vállalkozás(ok) neve	Kötelezettségvállalás
7/2006	Az eljárás alá vont ADSL hozzáférés szolgáltatást csak vezetékes telefon (PSTN) hozzáférési szolgáltatása igénybevétele esetén nyújt.	Hungarotel Távközlés Zrt.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy bevezeti a hagyományos vezetékes telefonszolgáltatás (PSTN) hozzáférés nélküli (ún. „csupasz”) ADSL hozzáférés szolgáltatást.
8/2006	Az eljárás alá vont ADSL hozzáférés szolgáltatást csak vezetékes telefon (PSTN) hozzáférési szolgáltatása igénybevétele esetén nyújt.	Magyar Telekom Távközlési Nyrt.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy bevezeti a hagyományos vezetékes telefonszolgáltatás (PSTN) hozzáférés nélküli (ún. „csupasz”) ADSL hozzáférés szolgáltatást.
9/2006	Az eljárás alá vont ADSL hozzáférés szolgáltatást csak vezetékes telefon (PSTN) hozzáférési szolgáltatása igénybevétele esetén nyújt.	Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy bevezeti a hagyományos vezetékes telefonszolgáltatás (PSTN) hozzáférés nélküli (ún. „csupasz”) ADSL hozzáférés szolgáltatást.
10/2006	Az eljárás alá vont ADSL hozzáférés szolgáltatást csak vezetékes telefon (PSTN) hozzáférési szolgáltatása igénybevétele esetén nyújt.	Monor Telefon Társaság Bt.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy bevezeti a hagyományos vezetékes telefonszolgáltatás (PSTN) hozzáférés nélküli (ún. „csupasz”) ADSL hozzáférés szolgáltatást.
11/2006	Az eljárás alá vont ADSL hozzáférés szolgáltatást csak vezetékes telefon (PSTN) hozzáférési szolgáltatása igénybevétele esetén nyújt.	Emitel Távközlési Zrt.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy bevezeti a hagyományos vezetékes telefonszolgáltatás (PSTN) hozzáférés nélküli (ún. „csupasz”) ADSL hozzáférés szolgáltatást.
12/2006	A bank a lejárat előtti (részbeni vagy teljes) visszafizetésekor felszámított elő-, illetve végtörlesztési díjat 5.000 forintról 35.000 forintra emelte fel.	OTP Bank Nyrt.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy visszafizeti az áremelésből elért bevétel egy részét, illetve meghatározott ideig lehetővé teszi az ezzel megegyező feltételekkel történő végtörlesztést a szerződésmódosítással érintett ügyfelek részére, és a szerződésmódosítások esetében javítja az ügyfelek részére rendelkezésre álló tájékoztatást (hosszabb határidők, illetve személyre szabott tájékoztatás vállalása).

VJ szám	A kifogásolt magatartás megnevezése	Az eljárás alá vont vállalkozás(ok) neve	Kötelezettségvállalás
16/2006	Az eljárás alá vont Általános Szerződési Feltételei (ÁSZF) lehetővé teszik, hogy a cég egyoldalúan, az előfizetőknek biztosított garanciák nélkül módosítsa programcsomagjait.	ViDaNet Kábeltelevíziós Szolgáltató Zrt.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy az ÁSZF során következő módosításával a kifogásolt rendelkezést úgy módosítja, hogy a műsorcsomagot érintő, jelentős többletköltséggel járó változtatások esetén az érintett előfizetők tájékoztatását és érdekeik érdemi figyelembe vételét célzó módon jár el.
41/2006	A bank két lépcsőben 0 %-ról 3,6 %-ra emelte fel a futamidő lejárta előtt a rendkívüli törlesztésekért felszámított (elő- és végtörlesztési) díjakat. Ezután az OTP a 2001 és 2003. június 16. között nyújtott, államilag támogatott Forrás Hitelek esetében eltörölte a kezelési költség addigi 9000 forintos maximumát, és 2 %-os kezelési költséget érvényesített valamennyi ügyfelével szemben.	OTP Bank Nyrt.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy az OTP Bank állományába tartozó ügyfeleknek visszatéríti a megváltoztatott díjakat, valamint meghatározott ideig biztosítja az eredeti feltételek mellett történő végtörlesztés lehetőségét. Visszatéríti továbbá az eredeti kezelési költségmaximum és ennek eltörlése után a ténylegesen megfizetett havi kezelési költség közötti különbözetet az OTP Bank és az OTP Jelzálogbank állományába tartozó ügyfelek részére egyaránt.
37/2007	Az esztergomi köztemetők üzemeltetőjeként eljáró cég az általa nyújtott szolgáltatások ellenértékét – részben a díjalkalmazási feltételek körének bővítésével – jelentős mértékben emelte.	Esztergomi Kegyeleti Kft.	Az eljárás alá vont vállalta, hogy nem alkalmaz szolgáltatási felárat az üzemidőn kívül nyújtott szolgáltatásai ellenértékének meghatározása során.
44/2007	A városi taxi drosztok üzemeltetőjeként az Ipartestület nem alakított ki saját ügyrendet a droszthasználati engedélyek kiadására, illetve halogatta a benyújtott kérelmek elbírálását.	Győri Ipartestület	Az eljárás alá vont vállalta, hogy adott határidőre elkészíti a droszt használati engedélyek kiadására irányuló eljárás – jogszabályi előírásoknak megfelelő – rendjét.

11.3. Versenyt korlátozó megállapodások miatt indult ügyekben (Tpvt. IV. fejezet)

VJ szám	A kifogásolt magatartás megnevezése	Az eljárás alá vont vállalkozás(ok) neve	A szünetelés időtartama (nap)	Utóvizsgálatot követő határozat
71/2005	A Douwe Egberts Compack Kft. (illetve jogutódja, a Sara Lee Hungary Kft.) és a márkakereskedők közötti szerződések tartalmazzák a beszerzési ár alatti áron való értékesítés tilalmát. A SLH egyoldalúan vállalta, hogy tartózkodik a kifogásolt magatartás folytatásától és törli a hatályban lévő együttműködési szerződések áregyeztetési és ármegkötési rendelkezéseit.	Sara Lee Hungary Kft., Pen-Dam Kft., PERESA Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Dávid Julianna egyéni vállalkozó, KID-96 Kft., Nagy Miklós egyéni vállalkozó, Németh Imre egyéni vállalkozó, Mercator Kft., Saxinger Gyula egyéni vállalkozó	90	megszüntetés
158/2005	A HMH nem tette előzetesen ismertté és a jelentkező szervizek számára átláthatóvá a hivatalos szervizhálózat tagjainak kiválasztási szempontjait jelentő műszaki-auditálási feltételeket. A HMH vállalta, hogy kidolgozza „a Hivatalos márkaszervizként való elfogadás eljárásrendjét”, amelyet minden érdeklődő számára hozzáférhetővé tesz.	Hyundai Motors Hungary Nagykereskedelmi Kft., Hyundai Motor Europe GmbH, Mobis Parts Europe N.V.	30	megszüntetés

VJ szám	A kifogásolt magatartás megnevezése	Az eljárás alá vont vállalkozás(ok) neve	Kötelezettségvállalás
60/2006	A Kamara Etikai Kódexe a gyógyszertárak marketing tevékenységét széles körben korlátozó rendelkezéseket tartalmaz.	Magyar Gyógyszerész Kamara	Az eljárás alá vont vállalta, hogy törli a kódex rendelkezései közül azokat, amelyek a vonatkozó jogszabályok által tiltott előnyökön túlmenően, illetve a közfinanszírozásban nem részesülő gyógyászati célú termékek értékesítésének ösztönzése érdekében tiltják marketing eszközök alkalmazását.
63/2006	Az Inform Média Kft. és a Tárna Plusz Bt. (illetve jogelődje, a Futár Plusz Bt.) között létrejött adásvételi szerződésben olyan kapcsolódó versenykorlátozó rendelkezések szerepeltek, amelyek mind tárgyát tekintve, mind pedig időbeni és földrajzi hatályát illetően túlterjeszkednek az összefonódással indokolt kereteken.	Inform Média Kft., Tárna Plusz Bt.	Az Inform Média Kft. vállalta, hogy a versenytilalmi rendelkezés időbeli hatálya a három évet nem haladja meg, továbbá – a szerződés megkötésének napjára visszaható hatállyal – a versenytilalmi rendelkezések nem terjednek túl földrajzilag Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, valamint Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén, az áru szempontjából pedig az ingyenes hirdetési újságok kiadói jogain, az ezekkel összefüggő névhasználaton, szerzői jogokon, tárgyi eszközökön és ügyféllisták megszerzésének körén.

A GVH EGYÉB TEVÉKENYSÉGEI ÉS JELLEMZŐI

12. A GVH versenykultúra fejlesztésére irányuló tevékenysége 2007-ben

Sajtó híradások a GVH-ról 2007-ben

GVH-ról megjelent cikkek, írások száma országos napilapokban	1024
GVH-ról megjelent híradások szakmai, illetve gazdasági hetilapokban	92
GVH-ról megjelent híradások az elektronikus médiában (rádió, televízió)	84

A hivatal ismeretterjesztő tevékenysége

Iskolarendszerű oktatáskörében oktató munkatársak száma	11
Különböző médiumoknak adott interjúk száma	84
Szakmai publikációk száma	72
Munkatársak által tartott szakmai előadások	87
A hivatal által diákok számára kiírt pályázatra beérkezett munkák száma	12

13. Az OECD-Magyar Budapesti Versenyügyi Regionális Oktatási Központ 2007. évi rendezvényei

Téma	Időpont	Résztevők és előadók száma	Résztevő országok / intézmények
Fúziókontroll szeminárium, középpontban a vertikális típusú és a horizontálisan diverzifikált vállalati egyesülés (konglomerátum) típusú esetekkel (középfokú)	Február 12-16.	22	Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Macedónia, Montenegró, Örményország, Oroszország, Románia, Ukrajna Előadók: Egyesült Államok, Európai Bizottság, GVH, OECD
Versenypolitikai szeminárium: fúziók és kivásárlások, erőfölénnyel való visszaélés, vertikális korlátozások, kartellek és horizontális megállapodások	Április 16-27.	43	Albánia, Azerbajdzsán, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Észtország, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Kazahsztán, Kirgizisztán, Lettország, Litvánia, Macedónia, Örményország, Oroszország, Románia, Szerbia, Ukrajna Előadók: Egyesült Államok, Egyesült Királyság, Európai Bizottság, GVH, Németország, OECD, Olaszország
Kartellek és versenykorlátozó megállapodások szeminárium (középfokú)	Május 21-25.	18	Albánia, Azerbajdzsán, Bulgária, Fehéroroszország, Grúzia, Horvátország, Oroszország, Szerbia, Ukrajna Előadók: GVH, Írország, Izrael, OECD
CECI szeminárium a regionális energiapiacról – lehetőségek és kihívások	Szeptember 27-28.	22	Ausztria, Csehország, GVH, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia, Szlovénia Előadók: Ausztria, Európai Bizottság, Magyarország, Norvégia, Svédország
Szeminárium a versenyhatóságok és az energia szabályozó hatóságok együttműködéséről (felsőfok)	November 5-8.	39	Albánia, Bosznia-Hercegovina, Fehéroroszország, Grúzia, Macedónia, Moldova, Oroszország, Szerbia, Ukrajna Előadók: Ausztria, GVH, Magyarország, OECD, Portugália, Spanyolország
Európai versenyjogi szeminárium nemzeti bírák részére	November 30. – December 1.	37	Albánia, Bosznia-Hercegovina, Bulgária, Csehország, Észtország, Horvátország, Lengyelország, Lettország, Macedónia, Magyarország, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovénia Előadók: Egyesült Államok, GVH, Németország, OECD
Kizsákmányoló gyakorlatok, árazási visszaélések szeminárium (felsőfokú)	December 4-7.	29	Albánia, Azerbajdzsán, Bulgária, Fehéroroszország, Horvátország, Moldova, Örményország, Oroszország, Románia, Szerbia, Ukrajna Előadók: Ausztria, Egyesült Királyság, Európai Bizottság, Franciaország, GVH, OECD

14. A GVH anyagi helyzete

A 2007. évi költségvetés alakulása (millió Ft)

Megnevezés	Eredeti előirányzat	Módosított előirányzat	Teljesítés
Működési költségvetés			
Személyi juttatások	965,3	1129,5	1124,8
Munkaadókat terhelő járulékok	294,8	341,0	338,8
Dologi kiadások	202,2	697,8	636,8
Egyéb működési célú támogatások, kiadások	40,0	57,0	40,0
Felhalmozási költségvetés			
Intézményi beruházási kiadások		68,0	48,8
Kölcsönök		1,2	1,2
Költségvetési kiadások összesen	1502,3	2294,5	2190,4
Működési költségvetés			
Működési bevételek		451,3	451,3
Felhalmozási költségvetés			
Felhalmozási bevételek		0,2	0,2
Kölcsönök		1,2	1,2
Előirányzat-maradvány		47,6	47,6
Támogatás	1502,3	1794,2	1794,2
Költségvetési bevétel összesen	1502,3	2294,5	2294,5
Fejezeti egyensúlyi tartalék	50,5		

